IJA # 3021

מסכת עבודה זרה מן תלמוד בבלי

Masekhet ‘Avodah zarah min Talmud Bavli

Vilna, 5688 (1928)

visible fragment from bookbinding قطعة شظية مرئية من كتاب مجلدّ

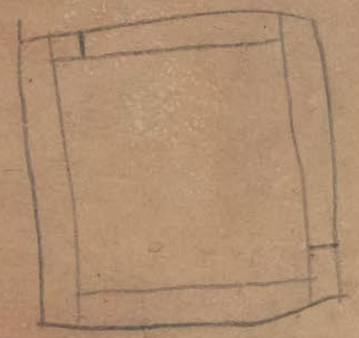

מסכת

עבודה זרה

מן

תלמוד בבלי

עם פירש"י ותוספות

ומטורת הש"ס. ועין משפט נר מצוה. ותורה אור. והגהות הגאון המפורסם
מוהר"ר ישעיה ברלין (פ"ק) זצ"ל:

ונלוו עליהם

ס"ד חכמת שלמה. וחדושי הלכות ואגדות מהרש"א. ומהרם מלובלין.

כל אלה מתוקן ומוגה מכל השגיאות והשבושים אשר רבו בדפוסים הקודמים:

ווילנא

בדפוס והוצאות „ראם"

תרפ"ח — 1928

לפני אידיהן. כתב דתני סנהדרין דאיירי בעובד עכו"ם תנא נמי להא מסכת דע"ז בסדר יעובות ומיהו מכות ובכורות דאייכי בסנהדרין להכי תני להו בתר סנהדרין ואתכי כן תוזר לסדרו ושונה ע"ז והוריות:

לפני אידיהן ג' ימים. זימנין דתני מגיירת בסוף כי הכא וכן [קדושין ג:] האשה נקנית בג' דרכים [בכורים פ"ב] ואתרוג שוה לאילן בג' דרכים וזמנין דתני מגיירת בריבה [גיר סס.] בשבעה דרכים בודקין את הזב [יומא ב.] שבעת ימים קודם יום"כ [גיטין ט] בג' דרכים שוו גיטי נשים כו' [וע"ע תוס' קדושין ב: ד"ה האשה]: **אסור** לשאת ולתת עמהם. פ"ה משום דאחיל ביום לידו ומודה לעכו"ם מתוך לשונו משמע שר"ל אף ממקת וממכר וקשה על מה שמכו העולם עכשיו לשאת ולתת ביום לידו העכו"ם עמשם נהי דרוב אידיהם מן הקדישים הם מ"מ בכל שבוע יום א' יש לסם דלר' ישמעאל (לקמן דף ו) לעולם אסור ואין לומר דהייו טעמא משום [תוליו יג:] דעכו"ם שבת"ל לאו עובדי כו"ם אלא מנהג אבותיהם בידם דהא אמר שמואל בגמ' [לקמן ז.] בגולה אינו אסור אלא יום לידם בלבד דמשמע הא יום לידם מיהא אסור לכך נראה דשרי משום איבה כדאמר בגמ' (דף ו) נבי ר' יהודה: שיאה דשדר ליה הסות מינא דינרא קסריינא ביום לידו אמר היכי איעביד לא לידקנים טוייא ליה איבה מיהו אין משם רואים נמורה דשמא לאו משום איבה ליתתי אלא היה נוטל עלה כולד יפשה שלא יהיה לו איבה ופוד אי טעמא משום איבה תיבת לשלוחתם ולשאילים ולפרעם בשנגרי תובע תובו אבל לשאת ולתת עמהם דהיינו מקח וממכר מאי איבה איבה וכי לא יוכל ישראל לומר איני צריך עתה למכור ולקנות וכן לשאול לאות ולפרוע מה ידע הנכרי שמנית משום אידו לכך נראה דטעם

אידיהן שר עכו"ם שלשה ימים אסור לשאת ולתת עמהם להשאילן ולשאול מהן להלוותן וללוות מהן לפורען ולפרוע מהן רבי יהודה אומר נפרעין מהן מפני שמיצר הוא לו אמרו לו אע"פ שמיצר הוא עכשיו שמח הוא לאחר זמן: **גמ'** רב ושמואל חד תני אידיהן וחד תני עידיהן מאן דתנא אידיהן לא משתבש ומאן דתני עידיהן לא משתבש מאן דתני אידיהן לא משתבש דכתיב [כ] כי קרוב יום אידם ומאן דתני עידיהן לא משתבש דכתיב [ד] יותנו עידיהם ויצדקו ומאן דתני אידיהן מ"ט לא תני עידיהן אמר לך תברא עדיף ומאן דתני עידיהן מ"ט לא תני אידיהן אמר לך מאן קא גרים להו תברא עדות שהעידו בעצמן הילכך עדות עדיפא והאי יתנו עידיהן ויצדקו בעכו"ם כתיב הא בישראל כתיב [ה] דא"ר יהושע בן לוי כל מצות שישראל עושין בעוה"ז באות ומעידות להם לעוה"ב שנאמר יתנו עידיהן ויצדקו ארו ישראל ישמעו ויאמרו אמת אלו עכו"ם אלא אמר רב הונא בריה דרב יהושע מ"ד עידיהן מהכא [ו] יוצרי פסל כולם תוהו וחמודיהם בל יועילו ועידיהם המה דרש רבי חנינא בר פפא ואיתימא רבי שמראי דעתיד לבא מביא הקב"ה ספר תורה [ומניחו] בחיקו ואומר למי שעסק בה יבא ויטול שכרו מיד מתקבצין ובאין עכו"ם בערבוביא שנאמר [ז] כל הגוים נקבצו יחדיו [יגו'] אמר להם הקב"ה אל תכנסו לפני בערבוביא אלא היכנסו כל אומה ואומה

וכופריה

היתר משום דעכרים שבינינו קים לן בגוייהו דלא פלחי לעכו"ם ומהאי טעמא שרי לקמן בפ"ה (דף סה) ר' יהודה דסדר ליה קורבנא לאכולהנא ביום לידו אמר קים לי בגוייה דלא פלח לעכו"ם ת"ל ים לסמוך אהסיא דתנא בינינו אלמלי על מתני' דאסור לשאת ולתת תני במה דברים אמורים בנכרי שאינו מכירו אבל בנכרי שמכירו מותר מפני שהוא כמתניף ותניא הנכנס לעיר ומצאן שמחים שמח עמהם שאינו אלא כמתניף להם ור"ת היה מפרש אסור לשאת ולתת עמהם דוקא במידי דתקרובת ולא איירי כלל בלקוחות דודאי שרו בין לגוישא דאחיל ומודה בין לישראל דלפני עור לא תתן דלא אסרו אלא למכור דווקא מידי דתקרובת ולשאת ולתת הכי פי' לשאת מהן המעות ולתת להם מידי דתקרובת תליסי המעות ומכיא ראיה מדאיכעיא (לקמן דף ו) בגמרא טעמא דלשאת ולתת עמהם אי משום הרווחה פי' משום שמרוויח ומשתכר ואחיל ומודה לעכו"ם או דילמא משום ולפני עור לא תתן מכשול ופקא דאמר נפקא מינה דאית ליה בהמה לדידיה ואי מידי דלאו תקרובת אסור אמאי לא קאמר נפקא מינה למידי דלאו תקרובת דמשום הרווחה איכא אלא וודאי מידי דלאו תקרובת שרי דלא שייכי אחיל ומודה במקח וממכר כיון שנותן המעות תחת התפן והוא לוקח וגם אינו בטוח כ"כ שיהיה בסחורה ובעיא דגמרא הכי מפרש טעמא דאסור לשאת ולתת עמהם במידי דתקרובת משום הרווחה שיהיה לו בהמות רבות בריות אפילו אית ליה לדידיה נמי אסור שמתוך שיהיה לו הרבה בהמות יקריב מן המובחר או משום לפני עור ונפקא מינה דהי אית ליה בהמה לדידיה שרי ולפי פר"ת אין לתמוה על מהגנו שאחי' לגו מחזיקין אותם בעובדי כו"ם שהרי אינם עושים שום תקרובת אלא במעות ובזה לא שייך הרווחה והרבה מעות מלויים להם לאותו דבר ומייהו נכון הוא להתמיר בשבת העכו"ם ואומר תלוני מעות לשקרי שקוקין לופרי"ל אבל ר' אלחנן אמר כי גם באותם לופרי"ל אין שום איסור כי מה שהם נותנים אותם לבומרים אינו ממש לשם עכו"ם אלא לצורך הגאתם: **להלוותם.** פר"ת דוקא בתנא אבל בריבית שרי משום דמלטער עובא דאמרי' בקדושין (דף כ) ליזכון אינים ברתיה ולא לוזיף בריבית: **ולפרוע** מהן. בגמרא (לקמן דף ו:) פסקינן בריבי יהודע בן קרחה דמולה על פה נפרעין מהם מפני שהוא כמלוה מידם ויכול להיות דאפי' מלוה בשטר נמי נפרעין מהם כדאמר בירושלמי אפי' מלוה בשטר אובדת היא אלא כל שעה אדם זוכה ליפרע מחובו ולכך נראה לר"י דאותה מלוה שבשטרינו אפי' אותם שיש לנו מהם חותמות שמותר ליפרע מהם ואפי' הוא אחיל ומודה שלעולם הוא חשוב כמלוה מידם והא דאמר רבי יהודע כן קרחה מלוה בשטר אין נפרעין היינו כשידינו תקיפה עליהם ואפילו הכי מלוה על פה נפרעין אלא יפסוד פעם אחת והיכא דאיכא מהכון אומר בירושלמי דאין מלוה אובדת במשכון מיהו בכל עניו תשיב כמלוה מידם שכמה פעמים אובדת אפי' במשכון: **מ"ש** לא תני עידיהן. פרק מטילין (דף לה) איכא חד תני מטילין וחד תני מטחילין וכן בסנוזל בתרא (דף קיז) חד תני מליקין וחד תני מסיקין ולא דייק כפ"ג ובמה לא שייך לדקדק משום דאידי חד מטמעות לשון הוא לשון אכן קשיא מהסיא דפרק החליל (דף ג ופס) שואבה חבוכה וכן בפ"ב דיבמות (דף יז ופס) ראשונה ושניה דלא חד מטמעות ניהו ולא דייק הכי וי"ל הכא היינו טעמא דדייק הכי משום דמסתבר ליה טפי לשון עדות לפי שהוא עדות לשבבה וקשיא לי על תיכון זה דמאי מקשה תו ומאן דאמר עידיהן מ"ט לא תני עידיהן הא כבר פיכנו דמקשה נמי היה יודע אותו טעם דלשון עדות עדיף ולי נראה דהכי הקשה מאן דתנא אידיהן אמאי לא תני עידיהן הא עידיהן ממש כתיב בהדיא בקרא אבל אידיהן ממש לא כתיב בקרא אלא אידם ומשני תברא עדיף פי' לשון שבר ופריך ת"ל מ"ט דמאן דתני עידיהן הא ודאי דתברא עדיף:

אמר

Sp. Akc. Wydawniczo-Druk. „ROM"
Wilno, ul. Cerkiewna, 2.

1928

MADE in POLAND Published by „ROM", A/S Wilno.

אמר להן הקב"ה במה עסקתם . פי' שואל לפם במה זכו בגלל דור ודור : **שווקים** לסוביב בסם זונות. ה"ם דס"ע לומר לעשות בסם סחורה לכל דבר הלא מגנה אותם דבר גנאי כל מה שיכול כלומר חפילו לצורך זונות עשיתם שווקים : **וארן** מיזה לחרי תיגא דמיא לזוב . וה"ל אדרבה מלבות בגל עדיפא ממשלה לאדרי דבתיב (דברים ד) עלם חביים מסבבו ולחרי מלך בחיות [כדאיתא בחגיגה יב:] וי"ל דאע"ג דאדרי מלך מ"מ דוב סוא עו [ס"ה מסוקן] יותר ובעל תחבולות כדאמר בפ"ק דברכות (דף יג) [ע"ש דליתא כך הלא מובחא אחבת] גבי לחות כאתרוגות משבחות כתאנות בניית מעשה אדרי וסיפר מעשה דוב זר' ומתק מפרש דבבל לא נמצא לאדרי הלא בעשב שביתה מושלת בכל העולם ועתה היא ממלכה שפלה אבל פרס גם עתה היא חבוסה אחר רומי ומעמוד בחביבותה עד סמוך לגילה המשיח כמו שמפרש בסמוך : **הרבה** גברים גברנו . אע"ג דרומי נמי תקנו גברים כדאמר בפ' בתה מדליקין (ד' לג) מ"מ אינם חבוסים כ"כ בתקון גברים כמו פרס :

ואנן בגינן. הא דלא קאמרי שבנו בגמ"ק כשבאל מבן בתה עשקתם דלפי זה לא עבו הלא אוהו סדור וסקב"ה שולל בתה זכו בבל דוב ודור: **מאי** שנא הני דלא קא תביב . פי' בבל ויון שבם מד' מלבות שנשתעבדו ביבראל ותבוסים היו אבל מבל שבעים אומות לא בעי :

משנה מלבותיהן עד דאתי משיח . והא דאמרינן עתיד פרס שתפול ביד רומי היינו בתוך לבילת המשיח כדאמרינן (סנהדרין דף לח) [ובם אינה בנוסחא אחרת אבל ביומא יוד . איתא כך כמו שבתיהן חוס' דבבל] עתידה פרס שתפול ביד רומי שתשעבד על כל העולם בתשעה מנ חדשים : **מאי** בעי בשביל ומאי בעי דבר בפאן . ומלרן מלרן דמשמע לן בתבים בגבי סגר (בראשית כא) במדבר פארן ובמדבר אבותיה דקדא וקדום מבר פארן סלם ולא נרסינן מאי בעי בתיון בתיון בתיון בשביל מה דבתיב (עובדיה ה) ותמו בגבורך תימן למען יכרת איש מבר עבו מיהו קשיא לגירסת רש"י אמאי מייתי קרא דתבקוק למדרש סבי בקרא דאיתא בזוהר הבריסה נגני הוזכר פארן וי"ל דאיתא למדרשים בדדרים ליה בפרק שור שנגח ד' וה' (דף לח ושם) מפארן הופיע מ"מ ממנוסה לישראל ואוה סר סיני כדאמר פ' ר"ע (דף עט ושם) ס' שמות ים לו סיני פארן ור' אלעזר אומר דגרים שפיר מאי בעי בשביל ומאי בעי בתיון וסאי תיון לאו אם אוה אם אוה סוא אלא אם רוח דרום כמו שוני נשון ובוחי תיון כדדלשיון בספרי פר' ואתה הבריסה מד' רוחות נגלה הקב"ה לישראל שנאמר אלוה מתיון יבא ולבך ניתא שהוצרך לסיון בסוק דתבקוק : דבר כהיום

אבל ליערבבו אינהו [בהדי הדדי] דלישמעו מאי דאמר להו [מיד] נכנסה לפניו מלכות אדום תחלה מ"ט משום דהשיבא ומגלן דהשיבא דכתיב ותאבל כל ארעא ותדושינהדי ותדוקינה א"ר יוחנן זו רומי שטבעה יצא בכל העולם מנא לן דמאן דהשיב עייל ברישא כדרב הסדא דאמר רב חסדא מלך ובצור מלך נכנס תחילה לדין שנא' לעשות משפט מ"ש עבדו ומשפט עמו ישראל [וגו'] ונעמא מאי איבעית אימא לאו אורח ארעא למיתב מלכא מאבראי ואיבעית אימא מקמי דליפוש הרון אף אמר להם הקב"ה במאי עסקתם אומרים לפניו רבש"ע הרבה שווקים תקנינו הרבה מרחצאות עשינו הרבה כסף והב הרבינו וכולם לא עשינו אלא בשביל ישראל כדי שיתעסקו בתורה אמר להם הקב"ה שוטים שבעולם כל מה שעשיתם לצורך עצמכם עשיתם תיקנתם שווקים להושיב בהן זונות מרחצאות לערן בהן עצמיכם כסף והב שלי הוא שנא' לי הכסף ולי החב נאם ה' צבאות תני כלום יש בכם מגיד זאת [שנא' ד' מי בכם יגיד זאת] ואין זאת אלא תורה שנא' זאת התורה אשר שם משה מיר יצאו בפחי נפש יצאת מלכות רומי ונכנסה מלכות פרס אחר ה מ"ט דהא השיבא בתרה ומגלן דכתיב וארו חיוא אחרי תנינא דמיא לדוב יותני רב יוסף אלו פרסיים שאוכלין ושותין כדוב ומסורבלין [בשר] כדוב ומגדלין שערכדוב ואין להם מנוחה כדוב אמר להם הקב"ה במאי עסקתם אומרים לפניו רבש"ע הרבה גשרים גשרנו הרבה כרכים כבשנו הרבה מלחמות עשינו וכולם לא עשינו אלא בשביל ישראל כדי שיתעסקו בתורה אמר להם הקב"ה כלמה שעשיתם לצורך עצמכם עשיתם תיקנתם גשרים ליטול מהם מכס כרכים לעשות בהם אנגריא מלחמות אני עשיתי שנא' ה' איש מלחמה כלום יש בכם מגיד זאת שנא' מי בהם יגיד זאת ואין זאת אלא תורה שנאמר זאת אשר שם משה מיר יצאו מלפניו בפחי נפש וכי מאחר דחזית מלכות פרס למלכות רומי דלא מהניא ולא מידי מ"ש עיילה אמרי אינהו סתרי בהמ"ק ואנן בנינן וכן לכל אומה ואומה וכי מאחר דחזו לקמאי דלא מהני ולא מידי מ"ש עיילי סברי הנך אישתעבדו בהו בישראל ואנן לא שעבדנו בישראל מאי שנא הני דחשיבי ומאי שנא הני דלא חשיבי להו משום דהנך משבי במלכות יהו עד דאתי משיחא אומרים לפניו רבש"ע כלום נתת לנו ולא קיבלנוה וכי מצי למימר הכי והכתיב ויאמר ה' מסיני בא וזרח משעיר למו וכתיב אלוה מתימן יבא וגו' מאי בעי בשעיר ומאי בעי בפארן א"ר יוחנן מדמר שהחזירה קיימנוה ועל דא תברההון אמאי לא קיבלתוה אלא כך אומרים לפניו רבש"ע כלום קיבלנוה ולא ולא קיבלנוה כמו שעשית לישראל דכתיב ויתיצבו בתחתית ההר ואמר רב דימי בר חמא אמר רב חסדא הר כגיגית הקב"ה הר כגיגית על ישראל ואמר להם אם אתם מקבלין את התורה מיטב ואם לאו שם תהא קבורתכם מיד אומר להם הקב"ה הראשונות ישמיעונו שנאמר ויראשונות ישמיענו שבע מצות שקיבלתם היכן קיימתם ומנלן דלא קיימום דרתני רב יוסף עמד וימודד ארץ ראה ויתר גוים מאי ראה ראה ז' מצות שקבלו עליהן בני נח ולא קיימום כיון שלא קיימו עמד והתירן להן איתגורי איתגורי א"כ מצינו הוטא נשבר אמר מר בריה דרבינא

מסורת הש"ס

[תבקוק ג אסכומוס ז: ע"ש. בר"ה ת. עו ג[נ]ע' תוס' לקמן יח. ד"ה וכי). ד[ומשיה מנ ומס אותה מי בסם]. הקדושין עב. מגילה יח. [שבת לג. ז[שבת פח. ע"ש]. הכ"ק מה. ט[ובמוה לג ומ"ש].

כדנים ולוים ושכלאים לא נאמר אלא פחדם . ממנו כבא דעבוד"ם נמי קיימן פחדם ותימה דסא אמר בגמרא (כ"מ דף קיד) דאין בכבי עבו"ם מטמאין בחבוד דבתיב אדם כי יטמה באהל אתם קרוים אדם דבתיב (יחזקאל לד) ואתן צאני אתן מרעיתי אדם אתם אתם קרוים אדם ולא עבו"ם קרוים אדם ואומר ר"מ דיש לחלוק בין אדם לפחדם ולא קבוץ מבא דבתיב בני אדם (יחזקאל כח) ואתם בן אדם ולא אל ביד מתלוך דאיתו אומר בן לקרותו אדם בלשון חביבות אלא בגנותו בלשון בזיון ובפעות וכא דבתיב בקום עליו אדם רוצה לומר אדם ולא מלך ומדבי' גבי סמן [מגילה יח:] א"ר י"ל בקום עליו אדום . וכא דבתיב מה יעבה לי אדם ר"ל אדם סטוא בזו וא"ת הא אמר בפרק הטולה (דף מו) יש קנין לעבו"ם בארץ ישראל לאפוקי בה ביתיהן ומערות בגאמר והארץ נתן לבני אדם ואומר ר"מ דעבו"ם נמי מיקרי בני אדם שנ"ל בני אדם הראשון בפרק שור שנגח ארבעה וחמשה (דף לח) סתרכתי [וע' חוס' יבמות סא: ד"ה ואין ותו' דה"ה אלא ואם ד"ה ואין ותו' סנהדרין נט. ד"ה אלא ותוס' נדה. ד"ה עו. ואין לגיב ותו' כ"ק לה. ד"ה אלא ותו' כ"ב נה. ד"ה מעין ותו' מיר מד. ד"ה אם]:

שאפילו עבו"ם ושוכן בתורה . פי' בטבע מצות אלסם דאילו בשאר מצות אמרי' בסנהדרין פ"ד מיתות (דף נט) עבו"ם העוסק בתורה חייב מיתה : **הרי** הוא בכהן גדול . להכי נקט כהן גדול משום דבתיב יקרה הוא מפנינים ודהיינו (הוריות דף יג) מבהן גדול הבכנס לפני ולפנים גבי מעבר תלמיד הבא קודם לכהן גדול עם הארץ אבל עבו"ם העוסק בתורה הוא בהן גדול : **גדול** המצוה ועוסק . פי' מפני שהוא דואג תמיד לבטל לגרן ולקיים מצות בולהו : **נוגעים** בעדותן בן . ול"ת ובני ראיה גדולה קיימו שבני אמים ואלו אמים הם וי"ל דאין מוסמן בזה הראיה דאין אב מעיד על בנו ועוד י"ל שהם קיימים ממה שקבלו בהר סיני דאמר לא ישראל מקבלים : **יום** הבני . הימה נמ"ד [שבת פו.] בשבעה בחדש נתנו עבדת הדברות אלו יום הבני וי"ל דיומא קמא לא אמר לו מידי מבני הולבא דאולבא דאולבא ת"ל היתה לחויה לינתן בבני אלא בהוסיף מבי יום אחד מדעתו [כדאיתא שבת פו.]: **שלא** הבתהנו אלא . אומר ר"ת דאלא דגבוהדגלר לאו בו"ם הוא אלא אדרבי שבו לבבוד המלך ובבני ימא דבקו בני אבריהם אלא עבד בו"ם ובמגיה מיבאל ועזריה אלא הבתהנו אלא אם אמר הא דאמרינן בפרק אור שנגח ארבעה ומשם הם נגלה עבו"ם מעם הם ובלוס כי מדאגת בוס יסורין שבעולם לא היו מבתהנו אלא כרבי חגיגה בן תרדיון [לקמן יח.] שבמו בסוגין על בנו ליבבו ול"ע [ברכות סא:] בסרקו בבנו במבקות ביות והיינו הא דבריך ב' פ' מקום שבבנו (ד' לג) מה לאו מגיה מיבאל ועזריה שבבנו עלמן לחוך בבבן אלא פירוש הוא לבה בהבתהנות אלא כיון שלא הוא בו"ם מעם ועוד דאיה מפ"ק דמגילה (ד' יב) מפני מה נתחייבו מולאי"ם אל ישראל כליה מפני שבבתהנו אלא בו' הם לא עבו אלא לפנים ואם הוא בו"ם הוא לבם בהסור עלמן אל קידום הבם ולבבא דקרא נמי משמע הכי דבתיב לאלסיך לית אלן אלהין ולאלמן לית אלן סגדין משמע דתני מילי הוו [ושיין חוס' בתובות לג: סוף ד"ה אילמלי וחוס' פסחים נג.] : **ובוא** דאלמוד דבבבבה מקומות לא קפיד לגמרא בסדר וכן הגיורא ובסבוייה ובסבתה שבפדו ובתבגיירו ובבבתבכרו (בתובות ד' יב): **הנוים** לעבוחם ולא לתהר לעבוחם . הימא אבבי יבוחו עבוו בוכבין אם אמנו ולא הוו מפסיקין בהוים על לבבך [פסחים בו.] ולפיבך הקפידו עליהם חבמים דמשמע הוים על לבבך ולא לתהר על לבבך ומה יש לחוש בזה כיון שבך הוא אמם בדמשמע הבא ויש לומר דבהם אינה למיטבי הוים מעם וכן לתהר מעם אבל הוים לעבוחם בקרא דבתבלום שבר כתיב (דבריה ז) ומשלם לשונאיו ותבלום שבר אבדיקים הוא לעולם הבא :

מסורת הש"ס אב"ק לח. סנהדרין עט. בב"ק לח. גע"ל ולה"ם. ד[נ"ל ע"ש ואמר חזקיה]. ז[שבת פח.] ע' חוס' כ"ב עו ד"ה אלילו ובפלס"ל דבבבה. ח[לקמן ד. עירובין בבב. מע"ל הוים לעבוחם הוים וכו'.

לומר שאע"פ שמקיימין אותן אין מקבלין עליהם שבר ולא אוהתניא היה ר' מאיר אומר מנין שאפילו עבו"ם ועוסק בתורה שהוא בבהן גדול ת"ל אשר יעשה אותם האדם וחי בהם בהנים לוים וישראלים לא נאמר אלא האדם הא למדת שאפילו עבו"ם ועוסק בתורה הרי הוא בבה"ג אלא לומר לך שאין מקבלין עליהם שבר כמצוה ועושה אלא כמי שאינו מצוה ועושה דרא"ר חנינא גדול המצוה ועושה יותר משאינו מצוה ועושה [אלא בך] אומרים העבו"ם לפני [הקב"ה] רבש"ע ישראל שקיבלוה היכן קיימוה אמר להם הקב"ה אני מעיר בהם שקיימו את התורה [בולה] אומרים לפניו רבש"ע כלום יש אב שמעיד על בנו רבתיב בני בכורי ישראל אמר להם הקב"ה שמים וארץ יעידו בהם שקיימו את התורה כולה אומרים לפניו רבש"ע שמים וארץ נוגעין בעדותן שנאמר אם לא בריתי יומם ולילה חוקות שמים וארץ לא שמתי דרא"ש בן לקיש דמה דבתיב ויהי ערב ויהי בקר יום הששי מלמד שהתנה הקדוש ברוך הוא עם מעשה בראשית ואמר אם ישראל מקבלין את תורתי מוטב ואם לאו אני אחזיר אתכם לתוהו ובוהו והיינו דאמר חזקיה מאי דבתיב משמים השמעת דין ארץ יראה ושקטה אם יראה למה ואם שקטה למה יראה אלא בתחילה יראה ולבסוף שקטה אמר להם הקב"ה מכם יבאו ויעידו בהן בישראל שקיימו את התורה כולה יבא נמרוד ויעיד באברהם שלא עבד כו"ם יבא לבן ויעיד ביעקב שלא נחשד על הגזל תבא אשת פוטיפרע ותעיד ביוסף שלא נחשד על עבירה יבא נבוכד נצר ויעיד בחננ'ה מישאל ועזריה שלא השתחוו לצלם יבא דריוש ויעיד בדניאל שלא ביטל את התפלה יבא בלדד השוחי וצופר הנעמתי ואליפז התימני (ואליהו בן ברכאל הבוזי) ויעידו בהם בישראל שקיימו את כל התורה כולה שנאמר יתנו עידיהן ויצדקו אמרו לפניו רבש"ע תנה לנו מראש ונעשנה אמר להן הקב"ה שוטים שבעולם מי שטרח בערב שבת יאכל בשבת מי שלא טרח בערב שבת מהיכן יאכל בשבת אלא אע"פ כן מצוה קלה יש לי וסוכה שמה לכו ועשו אותה ומי מצית אמרת הכי והא א"ר יהושע בן לוי מאי דכתיב אשר אנכי מצוך היום היום לעשותם ולא לעתר לעשותם היום לעשותם ולא היום ליטול שכר אלא שאין הקב"ה בא בטרוניא עם בריותיו ואמאי קרי ליה מצוה קלה משום דלית ביה חסרון כיס מיד כל א' [ואחד] נוטל והולך ועושה סוכה בראש גגו והקב"ה מקדיר עליהם חמה בבתקופת תמוז וכל אחד ואחד מבעט בסוכתו ויוצא שנאמר נפתקה אתמול מטרוניתיו ונשליכה ממנו עבותימו מקדיר והא אמרת אין הקב"ה בא בטרוני' עם בריותיו משום דישראל נטי זימני

דמשבא

כיון שלא היה כו"ם ממש ועוד ראיה מפ"ק דמגילה (ד' יב) מפני מה נתחייבו מולאי"ם אל ישראל כליה מפני שבבתהנו אלא בו' הם לא עבו אלא לפנים ואם היתה כו"ם היה לבם לבסור עלמן אל קידום הבם ולבבא דקרא נמי משמע הכי דבתיב לאלסיך לית אלן אלהין ולאלמן לית אלן סגדין משמע דתני מילי הוו [ושיין חוס' בתובות לג: סוף ד"ה אילמלי וחוס' פסחים נג.] : **ובוא** דאלמוד דבבבה מקומות לא קפיד לגמרא בסדר וכן הגיורא ובסבוייה ובסבתה שבפדו ובתבגיירו ובבבתבכרו (בתובות ד' יב): **הנוים** לעבוחם ולא לתהר לעבוחם . הימא אבבי יבוחו עבוו בוכבין אם אמנו ולא הוו מפסיקין בהוים על לבבך [פסחים בו.] ולפיבך הקפידו עליהם חבמים דמשמע הוים על לבבך ולא לתהר על לבבך ומה יש לחוש בזה כיון שבך הוא אמם בדמשמע הבא ויש לומר דבהם אינה למיטבי הוים מעם וכן לתהר מעם אבל הוים לעבוחם בקרא דבתבלום שבר כתיב (דבריה ז) ומשלם לשונאיו ותבלום שבר אבדיקים הוא לעולם הבא :

מסורת הש"ס אב"ק לח. סנהדרין עט. בב"ק לח. גע"ל ולה"ם. ד[נ"ל ע"ש ואמר חזקיה]. ז[שבת פח.] ע' חוס' כ"ב עו ד"ה אלילו ובפלס"ל דבבבה. ח[לקמן ד. עירובין בבב. מע"ל הוים לעבוחם הוים וכו'.

עין משפט נר מצוה ב לעי' פ"א מס' ח"ת ס' יג. סמב עשין יב עי' ד"ס' רמו סע"ן

ומניחין תפילין בראשיהן ולילית בגדיהן כו׳ עד נתקה את מוסרותיהמו. בירושלמי בפרק לין מעמידין דברים נתקה את מוסרותיהמו זו מלות תפילין ובגליה ממנו עבותיהמו זו מלות ציצית: **אין** אתוק לפני הקב״ה. והא דתמרינן בכוף הזהב (דף עב) אתיין ואמר נהורא בני שניות ודן. יש לומרים כי לכן הקנו בקדושת מוסף לומר ממקומו סוף יפן כי כתב מוסף בשביעית כל זמן סוף יוכב ודן ואמו מתפללין שיפנה מבסא דין לבסא בבסא רחמים ואין נראה דלמאי דתמרינן בכמוך [נקמן ד:] בתשובה יוכב ודן לא יתבן אלא ולהי מעבע של תפילה בך סוף: **אם** תשבחך ירושלים תשבח ומיני. בגבוה בקרא כך לם תשבחך ירושלים בגבוה ביה ה׳ על אדמת נכר תשבח ומיני מלגנן בכמוך הדבק לשוני לחכי לא תלמד אם לא אזכרכי: **הקומפים** מלות עלי שיח. בשביעי דקרא מיירי בעניים אחוזים העשרים שנקראו מלוחים כמו אחוזים אכלו מלוחים אף אנו נאכל מלוחים בפרק האומר בקדושין (ד׳ סו) עלי שיח כלומר אנו אחיזלות ולא בנים: **הכל** בידי שמים חוץ מגיעי פחים. פי׳ כל המאורעות הבאות על האדם מידי יום יום בידי שמים ואין אדם יכול לפרוש נפשו מהן חוץ מגיעי פחים קור וחום פחים כמו [תנים לא] ומשר על רעשים פרים ובטון ולמוד יפה בלוטר יפה לקיבלים פרק שני דסנהדרין (ד׳ נח): **שובר** נפשו ירחק מכם. והא דתמרינן בפרק המקבל (דף קז וכם) ובסיר ה׳ ממך כל הוגי זו לגם אמלא בידי שמים הוא יל דבכי קאמר שיהן לך מלגושים שהוכל לגעל מן הגנה והא דתמרינן בוקבא רבא [פרשת מלוגע מן] לעשוניכם הוה קא אזיל בחומה א״ל נרבי אלי עני א״ל יהא רעוא דמיהיהוב דתמכבי ואמרא אזלא אמר ליה יהא רעוא דהשתיב מן שבבא א״ל דא ולהי אלוהא דבתיב ואין נכתב מתמהו זו היה מהפכנו בעבעה בעת בעניים לחיות לו בל אזלא לא היה ביד מעטוניכם לגעל מן בהמה וא״ל דהשיבו לא היה בידו בהמה כמעטוניכם לא היה בידו לסבר מן בהמה אכל ביושב בביתו ובגם לו בית הקין ומהר קבר ובא דתמרינן [בכרכות נג:] הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים שנאמר עליו בעבעה יגורה הגון [נדה נח:] נגור לו הגם עני לו עשיר הכם לו ספם אכל לדיק ורפא לא כי אבי דרכיה נהוגים לפניו הטוב וכרכיו: **חימם** שיח ושורש רתמים. חמם יאמר ר״ש לקיש כל העוסק בתורה בלילה הקב״ה מושך עליו חוט של חסד ביום שנאמר יומם יצוה ה׳ חסדו ובלילה שירו עמי מה טעם יומם יצוה ה׳ חסדו משום דבלילה שירו עמי איבא דאמרי יאמר רצה לומר כל העוסק בתורה בעולם הזה החומה ללילה הקדוש ברוך הוא מושך עליו חוט של חסד בעוה״ב הדומה ליום שנאמר יומם יצוה ה׳ חסדו [וגומר] אמר רב יהודה אמר שמואל מאי דכתיב ותעשה אדם כדגי הים כרמש לא מושל בו למה נמשלו בני אדם כדגי הים לומר לך מה דגים שבים כיון שעולין ליבשה מיד מתים אף בני אדם כיון שפורשין מדברי תורה ומן המצות מיד מתים דבר אחר מה דגים שבים כיון שקדרה עליהם חכה מיד מתים בך בני אדם כיון שקדרה עליהם חמה מיד מתים אובעית אימא בעולם הזה ואיבעית אימא לעולם הבא איבעית אימא בעולם הזה כדרבי חנינא דרא״ר חנינא הכל בידי שמים חוץ מצנים פחים שנא׳ צנים פחים ברך עקש שומר נפשו ירחק מהם ואיבעית אימא לעולם הבא כדרשב״ל דא״ר שמעון בן לקיש אין גיהנם לעתיד לבא אלא הקב״ה מוציא חמה מנרתיקה ומקדיר רשעים נידונין בה וצדיקים מתרפאין בה רשעים נידונין בה

ע״מזנ״מ ב לעמיי׳ פ״ו מס׳ סוכה סל׳ ב סמג עשין מג טוש״ע א״ח סימן תלמ סע׳ ד דך לטוש״ע א״ח סי׳ תרלט סע׳ ז כהג״ה דך גמיי׳ פי״ג מס׳ מיקוני כיאסל׳ מו ך דמיי׳ פ״ג מס׳ ס״ס סל׳ יג סמג עשין יב

ממורת השי״ס איסורא מו. נח. ביבמות כד. גן לקמן ד:] דשבת קו. דתגיגה יב:[תגיגה שם] זתגיגה יב. דן[פסחים כ: ב״מ קו: מגב: ב״ב קמד: כתובות ל. ב״ק קט. יגדרים ת: ע״ש וכסר״ן].

דמשכא להו תקופת תמוז עד חגא והוי להו צערא יהאמר ירבא מצטער פטור מן הסוכה נהי דפטור בעותי כמי מבעטי מיד הקב״ה יושב ומשחק עליהן שנא׳ יושב בשמים ישחק וגו׳ א״ר יצחק אין שחוק לפני הקב״ה אלא אותו היום בלבד איכא דמתני להא דרבי יצחק אהא דתניא רבי יוסי אומר לעתיד לבא באין עכו״ם ומתגיירין ומקבלין כיניהו יוהתניא יאין מקבלין גרים לימות המשיח כיוצא בו לא קבלו גרים לא בימי דוד ולא בימי שלמה אלא שנעשו גרים גרורים ומניחין תפילין בראשיהן תפילין בזרועותיהם ציצית בבגדיהם מזוזה בפתחיהם כיון שרואין מלחמת גוג ומגוג אומר להן על מה באתם אומרים לו על ה׳ ועל משיחו שנא׳ למה רגשו גוים ולאומים יהגו ריק [וגומר וכל אחד מנתק מצותו והוכך שנאמר נתנתקה את מוסרותימו [וגומר] והקב״ה יושב ומשחק שנאמר יושב בשמים ישחק [וגומר] א״ר יצחק אין לו להקב״ה שחוק אלא אותו היום בלבד איני והא אמר רב יהודה אמר רב שתים עשרה שעות הוי היום יגשלש הראשונות הקב״ה יושב ועוסק בתורה שניות יושב ודן את כל העולם כולו כיון שרואה שנתחייב עולם כלייה עומד מכסא הדין ויושב על כסא רחמים שלישיות דיושב וזן את כל העולם כולו מקרני ראמים עד ביצי כינים רביעיות יושב ומשחק עם ליותן שנאמר ליותן זה יצרת לשחק בו אמר רב נחמן בר יצחק עם בריותיו משחק ועל בריותיו אינו משחק אלא אותו היום בלבד א״ל רב אחא רב נחמן בר יצחק מיום שחרב בית המקדש אין שחוק להקב״ה וכנגלן דליכא שחוק איליטא מרכתיב ויקרא ה׳ אלהים צבאות ביום ההוא לבכי ולמספד ולקרחה וגומר דילמא ההוא יומא ותו לא אלא דכתיב אם אשכחך ירושלים תשכח ימיני תדבק לשוני לחכי אם לא אזכרכי דלמא שבחה הוא דליכא אבל שחוק מיהא איכא אלא מהא החשיתי מעולם אחריש אתאפק וגומר ברביעיות מאי עביד יושב ומלמד תינוקות של בית רבן תורה שנא׳ את מי יורה דעה ואת מי יבין שמועה גמולי מחלב עתיקי משדים לכי יורה דעה ולכי יבין שמועה לגמולי מחלב ולעתיקי משדים ומעיקרא מאן הוה מיגמר להו איבעית אימא מיטטרון ואיב״א הא והא עביד ובלילא מאי עביד איב״א מעין יממא ואיבעית אימא רוכב על כרוב קל שלו ושט בשמונה עשר אלף עולמות שנאמר רכב אלהים ריבותים אלפי שנאן אל תקרי שנאן אלא שאינן ואיבעית אימא יושב ושומע שירה מפי חיות שנאמר יומם יצוה ה׳ חסדו ובלילה שירו עמי יא״ר לוי כל הפוסק מדברי תורה ועוסק בדברי שיחה מאכילין לו גחלי רתמים שנא׳ הקוטפים מלוח עלי שיח ושורש רתמים לחמם יאמר ריש לקיש כל העוסק בתורה בלילה הקב״ה מושך עליו חוט של חסד ביום שנאמר יומם יצוה ה׳ חסדו ובלילה שירו עמי מה טעם יומם יצוה ה׳ חסדו משום דבלילה שירו עמי איבא דאמרי יאמר רצה לומר כל העוסק בתורה בעולם הזה החומה ללילה הקדוש ברוך הוא מושך עליו חוט של חסד בעוה״ב הדומה ליום שנאמר יומם יצוה ה׳ חסדו [וגומר] אמר רב יהודה אמר שמואל מאי דכתיב ותעשה אדם כדגי הים כרמש לא מושל בו למה נמשלו בני אדם כדגי הים לומר לך מה דגים שבים כיון שעולין ליבשה מיד מתים אף בני אדם כיון שפורשין מדברי תורה ומן המצות מיד מתים דבר אחר מה דגים שבים כיון שקדרה עליהם חכה מיד מתים בך בני אדם כיון שקדרה עליהם חמה מיד מתים אובעית אימא בעולם הזה ואיבעית אימא לעולם הבא איבעית אימא בעולם הזה כדרבי חנינא דרא״ר חנינא הכל בידי שמים חוץ מצנים פחים שנא׳ צנים פחים ברך עקש שומר נפשו ירחק מהם ואיבעית אימא לעולם הבא כדרשב״ל דא״ר שמעון בן לקיש אין גיהנם לעתיד לבא אלא הקב״ה מוציא

ממורת השי״ס איסורא מו. נח. ביבמות כד. גן לקמן ד:] דשבת קו. דתגיגה יב:[תגיגה שם] זתגיגה יב. דן[פסחים כ: ב״מ קו: מגב: ב״ב קמד: כתובות ל. ב״ק קט. יגדרים ת: ע״ש וכסר״ן].

חימה אין לי סכר נשבעתי. ואין לסקבות מפרק ד׳ נדרים (ד׳ נב.) דמוכח דמשם הרגו לחימה דאיכא לשנויי קרי חימה כוו כדמשני נמי התם [וע׳ תוס׳ שבת נס. ד״ס קלף]: **ודריינו** דר׳ אלכסנדרי. ס״ס דקלי אמסיה דקאמרי׳ נעיל דאין הקב״ה כת בסבוניות עם בריותיו ולא נסירת פיהו דסא חיפסיק ליה עוכא ונלאה לר״ם דקלי אמא דסליק כאן ביאמאל כאן בעכו״ם וקאמרי׳ דבעל חימה קלי אעכו״ם ומיינו דר׳ אלכסנדרי דקאמר ביום הסוא אבקש שאם לא ימלא לסם זמוס ישמידם ומיינו נמי דרבא דאמר שיש מיולוס בין ישראל לעכו״ם: **בנינני** בלסם. פירוס בעעבה שלסם מס נוכל מעשון [הסליס סו] מתרגמינן מס דמיון מיגניא דילך: **שדיך** בידס לממות. והא דתמרינן בסוף חזקת הבתים (דף סז:) מוטב שיהיו שוגגין ואל יהיו מזידין סיינו דבבר מידוע שלא יקבלו אם ימתו [וע״ע תוס׳ שבת נס. ד״ס ואע״ג]: ויודע

חימה אין לי סכבר נשבעתי. ואין לסקבות מפרק ד׳ נדרים (ד׳ נב.) דמוכח דמשם הרגו לחימה דאיכא לשנויי קרי חימה כוו כדמשני נמי התם [וע׳ תוס׳ שבת נס. ד״ס קלף]: **ודריינו** דר׳ אלכסנדרי. ס״ס דקלי אמסיה דקאמרי׳ נעיל דאין הקב״ה כת בסבוניות עם בריותיו ולא נסירת פיהו דסא חיפסיק ליה עוכא ונלאה לר״ם דקלי אמא דסליק כאן ביאמאל כאן בעכו״ם וקאמרי׳ דבעל חימה קלי אעכו״ם ומיינו דר׳ אלכסנדרי דקאמר ביום הסוא אבקש שאם לא ימלא לסם זמוס ישמידם ומיינו נמי דרבא דאמר שיש מיולוס בין ישראל לעכו״ם: **בנינני** בלסם. פירוס בעעבה שלסם מס נוכל מעשון [הסליס סו] מתרגמינן מס דמיון מיגניא דילך: **שדיך** בידס לממות. והא דתמרינן בסוף חזקת הבתים (דף סז:) מוטב שיהיו שוגגין ואל יהיו מזידין סיינו דבבר מידוע שלא יקבלו אם ימתו [וע״ע תוס׳ שבת נס. ד״ס ואע״ג]: ויודע

ד״ס

ויודע דעת עליון. משמע משלמו ולא בגמרא ולכבי פריך דעת בסמתו לא הוה ידע: **רגע** כמימרא. בשעה מוגעת כזאת ווי"ע. פיה לומר כלום ובקב"ה הפכו ואמר מלך בדכתיב (במדבר כג) והבועת מגן בו וכ' אליהו פיה מפרש שאין לריך לשתמיע קלנתו בחוטו רגע תדע שפיה רוצה לשתרין בקלנתו בדאיתא בחלק (ד' קס) מבנרקוהיו לא אותו כבע אתה למד מה היה בלנו: ס"ג **ובזנרן** דרגע חוי ריחתיה שבת' כי רגע בחפו. יו"ג ומגלן דרגע בתמיהיה דאם לא כן מיכו פיקיר מהלי קבת דרגע כמימריה:

בתלת שעי קמייתא. פי' בשלוטת בדאתמרי' בסמוך בשעה שהתמה זורחת מלכי מזרח ומערב מניחים את כתריהן ודרכן של מלכים לעמוד כג' שעות בדאתמרין פ"ק דברכות (דף ט):

שמע מינה לאו אורח ארעא. לספרים דגרסינן הסות עכו"ם ניחא דעכו"ם [לקמן כו.] לא מעלין ולא מורידין והוא שבקש לקלנו לחזיקו בקלנתו ומתוון ולא לחזרנו ולא דמי לחודרם לבור ואפי' לספרי' דגרסי' הסות מינה אע"פ שהמינים מורידין לבור נמי מיתה דודאי ביקש לחרוג בקלנתו ומ"מ לאתר בתר הכי פ"מ לאו אורח ארעא כי לא פיה לו לדחוק מידי שמים ולסעניים מי שאינם רוצה לסעניש אע"פ שהוא מוהר לחזרנו בדיבים [וע' בחוס' דברכות יו. ד"ה הסות לחוקי]:

כיון דאיכא לחזרא לחזרא דמלוי לא מדחי.

פירש ר"ם הא דמשמע הכא דמהני אפילו בשלמור מתפלגין במקום אחר סיינו דווקא דלא מדחי אבל אינם נשמעת אלא במקום שהלגין בדאתמרינן בפ"ק דברכות (דף ו) אין תפלתו של אדם נשמעת אלא עם שליחור:

ולריכא

ויודע דעת עליון איפשר דעת בהמתו לא הוה ידע דעת עליון מי הוה ידע מאי דעת בהמתו לא ה ה ידע בעידנא דחזו ליה דהוה רכיב אחמריה אמרו ליה מ"ט לא רכבתא אסוסיא אמר להו ברטיבא שדאי ליה מיד ותאמר האתון הלא אנכי אתונך אמר לה לטעינא בעלמא א"ל אשר רכבת עלי אמר לה אקראי בעלמא אמרה ליה מעודך ועד היום הזה ולא עוד אלא שאני עושה לך רכיבות ביום ואישות בלילה כתיב הכא ההסכן הסכנתי וכתיב התם ותהי לו סוכנת אלא מאי ויודע דעת עליון שהיה יודע לכוין אותה שעה שהקב"ה כועס בה והיינו דקאמר להו נביא °עמי זכר נא מה יעץ בלק מלך מואב ומה ענה אותו בלעם בן בעור מן השיטים ועד הגלגל למען דעת צדקות ה' א"ר אלעזר אמר להן הקב"ה לישראל עמי ראו כמה צדקות עשיתי עמכם שלא כעסתי עליכם כל אותן הימים שאם כעסתי עליכם לא נשתייר משונאיהם של ישראל שריד ופליט והיינו דקאמר ליה בלעם לבלק °מה אקב לא קבה אל ומה אזעם לא זעם ה' וכמה דעמו רגע וכמה רגע אמר אמימר ואיתימא רבינא רגע כמיטריה ומנלן דרגע הוה ריתחיה דכתי' °כי רגע באפו חיים ברצונו ואיבעית אימא מהכא °חבי כמעט רגע עד יעבור זעם אימת רתח אמר אביי בתלת שעי קמייתא כי חיורא כרבלתא דתרנגולא כל שעתא ושעתא מחוור חיורא כל שעתא אית ביה סורייקי סומקי ההיא שעתא לית ביה סורייקי סומקי ריב"ל הוה מצער ליה ההוא מינא [בקראי יומא חד] נקט תרנגולא [אוקמיה בין כרע"ה דערסא] ועיין ביה סבר כי מטא ההיא שעתא אלטייה כי מטא ההיא שעתא נימנם אמר שמע מיניה לאו אורח ארעא למיעבד הכי [ורחמיו על כל מעשיו כתיב] וכתיב °גם עגוש לצדיק לא טוב תנא משמיה דר' מאיר בשעה שהמלכים מניחין כתריהן בראשיהן ומשתחוין לחמה מיד כועס [הקב"ה] אמר רב יוסף °לא ליצלי אינש צלותא דמוספי בתלת שעי קמייתא דיומא ביומא קמא דריש שתא ביחיד דילמא כיון דמפקיד דינא דילמא סעייני בעובריה ודחפו ליה מידחי אי הכי דציבור נמי דציבור נפישא זכותיה אי הכי דיחיד דצפרא נמי לא כיון דאיכא ציבורא דקא מצלי לא קא מדחי והא אמרת בשלש ראשונות הקב"ה יושב ועוסק בתורה איפוך ואיבעית אימא לעולם לא תיפוך תורה דכתיב בה אמת דכתי' °אמת קנה ואל תמכור אין הקב"ה עושה לפנים משורת הדין דין דלא כתיב ביה אמת הקב"ה עושה לפנים משורת הדין: יום מעיר טרף בעגל סימן: גופא °אריב"ל מאי דכתיב °אשר אנכי מצוך היום לעשותם היום לעשותם ולא למחר לעשותם היום לעשותם ולא היום ליטול שכרן אריב"ל דכל מצות שישראל עושין בעוה"ז באות ומעידות אותם לעוה"ב שנא' °יתנו עדיהן ויצדקו ישמעו ויאמרו אמת יתנו עדיהן ויצדקו אלו ישראל ישמעו ויאמרו אמת אלו עכו"ם ואריב"ל כל מצות שישראל עושין בעוה"ז באות וטורפות אותם לעכו"ם לעוה"ב על פניהם שנא' °ושמרתם ועשיתם כי הוא חכמתכם ובינתכם לעיני העמים נגד העמים לא נאמר אלא לעיני העמים מלמד שבאות וטורפות לעכו"ם על פניהם לעוה"ב ואריב"ל לא עשו ישראל את העגל אלא ליתן פתחון פה לבעלי תשובה שנא' °מי יתן והיה לבבם זה להם ליראה אותו כל הימים וגו' והיינו דא"ר יוחנן משום ר"ש בן יוחאי לא דוד ראוי לאותו מעשה ולא ישראל ראוין לאותו מעשה לא דוד ראוי לאותו מעשה דכתיב °ולבי חלל בקרבי ולא ישראל ראוין לאותו מעשה דכתיב מי יתן והיה לבבם זה להם ליראה אותי כל הימים אלא למה עשו לומר

°חסלים ל °דבריה כו °מעלי יז °סס כג °דברים ז °ופעיה מג °דברים ד °סס ס °חסלים קט

עין משפט נר מצוה ז א טוש"ע לו"ח סי' תקל"ח סעי' ח' מסורת הש"ס א[חלק קס: ברכות ג. ב[נעיל ג:] ג[נעיל ג.] ד[עירובין כב.] [נעיל כ:]

1

לומר לך. גזירת מלך סיהם ליתן פתחון פה לבנים: דמיפרסם תעלומיהן ואיכא מילוי אימא לא ליתקבלו: מלפפתו. משמפתו לשון מלגוים כמו מלפפין את הסיעוק בסבת (שבת ד' קכו) לאתותיו. עוקי הענל: לא נתנו לעולם. שהיו המלאכים ולא הוליכו כנים: לאותם. בני הבנים בכר בעמידתם בסיני: לשמתם עוכם. שעדתורה אור עתה נאחר לכן אל תגבו אל תאמר: עד שיכלו כו'. אולר יום ושמו גוף ומבלתיות מלכו כל הבגמות הסתידות לחולד ונתנם לכם: כי לא לעולם אריב. לאחר זמן הבאחול' ולא נלאה אקלוף מלגאול כי רוח אחר לפני נשמו' בבגוף ישעוף סוף המאחר כמו הטעופים לגבן (בראשית ג) ובגמות בחמי שעיקי: כמי שלא נתנו לעול'. לפי שהן מייס לעולם ולכל זמן שהן קיימין אין אנו מתבונין כלום: הה לא קבלו ישראל את התורה. הוי סומע מכאן שלא קבלום בקבל שהר היום בעולם הזה אלא שלא הסה לומם ולשון בסן וזו הוא עוכם הכתוב כאן למען ייטב לכם: הוא דאמר. ר"ל: עשיה. שמתמעלו שלמו בהן מלכיות המבלים את המומם כל היום בוסי לאכול: דהן ואכיהם. דאמר מר (נדרים נ דף סד) כל מקום שאתה נוגע הנגעים אינן אלא דהן ואכיהם וכמה במקרא נשמו כתיב נגעים היינו מותן עבדים שהלבינו עליו: וכן הוא אומר לו עמי סומע לי שהקב"ה מתרהן לפניהם שיאמרו את הסור לו עמי הייתי תחיה כמו הן לו יהי כדברך (מלכים ג) כפויי טובה. אינן מגיזרן להחזיק טובה לבעלים: באנו לעולם שנאמר °אני אמרתי אלהים אתם ובני עליון כולכם חבלתם מעשיכם אכן כאדם תמותון לא חטאו לא הוו מולדו והכתיב °ואתם פרו ורבו עד סיני בסיני נמי כתיב °לך אמור להם שובו לכם לאהליכם לשמחת עונה והכתיב °למען ייטב להם ולבניהם וגו' לאותן העומדים על הר סיני ואמר ר"ל מאי דכתיב °זה ספר תולדות אדם וגו' וכי ספר היה לו לאדם הראשון מלמד שהראה לו הקב"ה לאדם הראשון דור דור ודורשיו דור דור והכמיו דור דור ופרנסיו כיון שהגיע לדורו של ר"ע שמח בתורתו ונתעצב במיתתו אמר °ולי מה יקרו רעיך אל [וגו'] וא"ר יוסי יאין בן דוד בא עד שיכלו נשמות שבגוף שנאמר °[כי לא לעולם אריב ולא לנצח אקצוף] כי רוח מלפני יעטוף ונשמות אני עשיתי לא תימא אנו לא באנו לעולם אלא כמי שלא באנו לעולם למימרא דאי לא חטאו לא הוו מייתי והכתיב פרשת יבמות ופרשת נחלות על תנאי ומי כתיב קראי על תנאי אין דהכי °אמר רשב"ל מאי דכתיב °ויקחו כל לדעת הכין עליהם סיהו ערב ויהי בקר יום הששי מלמד שהתנה הקדוש ברוך הוא עם מעשה בראשי' ואמר אם מקבלין ישראל את התורה מוטב ואם לאו אחזיר אתכם לתוהו ובוהו מיתיבי °מי יתן והיה לבבם זה להם לבטל מהם מלאך המות א"א שכבר נגזרה גזירה הא לאקיבלו ישראל את התורה אלא °כדי שלא תהא אומה ולשון שולטת בהן שנאמ' °למען ייטב להם ולבניהם עד עולם הוא דאמר כי האי תנא דתניא ר' יוסי אומר לא קיבלו ישראל את התורה אלא כדי שלא יהא מלאך המות שולט בהן שנאמר °אני אמרתי אלהים אתם ובני עליון כולכם חבלתם מעשיכם אכן כאדם תמותון ור' יוסי נמי הכתיב למען ייטב להם ולבניהם עד עולם טובה הוא דהויא הא מית' איכא (ר' יוסי) אמר לך כיון דליכא מיתה אין לך טובה גדולה מזו ות"ק נמי הכתיב אכן כאדם תמותון מהו מיתה עניות יאדאמר מר ד' חשובין כמתים אלו הן עני סומא ומצורע ומי שאין לו בנים עני דכתיב °כי מתו כל האנשים ומאן נינהו דתן ואבירם ומי מתו מיהוו הוו אלא שירדו מנכסיהם סומא דכתיב °במחשכים הושיבני כמתי עולם מצורע דכתיב °אל נא תהי כמת ומי שאין לו בנים דכתיב °הבה לי בנים ואם אין מתה אנכי ת"ר °אם בחוקתי תלכו אין אם אלא לשון תחנונים וכן הוא אומר °לו עמי שומע לי כמעט אויביהם אכניע ואומר °לו הקשבת למצותי ויהי כנהר שלומך וגו' ויהי כחול זרעך וצאצאי מעיך וגו': ת"ר °מי יתן והיה לבבם זה להם אמר להן משה לישראל כפויי טובה בשעה שאמר הקב"ה לישראל מי יתן והיה לבבם זה להם היה רהם לומר תן אתה כפויי טובה דכתיב °ונפשינו קצה בלחם

°דבריה ס °דבריה ס °חסלים פכ °שמות ד °איכה ג °במדבר יב °בראשית לא °איקרא כ"ז °חסלים פא °ושעיה מח °דבריה ס °במדבר לא

מסורת הש"ס א[ע"ז מ:] ב[מ"ק מז:] ג[סוטה ג:] ד[סס: יומא לס:] הכסס' לח: ו[נדה יג: סנסד' לח: ז[יבמות כב: סג: ח[נעיל ג. שבת פח. ע"ש] ט[עירובין נד: ע"ש] י[בעין יעקב ליתא] יאבדרים סד:

וצריכא פי' לכתוב מעלה וקבלת תשובתם: **ישאלמא** לא תעלו לא לאו לעולם ואע"ג דאמרינן פ"ק דברכות (ד' יג.וסס) נמנו וגמרו גזה לו לאדם שלא נברא סייגו בתחלת לידתו שאין ידוע מה יהא בסופו אבל בסמוך לדין הבריו הדור שהוא כהוכו ושוד דמסקה' דמסתי שלא נתנו לעולם אפי' בשיר: **אין** בן דוד בא עד שיכלו נשמות שבגוף. וא"ת מ"מ יכלו ע"י עכו"ם שיהו מולודים ואומר מר"ר אלהנן דנשמות של ישראל ושל עכו"ם אינן בגוף ל' וסא אמר (שבת דף ל) עתידה אשה שתלד בכל יום לימות המשיח שמא יצ גוף חדש ונשמות חדשות יהיו: **כי** רוח מלפני יעטוף. משה נקרא רוח דכתיב (איכה ד) רוח אפינו משיח ה' וס"פ דקרא סמיות מלאני יאמר כמו הטעופים לגבן ע"י נשמות אחר עשיהי: **אלא** שיהו מנסיה. דליכא למימר (במדבר יו) הענינו מנסיה. דליכא בעדת קרח ומלמדעים נמי לא הוו דסת בעדה בתוך המחנה סיו יוכבין וכ"ת דבמחנו תוכם נתבפאו דסת אותן בתבפאו בבר תוכו לאומון במעשה הענל [דאיתא מ"ר נסא פרשה ז] ושלא היה לסם בנים ליהנה לגיומר דבשבוע הך לא היה פחות קרובים למלכות לבלעיהו בתחילו' ו"מ דמ"מ נשה שיהו מנכסיהם דמתמת בן אין לבן בת עוד לחזוק אבל כל הנך היו יכולין לחזיקו ע"י מומנם ו' שנים דקרא מיירי בפרעה ומשה מלך מלריים: **כפויי** טובה. לכך קראם כפויי טובה שלא רלו לומר אתם אן לפי שלא היו רוצים לחמוץ לו טובה בכך: (מיוך נט"כ) **עדך** לרבינו שמן לא קאי חיים. פרש"י שלא מסה לא נזכר וא"ת אמאי בעם משה על ישראל בלא נסיון לא היה מכר ו"ל שלפי שהיה לא היה ברין לא הלה בא בנים ע"ל מיתין בבטל כפויי טובה ולא סוכים: **ישראל** כ"ל כפויי טובה דכתיב °ונפשינו קצה בלחם

מסורת הש"ס אנ"ל אומרים לא לכו] ב[מ"ק מז:] ג[סוטה ג:] ד[סס: יומא לס:] הכסס' לח: ו[נדה יג: סנסד' לח: ז[יבמות כב: סג: ח[נעיל ג. שבת פח. ע"ש] ט[עירובין נד: ע"ש] י[בעין יעקב ליתא] יאבדרים סד:

יצרם מסור בידם . דכיון ליס ממשלמי רגל דיליר הרע. נקרא אורח כדכתיב ויבא אלהים לבן בשיגר עולי כה' . פירש רש"י וכי אדם רגיל כ"כ לבעלות על לבו שמתחו ותנו דאסכרת ג' ימים קודם לפי שהוא יום אחד על עכו"ם ומזכר שם עכו"ם ומזכר ומודי ומתנו דה' פרקים כו' ומסיק סיס דלאחיל' שאינו עובד לפי סתא אלא על עסקי אכילה כגי במה יומא הכא דלמקרבם שלריך לאחור אחר עסקי הקרבה כגי תלתא יומי ולכלך אסור בשאה ולתת בכל עניני מקח ומעכר משום דשם עכו"ם שגור בפיו ואחיל ומודי : **ערב** יו"ש בתחרון של תג . סה דלא נקט (יומ) [ל"ל עיו"ש] סרשמון של תג לפי שסם מרודיים במלות מולב וסוכ' ואין לסם פנאי להרבות בעבודות וי"מ דבסכר ארבע פרקים עשמה רבה אות בכו יו"ש בתחרון של תג לפי שהוא זמן בפני עלמו ואולק משלפניו מקום להרבות בעבודה משא"כ בשביעי היו בשביל ישראל ולל סתא [סוכה נה:] היו מקריבין נגד העכו"ם ועבד בסם לפי שהוא יום גאולה וניצולה לחירות ועלמת בדתמרי' בפרק אלו דברים (ד' סמ): בכל מודים בעצר' דבשיגן נמי לבם וז"ש מפני שהוא תחלת הגאולה שנגאל מרבים בעבודה לעשות סימן יפה כדאמר במסכת שוטים בו לסימן יפה כדאמר במסכת סוכה (ד' יב.) ובריתות (ד' ס) :

וכדברי ר' יוסי אף עי"ש בגליל . ומה בפ"ק דבקורות (ד' ס. ומס) דבריו תלמודא ל"ש אחל לחיות בשני ובמתי יהרגו נזירה אמא ישמוט בן עוף ולתמלי שביק כל הני פרקים דה"ש ובריון לדבריי רבי יוסי הגלילי וי"ל דבשיר פריך אוליבא דרבנן דש"ק פירוש מבן עוף דוקא דבשא"ל דרבנן דש"ק פירוש לבפילה ומודבר ובפרקים אלו אינם רגילין רק בבהמה' ובי"ם רגילים בעופות ודגים ודברים קלים דלאמרי' בבלתי' רבה [ברכה יא] עובדא בסכנה מיעבא דזבן חד נוגא בחריסר דינרין :

והתנן שמחין בסלוסת פסח . ואף ע"פ שנם עתה אחין קרבן שוחטין בסלוסת פסחא קודם ג' יום מ"מ עיקר סתקנה על הקרבן נתקנה בדאמר טעמא בפ"ק דבכורים (דף ז:) שבני נביא עומד בפסח ראשון ומשיר על פסח שני :

מנין למחוסר אבר כו' . פירוש להקריב לגבוה בנמס שלבן דאילו בנים סמקדש אפי' בדוקין שבעין נמי אסור דבחיב ומיד כן נבר לא תקריבו ומיהו ליס מבל המי דבסוכר הקב"ש לגם לבניא מחוסר אבר בחיבה מפני שעתיד לבניא מבסס קרבן וא"ת הא לקמן נבמוך (ד' ו.) אמר דבזמירו נמי מלבניא אל בחיבה זקן וסרים ולא נחסרה נבני נח ושוד קטיל דקרא גבי בסמה שמלא בחיב דבחיב ומבל המי מבל בבר בנים מבל הבניא כו' ובכהו לאו בני קרבן ניבסו אף לבני נח בדמבמע ס' בתבא דזבחי' (ד' קיו.) וי"ל דאין לאסור אלו זקן וסרים לקרבן בתה שמעבם מבסלת בחיבה כיון דאיבה טעמא אחרינא דאיבה לאיתר דבא דמעבן בבחיב בייבא לפי שאינם רואיין לקיום העולם אבל מחוסר אבר אי לאו לאוסרן לקרבן לגבה נמעבו אלבניאים לגביבה בני הם לאין לקיום העולם בבחיבה ע"כ נמי לא חזו לבקרבה :

מנין למחוסר אבר שאסור לבני נח . יש לדקדק מלבן לאסור שבוא לאיסור גמור וכן נח מוזהר בדבר ואיתמא מ"מ לא אשיב ליה בבדי ז' מצות שנשטו ואתחייבו עליו מיתה ואין לומר משום דאזהרתיה לא בחיבה בבדיא הא מבלל בן אתה שומע לאו בדברי' [סנהדרין נו.] מבל עין בבו אבל בחיבה ולא נזל ודבן בחתו ולא בחתא הבבו ולא ידיה בוה עשה הוא דמאתים אים [זוהר סב.] מרבין שבעבו"ם עודרים נדרים ונדבות בישראל ואם בדר מחוסר אבר אמרי' ליה בוה ובבא בבבן אלא בחיבה ובא דאמרי' בפ"ק דקדושין (ד' כד:) דמאבבין מן בעוף ולא בל בעוף למעוטי יבבה בפה נקטע בגלל ל"ל פסיעה דמי איבא דליישראל מרי ולעבו"ם אסור וי"ל דס"ד בין שבאר מומין הפוסלין בבהמה סתרו בעוף בדאמרינן [קידושין בד:] תמות וזבבות בבהמה ואין תמות וזבבות בעוף ובבהמה אין חילוק בין בעומין בין במחוסר אבר בעוף נמי נימא בין שבאתרו בעומין מחוסר אבר נמי נחתי בא"ל אף מן בעוף ושוד י"ל דאי לא בחיב מן בעוף לאסור מחוסר אבר ליישראל אוס אמינא דבני נח מבתרו ובבחיב בא לאסור ליישראל אע"ג דבחיב גבי בני נח בדאמר בפ' אבבא מיבות (ד' נט.) בל מלוס שנאמרה לבני נח ולא נבחיב בבני ליישראל נאמרה ולא לבני נח נבחיב בבני לזה ולזה נאמרה : [וע"ע הוספות זבחים סח: ד"ה ומיבחיב]

עין משפט נר מצוה ח לחיי' פי"ב מה' בחיב' הל' יד סמג לאוין קמט טור ש"ע יו"ד סי' יז ס"ו

ט ביומ"ע א"חסי' בסי ס"ח ו' גמי' פ"ח מה' מלבים ומלבים הל' ח יא דמיי' פי"ח מה' שחיטה הל' ח סמג לאוין קלב טוש"ע יו"ד סי' מ סעי' יתוסי' בי בעי' ע

מסורת הש"ס אן[ע' תוס' סוטה בב : ד"ה ועד בחמה] בב"ק יז : ע"ש ג[כ"ק יז : פב.] דחולין פג. ה[נ"ע ובתני'] ומגילה כט: פבחים ו בבר' יב : [בכורות נח. תוס' מגילה פ"ג] זבל' יבמות[ל נח . זבחים קיג כל בעמין דחולין מ :

בלחם הקלוקל בני כפויי טובה דכתי' ס"ה אשה נכרית אשר נתת עמדי היא נתנה לי מן העץ ואוכל אף משה רבינו לא רמזה להן לישראל אלא לאחר ארבעי' שנה שנאמר ס"ואולך אתכם במדבר ארבעים שנה וכתיב ס"ולא נתן ה' לכם לב וגו' אמר רבה ש"מ אלא קאי אינש אדעתיה דרביה עד ארבעין שנין בא"ר יוחנן משום רבי בנאי: מאי דכתיב ס"אשריכם זורעי על כל מים משלחי רגל השור והחמור אשריהם ישראל בזמן שעוסקין בתורה ובגמילות חסדים יצרם בטור בידם ואין הם מסורים ביד יצרם שנאמר אשריכם זורעי על כל מים ואין זריעה אלא צדקה שנאמר זרעו לכם לצדקה וקצרו לפי חסד ' ואין מים אלא תורה שנאמר ' הוי כל צמא לכו למים משלחי רגל השור והחמור תנא דבי אליהו לעולם ישים אדם עצמו על דברי תורה כשור לעול וכחמור למשאו : ג' ימים אסור לשאת ולתת עמהם וכו' : ומי בעינן כולי האי והתנן ' בארבעה ' פרקים בשנה המוכר בהמה לחבירו צריך להודיעו אמה מברתי לשחוט בתה מברתי לשחוט ואלו הן עי"ט האחרון של תג עי"ט הראשון של פסח וערב עצרת וערב ר"ה וכדברי ר' יוסי הגלילי אף ערב יוה"כ בגליל התם דלאביל' סגיא בחד יומא הכא דלהקרבה בעינן תלתא יומי ולהקרבה סני בתלתא יומי ' ' התנן ' ' שואלין בהלכו' הפסח קודם הפסח ששים יום רשב"ג אומר שתי שבתות אבן דשבירתי מומין דפסלי ' אפילו בדוקין שבעין בעינן תלתין יומי אינהו דמחוסר אבר אית להו בתלתא יומי סגי ' דא"ר אלעזר מנין למחוסר אבר דאסור לבני נח דכתיב ס"מכל החי מכל בשר שנים ' מכל וגו' אמרה תורה הבא בהמה שחיין ראשי אברים שלה האי כיבעי ליה למעוטי טריפה דלא טריפה מלחיות זרע נפקא הניחא למ"ד ' טריפה ' אינה יולדת אלא

מסורת הש"ס

אלא למ"ד טריפה יולדת מאי איכא למימר אל"ק אתך בדומין לך ודילמא נח גופיה טריפה הוה תמים כתיב ביה ודילמא תמים בדרכיו היה צדיק כתיב ביה דילמא תמים בדרכיו צדיק במעשיו הוה לא ס"ד דנח גופיה טריפה הואי דאי ס"ד דנח טריפה הוה א"ל רחמנא כוותך עייל שלמין לא תעייל והשתא דנפקא ליה מאתך לח ות זרע ל"ל אי מאתך הוה אמינא לצוותא בעלמא ואפי' זקן ואפי' סרים כתב רחמנא זרע אביבע' להו שלשה ימים הן ואידיהן או דילמא הן בלא אידיהן ת"ש ארבי ישמעאל אומר שלשה לפניהם ושלשה לאחריהן אסור אי ס"ד הן ואידיהן ר' ישמעאל יום אידיהן חשיב להו מעיקרא ותשיב להו לבסוף איידי דתנא שלשה לפניה' תנא נמי שלשה לאחריהם ת"ש בדאמר רב תחליפא בר אבדימי אמר שמואל יום א' לדברי ר' ישמעאל לעולם אסור ואי ס"ד הן ואידיהן האיכא ארבעה וחמשה דשרי אליבא דר' ישמעאל לא קמיבעי' לי דהן בלא אידיהן כי קא מיבעיא לי אליבא דרבנן מאי אמר רבינא ת"ש בואו הן אידיהן של עכו"ם קלנדא סטרוניא וקרטסים ואמר רב חנין בר רבא קלנדא ח' ימים אחר תקופה סטרוניי' שמונה ימים לפני תקופה וסימנך אחור וקדם צרתני ואי ס"ד הן ואידיהן אידיהן של עכו"ם שלשה ימים ואי ס"ד הן ואידיהן ליתני אידיהן של עכו"ם שלשה ימים וכי תימא האי דקתני לפני אידיהן למעוטי לאחר אידיהן ליתני אידם של עכו"ם ג' ימים לפניהם אלא ש"מ הן בלא אידיהן ש"מ אבעיא להו משום הרווחה או אידיהן ש"מ אבעיא להו משום הרווחה דילמא משום ' ולפני עור לא תתן מכשול למאי נ"מ דאית ליה בהמה לדידיה אי אמרת משום הרווחה הא קא מרווח ליה אי אמרת משום ' עור לא תתן מכשול הא אית ליה לדידיה וכי אית ליה לא עבר משום עור לא תתן מכשול והתניא ה"א"ר נתן מנין

אלא נמ"ד טריפה יולדת מאי איכא למימר מכל המי דמעטא טריפה וא"ל דמכל המי לאתויי טריפה נמי מיעטא מקרא דמכל המי לאתויי דבר דאינו בריא ולא טריפה אבל מתוס' אבר בגון חוגן וכיולא בו בריא גמור הוא בשאר הגוף בדמי לשל : **ודילמא** נח גופיה טריפה הוי . ולא על נב שהי לאתר מבלן שנים רבות מ"מ בחוסה שעה לא הוי ידע אם בריאה שעה לא הוי ידע אם הוי טריפה או אלא שיעיה מלבניא טריפה משעה דומין לך ולא נהיה תיהוי זה ס"ב לא הוסיה אלא מטרפות בגלוי ונ"ב דבטרפות שבבהר לא הוי יכול לסבמין אלא ס"ל דבשעה קלי כמ"ד הוי [וכ"ב רש"י לקמן נח. ד"ה ודילמא] דקסבר טריפה הוי מדע דבא קיימין אלינא דמ"ד טריפה יולדת ולדידי' טריפה נמי הוי [ועיין תוספות זבחים קנז. ד"ה ודילמא] **רבים** בחיב בוי. וא"ת נבי קרבן (מנחות ד' סב:) למה אנו מלריכין מן הבבר לסוליא טריפה היפוך ליס מתמיס וי"ל דבשם סבבר לוה למדרש תמים ולא בעל מום דמגונה לגבוה יותר מטריפות תדע דבעל מום מגונה הוא ביותר דבחיב גבי בעלי מומין לגבוה הקריבהו נא לפתחך הילבן ובחיבו טעמא דיבר אבל מרפות יש אחינו ניבר ועוד דקרא נופש בבדיא מעטיה תמים ויהיה לרצון בל מום לא יהיה בו מעמא :

מסורת הש"ס אן[קמן ז:] בלקמן ז: ג[לקמן מ:] ד[נ"ע לפני עור] ה[בבחים בבב:]

עין משפט נר מצוה יא לחיי' פי"ט מה' בחיב' הל' ט סמג לאוין לבב טור ש"ע יו"ד סי' יז ס"ב

יב ביומ"ע א"חסי' בסי ס"ח ו' גמי' פ"ח מה' מלבים ומלבים הל' ח סמג לאוין קלב טוש"ע יו"ד סי' מ סעי' ח

שמים בדרכיו . עיין ובפרלות : לדיק במעשיו . בלא תמם : לגוחה בעגמה. לעמוד עמו ו"ל מהבשים בתיבה ומיהו טריפה לא תעייל אלא תמות ובטל הלוחה אבל זקן וכבים שפיר דמי קמשמע לן : הן ואידיהן . שלבם ולא הוו לה בלא אלא שני ימים קודם : אלו דילמא הן. שלבם לבד בלחד : הנא נמי שלבם לאחריהן . אע"ג דלימנהו אלאתורה אור

שיש בסא מבבינן לאיר בסדי קמאי קרי לה לבבלאי נמי ג' וקא מבינ לאיר בלבייהו : יום ת' לדברי רבי ישמעאל לעולם אסור . לעשות עמהן מצא ומתן ג' ימים לפני יום ת' וג' ימים לאחריו הרי בל בסבת בולה: בתבעה לחמשה . רבינו בבבת ומתיבי בבבת : מ' ימים . לפני בקוזבת עבת הוי לידיהן בל שמנה : ומיתוך . דלא תימא קלנדא לפני התקופה וסטרנלייא לאחר התקופה : אחור וקדם לבתני . לאחר בתקופה : ומתני' נמי בלאיר דלאחר התקופה הנא בריבא : ואי ס"ד . יום אחד קא מבינ במתני' עם ימים שלפניו : עשרה ימים הוו . לפו ולאמאי קתני שלבם עשרה בני לאיתני מאחר דקי"ל דשמונה ימים מוסך ימי אחיד : ליתני לידיהן של עכו"ם שלבם ימים . אמור לבאה ולתת עמהם דמשמע סבי בשמנעינן ימי לידיהן אסור שלבם ימים מבאה ומתנם ולמה לי לאיתני לפני דמשמע לפני אחיד בלבד : שלבם . לבד מימא לבהי בתנא לפני . למעוטי לאחר דאי בוה מני בהמה לא בוה ידעינן בבר בני ימים לבד בלאיר מתי אי לפני אי לאחר ולבהי הנא לפני למעוטי לאחר : ליתני לידיהן של עכו"ם ג' ימים לפניהם אסורין דלשהמעע דתנא לידין בלי לידיהן אייבי אלא מדלא אדבר בתתני' לאחר בלל ש"מ בל בבר ' דקתני בתתני' אלפי בלי ולידיהן ממילא בשמעע דב"ש דאסור בן בלא לידיהן בתני : משום בריוחה . דבוזה ולחזל ומודה לעבו"ם ועבר ישראל משום לא ישמע על פיו (שמות בג): ולפני עור. לבבלאי' ס"אחור וקדם צרתני ואי ס"ד הן ואידיהן אידיהן של עכו"ם שלשה ימים ואי ס"ד הן ואידיהן ליתני אידיהן של עכו"ם שלשה ימים וכי תימא האי דקתני לפני אידיהן למעוטי לאחר אידיהן ליתני אידם של עכו"ם ג' ימים לפניהם אלא ש"מ הן בלא אידיהן ש"מ אבעיא להו משום הרווחה או אידיהן ש"מ אבעיא להו משום הרווחה דילמא משום ' ולפני עור לא תתן מכשול למאי נ"מ דאית ליה בהמה לדידיה אי אמרת משום הרווחה הא קא מרווח ליה אי אמרת משום ' עור לא תתן מכשול הא אית ליה לדידיה וכי אית ליה לא עבר משום עור לא תתן מכשול והתניא ה"א"ר נתן מנין

למאן דאמר טריפה אינה יולדת ונפקא לן מטריפה מלחיות זרע וא"ל אתך ל"ל ואין לדהות דאורחיה דקרא הוא דבא גבי משה דבשיון (סנהדרין ד' לו:) אתך בדומין לך וי"ל דדרשינן ס"ל אתך ביסו ופשלין לך כדדרשינן (בב"מ דף בב) ואי אתין עמך מיין קודמין לחיי מביבך ובבראשית תבא דמתני' אין ימי אחיד בחבשונם אלא לפעמים ביום אחיד אחד לו אינם לו בגון אלו ניחא דבהבה נקט דלעולם לפני אחיד אסור לבתת ולתת עמהן בלבם ימים אא"ל דלעולם עם אחיד מחבשים בבלבם ימים ביבי בתר בבי אלו בן לידיהן קלנדא דמשמע שאו אסור לבתת ולתת עמהן בלבם ימים וליתת דעבדה הוו ול"ל ביום הבפות ב' ימים מדקתמר עבדה יומי הוו א"ב יש בני ימים לפני קלנדא בלבן בלבן בן לידיה וסבדא נמי הוו דאמרינן לקמן שם' ימים בל קלנדא בס בנגד ח' ימים טוביים שעבה לדם הראשון ומסתמא לא עבאם מיד אחר התקופה אבל לא בבי בלבן מיד ביום : **אלא** ב"מ הן בלא לידיהן ב"מ . מימא לי אמאי לא קאמר מתני' נמי דיקא דהן בלא לידיהן מדקתני מנא לפני לידיהן ג' ימים דאי ס"ד הן ואידיהן ליתני לפני לידיהן שני ימים וכי תימא דאי לידיהן יום אחד וקל"ל וע"ע : **הן** בלא לידיהן ב"מ . והא דלישנא דמתני' לבבלאי' לבבלאי' לבבלאי

מנין שלא יושיט אדם כוס של יין לנזיר ואבר מן החי לבני נח ת"ל ולפני עור לא תתן מכשול והא הכא דכי לא יהבינן ליה שקלי איהו וקעבר משום לפני עור לא תתן מכשול ה"ג "ע ארקאי בתרי עברי נהרא דיקא נמי דקתני לא יושיט ולא קתני לא יתן ש"מ איבעיא להו נשא ונתן מאי רבי יוחנן אסר נשא ונתן אסור ר"ל אסר נשא ונתן מותר איתיביה רבי יוחנן לר"ל לאידיהן של עכו"ם נשא נתן אסורין מאי לאו לפני אידיהן לא אידיהן ירוקא א"ר איתיבי' ר"ש בן לקיש לרבי יוחנן אידיהן של עכו"ם נשא ונתן אסו' אידיהן אין לפני אידיהן לא חנא אידי ואידי אידיהן קרי לי' תניא כוותיה דר"ל בשאסרו אסור לשאת ולתת עמהם ולא אסרו אלא בדבר המתקיים אבל בדבר שאינו מתקיים לא ואפ"לו בדבר המתקיים נשא ונתן מותר תני רב זביד בדבי רבי אושעיא דבר שאין מתקיים מוכרין להם אבל אין לוקחין מהם ההיא מינאה דשדר ליה דינרא קיסראנה לרבי יהודה נשיאה ביום אידו הוה יתיב ריש לקיש קמיה אמר היכי אעביד אשקליה אזיל ומודה לא אשקליה הויא ליה איבה א"ל ריש לקיש סטול וזרוק אותו לבור בפניו אמר כל שכן דהויא ליה איבה כלאחר יד הוא דקאמינא: להשאילן ולשאול מהן כו': בשלמא להשאילן דקא מרווח להו אבל לשאול מהן מעוטי קא ממעט להו אמר אביי גזירה לשאול מהן אטו להשאילן רבא אמר מן הדין לבני נח ת"ל ול

סום זכר זקן במלמוס. פי' ר' מלחן דלכבי נקט מכ במלחמ' כדמתרגינן כירושלמי נבי בן כתיר' מתיר בסוס לא אמרו אלא בסוס זכר שהרג אם אדונו במלחמה וזקן ומי נקט דממא יומוס ומיכרוג בעליו עמו ומילי מילי קתני ור"ל מביס"ם היס מפרש דזקן נקט לרבותא דאף ע"פ שעשה בו מלאכה שיש בה חיוב חטא' כדאמר לקמן (דף עז) מפני שבשמזקן מטמיו בריחיס אפילו הכי מוהר וזכר במלחמ' נמי נקט לרבותא ואף ע"פ שיש לאסור בדאמר לקמן (דף עז.) מפני כי דבריס אלה מעוס חורת כלי זיין ואחת מעוס חורת בהמה יפה ואפי' הכי מוהר: **ואין** שיחה אלא תפלה דכתיב ויצא ליחק לשוח בשדה. הימא דבפרק תפלת השחר (דף כו:) אמרי' ויחק קבע תפלה מנחה דכתיב ויצא שיחה לשוח ב דס ואין שיחה אלא תפלה דכתיב [שם בגמ' וכן בהוס' שם שיחה דכתיב תפלה לעני כי יעטוף] אלמשוך לפניו שיחו וי"ל דהכוויינו לילטריך דהכוייהו מלמדי' זה אם זה אחי מקר' דיצחק הוס אמינא שיצא בשדה לדבר עם בוס אדם ולא לתפלה אלמוד לומר אלמשוך לפניו שיחי אלמא לשון תפלה הוא ואי מאמשוך לפניו שיחי הוס אמינ' דלשון תפלה הוא אבן אינו תפלה קבוע ת"ל קבע דלמתן דכתיב בים לעוות עבר ולעוות מעמוד שבן הוס דרכו בכל עבר ובריינו תפלת מנחה: [בברכות כו: כתבו הוס' בד"ס ואין שיחה וכו' תיובתא אחר]

דשמואל איבעיא איבא דנחום המדי איבא ליה דנחום המדי אומר אינו אסור אלא יום אחד לפני אידיהן תנא קמא ליה דנחום המדי ורבנן בתראי אית להו דנחום המדי: גופא נחום המדי אומר לו נשתקע הדבר ולא נאמר והאיבא רבנן בתראי יום אחד לפני אידיהן אמרו לו נשתקע הדבר ולא נאמר דקיימי כוותיה [מאן חכמי' נחום המדי הוא דתניא אידך נחו' המדי אומר מוכרין להן סוס זכר וזקן במלחמה אמרו לו נשתקע הדבר ולא נאמר והאיבא בן בתירא דקאי כוותיה [דתנן בן בתירא מתיר בסוס בן בתירא לא מפליג בין זכרים לנקבות איהו מדקא מפליג בין זכרים לנקבות כרבנן סבירא ליה ולרבנן נשתקע הדבר ולא נאמר תניא נחום המדי אומר השבת מתעשר זרע וירק וזירין אמרו לו נשתקע הדבר ולא נאמר והאיבא ר"א דקאי כוותיה [דתנן ר' אליעזר אומר השבת מתעשרת זרע וירק וזירין התם בדגנונית' אמר ליה רב אחא בר מניומי לאביי גברא רבה אתא מאתריו כל מילתא דאמר אמרי ליה נשתקע הדבר ולא נאמר אמר איבא הדא דעבדינן כוותיה דתניא נחום המדי אומר [שואל אדם צרכיו בשומע תפלה אמר בר מינה דהתיא [דתליא באשלי דברבי דתניא ר' אליעזר אומר שואל אדם צרכיו ואחר כך יתפלל שנאמר [תפלה לעני כי יעטוף ולפני ה' ישפוך שיחו וגו' אין שיחה אלא תפלה שנאמר [ויצא יצחק לשוח בשדה ר' יהושע אומר יתפלל ואח"כ בכרל' ישאל צרכיו שנאמר [אשפוך לפני שיחי צרתי לפניו אגיד ור"א נמי הכתיב כד אשפוך לפניו שיחי הכי קאמר אשפוך לפניו שיחי בזמן שצרתי לפניו אגיד ור' יהושע נמי הכתיב תפלה לעני כי יעטוף הכי קאמר אימתי תפלה לעני בזמן שלפני ה' ישפוך שיחו מכדי קראי לא כמר דייקי ולא כמר דייקי במאי קמיפלגי [דדריש ר' שמלאי] לעולם יסדר אדם שבחו של מקום ואח"כ יתפלל מנלן מכמש' רבינו דכתיב [ה' אלהים אתה החלות לגדל להראות את עבדך וגו' וכתיב בתריה אעברה נא וארא את הארץ הטובה

רבי

כב) כלומר הא לאו כווחיה אחון עבדין פלוגתא דרבנן נמי הוא דקתני לקמן ואחכ"ל דקתני: ואח"כ יתפלל: ושפוך שיחו שמוגה עברה: עטיפה. לשון כלאם ופריחה לב מהוך לרה כמו בהתעטפה כתלו (איוב כ) : לשון בגדים. תפלה המגמה תיקן בפרק תפלת השחר (דף כו) : נזמן שלרחי לפניו אגיד. בכר קודם לכן: לא כמר דייקי כו'. דהא אינא לשנויי הכי וכבי: יסדר אדם שבחו של הקב"ה. שלשה בריכו: ראשונות אמונה וגבורות וקדושת השם שאין בהן תפלה אלא שבח ואח"כ בשאר ברכות יש דברי תחנה ותפלה:

עין משפט נר מצוה כד [מיי' פ"י מהלכות ממרדי מכבר ומוש' הל' ח ופ"ג מה' תשוב' הלכ' יד **כה** [מיי' פ"ט מה' ע"ע הלכה ח כמג לאוין מה טש"ע י"ד כי' קמח ס"ד **כו** [מיי' פ"ל מה' שבת הלכה ד **כז** [מיי' פ"ו מה' תפלה הל"ג כמג עשין יט עוש"ע א"ח סי' קיט ס"א

בפרהסיא אין מקבלין אותן ר"ש ור' יהושע בן קרחה אומרים [בין כך ובין כך מקבלין שנאמר [שובו בנים שובבים א"ר יצחק אי שירים כפר עכו א"ר יוחנן הילכתא כאותו הזוג: **מתני'** [ארבי ישמעאל אומר שלשה לפניהם ושלשה לאחריהם אסור ואחכמים אומרים לפני אידיהן אסור לאחר אידיהן מותר: **גמ'** [אמר רב תחליפא בר אבדימי אמר שמואל [יום אחד לדברי ר' ישמעאל לעולם אסור ואח"א לפני אידיהן אסור לאחר אידיהן מותר כו': חכמים היינו ת"ק הן בלא אידיהן איכא ביניהו תנא קמא סבר הן בלא אידיהן ורבנן בתראי סברי הן ואידיהן איבעיא אימא [נשא ונתן איכא ביניהו תנא קמא סבר נשא ונתן מותר ורבנן בתראי סברי נשא ונתן אסור ואיבעיא אימא דשמואל איכא ביניהו [דאמר שמואל [בגולה אין אסור אלא יום אידם תנא קמא אית ליה דשמואל רבנן בתראי לית להו

דשמואל איבעיא אימא דנחום המדי איכא ביניהו דתניא [נחום המדי אומר אינו אסור אלא יום אחד לפני אידיהן תנא קמא לית ליה דנחום המדי ורבנן בתראי אית להו דנחום המדי: גופא נחום המדי אומר לו נשתקע הדבר ולא נאמר והאיבא רבנן בתראי יום אחד לפני אידיהן אמרו לו נשתקע הדבר ולא נאמר דקיימי כוותיה [מאן חכמי' נחום המדי הוא דתניא אידך נחו' המדי אומר מוכרין להן סוס זכר וזקן במלחמה אמרו לו נשתקע הדבר ולא נאמר והאיבא בן בתירא דקאי כוותיה [דתנן [בן בתירא מתיר בסוס בן בתירא לא מפליג בין זכרים לנקבות איהו מדקא מפליג בין זכרים לנקבות כרבנן סבירא ליה ולרבנן נשתקע הדבר ולא נאמר תניא נחום המדי אומר השבת מתעשר זרע וירק וזירין אמרו לו נשתקע הדבר ולא נאמר והאיבא ר"א דקאי כוותיה [דתנן ר' אליעזר אומר השבת מתעשרת זרע וירק וזירין התם בדגנונית' אמר ליה רב אחא בר מניומי לאביי גברא רבה אתא מאתריו כל מילתא דאמר אמרי ליה נשתקע הדבר ולא נאמר אמר איבא הדא דעבדינן כוותיה דתניא נחום המדי אומר [שואל אדם צרכיו בשומע תפלה אמר בר מינה דהתיא [דתליא באשלי דברבי דתניא ר' אליעזר אומר שואל אדם צרכיו ואחר כך יתפלל שנאמר [תפלה לעני כי יעטוף ולפני ה' ישפוך שיחו וגו' אין שיחה אלא תפלה שנאמר [ויצא יצחק לשוח בשדה ר' יהושע אומר יתפלל ואח"כ בכרל' ישאל צרכיו שנאמר [אשפוך לפני שיחי צרתי לפניו אגיד ור"א נמי הכתיב כד אשפוך לפניו שיחי הכי קאמר אשפוך לפניו שיחי בזמן שצרתי לפניו אגיד ור' יהושע נמי הכתיב תפלה לעני כי יעטוף הכי קאמר אימתי תפלה לעני בזמן שלפני ה' ישפוך שיחו מכדי קראי לא כמר דייקי ולא כמר דייקי במאי קמיפלגי [אבדדריש ר' שמלאי] לעולם יסדר אדם שבחו של מקום ואח"כ יתפלל מנלן מכמש' רבינו דכתיב [ה' אלהים אתה החלות לגדל להראות את עבדך וגו' וכתיב בתריה אעברה נא וארא את הארץ הטובה

רבי

ר' יהושע סבר ילפינן ממשה. לסדיר בבא תחל' סילוק יפעל י"ח תחילה דחיכה שבח בתחלתן: דרב גוברים. גדולת מעשיו וחכמתו רבה ונלא לו לשבח לעדיף בשבחו של מלך מלכי המלכים לכל אומם בגלמתה מיתו כיוסרה: מעין כל בכל' ובכלכ. אם היה משבח תגלמודו מלחיך בחוגן הדעת אם בעל השבוח הוא לתורה אור

מתניתין בהיתה בתשובה וכן כולן: **מתני'** [אלו אידיהן. דאסורין ג' ימים לפניהן: קלנדא וסטרנוריא. כולהו מפרש בגמרא: ויום הולדתו. של מלך עושין לו כני מלכותו יום אידו משבח לשבח ומקריבין זבחים: שריפה. שרפו עלין כלי תשמישו כדרך המלכים: יש בה עכו"ם. לומר לאותו היום עובדין עכו"ם והוא לבן יום אידו וכן מעשה לשבח כל ימי בנו ובכל הך דתשבינן הכא דאיכי ליה ואסור ג' ימים לפניהן: אבל יום תגלחת זקנו כו'. אלין זמן קבוע לרבי' אלא כל אחד ואחד כתגלחת עובדא יום אידו: גלוריאו. כתפסר פעמים שרבה מנה גלוריא מאחריו ומגלחה מעשה לשבח ויום שמגלחה עובדא יום אידו: מעלה מן הים. מקריב זבחים לעכו"ם על דבר שגילו וכבל הך אינו אסור אלא אותו היום ולא לפניו ולא לאחריו דלא אמינא דאיכי כולי האי: **גמ'** אחר התקופה. ו תקופת טבת ותיו עוסין ח' ימים לגזמין אידי דבלקמן: וסימנא. אלא אחליף לומלאכה קלנדא קבי אותן דלפני התקופה: לאחולקנ וקדם לאחני. אחות כתיב בריש אחני' נמי הכך דלאחר התקופה תנא ברים: יום שמתעטש ואוזק. אתמרי ועד עכשו: הא חזי ליה. יומי אריכי ביום הקופת תמוז ומיה לו לידע שמגסנו של עולם הוא: שקרטוניו קודמות לפרסותיו. דאמר מר [חולין ס.] כל מעשה בראשית בקומתן נבראו עם קרניו מגודלין וכיון שיצא ראשו התלם נמצאו קרטוניו קודמות לפרסותיו: [ותיעבר לה' מעור פר. אמר דוד ותיטב לה' מפלתי מעור שבוים מסיס שור דסיינו אותו יום שנולד בדכתיב שור או כשב וגו' סרי עשוי ונעשר כפר מסוה בן ג' שמילון מקרניו לא חסר] : רומי מעשה קלנדא. מיקנו אותו יום להקריב סם זמנים וכל עיירות הסמוכות לה לרומי יודעין אלו סמן מעבדות לה לרומי ליתן סמם ולסכיות לתן כל מרכיבן אבל אותן עיירות אין עושין קלנדרי' מי הוי אסור לשתות ולתת עמהם דימא סוגיל ומשובדות לרומי יש לומר מה שסן קונין עכשיו יציאו לרומי לסקריבן בני רומי: אז מוקרבת. סוגיל ואין מקריבין מן ואין יום אידו זה שלהן: לעובדיה. כני רומי: היה עצמה. לומר כל עצמה של איסור אינה אלא לעובדיה: וקרטסיס. סיפא דברייתא וכולהו מפרש לקמן: עכו"ם. ביום מעשה בנו פלגה לעכו"ם על שבניע לכך: אף אין נמי הניגא. בכבי יוחנן דעיירות הסמוכות מעובדות מוקרבות: אלא אותו האיש לעמוני מאי. פסיעה דמי אלא גילה ביום ושאר עכו"ם אלא עלו בו ביום מן היום מוקרבים: אלא לאו לעשוני תפיס מבוערבדיה. לאותו אתים דמותרין דלא אמרינן מאן דזבלינמו ממנו ליה לעמלה: בטבלה. כלומר אלא לך כוונה ואין מעיים על לב: וקרא לך. משמע [בכ"ש מעשה] שאתה קרוי לו מעלה אני על לחילוק כאילו הוא מזבחו: כל

אם בא לומר אחר תפלתו אף בסדר י"ש אומר. ממעט אבל באמצע תפלתו לא ומה שהבנו עתה בתעניות ר' וה' שמוגנין לתלוין בפסוקי דזמרה ובסליחות בבכם אלא לנו אינה לעמוד לעמוד דיבור שאני מידי דסוה אסה דאמרינן (ברכות ד' נד) אל יאמר אדם ברכה בנ' לאמונות ולא בנ' לאמונות והא קמן שנהנו קרובן בשנגה [וע' תוס' ברכות נד ד"ה אל יאמר] ס"ע ר"ה: **מכרכן** כתיב. [עיין מכר"ש על דברי הוס'] . כי אין גלאה לו דמקרן גלאה קרן אחת יותר ממקרן: מכי

מסורת הש"ס [ברכ אלפס ליתא לכל זה ובשאלתות פ' ויקהל סי' מ"ן אי' אר"י אר"ש אלכה דדברי תכמים] ב[ברכות נא ע"ס סיעיב ג[שם ע"ס] ד[לעיל ו.] ה[לקמן יד.] ו[ע' בחדר"נ פ"א] ז[ב"ס י.] ח[שם יא:] ט[חולין ס. ע"ש שבת כח: י[ל"ל בעי וכ"ל] ברי"ף ובסרא"ש יא[ל"ל תניא] יב [לקמן יד. יג[כתוס' ס"ס ובאלתות דר' נתן פכ"ו איתא ר"ש בן אלעזר כ"א ברכ אלפס הכל ובסרא"ש]

עין משפט נר מצוה כח [מגמי' פ"ג מה' תפלה הל"ג כמ"ג עשין יט שו"ע א"ח סי' קיט ס"א

כט [מיי' פ"ט מה' ע"ג הל' ס ופ' בסגגות סמג לאוין מה טש"ע י"ד סי' קמח ס"ו **לא** [מיי' שם הלכה טו סמג שם טש"ע י"ד סי' קנב סע"א

מכי רמו שערי בתיניתי . פירוש רש"י לשון ראשון לשטיל שכר וקשה דבכל התלמוד לא מצינו שסיו עושין שכר משעורין אלא מתמרים לי מכשות לכך נראה לשון בני פירש רש"י וכ' הלכות פלו פי' רש"י לקוף בכתובות פ"ק (ד' ח) : קרטחיי יון הוא תפוח תפיסת שיחים קרני לשון תפיסה וסיס לשון בתיכוסי' דר"ע הפיסה מעיים ונתה הא דקא אמרינן לקמן קרטפיס ויו"שתפסה רומי מלכות וכ"ה פ"קרטפיס"פפיס' מעיים ויום שתפסה מלכות כרלפונה : כ"ג ג"שתכחו אגרכיעו . וא"ג ליכתביעו שרי אין כותבין מלכות : אלא הוא דנו דיני נפשות ואם תאמר והא (דף ל ומס) משתכח בית המקדש ת"ש בטלו ר' מיאר ר' מיאר דין ר' מיאר לא בטלו ותמלי נקע משתכח ב"ש והא אמי ר' אמי ר' אמי שם בכני בתיים לא דנו דיני נפשות וי"ל דמ"מ כשהיו רוחין שוכן שם היו הוזרין אל הלשכה ודנין בם ומורי ס"ל מנהם אמר לנו בשם ר' יהונתן דמשתכח בית המקדש קלי אמר דקתמר ר' דר' מיאר לא בטלו וכ"ל תש"ש בטלו ד'מיאר לגמרי לא בטלו דיום ב"ש כתוב מ' שם קודם הוכרן אמרו דין ר' מיאר : מלמד שמקום גוסס . וא"ת והא ירושלים ומי מיקרי מקום לגבי תכילת קדשים ומעשר מי וכתיב במקום אבר יכתר ס' וי"ל דלגבי דיני נפשות לא מיקרי מקום אלא לשמת הגוף שהיה מלוס בקדש וחזיס בחול והיינו טעמא מסוס דבעי' סנהדרין סמוך לסמיכה וכלי נמי אמרינן (לקמן דף נב) כל המעמיד דיין אלינו הגון בלנו נעש אמרם אלא מוכה דכתיב שופטי' ושוטרים וכמיין ליה לא העש לך אמרם אלא מוכה ר' אליעזר גלו ומשנו בתנות אע"פ אמות עמנו הוס בסר הנים מ"מ לא הוס סמוך נמכיס בלשת הגוף אע"פ מנלן קדיל מגוף שלא הייני מיתות שלא נוקנו ממנה דקרא לא כתיב אלא נוקנו ממנה ויש לומר דדרסינן כל זמן סנהדרין גדולה בתקומה דין אלא מוכה אז שופטים תתן לך בכל שעריך לשפוט דיני נפשות נסתלקו הם בטלו כל דיני נפשות [וע"ע תוס' שבת טו. ד"ס אלא והוס' סנהדרין יד : ד"ס מלמד] : וגמירי

כל תלתין יומין . דבתר הלולא : כין אמר . עכו"ם זה ניסראל מחמת הלולא אלי עושה סעודה זו : וכין לא אמר לו . מסתמא לאנו' מכוו ; ואסור דכל ימי הלולא מקריב לעכו"ם: קודם שיבנה את אשתו מאמת מיתיין לסלולא אם הזמין אנשים לסעוד אצלו : מכי רמו שערי תתרה אורכתיסיעו . לעשות שכר ליום סעודה :

"כל תלתין יומין בין א"ל מחמת הלולא ובין לא א"ל מחמת הלולא אסור מכאן ואילך אי א"ל מחמת הלולא אסור ואי לא אמר ליה מחמת הלולא שרי וכי א"ל מחמת הלולא עד אימת אמר רב פפא [2]עד תריסר ירחי שתא ומעיקרא מאימת אסור אמר [3]רב פפא משמיה דרבא [4]מכי רמו שערי באסיניתי ולבתר תריסר ירחי שתא שרי והא רב יצחק בריה דרב משרשיא איקלע לבי ההוא עכו"ם לבתר תריסר ירחי שתא ושמעיה דאורי ופירש ולא אכל שאני רב יצחק בריה דרב משרשיא [5]דאדם השוב הוא : וקרטסים וכו' : מאי קרטסים אמר רב יהודה אמר שמואל יום שתפסה בו רומי מלכות והתני קרטסים ויום שתפסה בו רומי מלכות אמר רב יוסף שתי תפיסות תפסה רומי אחת בימי קלפטרא מלכתא ואחת שתפסה בימי יוונים דכי אתא רב דימי אמר תלתין ותרין קרבי עבדו רומאי בהדי יוונאי ולא יכילו להו עד דשתפינהו לישראל בהדייהו והכי אתנו בהדייהו אי מינן מלכי מנייכו הפרכי אי מנייכו מלכי מינן הפרכי ושלחו להו רומאי ליונאי עד האירנא עבירנא בקרבא השתא נעביר ברינ' מרגליות ואבן טובה בסים לחבירו שלחו להו מרגלית לאבן טובה אבן [6](ואינך) אי זו מהן יעשה בסים לחבירו אבן טובה לאינך אינך וספר תורה איזו מהן יעשה בסים לחבירו אינך לספר תורה שלחו להו [א"כ] אנן ספר תורה גבן וישראל בהדן כפו להו עשרין ושית שנין קמו להו בהימנותייהו בהדי ישראל מכאן ואילך אישתעבדו בהו מעיקרא מאי דרוש [7]ברש' ספיסים ושוטרים בזקן ממרא : מלכות

ולבסוף מאי דרוש מעיקרא דרוש [8]נסעה ונלכה ואלכה לנגדך ולבסוף גם דרוש [9]יעבר נא אדני לפני עבדו עשרין ושית שנין דקמו בהימנותייהו בהדי ישראל מנא לן [10]דאמר רב כהנא בשחלה רבי ישמעאל בר יוסי שלחו ליה רבי אמור לנו שנים וג' דברים שאמרת לנו משום אביך אמר להו מאה ושמונים שנה קודם שגחרב הבית פשטה מלכות על ישראל פ' שנה עד לא חרב הבית וגזרו טומאה על ארץ העמים ועל כלי זכוכית [11] המ' שנה עד לא חרב הבית וגזרה סנהדרין וישבה לה בחנות לאי הלכתא א"ר יצחק בר אבדימי לומר שלא דנו דיני קנסות סלקא דעתך [12]והאמר רב יהודה אמר רב ברם זכור אותו האיש לטוב ור"י בן בבא שמו שאלמלא הוא נשתכחו דיני קנסות מישראל נשתכחו לגרסינהו אלא בטלו דיני קנסות מישראל שגזרה מלכות יון גזרה כל הסומך יהרג וכל הנסמך יהרג ועיר שסומכין בה תחרב ותחום שסומכין בו יעקר מה עשה רבי יהודה בן בבא הלך וישב בין שני הרים גדולים ובין שתי עיירות גדולות בין ב'תחומי שבת בין אושא לשפרעם וסמך שם חמשה זקנים ר"מ ור"י ור' יוסי ור"ש ור"א בן שמוע ורב אויא מוסיף אף רבי נחמיה ביון שהכירו בהם אויבים אמר להם בני רוצו אמרו לו ר' ואתה מה תהא עליך אמר להן הריני בוטל לפניהם כאבן שאין לה הופכין אמרו לא זוז משם עד שנעצו לגופו ג' מאות [13]לולניאות של ברזל ועשאוהו לגופו כברה אמר רב נחמן בר יצחק לא תימא דיני קנסות אלא [14] שלא דנו דיני נפשות מ"טכיון דחזו דנפישו להו רוצחין ו א יכלו למידן אמרו מוטב נגרי ממקום למקום כי היכי דלא ליחייב דכתיב [15]ועשית על פי הדבר אשר יגידו לך מן המקום ההוא [16]למלמד שהמקום גורם : מאה ושמנים ותו לא והתני רבי יוסי ברבי [17]סוס [18]דנגיס יז מלכות

עין משפט נר מצוה רב אנגדמוי פ"ק הל' ע"ג הלכה טו סמג עשין יט טש"ע י"ד סי' קיב ס"ח לרב הומוי פ"ד מס' סנס' הל' יג סמג עשין קב

מסורת הש"ס אנכתובות ה: ב[ברכות יט. וש"נ] גנ"י סעיף אנן וסוה סוסס בלשון מקרא] דסנה ו: ה[סנס' מא. וסנס' יג: יד: 3[נסנהדרין לי' לוגביאות ופרש"י תיתות ובתרוייהו נ"י סעיף לוגביות ולהכ המוסך בקוירין לחומת לוגבי בלשון עבו"ב וכן

אלמות פרס בחני הבית . כומן סבית בעודו בני לאחר שבנאו מוכס נמכסה מלכותו מלכים ד' שנים ובעלה ותפשה בני יון ומלכו מאה ושמונים פרי מחתיים ו"ד ומני חשמונאי נטלו מלכות מיונים ומלכו ק"ג פרי ד' מאות וכ' שנה סיסה בית בני מיכנו : מכאן ואילך . ממלכות סידרום ואילך הרבה מלכות בית הבחים ובטלו מלכותן : לא חשוב . והבא לומנו סדר המלכים והיינים לא בני שבר הוב לו סוס מעשה המלוכע ומנה לחורכן מעבשיו כן וכך שנים לחורכן הבית אלמא מתחן ומתן ומתן קודם חורכן הבית לעיל דכומיים ויבראל נעלו יחד המלכות מיונים וקחני הכא דיבראל מלכו קודם חורכן תורה אור

מתחן ומתן : אמטי לסבי לא תשיב לסו . רבי ישמעאל לעיל בסדר דבשנה על ישראל הבא בסבנו לא אנשים עליהן דשוהפי סוו : אמר רב בפפא לו טעי הבי הנא . דתנייס לבן מתני' דלא ותשוב לאחר חורכן : ולא ידע . בתנאין בעים שאחר חורכן הבית בתנה בעים בשנה שהוא עומד בה לא ידע לי בעת כ' היא על המאות לי אמת ר"ש הו שהיס : פרטי בעים הוו . לין אדם טועה בתלות אלא טועה בשנה לו בשנים דהיינו פרטי המאות ואלפים הוו בלו : נטיילים לספרא בעים . לספר הסוהר ניטיילים ובטרות שהוא מונה למלכות יון בדאחיר לא לקמן (דף ז) בגולה לין מונין אלא למלכו' יון ולין מונין לתחילת מלכותן שהיו שם בעים מקומעות אלא מלכו אלא בעולם ומשם מני' ואילך בפשוט מלכותן ומשם והלאה מונין לבן בדאמר לקמן ניטיילים הלי הנא לספרא בעים בעים פרט בעים יש לו על הבלו אלו : ונעפה עלייהו . הנא שם דבי מעיינת בהו תרי אלפי פרטי דהאי אלפא הוא דהוא אלא מאת הנפש אשר עשו בחרן וגמירא דאברהם בההוא שעתא בר חמשין ותרתי הוה כמה בצרן מדתני תנא ארבע מאה וארבעים ותמניא שנין הויא כי מעיינת ביה מהנפש אשר עשו בחרן עד מתן תורה ארבע מאה וארבעים ותמניא שנין הויין אמר רב פפא אי טעי תנא ולא ידע פרטיה כמה הוו לישייליה לספרא כמה כתיב וניטפי עלייהו ותמני ומשכח ליה לחומריה וסימנך ארבעים

מלכות פרס בפני הבית שרשים וארבע שנה מלכות יון בפני הבית מאה ושמונים שנה מלכות חשמונאי בפני הבית מאה ושלש מלכות בית הורדוס מאה וג' מכאן ואילך צא והשוב כמה שנים אחר חורבן הבית אלמא מאתן ושית הוי ואת אמרת ק"פ הוי אלא עשרין ושית שנין קמו בהימנותייהו בהדי ישראל ולא אישתעבדו בהו ואמטי להכי לא קא חשיב להו כשפשטה מלכות על ישראל אמר רב פפא אי טעי הא תנא ולא ידע פרטי כמה הוה לישייליה לספרא כמה כתיב וניטפי עלייהו עשרין שנין ומשכח ליה לחומריה וסימנך "וה לי עשרים שנה (אנכי) בביתך אי טעי ספרא נשייליה לתנא כמה חשיב ונבצר מיניהו עשרין שנין ומשכח ליה לחומריה וסימנך [1]ספרא בצירא תנא תוספאה [2]תנא דבי אליהו ששת אלפים שנה הוי העולם שני אלפים תוהו שני אלפים תורה שני אלפים ימות המשיח בעונותינו שרבו יצאו מהן מה שיצאו מהן שני אלפים תורה מאימת אי נימא ממתן תורה עד השתא ליכא כולי האי דבר מעיינת בהו תרי אלפי פרטי דהאי אלפא הוא דהוא אלא "מאת הנפש אשר עשו בחרן וגמירא דאברהם בההוא שעתא בר חמשין ותרתי הוה כמה בצרן מדתני תנא ארבע מאה וארבעים ותמניא שנין הויא כי מעיינת ביה מהנפש אשר עשו בחרן עד מתן תורה ארבע מאה וארבעים ותמניא שנין הויין אמר רב פפא אי טעי תנא ולא ידע פרטיה כמה הוו לישייליה לספרא כמה כתיב וניטפי עלייהו ותמני ומשכח ליה לחומריה וסימנך ארבעים

ונמירי דאכרכם אכיהו בסבריא בעתא בר המכון ותרתי בנין סוס . ולפ על גב דכתיב (מלכים יב) ולכלם כן המש ובנעים בנם בלאתו מהכן בתי יציאות הוו שכרי בנרות בין בכתרים הוס כן בנעים ולא הוס לאכן ישראל ובוב מזר לאכן ועשם בם המש בעים בדאיתא בסדר עולם ובפרק קמא דשבת (דף י) אלאי

ולבסוף מאי דרוש מעיקרא דרוש [3]נסעה ונלכה ואלכה לנגדך ולבסוף גם דרוש [4]יעבר נא אדני לפני עבדו עשרין ושית שנין דקמו בהימנותייהו בהדי ישראל מנא לן [5]דאמר רב כהנא בשחלה רבי ישמעאל בר יוסי שלחו ליה רבי אמור לנו שנים וג' דברים שאמרת לנו משום אביך אמר להו מאה ושמונים שנה קודם שגחרב הבית פשטה מלכות על ישראל פ' שנה עד לא חרב הבית וגזרו טומאה על ארץ העמים ועל כלי זכוכית [6] המ' שנה עד לא חרב הבית וגזרה סנהדרין וישבה לה בחנות לאי הלכתא א"ר יצחק בר אבדימי לומר שלא דנו דיני קנסות סלקא דעתך [7]והאמר רב יהודה אמר רב ברם זכור אותו האיש לטוב ור"י בן בבא שמו שאלמלא הוא נשתכחו דיני קנסות מישראל נשתכחו לגרסינהו אלא בטלו דיני קנסות מישראל שגזרה מלכות יון גזרה כל הסומך יהרג וכל הנסמך יהרג ועיר שסומכין בה תחרב ותחום שסומכין בו יעקר מה עשה רבי יהודה בן בבא הלך וישב בין שני הרים גדולים ובין שתי עיירות גדולות בין ב'תחומי שבת בין אושא לשפרעם וסמך שם חמשה זקנים ר"מ ור"י ור' יוסי ור"ש ור"א בן שמוע ורב אויא מוסיף אף רבי נחמיה ביון שהכירו בהם אויבים אמר להם בני רוצו אמרו לו ר' ואתה מה תהא עליך אמר להן הריני בוטל לפניהם כאבן שאין לה הופכין אמרו לא זוז משם עד שנעצו לגופו ג' מאות [8]לולניאות של ברזל ועשאוהו לגופו כברה אמר רב נחמן בר יצחק לא תימא דיני קנסות אלא [9] שלא דנו דיני נפשות מ"טכיון דחזו דנפישו להו רוצחין ו א יכלו למידן אמרו מוטב נגרי ממקום למקום כי היכי דלא ליחייב דכתיב [10]ועשית על פי הדבר אשר יגידו לך מן המקום ההוא [11]למלמד שהמקום גורם : מאה ושמנים ותו לא והתני רבי יוסי ברבי [12]סוס [13]דנגיס יז מלכות

מסורת הש"ס אנכתובות ה: ב[ברכות יט. וש"נ] גנ"י סעיף אנן וסוה סוסס בלשון מקרא] דסנה ו: ה[סנס' מא. וסנס' יג: יד: 3[נסנהדרין לי' לוגביאות ופרש"י תיתות ובתרוייהו נ"י סעיף לוגביות ולהכ המוסך בקוירין לחומת לוגבי בלשון עבו"ב וכן

הא' מאן דלא ידע כמה אי בשבוע קאי נטפי חדא שתא כו'. מתוך פירוש רש"י משמע שהולך לפרש דמולאי שביעית היום כשהרב שבת בשנה תכ"ח לבריאה ולפי שהכל יודע כוך בשנת תמ"ד לבריאה ולפי שהכל יודע כוך בשנת תמ"ד לבריאה ולפי שהכל יודע כוך בשנת תמ"ד

שדר ליה מוסברתא. לפ"ס קשה מה עלה בדעתו של רבי מתתיה לומר שיתבטל ועוד קשה שלבסוף חזר בו רבי מעלתו לכך נראה בפירוש ר"ח ופירוש [ערך כרת] שדר ליה גרגירא נאפה גרגר הנוף והנאפת תרגום ירוקלמי גרירא שדר ליה מוסברתא בסה על לקוש והוציאתם בסתר ואמוריעוס לא הכין מה שאלה לו ויהי סבור שאמר שתוש הכת ושדר ליה כרתי ליה לומר וכי תהן לי עלה שיכרת זרעי שדר ליה הכא לומר לא שלחתי לך אלא שתתוש עליה כלומר וכסה אותה אמרתי לך [ועי' בערוך שכתב עוד פי' אחר וה"ל פירוש רש"י]: **חד** קטיל אבנא דבי רבי. וה"ת והלא שפיכות דמים הוא משבע מלות ואפי' לישראל אסור דהא תניא (לקמן כו) הטבח"ם ורועי בהמה דקה לא מעלין ולא מורידין וי"ל שהיה יולא פן יודיעו הדבר אל הגבירים והיו גורמין לזורגו ואמרי' [ברכות נח. בנהר' עב.] אם כא לזורגך הכהם לזורגו עי"ל שהיה בורר המגיעים והמסורות דאמ"ג דאין מיעים בעכו"ם לענין קבלת קנין מודה לענין עובדה לגזור אוקמא כדפרין בפ"ק דחולין (דף יג) בשבת דוסקאל מוריזין דעכו"ם מיבעיא: **אמר** ליה מ"ר לומא ליה דקאי אלבא דו. ר' אלעזר פירש דמ"ג מ"ר דאי מ"ל היה לו לר' הגיעה להבין שהיה מת דאם היה ישן מה גזרה יש לחקון אדם משנתו. אמרי' במדרש תלב מטמה תלב שטהר בשעולד רבי גזרו שלא לגזול ואכיו ואמו מלוהו שלא קיבר הכיאו לרבי ואמו לפניו והחליפה אמו באמוריעוס והניקתו עד שהגיאתו לפני קיסר ומלאוהו ערל ופטרוהו לגלוס ואמר אותו הגמון אני בליתי שמלו אם זה אלא הקב"ה עושה לאם נסים בכל עת ובטלו הגזירה ואמרינן מפי בירוקלמי אלפוף למד אמוריעוס תורה ונתגייר ומל עצמו: ס"ג **כך** נשתיה אלא כל שניה פרט לקטיעה כו'. ולא גרס שניה ולא כל שניה דקלא כתיב מלניה וכל נשיאיה ואור' דגשיא שוא היינו שמפורש בספר שיר יוסיפון שבשבע רומיים שלא לאמלון עליה עוד מלך בשביל אחד שלקה אבל אחת אחת בתוקה אלא שהיו ממנים ישים אחד ולו שלם מלות ועמיס לוסף כמה שנים מלך עליהם אחד בחזקה שמתה אמו בלילה ונקעה בעגה ומלאוהו מי ומלך עליהם ונקרא קיסר בלשון רומי והוא לשון כבוד בעבריית ועל שמו נקראו כל המלכים שלאחריו קיסר: **ויי** לה לחילפא דאלהא בלא מיכסא. ות"ת והא אמרי' פרק לאמוריעוס אע"ג דאזל בלא מיכסא וי"ל שכבר הוא נימול דגרסי' בירוקלמי דמגילה [פרק ה] א"ל אמוריעוס לרבי את מאליעזר מן לויתן לעתיד לבא א"ל אין א"ל מן לויתן פכחה ליה את מאליעזר ומן לויתן את מאליעזר א"ל מה תעביד לך דהא כתיב וכל עבל לא יאכל בו כיון דסמע כן אזל ונזר גמיעה הדא אמרת אינייר אמוריעוס: **צנון** ר"ע ודרש **יהיה** לאהרן ולבניו לאמצה לאהרן ומחצה לבניו יצתה בת קול ואמרה קטיעה בר שלום מזומן לחיי העולם הבא בכה רבי ואמר יש קונה עולמו בשעה אחת ויש קונה עולמו בכמה שנים אנטונינוס שמשיה לרב כי שכיב אנטונינוס א"ר נתפרדה חבילה כי שכיב אדרבן אמר רב

עין משפט נר מצוה לן לעוי' ס"ד מסלמות תמידין ומוספין סלכל יד

מסורת הש"ס

3

ולימא ליה מימר [בהדיא] אמר שמעי (אבי) חשובי רומי ומצערו לי' ולימ' לי' בלהש משו' דכתיב °כי עוף השמים יוליך את הקול והקל ליה דהוא ברתא דשמה גירא קעבדה איסור' שדר ליה גרגירא שדר ליה כוסברתא שדר ליה כרתי שלח ליה חסא כל יומא הוה שדר ליה דהבא פריכא במטראתא וחיטי אפומיהו אמר להו אמטיו חיטי לרבי אמר [ליה רבי] לא צריכנא אית לי טובא אמר ליהוו למאן דבתרך דיהבי לבתראי דאתו בתרך וראתי מיניהו ניפוק עלייהו הוה ליה ההיא נקרתא דהוה עיילא מביתיה לבית רבי כל יומא הו' מייתי תרי עבדא וזד קטליה אבבא דבי רבי וחד קטליה אבבא רביתיה א"ל בעידנא דאתינא לא נשכח גבר קמך יומא חד אשכחיה לרבי חנינא בר אמא דהוה יתיב אמר לא אמינא לך בעידנא דאתינא לא נשכח גבר קמך א"ל בלית דין בר אינש א"ל (אימא) ליה לההוא עבדא דגני אבבא דקאים וליתי אזל רבי חנינא בר אמא אשכחיה דהוה קטיל אמר היכא אעביר אי איזיל ואימא ליה דקטיל דאין משיבין על הקלקלה אשבקיה ואיזיל קא מזלזלינן במלכותא בעי רחמי עליה ואתייה ושדריה אמר ידענא זוטי דאית בכו מחיה מתים מיהו בעידנא דא"ל אינא לא נשכח אינש קמך כל יומא הוה משמש לרבי מאכיל ליה משקי ליה כי הוה בעי רבי למיסק לפוריא הוה גחין קמיה פוריא א"ל סק עילואי לפורייך אמר לאו אורח ארעא לזלזולי במלכותא כולי האי אמר מי ישימני מצע תחתיך לעולם הבא א"ל אתינא לעלמא דאתי א"ל אין א"ל והכתיב °לא יהיה שריד לבית עשו בעושה מעשה עשו תניא נמי הכי לא יהיה שריד לבית עשו יכול כל ת"ל לבית עשו בעושה מעשה עשו א"ל והכתיב °שמה אדום מלכיה וכל נשיאיה א"ל מלכיה ולא כל מלכיה כל נשיאיה ולא כל שריה תניא נמי הכי מלכיה ולא כל מלכיה כל נשיאיה ולא כל שריה מלכיה ולא כל מלכיה פרט לאנטונינוס בן אסוירום כל נשיאיה ולא כל שריה פרט לקטיעה בר שלום קטיעה בר שלום מאי ("הוי) דהוה קיסרא דהוה סני ליהודאי אמר להו לחשובי דמלכותא מי שעלה לו נימא ברגלו ויקטענה ויהוה או יניחנה ויצטער אמרו לו יקטענה ויהוה אמר להו קטיעה בר שלום הדא דלא יכלת להו לכולהו דכתיב °כי כד' רוחות השמים פרשתי אתכם °מאי קאמר אילימא דבדרתהון בד' רוחות האי כד' רוחות לד' רוחות מיבעי ליה אלא כשם שא"א לעולם בלא רוחות כך א"א לעולם בלא ישראל ועוד קרו לך מלכותא קטיעה א"ל °מימר שפיר קאמרת מיהו כל דזכי ("מלכא) שדו ליה לקטוניא חלילא כד הוה נקטין ליה ואזלין אמרה ליה ההוא מטרוניתא ווי ליה °לאילפא דאזלא בלא מיכסא נפל על רישא דעורלתיה קטעה אמר יהביה מיכסי חלפית ועברית כי קא שדו ליה אמר כל נכסאי לר"ע וחבירו ' °המצה לאהרן ומחצה לבניו ' °המצה לאהרן ולבניו ' °המצה לאהרן ולבניו ' °המצה לאהרן ול

תגלחת זקנו והעברת גלויומו . נראה דלסבי קתני הגלחת זקנו וגבי סעברת גלויומו והכתנו לפי שבשמיהן היו רגילין לגלח: **מתני'** זוזא פ"ז . וה"ה והא המיגין בפרק המזקין (דף נח) תרין איסתרי פ"ז הוזא לעלמא הד דרומי ומד בכל העולם כולו והאסתירא אמרו פרק בית כור (דף קה.) מאי אסתירא פגא דזוזא וה"ק ליה מ"ד אמר לה דזוקא אלא ר"ל מועטת כדאמרינן בסליק מקדש (דף מט) עשרה קנין : **סך** קירי פגסתר . פ"ה שקורין יעקב קירי' ולא נסירא שוקלו ליעקב אחון לכך פירש ר"ת זה יאמר שקורין קירי ולפי שהיה (זקינו) [ל"ל זקינם] היו מוהגין בו כבוד לומר שבכרכות שנתן ליעקב פלכתר הם ואף על גב שנם הוא אמ' ויהיה כאשר תריד (בראש' כז) מכל מקו' , אינו מוטל עכשיו שבכרכות : **עטלוזא** של עזה . פ"ה שוק של עזה וסוף חוק לעיר ומוכיחן בן בשר לשון (בכורות לח.) נשמטין בחוטיני ומבני ליה מי שבי לבאת ולחם עם בני עטלוזא בין' אחד של בני עכו"ם שבעיר לו לא מי שבי' מתמיהין בקרוב ב"ל לו לא ובשב"ם פירש עטלוזא הוא שם עכו"ם שמחוץ לעזה שובדין אותה בני המגרש שמחוץ לעזה יום אחד בשנה ומצביע אם מוהר לבאת ולחם עם בני עזה ביום אחד שהוא לה וקשיא להר"ל אלמן על הפירושים דאם העכו"ם אינו חשוב כמו הכומר לא ניחוס לדמי עכו"ם ביד עכו"ם בין שיסיח העכו"ם משוק העכו"ם ובין באינו משוק העכו"ם לכך פי' דמיירי הכ' בשוק שעושין לשם עכו"ם ולא יום אחד הוא לזה יש לחוש לדמי עכו"ם ביד עכו"ם בחוכה ולפי זה ל"ג לחלן מה שהילן רש"י בין העכו"ם בחוכה אינה אסורה לה בין מבני סעיר כי אפי' הוא מבני העיר לא חיישינן לדמי עכו"ם ביד עכו"ם הוצה לה : דילמא

המנשר פרסותי' מן הארכובה ולמטה תרגומא רב פפא בעגלה המושכת בקרון : יום תגלחת זקנו וחנחת בלוריתו או דילמא יום תגלחת זקנו והעברת בלוריתו ת"ש דתני תרווייהו יום תגלחת זקנו והנחת בלוריתו יום תגלחת זקנו והעברת בלוריתו אמר רב יהודה אמר שמואל עוד אחרת יש [להם] ברומי אחת לשבעים שנה מביאין אדם שלם ומרכיבין אותו על אדם חיגר ומלבישין אותו בגדי אדם הראשון ומניחין לו בראשו קרקיפלו של ר'ישמעאל ותלו ליה [בצוארה] מתקל (ר') זוזא דפיזא ומחפין את השווקים באינך ומכריזין לפניו סך קירי פלסתר אחוה דמרנא זייפנא דחמי חמי ודלא חמי לא חמי מאי אהני לרמאה ברמאותיה ולזייפנא בזייפנותיה ומסיימין בה הכי ווי לדין כד יקום דין א"ר אשי הכשילן פידם אי אמרו זייפנא אחוה דמרנא כדקאמרי השתא דאמרי דמרנא זייפנא מרנא גופיה זייפנא הוא ותנא דידן מ"ט לא קחשיב לה להאי דאיתא בכל שהא ושהא קחשיב דליתא בכל שהא ושתא לא קחשיב הני דרומאי ודפרסאי מאי מוגרדי וטוריסקי ומוהרנקי ומוהרנקי הני דפרסאי ודרומאי דבבלאי מאי מוהרנקי ואקניתיה בחנוני ועשר באדר אמר רב חנן בר רב חסדא אמר רב ואמרי לה א"ר חנן בר רבא אמר רב חמשה בתי עכו"ם קבועין הן אלו הן בית בל בבבל בית נבו בכורסי תרעתא שבמפג צריפא שבאשקלון נשרא שבערביא כי אתא רב דימי אהוסיפו עליהן יריד שבעין בכי נדבכא שבעכו איכא דאמרי נתברא שבעכו רב דימי מנהרדעא מתני איפכא יריד שבעכו נדבכה שבעין בכי אמר לי' רב חנן בר רב חסדא לרב חסדא מאי קבועין הן אמר ליה הכי אמר אבוה דאימך קבועין הן לעולם תדירא כולה שתא פלחי להו באמר שמואל בגול' אינו אסור אלא יום אידם בלבד ויום אידם נמימי אסור והא רב יהודה שרא לי' לרב ברונא לזבוני חמרא ולרב גידל לזבוני חיטין בחגתא דטייעי שאני חגתא דטייעי דלא קביעא: **מתני'** ל עיר שיש בה עכו"ם חוצה לה מותר היה חוצ' לה עכו"ם תוכה לה מותר מהו לילך לשם ב בזמן שהדרך מיוחד' לאותו מקום אסו' ואם היה יכול להלך בה למקום אחר מותר : **גמ'** ה"ד חוצה לה ארשב"ל משו' ר' חנינא כגון עטלוזא של עזה וא"ד בעא מיני' רשב"ל מר' חנינא עטלוזא של עזה מהו אמר ליה לא הלכת לצור מימיך וראית ישראל ועכו"ם ששפתו

מגבר . מעיר וחוחך פרסות שני רגליה : מן הארכובה ולמטה . אבל מן הארכובה ולמעלה טר פה אלמא מדאסור לעובד' בכסמה שסוסה עסקינן וטוהרה מלו כלי תשמיש אוכלת: בעגלה המובכת בקרון . מיושב בו המלך דסיינו כלי תשמישו : יום תגלחת זקנו והנחת גלויומו . יום תגלחת זקנו [ל"ל זקנו] אבר ומנין בלוריתו לעולדין מלחמוני הטוקף לבם עכו"ם : והעברת בלוריתו . לבוף בגד שמגלה אוהב בלוריתו : לבוף בגד שמגלה אוהב בלוריתו . אבל אחרת . עוד ליד אחרת יש לבם לרומיים שאינם שמיה שמשם : אדם אבל . בגגד עבו : אדם חיגר . בגגד יעקב נולע על ירכו לומר עדיין עבו שולע על יעקב : בל אדם הראשון . וסן בגדי המודות שהיו לעבו : קרקיפלו של ר' ישמעאל . כסן גדול ומסרוגי מלכות היה ומתוך יופיו נכל בגב בם קיבר ובשביב עור פניו ומעבה בחלפרסמון שהבא מקוריומם ולא בשמה ועדיין מונח בגיזמי רומי : דפיזא . פז וכולה לבן ויקרה עד מאד ואינו מצוי בעולם : סך קירי פלסתר. המבנון הקיון כזב [הוא] נבואת יעקב שקרא לבניו לאחרית [הימים] שבופן ליגאל כזב הוא : סך . הבנון : קירי . קיון : אחוה דמרנא זייפנא . אחיו של אדוננו עבו זייפן הוא יעקב בגימה בעבו ותבב ליטול ברכה לבוות בגיר לאחיו : דתמי מני. הרואה בשמחה זו עבשיו רואהו ומי שאינו רואה עבשיו לא יראה עוד דעד ע' שנה הינה נעשית : מה אהני לרמאה . ליעקב שרימה את עבו ולקח את ברכתו: ווי לדין . לעבו : כד יקו' דין . כשנקום יעקב : ס"ג יהא דינן מ"ש לא קחשיב הא סני דליתנהו בכל שהא דלא קחשיב הא דליתא בכל שהא לא קחשיב : סני דומאי . הני ומי אודיהן דמתני' אין אסורין אלא לבני רומי : מוסכדי וטוריסקי מוהרנקי ומוסרגי . אמות ומי אודיהן קבועות שם לבן בכל שנה : ושאר בפרד. בעגלה בפרד : קבועין . ולקמן מפרש קבועין בל הנשה בכל ימות הנשה עומין עובדיהן יום אוד ומקריבין זבחים ומוכרים במקל ומתן לעולם : תוועפת . שם עכו"ם : ומפג . שם העיר : יריד שבעין בכי . נדבכה שבעכו ואיתא דתמרי בחבבה שבעכו ס"ג: ואיתא דתמרי איפכא. סני מרי לומני : בסי גרסינן ותדיר בולה שתא : בגולה . אין אנו יכולים להעמיד עלמינו מלומה ולוקן עמהם שבעיהן אנו יושבין ופרנסתינו מהן ועוד משום דיראה: בחגתא דטייעי . יום לשנה מתקבלין בל סוחרי העיר לאכול ולשתות ולחוג לשם עכו"ם פלוניה וכלן קורין קופנדרי"ת: דלא קביעא. אין מושבין לה שם בל בך אם אין עושין לה בכל שנה : **מתני'** עיר שיש בה עכו"ם. שיום אחד יש לבני העיר שיום לעכו"ם שבעיר : חוצה לה מותר . לשאת ולתת עם היושבים חון לעיר שאין משכין אחר אותה עכו"ם שבן מנבא זה עובד אם אנו אנו ווים אחד אם אנו אינו אינו ווים אחד אם אנו : שיום חוצה לה עכו"ם . לאומר עכו"ם שבשום עובדין ירדאה אלהים : תוכה מותר . שאין בני העיר עובדין לאותה ירדאה : מהו לילך לשם . לאותה העיר ביום עכו"ם אלהים לספר עם אחד מבני העיר : בזמן שהדרך מיוחדת לאותו מקום . שאין דרך יוצאה מאותה העיר לילך לעיר אחרת ודרך הבבוה מבלן לאותה העיר לבדה אסור לילך שם מפני חבר שבראה בדרך לעובדה : ואם . דרך מסלול זה אולך גם לעיר אחרת : מותר . דהבראה אומר למקום אחר אלה : **גמ'** והיכי דמי חוצה לה . כמה יהא רחוק אותי שוק שהולה לה מן העיר ויהא מותר לשאת ולתת עם יושביו : עטלוזא של עזה. עטלוזא שוק של בשמה כמו אישלוזא דתנן (בכורות ד' לא) בחטנין באישלוזא ובמכרין באישלוזא : עזה . עיר של פלשתים ויהיה בו עכו"ם ויהיה חוצה לה ישוב סמוך לעיר אחר: עטלוזא של עזה . דסמוכה לעיר אחר מכו מי שרי מתני' בבאי מתני' בבאי לא : לוד . עיר שיבראל ועכו"ם דרין בה :

עין משפט נר מצוה לט תלמוי' פ"ט מה' ע"ג הלכה ט סמג לאוין מה עשה"ע י"ד סי' קמט סע"ל

מסורת הש"ס אנ"ל אמר הוסיפו] דלעיל ;

ששפתו שתי קדירות על גבי כירה אחת ולא חשו להם חכמים מאי לא חשו להם חכמים אמר אביי משום בשר נבילה לא אמרינן דילמא מהדר אפיה ישראל לאחוריה ושדי עכו"ם נבילה בקדירה דכוותה ה"נ לא חשו להם חכמים משום דמי עכו"ם רבא אמר מאי לא חשו להם חכמים משום בישולי עכו"ם דכוותה ה"נ לא חשו להם חכמים משום יום אידם רבה בר עולא אמר לא חשו להם חכמים משום צינורא דכוותה ה"נ לא חשו להם חכמים משום לפני אידיהן : מהו לילך לשם כו' : ת"ר עיר שיש בה עכו"ם אסור ליכנס לתוכה ולא מתוכה לעיר אחרת דברי ר"מ וחכ"א כל זמן שהדרך מיוחדת לאותו מקום אסור אין הדרך מיוחדת לאותו מקום מותר א ליישב לו קוץ בפני עכו"ם לא ישחה ויטלנה מפני שנראה כמשתחוה לעכו"ם ואם אינו נראה מותר נתפזרו לו מעותיו בפני עכו"ם לא ישחה ויטלם מפני שנראה כמשתחוה לעכו"ם ואם אינו נראה מותר מעיין המושך לפני עכו"ם לא ישחה וישתה מפני שנראה כמשתחוה לעכו"ם ואם אינו נראה מותר בפרצופות המקלחין מים לכרכין לא יניח פיו על פיהם וישתה מפני שנראה כמנשק לעכו"ם כיוצא בו לא יניח פיו על סילון וישתה מפני הסכנה מאי אינו נראה אילימ' דלא מתחזי והאמר רב יהודה אמר רב כל מקום שאסרו חכמים מפני מראית העין אפי' בחדרי חדרים אסור אלא אימא אם אינו נראה כמשתחוה לעכו"ם מותר וצריכא דאי תנא קוץ משום דאיפשר למיזל קמיה ומשקליה אבל מעות דלא אפשר אימא לא ואי תנא מעות דממונא אבל קוץ דצערא אימא לא ואי תנא הני תרתי משום דליכא סכנא אבל מעיין דאיכ' סכנה דאי לא שתי מיית אימ' לא צריכ'

פרצופות

בפיתת קדיקס . כמתנית ן אוקם אלא אלו סאור על גבי כירה כקי בפיתת, לשון שפות סיר (יחזקאל כד) : ולא חשו חכמים . אע"פ שבמון חיסור אלא סיתר מאוד הכא ממי אע"פ שבני סיר האסורין סמוכין לבני חולה לא בתן של נבילה בקדירה ואימר לסגים את הבשלן בתקוותיה אלא יקדיה ה"ל הכא מיירי בתבני אסכמאי דלא מרתת מינים ולכבא אוקמא לאימר דבריו ולא ונכנס אפי' בתבני יולא ונכנס אפי' בתבני מעלי ומשום הכי לא מייתי ראיה מבשר נבלה לדמי עכו"ם ביד עכו"ם דסתם עכ"ם מרתת דילמ' הזי ליה ותבע ליה דיני : **ושדי** עכו"ם נבילה בקדירה . פי' ר"ש שדי בשר בחומה שלו ושקל בשר שמינה כדי לסרויה אבל בתוס כדי לבשיל את ישראל לא חייסינן אלילו סולך למרחוק ובלוים מדלקמן בפרק שני (דף לד :) גבי סטיא אחרת דמוריסא דלא חייס לתעבוקת תמרה כיון דקיסמא דמוריסא בלומה פירו' בזוזא וקיסמא דתמרא בארבעה לומי פירו' בארבע זוזי ומסלי טעמא שבקינן בכל הוסקדירות שלנו לשפחותינו נכריות ולא חייסינן דלמא סטילה איסור בתוכו : **דכוותה** בכא נמי לא חשו חכמים לדמי עכו"ם ביד עכו"ם . פירש הקונטרס דטמא דטמא שלנו סהוא לוקח מהן בשר זו של בני תוכם הן ובכל היו קרבנים לעכו"ם ואסורין מדאוריתא דכתיב בלי ידבק בידך מלומ' מכמע דלאבי נמי אם הוה ידעינן בודאי אסם של עכו"ם אסורין ואפילו בכא מהוה דלא חשו לבלבא אפילו במיחם חייסינן ואסור וקטיא דלקמן בפ"ב (דף סד . ושם) קאמר הדר יתבי וקמיבעיא לה דמי עכו"ם ביד עכו"ם אסורין או מותרין ומסיק ר"נ דמותרין ומייתי לאיה ממתני' עכו"ם שבשה עשה בו ישראל מנה ומבר עכו"ם ושבשה לו המעות מותרים ומאן מהוה הך קטיא פ"ה דמי עכו"ם בי רבים הוו לעכו"ם ו"ל דמי לסבשה בתרא (ד' סד.) ודוחק הוא לומר דאביי ובכא בר עולא לא שמיע להו ועוד קבי' מע' כ' אסהיא דפ' אין מעמידין (דף נג) גבי הולכין לתרפות פ"ה ישראל הסולך ליריד של עכו"ם כו' עכו"ם שסולך ליריד בין בהליב' בין בחוזה מעוהיו מותרין דאמרינן אומר מתרא זבין גלימא זבין מעמע הא עכו"ם זבין אבור אלמא אלילו עכו"ם אסורין פי' ר"ת דהסיא דפ"ב (דף סד) דשבי אליפו עכו"ם הייטו דעכו"ם שם רע חוזו מדמי עכו"ם שמכר דשלי דאמר דעכו"ם מופכת דמי' סיימו מוסיים הרם כמוזמו וסיימו דווקא בסבתליפה ישראל אבל בסבתליפה עכו"ם לא שייך אבל בכא ובפרק אין מעמידין (דף נג) מייהו שבעכו"ם מקלס בדמים לאוקן דעכו"ם אחרת ולכך אם כין הדמים ונ"ל דאביי קאמר בכא דלא חשו לבני תוכם כן וכבר

ברוך אמת דין אמת ודין אמת ודבר אמת הוא ודבר אמת הוא ודבר אמת הוא

ירקבו. פי' ויעיתם במקום אלא יבא נקל לנא לידי תקלה ושם ירקבו:

יוליכם לים סמלה. משום דאיכי לסו בעיניה אלא אחיקה גריך יס סמלה פ"ס בשאר נחרות ע"י אחיקה בדמשמע פרק כל שעה (דף כה ובס) ובעובדא אסאלתאי נגי רב אחלמוד לאוכיר אחיקה אף"ס ודאי גריך:

נועד דלת בפניה. אין לתמוה על בכור דלת אלא יבא לידי תקלה ואלא נעטרך לאמתין עד שיפול בו מום דאלי דמגריקין בכל משום קבאל הוא אסקרים אל אסקרים עד הנס ועוד אי נאל ביה מומא אכא אלא ע"י פדיון אבל בכור שאוא קדוש מאליו ואלא על ידו בלא אקדושה אין לקונסו אלא ימתין עד שיפול בו מום ויאכל במומו אלא שום פדייה ואע"פ שאוא יכול לאטיל בו מום קודם מולא לאחיר בעולם ויפקיענו מקדושת בכור לנמנאה רק ביתנגה לכהן ואלא תאבר בו עוד אקלה אם לא עשה אין לקונסו אבל ולהאריכו נעילת דלת:

ונשחטיה מיאסתו פ"ס ואי משום שמוני הון אקדשי בדק אבנים לא מיתייב בדאיתא ס' [שני שעיריס] (דף סג) שומע אני בו' אמאע דלא אייבי אבא אלא בקדשי ה"ס ובקשיא דא"כ כי אמאי רבא אפני אנגאה אמאיל מום בקדשי ס"ס מאי מעיל מום אוכא אל כי אחיב (ויקא בכ) אל מום לא יהיה בו בקדשי מזבח אביב ועוד אדקאמיא ס"מ בזמן שב"ס קיים אחזי לסרבנה אלמא בקדשי מזבח אייבי לבי פירש ר"י דבקדשי מזבח אייבי ובזמן אזה אין תייב שוחט חון מאחר שאינו ראוי לבואם אפח אבל מועד מידי דאיס אלמאיס שאמנן בחון קודם אחיבה דלאות אסיבל דאעון אמ"ד פרק אני שעיריס (שם) אמאיסר אחיבה אמאוסר מעשה דמי ועוד י"ל דאעולם בקדשי ב"ס מרוני ובכא נא לפרש אעשם בקדשי מזבח ובעבודה אמיל אבל אמאיל אחיבה אלא אם אמר אבל אם אמר אבל אם אמר אבל

ויהבו ליס שמור ושקל . ולאח דסך כשיעת סוא אפי' לרבנן דאסרי כין סתרגולים דאיכא למימר דעד כאן לא אסרי אלא בשים סם לבנים ושחורים ואמר זס וזס ואו יש לאוס דדעתיס אלכן ואוס שמור אפני לכן שעמו אכל כלא כי יסבי ליס שמור ושקיל ליס ואחיל אינו יודע שיתנו לו לכן : **חצב** קשבא. פ"ס הוסות מין תאנים ומכי נמי מסמע כפ"ק דמגילי (ד' ז :) דקאתר סתם מני עסקא דקשבי ושקיל סוא סל שמעתין כו תמרים בדאמרינן כרים הזורע (גיטין דף עח.) עסקא דאלנם ביס תמרי וקשבא נמי משמע בפרק סכוסים (דף נח : וכס) סוא דקל נגיי סבוא דקן קשבא מהבריס אמר ריש גלותא לדידי חזי לי ואלנא אלנא בקנא סוו קיימי ואלאי סס דקלים כתוריס כדומשמע בפרק המוכר את הבית (דף סט:) וקתי' לאמתי נקא דקל ע"ב כיון דדקלי כולהו אסירי לכן נראה לפתס דתרי מיני קשבא ניכו כאס' ונשא תמרי' ומיניס מיירי בכל הני סבאתאי אבל אלי אלי דסכא סוא מין עשב שני חיס' ויסוצא ליאלאל את אלהון ובן מצוא בפרק מ"ס (דף נו.) ס"שמעתין לוחו על המגדים דאמרינן אין סם לא מיגר ולא חבר מלי ובערוך פירש כל מלבא דסבא סבוא יעדת הדבש קל' שגדל כי עוקר"א ומסקנא דבר שמעתא כתב ר' ברוך בר' כיון דאתר בריס פירוצין אסור א"כ אסור לעולם למכור לגוים לומר עכו"ס לבוצה דסוי עכו"ס לבוצה דבר ברור סוא דלבקרוכה בעי ליס ושורר מצוס לפני עור וגם אסור למכור שוס לגוים עכו"ס כיוס אין אסור אבל ואלי כאלר ומוס מוהר ובן אותס כלי עכו"ס ביאלאל קוים לאח' אפינמו אעכו"ס ובטלו מ"מ אסור למוכרו לעכו"ס כמו שסוא עד שיסא מיבר מלו דבשבל פנוגה אחת אינו מוציא לתת בו יין לקלם לעכו"ס וב"ע בפרים סבוליס סבאוים לוסלה בנות עכו"ס אסור למכור לגוים לבוצה דאמר' דעוכר מצוס לפני עור ואף לעכו"ס ס"ל אינו כומר אסור דבוהלאי"ס אינו לומר :

מקום שנהגו אבל אינו לומר אין מוכרין. פירוש מצוס אצל דבריכס ומכר אלגני עור וגו' ומבלא מפנינ סבא כין אית ליס כמס וכין ליס כאמס אלא אלא אלא מסמע אלאי' אית ליס לעכו"ס כמס אחריתא אסור ואקס לכר"ל אלאן אלאן מ"מ מדלעיל (דף ו.) נמי מ"קוכת דלי אית ליס לדידיס כמס מי אלנאכא אלפני עור ומכל קיימינן לאותו ליאבא בדפרי' ואיכן כ' יסוד' דבאלי כרבא' בסוא מתאוס לכל כמס וכמס ומ"ס כמקום מנהגו אבל לאסור מני מעמ לבתיבה ובנס כד קאמינן בגמרא נגי כב סוגיא הוכן פרס לעכו"ס מצוס דאיסור לבתיבה ובנס ויל"ל דכמס דקס לגדל ביא עומדת כצו לאלבס ומכל לגמס : **שליבן** ובסוכן. פירוס דגזרי' שכורין אבו אלינון ותיומא מ"ס מפרס דמלינן אלאור לבתיבה ובנס ובכיורין ודאי לבתיבה ובנס ויל"ל דבכורין כי אבו לסו עלמא בבית העכו"ס שכרי דבלינון נמכרו ובבית העכו"ס נתבכרו ובי ובן לו לבתיבה ובן אבל פ"ס אפילו לאחר ימוס דבוס כי אבו לס עלמא בכ"מ אסור דעכו"ס אמר לבתיבה ובנס לגומר עכו"ס לבוצה דבוי עכו"ס לבוצה דבר ברור סוא דלבקרוכה בעי ליס ושורר מצוס לפני עור וגם אסור למכור שוס לגוים עכו"ס כיוס אין אסר בסמא אבל ואלי כאלר ומוס מוהר ובן אותס כלי עכו"ס ביאלאל קוים לאח' אפינמו בעכו"ס ובטלו מ"מ אסור למוכרו לעכו"ס כמו שסוא עד שיסא מיבר מלו דבשבל פנוגה אחת אינו מוציא לתת בו יין לקלם לעכו"ס וב"ע בפרים סבוליס סבאוים לוסלה בנות עכו"ס אסור למכור לגוים לבוצה דאמר' דעוכר מצוס לפני עור ואף לעכו"ס ס"ל אינו כומר אסור דבוהלאי"ס אינו לומר :

מקום שנהגו אבל אינו לומר אין מוכרין. פירוס מצוס אצל דבריכס ומכר אלגני עור וגו' ומבלא מפנינ סבא כין אית ליס כמס וכין ליס כאמס אלא אלא אלא מסמע אלאי' אית ליס לעכו"ס כמס אחריתא אסור ואקס לכר"ל אלאן אלאן מ"מ מדלעיל (דף ו.) נמי מ"קוכת דלי אית ליס לדידיס כמס מי אלנאכא אלפני עור וכבל קיימינן לאותו ליאבא בדפרי' ואיכן כ' יסוד' דבאלי כרבא' בסוא מתאוס לכל כמס וכמס ומ"ס כמקום מנהגו אבל לאסור מני מעמ לבתיבה ובנס כד קאמינן בגמרא נגי כב סוגיא הוכן פרס לעכו"ס מצוס דאיסור לבתיבה ובנס ויל"ל דכמס דקס לגדל ביא עומדת כצו לאלבס ומכל לגמס : **שליבן** ובסוכן. פירוס דגזרי' שכורין אבו אלינון ותיומא מ"ס מפרס דמלינן אלאור לבתיבה ובנס ובכיורין ודאי לבתיבה ובנס ויל"ל דבכורין כי אבו לס עלמא בבית העכו"ס שכרי דבלינון נמכרו ובבית העכו"ס נתבכרו ובי ובן לו לבתיבה ובן אבל פ"ס אפילו לאחר ימוס

לא סתמא צריכא למימר דמזבנינן ולא פירושן צריכא למימר דלא מזבנינן אלא סתמן דקאמ' חיטי פירושן דקאמ' חורתא מכלל דתרנגול אפי' סתמן נמי לא אמרי לעולם סתמן דקאמר חיטי חורת' פירושן דקאמ' לעכו"ם ופירושן אצטריכא ליה סד"א האי גברא לאו לעכו"ם קא בעי אלא מיבק הוא דאביק בעכו"ם סבר כי היכי דההוא גברא אביק ביה כ"ע נמי אביקו אימא הכי כי היכי דליתבו לי קמ"ל בעי רב אשי תרנגול לבן קטיע למי מהו למכור לו תרנגול לבן שלם מי אמרינן מדקאמר קטוע לאו לעכו"ם קבעי או דילמא איערומי קא מערים את"ל האהי איערומי הא דקא מערים תרנגול לבן למי תרנגול לבן למי ויהבו ליה שחור ושקל ויהבו ליה אדום ושקל מהו למכור לו לבן מי אמרינן כיון דיהבו שחור ושקל אדום ושקל לאו לעכו"ם קא בעי או דילמא איערומי קא מערים תיקו : ר"מ אומר אף דקל וכו' : א"ל רב חסדא לאבימי גמירי דעכו"ם דאברהם אבינו ד' מאה פרקי חויין ואנן חמשה תנן ולא ידעינן מאי קאמרינן ומאי קשיא דקת"י ר"מ אומר אף דקל טב חצב ונקלם אסור למכור לעכו"ם דקל טב הוא דלא מזבנינן הא דקל ביש מזבנינן והתנן אין מוכרין להם במחובר לקרקע א"ל מאי דקל טב פירות דקל טב וכן אמר רב הונא פירות דקל טב חצב קשבא נקלם כי אתא רב דימי א"ר חמא בר יוסף דקורייתי א"ל אביי לרב דימי תנן נקלם ולא ידעינן מהו ואת אמר' קורי טי ולא ידעינן מאי אהנית לן א"ל אהנאי לכו דכי אזלת התם אמרת להו נקלם ולא ידעי אמרת להו קורייתי וידעי וקא מחוו לך : **מתני'** מקום השנהגו למכור בחמה דקה לעכו"ם מוכרין מקום שנהגו שלא למכור אין מוכרין ובכל מקום אין מוכרין להם בחמה גסה עגלים וסייחים שליסין ושבורין יר' יהודה מתיר בשבורה ובן בתירה אומתיר בסוס : **גמ'** לשימרא דאיסורא ליכא מנהגא הוא דא כא היכא דנהגי איסור נהוג היכא דנהגי היתר נהוג ורמינהי אין מעמידין בהמה בפונדקאות של עכו"ם מפני שחשדין על הרביעה אמר רב מקום שהתירו למכור התירו לייחד מקום שאסרו לייחד אסרו למכור ורבי

דקתני מקום שנהגו למכור מוכרין דתנא דידן לא חייש אלא כמכיר ומקום שאסרו לייחד דקמסדר אססרא דאין מעמידין דמיירי באיסור יחוד: ורבי

ולאח סתמא צריכא למימר דמזבנינן. דלא הגינן אלא תרנגולן לבן אבל חיטי מוזכתי מוחבר : אפילו סתמן נמי לא. וקשיא לרבי זירא דאמר תרנגול נמי מוחבר למכור לו תרנגול לבן : סד"א סהי גברא לאו לעכו"ם קבעי. דסא אין דרך חיטין לסקריב לעכו"ם : אלא מיבק אביק ביס . קשה ואלו קונין מידו בוס הכן לאוכל עכו"ם ביס נותנים כזול מתוך שסוא אדו' לעכו"ם וסבור כי היכי דאביקנא דקא אביקנא כל מידו דאית לי בוזל לאוכל עכו"ם כ"ע נמי אדוקין בס בסבר אימא לעכו"ם קבעינא ויהבו לי בזול ומ סו אין לבו לעכו"ם ולישתרי קמ"ל : קטוע . דיוקא סוא שאין קטוע אלו ויתבו לו אלם אלא לסוצאת אלבו אלא ינינו בלוכד עכו"ם ס"ס תוקנו קטוע : ויהבו ליס שחור ושקיל . כלומר כשמוכרין לו שחור לבדו שקיל ליס ואלינא דר"יהודס מיבעי ליס סכי' אלא לרבנקדרבין אפ' בין סתרגולין אסרי : דקל טב ודקל ביש . שני מיני דקלין סס : אין מוכרין לבן מבחוכר לקרקע. כדמפרש לקמן (ד' כ.) מצוס דכתיב לא תתנס לא תחן לסס אהאי איערומי דקא מערים תרנגול לבן למי תרנגול לבן למי ויהבו ליה שחור ושקל ויהבו ליה אדום ושקל מהו למכור לו לבן מי אמרינן כיון דיהבו שחור ושקל אדום ושקל לאו לעכו"ם קא בעי אי דילמא איערומי קא מערים תיקו : ר"מ אומר אף דקל וכו' : א"ל רב חסדא לאבימי גמירי דעכו"ם דאברהם אבינו ד' מאה פרקי חויין ואנן חמשה תנן ולא ידעינן מאי קאמרינן ומאי קשיא דקת"י ר"מ אומר אף דקל טב חצב ונקלם אסור למכור לעכו"ם דקל טב הוא דלא מזבנינן הא דקל ביש מזבנינן והתנן אין מוכרין להם במחובר לקרקע א"ל מאי דקל טב פירות דקל טב וכן אמר רב הונא פירות דקל טב חצב קשבא נקלם כי אתא רב דימי א"ר חמא בר יוסף דקורייתי א"ל אביי לרב דימי תנן נקלם ולא ידעינן מהו ואת אמר' קורי טי ולא ידעינן מאי אהנית לן א"ל אהנאי לכו דכי אזלת התם אמרת להו נקלם ולא ידעי אמרת להו קורייתי וידעי וקא מחוו לך : **מתני'** מקום השנהגו למכור בחמה דקה לעכו"ם מוכרין מקום שנהגו שלא למכור אין מוכרין ובכל מקום אין מוכרין להם בחמה גסה עגלים וסייחים שליסין ושבורין יר' יהודה מתיר בשבורה ובן בתירה אומתיר בסוס : **גמ'** לשימרא דאיסורא ליכא מנהגא הוא דא כא היכא דנהגי איסור נהוג היכא דנהגי היתר נהוג ורמינהי אין מעמידין בהמה בפונדקאות של עכו"ם מפני שחשדין על הרביעה אמר רב מקום שהתירו למכור התירו לייחד מקום שאסרו לייחד אסרו למכור ורבי

דקתני מקום שנהגו למכור מוכרין דתנא דידן לא חייש אלא כמכיר ומקום שאסרו לייחד דקמסדר אססרא דאין מעמידין דמיירי באיסור יחוד: ורבי

עין משפט נר מצוה אמ' ע"ב מס' ע"ג סל' ז סמג לאוין מס עשה ע"ו ד"ה סימן קיא ס"כ **סמ"ג** מ"מ ע"ב מס' שבת סל"ס סמג לאוין כס עשה ע"ו ד"ה סי' קצא סעיף ד **סד** דמיי' שם סלכס ד

ול"ל אימר אף במקום שאסור לייחד : כדקתני בסמוך דאין מעמידין בהיתרו למכור דיחוד בכל מקום אסור משום מכשול דכרביעה ולא במסגר מלוה מלחת אבל במכירה ליכא למיחס לרב עד דעכו"ם הס על בהמתו מלרבועה מאחר שקנאה כדי שלא תיעקר שנעשית עקורה ברביעה הלכך במסגרת הגיה מלחת מיכו דאתמור עליהם תורה אור

דלא מזבני אתמור וסיכא דלא אתמור שרי ולגני הנעמדת בהמה בפונדקאות של עכו"ם הס עליה מלרבועה ובא עכר אין לאפני עור לא תתן מכשול ולאפני אחיך : ולא רב הדר ביה . וקשבר כר"ת : נסי דלרביעה לא חיישינן . דעכו"ם הס על בהמתו שלא תיעקר : כיון דרגיה קיימא. ואיכא כל ישראל ומשום לפני עור לא תתן מכשול לא קעבר דבני נח לא נצטוו על הבהמה אבל בני רביעה ליכא למימר הכי משום דהיה קעבר אלפני עור לא תתן מכשול (ויקרא יט) לפי שבני נח נצטוו על הרביעה אבל על הבהמה לא נצטוו בני נח ומה שאסור לישראל לומר לעכו"ם עשה לי כך זהו משום ממצוה חפץ ודבר דבר (ישעיה נח) דבור אסור: נזרה משום שלוה . אי שריון לזבוני בהמה נסה ולא חיישינן לאתי דעבד מלאכה בשבת אחי הוא לעכו"ם ועדיר כי מלאכה בשבת וקא עבר בלא דבור (דברים ה) לא העשה כל מלאכה וגו' וכל בהמתך דבשבת בהמה ישראל היא ומצוה הוא על בהמתה: שלוה קנייה . לימי שחילוה דיון דמייב בחוסנסין הרי היא שלו : ניסיוני . מנסה לה אי אזלא שפיר בשביל שעונה: ואזלא מהמתיה . מחמת קולו בהמה מכרת והולכת : מחמר . לא שייך למימר אלא בבהמה הסעונה משאוי ופעי"ס מוהן עליה משא לבהמה אם הלכה יפה וס"ל מחמר בשבת ואיכא ל"ד בפרק בתרא במסכת שבת (דף קנד.) דחייב חטאת ואתם פלוגתא : אף במקום . הכי קתני במתני' אין מבכירין לבהמה בפיס בא"ל אבל בא"ל מבכירין ואף במקום שאמרו לבהמה הסעונה ומשיכה לא יבכיר לא בגיית הוריא אלא ר"מ בדיניס לא מו אידור בו הבעלים מבני בהמה בגיית הבעלים לב ת האלרות מבני בהמה לתיכה עמו"ס : ואי שביקות קנייה. מאי אוכמה ליה לישראל אם עיל לה עכו"ס כו"ס בדיניס קא מעיל : ישראלינה כרשיני תרומה . אע"פ שמוזנותיה עליו אינו נוטל אם אתילה תרומה כהן לפי שהר מה מן בהן לה מוצען היא בסרי עוזה לכל כהן סולכה ואם הלה סיה יכול ליתנה לכהן זה שבסרי'לו סרתו ואומו הכה ליה ומחיל אם אתילה הרבה כרשיני תרומה דמה לו לסקפיד ואלא אינה מוזהר' לפיכך מחוי ביודע בעוהן. כל"ל רש"ל

לפיכך מחוי ביודע בעוהן לבשמוח מעוהן כרשיני הרבה בעין יפה יותר משאינו הוה בו מתח ליס ואינו נוטל לו מנות בפשוט אינו אינו כהן : לא ישראלינה כרשיני תרומה . לפי שאינה בלו ואינה יכול לאתילה תרומה אלא לבהמתו קנייה בכסף : אינה בפסולת . ע"ל סרסור ישראל: המוכר נמי ישראל: ועוד אלא מנני מומה . כיון דהוה למוכרה לקהה אינו רוצה מיודע בה מוס בבה הילכך לא מוכיר : אימור לבהמיה זנה . הלינן לקולא ומתיתין בבהמה מעמה אפי' בבהמת ה"נ בטבורה ובמפרש ליס עכו"ס דלקיומיס קאי : ומנא

כי הסוא מובדא דאין מעמידין (דף כב.) בעכו"ס אלקה אוזא מן הסוק רבעה מנקה ואכלה ר"ל דמילתא דלא שכיח הוא ולא גזור ביס רבנן והבאה הוינן דלכ"ע אין לרבנ"ס בין לר"ת אסור לעכו"ס עבדים וסייחין ודל בהמה מעמה ור"ל אם לתמוה בעה אלו מוכרין עתה לעכו"ס ובייחין לעכו"ס וגם מסוכרין נמי אם לאמוה דבבלמא אוחן אתין מיוחדים אלא לרב פ"ס דאיכא מתיר בכוס לפי שעושה בו מלאכה שאין בהם איסור דאורייתא ומעשה האוכף אין לאסור דסאוכף בטל לגבי האדם הרוכב עליו אבל מאוכף כוסס אסר מיוחדים למשוך בקרון וגם בפעמים שסעבו"ס מעבר קשוב בבגיל מלאכת הריסה ומביכת קרון קטון ר"ל דלפי מסקנת התמוד דבר לאוכן אינה דאסרינה ומפרס טעמא מסוס דלא יעבוד ליה לבנים ויהא דגם סגלו אינן מגיעות בקולינו. ולכאן לאיסור בכוס מיסו מאוחס שרגיל לעכו"ס קשיא וי"ל דודאי הא דאסור למכור בהמה מעמה סיינו דוקא בימיהם ביחד ואם סיס לו לאדם בהמה שאינו צריך לה סיה מוכרה לתכירו ולא סיס מעכידה אבל אם יעשנה אלא ומצא למכור יעבודנה הוה בדבר ובכ"ג אינה לקנון דפריק אפילו מיסי ושערי נמי לא נזבנן ומאמי אי אפשר ס"ל אבל כיון דא"ל שרי ופסק רבי' כרוך דלפי זה אין לחתיר אלא בקנינה בסוס לאוכן עצמו ומנלן עליו למוכרו דאם לא ימכרנו יפסיד אבל לוקח סוסיס למוכרם כדי לסכויה אסור דלא יקחם ולא יפסיד. בסס : מי

מסורת השס" אינ"ע סוס לקמן כב:ד"ס ומימונס] ב[לקמן כב: ג[בבת קנג: מפי' רש"י דסכה נראה דל"ג ליס רש"ל] דלקמן כח. [סמיס ו.] הסרומות פ"ל מעשה ס [ביבמות סו :]

עין משפט נר מצוה סה תמיי' פ"ב מס' שבת ס"ס מיי' פ"ט מס' תרומה סל"ז טיו"ד סי' שלא **סז** גמיי' פ"ב מס' שבת סל"ג סמג לאוין כס עשה ע"ד סי' קנא סי"ב

ושמעה ליה ואזלא מחמיה . ואי"ת ל"ל טעמא דמחמר היינו מסוס שביתה בסמתו לחוד ואוד"ו דמסוס שביתה בסמתו לחוד לא סוי אסרינן מכירה דלית ביס איסור כי אם לפי טעם מסוס נסיוני ודווקא שאלה לו ס כירות אסרינן מסוס שביתה בסמתו מסוס דסוסס כל ס"ס אבל מסוס נסיוני דאין בו איסור אלא לפי טעם לא אסרי' אי לאו טעמא דמחמר דמחמר טפי : **ישראל** שבבר פרס מבגן ואכילנה כרשיני תרומה. נראה לר"י דמיירי באין מזונותיה על ישראל אלא על כהן מדלא קתני אע"פ שמזונותיה עליו בדקא מ כס יפת ושוד דאם היו על ישראל אדדייק ומיסא דכירות לא קניי' לדוק מיבשל ויאמר נמי ביכול לאתילה כרשיני חרומ' כיון שמזונותיה על כהן ואין כאן חסס: **והשתא** דאמרת כירות לא קניי. אבל מסקינן דבר רוח לא קניי אלא בקנס דבפרק הוסכ (דף נו: וכס) מסיק דבכירות יש לס אונאה מדבתיב ובי תמרו ממכר לעמיתך ולא כתיב ובי תמרו מ"מכר לעולם אלמא ממכר קנין ליס וי"ל דאלו דמכר קנינא לגבי אונאה דבתיב בעמיתך ליס לפי טעם הייבו דוקא לגבי אונאה דבתיב ממכר מיותר מיהו בכאן מקומות אמרי דבכירות סוא דלא קנייה: **שראל** ליס למזבן אידיה דספסירא . היינא אמאי לא אסרינן מכוס דכבירות בבית הבעל"ס יבכבו אבבעלים עמן מבכוסו לו ואמאי לגוגאי בבעלים מידי דסוס אבבעוס לרבנן כדפרישית במתני' וי"ל דספסירא קלא אית ליס וכל"ר בעעים פי' דסוס גזרס לגזר ס גזרס ספסירא אנו בעל הבית ובע"ס גופיס אינו אסור אלא גזרס מבוס שאלנס שכירות וכסיוני: **איכוך** לבחוסה זכנס . פ"ס ואמאי דקתני אין מוכרין מיירי לו בבהמה טמאס ואפי' בסתמא לו לאפי' בטהוסס ובמפרס ליס עכו"ס דוקא בעי ליס ובכ"ס פירס בסס ר"ש דסכא דוקא בעי ליס ובכ"ס פירס בסס לגוגאי בעבוס בס מלאכה אבל שוחרים ברוכן למלאכה אין מוכרין ומגיגס וכיוהן נכו דסכתה לאו בני מלאכה ניסו מ"מ לכשיגדלו יסיו בני מלאכה וקני' לס"ל על פרוס זס אבדכס בכל סתלמוד ומבמע דפרוס יוחר סן בנות מכיסס כדאמרינן בסמוך (דף יז) דפרס סמוכרס בכבוניות ובפ"ק דסבסוס (דף יד.) אמי פרוס סיו חוכוסס בבר המבסה כ' [ב"מ פ.] סבוב' פרס לחרוס בסר ס' ולל פרס כי הבוריס כיון מוהסס כדאמרי' [ב"ק מו.] בור שגגה ואע"נ דאמרי' בוריס רוצה לרדות זבניס בס' המוכר בית [ל"ל פירות] (דף לב:) מ"מ אינס כאוס במלאכה ומלאכה כמו פרות לכך נראה לר"ת דבין פרות בין בוריס אמר דלבוניס זבניכו ומתני' דקתני בהמה נסה. סיינו בהמה טמאה בפ"ס ועגלים

נקט דוקא דמלאכה קבנו לבהמה לא מי' כו ת לקוחה ולגדלם ולסייחים נמי לרבותא נקט דאע"ג דבהמה לא חזו למלאכה אסור למוכר' ונקט על פי' ר"ת דלקמן (דף יז.) כו נעי שור של פגם מכו מעמא הא שאר שוריס אסיני ואור' דלעולם שאר שוריס מותרים אבל בתלמוד מוסיף כי אוזי יש לבהמיר בסור פגם מעוס דבי מבסי ליס עבוד מלאכה על הד תרין וא"כ לאוי סוא למלאכה יוחר משוריס אחריס וכ"ת פי' בור פגם לאו מעוסס עדיין סוא אלא עומד לבתפטס ולכך סוא שואל כי אמאי יש לאסור בו יוחר מבאר שוריס דלדמשכו ליס לעסומו ממליך ועבוד ביס מלאכה וא"ת בכי דלבתיבה זבניס מ"מ ניחוש אמא יבביעגס קודס שיבחנו' כי בסוא מובדא דאין מעמידין (דף כב.) בעכו"ס אלקה אוזא מן הסוק רבעה מנקה ואכלה ר"ל דמילתא דלא שכיח הוא ולא גזור ביס רבנן והבאה הוינן דלכ"ע אין לרבנ"ס בין לר"ת אסור לעכו"ס עבדים וסייחין ודל בהמה מעמה ור"ל אם לתמוה בעה אלו מוכרין עתה לעכו"ס ובייחין לעכו"ס וגם מסוכרין נמי אם לאמוה דבבלמא אוחן אתין מיוחדים אלא לרב פ"ס דאיכא מתיר בכוס לפי שעושה בו מלאכה שאין בהם איסור דאורייתא ומעשה האוכף אין לאסור דסאוכף בטל לגבי האדם הרוכב עליו אבל מאוכף כוסס אסר מיוחדים למשוך בקרון וגם בפעמים שבבבו"ס מעבר קשוב בבגיל מלאכת הריסה ומביכת קרון קטון ר"ל דלפי מסקנת התמוד דבר לאוכן אינה דאסרינה ומפרס טעמא מסוס דלא יעבוד ליה לבניס ויהא דגם סגלו אינן מגיעות בקולינו. ולכאן לאיסור בכוס מיסו מאוחס שרגיל לעכו"ס קשיא וי"ל דודאי הא דאסור למכור בהמה טמאה סיינו דוקא בימיהם ביחד ואם סיס לו לאדם בהמה שאינו צריך לה סיה מוכרה לתכירו ולא סיס מעכידה אבל אם יעשנה אלא ומצא למכור יעבודנה הוה בדבר ובכ"ג אינה לקנון דפריק אפילו מיסי ושערי נמי לא נזבנן ומאמי אי אפשר ס"ל אבל כיון דא"ל שרי ופסק רבי' כרוך דלפי זה אין לחתיר אלא בקנינה בסוס לאוכן עצמו ומנלן עליו למוכרו דאם לא ימכרנו יפסיד אבל לוקח סוסיס למוכרם כדי לסכויה אסור דלא יקחם ולא יפסיד. בסס : מי

מסורת השס" אינ"ע סוס לקמן כב:ד"ס ומימונס] ב[לקמן כב: ג[בבת קנג: מפי' רש"י דסכה נראה דל"ג ליס רש"ל] דלקמן כח. [סמיס ו.] הסרומות פ"ל מעשה ס [ביבמות סו :]

עין משפט נר מצוה סה תמיי' פ"ב מס' שבת ס"ס מיי' פ"ט מס' תרומה סל"ז טיו"ד סי' שלא **סז** גמיי' פ"ב מס' שבת סל"ג סמג לאוין כס עשה ע"ד סי' קנא סי"ב

כמי דמי אתם אין אדם מצווה על שביתת בהמתו בשבת . פי' הקונ' לילך ליכא למיגזר משום שכירות ואפילו ואי משום לפני עור לא תתן מכשול תליגן בשתיהם אבל גבי עכו"ם לענין שבת אדם מצווה על שביתת בהמתו בשבת ואיכא למיגזר משום סני עד כאן לשון הקונטרס וקשיא דא"כ מאי קמייך וכרי אדם וסא לא שייך בה אפילו ונסיוני אדע דהא לא אסריק מעיקרא אדם לעכו"ם מהאי טעמא כי היכי דאסריק בהמה גסה לכך נראה לפרש אתם אין אדם מצוה על שביתת בהמתו בשביעית פירוש לפי שאין האיסור תלוי בגוף הבהמה אלא בגוף הקרקע ואפי' הבהמה שלו שדהו לעכו"ם לחרוש בה בשביעית אין בזה איסור שביעית על הבהמה דאין כאן נגלי ויש לחתיר לומר דאמר רב אשי ולא יכמור אדם שדה ניר בשביעית וב"ה מתירין מפני שיכול להוביר מתקיף לה רב אשי וכל היכא דאין אדם מצווה שרי והרי כלים דאין אדם מצווה על שביתת כלים בשביעית ותנן אלו הן כלים שאין אדם רשאי למוכרן בשביעית המחרישה וכל כליה העול והמזרה והדרך אלא אמר רב אשי כל היכא דאיכא למיתלא תיגון ואע"ג דמצווה וכל היכי דליכא למיתלי לא תליגן אע"ג דאינו מצווה רבה זבין ההוא חמרא לישראל החשוד למכור לעכו"ם א"ל אביי מ"ט עבד מר הכי א"ל אנא לישראל דבינו א"ל והא אזיל ומזבין ליה לעכו"ם לעכו"ם קא מזבין לישראל לא קא מזבין איתיביה מקום שנהגו למכו' בהמה דקה לבותים מוכרין שלא למכור אין מוכרין מ"ט אילימא משום דחשידי ארביע' ומי חשידי והתניא אין מעמידין בהמה בפונדקאות של עכו"ם זכרים אצל זכרים ונקבות אצל נקבות וא"צ לומר נקבות אצל זכרים וזכרים אצל נקבות ואין מוכרין בהמה לרועה שלהן ואין מייחדין עמהם ואין מוסרין להם תינוק ללמדו ספר וללמדו אומנות אבל מעמידין בהמה בפונדקאות של בותים זכרים אצל נקבות ונקבות אצל זכרים ואין צ"ל זכרים אצל זכרים ונקבות אצל נקבו' ומוסרין בהמה לרועה שלהן ומייחדין עמהם ומוסרין להם תינוק ללמדו ספר וללמדו אומנות אלמא לא חשידי ועוד התניא אין מוכרין להן לא זיין ולא כלי זיין ואין משחיזין להם את הזיין ואין מוכרין להן לא סדן ולא קולרין ולא בבלים ולא עגלשאלות של ברזל אחד עכו"ם ואחד כותי מ"ט אי ניחא דחשידי אשפיכות דמים ומי חשידי האמרת ומתייחדין עמהן אלא משום דאתי לזבוני לעכו"ם וכי תימא כותי לא עביד תשובה ישראל עביד תשובה והאמר רב נחמן אמר רבה בר אבוה' כדרך שאמרו אסור למכור לעכו"ם ' רהיט בתריה תלתא פרסא וא"ד פרסא בחלא ולא אדרכיה א"ר דימי בר אבא כדרך שאסור למכור לעכו"ם אסור לליסטים ישראל ה"ד אי דחשיד דקטיל פשיטא היינו עכו"ם ואי דלא קטיל אמאי לא לעולם דלא קטיל והבמ"ע במשמוט' דזימנין דעביד לאצולי נפשיה ת"ר אין מוכרין להן תריסין וי"א מוכרין להן תריסין מ"ט אילימא משום דמגנו עליהו אי הכי אפי' חיטי ושערי נמי לא אמר יא רב

עין משפט נר מצוה סח אמיי' פ"ח מה' מתיעין ס"ו סט גמיי' פ"כ מה' שבת ס"ג סמג לאוין סס טוש"ע ח"ח סי' סס סעי' ח עי גמי' פ"ח מה' מתיעין ס"ו עיא המיי' סס כל' ג עב המיי' פכ"ב מה' איסורי ביאה כל' ה סמג לאוין קנו טור אס"ע סי' כד:[סה] [ס"ע אס"ע סי' כב ס"ד] עג מיי' פ"ח מה' מע"ג כל' מ ופי"ב מה' רוצח סעיף ח

מ' דשיעיה דכשיעיה פ"ה מ"ח בכ"ח רבא ג"ל ומניא דתוס' פ"ג דשביעיה דכשביעיה פ"ב מ"ו ן[הוספתא פ"ג] ז[לקמן כב:] ח[תוס' פ"ב] ט[כתובות כ:] י[ע' תוס' לקמן כב.ד"ה תיפוק] יא [ברא"ש איתא רב פפא]

אי אפשר' ה"נ אינא דאמרי תריסין היינו טעמא דלא דבי שלים ויניהו קטלי בגוויהו ויש אומרים מוכרים להם תריסין דבי שלים זייניהו מערק עיקי אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוה הלכה כיש אומרים אמר רב אדא בר אהבה אין מוכר להן עששיות של ברזל מ"ט משום דחלשי מייניהו כלי זיין אי הכי אפילו מרי וחצייני נמי אמר רב זביד בפרולא הינדואה והאידנא דקא מזבנינן א"ר אשי לפרסאי דמגנו עילוון: עגלים וסייחים: תניא רבי יהודה מתיר בשבורה מפני שאינה יכולה להתרפאות ולחיות אמרו לו והלא מרביעין עליה ויולדת וכיון דמרביעין עליה ויולדת אתו לשהויה אמר להן לכשתלד אלמא לא מקבלת זכר: בן בתירא מתיר בסוס: דתנא בן בתירא מתיר בסוס מפני שהוא עושה בו מלאכה שאין חייבין עליה חטאת ורבי אוסר מפני ב' דברים אחד משו' תורת כלי זיין ואח"ז משום תורת בהמה גסה בשלמ' תורת כלי זיין איכא דקטיל בסחופיה אלא תורת בהמה גסה מאי היא א"ר יוחנן לכשיזקן מטחינו ברחיים בשבת א"ר יוחנן הלכה כבן בתירא' איבעיא להו שור של פטם מהו תיבעי לרבי יהודה תיבעי לרבנן תיבעי לרבי יהודה ע"כ לא קא שרי ר' יהודה אלא בשבורה דלא אתי לכלל מלאכה אבל האי דבי משחי ליה אתי לכלל מלאכה אסור או דילמא אפ' לרבנן לא קא אסרי התם אלא דסתמיה לאו לשחיטה קאי אבל האי דסתמיה לשחיטה קאי אפ' רבנן שרו ת"ש דאמר רב יהודה אמר שמואל של בית ר' היו מקריבין שור של פטם ביום אידם חסר ד' ריבבן שאין מקריבין אותו היום אלא למחר חסר ד' ריבבן שאין מקריבין אותו חי אלא שחוט חסר ד' ריבבן שאין מקריבין אותו כל עיקר מ"ט דאי משום דילמא אתי לשהויי וליטעמיך שאין מקריבין אותו היום אלא למחר מ"ט אלא רבי מיעקר מילתא בעי וסבר עקר ואתי פורתא פורתא וכי משהי ליה בריא ועביד מלאכה אמר רב אשי אמר לי זבידא בר תורא משהינן ליה ועביד על חד תרין: מתני' אין מוכרין להם דובין ואריות וכל דבר שיש בו נזק לדבים אין בונין עמהם בסילקי גרדום איצטרדיא ובימה אבל בונין עמהם בימיאות ובית מרחצאות הגיע לכיפה שמעמידין בה עכו"ם אסור לבנות: גמ' אמר רב חנן בר רב חסדא ואמרי לה אמר רב חנן בר רבא אמר רב חיה גסה הרי היא כבהמה דקה לפירכום אבל לא למכירה ואני אומר אף למכיר' מקום שנהגו למכור מוכרין שלא למכור אין מוכרין תנן אין מוכרין להן דובין ואריות ולא כל דבר שיש בו נזק לרבים טעמא דאית ביה נזק לרבים הא לית ביה נזק לרבים

שרי אמר רבה בר עולא בארי שבור ואליבא

לפרסאי דמגנו עלן . גרגאה דאגן נמי מיין בסתא לגמור לעכו"ם כלי זיין מהאי טעמא: מרביעין עליה ויולדת . וכזכר נמי יכול להרביעו על כמה נקבות:

אלמא לא מקבלת זכר . לאו מטום דסכר מריפה הינם יולדת דבפרק אלו טריפות (דף מז:) בעי למימר לר' יסודה דיולדת אלא דלא מקבלת זכר וכדאמרינן לעיל מדלא קאמר אלמא דלא ילדה [וע' תוס' מוקין מז:] ד"ס. ודילמא ומוס' בכורות כ. ד"ה דלא] אלא תוס' בסמס גסה אלא אי היא. קשה לימא דלית ליה מי מזגא אלא אי"ש בעופות כרבנן וי"ל מדאסר רבי מטום מוכת כלי זיין ממעט דאפילו המיתה לרבינה אדם דמודו ר"ש דהי מזגא אלא עלמו אל"כ מוכת בסמס גסה מה היא וג' מהלוקת בדבר:

אבל אלו דאי מטסי ליה אתי לגלגל מלאכה . תימה ל"ל אפי' מעמא דיוסף ליה מטום דאי מטסי ליה לפיטום אתי לעיומר בחום מכרו לו כי היכי דגזרי רבנן בבכורות דלא ליתי לעיומר בעיומר מכרם לו וי"ל דודאי בבכורה יש לגזור דבין דבבן אית לה מרביעין עליה זכר א"כ מעכם לו זמן מרובה אבל בזמן מועט דפיטום ליה לן למיגזר אי לאו טעמא דחזי למלאכה: אבל אלו דלשחיטה קאי . לאו דווקא קאי אלו דבא בסמס שוורים גופייהו אמרי' דיעוד לשחיטה זכיותם אלא לסכי נקבי הכי דאתא לאפוקי בסמס גסה דמתני' דמיירי בבסמס שמאם נקבי הכי אבל בבסמס פסולים תליגן בחמיטה ואע"ג דפסק שוורים נמי לרדיא זביני: אלי

אי אפשר' ה"נ אינא דאמרי תריסין היינו טעמא דלא דבי שלים ויניהו קטלי בגוויהו ויש אומרים מוכרים להם תריסין דבי שלים זייניהו מערק עיקי אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוה הלכה כיש אומרים אמר רב אדא בר אהבה אין מוכר להן עששיות של ברזל מ"ט משום דחלשי מייניהו כלי זיין אי הכי אפילו מרי וחצייני נמי אמר רב זביד בפרולא הינדואה והאידנא דקא מזבנינן א"ר אשי לפרסאי דמגנו עילוון: עגלים וסייחים: תניא רבי יהודה מתיר בשבורה מפני שאינה יכולה להתרפאות ולחיות אמרו לו והלא מרביעין עליה ויולדת וכיון דמרביעין עליה ויולדת אתו לשהויה אמר להן לכשתלד אלמא לא מקבלת זכר: בן בתירא מתיר בסוס: דתנא בן בתירא מתיר בסוס מפני שהוא עושה בו מלאכה שאין חייבין עליה חטאת ורבי אוסר מפני ב' דברים אחד משו' תורת כלי זיין ואח"ז משום תורת בהמה גסה בשלמ' תורת כלי זיין איכא דקטיל בסחופיה אלא תורת בהמה גסה מאי היא א"ר יוחנן לכשיזקן מטחינו ברחיים בשבת א"ר יוחנן הלכה כבן בתירא' איבעיא להו שור של פטם מהו תיבעי לרבי יהודה תיבעי לרבנן תיבעי לרבי יהודה ע"כ לא קא שרי ר' יהודה אלא בשבורה דלא אתי לכלל מלאכה אבל האי דבי משחי ליה אתי לכלל מלאכה אסור או דילמא אפ' לרבנן לא קא אסרי התם אלא דסתמיה לאו לשחיטה קאי אבל האי דסתמיה לשחיטה קאי אפ' רבנן שרו ת"ש דאמר רב יהודה אמר שמואל של בית ר' היו מקריבין שור של פטם ביום אידם חסר ד' ריבבן שאין מקריבין אותו היום אלא למחר חסר ד' ריבבן שאין מקריבין אותו חי אלא שחוט חסר ד' ריבבן שאין מקריבין אותו כל עיקר מ"ט דאי משום דילמא אתי לשהויי וליטעמיך שאין מקריבין אותו היום אלא למחר מ"ט אלא רבי מיעקר מילתא בעי וסבר עקר ואתי פורתא פורתא וכי משהי ליה בריא ועביד מלאכה אמר רב אשי אמר לי זבידא בר תורא משהינן ליה ועביד על חד תרין: מתני' אין מוכרין להם דובין ואריות וכל דבר שיש בו נזק לדבים אין בונין עמהם בסילקי גרדום איצטרדיא ובימה אבל בונין עמהם בימיאות ובית מרחצאות הגיע לכיפה שמעמידין בה עכו"ם אסור לבנות: גמ' אמר רב חנן בר רב חסדא ואמרי לה אמר רב חנן בר רבא אמר רב חיה גסה הרי היא כבהמה דקה לפירכום אבל לא למכירה ואני אומר אף למכיר' מקום שנהגו למכור מוכרין שלא למכור אין מוכרין תנן אין מוכרין להן דובין ואריות ולא כל דבר שיש בו נזק לרבים טעמא דאית ביה נזק לרבים הא לית ביה נזק לרבים

מסורת הש"ס [פי' כמו אם וסרב' אי משמשים בלשון אם] ב[ע' רש"י חולין יז : ד"ס מתנים וכו' גרס כאן דחטאי] ג[כתובות כ: תוספ' פ"ב] ד[שבת דף לד . תוס' פ"ב] ה[ע' מ"ע פ"ד מ"ג דפסחים ד"ס כן בתירא דסרמב"ם וסרב לא גרסו לסא] ו[גיר' הערוך בערך דמם ג'דימוסיאות וע' תו' לקמן עמוד ב' ד"ס בימוסיאות וכן גר'סרב מבנרטנרס וע"ם בתי"ם]

עה כמיי' סס הלכה ט וסי"ב מה' רוצח סל' יג טוש"ע סס סעיף ו עו גמיי' פ"כ מה' שבת הלכה ד עז המיי' פ"ט מה' עכו"ם סל' מ וסי"ב מה' רוצח הלכה יב סמג לאוין מה סוש"ע י"ד סי' קל"ח סעי' ס עח המיי' פ"ט מה' עכו"ם הלכה יא סמ"ג סס טוש"ע י"ד סי' קמ"ג סעיף כ עט המיי' פ"ד מה' מלכים הלכות הלכה י"ד סמ"ג לאוין קכ טוש"ע יד סי' י"ג סעיף א

ארי שבור הוא אצל מלאכה. פ"ס דאמרינן כר' יהודה דבריו בשבורה אבל כרבן גמליאל דאמר כאן ור"ל אומר דאפילו כ"כ גמי אתיא דבר כאן גם אסרי רבנן אלא משום דאתי לאכל בארי גם שיך שעמא דלעוגה שבור הוא אצל מלאכה:

מתקיף לה רב נחמן בר'. פר"י דאמאיזה דלעיל גמי קאי ויש ספרים שהוא כתוב גמי לעיל ובתוס גם מתק: **רב** אסי דיין מתמיהין. אומר ר"י דדייק גמי מן המשנה דאמרי מים נסך הוא דוחק אבל אם שבור אצל מלאכה דאי ס"ד המים דקה הוא ומיה דקה גמי אסורה א"כ מ"ל למימר סתם כל המים מים כם נזק לדברים אין מוכרין: [שיך לר"ש נמשנה] **בימוסיאות**. פ"ס בימוס אל אבן אחת שמקריבין עליהן זבחים ובעבו"ס שוקרין לסם אלוה"ל וכו' ולכאי אבי דלא הו אלא מזבחים לחשובי עבו"ס וקבוץ דלא משתמש דקרו לבימוס מבחים נמשמשים אלא משמש לעבו"ס עצמה קרי בימוס בדתנן לקמן פ' כל הכלים (דף מז:) הכן אלוה סתלה לבימוס וס"ס לסם מקום מוסב לעבו"ס עצמה ובעובדי הבימוס בעובדי עבו"ס עצמה ואמר גמי [דף נג:] בימוסיאות של מלכים אסורין מפני שמעמידין עליהם עבו"ס בשעה שמעלים עובדין אלמא משמש בחבים עבו"ס עצמה הוא ושוב דנכי גמי אסור משמש נמשמשי עבו"ס אמאי מותר לבנות עמהן ומי הוא סברא לחתר לבנות עמהם מקום שיקריבו עליו בחתה לעבו"ס לכך נראה לר"י בגירסת הערוך שפיר דימוסיאות בדל"ת והוא לשון מרחצאות כד אמרינן בשבת פרק תכית (דף קמז:) אסור ליישב בקרקעותיה של דימוסיאות מפני שמעמלת ומרפאים וכן אמר (שם) מיא דדימוסי' ומתמא דפרוגיתא קפאו שבת הפגע ס אמרי' גמי במדרש ליתר לגי פו מ לסם מרחצאות דדימוסיאות ובפירוש רש"ס כתב דימוסיאות ופי' שהוא בנין בנין שלא נגורך עבו"ס: **דימוס** פטור אתה. כי' בדתמי עבו"ס שלו נשבע כי דימוס לשון רמאי הוא כדאמרי' בירושלמי דשבועות (פ"ט) במעשה דר"ש בן יוחי אחר דנפק מן מערתא חזא חד לד עוזות שמע בת קול אמר כד הוא אמרם דימוס הוא שבעם אמר פי' הוא הענוי נמלא מן הפה וכד הוא אמרם שפיקולא הוא מתגדא פי' הוא מתגדא נפה קולא הוא תרגום של פה אלמא משמע דדימוס הוא לשון רמאים ומשמע מן הדא אפילו עיפוא קולא מבלעדי שמיא לא מתגדא כל שכן כר אינש: ויעקב

ואליבא דרבי יהודה רב אשי אמר סתם ארי שבור הוא אצל מלאכה מיתיבי בשם שאין מוכרין להן בחמה נסה כך אין מוכרין להן חיה נסה ואפילו במקום שמוכרין להן בחמה דקה חיה נסה אין מוכרין להן תיובתא דרב חנן בר רבא תיובתא רבינא רמי מתניתין אברייתא ומשני תנן אין מוכרין להן רובין וארויות ולא כל דבר שיש בו נזק לרבים טעמא דאית ביה נזק הא לית ביה נזק מוכרין ורמינהו בשם שאין מוכרין בחמה נסה כך אין מוכרין חיה נסה ואפי' במקום שמוכרין בחמה דקה חיה נסה אין מוכרין ומשני באי"ו שבור ואליבא דרבי יהודה רב אשי אמר סתם ארי שבור הוא אצל מלאכה מתקיף לה רב נחמן מאן לימא לן דארי חיה נסה היא דילמא חיה דקה היא רב אשי דייק מתניתין ומותיב תיובתא תנן אין מוכרין להן רובים וארויות ולא כל דבר שיש בו נזק לרבים טעמא דאית ביה נזק. הא לית ביה נזק מוכרין וטעמא ארי דסתם ארי שבור הוא אצל מלאכה אבל מידי אחרינא דעביד מלאכה לא תיובתא דרב חנן בר רבא תיובתא וחיה נסה מירת מאי מלאכה עבדא אמר אביי אמר ליה מר זוטרא דבי מר יוחני טחני ריחים בערודי א"ר זירא כי חוינן בי רב יהודה אמר לן גמירנו מינאי הא מילתא דמגברא רבה שמיע לי ולא ידענא אי מרב אי משמואל חיה נסה הרי היא בבהמה דקה לפירכוס כי אתאי לקורקניא אשכחתיה לרב חייא בר אשי ויתיב וקאמר משמיה דשמואל חיה נסה הרי היא בבהמה דקה לפירכוס אמינא ש"מ משמיה דשמואל איתמ' כי אתאי לסורא אשכחי לרבה בר רמיה דיתיב וקא"ל משמיה דרב חיה נסה הרי היא בבהמה דקה לפירכוס אמינא ש"מ איתמר משמיה דרב ואיתמר משמיה דשמואל כי סליקת לתתם אשכחתיה לרב אסי דיתיב וקאמר אמר רב חמא בר גוריא משמיה דרב חיה נסה הרי היא בבהמה דקה לפירכוס אמרי לי' ולא סבר לה מר דמאן מרא דשמעתתא רבה בר ירמיה א"ל פתיא אוכמא מינאי ומינך תסתיים שמעתא איתמר נמי א"ר זירא אמר רב אסי אמר רבה בר ירמיה אמר רב חמא בר גוריא אמר רב חיה נסה הרי היא בבהמה דקה לפירכוס: אין בונין כו': אמר רבה בר בר חנה א"ר יוחנן ג' בסילקאות הן של מלכים ושל מרחצאות אמר רבא ב' להיתר ואחד לאיסור וסימן לאסור מלכיהם בזיקים ואיכא דאמרי אמר רבא כולם להיתר והתנן אין בונין עמהן בסילקי גרדום ארצטדיא וביתה אימא של גרדום ושל ארצטדיא ושל ביתה ת"ר כשנתפ' ר"א למינות העלהו לגרדום לידון אמר לו אותו הגמון זקן שבמיתך יעסוק בדברים הבטלים הללו אמר לו נאמן עלי הדיין כסבור אותו הגמון עליו הוא אומר והוא לא אמר אלא כנגד אביו שבשמים אמר לו הואיל והאמנתי עליך דימוס פטור אתה כשבא לביתו נכנסו תלמידיו אצלו לנחמו ולא קיבל עליו תנחומים אמר לו ר"ע רבי תרשיני לומר דבר אחד ממה שלימדתני א"ל אמור אמר לו רבי שמא מינות בא לידך והנאך

עין משפט נר מצוה פ א מיי' פ"ב מה' שבת הל' ה **מסורת הש"ס** א[נעוי יד:] ב[תוספ' פ"ב] ג[כרכות נ. פסחים פח. מגילה יד:] ד[תוספת' תולין פ"ב] ה[ליתא בתוספתא] וע' ערוך ערך דמס כ' ובתוספ הערוך שבלשון יוני כתבוא בתרגלא לפעור אים מיכ מיתה עקרא דמוס]

מתקיף. יסר [הדבר] בעיניך: לנסן גדול. שפיסם מביתו לפני יום הכיפורים לעשרה בפרסדרין ושם היו מתקיים לו כל עליו: והרשות. בטלוטיא לפי שנותנין עוינים בבעלי ממון לחרגן ולעשות ממונן: ולכנן. לדיין לו סלי דאבר מיעות דעיקר: לנסנס. היה נכנס בעיני כל ובוכרתן וסכו ממנע מלתנן זוגה קיבלם קיבלה תורה אור

מלתנן חזונה ובלתנן זונה יבוב לסיעתן: ופלוגא דרבי פדת. הני אלהרבי אמות דרב הסדא: אני ידייהו. בזרעותיהן: אני חדייהו. חזה דרך בני אדם כשיוצאין דרך מבית הכנסת מיד הוא נוסק לאביו ונאמרו בגדול ממנו בתלמודו לו בפס ידיו [מסוס בכוד]: בטוטקות מגיהנם. על דב ייסורי גיהנם: מיתות. לעוקת הבא הקדוסה לעבו"ס: רשות. לעוקת הבא ממון ודרזמות ותרומות ומס למלך: לא יסודון. כל המסתמדים אחר לרבה שנתקנו במיתות הימם בכון: ואם שבין ממסרין לעוות. מתוך לרם ולפיתה ילרם זוז גזירה מלך עליהם לעוות: קלם שבקלות. עבירה קלה שבירה זו כיון שעשתה בלא קטן מבנה הגדול בא עליה וסולדים ממנו בנה קטן ובלה נקבל דין ונשוב בתשובה: בזוזתה. תבריחין לידה לדבך (בראשית מב' מתרגמינן זוזדין לאוזתה) ותבריחין בן לידה לדבך מתים: ס"ג מדקתמר קלם שבקלות ולא מתם אתקפתא היא ואיכא דמותבי הכי אמרות לין מעבירה לא והא סטוא דאתיא כו' ומתם ומסיגון מדקתמר קלם שבקלות מבלל דמינות נמי הוא בם ומשום הכי מתם: סרגל דבר. הטמים הרגל התלמ' כמו (חגיגה פ"ג) מרגילין לא הלמד לעבוד ממשמעון [ומיינו שתמלא]: בסיתם. רוח: פני אפתח' דעבו"ס. פהוח לפתח עבו"ס כמו (הלים כב) פנו עלי פיסם: דנכים

בנות הב הב מאי הב אמר מר עוקבא [קול] שתי בנות שצועקות מגיהנם ואמרות בעה"ז הבא הבא ומאן נינהו מינות והרשות איכא דאמרי אמר רב הסדא אמר מר עוקבא קול גיהנם צועקת ואומרת הביאו לי ב' בנות שצועקות ואמורות בעולם הזה הבא הבא °כל באיה לא ישובון ולא ישיגו אורחות חיים וכי מאחר שלא שבו היכן ישיגו ה"ק ואם ישובו לא ישיגו אורחות לימרא דכל הפורש ממינות מיית והא ההיא דאתאי לקמיה דרב חסדא ואמרה ליה קלה שבקלות עשתה בנה הקטן מבנה הגדול ואמר לה רב חסדא טרחו לה בזוזות ולא מתה מדקאמרה קלה שבקלות עשתה מכלל דמינות הויא בה ההוא דלא הדרא בה שפיר ומש"ה לא מתה איכא דאמרי מינות אין מעבירה לא והא ההיא דאתאי קמיה דרב חסדא וא"ל [ר"ח זוידו לה זוזדתא] ומתה מדקאמרה קלה שבקלות מכלל דמינות נמי הוא בה ומעבירה לא והתניא אמרו עליו על ר"א בן דורדי' שלא הניח זונה אחת בעולם שלא בא עליה פ"א שמע שיש זונה אחת בכרכי הים והיתה נוטלת כיס דינרין בשכרה נטלכים דינרין והלך ועבר עליה שבעה נהרות בשעת הרגל דבר הפיחה אמרה כשם שהפיחה זו אינה חוזרת למקומה כך אלעזר בן דורדיא אין מקבלין אותו בתשובה הלך וישב בין שני הרים וגבעות אמר הרים וגבעות בקשו עלי רחמים אמרו לו עד שאנו מבקשים עליך נבקש על עצמינו שנאמר °כי ההרים יומושו והגבעות תמוטינה אמר שמים וארץ בקשו עלי רחמים אמרו עד שאנו מבקשים עליך נבקש על עצמינו שנאמר °כי שמים כעשן נמלחו והארץ כבגד תבלה אמר חמה ולבנה בקשו עלי רחמים אמרו לו עד שאנו מבקשים עליך נבקש על עצמינו שנאמר °וחפרה הלבנה ובושה החמה אמר כוכבים ומזלות בקשו עלי רחמים אמרו לו עד שאנו מבקשים עליך נבקש על עצמינו שנא' °ונמקו כל צבא השמים אמר אין הדבר תלוי לא אלא בי הניח ראשו בין ברכיו וגעה בבכיה עד שיצתה בת קול ואמרה ר"א בן דורדיא מזומן לחיי העולם הבא [והא הכא בעבירה הוה ומית] התם נמי כיון דאביק בה טובא כמינו' דמיא דבה רבי ואמר יש קונה עולמו בכמה שנים ויש קונה עולמו בשעה אחת וא"ר לא דיין לבעלי תשובה שמקבלין אותן אלא שקורין אותן רבי ר' חנינא ורבי יונתן הוו קאזלי באורחא מטו להנהו תרי שבילי חד פני אפיתחא דעבו"ם פני אפיתחא דבי זונות א"ל חד לחבריה ניזיל אפיתחא דעבו"ם דנכים

מסורת הש"ס א[שבת דף יג.] ב[בס.] ג[לקמן נח: ושם נסמן] ד[נעוי יוד. לקמן יח.] ה[ע"ז]

ויעקב אים כפר סכנים שמו. ל"ל דאין זה יעקב מינאה דפרק אין מעמידין (דף כה.) דרמא סמא לרבי אבהו דודאי אוהו רשע לא סתירן ימים כ"ל אלא דסטוא שבא לרבפאות אם כן דמא (לקמן מז:) אבל יעקב מינאה דרבי אבהו אוהו דסכן יכולי לסיות אוהו דפרק הכיסוי סדם (דף פד.) גבי רבא [ועיי' תוס'. מגילה כז. ד"ס יעקב וכו'):

מהו לעשות בית סכנה כל"ל. אלאם דלאו מדאוריתא קא מבעיא דשבועה דבני דבית דקדש קדשים הוא שרי אילאו ריבויא דקרא פרק כל הכלים (דף מו:) אבל מידי דסר הבית פשיטא דבני דבית אפי' פרס אימעטיא פרק כל הכלים מקרא דבית ס' פרט לפרס שאינה אתה לבית:

הרחק מעליה דרכך זו מינות. וכתי דאמרי' בפרק כל כתבי (דף קיז) דאמר אמוראי הוו אזלי לבי אכילן זהו לבטוחה עמם ולא הוה מקום מינות ממש אלא מקום ומינות ומתקבלים שם חכמי עבו"ם ונוטלין ונותנים בדומים ומלן ולא הוה אזיל סיינו מיראה אלא יכבוד וכן ממש' דאמר [שם בשבת קנו. איתא מר בר יוסף] רב נחמן אמר מיינייהו ומספפוי' מיינייהו ולא כפ"ס שפיר:

בסמוך אהוא מקום עבו"ס:

ופליגא דרבי פדת. וא"ת ומאי פליג' דלמא לעולם אמרו רב הסדא ור' פדת אין הסורה אינו אסור אלא קריבה של גלוי עריות אבל מגזירת חכמים אינו לסרמיק ד' אמות וכ"ל קבוק פ"ק דשבת (דף יג.) על הסיה דאמר ואת אשת רעהו לא עמא ולא אשת נדה לא קרב מה אשת רעהו הוא בנגדו והיא בנגדה אסור אף נדה כן ומ"ה קאמר ופליגא דרבי דא"ר פדת לא אסרה תורה אלא קריבה של גלוי עריות בלבד ומאי קאמר וכי בא רבי פדת לומר דאשתו נדה הוא בנגדו והיא בנגדה אבי ולא שמעו כמשנה (שם דף יח) לא ואכל הזב עם הזבה מפני הרגל עבירה לבן דגלה לר"י דסדס"ק הכא ואתה דמה שאנו דורשים מלשון קריבה בין בדבר הוה בין בדבר קבוק אלא גלוי עריות ממש ואפילו אסמכתא לעבוק הרחקה ד' אמות אין לגזור ממנה:

ופליגא דידיה לדידיה. ומה אמר מיכל לעצמו היינו משום דדמיין עליה כי הכוהא דאמרי' בריש פ"ב דבכורות (ד' ו.):

לעלוקה. לפי הפשט היינו בהיכם וכן יסד הפיים בזוזות של מנוסה יקדו בהסכמני עלק וכ"ת הקשה דבפ"ב דעירובין (דף יט. ושם) דאמרי' אמות ניסנם לא קאמרי אלא לבן עלאה לו דשם מכם הוא כמו (מגילה ג) לאיתיא [ושם לא] לעמוא אבל איגלוגו שהוא משמות אלוה כמו לאוגר וקבלת דבמדרש של ג' דברים קאמרי איתיא בשמות אלוה ולא קאמרי אלא בהדייסו: **עד** שאנו מבקשים עליך רחמים. לא הסיבו לו כך אלא הוא הוא אומר בלבו אבל יוכלו לאמרו ל"ג שר של בריה היה מגיב כן [ע' תוספות חולין ז. ד"ה אמר]: מיזיל

עין משפט נר מצוה פא א מיי' פ"ד מה' עכו"ם הל' ד **מסורת הש"ס** א[תוס"ע י"ד סי' קנ סעי' ז] ב[מיי' פ"ג מה' עכו"ם הל' ה]

ניזיל אפיתחא דבי זונות. מכאן יש ללמוד שדרך לסרסיק מפתח עכו"ס כל מה שיכול דבריכם אל תקרב אל פתח ביתה ומוקמי לעיל בעכו"ס שבני בית רוצה ללכת ויותר אפיתחא דבי זונות: **כל** העוסק בתורה כלבד דומה כמי שאין לו אלוה. וכבר מפרשים לקוחנו: מגת לך כה. דסמכת אנשך למיהו אור כבה ולא מסתפית מילר הרע: זימה ומהרגמינן עלת מעלין. עלת הוה תרגום של זימה היא ותעלין הוה תוספת תרגום מפרש בעצה זו רעה היא של מעלת אלמה דזימה הייתי לשון עלה והוה נקרא עלה מעלי דכתיב (ויקרא כה) הפלגה עלה הגדול מעלי תוהיים ומשמע תורה תמור עלוך: מזימה. מן הזונות: תמור עלוך תורה. דסמיים דמעלי דקרא תרגום תגלגרה מזימה תמור עלוך מכל דבר רע ודרכור מעלה ואנו סולכין הלוך ודבר בדבריו תורה: על פ' דבריה. תמיד עלולות הן בולנין עלי: כמי שאין לו אלוה. לחנן עליו: ס"ג מאי לגא: רבי מגיגא בן תרדיון גבאי של דקה הוה: מעות של פורים. שבביתי מבני סעיר לחלק לעניים לסעודת פורים ואנן (כ"מ דף עח): לון הנני רבאי ליקח מהון לעשה לסגלו: ותחלפו לי במעות של דקה. וסכור סייתי אמן של דקה ותלקתים לעניים שלא לסעודת פורים ואני פרעתי מעלי [את] של פורים ל"ח מעות שלי לסעודת פורים ותחלפו לי במעות של דקה וסכור סייתי אמן של דקה ותלקתים לעניים ולא מזחתי ליפרע מאחרגי של דקה: נגבת. נגב וליסעיס הייתי: מדקה ליתא. כמס שאין הנני לי דהא אין בהיכון בלתם אחד כך אין הכרחה כי הא דאמר לכם עני שקרן ומגא דבריו: מ"ש קרי לך רבי. סרי עלולה מלשיה: מרסיים. גדרייס: קיבורי. פקעיות לימטיו"ם: כי דמתיא הי דערבא. איזה מל שהי ואיזה מל ערב: אתא זיבורא. זכר אותיב' על דערבא: ואתא זיבורתא. נקב' אותיב' על דבתיא וכסין שהוא גם הנעשה שבתי מיכל ערב בנקיבה המקבלה כך: לבי אליהו: בית שאולין ומותין לבכוד עכו"ם ומזכלין זכול לעכו"ם ומתקמין על עסקיהם לידע מה הוא לריכה ומתנדבין: עבדך למירות. זכן גזרו על כך לפי שהוא דת יהודית: אידמי ליה. להמוא גבנא: בישוחיה הוא דקא אתי. רשעך תלאה ותודע שרשע אתה והוא יגלא ע"י נס: הוה כתיבא הוא (יומא) אוגבתא. דבני תבוני רומי לבדוקי לקיסר על עסקיהן שדרוה הוא שעתא בידיה דהוא גבנא: פתקיה. אליהו ואקבו ד' מאה פרסי למען לא יבוא [עוד לביתו] (ר"ש דף כה.) כמו שקל קלא פתק ביה: עליו לשריפה. למה נענש כך לפי שהיה הוגה את הנה לחייותיו ושונה בתרגומים ומשים אותיות ושונה בו מה שהוא הפך: לתלמוד

דנכים יצריה. נשתנו יצרה אנשי בנשת הגדולה ביקבו ותמיים ומתמר ביהם והרגוהו בהתמרגין בד' מיתות בסנהדרין (דף סד.). כלומר ניזיל בהוה שביני ולא ניזיל אפיתחא דבי זונות שלא ישלוט בנו יצה"ר: מקמייהו. נכנסו מפניהם לקוחנו: מגת לך כה. דסמכת אנשך למיהו אור כבה ולא מסתפית מילר הרע: זימה ומהרגמינן עלת מעלין. עלת הוה תרגום של זימה היא ותעלין הוה תוספת תרגום מפרש בעצה זו רעה היא של מעלת אלמה דזימה הייתי לשון עלה והוה נקרא עלה מעלי דכתיב (ויקרא כה) הפלגה עלה הגדול מעלי תוהיים ומשמע תורה תמור עלוך: מזימה. מן הזונות: תמור עלוך תורה. דסמיים דמעלי דקרא תרגום תגלגרה מזימה תמור עלוך מכל דבר רע ודרכור מעלה ואנו סולכין הלוך ודבר בדבריו תורה: על פ' דבריה. תמיד עלולות הן בולנין עלי: כמי שאין לו אלוה. לחנן עליו: ס"ג מאי לגא: רבי מגיגא בן תרדיון גבאי של דקה הוה: מעות של פורים. שבביתי מבני סעיר לחלק לעניים לסעודת פורים ואנן (כ"מ דף עח): לון הנני רבאי ליקח מהון לעשה לסגלו: ותחלפו לי במעות של דקה. וסכור סייתי אמן של דקה ותלקתים לעניים שלא לסעודת פורים ואני פרעתי מעלי [את] של פורים ל"ח מעות שלי לסעודת פורים ותחלפו לי במעות של דקה וסכור סייתי אמן של דקה ותלקתים לעניים ולא מזחתי ליפרע מאחרגי של דקה: נגבת. נגב וליסעיס הייתי: מדקה ליתא. כמס שאין הנני לי דהא אין בהיכון בלתם אחד כך אין הכרחה כי הא דאמר לכם עני שקרן ומגא דבריו: מ"ש קרי לך רבי. סרי עלולה מלשיה: מרסיים. גדרייס: קיבורי. פקעיות לימטיו"ם: כי דמתיא הי דערבא. איזה מל שהי ואיזה מל ערב: אתא זיבורא. זכר אותיב' על דערבא: ואתא זיבורתא. נקב' אותיב' על דבתיא וכסין שהוא גם הנעשה שבתי מיכל ערב בנקיבה המקבלה כך: לבי אליהו: בית שאולין ומותין לבכוד עכו"ם ומזכלין זכול לעכו"ם ומתקמין על עסקיהם לידע מה הוא לריכה ומתנדבין: עבדך למירות. זכן גזרו על כך לפי שהוא דת יהודית: אידמי ליה. להמוא גבנא: בישוחיה הוא דקא אתי. רשעך תלאה ותודע שרשע אתה והוא יגלא ע"י נס: הוה כתיבא הוא (יומא) אוגבתא. דבני תבוני רומי לבדוקי לקיסר על עסקיהן שדרוה הוא שעתא בידיה דהוא גבנא: פתקיה. אליהו ואקבו ד' מאה פרסי למען לא יבוא [עוד לביתו] (ר"ש דף כה.) כמו שקל קלא פתק ביה: עליו לשריפה. למה נענש כך לפי שהיה הוגה את הנה לחייותיו ושונה בתרגומים ומשים אותיות ושונה בו מה שהוא הפך: לתלמוד

דבריכם יצריה א"ל אידך ניזיל אפיתחא דבי זונות וניכפייה ליצרין וניקבל אגרא כי מטו התם חזיהו [לזונות] איתבנעו מקמייהו א"ל מנא לך הא א"ל °מזימה תשמור עליך תב"נה תנצרכה א"ל רבנן לרבא מאי מזימה אלימא תורה דכתי' בה זימה ומתרגמינן עצת חטאין וכתיב °הפליא עצה הגדיל תושיה אי הכי זימה מיבעי ליה ה"ק מדבר זימה תשמור עליך תורה תנצרכה ת"ר כשנתפסו רבי אלעזר בן פרטא ור' חנינא בן תרדיון א"ל ר' אלעזר בן פרטא לר' חנינא בן תרדיון אשריך שנתפסת על דבר אח' אוי לי שנתפסתי על חמשה דברים א"ל רבי חנינא אשריך שנתפסת על חמשה דברים ואתה ניצול אוי לי שנתפסתי על דבר אחד ואיני ניצול שאת עסקת בתורה ובגמילות חסדים ואני לא עסקתי אלא בתורי' [בלבד] וכדרב הונא דא"ר הונא כל העוסק בתורה בלבד דומה כמי שאין לו אלוה שנאמר °וימים רבים לישראל ללא אלהי אמת [וגו'] מאי ללא אלהי אמת שכל העוסק בתורה בלבד דומה כמי שאין לו אלוה ובגמילות חסדים לא עסק °והתניא ר' אליעזר בן יעקב אומר °לא יתן אדם מעותיו לארנקי של צדקה אלא אם כן ממונה עליו תלמיד חכם כר' חנינא בן תרדיון הימנו' היא דהוה מהימן מיעבד לא עבד והתני' °אמר לו מעות של פורים נתחלפו לי במעות של צדקה וחלקתים לעניים מיעבד עבד °כדבעי ליה לא עבד אתיוה לרבי אלעזר בן פרטא אמרו מ"ט תנית ומ"ט גנבת אמר להו אי סייפי לא ספרא ואי ספרא לא סייפי ומדהא ליתא הא נמי ליתא ומ"ט קרו לך רבי רבן של תרסיים אני אייתו ליה תרי קיבורי אמרו ליה הי דשתיא והי דערבא איתרחיש ליה ניסא אתיא זיבורתא אותיבא על דשתיא ואתאי זיבורא ריתיב על דערבא אמר להו האי דשתיא והאי דערבא א"ל ומ"ט לא אתית לבי אבידן אמר להו זקן הייתי ומתיירא אני שמא תרמסוני ברגליכם [אמרו] ועד האידנא כמה סבי איתרמוס איתרחיש ניסא ההוא יומא ארמים חד סבא ומ"ט קא שבקת עבדך לחירות אמר להו לא היו דברים מעולם קם חד [מיניהו] לאסהודי ביה אתא אליהו אידמי ליה כחד מחשובי דמלכותא א"ל מראתדחיש ליה ניסא בכולהו בהא נמי אתרחיש ליה ניסא וההוא גברא בישותיה הואדקא אחוי ולא אשגח ביה קם למימר להו הוה כתיבא איגרתא דהוה כתי' מחשיבי דמלכות לשדורי לבי קיסר ושדרוה על יריה דההוא גברא אתא אליהו פתקי' ארבע מאה פרסי אזל ולא אתא אתיוה לרבי חנינא בן תרדיון אמרו ליה אמאי קא עסקת באורייתא אמר להו כאשר ציוני ה' אלהי מיד נזרו עליו לשריפה ועל אשתו להריגה ועל בתו לישב בקובה של זונות עליו לשריפה שהיה

הוגה

עין משפט נר מצוה אמרי פ"י מס' מתנו' עניים סי' ח סמג עשין קסב עש"ע יו"ד סי' רמ"ע סעיף ו

מסורת הש"ס אע"ג דף י: בנקמן יח.]גנכתובות סו.]

הוגה הפס. פ"ס שדורשו כמ"ב אותיות ומושב בו מה שהוא הפך וזוב הטולם מפרשים שהוא קורא כפי' אותיות של שם המיוחד ושוד שלא לכבו"ב אלהי כי גם אין לזהיר ל"ד מאדני דהא ל"ד מאדני פ"ס מהשם אין נמתקין וזה אין לעשות כדאמר בפרקים פ"ם אלו עובדין (ד' כ.) וכן יש לפרש כרים פינקא (לעיל כ:) שוקים לסוטיב בהם זונות ולעיטול מם מהם אבל רש"י פירש שבל שעה שיעלו עליו שיתמדה בממון זה: עלה

עין משפט נר מצוה אמרי פ"י מס' מתנו' פ"ג מס' תרומה הלכה ח

מסורת הש"ס אהלק דף 5. בנקמן דף מג: כ"ש דף כד: בנכת עה. סנהדרין סח. גבנכת נד: ע"ש ד[נע"ז ליתא] ה[נעיל יז:] ו[נע"ז ליתא גוילין] ז[ע' תוספות כתובות קג: ד"ה מזומן ח[נעיל יז: יז.] ט[נקמן כד: בנכת קי.] י[ל מהרש ובע"ז ליתא ועיין בערוך ערך תרם] יאבע"ז ל"ג

שלא יתחשב עמהם. פרש"י לחזקם לעזור על השיר וסר"ל אלחנן פירש לשון זוגלני מיני זר"ם שיש מזכין ומזכים וכמו גגלי מגמע בירושלמי פ' כהולה כלה מקום שמזכלין שם לעבו"ם אומר זוכה לאלהים יהרס: **כמאי** ביוייכו קיימא מזכה אילא ביוייכו דר"מ דוקא אמר מפני שמזכלין לאלהים אין מזכלין שם שרי ורבנן אסרי אף במקום שאין מזכלין ונראלה לפרש דאסרי פירן במקום שמזכלין מלי ביוייכו דהא ודאי אף במקום שמזכלין פליגי מדהזכירו תכמיים בדבריהם מקום מזכלין דאי לא פליגי במקום שמזכלין לא היה לשם לחזור אלא מה שהוסיפו על ר"מ ואומר אף במקום שאין מזכלין אסור ועוד יש לפרש מלי ביוייכו דין מקום שמזכלין למקום שאין מזכלין לרבנן דאסרי בתרוייהו ומסיק נמא ונתן ר"ב: אמרי

עכו"ם חזא טמש בהא ומתק כרכתיה אמרי ח"ו אי ר"מ הוה לא הוה עביד הכי קם ערק אתא לבבל איכא דאמרי מהאי מעשה דבריריה ת"ר אההולך לאיצטדינין ולברקום וראה שם את הנח-ים ואת החברין בוקין ומוקין ולולין ומולין בלורין סלגורין הרי זה מושב לצים ועליהם הכתוב אומר אשרי האיש אשר לא הלך וגו' כי אם בתורת ה' חפצו הא למדת שדברים הללו מביאין את האדם לידי ביטול תורה ורמינהי [הולכין] לאצטדינין מותר מפני שצווח ומציל ולברקום מותר מפני יישוב מדינה ובלבד שלא יתחשב עמהם ואם נתחשב עמהם אסיר קשיא אצטדינין אאיצטדינין קשיא ברקום אברקום בשלמא ברקום אברקום ל"ק כאן במתחשב בשאין מתחשב עמהן אלא איצטדינין אאיצטדינין קשיא תנאי היא [דתניא] אין הולכין לאיצטדינין מפני מושב לצים ור' נתן מתיר מפני שני דברים אחד מפני שצווח ומציל ואחד מפני שמעיר עדות אשה להשיאה ת"ר אין הולכין לטרטיאות ולקרקסיאות מפני שמזבלין שם זיבול לעכו"ם דברי ר"מ וחכ"א מקום שמזבלין אסור מפני חשד עכו"ם ומקום שאין מזבלין שם אסור מפני מושב לצים מאי ביניייהו א"ר חנינא מסורא בנשא ונתן איכא ביניייהו דרש ר"ש בן פזי מאי דכתיב אשרי האיש אשר לא הלך בעצת רשעים ובדרך חטאים לא עמד ובמושב לצים לא ישב וכי מאחר שלא הלך היכן עמד ומאחר שלא עמד היכן ישב ומאחר שלא ישב היכן לץ [אלא] לומר לך שאם הלך סופו לעמוד ואם עמד סופו לישב ואם ישב סופו ללוץ ואם לץ עליו הכתוב אומר °אם חכמת חכמת לך [ואם לצת) לבדך תשא א"ר [אליעזר] כל המתלוצץ ויסורין באין עליו שנאמר °ועתה אל תתלוצצו פן יחזקו מוסריכם אמר להו רבא לרבנן במטותא בעינא מיניייכי דלא תתלוצצו דלא ליתו עלייכו יסורין אמר רב קטינא כל המתלוצץ מזונותיו מתמעטין שנא' °משך ידו את לוצצים אמר ר"ש בן לקיש כל המתלוצץ נופל בגיהנם שנא' °זד יהיר לץ שמו עושה בעברת זדון ואין עברה אלא גיהנם שנאמר °יום עברה היום ההוא א"ר אושעיא °כל המתעורר נופל בגיהנם שנאמר זד יהיר לץ שמו עושה בעברת זדון ואין עברה אלא גיהנם שנא' יום עברה היום ההוא א"ר [חנילאי בר חנילאי כל המתלוצץ גורם כלייה לעולם שנא' ועתה אל תתלוצצו פן יחזקו מוסריכם [כי) כלה ונחרצה שמעתי א"ר [אליעזר) קשה היא שתחילתן ויסורין וסופו כלייה דרש ר"ש בן פזי אשרי האיש אשר לא הלך לטרטיאות ולקרקסיאות של עכו"ם ובדרך הטאים לא עמד זה שלא עמד בקנגיון ובמושב לצים לא ישב שלא ישב בתחבולות שמא יאמר אדם הואיל ולא הלכתי לטרטיאות ולקרקסיאות ולא עמדתי בקנגיון °אלך וארגרה בשינה ת"ל ובתורתו יהגה יומם ולילה אמר רב שמואל בר נחמני אמר רב יונתן 'אשרי האיש אשר לא הלך בעצת רשעים זה אברהם

ומי יימר דהבי איכא [א"ל השתא חזית] הוו הנהו כלבי דה"ו קא אכלי אינשי שקל קלא שדא בהו הוו קאתו למיכליה אמר אלהא דמאיר עניי שבקוה ויהבה ליה לסוף אשתמע מילתא בי מלכא אתיוה אסקוה לזקיפה אמר אלהא דמאיר עניי אחתוה אמרו ליה מאי האי אמר להו הכי הוה מעשה אתו חקקו לדמותיה דר"מ אפיתחא דרומי אמרי כל דחזי לפרצופא הדין לייתיה יומא חדא חזיוהי רהט אבתריה רהט מקמייהו על לבי זונות איכא דאמרי בישולי בהא א"ר אתא אליהו אידמי להו כזונה והא א"ר אתא עביד הכי קם ערק אתא לבבל איכא דאמרי מהאי מעשה דבריריה ת"ר °ההולך לאיצטדינין ולברקום וראה שם את הנח-ים ואת החברין בוקין ומוקין ולולין ומולין בלורין סלגורין הרי זה מושב לצים ועליהם הכתוב אומר °אשרי האיש אשר לא הלך וגו' כי אם בתורת ה' חפצו הא למדת שדברים הללו מביאין את האדם לידי ביטול תורה ורמינהי [הולכין] לאצטדינין מותר מפני שצווח ומציל ולברקום מותר מפני יישוב מדינה ובלבד שלא יתחשב עמהם ואם נתחשב עמהם אסיר קשיא אצטדינין אאיצטדינין קשיא ברקום אברקום בשלמא ברקום אברקום ל"ק כאן במתחשב בשאין מתחשב עמהן אלא איצטדינין אאיצטדינין קשיא תנאי היא [דתניא] אין הולכין לאיצטדינין מפני מושב לצים ור' נתן מתיר מפני שני דברים אחד מפני שצווח ומציל ואחד מפני שמעיר עדות אשה להשיאה ת"ר אין הולכין לטרטיאות ולקרקסיאות מפני שמזבלין שם זיבול לעכו"ם דברי ר"מ וחכ"א מקום שמזבלין אסור מפני חשד עכו"ם ומקום שאין מזבלין שם אסור מפני מושב לצים מאי ביניייהו א"ר חנינא מסורא בנשא ונתן איכא ביניייהו דרש ר"ש בן פזי מאי דכתיב אשרי האיש אשר לא הלך בעצת רשעים ובדרך חטאים לא עמד ובמושב לצים לא ישב וכי מאחר שלא הלך היכן עמד ומאחר שלא עמד היכן ישב ומאחר שלא ישב היכן לץ [אלא] לומר לך שאם הלך סופו לעמוד ואם עמד סופו לישב ואם ישב סופו ללוץ ואם לץ עליו הכתוב אומר °אם חכמת חכמת לך [ואם לצת) לבדך תשא א"ר [אליעזר) כל המתלוצץ ויסורין באין עליו שנאמר °ועתה אל תתלוצצו פן יחזקו מוסריכם אמר להו רבא לרבנן במטותא בעינא מיניייכי דלא תתלוצצו דלא ליתו עלייכו יסורין אמר רב קטינא כל המתלוצץ מזונותיו מתמעטין שנא' °משך ידו את לוצצים אמר ר"ש בן לקיש כל המתלוצץ נופל בגיהנם שנא' °זד יהיר לץ שמו עושה בעברת זדון ואין עברה אלא גיהנם שנאמר °יום עברה היום ההוא א"ר °אושעיא °כל המתעורר נופל בגיהנם שנאמר זד יהיר לץ שמו עושה בעברת זדון ואין עברה אלא גיהנם שנא' יום עברה היום ההוא א"ר °חנילאי בר חנילאי כל המתלוצץ גורם כלייה לעולם שנא' ועתה אל תתלוצצו פן יחזקו מוסריכם [כי) כלה ונחרצה שמעתי א"ר [אליעזר) קשה היא שתחילתן ויסורין וסופו כלייה דרש ר"ש בן פזי אשרי האיש אשר לא הלך לטרטיאות ולקרקסיאות של עכו"ם ובדרך הטאים לא עמד זה שלא עמד בקנגיון ובמושב לצים לא ישב שלא ישב בתחבולות שמא יאמר אדם הואיל ולא הלכתי לטרטיאות ולקרקסיאות ולא עמדתי בקנגיון °אלך וארגרה בשינה ת"ל ובתורתו יהגה יומם ולילה אמר רב שמואל בר נחמני אמר רב יונתן 'אשרי האיש אשר לא הלך בעצת רשעים זה אברהם

מסורת הש"ס [אתוספתא פ"כ] ב[נעיל ז:] ג[נ"ל ולנת] ד[נ"ל אנשוכ] ה[כע"י ליתא וכן בכרכות לה: וביומא עב: ליתא מלת כעיגל וע' סנסד' לג.] ו[נ"ב י: דף ע"ח: ע"ב] ז[מ"ש תמוס ח[נ"ל אנעזר] ט[נקמן יט: ע"ב] י[נ"ל מלי דכתיב אחרי וכו' כ"ל כע"י]כרם אמ"ש

אברהם אבינו שלא הלך בעצת אנשי דור הפלגה שרשעים היו שנ' °הבה נבנה לנו עיר וברך חטאים לא עמד שלא עמד בעמידת סדום שחטאים היו שנ' °ואנשי סדום רעים וחטאים לה' מאד ובמושב לצים לא -ישב שלא ישב במושב אנשי פלשתים מפני שליצנים היו שנ' °ויהי כטוב לבם ויאמרו קראו לשמשון וישחק לנו °אשרי איש יירא ה' אשרי איש ולא אשרי אשה א"ר עמרם אמר רב אשרי מי שעושה תשובה כשהוא איש רבי יהושע בן לוי אמר אשרי מי שמתגבר על יצרו כאיש במצותיו חפץ מאד אר"א במצותיו ולא בשכר מצותיו והיינו דתנן °הוא היה אומר °אל תהיו כעבדים המשמשין את הרב על מנת לקבל פרס אלא היו כעבדים המשמשין את הרב שלא על מנת לקבל פרס כי אם בתורת ה' חפצו א"ר יין אדם לומד תורה אלא ממקום שלבו חפץ שנ' °כי אם בתורת ה' חפצו לוי ור"ש ברבי יתבי קמיה דרבי וקא פסקי סידרא סליק סיפרא לוי אמר לייתו [לן) משל י ר"ש ברבי אמר לייתו [לן) תהלים כפייה לרוי ואייתו תהלים כי מטו הכא כי אם בתורת ה' חפצו פריש רבי ואמר אין אדם לומד תורה אלא ממקום שלבו חפץ אמר לוי רבי נתת לנו רשות לעמוד אמר רבי אבדימי בר חמא כל העוסק בתורה הקב"ה עושה לו חפצו שנ' כי אם בתורת ה' חפצו אמר רבא לעולם ילמד אדם תורה במקום שלבו חפץ שנ' כי אם בתורת ה' חפצו ואמר רבא בראחילה נקראת על שמו של הקב"ה ולבסוף נקראת על שמו שנ' בתורת ה' חפצו ובתורתו יהגה יומם ולילה °ואמר רבא לעולם ילמד אדם תורה ואח"כ יהגה שנא' בתורת ה' והדר ובתורתו יהגה ואמר רבא לעולם ליגרס אינש ואע"ג דמשבח קיטואע"ג דלא ידע מאי קאמר שנ' °גרסה נפשי לתאבה גרסה כתיב ולא כתיב טחנה °רבא רמי כתיב °על גפי וכתי °על כסא בתחילה על גפי ולבסוף על כסא כתיב °בראש מרומים וכתיב עלי דרך בתחילה בראש מרומים ולבסוף עלי דרך עולא רמי כתיב °שתה מים מבורך וכתי° ונוזלים מתוך בארך בתחילה שתה מבורך ולבסוף ונוזלים מתוך בארך °אמר רבא אמר רב סחורה אמר רב חונא מאי דכתיב °הון מהבל ימעט וקובץ על יד ירבה אם עושה אדם תורתו חבילות חבילות מתמעט ואם חבר על יד ירבה אמר רבא ידעי רבנן להא מילתא ועברי עלה אמר רב נחמן בר יצחק אנא עבידתה וקיים בידי °אמר רב שיזבי משמיה דר"א בן עזריה מאי דכתיב °לא יחרוך רמיה צידו לא יחיה ולא יאריך ימים צייד הרי° ורב ששת אמר צייד הרמאי יחרוך °כי אתא רב דימי אמר משל לאדם שצד צפרין אם משבר כנפיה של ראשונה כולם מתקיימות בידו ואם לאו אין מתקיימות בידו °והיה כעץ שתול על פלגי מים אמרי דבי ר' ינאי כעץ שתול ולא כעץ נטוע כל הלומד תורה מרב אחד אינו רואה סימן ברכה לעולם אמר להו רב חסדא לרבנן בעינא דאימא לכו מילתא ומסתפינא דשבקיתו לי ואזליתו כל הלומד תורה מרב אחד אינו רואה סימן ברכה לעולם שבקוהו ואזיל קמיה °דרבא אמר להו הני מילי סברא אבל גמרא מרב אחד עדיף כי היכי

אשרי איש ולא אשרי אשה. אבל נשיל נמי אשרי אשה לא דייק סבי דאיש מסמע למעוטי אשה ומסמע למעוטי איש אחר: על מנת לקבל פרס. פי' בתוספות שאינו אם שמשנו עכו"ם אבל אם אינו מוסיף דמי להא דאמרינן בפ"ק דב"ב (דף י: וכפ"ק דפסחים (ד' ח.) ובראש סנהד(ד' ד.) דמניא סגנאה לגדקה ע"מ שיחיה בני סבי זה לדיק במזה [וע' תוס' פסחים ח: ד"ה מיזמה ותוס' ר"ה ד. ד"ה בשביל]: **אמר** רבא אמר רב סחורה. משמע ברב סחורה רבו מוקסן היה שברי בכמה מקומות מינו שאמר הרבה דברים משמו וכל דאמר סוף אנו מליאות (דף לב.) אפי' לא שאיר עיניו אנא במנסה אחת ומפרש רבא בגון רב סחורה דאסברה לי שומני ליסעדון כתם אית דגרסי רבא ואית דגרסי רבא וס"ש אפי' לא הבלמי ממנו אנא דבר זה אתון בו כ"כ דע מידום אני מייב לקרוע עליו [וע"ע תוס' יבמות קו. ד"ה רבא ותוס' מנחות מו: ד"ה אמר] : **אנא** עבידתה. בדל"ת פירוש עשיתיה ומה אנא אמר קיימתיה אתון לשון קיום שיין אנא בדבר מנוס כי הסיא דסוף במס מדליקין (ד'לה.) בי שערתם עבדתם הדליקו לא אנו וקא אמר דלניה לגיומרניכו ביומתא כי סיני דליקנלו מינוי דקאמר אנא לא אמנה וקיימתיה מסכנא ויש גולכין עכיריה בר"ש ולא נהיגה ד"ל בא לסמוך ו.הסתפלר שעבר על דברי חכמים : יבלש

אברהם אבינו. בימי דור הפלגה היה בסוף ימי פלג נולדה הארץ כדתניא בסדר עולם פ"ל יוסי נניא גדול היה עבר מקרא לבנו פלג וא"ל נתחלקה ימיו כו' ופלג דאמר את אברהם כמה שנים הסא לקנ"א דאמרינן אברהם ומה פלג אח"כ כמה שנים: במושב אנשי פלשתים. דכתיב ויגר אברהם בארץ פלשתים: כשהתורה אור לאיר. כשהוא כתוב בכתב לעומר ממכר לבכיר מוכתו קודם ימי הקנה: כלים. גבור: ולא כבכר מלחמה. בעובד לה יוצאו מלחכת שמו ומתכבד בגלות פיו ולא נשם קיבול שכר: ע"מ שלא לקבל פרס. יסי לכך עתו לומר אחי' אין סופי לקבל יג שכר אוהב אני את בוראי ואתן כמלוויו: ממקום שלבו חפץ. לא ישנה לו רבו אלא מסכת בסוא מנקש סיומו שאם ישנה לו מסכת אחרת אין מתקיימת לפי שלבו עליה תמוהו: חפצו. בתוהו שאדם חפץ מדלה מקרא: פסקי סידרא. פרכיות של סליק סיפרא. סיימו את אחד מן הספרים: תהלים. ספר תהלים: עשה לו תפיה. הכי קאמר קרא כי אם בתורת ה' עושה תפלה: נקרא על שמו. שלו [אוהו] תלמיד שעמד בה בדכרים ובתוכחו דמשמע שלו כל אדם: ילמד אדם. אריבו עד שתסא גירסת התלמוד ופירוכו שנתן לו כפיו: ותא"כ יהגה. יעיין בתלמודו לדמות מילתא למילתא לתקשות ולתרץ ובראשונה לא יעשה כן אמא יבטל ובכך לא ימצא לו כל טעם ועוד לאחר שעשה דבר הקשה הוא מתיישב בתלמודו ומהרן לעמוד דבר הקשה הא"לתמרי' בסרוגה (ד'סג:) הסכת הם ואח"כ כתת ומיישבין לה דרבא כתם: דלא ידע מאי קאמר. שלין רבו יודע לפרש לו כ ום: גרסה. לשון גרס וכמגל (ויקרא ב) אנא הוא טוחן הדק אנא כרוסים של גרוסות המתלקין תוה לשנים אז לאחרנא [לעורך] מלכל: גרסה נפשי לתאבה. אדוב תאותי לעורה שיהיו מוכר לפי סיומלה אע"פ שאינו טוחנים הדק ליכנס בעומקה: כתיב על גפי. בתורה מקמתי: אלאם נעמוסים ותקא תלמידים הטוסקין בה על גפי ומעמע בעל כנפיה מוכב אתינו קבוע: וכתיב קרא על ככא. מקום כבוד קבוע כמו יק הכבא אנדל ממך (בראשית מא) ל"א בתחילה על גפי תלמידים כמו אם כנפו יכא: בראש מרומים. מתאנק בעומקות: ולבסוף עלי דרך. מורה הוראה לעין כל: בוכך. מים מגוסין וכופן כלים: בארך. מים חיים ואין פוסקין: תבילות. דגרגים הרבה [יתר אינו יכול לחזור עליו פעמים רבות ומסכת: עלי יד. מעט]: יחרוך. בוטריקון יחיים ויאריך: לייד הרמאי. שמעמיס גירכות הרבה ומה אני תכס לסעמיד יג דכתיב (דברים ג) כי אם תייך ואוכך יחיך. ולא אמר לייד הרמאי הוא אמר יחרוך. בלשון (שבת דף כ:) איתרוכי לאיתכיך כלומר יש לו עופות לתרוך ונאכל כל מי שלומד וגורם מעט מעט ומתזר עליו פעמים הרבה עד שנגוב כפיו ואח"כ חוזר ולומד תלמודו מתקיים וקרא אתמוהי מתמה וכי לא יחרוך מי שלדו רמייה כנפיה. שלא תברח: שהול. נעקר מכאן ומתל במקום אחר: נטוע. מעוקר ולא זז מסם לעולם כלומר כמן בחול ישמה תלמיד [אח] עלמו ליך ולמוד מכל אחדם לא כמן מעוקר לפני רב אחד: סברא. לשון הרשות והיפות והידוד שלב לאחר שלמד ומגורס בפיו גירסת התלמוד: דלא

מסורת הש"ס אתוס פ"ח מ"ג ב[ל"ל לו] ג[ל"ל לו] ד[קידושין נב:] ה[כרכות סג:] ו[סנהדרין לח.עי"ש] ז[עירובין נד:] ח[ס"ס ט"ס ו[נ"ל ירכס]

עין משפט נר מצוה פה [מיי' ס"ה. מס' סנהדרין הלכה ה]

ישלש אדם שנותיו וכו׳ אלא ליומי . פ״ס ב׳ ימים מקרא ג׳ ימים
מעמד וכ׳ ימים תלמוד ולכון ליומי לפרס כן מיכו לכתי
איכא לאקשויי מי ידע כמה הי לכן נראה ליומי בכל יום ויקח
פסוקו מתמיד ומכנס אוזכו מקומן וברייתא דרבי ישמעאל ונראה לר״ת
דתנו שנוקטין בתלמוד בבלי דיינו
כי הוא בגולו במקרא במשנה ובתלמוד
בדתמיהין בסנהדרין (ד׳ כד.) בבל בגולה
במקר׳ בגולה במשנה בגולה בתלמוד :
אם פריו יתן בעתו. נראה לפרש לפר״ר
אלחנן הזרחאה בדבכמוך וכקונטרס
פי׳ לענין קניעות עתים לתורה: [ציין
למעמד דלעיל עז.] **הגיע** לכיפה כו׳.
ואית ספרים דגרסי תין עולין בכשיטין
לעכו״ם קטלאות נזמים וטבעות רת״ל
מוהר אבן נראה דלא גרס דלא מסתברי
שיהיו שום תנא לעשות לכתחילה בכשיטי
עכו״ם ואין לומר דבשי ר״ת משום איב׳
דבריה בפ״ב (ד׳ מו.) ליגד את בכותות
דלא דמי דהתם ודאי איכא איבה דאיכא
לאתמוטי אבל הכא איכא לאתמוטי
לעיטר דאסור לן למעבד שום בכשיטי
עכו״ם ואיכא לאיתר נמי דאתא לאתמשוינן
דבדיעבד שברן מותר דת״ר היינו ר״ת
האמורה דגת׳ דאמר אם כגם שברן מותר
ישנה בכשיטין אלא הכא כתוב בספר הגיגו שלמה
מדלא פירש מלי קוטלאות: **בכרוש** שהאבן
ליית ביה שו״ם . וא״ת מ״מ הלא הוא
אסור ליהנות מדמי עכו״ם אפי׳ בפחות
משו״ה וא״כ נמצא איסור מעורב בשברן
וי״ל דאין דבשביל מקום זה שהאבן לא
היה שעכו״ם עתן ממנו משיר ותיו פחות
מ״כ אין לו עליו שכר עכו״ם כלל ואע״פ
שעכו״ם מקפיד על אחת מהם פרוטה
בגזל [בדאיתא בסנהד׳ נז׳] מ״מ הכא
ליכא קפידא כולי האי : **אלמא** קסבר
ישנה בכשיטין מתחילה ועד סוף. וס״ע
פרק שתים מקדש (דף מח.) גבי הטוא
דעשה לי שיריון נזמים וטבעות ואקדש
אני לך אינה מקודשת ומפרש טעמא דאיכון
דישנה בכשיטין מתחילה ועד סוף מ״מ
כל פרוטה ופרוטה הויא לה מלוה והויא
ליה מקודש [ל״ל מקדש] במלוה דאינה
מקודשת וקס״ל מ״ם מהטוא דפ׳ איזהו
נשך (ד׳ סה. וס״ם) גבי מרגלי על הסבר
דרבנא ורב יוסף דאמרי תרוייהו שכשיטין
אינה משתלמת אלא לכסוף ואתר רבא
דקו בה רבנן בבא מיצלא ואוקמיה אקרא
וי״ל דודאי כל זמן שאין הפועל מוזר
אין לו שכרו עד לכסוף ואין לבע״ם עליו
משום כל תלון וגם מותר לברכות על
שכר דליכא כלום אגר נער אבל אם פועלמשלי
בא לאחוז מודו בבא דיכול לאחוז ויתבלם יד
שכרו לפי מה שעשה שבעשה שחוזר לו
קניו סוף ולא נפקא לן כלל אתם פלוגתא
ביישנה בכשיטין מתחילו ועד סוף דדמוכח
הסם מקראי דלא שייך אגר נער כדאמרי׳
וגם אינה אינה כל תלון ולא שייך פלוגתא
ישנה בכשיטין אלא הכא וגבי קידושין
כדפריטים [זע׳ הוס׳ ב״ק נט.ד״ה ואלא״ל
ותוס׳ קדושין מח.ד״ה דא״ע] דאמר

דלא ליפלוג לישני על פלגי מים א״ר תנחום
בר חנילאי לעולם ישלש אדם שנותיו
שלש במקרא שלש במשנה שליש בתלמוד
מי ידע איניש כמה חיי כי קאמרינן ליומי
אשר פריו יתן בעתו אמר רבא אם פריו יתן
בעתו ועלהו לא יבול ואם לאו אין על הלומד
ועל המלמד עליהם הכתוב אומר לא כן
הרשעים כי אם וגו׳ אמר ר׳ אבא אמר רב
הונא אמר רב מאי דכתיב כי רבים חללים
הפילה זה תלמיד שלא הגיע להוראה וכורה
ועצומו׳ כל הרוגיה זה תלמיד שהגיע
להוראה ואינו מורה ועד כמה עד מ׳ שנין
והא רבא אורי התם בשוין ועלהו לא יבול
אמר רב אחא בר אדא אמר רב ואמרי לה
אמר רב אחא בר אבא אמר רב המנונא
א״ר ישאפי׳ שיחת חולין של ת״ח צריכה
תלמוד שנ׳ ועלהו לא יבול וכל אשר
יעשה יצליח א״ר יהושע בן לוי דבר זה
כתוב בתורה ושנוי בנביאים ומשולש
בכתובים כל העוסק בתורה נכסיו מצליחין
לו כתוב בתורה דכתיב ושמרתם את דברי
הברית הזאת ועשיתם אותם למען תשכילו
את כל אשר תעשון שנוי בנביאים דכתיב
לא ימוש ספר התורה [הזה] מפיך והגית
בו יומם ולילה למען תשמור לעשות ככל
הכתוב בו כי אז תצליח את דרכיך ואז
תשכיל משולש בכתובים דכתיב כי אם
בתורת ה׳ חפצו ובתורתו יהגה יומם ולילה
והיה כעץ שתול על פלגי מים אשר פריו
יתן בעתו ועלהו לא יבול וכל אשר יעשה
יצליח מכריז רבי אלכסנדרי מאן בעי חיי
מאן בעי חיי כנוף ואתו כולי עלמא לגביה
אמרי ליה הב לן חיי אמר להו כמי האיש
החפץ חיים וגו׳ נצור לשונך מרע וגו׳ (סור לה
מרע ועשה טוב) וגו׳ שמא יאמר אדם נצרתי לשוני מרע ושפתי מדבר מרמה
[אלף] ואתגרה בשינה ת״ל סור מרע ועשה טוב אאין טוב אלא תורה
בה עכו״ם : אמר ר״א א״ר יוחנן אם בנה שכרן מות׳ פשיטא כמשמשי עכו״ם
הן ומשמשי עכו״ם בין לר׳ ישמעאל בין לרבי עקיבא אינון אסורין עד
שיעבדו א״ר ירמיה לא נצרכה אלא לעכו״ם עצמה הניחא למ״ד עכו״ם של
ישראל אסור מיד ושל עכו״ם עד שתעבד שפיר אלא למ״ד של עכו״ם אסור׳
מיד מאי איכא למימר אלא אמר רבה בר עולא לא נצרכה אלא במכוש
אחרון עכו״ם מאן קא גרים לה גמר מלאכה ואימת הויא גמר מלאכה במכוש
אחרון מכוש אחרון ליית בה שו״פ אלמא קסבר יישנה לשכירות מתחילה
ועד סוף : **מתני׳** אין עושין תכשיטין לעכו״ם קוטלאות ונזמים וטבעות ר׳
אליעזר אומר בשכר מותר אאין מוכרין להם במחובר לקרקע אבל מוכר הוא משיקצץ רבי יהודה אומר מוכר
הוא על מנת לקוץ: **גמ׳** מנהני מילי אמר רבי יוסי בר חנינא

עין משפט נר מצוה פ״ר מ״ז ע״ח מס׳ ע״ח מס׳ כל׳ יח סמג עשין יב טוש״ע י״ד סי׳ רמו ס״ד
פז מ״ז שם פ״ם ס״ד סמג שם טוש״ע י״ד סי׳ רמב שם סעי׳ יג [ובלבב] לגסם עוד בסנס׳ פ״ח ד״ה רמח [**פח** מ״ז שם כל׳ שם טוש״ע שם ס״יד
[ו בכב לגסם שם] **פט** מ״ז שם מס׳ עכו״ם כל׳ יח סמג לאוין
מה טוש״ע י״ד סי׳ קמג ס״ב **צ** מ״ז ו מיי׳ שם ס״ם ופ״ע שם סלכם יח סמג שם טוש״ע יו״ד סי׳ קלט ס״ח **צא** מ״ז שם טוש״ע יו״ד סי׳ קלט ס״ח
הל״ם סמג שם טוש״ע י״ד סי׳ קלט ס״ח **צב** מ״ז פ״ם מסלכות אישות הל״כ סמג עשין כח עור אה״ע סי׳ כח **צג** מ״ז פ״ם מסלכות אישות הל״כ סמג עשין כח עור אה״ע סי׳ כח **צד** מ״ז פ״ם מסל׳ פ״
הל״ד סמג לאוין מה טש״ע י״ד סי׳ קנא ס״ח

מסורת הש״ס א[קידושין ג.] בסוטה כב.ע״ם ג[ס״ח ת״ל זיכה] ד[בסוטה שם ליתא רבה ועש״ם בפי׳ רש״י]הסוכה
כח: ובסוכה וגילקוט ליתא מנין שאפי׳ כו׳ ז[בסוכה ליתא ליעוד ועי׳
בפרש״י דסוכה ודסתם] דמעילה לא.ח[כי לקוח ובפי׳ ליתא] ט[לעיל יח:]
יא[ברכות ה. מת: מנחות נג: אבות פ״ו] יב[נקיון נח: נב. חולין יח:]
יג[קדושין מח. סני ב״ק נט.] יד[לעיל יד:]

לא תתן לכם חן. שלא יאמר כמה נכרי זה נאה: ס״ג אם כן לכתוב לא
תחנם. תקריאתו מלא דמשמע לשון חנינה וכולם חן: מאי לא תחנם. תסר
קרי ביה לא תתנם לשון חנינה קיקש : תניא נמי . דכולהו יתפי מהאי
קרא לא תתן לכם חנינה מדלא כתיב תחנם קרי ביה תחנם לא תתן לכם
חן קר ביה לא תחנם לשון חנינה וסיימו הורה אור
חן מתנת חנם קרי ביה לא תחיים לשון דבר׳ דאמר קרא לא תחנם לא תתן להם חנייה
חנם: לגר אחר בשעריך. גר תושב שקבל
עליו שבע מצות שנשטון כני נח וכגילה
מותרת לו ואסור מלנוה לשון חנייתן דקריב
בגר תושב (ויקרא כה) וחי עמך: תלמוד
לומר לו מכור . וקתי אגר דלעל מיעיה
לגר תתנגה ואכלה לו מכור : לנכרי
בנתינה מניין ת״ל תתנגה לו מכור לנכרי.
ודחוק לפרוויסו אנכרי דאי לדברים כתתנן
אתה מתנגה לנכרי אסור נתתנה הכי איכא ליה
למיכתב תתנגה ואכלה לגר אחר בשעריך
לו מכור לנכרי דלא מצי לאוקומי קרייס
דנתינה לנכרי : ולנכרי במכירה. אבל
בתנם אסור ליתן לו שום מתנה: ופרכינן
וז׳ יסודה סא ודאי שפיר קאמר ר״מ .
דכון המכירה כין נתינה איכא למיפדיוסו
לנכרי ואחר : לו . תלוק הוא: לנקדים
נתינה דגר. אם יש גר בשעריך לא ומכלכם
לנכרי ולנכרי אחת לו למשמע הכי לגר
אשר בשעריך מתנגה וכתוב עיקר מצוה לו
אם אין גר מוכרה לנכרי : ולא

דאמר קרא לא תחנם לא תתן לכם חנייה בקרקע האי לא תחנם מיבעי ליה דהבי
קאמר רחמנא לא תתן להם ח״א כ לימא
קרא לא תחונם מאי לא תחנם שמע מינה
תרתי ואכתי מיבעי ליה דהבי אמר רחמנא
לא תתן להם אכתנת של חנם א״כ לימא
קרא לא תחינם מאי לא תחנם ש״מ כילה תנ״ה
לא תחנם לא תתן להם חנייה בקרקע ד״א לא
תחנם לא תתן להם חן ד״א לא תחנם לא
תתן להם מתנת חנם ומתנת חנם גופה
תנאי היא דתניא לא תאכלו כל נבילה
אם בשעריך תתנגה ואכלה או מכור
לנכרי אין לי אלא לגר בנתינה ולנכרי
במכירה לגר במכירה מניין תלמוד לומר
תתנגה או מכור לנכרי בנתינה מניין ת״ל
התנגה ואכלה או מכור לנכרי נמצא אתה
אומר אחד גר ואחד נכרי בין בנתינה בין
במכירה דברי ר״מ רבי יהודה אומר דברים ככתבן לגר בנתינה
ולנכרי במכירה שפיר קאמר ר״מ ור׳ יהודה אמר לך אי סלקא דעתך
דקאמר ר״מ ליכתוב רחמנא תתנגה ואכלה ומכור או למה לי שבע מינה
לדברים ככתבן הוא דאתא ור״מ דהוא לאקדומי נתינה דגר למכירה דנכרי
ורבי יהודה כיון דגר אתה מצווה להחיותו ונכרי אי אתה מצווה להחיותו
להקדים לא צריך קרא: ד״א לא תחנם לא תתן להם חן : מסייע ליה לרב
דאמר רב אסור לאדם שיאמר כמה נאה נכרית זו מיתיבי מעשה ברשב״ג
שהיה ע״ג מעלה בהר הבית וראה נכרית אחת נאה ביותר אמר כמה רבו
מעשיך ה׳ ואף ר״ע ראה אשת טורנוסרופוס הרשע רק שחק ובכה רק
שהיתה באה מטיפה סרוחה שחק דעתידה דמגיירה ונסיב לה בבה דהאי
שופריא בלי עפרא ורב אודויי הוא דקא מודה דאמר מר הרואה בריות
טובות אומר ברוך שככה בראה בעולמו ולאסתכולי מי שרי מיתיבי שנשמרת דבר
מכל דבר רע שלא יסתכל אדם באשה נאה ואפילו פנויה באשת איש
ואפילו מבוערת ולא

דלכ״ע איכא למידם תתנגה ומכור אלדעיל מיניה ולהדבתיהם ואפי׳ רבי יסודה לא פליג אלא מטום לו וסכי נמי דרבנן פרק איזהו נשך (דף סא.)
את כספך לא תתן לו בנשך ובמרבית לא תתן אכלך לבנרבית בנשך ובמרבית אכסיכם ולקמן ולאכלך לבנרבית ולקמ״ם מ״ם מסכיה דפרק קמא דקידושין
(דף נב:) גבי מפני מיכוס תקום והדרת פני זקן דלא שדיין תקום והדרת אכיכם ולזקן ויש לומר דהתם לא שייך והדרת גבי מפני אלא שייך נמי תקום
גבי פני וקל לסכון ולזן לסרקות מלוסס מקרלות באין לכם הכרע (יומא דף נב:) וכסיומן מכם מ״ם שו״ת פי׳ מהר מבוקדים שהם אחרוב וקס מאלי
לא אמרינן דקיימי אתרתיייהו דהסכלא שייך פיכוכו בזה כמו בזה שהם אחם תוטיב יכיס בהם תוטיב יכיס בהם תוטיב יכיס
שהם לשון פוקעות כמו נכא אבא לכם וכ׳ אחרו לכם כ׳ עז אם אם מוסב לאחרו אינו מקלל אלא אבם ואם אבם מוסב על כי עז נמצא מקלם
וכן קס לי קלי אבעם נראה שיהו אלכי נכר ולי קלי אהבך סוכב וגומר כמו נתחייב הבתים ע״ל ממטוקדים וממחר ולין לבם בוס חילוק
משמעות זוכירולמי מוסיף פסוק שבי אלין לו סברא בני יעקב כאו מן הבדה בבעבם לו כשמעם לו ויתעלבו ולבם ים חילוק משמעות דלי
כשמעם קלי אבלא משמע שבאו בלא עת ולו כשמעם קלי אויתעלבו ל״כ כאו בעבם ולאחר שבאו כשמעם לו ויתעלבו : **רבי** יסודה אומר דברים
בבתבן . יומא לנכי יסודה נמס לי לא תתנם לאסור מתנת חנם ותיפוק ליה מבכלא ו״ל דלא תתנם אלעריך ליתן בו נאו והלי דבכא נמי אלעריך
לעבם לי נמי איכא למימר דהלי דבכא אלעריך לגלות על נתינה דגר שהיא מתנה ממם ולא נתינה בדמים ובקבה ריב״ם. דבכא אסר מתנת חנם
לנכרי לנכרי יסודה ובפרק כל שעה (דף כב . וס״ם) מוקמינן הסיא דשולח אדם ידך לנכרי כרבי יסודה ותיקן רבי דבתוספתא [פרק ג] תניא גבי מילוים
דרבי יסודה דבכא בנכרי המכירו מותר מפני שהוא כמוכרו לו וכא דאמרינן בפרק הדר (דף סד :) דא״ל לבסוה נכרי טול גלוסקין מאילעא ואע״פ
שלא היה מכירו בדמשמע הכם באי הכם בסיס מתלוה עמו בדרך וא״ם לאלן דאחר וכי ליה בסוה דמפרכינן עניי נכרים עם עניי ישראל
מפני דרכי שלום [גיטין סא.] וי״ל דדרכי שלום אין זו מתנת חנם וא״ם לאלן דבר׳ וכי ליה בסוה [לקמן כו .] דבעבו״ם ולרוצי בהמה דקה
לא מעלין ולא מורידין וי״ל דקרא מייבר שאינו מתיה בלוחה מתנה כי אם לא יתן לו כלום לא יומה ולא דמי לבעלאה מן בסור שהוא קרוב לאיתה
ואם מעלסו ממלא מגדל בן נעבו״ם : **ורבי** מאיר בסיא לאיעבריך דלקדום מתיה דגר למכירה דנכרי.זא״ה וכי אם יש לו לאדם ותתן למבו״ה אינו אגר
קודם שימכרנו לנכרי וסלא אפי׳ ישראל אינו מלוה על כך וי״ל דדוקא נבילה שאינה שוה אלא דבר מועט ישראל שלא היו נכרים מצויים בזמיסם
ולגר היא שום סברם כשאר בשר : **להקדים** לא צריך קרא . וא״ם בין המסכרא יש לו לסקדים בתיה דגר למכירה דנכרי לאה נכתבה בתיה
דגר כלל מכ״ם ממכירה דנכרי ידעינן ליה וי״ל דאי לא כתיב בתיה דגר הוה אמינא דאסור לתן לו נבילה כדי שיתן לגר בתנייר לגמרי :
הרואה בריות טובות אומר ברוך שבראה בעולמו . בירושלמי אומר אפילו גמל נאה סוס נאה אומר ברוך שבראה לו בעולמו :

מסורת הש״ס א[לקמן סד .] בחולין דף קיד : פסחים דף לא:
ב״ק דף מא . ג[פסחים שם כג : ומזר לקמן
סד.] דברכות ד׳ מה: ד[שם איתא ברוך שבראה לו בעולמו וכ״ל בעוש״ע ת״ל
סי׳ רכ״ב ומרושלמי שסכיתו תוס׳ דבכא ד״ה הרואה ה[וע״ע תוספות
יומא כג . ד״ה הרואה בשבעה ותוס׳ מגילה יד : ד״ה דאגיירם ותוס׳
קידוש לב : ד״ה לרבות] זוע״ע בתוס׳ יומא לא : **נב** : **ומתוגין קיד** :
וב״מ מא . [ופסחים לא :]

עין משפט נר מצוה צה מ״ז פ״ו מה׳ ע״ז הלכה ד **צו** מ״ז
שם פרק י הלכה ד ופרק ג מה׳ זכייה
ומתנה הלכה יח סמג עשין עד טוש״ע י״ד סי׳ קנא סעי׳ יא **צז** מ״ז
פרק ו מה׳ ע״ז הל׳ ד׳ וס״ע מה׳ זכייה הלכה יח **צח** ד סמ״ע פרק ו
מה׳ ע״ז הל׳ ד טוש״ע י״ד סי׳ קנא סעי׳ יד **צט** מ״ז שם פרק ו מה׳
ע״ז הל׳ ד טוש״ע י״ד סי׳ קנא ס״ה **ק** מ״ז שם פרק ו מה׳ ברכות
הל׳ יג סמג עשין כז טוש״ע א״ה סימן רכה סעיף י **קא** מ״ז שם פרק ו מה׳
מלכות אישורי איסר הל׳ כ סמג לאוין קכו טוש״ע אה״ע סי׳ כא סעי׳ א

שלא יכריכו אדם ביום . מאי קלא דרשם גמורה היא ולא אסמכתא דמעמא דרבותיה דיתקקל דתמרי' פרק שני דתולין (דף מז.) וסקשם ס"ר אלהנן ס"ל שלא סרכרתי ביום ובאתיו לידי טומאה בלילה ואזלי' דמכל מקום רבותא היא ממה שהיה מלא לעמוד מהרהור מה שאין כן בשאר אדם דאינו נזקק לטמא בכל יום כדאמרי' בנכנה בתרא פרק גמ בכל יום כדאמרי' (דף קכד :) ג' דברים שאין אדם נטול מהם בכל יום וקח תמיד הרהור :

ענוה מביאה לידי יראת חטא . ביראה דקלים גרים לידי יראת חטא . ביראה מביאה לידי עונה וקא סבר ברבי יוסף בן לוי דבסמוך דאמר ענוה גדולה מכולם ופקשם ר"י מפרי"ם דאמרינן[מסכת] דרך ארץ פ"ו) אלשם דברים שקולים זה כזה יראת חטא חכמה ענוה וי"ל דס"ל דלא סגיא לסא בלא כא יראה בלא חכמה וחכמה בלא יראה ומיהם בלא ענוה וענוה בלא מיהם ' : **חסידים** לא נאמר אלא בענוה . ומ"ש סא כתיב נמי אז תבין יראת ה' מחזון לחסידיך ולא כתיב לענויך וי"ל סתם חסידים כתיב וכ"ש בענוה אבל לענין בשורת הגאולה פשיטא תולה אותם בחכמים ונדולים יותר : **ואי** אשמעינן הני תרתי דלא ידיע שבחייהו . ופקשם הר"ר אלחנן דאשמעינן סתם חידיע שבחא וקשה דפסחא וכ"ש אילן גל"ל דלא זו לף זו קתני : **בהמה** ע"מ לאחוט מהו . פירש מאי בעי ומאי פריני ר"מ וכרבי יהודה בסמוך הא אפי' אחוט בסתם אחרינן לעיל [דף עז.] אימור לאחיטה אבל לא אפי' לכפ"ס דלא מיירי לעיל אלא בפרה דוקא ניחא וי"ל לפ"ס דהכא מיירי בעגלים ומיהיסה שאסור לאחוט לסם :

השחיטה בבהמה דילמא ההיא טיפה מחתכה להו לסימנין ממנה מסריח מסייע ליה לרבי חנינא בר כהנא דא"ר חנינא בר כהנא אמרי בי רב הרוצה שלא יסריח מהו יהפכנו על פניו : **ת"ר** ונשמרת מכל דבר רע שלא יהרהר אדם ביום ויבא לידי טומאה בלילה מכאן א"ר פנחס בן יאיר תורה מביאה לידי זהירות זהירות מביאה לידי זריזות זריזות מביאה לידי נקיות נקיות מביאה לידי פרישות פרישות מביאה לידי טהרה טהרה מביאה לידי חסידות חסידות) מביאה לידי ענוה ענוה מביאה לידי יראת חטא מביאה לידי (קדושה קדושה) מביאה לידי רוח הקודש רוח הקודש מביאה לידי תחיית המתים וחסידות גדולה מכולן שנאמר אז דברת בחזון לחסידך ופליגא דרבי יהושע בן לוי דא"ר יהושע בן לוי ענוה גדולה מכולן שנאמר רוח ה' אלהים עלי יען משח ה' אותי לבשר ענוים חסידים לא נאמר אלא ענוים הא למדת שענוה גדולה מכולן : **אין** מוכרין להן וכו' : **ת"ר** המוכרין להן אילן על מנת לקיץ וקוצץ דברי' ר' יהודה רבי מאיר אומר אין מוכרין להן אלא קצוצה שהת ע"מ לגזוז וגוזז דברי רבי יהודה רבי מאיר אומר אין מוכרין להן אלא גזוזה קמה על מנת לקצור וקוצר דברי רבי יהודה ר' מאיר אומר אין מוכרין אלא קצורה וצריכא דאי אשמעינן אילן בהא קאמר רבי מאיר כיון דלא פסיד משהי ליה אבל האי דכי משהי לה פסיד אימא מודי ליה לר' יהודה ואי אשמעינן בהני תרתי משום דלא ידיע שבחייהו אבל שהת דידיע שבחייהו אימא מודי ליה לר' מאיר ואי אשמעינן בהא בהא קאמר ר' מאיר אבל בהנך אימא מודי ליה לרבי יהודה צריכא איבעיא להו בהמה על מנת לשחוט מהו התם טעמא מאי שרי ר' יהודה דלאו ברשותיה קיימי ולא מצי משהי להו אבל בהמה כיון דברשותיה דעבו"ם קיימא משהי לה או דילמא לא שנא תא שמע דתניא בהמה על מנת לשחוט ושוחט דברי רבי יהודה רבי מאיר אומר אין מוכרין לו אלא שחוטה: **בותני'** אין משכירין להם בתים בארץ ישראל ואין צריך לומר שדות ובסוריא עין משפט נר מצוה קא

מסורת הש"ס

לא בבגדי צבע [של] אשה אלא בחמור ולא בחמורה ולא בחזירה ולא בעופות בזמן שנזקקין זה לזה ואפי' בלא עינים במלאך המות אמרו עליו על מלאך המות שכולו מלא עינים בשעת פטירתו של הולה עומד מעל מראשותיו וחרבו שלופה בידו וטיפה של מרה תלויה בו כיון שחולה רואה אותו מזדעזע ופותח פיו וזורקה לתוך פיו ממנה מת ממנה מסריח ממנה פניו מוריקות קרן זוית הואי : ולא בבגדי צבע [של] אשה : א"ר יהודה אמר שמואל לאפי' שטורחין על גבי כותח א"ר פפא ובמכיר בעליהן אמר רבא דיקא נמי דקתני ולא בבגדי צבע אשה ולא קתני ולא בבגדי צבעונין שמע מינה אמר רב חסדא ה"מ בעתיקי אבל בחדתי לית לן בה דאי לא תימא הכי אנן מנא לאשפורי היכי יהבי' הא קא מסתכל וליטעכיך הא דאמר רב יהודה דמין במינו מותר להכנים כמכחול בשפ"פרת הא קא מסתכל אלא בעבידתיה טריד ה"נ בעבידתיה טריד אמר מר ממנה מת נימא פליגא דאבוה דשמואל דאמר אבוה דשמואל אמר לי מלאך המות אי לא דחיי שנא ליקרא דברייתא הוה פרענא בית ליה לרבי חנינא בר כהנא דא"ר חנינא בר כהנא אמרי בי רב הרוצה שלא יסריח מהו יהפכנו על פניו : **ת"ר** ונשמרת מכל דבר רע שלא יהרהר אדם ביום ויבא לידי טומאה בלילה מכאן א"ר פנחס בן יאיר תורה מביאה לידי זהירות זהירות מביאה לידי זריזות זריזות מביאה לידי נקיות נקיות מביאה לידי פרישות פרישות מביאה לידי טהרה טהרה מביאה לידי חסידות חסידות) מביאה לידי ענוה ענוה מביאה לידי יראת חטא מביאה לידי (קדושה קדושה) מביאה לידי רוח הקודש רוח הקודש מביאה לידי תחיית המתים וחסידות גדולה מכולן שנאמר אז דברת בחזון לחסידך ופליגא דרבי יהושע בן לוי דא"ר יהושע בן לוי ענוה גדולה מכולן שנאמר רוח ה' אלהים עלי יען משח ה' אותי לבשר ענוים הא למדת שענוה גדולה מכולן : **אין** מוכרין להן וכו' : **ת"ר** המוכרין להן אילן על מנת לקיץ וקוצץ דברי' ר' יהודה רבי מאיר אומר אין מוכרין להן אלא קצוצה שהת ע"מ לגזוז וגוזז דברי רבי יהודה רבי מאיר אומר אין מוכרין להן אלא גזוזה קמה על מנת לקצור וקוצר דברי רבי יהודה ר' מאיר אומר אין מוכרין אלא קצורה וצריכא דאי אשמעינן אילן בהא קאמר רבי מאיר כיון דלא פסיד משהי ליה אבל האי דכי משהי לה פסיד אימא מודי ליה לר' יהודה ואי אשמעינן בהני תרתי משום דלא ידיע שבחייהו אבל שהת דידיע שבחייהו אימא מודי ליה לר' מאיר ואי אשמעינן בהא בהא קאמר ר' מאיר אבל בהנך אימא מודי ליה לרבי יהודה צריכא איבעיא להו בהמה על מנת לשחוט מהו התם טעמא מאי שרי ר' יהודה דלאו ברשותיה קיימי ולא מצי משהי להו אבל בהמה כיון דברשותיה דעבו"ם קיימא משהי לה דתניא בהמה על מנת לשחוט ושוחט דברי רבי יהודה רבי מאיר אומר אין מוכרין לו אלא שחוטה: **בותני'** אין משכירין להם בתים בארץ ישראל ואין צריך לומר שדות ובסוריא

מסורת הש"ס

לא בבגדי צבע [של] אשה . שזוכר לת סאשה כמו שהיא שוכבת כס שמייפין אותם ומסרבר אחריהם: קרן זוית הואי . כשפוגע לימון לו לשמאל נכנס ממבוי לעמבוי ופוגעין זה לת זה בקרן זוית דאינו רואה אותם מבחוץ כאם כנגדו שעשה עיניו : בעליהן . סאשה סרגילה לנוכנן: לבע תורה אור לא : . משמע שמכירה : בגדי לבעונין . לימון של נשים ומקקתני בגדי לבע אשה משמע שמכירה . בעתיקי . שלבסתן וכבר רלה לותם מלוכשת בהן ובשחוזר ובואה אותן מבר ביופיה ודוקא בגדי לבעונין לפי שבאשה נאה בהן ולא שביתי אבל שאר בגדים דשביתי ואינן לעני לא מסיק הדעתיה לסרסר : בחדתי . שלא לבתן משעולה : לאפוקי . כוכם סמתקן בגדים חדשים : מין במינו . בסרבעת בסמים : מוחר . לאדם לסכנים בידים אבר סוכר : כמכחול בשפופרת . מכחול הוא קיסם מעכו"סין בשפופרת קנה שבמכחול בתוכה והקיסם קרוי מכחול על שם שבוחלין בו : סל קל מסתכל . ותניא לעיל לא בחמור ולא בחמורה : בעבידתיה טריד . לבו על מלאכתו ושוכח בהרסור : הוס פרענא כית שמיעה . לרחוק מבחון כבבמה אלמא מתתן ממה הוא : ונשמרת מכל דבר רע . וסמוך ליה כי יהיה בך איש אשר לא יהיה טהור מקרה לילה וקא מזהיר ליה לסמר שלא יבא לידי כך : תורה . ע"י שעוסק בה ועוד שרוחה ומבין אזהרות שבה ונשמר : זריזות. [זריז] ונשמר קודם לכן שלא תבא עבירה לידו כי הכא דאינו מהרהר לבא לידו טומאה : זהירות . בהשבעירים בא לידו לשמר שלא יבבל וכיי דאמרינן בכל הכבר בשחיט ת חולין (דף קז :) מאי לאו דזהיר ולא נגע לא דזהיר קדוש ומבי ידיה בעיקרא : נקיות . נקי באין חטא : פרישות . אף מדבר שמותר פרש לשמור על עצמו : טהור . לא מלוכן ומדבק בו : ומשמע דלא מיירי בעבירה : לא ידיע בשחיטה . ולא נאמר ליקרא דבריות : מעיקרא . לא מיעבר שבת בתיבורין מבאן ואילך דקמה פסדה ואולן נסי ממי דלא פסיד מיהו לא מיעבר דלשבת : אכל שבת . דנלאה לעיניים דמה דמעבי ליה מעבדתא : בסא קמאר ר"מ . בשבת מעוס דידוע שבחיה : דלאו בכשותיה קיימי . שבת ואילון וקמה בקרקע ובראלן ניכוח ולא מלי לסוייוסו דיסרלא מעבב עליה : אכל בהמה . מבי זמן לה עבו"ס בכשותיה קיימא : על מנת לשחוט. מתנה עמו בכיבוס : **מתני'** אין משכירין בתי' . לעבו"ס בא"ש גזירה משום מכירה דתורה מכירה לגזירה לכתוב נקרא ת"ל דכל זמן שלא בבם כל א"ש לא היה לו רשות לכתוב מוצה לאדן וכבי אחת בספרי פרשת עקב בבבבם דוד תרם נהרים ואדם נוצב אמר לו הקב"ה סמוך לפלוני ם ד לא בבבת ואתה סולך ומבבם מו"ל אל' ואת הינוסי יוסב ירושלים וגו' יב : **אלפני** דלפני לא מפקדינן. אלו מיעמא בעלמא הוא כלומר. לכולי מקום שאמרו לבבבוב לפני עור : **אף** מבינו שאמרו לבבבוב לא נבית דיבה אמרו וכו' . יש לפקפק על מה סומכים עתה בני הדם לבבור ולבבבוב בתים לעבו"ם ולא. לבית דיבה אמרו כאן ומכאן ר"ש אומר אם אינו מבבבוב לבבבוב לבבבוב ל

ואסתמא כרבי מאיר דאי רבי יוסי בכלדוכתא מוגרי: ובכל מקום לא ישבור וכו׳ : תניא א״ר שמעון אומר לא ישבור אדם מרחצו לעבו״ם מפני שנקרא על שמו ועבו״ם זה עושה בו מלאכה בשבתות וימים טובים אבל לכותי מאי שרי כותי אימר עביד ביה מלאכה בחוש״מ בחוש״מ אגן נמי עבדינן אבל שדהו לעבו״ם מאי ״ שרי מאי טעמא אריסא אריסותיה קעביד מרחץ נמי אמרי אריסא אריסותיה קעביד ״ אריסא דמרחץ לא עבדי אינשי תניא בר״ש בן אלעזר אומר לא ישכיר אדם שדהו לכותי מפני שנקראת על שמו וכותי זה עושה בו מלאכה בחש״מ אבל עבו״ם מאי שרי דאמרי אריסא אריסותיה עביד א״ה כותי נמי אמרי אריסא אריסותיה עביד

אריסותא

וסתמא דר״מ. דאמר בא״ר אין מסכירין: כותי. לא עביד מלאכה בשבת הכל כתוס״מ עביד דלמדרש סופרים לא חייבי: כותו של מומד. לדידן נמי שרי לסתם מרחצאות: אבל שדהו לעבו״ם שרי. לסכיר סיכה דליכה למיתה לתנייא קיקש כגון בת״ל ואע״פ שנקראת על שמו לא תהדי ליה דליכה עבו״ם שלוחו אלא אמרי אריסא סוא וקיבלה עליו לאחצה לבלים ונרגיע ועליו מוטל לעשות: אריסותא

לפני אידיהן פרק ראשון עבודה זרה כב

אריסותא לר״ש בן אלעזר ליה אלא עבו״ם מאי טעמא מותר דאמרינן ליה וציית כותי נמי אמרינן ליה וציית כותי לא צייתת דאמר אנא גמירנא טפי מינך א״ה מאי אירייא מפני שנקראת על שמו תיפוק ליה דלפני עור לא תתן מכשול הדא ועוד קאמ׳ חדא משום לפני עור ועוד מפני שנקראת על שמו הנהו מוריקאי דעבו״ם נקיט בשבתא וישראל בחד בשבתא אתו לקמיה דרבא שרא להו איתיביה רבינא לרבא לישראל ועכו״ם שקיבלו שדה בשותפו׳ לא יאמר ישראל לעכו״ם טול חלקך בשבת ואני בחול ואם התנו מתחילה מותר ואם באו לחשבון אסור איכסיף לסוף איגלאי מילתא דהתנו מעיקרא הוו רב גבריהה מבי כתיל אמר הנהו שתילי דערלה הוי עכו״ם אביל שני דערלה וישראל שני דהתרא אתו לקמיה דרבא לישרא להו והא אותביה רבינא לרבא לסיועי סייעיה והא איכסיף אלא היו דברים מעורם איבעיא להו סתא מאי ת״ש אם התנו מתחיל׳ מותר יהא סתמא אסור אימא סיפא אם באו לחשבון אסור הא סתמא מותר אלא מיהא ליכא למשמע מינה :

הדרן עלך לפני אידיהן

גאין דמעמידין בהמה בפונדקאות של עכו״ם מפני שחשודין על הרביעה יולא תתייחד אשה עמהן מפני שחשודין על העריות ולא יתייחד אדם עמהם דמפני שחשודין על שפיכות דמים : גמ׳ ורמינהי

אי מכי תיפוק ליה משום לפני עור . מקשה לר״י אמאי קאמר א״ש דאמלתי׳ דר״ש בן אלעזר גזרה היה יכול לסקשות תיפוק ליה משום לפני עור ופי׳ הר״ר אלחנן בשלמא אי אמרת דכותי נקט לרבותא וס״ס עכו״ס ניחא דנקט שעמא דנקרא על שמו דשייך בכרוויהו אלא״ה דנקט כותי דנקט משום לפני עור וכותי גר תורה אור

לפני עור : תיפוק ליה משום לפני עור . אלעזר ליה אלא עכו״ם מאי טעמא מותר דאמרינן ליה וציית כותי נמי אמרינן ליה וציית כותי לא צייתת דאמר אנא גמירנא טפי מינך א״ה מאי אירייא מפני שנקראת על שמו תיפוק ליה דלפני עור לא תתן מכשול הדא ועוד מאמ׳ חדא משום לפני עור ועוד מפני שנקראת על שמו הנהו מוריקאי דעבו״ם נקיט בשבתא וישראל בחד בשבתא אתו לקמיה דרבא שרא להו איתיביה רבינא לרבא לישראל ועכו״ם שקיבלו שדה בשותפו׳ לא יאמר ישראל לעכו״ם טול חלקך בשבת ואני בחול ואם התנו מתחילה מותר ואם באו לחשבון אסור איכסיף לסוף איגלאי מילתא דהתנו מעיקרא הוו רב גבריהה מבי כתיל אמר הנהו שתילי דערלה הוי עכו״ם אביל שני דערלה וישראל שני דהתרא אתו לקמיה דרבא ישרא להו והא אותביה רבינא לרבא לסיועי סייעיה והא איכסיף אלא היו דברים מעורם איבעיא להו סתא מאי ת״ש אם התנו מתחיל׳ מותר יהא סתמא אסור אימא סיפא אם באו לחשבון אסור הא סתמא מותר אלא מיהא ליכא למשמע מינה :

הדרן עלך לפני אידיהן

גאין דמעמידין בהמה בפונדקאות של עכו״ם מפני שחשודין על הרביעה יולא תתייחד אשה עמהן מפני שחשודין על העריות ולא יתייחד אדם עמהם דמפני שחשודין על שפיכות דמים : גמ׳ ורמינהי

בשבת מ״מ הוי כלילו מעמיד פועל בידים ונראה לפר״ר אלחנן דבתנוא אפילו התנו מתחילה לא יועיל כיון שכל סתמה שלישראל הוא וס״ל דמסכיר תנורו בשבת ואומר לעכו״ם טול שדר תנורי בשבת דשתיקנו לי בחול ולא דמי לישראל ועכו״ם שלקחו שדה בשותפות שיש לעכו״ם חלק בגוף הקרקע וגם ר״י חזר בו והביא ראיה לדברי ר״ת דאין חילוק בין תנור לשדה דשם מרחן כי תנור דמי ובתוספתא[פ״ו]ומסכת דמאי תניא ישראל ועכו״ם שלקחו שדה ומרחן בשותפות לא יאמר לו ישראל לעכו״ם טול קצרו של דבר בין בלים בין שדה בין מרחן או תנור אם לקחו ישראל ועכו״ם בשותפות אסור לומר טול אתה חלקך בו׳ אלא״כ התנו מתחילה קודם שלקחוהו שאין לישראל בשבת שום חלק וגם ר״ת בתוספו׳ מעשה דתנור שם לקבל המוב מן העכו״ם ולהחזיר ולהלוות ולהתנות מתחילה מיהו היכא שלקחו הישראל במשכון נראה שלא״ל בלשון העכו״ם ובפר״ר התנור ולבדה דשם מרחן כי תנור דמי ובתוספתא לא יאמר לו ישראל לעכו״ם טול קצרו של דבר בין בלים בין שדה בין מרחן או תנור אם לקחו ישראל ועכו״ם בשותפות אסור לומר טול אתה חלקך בו׳ אלא״כ התנו מתחילה קודם שלקחוהו שאין לישראל בשבת שום חלק וגם ר״ת בתוספו׳ מעשה דתנור שם לקבל המוב מן העכו״ם ולהחזיר ולהלוות ולהתנות מתחילה היכא שלקחו הישראל במשכון נראה שלא״ל בלשון העכו״ם ובפר״ר התנור ולבדה דשם מרחן כי תנור דמי ובתוספתא

הדרן עלך לפני אידיהן

אין מעמידין בהמה בפונדקאות של עכו״ם . ומפרש״י בשם הר״ר אלחנן דבתנוא אפילו התנו מתחילה לא יועיל כיון שכל סתמה שלישראל הוא וס״ל דמסכיר תנורו בשבת ואומר לעכו״ם טול שדר תנורי בשבת דשתיקנו לי בחול ולא דמי לישראל ועכו״ם שלקחו שדה בשותפות שיש לעכו״ם חלק בגוף הקרקע וגם ר״י חזר בו והביא ראיה לדברי ר״ת דאין חילוק בין תנור לשדה דשם מרחן כי תנור דמי ובתוספתא[פ״ו]ומסכת דמאי תניא ישראל ועכו״ם שלקחו שדה ומרחן בשותפות לא יאמר לו ישראל לעכו״ם טול קצרו של דבר בין בלים בין שדה בין מרחן או תנור אם לקחו ישראל ועכו״ם בשותפות אסור לומר טול אתה חלקך בו׳ אלא״כ התנו מתחילה קודם שלקחוהו שאין לישראל בשבת שום חלק וגם ר״ת בתוספו׳ מעשה דתנור שם לקבל המוב מן העכו״ם ולהחזיר ולהלוות ולהתנות מתחילה היכא שלקחו הישראל במשכון נראה שלא״ל בלשון העכו״ם ובפר״ר התנור ולבדה דשם מרחן כי תנור דמי ובתוספתא

מסורת הש״ס

אן[עירובין מ . וש״נ] ב[נדרים כט׳ וש״נ ועיין נדרים עב .] ג[לעיל יד :] ד[עירובין סב .] ה[נ״ל בהגיגה דף יח.] ו[וע״ע תוס׳ תגיגה יח . ד״ה חולו]

עין משפט נר מצוה קיא

א[ב״מ מיי׳ פ״ו מס׳ שבת הל׳ ט״ו סמג לאוין סה טוש״ע א״ח סי׳ רמב ס״א [ומיב אלפס עוד בשבת פט״ו דף לא .]

מסורת הש״ס

ב[תוספתא פ״ב] ג[מהרש״א מ״ז דמכ״ש א״ל מ״ז ה[ד״ר יח.] ו[ע״ע מלאכות כט״ל

ג

יז סמג סה טור ש״ע א״ח סימן רמה סעיף ב א רמ״ז מכ״מ ליסורי ריאסה הלכה ה סמג לאוין קכו טוש״ע יו״ד סימן קנג סעי׳ א ב רמ״ז סה הלכה ד סמג שם טוש״ע שם סעיף ד טוש״ע אה״ע סימן כב סעיף ב ג רמ״ז פי״ב מס׳ רוצח ס״ו סמג עשין מט טוש״ע יו״ד סי׳ קנג סעי׳ כ׳

עין משפט נר מצוה קיב

מ[מיימון פ״ו מהלכות שבת הלכה ו סמג עשין סה טוש״ע א״ח סימן רמה סעי׳ א קיג רמ״ז פ״ו מס׳ מאכלות אסורות הל׳ יד ועיין בסמג׳ וכ״מ טוש״ע יו״ד סימן רל״ד סעיף יג רמ״ז ג[מיימון פ״ו מה׳ שבת הל׳ ט״ו סמג עשין רמ״ז סימן רמה סעיף ב א רמ״ז מכ״מ ליסורי ריאסה הלכה ה סמג לאוין קכו טוש״ע יו״ד סימן קנג סעי׳ א ב רמ״ז

ורמינהי לוקחים מהם בהמה לקרבן . תימא דאמוחיב מברייתא אמתני' לימני מתני הן אהדדי אין מעמידין ורמינהי מקום שכא ועוד קשה אמאי לא שני הכא שיעוה קמא דרב דלעיל (דף יד ב) מקום שהתירו למכור כו' וי"ל דהכיא רוויחא דמתני' כבר מבמה לה בפ"ק (דף יד:) ובגיה שפיר ואע"ג דהכא נמי נתיה לבגויי שיעוה קמא דרב מקום שהתירו דכבר הא דתיקון ליקח מהם לקרבן דלא שני הכא דתיקון אסור אלא במקום שאסרו למכור אסור ליקח אלמא אינה דוכתא דתיקון ותקנו מ"ב כל כך דלאי דמותני מיניה כבן לר"ל לקחן בשמעתין דמשמע בהו שמותר ליקח מן הטבו"ם בהמה לקרבן ונעכרן להעמידם במקום שנהגו למכור מפני שאינם חשודים על הכרעה ואין זה יכול לשוח הכא מייתי קראי דמלרים וכגון ופלגתיה דר"ל שכן חשודים על הכרעה וגם כל אלן קדר שהם ערביים הם חשודים על הכרעה כדמשמע בסמוך ברבי אחר נקח יקר מן הסוק כו' ועוד תקשי אמו ניקום ונימא לה לקראי כי התיסו במקום שנהגו למכור ונלאה דמסקי טעמא הדר כיה רב לעיל מהוי שיעוה דמקום שנהגו למכור כו' אפי' שלא הים יכול להעמידו אלן ויי"ל דידע שפיר שיעוה דבטו"ם הם על בהמתו ומ"מ פריך מהכא דלוקחין דה"ד דאיכא למיחש לרבעה כיון דבעיה חייש שפעמים אינו יכול למכרה לו מלך ומיתה ומי לרבינא ולרבי פדת דבסמוך ומ"מ כיון דמוקמינן שיהר קרבן בכל מקום אף במקום שנהגו שלא למכור מיקמי לן מ"מ כיון דמה שהין אלן זמעמידין מהום חשש רבעה הוא בקרבן איך התירו וי"ל דמקום שנהגו שלא למכור מהנא הוא דאיכא הא דאיכא הא ונענין קרבן אפילו מנהגא ליכא אלא היו מוכנין ליתנו מעוקה מהם בהמה לקרבן אין לדבר סוף דא"ל שלא יתעבר בהמות של מקום שנהגו שלא למכור שבהמות שנהגו למכור ע"י משא ומתן וכל קנוי המלאה על מתאם דמי ומבהמות העולדים מביאו של ישראל אין דיי ליקח לקרבן מהום דבהתיר מומי דפסלי אפילו בדוקין שבנין: **מוקצה**. פי' שיהדו לתקרובת עכו"ם ומכמו לגומרי' ואפילו הכי עכו"ם הכל ייחוד גרידא אינו כלום (לקמן מד:) דאין הקרב לעכו"ם כדמשמע בפ"ב (דתרומה) [ל"ל דתמורה] [דף כט.]: **אי** איתא דתקנייה לא הוה מוכן ליה לזוחת דמלאת נקטיה אלומר אפי' במקום דבכולהו דמקנו ואלה אין לחוש מדמוכן ליה דבלאו הכי טעמא בסתמא לא חייבינן לדלמא מקנו ואפלו הכי הוה לא מבטל מהום חשש רבעה ולא מהום חשש סמוקלס ונעבד: **רגלא** בהכיס ידע. רקונטרס גרים רגלא בדי"ם לשון רגיל כמו לא רגל על לשונו (חגיגה טו) וכ"ת גרס כפי' הערוך הדגלא בדני"ת לשון שקרן שכן מתרגם (מצני יו) במשפט לא ימעו: פיו לא יגדל פומיס וכ"ק שקרן בהכיהו מכיר וכן חשש עומדים על הטיקר אפי' הכי הקב"ם אוסכן שנאמר ודגלו עלי אהבה ומפר"ת המתרגמין זה לשון מעילתו דקאמר מגין לקולא בתורה שקרא לאהרן הכן שיולא בהלכה הקב"ם אוסכן שנאמר ודגלו עלי אהבה אבל רש"י פי' מדגלין לשון דגל המקבילים קבלות כרבים וקבית דה"ב מלי הלים לריך דידעי לזרם' דשמעתא ולית לה רבה לשון מעילתו דקאמר מגין לקולא בתורה שקרא לאהרן הכן שיולא פי' שאע"פ שלא יקרא הלקב שנאמר ודגלו עלי אהבה אבל רש"י פי' מדגלין לשון דגל המקבילים קבלות כרבים וקבית דה"ב מלי הלים לריך פשיטא שמחבלים לפני המקום: **דאמר** מר הביכה עליהם בהמתה של ישראל . לא נודע לר"י מהיכן נזקא עיקר דבר זה: **עבו"ם** שלא עמדו על הר סיני . וגראה דדגרים נמי דפסקא זוהמתן סיינו משום דאע"ג דאיתנו לא סוו מזלייהו סוו ':

עין משפט נר מצוה ד לתמיין פ"ג מס' איסורי מזבח הג' טו ה לתמיי' פכ"ב מס' איסורי ביאה הכ' ו סמג לאוין קלו טור אה"ע סי' כד ו לתמיין שם הג' שם טוש"ע אה"ע סי' כב סעיף יח ן לתמיי' שם הל' טו טוש"ע שם סעיף יז ח ס ו לתמיי' שם הל' ה ו סמג שם עשה אה"ע סי' כד

מסורת הש"ס א[תוספתא פ"כ] ב[גיטין טו.] ג[גיטין טו: תוספתא פ"ג] ד[כ"מ דף ע"א]: הגיהין לח . ושכח דף קמו . יבמות ז' קו: זמוכרין מסר"מ ה[ערך דגל תמנה בערך גלגל גרים כשם רבינו תנגלא וריגלא כרי"ם וע"ם מס שפי' על זס] מדגרסינן נמי גרים נמי כל"ל [כל זה הוא להדיא בשבת קמו . וה"כ מלה וגראה שבתנו פוס' גרוסה פנים ע' בחידושי סלבות ובמהר"ם]

רבינא. מסדר לתרוי מתני' ובייתא דלעיל לעולם חשידי ומתני' לבתחילה קתני דאין מעמידין מהום דלמא רבע לה ובייתא דקתני אין מוחשין מהום רבע ולבבר לרבעה דעבד דמהום לבעבר קבעת לעיסרה דילמא בבר רבעה ולבבר לרבעה לא חייבינן: ומנא תימא.דלמידי דתם די ביום שני לן בין לבתחילה בין לדיעבד דלבתחילה תורה אור

דרבינא אמר לא קשיא הא לבתחילה הא דיעבד ובנא תימרא דשאני בין לבתחילה בין לדיעבד דתנן לא תתייחד אשה עמהם מפני שחשודין על העריות א"ל האשה שנתבשה בידי עכו"ם על ידי ממון מותרת לבעלה ע"י נפשות אסורה לבעלה אלא לאו ש"מ שאני לן בין לבתחילה לדיעבד ממאי דילמא לעולם אימא לך אפי' דיעבד נמי לא והכא היינו טעמא דמתיירא משום הפסד ממונו תדע דקתני סיפא ע"י נפשות אסורה לבעלה ל"ותו לא מידי רבי פדת אמר לא קשיא הא ר' אליעזר הא רבנן דתנן גבי פרת חטאת רבי אליעזר אומר אינה ניקחת מן העכו"ם וחכמים מתירין מאי לאו בהא קמיפלגי דר"א סבר חיישינן לרביעה ורבנן סברי לא חיי שי' לרביעה ממאי דילמא ר"ס"ע לא חיישי' לרביעה והכא היינו טעמא דר"א כדרב יהודה אמר רב דאמר רב יהודה אמר רב הניח עליהן עודה של שקין פסלה ובעגלה עד שתימשך בה מ"ם חיישינן ומ"ם לא חיישינן לא ס"ד משום ניחא פורתא לא מפסיד טובא ה"נ לימא משום הנאה פורתא לא מפסיד טובא התם יצרו תוקפו ודילמא

דרבינא אמר הא לכתחילה הא דיעבד.לכאורה משמע דרבינא דסבא ור' פדת דבסמוך נים לה הסיא שיעוה דלעיל דאמר הכא מ"ב מה יתרלו מבני המשנה הסיא דאין מעמידין והסיא דמקום שנהגו למכור מוכרין דלעיל בפ"ק (דף יד:) ואין לומר שיתרלו בשיעוה קמא דרב דלעיל במקום שהתירו למכור התירו ליתר דלא נהגו הכיא דבריסה כיון דלא קם דלף רב הדר ביה מהום טעמא דפריסת וי"ל דודאי כן רבינא כיון רב בר פדת אית לה שיעוה דעכו"ם הם על בהמתו לענין שלא יתאסר למכור לכם בשום מקום ולף במקו' שנהגו שלא למכור נמי ליכא איסורא שלא מנהגא כדפריסת מיהו מסתבר לה דלענין קרבן יש לנו להתיר ולאסור לף במקום שמוכרין ולא לסמוך על אותו טעם דעכו"ם הם על בהמתו אי לאו טעמא דדיעבד לרבינא ולר' פדת דמוקי לה בקרבן דלא חייביגן לרבינא כלל וא"ת ורבי יוחנן דמשני לקמן (דף כד:) גבול יש לם פחותה מבת שלשה שעקרת בת שלשה אינה שעקרת מה יתקן מהסיא דמקום שנהגו למכור מוכרין משמע מל בהמות לפי' יתרות על שלש ועוד דפחות מבת ג' נמי סיה לו לאסור שמא תשאה אלוו עד שהגיה בת ג' ורבינא ור"ל דקן פי' דבריו פחותה מבת ג' ודאי שעקרת אבל אינו ודאי כ"כ הילכך במקום שנהגו מוכרין אפי' בת ג' דעכו"ם הם לפי שאינו יודע בודאי ודוגא שלא תעקר ולענין קר. ן מוקי הסוא דלוקחין בפחותה מבת ג' ולא מיבעיא במקום שמוכרין דשרי ליקח אלא אף במקום שנהגו שלא למכור לוקחין לקרבן דשיין דודאי שעקרה חיים עליה ולא רבעה ומה שנהגו שלא מעבד לאמר מהום חשש דרבעה לאחר ג' יב כדפרסינן אבל בת שלש אין לוקחין דאיכה נעקרת כ"כ בודאי ואיכא לאיתם דילמא רבעה: **עד** ידי ממון מותרת לבעלה. פ"ה דמילי כלאים ושאלה דלמא דאיכא לאיתם דלמא לעולם אינה אסורה לבעלה ולא רבעה ואם תאמר דלמא מתרלת לו דודאי כיון דאיכא לאיתם דלמא לעולם אינה אסורה לבעלה ולא רבעה אמאי ל

ש"מ דפרס קדשי מזבח היא. תימא לרבינ"ס מגליס דקדשי מזבח היא
ונעמא משום רבינעה דלמא לעולם היא דקדשי מזבח ולא
משום עול דתקן (פרס פ"ב) עלס עליס זכר פסולס וי"ל דרבינעה הוס
שסיא בקומה זקופס לא שייך כס עול כמו בבהמה ועוד מדקתני עלס וכן
סיס ר"ל פוסל בכל הקרבנות אלמא לאו
מעמא מ. וס עולס: אלא מעתה תפסל
ביולת דוקן. לפוס ריסקא משמע דקאי
אהא דאמי שאני פרס דתשלת קרייס
דתנאן וס"פ אל"ב עשס פסול רבינעה
משום דקדשי מזבח היא תיבא למימר
דפליג ר"ס ואמר קדשי בדק בהיא סיא
הילכך לא תיפסלא לא בדרבינעה ולא ביולת
דוקן אלא כיון דאמרי מעמא דרבינעה
משום דתשלת קרייס דתמנא תפסל ביולת
דוקן דמכתמת לא פליג אסך דרבא אלמא
הנית כו' עד דקאמר אלא שאני פרס
הוא ולא מוס פוסל בס ולפי גירסת זו משמע
דסברת אדר ביס מעמא דתשלת קרייס
דתמנא אלא לעולם קדשי בדק בהיא לי"ס
ורבינעה היא דפסלא כיון דמוס פוסל בס
אבל ביולת דוקן לא תיפסלא ורבנן דפסלי
ביולת דוקן משום דסברי דקדשי מזבח היא
וקשה דבסס"ק דשבועות (ד' יא:) על סך
ברייתא דפרס אמר פרס דקדשי בדק
בהיא סיא ודוקן הוא דוקן לס כר"ס
ועוד דמוגיא דתלמודא ס"ק דזבחים (ד'
יד:) ופרק ' (המזבח מקדש) (דף סה :)
ובפ"ק דמנחות (דף ו: וסס) ובפרק ג'
דבכורות (דף כס.) ובמעמא ס' טרף בקלפי
(דף מב.) ובתמורה פ' יא (המזבח) משמע
דפרס קדשי ב"ס ואין סברא לבעמיד כל
הני כר"ס ולא ברבנן וע"ק דס"ק דחולין
(דף יא.) מוכח תלמודא דבר.ות פוסל
בפרס משום דתשלת קרייס דתמנא לבך
נראס לפרס אלא מעתה תיפסל ביולת
דוקן ולאו אליבייס דתשלת קרייס דתמנא
קאי אלא לאלתר דאסיר לבא דתיפסלא בדרבינ'
לו משום דבדי מזבח לו משום דתשלת
קרייס דתמנא וא"כ תיפסל ביולת דוקן
דאין לומר דפליג ר"ס על רבותיו ור"ל
ורבנן ולומר שיכשיר בדרבינעה אלמא הנית
כו' וא"נ אלא ובספרים לא סיס כתוב
אלא ובקונטרס פנים וכתב ס"ג אלא שאני
פרס וכו' לעולם קדשי בדק בהיא סיא
לר"ע ומעמא דתיפסלא בדרבינעה לר"ס
דוחיל ומוס פוסל בס ורבנן טעמייסו
משום דתשלת קרייס דתמנא ומיתא דכל
טעמא דתלמוד אתיא נמי לרבנן ומסקנא דפ"ק דחולין נמי מרבנן אתיא
וי"ס בכתוב בהן אחר ומודס ר"ס לענין קדשים ואלא מאי קדשי מזבח היא דס"ס
דתפסל ביולת דוקן מאי מ"מ בפלגתא קדשי מזבח היא דס"ס
ורבנן אלא מ"מ קדשי בדק בהיא סיא מי מיפסלא בדרבינעה עכולם אימא לך
קדשי בדק בהיא סיא ולענין דרבינעה אתיולו ר"ס מודי דפסלא דכתיב כי מבהמה בהם וגו' ואלאי גירסא מבמע כפי' ראשון בקשו
לאחוב.סאי דמא בן נתינס על כרחנו בהיא סיא מדקאמר לבנס אחרת נולדה לו פרס אדומס דמיס ועד עוכרא בעבדו דסא קיימא לן יב דבמיי בית ראשון
לא נראס שום פרס כי נסתפקו בראוס בעשה מעשה כל ימי בית ראשון ועד עוכרא בעבדו דסא קיימא לן יב דבמיי בית ראשון
דסכי מעמא בפרק מי שחטו (דף סח. וסס) דאשור לריך שמיר דקאמר התם איכא שמיר דאייתי מעשה לאחני אפוד בבית שני אל"ב שמיר נמי היס כו
בני שמיר לאחני סמקדש בפ' עגלס ערופס (דף מח: וסס) אלא סיס מתקן מבחוץ ומכניס מבפנים מכל מקום אחני לאפוד דמוס שמיר דמוס
דכתיב במלאותס מזבח עליהס בדין ומראס לסס שמיר וסן נעקשות מאליהן בחאיס זו שנעקשת בחתס ואינס חסרס כלום ואין להקשות מסיא דפ'
ברייתא דתנן מעמתו נטיות הראשונות בטלו אוריס ותומים משחרב ב"ס בטל השמיר דמעמע משחרב ב"ס היינו בית ראשון מדקתני בחריב
בתרא לאפסיעוס שלו טיטוס שהיו קודס חורבן בית שני אלמא לא סוס שמיר בבית שני אם ליתא דוקא סהוא משחרב ב"ס בטל השמיר בבית שני
פולמוס לאפסיעוס מיירי דאי בבית ראשון ליתניעו אוריס ותומים ושמיר דסא בגמרא בברייתא אוריס ותומים משחרב בית ראשון הני
ליס ואוריס ותומים לא היו בבית שני אבל אם מס' דבריס שחסר בית שני ויש תימה היאך ליתן דבוס שמיר בבית שני א"כ לקמן פ' רבי ישמעאל (דף נב :)
גבי אבני מזבח שבקשו שבקשו מלבי עבו"ס דפריץ סיבי ניעביד ניתבריעבו אבנים שלמות אמר רחמנא ניתבריעבו פירוס בבריזל בלא לסיתס אם תנימס לא תניף
עליס בריזל אמר רחמנא ומאי קושיא לעבדינהו ע"י שמיר וי"ל דע"י שמיר אינו נעשה חלק כי אם מבקע בחלאה אלא תהא הסרס כלוס אבל אין
עושה אותן שלימות אלא חתוכה בסן לאוכן ופגימה בחגירה לפורן פסלה בחזקת דהיתה בפ"ק דחולין דף יח.יד וסס): ואבני

בששים ריבוא שבר רב כהנא מתני בשמוני'
ריבוא והיו מפתחות מונחות תחת מראשותיו
של אביו ולא ציערו אבני שהם הפסיק
הענינוהא ואבני מלואים כתיב דהדר ערביה
ועוד קתני סיפא אלשנה אחרת נולדה לו
פרה אדומה בעדרו נבנסו חכמי ישראל
אצלו אמר להם יודע אני בכם שאם אני
מבקש מכם כל ממון שבעולם אתם נותנין
לי עכשיו אינו מבקש מכם אלא אותו ממון
שהפסדתי בשביל אבא התם על ידי תגרי
ישראל ובון ור' אליעזר לא חייש לרביעה
והתני' אמרו ר' ויאלריבעזר מעש' ולקחוה
מן העכו"ם ודמא שמו ואמרי לה רמין שמו
אמר להן רבי אליעזר משם ראיה ישראל
היו משמרין אותה משעה שנולדה ר"א
תרתי אית לי' קיהה וחייש נמי לרביעה
אמר מר ישראל היו משמרין אותה משעה
שנולד' וניחוש דילמא רבעי לאימא כי
הוה מעברא דאמ' רבא לולד הנוגחת
אסור' היא וולדה נגחו וולד הנרבע אסורה
היא וולדה נרבעו אימא ישראל היו משמרין
אותה משעה שנוצרה וניחוש דילמא רבעוה
לאימא מעיקרא דתנן ה כל הפסולין לגבי
מזבח וולדותיהן מותרין ותני עלה רבי
אליעזר אוסר הניחא לרבא דאמר רבא אמר
רב נחמן המחלוקת בשנרבעו כשהן מוקדשין
אבל כשהן חולין דברי הכל מותרין אלא
לרב הונא בר חיננא אמר רב נחמן מחלוקת
כשנרבעו כשהן חולין גאבל כשהן מוקדשין
דברי הכל אסורין מאי איכא למימר אימא
ישראל היו משמרין אותה לאימה משעה
שנוצרה וניחוש דילמא רבעוה לאימה דאימא
כולי האי לא חיי שינו אמר מר ישראל היו
משמרין אותה משעה שנוצרה מנא ידעינן
דמיה יקרין הואיל ושתי שערות פוסלת בה ומאי שנא דידהו אמר רב
כהנא במוחזקת יתיב ר' אמי ור' יצחק נפחא אקילעא דר' יצחק נפחא
פתח חד מיניהו ואמר וכן היה ר' אליעזר פוסל בכל הקרבנות כולן פתח
אירך מיניהו ואמר אותיבו ליה חבורהי לר"א כל צאן קדר יקבצו לך וגו' אמר להו ר"א כולם גרים
גרורים הם לעתיד לבא אמר רב יוסף מאי קראה כי אז אהפוך אל עמים שפה ברורה וגו' א"ל אביי ודילמא
מעכו"ם הוא דהדור בהו א"ל רב יוסף לעבדו שכם אחד כתיב רב פפא מתני הכי ורב זביד מתני הכי
ותרוויהו אמרו וכן היה רבי אליעזר פוסל בכל הקרבנו' ותרוויהו אמרי ומאי אותיבו ליה חבורהי לרבי
אליעזר כל צאן קדר יקבצו לך וגו' א"ר אליעזר כולם גרים גרורים הם לעתיד לבא ומאי קראה כי אז אהפוך
אל עמים שפה ברורה לקרוא כולם בשם ה' מתקיף להרב יוסף ודילמא מעכו"ם הוא דהדרי בהו א"ל אביי
לעבדו שכם אחד כתיב מיתיבי מויאמר משה גם אתה תתן בידינו זבחים ועולות קודם מתן תורה שאני ת"ש
ויקח יתרו חותן משה עולה וזבחים לאלהים יתרו נמי קודם מתן תורה הוה הניחא למ"ד יתרו קודם מתן
תורה הוה אלא למ"ד יתרו

מלואים כתיב דסדר ערביס. נפ"ס מסמע דהס ספסוק בויקהו
לי תרומה ומתחלה סיס דוקס אבני שסס הספסוק סעיון וסדר
מקצה וסא ואבני מלואים כתיב דסדר ערביס שגם אבני שסס נקלא בסס
ויקהו ותימא דאמר בתר דכתיב אבני סהם לספסוק סעיון לא יכתוב
שוסוי"ן בספסוק סועוד קשה אי מאבני עיבוד
מקראות כגי כאי בזוהר א"ל פ"ק דבסוטה
(דף י.) דתנן ר"מ אומר כל הסעיבוס
בכפנן שוס ומפוק ליס בגמ' מדכתיב
ושעיר ופרין עלמא וי"ס דלא כתיב בסו
ושעיר מאי איכא למימר ומאי פריך הא
ביון דכתיבוס דבתריס כתיב ושעיר נמי
הדר ערביס לבן ובראס דסאי מעשה
דדמא בן נתינא לאו באבני שסס נגמרא
אלא באבני סהבן ואע"ג דאמר בגמרא
בקבו ממנו אבנים לאפוד ל"ל ביון שאינו
מיבבר לאפוד קרי אפוד וכן משמע
בירושלמי דפאה דמייתי אאי עובדא
דדמא בן נתינא גבי פשס אחת עבדה
יפסה מבנימין ומסי פריך סכא וסא כתיב
אבני מלואים והדר ערביס ובאבני מלואים
מיסא דכתיב וי"ו לדרוס בהו ויקהו ומעמא
נמי סבוא דפ"ק דשבועות (דף י.) דביון
דכתיב ושעיר בסוכות נעמא דבהכוה
מעבביס קבא וכ"ס גרס וסא ואבני הדר
ערביס וקאי אסוא דפרשת ויקהל דכתיב
קחו מאתכם תרומה וכתיב ואבני אבני שסס
ואבני מלואים סבל בווי"ן בלא שוס ספסוק:
ור"א לא חייס לרביעה וסא תניא אמרו
לו וכו': סוס מאי לא:שוי המוסה
דוקן סיס ר"ל פוסל בכל הקרבנות אלמא
חייס לרביעה אלא ניחא ליס לאתויי
מכהנא מעשה דקיימי' עלס:
וניחוש דילמא רבעה לאחר. הא דלא
פריך דילמא עלה עול על אמה וסיא
ואמה נשאו עול דא"כ לא אבאבן מעשה אלא
עלס עול על אמה דתנן (פרס פ"ב)
עלה עליס זכר פסולה: ותני עלה ר"ל
אוסר וכו'. לאו דווק' אבל הפסולין קאי
דסא אתנן פסול לגבי המזבח ואמרינן
במרוכה (דף סו: וסס) דבין לבכ"ס וכין
לבכ"ס ולדות של אתנן מוהבין ואין לומר
דר"ל פליג עליה: ישראל היו
משמרין לאחר מעשה שמלה. תימא
לאב נמי אמאי אינס ערוכיס לשמור
דאליבא דר"ל קיימינן דאיס ליס יוס
וזס גורס אסור וי"ל דיון דעמא דאמר
נמי אינו אלא מעוסדבזיא מילתא כדאמרינן
בסוף תמורס (דף ג:) ומאי טעמא אמרינן
דנרבעו בסבן חולין מוקדין דבין דאשתמו
לא בזיא מילתא אבי נמי בנרבע אאב לא
מיבבא ולא בזיא מילתא:
יתרו

מסורת הש"ס א[קדושין לא. ע"ס] ב[תוספתא דפרס פ"ח] ג[שבת
כט: וס"ע] ד[תמורה ד' ל: סנהדרין פ. ה"ג] ה[נקמן
נו :] תמורה שם: ו[תמורה ל: ע"ב ע"ע ועי' הוס' מנחות נח: ד"ס ולא"ד]
ז[נעיל מג: ע"ס] ח[זבחים קטו .] ט[ע"ל ערכיס י"נקמן מט. ובפסחים כו: כז.]

עין משפט נר מצוה יב

מסורת הש"ס א[נקמן דף כד.ע"ס] ב[ע"ל על רון] ג[שבועות יא:
ד[תוספתא דפרס פ"ח] ה[נדה מ. חולין לא :]
ו סנהדרין כז. בכורות כז. תמורה כח. חולין דף מג. ז[קידושין לא :
פוסס מע: ד"ס שכל וחוס' גיטין כח. ד"ס אוכל וחוס' זבחים כה: וחוס' חולין יח.]

עין משפט נר מצוה יא

פ"ח מס' פרס אדומס מג"ז
סמג לאוין שעו ועשין רלב

מסורת הש"ס

ח[ע"ל על רון] ט[נזיר חוס' ע"מ ב. סד"ס לף עוכר] י[ע"ל מעשה הטוף] יא[ע"ל אלו קדשים כ.] יב[פרס פ"ג מ"ס] יג[דף מח.] יד[ע"ע הוס'

יתרו לאחר מתן תורה הוה מאי איכא למימר אלא יתרו מישראל זבן ת"ש ויאמר שאול מעמלקי הביאום אשר חמל העם על מיטב הצאן והבקר (המשנים וכרים ועל כל הצאן) למען זבוח לה אלקיך מאי מיטב דמי מיטב ומ"ש מיטב כי היכי דליקפץ עליהן זבינ' ת"ש ויאמר ארונה אל דוד יקח ויעל אדוני המלך (את) הטוב בעיניו (ואת) [ראה] הבקר לעול' והמוריגים וכלי הבקר לעצי' א"ר נחמן ארונה גר תושב היה אמאי מוריגים אמר עולא מיטה של טורביל מאי מיטה של טורביל עיזא דקורקסא דדיישן אמר רב יוסף מאי קרא הנה שמתיך למורג חרוץ חדש בעל פיפיות תרוש הרים ותדוש וגבעות כמוץ תשים מיתיבי ואת הפרות העלו עולה לה' הוראת שעה היתה ה"נ מסתברא דאי לא תימא הכי עולה נקבה מי איכא ומאי קושיא דילמא בבמת יחיד וכדרב אדא בר אהבה דאמר רב אדא בר אהבה מנין לעולה נקבה שהיא כשרה בבמת יחיד שנא' ויקח שמואל טלה חלב אחד ב'ועלהו עולה ויעלהו זכר משמע אמר רב נחמן בר יצחק ויעלה כתיב ר'יוחנן אמר גבול יש לה פחות' מבת ג' שנים נעקרה בת ג' שנים אינה נעקרה איתיביה כל הני תיובתא שני להו פחות' מבת ג' שנים ת"ש ואת הפרות העלו עולה לה' בפחות' מבת שלש שנים מתקיף להרב הונא בריה דרב נתן א"כ היינו ואת בניהם כלו בבית פהזותה מבת ג' שנים (ופחותה מבת ג' שנים) מי קא ילדה (והתני') יפרה והמור מבת ג' ודאי לכהן מכאן ואילך. ספק אלא מחוורתא כדשנין מעיקר ישרנה הפרו בדרך על דרך בית שמש וגו' מאי וישרנה א"ר יוחנן משום ר"מ שאמרו שירה ור' זומא בר טוביה אמר רב שישרו פניהם כנגד ארון ואמרו שירה ומאי שירה אמרו א"ר יוחנן משום ר"מ אז ישיר משה ובני ישראל ר' יוחנן דידיה אמר ואמרת ביום ההוא הודו לה' קראו בשמו [וגו'] ור"ש בן לקיש אמר מזמור שירו לה' כי נפלאות עשה הושיעה לו ימינו וזרוע קדשו ר' אליעזר אמר ה' מלך ירגזו עמים ר' שמואל בר נחמני אמר ה' מלך גאות לבש ר' יצחק נפחא אמר רוני רוני השיט' התנופפי ברוב הדרך אשי מתני לה להא דר' יצחק אהא ויהי בנסוע הארון ויאמר משה קומה ה' ישראל מאי אמרו אמר ר' יצחק רוני רוני השיטה [וגו'] אמר רב כמאן דקרו לספרא דביר מהכא ושם דביר לפנים קרית ספר (ורב אשי) אמר מהכא כי דרך נשים לי וידום כמאן דקרו פרסאי לנידה דשתנא

דמי מיטב. מוכרן ולקוחות בדמיהן בכמות מישראל לשקיבו: זבינא. מכר: ארונה. יבוסי סיס בספר שמואל: ראם בקר לעולה. אלמנה הקיבו דוד בכמת עכו"ס לקרבן: גר תושב. שקיבל שבע מצות בני נח וסרי רבינס בכלל: מוריגל עיזא דקוקסא. דף גדול ועב מאד וכתב תורה אור וטרוקן בפגימות סרבס לרוחבו עמוקות בדיים והתבואה נתבשה: למורג חרוץ. עלוף בפגימות וסן פיפיות: תדוש הרים. אלמנה לדישה עבדיו ניס: ואת הפרות. בהמה ניס שמם משתני קלא בפרות שסביאו אתרון מאכן ואילך: בפגימות: מוכרת. אלמנה עבדיו ניס: בגמ' אמר רב נחמן בר יצחק ויעלה. אלמנה לדישה עבדיו ניס: ואת הפרות. בהמה ניס שמם משתני קלא בפרות שסביאו אתרון מאכן ואילך: בפגימות: מוכרת. אלמנ

לא גרידא בתמתא עמו. לכתורה מוקי לה כר"ש דאמר כפ' י' יוחסין(ד' פ:) נזמן שאשתו עמו ינן עמהם כפומדקי שאשתו משמרתו וא"ם אמאי לא מוקי לה בשיש עמה תינוקת דבכה"ג ביטולא שרי ליחודי דאמר רבא סתם בגמ' תינוקת אדם עם אשה ותינוקת שיודעת שאם ביאה ותינוקת מוסרת עצמה לביאה וי"ל דלמנן לא תפיחד מעמא שאין שם כוס ישראלית אלא היא: **איבא** דייניהו אשה תשובה בין הגשים. פ"ם תשובה למלכות ותינוק יפה לרבי ירמיה דמוקי לה בקרובה למלכות הא לאו סבי לא אמרי' אשה בלי זיינה עליה אלמא היכא דאשה לה קטלי לה ולא יהיב עכו"ם עלה דעתיה לביאה כגון מהוגרת וכשא שביה תשובה למלכות ותינוק יפה ברא' ליחודי דליבא למיתם בשפ"ד כיון שביה קרובה למלכות, ובביאה נמי ליכא למיתם' כיון שאינ' יפה ולבר אחדי אשה תשובה ליחודי דמולכו כלי זיינן עליהן ותיבי' לעבוד דשא רב אחדי בשאשה סתמא אמר למלכים ולא קאמר שבא בשאשה יפה דבלי זיינה עליה ע"כ פ"ם וקבי' הדא דלינא דתשובה לא משמע יפה ועוד דבי אינה יפה נמי מאי הוי הא אמרי' בר"פ (דף כב:) חביבה עליהן בשמתן של ישראל יותר מנבזתיהן ר"ו בשותיהן של ישראל ושמא י"ל דמ"מ בשאשה לא שרתי לאנשה כיון דאינם יפה מיהו ר' דלר' ירמיה לא משתעיא תנא לו אמרה בשום מקום לחלק בשבויה בין יפה לאינה יפה לתתירה לבעולה וע"ק דלפ"ם משמע דאשה תשובה בין בהגשים ובאינה תשובה בין הגשים חדא מילתא וא"כ בשם לו לומר תשובה בין הגשים ובין בהגשים דאינה תשובה בין הגשים מדקתאמר ובאינ' תשובה כו' אלמא תרי מילי נינהו לכך נראה לפרש דודאי תרי מילי נינהו דהא דקתאמר אשה כלי זיינה עליה לאו משום דדעתייהו לביאה ומשום סבי לא קטלי לה אלא טעמא משום דאשה תשובה בעלת מלחמות ומרגלות בלאים מלחמים עליה וס"ל א כל ביינייהו אשה תשובה בין בהגשים בין בהגשים קרובה למלכות אם מתחיתר להתיחד עם הגשים עכו"ם דלר' ירמיה אשה תשובה ואם אינה טעמא דאשה בלי זיינה עליה אלא בשאינה תשובה בין הגשים ובין בהגשים דמיה אי לאו משום דאינה בעלת מלחמה ומרגלות

ולא מורידין. וא"ת הא אמרי' במס' סופרים [פט"ו] בסר שבעה"ס נתיסד מזיקת שם מלוח רכב בחור ומסיבן סיו מסירה את דבר ה' ואף ע"פ שסתם עכו"ם עובדי כו"ם סם ומוכרן על שבע מצות מ"מ אין מורידין דבריהם בקרא לסתירה דכתיב וסיס לך לשם ועבדתך(דברים כ): **אני** שונה לכל אבירה אחיך לרבות את המומר. תומת מאי סרין דלמא לעולם אומה לך דמורידין ואף"ס מסיבן לו אבירה דהא במסור הלמ"ד שמומו אסור לאבד כיד משום דדלמא נפיק מיניס ברא מעלא דכתיב יכין רשע ודיק יולבס ואף"ס מורידין וי"ל דשאני סכא המסרה קבא דמרבינן הבא אבירה ולפיגן אבא גוף ביאבאל והבאבותו לרבות אבירה גופו. ובמו דאתרבי יבאל לאיתרבי לבולסו בין לממונו בין לגופו ואף' לבעלותו לרוך ולפדותו דמשמע פרק בשוא (דף מז.) דבעי ר' אמי למיפרכיס אם סיס מומר לבעיס קאמר לא אבא לפי בסיס מומר לבעיס קאמר לא בבקינן לי למפרכינן וגם לבלוחו ברבית אסור דמשמע בפ' איזהו נשך (דף כב.) אבדר ניס דיקו' בבבד ומומר לתיאבון אתה מצוה לאבדותו ומיהו מומרים שב עבאו לבבעיס הן דבבקי אתירא ואבלי איסורא ומטמעי בין הבעו"ם וכל לבבעיס אי אתה מצוה לאבדותו דמשמע מסורא דגיטין (דף מז.) דלא מחייב למפרכינן ומותר עבשיו ליקח מסם רבית ואע"פ מאסור ליתן לסם רבית משום לא תביון ומשום לפני עור וס"ל למומר כל סיכא דקרינא ביס לא תביון קרי ביס לא תביון מ"מ בין דאין אתה מצוה לבתיותו אינך מצוה לבלוחו ובלא רבית דלא קרינא ביס ואי אתיין עיין ואמרי' בינבלמו דמכילתין בוחאי דקסרי מותר לבלוחו ברבית ובא דאמרינן דאובדים נוס מיסורס בן אתאב ברבית בדי לפרנס הנבריאים אף על גב דיסורס ישראל מומר סוס ואסור ליתן לו רבית שאני סתם לפיקוח נפש סוס ומוסר אבל מסור מיגרע גרע מיגה ובב"מ שנה מסור אבל אין ולא אינתרבי אבל אבדה ומשה מאן דאתיס ליס דאמרינן דמסור מסור אבל לאחרן כ ד אתיס ליס נמי דמשיבן אבידתו ופשעמת דיבון בשם ודניס ליבס: **סמי** מאבן מומר. ולאתי דדוקא לגבי מי מומר מלמתניס בסדי מיגס אבל לדבריס אחרים אבל מיגס אבל לדבריס אחרים ובפ' המסור (ד' מס:) ס"ת שבתבו אין ומומר ומסור כו': **ורבי** אמר לבעיס נמי מומר. תומת מדתני בפ"ב דסוריות (ד' יח.) ובערבות פי' נבלס שמתה מחמת מולי ובערבס שבשבה מפרקתה שמתה והולכת ואינס רא"ס לאכילס ואע"פ לא אבל נבלות בבשבתתה בסבין דלא סוי קרוי מין בבהמה דמתה אבל לאחרן לאכילס ומ"מ קאמר לא מייבי אבל סרי זס מומר סתמו לאחרן אמנס סוא לאכול ומבבריזן בל אבידתו לרבות אבידת גופו. וכמו דאתרבי יבאל לאיתרבי לבולסו בין לממונו בין לגופו ואף' לבעלותו לרוך ולפדותו דמשמע פרק בשוא (דף מז.) דבעי ר' אמי למיפרכיס אם סיס מומר לבעיס קאמר לא אבא לפי בסיס מומר לבעיס קאמר לא בבקינן לי למפרכינן וגם לבלוחו ברבית אסור דמשמע בפ' איזהו נשך (דף כב.) אבדר ניס דיקו' בבבד ומומר לתיאבון אתה מצוה לאבדותו ומיהו מומרים שב עבאו לבבעיס הן דבבקי אתירא ואבלי איסורא ומטמעי בין הבעו"ם וכל לבבעיס אי אתה מצוה לאבדותו דמשמע מסורא דגיטין (דף מז.) דלא מחייב למפרכינן ומותר עבשיו ליקח מסם רבית ואע"פ מאסור ליתן לסם רבית משום לא תביון ומשום לפני עור וס"ל למומר כל סיכא דקרינא ביס לא תביון קרי ביס לא תביון מ"מ בין דאין אתה מצוה לבתיותו אינך מצוה לבלוחו ובלא רבית דלא קרינא ביס ואי אתיין עיין ואמרי' בינבלמו דמכילתין בוחאי דקסרי מותר לבלוחו ברבית ובא דאמרינן דאובדים נוס מיסורס בן אתאב ברבית בדי לפרנס הנבריאים אף על גב דיסורס ישראל מומר סוס ואסור ליתן לו רבית שאני סתם לפיקוח נפש סוס ומוסר אבל מסור מיגרע גרע מיגה ובב"מ שנה מסור אבל אין ולא אינתרבי אבל אבדה ומשה מאן דאתיס ליס דאמרינן דמסור מסור אבל לאחרן כ ד אתיס ליס נמי דמשיבן אבידתו ופשעמת דיבון בשם ודניס ליבס: **סמי** מאבן מומר. ולאתי דדוקא לגבי מי מומר מלמתניס בסדי מיגס אבל לדבריס אחרים אבל מיגס אבל לדבריס אחרים ובפ' המסור (ד' מס:) ס"ת שבתבו אין ומומר ומסור כו': **ורבי** אמר לבעיס נמי מומר. תומת מדתני בפ"ב דסוריות (ד' יח.) ובערבות פי' נבלס שמתה מחמת מולי ובערבס שבשבה מפרקתה שמתה והולכת ואינס רא"ס

רחיי שעה לא חיישינן. וכא דאמרי ביומא [ד' פס.] מפקחין עליו את הגל בשבת לחוש לחיי שעה אלמא חיישינן דאיכא למימר דסכנא והתם שבדיוון לעוכתו דהתם אם לא תהוס יומות ולא יתרפא מן שעכו"ם ודאי יומות וכאן וכאן לא יחיה ויחן עם סמיעים. פירוש להתריך עמהם בדבר יש בן יומכחו: שאני מיעוט דמוכח. לכאורה משמע דאפילו מרובא מומחה שמתרפאין מכן מכל מקום מן סמיעון אסור להתרפאות שום הוצי וא"ת דהא לקמן (דף כח.) בשמעתין רבי אבהו קיבל שמא מן יעקב מיגאה י"ל דלף בסמיעים לא אסרו אלא בדבר מוכרעים אבל אם אמרו נגוח אסור שעכו"ם מועלת לך ובכא ודאי אתי לאמשוכי ואסור כי סטיא דיבוזלמי דהכא מעשה בר"ל בן דמא בן אחוחו של ר' ישמעאל בר"ל בן דמא בן אחוחו של ר' ישמעאל שהכישו נחש ובא יעקב איש כפר סכני' לרפאותו ולא הניחו ר' ישמעאל ואמר לו ר' ישמעאל אחי הנח לו וארפ' ממנו ואני אביא מקרא מן התורה שהוא מותר ולא הספיק לגמור את הדבר עד שיצתה נשמתו ומת קרא עליו רבי ישמעאל אשריך בן דמא שגופך טהור ויצתה נשמתך בטהרה ולא עברת על דברי חבריך שהיו אומרים ופורץ גדר ישכנו נחש שאני מינות דמשכא דאתי למימשך בתרייהו אמר מר לא עברת על דברי חבריך שהיו אומרים ופורץ גדר ישכנו נחש איהו נמי חויא טרקיה דחויא דרבנן דלית ליה אסות' כלל ומאי ל"ל למימר וחי בהם ילא שימות בהם ור' ישמעאל ה"מ בצינעא אבל בפרהסיא לא דתניא היה רבי ישמעאל אומר מנין שאם אומרים לו לאדם עבוד עכו"ם ואל תהרג שיעבוד ואל יהרג ת"ל וחי בהם ולא שימות בהם יכול אפי' בפרהסיא ת"ל ולא תחללו את שם קדשי אמ' רבה בר בר חנה א"ר יוחנן כל מכה שמחללין עליה את השבת אין מתרפאין מהן ואיכא דאמרי אמר רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן כל מכה

סבר שיילו משאיל לו כי היכי דמשאיל לו משאיל לאינוש אחרינ' ואתא ההוא גברא לאורועי נפשיה אמר ארבא א"ר יוחנן ואמרי לה אמר רב חסדא א"ר יוחנן אפקח"ס ספק מת אין מתרפאין מהן ורא"י מת מתרפאין מהן מת האיכא חיי שעה לחיי שעה לא חיי שיגון וכנא תימרא דלחיי שעה לא חיי שיגון דכתיב אם אמרנו נבוא העיר והרעב בעיר ומתנו שם והאיכא חיי שעה אלא לאו לחיי שעה לא חיי שיגון מיתיבי לא ישא ויתן אדם עם המינין ואין מתרפאין מהן אפי' לרוי שעה במעש' בבן דמא בן אחותו של ר' ישמעאל שהכישו נחש ובא יעקב איש כפר סכני' לרפאותו ולא הניחו ר' ישמעאל ואמר לו ר' ישמעאל אחי הנח לו וארפ' ממנו ואני אביא מקרא מן התורה שהוא מותר ולא הספיק לגמור את הדבר עד שיצתה נשמתו ומת קרא עליו רבי ישמעאל אשריך בן דמא שגופך טהור ויצתה נשמתך בטהרה ולא עברת על דברי חבריך שהיו אומרים ופורץ גדר ישכנו נחש שאני מינות דמשכא דאתי למימשך בתרייהו אמר מר לא עברת על דברי חבריך שהיו אומרים ופורץ גדר ישכנו נחש איהו נמי חויא טרקיה דחויא דרבנן דלית ליה אסות' כלל ומאי ל"ל למימר וחי בהם ילא שימות בהם ור' ישמעאל ה"מ בצינעא אבל בפרהסיא לא דתניא היה רבי ישמעאל אומר מנין שאם אומרים לו לאדם עבוד עכו"ם ואל תהרג שיעבוד ואל יהרג ת"ל וחי בהם ולא שימות בהם יכול אפי' בפרהסיא ת"ל ולא תחללו את שם קדשי אמ' רבה בר בר חנה א"ר יוחנן כל מכה שמחללין עליה את השבת אין מתרפאין מהן ואיכא דאמרי אמר רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן כל מכה

סכר. סעכו"ם. שיילי קא משייל. סלי ישראל מדלא כתי לאיתסי מלאי לא סמוך עלי ושיילי קא משייל לנכוסי אם אומר לו אמת: ספק מי ספק מת. מולי שאם לא ירפאתו רופא ספק ימיס ספק יומות אין מתרפאין מכן דעכו"ם ודאי קטיל לי' ומוכח שיגיע מולי ימיס: ודאי מת מתרפאין. תורה אור/כ"ה ר"ל דאיכא דידעינן שאם לא ירפאתו יומות ואין לאתרוצי לרפאותו מתרפאין מכן דעכו"ם מלי עביד ליה הא כלאו הכי מייתי אמא ירפאתו עכו"ם: חיי שעה. ממכר לאמיתו ומשא יום לו ומיתי אם אתה מחללו את שם קדשי. ומיהו אם אמרנו נבוא נגוח בעיר. בארבעה מוכרעים כתיב אם אמרנו נגוח בעיר והרעב בעיר ומתנו שם ואם נשב פה ומתנו ומעתה לכו ונפלה אל מחנה ארם ואם יחיונו ונחיה אם ימיתנו ומתנו: [ומלכה חיי שעה. ומיתה מיד] : לא חיי שיגון. סותלי וסוסו נמות כאן: שיגון. כדמתרגם בפרק קמא (ד"יז.) : מקרא מן התורה. לקמיה מפרש ליה: עד שיאכה בשמתו. כמותר: ופורן גדר. נשמתך בטהרה. כמותר: ופורן גדר. עובר על דברי חכמים שכנו נחש בתרבלקמן: חויא נמי חויה טרקיה. וסיס יכול לסתרפאות ולהיות: חויא דרבנן לית ליה אסותא כלל. שאם נשכו נחש בשביל שעבר על דברי חכמים לא תעלה לו רפואה ויומות אם סיס מתרפא מנשיכה זו כופו לומות ע"י נשיכה הכיריו שעובר כל על דברי חכמים חייב מיתה: מאי סוס ליה. לדמא לגמיר מאי מקרא סיס רוצה לבריח: בפרסיא. יש חילוף הסם שיונא [לחון] ולעידין ממנו להגן בקרוזבת הסם: כל מכה שמחללין עליה את השבת. דסיגון מכה סכנה אבל אתין בה סכנה מתרפאים ולית ליה דרך יסודה דאפילו ריבדא דסוסילתא לא מסו: על

מכה של חלל אין מתרפאין מהן מאי ביניהו איבא ביניהו גב היד וגב הרגל א"ר אדא בר מתנה אמר רב גב היד וגב הרגל הרי הן כמכה של חלל ומחללין עליהם את השבת א"ר זוטרא בר טוביה א"ר כל מכה שצריכה אומד מחללין עליה את השבת א"ר שומן בר אבא א"ר יוחנן והאי אישתא צמירתא כמכה של חלל דמי ומחללין עליה את השבת מהיכן מכה של חלל פירש רבי אמי מן השפה ולפנים בעי ר' אליעזר כדי ושיני מאי כיון דאקושי נינהו כמכה דבראי דמו או דילמא כיון דגואי קיימי כמכה של חלל דמו אמר אביי ת"ש החושש בשיניו לא יגמע בהן את התמץ חושש הוא דלא הא כאיב ליה טובא שפיר דמי דילמא תנא היכא דכאיב ליה טובא חושש נמי קרי ליה ת"ש רבי יוחנן ד' חש בצפרינא אזל לגבה דההיא מטרוניתא עבדה המשא ומעלי שבתא אמ' להלמחר מאי אמרה ליה לא צריכת אי צריכנא מאי אמרה אשתבע לי דלא מגלת אישתבע לה לאלהא ישראל לא מגלינא גלייא ליה למחר נפק דרשה בפירקין והא אישתבע לה לאלהא דישראל לא מגלינא אבל לעמ"ה ישראל מגלינא והאיכא חילול השם דגלי לה מעיקרא אלמא כמכה של חלל דמיא א"ר נחמן בר יצחק שאני צפרינא הואיל ומתחיל בפה וגומ' בבני מעיין מאי סימניה דמי מידי בי ככי ומייתי דמא מבי דרי כמאי הוי מקרירי קרירי דהיטי ומחמימי חמימי דשערי ומשיורי כסא דהדרסנא מאי עבדא ליה א"ר אחא בריה דרבא מי שאור ושמן זית ומלח יומר בר רב אשי אמר משתא דאווזא בנדפא דאווזא אמר אביי אנא עבדי כולהו ולא איתסאי עד דאמר לי ההוא טייעא אייתי דגרדא דיבלא וגירדא דאסנא או ניקרא מקילקלתא א"ר ספרא האי עינבתא פרוונקא דמלאכא דמותא היא מאי אסותא טיגנא בדובשא או כ"פס' בטיליא אדהכי והכי לייתי עינבתא בת מינא וניגנדר עילוי חיורתי לחיורתי ואובכתי לאובכתי אמר רבא האי סימטא פרוונקא דאשתא היא מאי אסותא למחייה שיתין איתקוטלי וליקרעיה שתי וערב וה"מ דלא חיור רישיה אבל חיור רישיה לית לן בה רבי יעקב חש בפיקעא

מכה. מלי. פ"ה שכנגד חלל הגוף וכיוצאי מפרש כל מכה מן החלל ולפ"ז: מכה. שעל גבי חיר. מי. סיינו חולי שעלה שם מתלין עליה מכה הרב אבל מכה הרב אמרינן בכ"מ דמחללין עליה את השבת כדאמר שמואל בסמוך אלו פדעתא מכה הרב: איבא. ביניהו גב היד. פ"ה דמוס מלי למומר איכא ביניהו פדעתא ומכה מוסב אסיא לריבה אומר: כבי. פ"ה מקום מוסב אסיגים זיגגיב"ם וק' דקתמ' בסמוך כיון דאקושי ועוד דפ"אלו עריפות(ד'עו:) גבי אריא נחיר ככי ושיני ואין דבר לסיות הזיגגיב"ם מוכרות וכן בסמוכ' (דף לב:) מיתין חילו מנו לכבה דקל חכיה שמע וכבוה המפקיד (דף מב:) גבי סיגיא תוכה דגא הוי לה ככי ושיני למיכל לכך נראה לפ"ם ככי סס סיגים גדולים מיסאלים בלע"ז ושיני סס הסרכות: תחלי בתא. ישקוטו שחלי' בתומן קרמו"ן וי"מ לכוס על המכ': בטיליא. פ"ה מקק כדאמרי' לקמן (דף ג.) טיליא חיוכה דמלי זיקו ומיכו מלינו טיליא יין מלא דאמר כפ' מי שהחנו (דף ע.) גריעה דכולהו טיליא חיורה: אוריתי

מכה של חלל. בחלל גופו: מאי ביניהו. היא דאמר ר"ל בפ"ב דיומא (ד' פד.) דכל מכה של חלל מחללין עליה את השבת: גב היד. מחללין שבת אע"פ שאינה של חלל לגיבא קמא אין מתרפאין אבל לגיבא בתרא מתרפאין דכתיב ומתחיה לו חי דמקלקל בה לחיך ליה לשמא ומעביר: אלריכה אומד. שמכוכנת כ"כ שצריך לאומדו תורה אור לם יחיה ולם יומות: מכה של חלל. ק"ל אומד לא גרסי' לה: אישתא צמירתא. חולי חתה בלע"ז מלווי"ד לצמירתא לשון צריפה ומשמע' ודומעמו בסכנה אלו לדיר (דף פ.) דלמדא לגוורי: מן הפשה. שפתיים: ככי. זיגגיב"ם: דאקושי. קטן הן לא נגמע בשבת. דכל דפוסה לכבו תכ יש לעשותה בשבת כמה סיכה דליכא סכנה מכוס שמיקת סממנין בסס שבתא: שדינא. מכוס הסיגים וכלע"ז מיבא"ל: מעי ושיתא. כותים סיתה: עבדא. ליה דפוסה מתכה בשבתא ומעלי בשבתא: בשבתא. מאי אישכיד דלא מגיגא לגיתי נבך מפני מלגיגי כיי כלם: חילו. הכסה. דלוסי הכרה לאיתבנא ועבר אבטעתיה: דגלי לה מעיקרא. מעשה שגילה לו אחר לה דעי שלא נגלגלה דיכולא: אמרי. מדבעי לאסויי בשבתא ומעלי בשבתא: בשבתא. מאי כיון דכסי הוא סיכי מיהסי מעכו"ם והאמ' ר' יוחנן כל מכה שמחללין עליה [את הכסה] אין מתרפאין מכן והכא לא גרס לה עד לקמן: ס"ג אלמא כיכה של חלל דמיא ל"ל נחמן בר יצחק שאני צפרינא הואיל ומתחיל בפה וגומר בבני מעיין: מאי סימניה. למידע דסוא לסדינא: כמי מידי בי ככי ומייתי דמא מבי דרי. כבמוכן כלום לתוך פיו יוצא מבין שיניו דס: דרי. סן שורות הסיגים: מקרירי קרירי דמיטי. מאכל של חימין ולכלו כשהוא לוגן מאד בימות הוקף: בסא דסרסנא. דג שיעבנכו בבוגון סיולא ממנו עם קטמת: מאי עבדא ליה. מעבדוא לרבי יוחנן: משתא דאווזא בנדפא דאווזא. שמן אווזא המבוה לעיה: מעבדוא לרבי יוחנן: משתא דאווזא בנדפא דאווזא. שמן אווזא המבוה לעיה: אמר אביי אנא עבדי כולהו ולא איתסאי עד דאמר לי ההוא טייעא אייתי דגרדא דיבלא. מלעיס שהתרגנגוליס מנקרין בתסכה מתפשות יריס אחיין מהרגמינן מקלקלתא מכיס תבוקה (תליס קיג): עינבתא. אבעבוע דומה לענבה מלע"ז בלע"ז: פרוונקא דמלאכא דמיותא הוא. כלומר מסוכן הוא לחמיות: טיגנא בדובשא. עבב הקלה רודה בלע"ז ומוחקים אותו עם הדבש: כ"פס. אחיי"ר בלע"ז: בטיליא. יין חזק מאד ומין יין הוא כדאמרי' לקמן (דף ג.) טילא הרייפתא דמלי זיקו: אדהכי. בעוד שהוא אוכל: עינבתא בת מינא. מעבבתא מעיני הגפן בת מינא דוגמתה אם גדולה גדולה ואם קטנה קטנה: וניגנדר עליה. יגלגל עליה: חיורתי. לחיורתי. לאובכתי. לאובכתא: אמר רבא. מעבבתא: פרוונקא דאשתא. מלאכת אש: מאי אסותא. לחייה: שיתין איתקוטלי. מכת לגבן ענבה לכנה: סומטא. קלו"ג בלע"ז נפה השומד בתדס: פרוונקא דאשתא הוא. ע"ז מוני שמטו חמה בא וסי' הוא לה: שיתין איתקוטלי. מכת לגדלה מדביקים בגודלו ושומטו ומכה ביטחוניס: ואי חיור רישיה. מקבל לסולית סליחה סיא רפואתו: בפיקעא

מסורת הש"ס אבבת דף קט. ב[ג"ע אלעזר] גיטין קיח.[ביצה יח:] דיומא דף פד. ה[ן סס] ו[ע"ס סיטר ובפרש"י דסס] ז[ע"ס] ח[ברכות יט.וש"ע] ט[דף קג:] י[וש"ע יומ' חולין נט:ד"ס נתון]

עין משפט נר מצוה מ תמיי' פ"ב מס' שבת הל"ש סמג לאוין כה טע"ע א"ח סי' שעח ס"ז מא תמיי' פ"ב מס' שבת הל"ש סמג לאוין כה טע"ע סס ס"ז רבא לאפס עוד בשבת פ"ד דף מג. וש"ע וגר בא לאפס דסכלן מב ג דמיי' סס ס"ה טע"ע סס ס"ג כלן המיי' שם ס"ה מסג לאוין כה טע"ע א"ח סי' שכה ס"ז

מכה של חלל אין מתרפאין מהן מאי ביניהו איבא ביניהו גב היד וגב הרגל א"ר אדא בר מתנה אמר רב גב היד וגב הרגל הרי הן כמכה של חלל ומחללין עליהם את השבת א"ר זוטרא בר טוביה א"ר כל מכה שצריכה אומד מחללין עליה את השבת א"ר שומן בר אבא א"ר יוחנן והאי אישתא צמירתא כמכה של חלל דמי ומחללין עליה את השבת מהיכן מכה של חלל פירש רבי אמי מן השפה ולפנים בעי ר' אליעזר כדי ושיני מאי כיון דאקושי נינהו כמכה דבראי דמו או דילמא כיון דגואי קיימי כמכה של חלל דמו אמר אביי ת"ש החושש בשיניו לא יגמע בהן את התמץ חושש הוא דלא הא כאיב ליה טובא שפיר דמי דילמא תנא היכא דכאיב ליה טובא חושש נמי קרי ליה ת"ש רבי יוחנן ד' חש בצפרינא אזל לגבה דההיא מטרוניתא עבדה המשא ומעלי שבתא אמ' להלמחר מאי אמרה ליה לא צריכת אי צריכנא מאי אמרה אשתבע לי דלא מגלת אישתבע לה לאלהא ישראל לא מגלינא גלייא ליה למחר נפק דרשה בפירקין והא אישתבע לה לאלהא דישראל לא מגלינא אבל לעמ"ה ישראל מגלינא והאיכא חילול השם דגלי לה מעיקרא אלמא כמכה של חלל דמיא א"ר נחמן בר יצחק שאני צפרינא הואיל ומתחיל בפה וגומ' בבני מעיין מאי סימניה דמי מידי בי ככי ומייתי דמא מבי דרי כמאי הוי מקרירי קרירי דהיטי ומחמימי חמימי דשערי ומשיורי כסא דהדרסנא מאי עבדא ליה א"ר אחא בריה דרבא מי שאור ושמן זית ומלח יומר בר רב אשי אמר משתא דאווזא בנדפא דאווזא אמר אביי אנא עבדי כולהו ולא איתסאי עד דאמר לי ההוא טייעא אייתי דגרדא דיבלא וגירדא דאסנא או ניקרא מקילקלתא א"ר ספרא האי עינבתא פרוונקא דמלאכא דמותא היא מאי אסותא טיגנא בדובשא או כ"פס' בטיליא אדהכי והכי לייתי עינבתא בת מינא וניגנדר עילוי חיורתי לחיורתי ואובכתי לאובכתי אמר רבא האי סימטא פרוונקא דאשתא היא מאי אסותא למחייה שיתין איתקוטלי וליקרעיה שתי וערב וה"מ דלא חיור רישיה אבל חיור רישיה לית לן בה רבי יעקב חש בפיקעא

מסורת הש"ס אנ[ע"ע רבה] ב[וספתא דחולין פ"ב] ג[שילתא נשמתו במותר כע"ל ר"מ ד[שבת קי.] ה[ע"ע יומ' פס: סנה' עד. ו[סנה' עד.] ז[וע"ע יומ' שבת קי. ד"ס חיוא] ח[דאמר מר כע"ל ר"מ ט[ועיין יומ' לקמן נד. ד"ס פא בגמרא ומו' בסוכות יט. ד"ס דאמר]

עין משפט נר מצוה יז תמיי' פ"ב מה' רוצח ושמירת נפש הל"ש סמג לאוין מה טע"ע ו"ד סי' קנה סעי' א' רחץ תמיי' פ"ה מס' יסודי התורה הל' ב סמג עשין ה טע"ע ו"ד סי' קז סעיף א רחץ דמיי' פ"ב מהלכות רוצח ושמירת נפש הל"ש סמג לאוין מה טע"ע ו"ד סי' קנה סעיף א

שוריינו דעיגא בליבא תלו. פ"ה מאור הענין תלוי בטרפא דליבא ולי
גלסה בתוכנא, דלבא תלוי בלומר רחייה הענין תלוי בבכנת
בסמ"ן מלבון פייר נכסיה (חולין דף קה.) בתוכנתא בני"ם לשון הבנה
בדאמרי' במרכבה (מגילה כד:) בתוכנתא
דליבא הוי מוי: חכיכיבי נעקרבא וקרוכי
נזיבוכא והילופא סכנתא. מכאן פ"הר"י
הא דאמרי' בפ"ק דמגיגה (דף ס.)
ומאלהובו רעות רבות וצרות כעון זיבוכא
ועקרבא שהיסם נרות זו לזו הא"ל לעשות
לו לא תמימי ולא קרוכי ודלא ו כפ"ם
ספי' שעושות לו סכנה גרות ולפי' קשה
מה סיה לו לסוכיר אלו יותר מהאחרות:

בפיקעא אורי ליה רבי אמי ואמרי לה רבי
אסי אורי ליה בחללא דבי צוארא וליבריך עילויה
נירא ברקא וטבי"ש ליה בנטפא חיורא וליקלי'
ובדר ליה עילויה אדהכי והכי לייתי קשיתא
דאסנא לינח פיקעא להדי פיקעא וה"מ פיקעי'
עילא'פיקעא תתא' מאי לייתי תלת טרפא קרא דמייבשי בטולא
דלא אפתח וליפשר ולישדי ביה ואי לא לייתי משקדי הלזוני ואי לא לייתי משה קירא
ולינקוט בשחקי דכיתנא בקיי"טא ודעמר גופנא בסיתווא רבי אבהו חש
באודניה אורי ליה ר' יוחנן ואמרי ליה בי ירשא מאי אורי ליה כי הא דאמ'
אביי אמרה לי אם לא איברי כוליית' אלא לאודנא ואמר רבא אמר לי מניומי
אסיא כולהו שקיינו קשו לאודנ' לבר ממיא דכוליית' לייתי כוליית' דברח' קרחא
וליקרעיה שתי וערב ולינח אמללא דנורא והנהו מיא דנפקי מניה לישדינהו
באודניה לא קרירי ולא חמימי אלא פשורי ואי לא לייתי תרבא דחיפושתא
גמרניתא וליפשר ולישדי ביה ואי לא למלייה לאודניה מישחא וליעבר שב
פתילתא דאספסת' ולייתי שופתא דתוכא וליתוב ברקא בחד רישא וליתלי בהו
נורא ואידך רישא מותבא באודנא וליתוב אודנא להדא נורא ויזדהר מזיקא
ונישקול הדא ונח הדא לישנא אחרינא ואי לא לייתי שב פתילתא ביקרא
ושייף ל' מישחא דאספסתא ונייתי חד רישא בנורא והד רישא באודנ' ונשקול
הדא ונח הדא ויזדהר מזיקא ואי לא לייתי אודרא דנדא דלא משקיף ונח בה
ולתלייה לאודניה להדי נורא ומזדהר מזיקא ואי לא לייתי גובתא דקניא
עתיקא בר ק' שנין ולימלחי' כילחא גללניתא ולקרו ולידבק וסימניך רטיבא
ליבשתא ויבשתא לרטיבא אמ' רבה בר זוטרא א"ר חנינא למעלין אזנים בשבת
תני רב שמואל בר יהודה ביר אבל לא בסם א"ר בכם אבל לא ביך מ"ט
מזריף זריף אמר רב זוטרא בר טוביה אמר רב עין שמרדה מותר לבוחל'
בשבת סבור מינה הני מילי הוא דשרקי סמנין מאחמור אבל משחק בשבת
ואתויי דרך ר"ז לא א"ל ההוא מרבנן ורבי יעקב שמי' לדידי מיפרשא
מיניה דרב יהודה אפילו מישחק בשבת ואתויי דרך ר"ה מותר רב יהודה
שרא למיכחל עינא בשבת אמר להו רב שמואל בר יהודה מאן ציית ליהודה
מחיל שבי לסוף חש בעיני' שלח ליה שרי או אסיר שלח ליה בלב"ע שרי
לדידך אסיר וכי מדידי הוא דמר שמואל היא ההוא אסתא דהואי בי מר
שמואל דקרחא לה עינא בשבתא צווחא וליכא דאשגח בה פקעא עינא למחר
נפק מר שמואל ודרש עין שמרדה מותר לבוחלה בשבת מ"ט דשוריינו
רעינא באובנתא דליבא תלו בנון מאי א"ר יהודה כגון רירא דיצא דמא
דימעתא וקידחא ותחילת אוכלא לאפוקי סוף אוכלא ופצוחי עינא דלא א"ר
יהודה זיבורא ודחרזיה סילוא וסמטא ודכאיב לי' עינא ואתי עלוי' אישתא כולהו
בי בני סכנתא חמה לחמה וסילקא לצינא והילופא סכנתא חמימי לעקרבא
וקרירי לזיבורא והילופא סכנתא חמימי לסילוא וקרירי לחספניתא

בפיקעא דע"טבעא של בית רעי ובלע"ז פיג"לאורי ליה. רפותה: שב ידי
אהבת הוצלתא. ל' שבע גרעינין אדומים כמולעת המצלים בתוכן שמכבסין
בו כדתנן בחס (שבת דף ג.) הכוסים והחכל הולחת לשון מולעת שני:
בחללא דבי צוארא. תחיכות נגד שטוטין בבית המלאר של תלוח בשטוטין
לם הבנ:ברקא. ליגא של שיער בשמש:
ומבש. ומוכל: אדהכי והכי. בעוד שהוא
מחזר אחר סימנים הללו: קפייא דאסנא.
גרעין של פרי הסכוס כוטנים הבדלים בסכוס
ומלאין גרעינין: פיקעא לסדי פיקעא. סדק
של גרעינין נגד סדק שבכשרו: פיקעא
עילאה. הסרחה מבחון למעלה ויהול לדבק
שם אותו אחר: פיקעא תתאה. בפי הנקב
מלמטה: תרבא דלפיתרא דלא אפתח. הלב
שמיהם שלא יולדה: ולפבר. ימחהו לאור
ומבחהו בו דמתרגמינן נמס אסר: טרפא
דקר' דמיי בטולא. עלי דלזוענין שהמיבשו
בצלו: משקדי הלזוני. לימ"ן בלע"ז מין תלוח:
משה קירא. שמן זית ושמוש טרוסין ידוי:
ולינקוט בשחקי דכיתנא בקייטא. יתבבכה
בשחקים של פשתן בקיון שלא יתחמם יותר
מדאי: ודעמר גופנא. בגדי של צמר נפן שהם
ממיכ: שקיינון. משקין: בכתא. שם נאון: בכתא
קרחא. עז שהיכם מסוכל בגמר בהחל:
תמלגא. נחלים ונחטות: חיפושתא. הבקרבוט
ובלשון. בענין קרוביים: גמניתא. בשם הצוח
סמנון: פתילה דאספסתא. עלה אדון של
שחת יבק של חיטון: בופתא דשומא. בין
יד של בוש וכן עלין הבישים שהם נאחזין
בכן בופתא לשון אחיזה כדאמרי' בגיטין
(דף לב.) בופתא דקוביא דמרא רפיא.
ברקא. כמו נירא ברקא שהר של לייטא:
ולייתי בהו מזלא. יבביר בהן סאור: ומזהר
מזיקא. לא יהן אזנו לרוח: ונשקול הדא
ונינח הדא. בסיטות זו מן אחתון יתן את
זו עד שיכלו כולן: אודרא דנדא. מוכין
הבלבושים בלבנו שבקרין פוייליר: דלא משקף.
אינו מכוון בשמן לנפלו משקף לשון עלה
נדף (ויקרא כו) נרפא דשקיא נחבש:
גובתא דקנייא בר מאה שנין. שפופרת
של קנה ישן שנתלש הרי מאה שנים: מלחא
בלגייתא. מלח של אבן קדומה לשיים בלע"ז,
שליים"ה: רטיבא ליבשתא ויבשתא לרטיבא.
כל הרפואות הללו אינן שוות לכל חולי
אחתון אלא אחתון הרפואות שיש בהן דבר
לא כגון מיא דכולי תא ומשקה קירא וכיוצא
בהן מעלין לאחון ישיבה שיש לו חולי ואינם
מוליאים ליחה ורפואות של יבש כגון
גובתא דקנייא ומילחא בלגייתא לאודנא
לטיבה הסמוליאה להה: מעלין אחון. גידי
אחזים שמיים שיוכדין למטה ומתפקין
הלמיים ואינן לסעלותן ויש הבבה בדבר:
אבל לא בסם. הוחיל ולאפבר בדי: מיזרף
זריף. עובה הבורה ויש חילוף שבם יותר
אבל קשיים הם אין שם חילוף דאוריתא:

שמרדה. שרואה לגלה בלדם המורד ויוצא: אבל מיבחק ואיתויי דרך ר"ה לא. דלאו סבנת עוברין: לקמן שוריינו דעיגא בליבא תלוי מאור הענין ומוחזין בטרפסי הלב: ס"ג מלן דליים ליה ליהודה מחיל שבי. הבינו דבריו ומקבלם יחלו שבת:
לדידך אסור. שאתה אסרת ומיבעת על דבריו: וכי מדידי הוא. מדעתי הוא מחיל שבי. הבינו דבריו ומקבלם יחלו שבת:
אחלפי"ר לשון בקדוח אם (יבמות סד) ממיומות: כ"ג מוחר לכוחלה בשבת מ"ט דקרחא. דקרחא.
בשבת: רירא. נוטפת עינו רירא בלע"ן קלייר"ל: דיצא. לשפגות"ש לשון נשיבה ותחיבה: קדחא. ממיומות: תחילת אוכלא. שבכר נחרפת
ועדיין קודחת ממנו: ופצוחי עינא. שבא לכוחלה כדי לבחור מרלית עינו: זיבורא ודחרזיה סילוא וסימטא ובאב עינא. שבכר נחרפת
בסנתא. מי שיש עליו אחה מלגה שנכחה לוגעה לו בעינו: מכאן להמיב. לגון יפה לחולי המיב: וסילקא. תרדין: לגשתא מוגנת: והילופא סבנתא. לפי שהלגון
קוגע ונכנס בתרבן בתחת מכל אלה סבנתא היא: המיב לגון יפה לחולי המיב: וסילקא. תרדין: לגשתא מוגנת: והילופא סבנתא. לפי שהלגון
מוסיף עליו קור וסתרדין מחמיין: חמימי לסילוא. לגיך לגרות המוכה בחמין ובא דאמרינן לעיל סילוא בי בני סבנתא היכא דהמון כל גופו בי
בני שמחמיב כל גופו:

מוספתיתא

עין משפט נר מצוה

מ"ר ד"ו סמג עשין סס טוש"ע ח"ח סימן
שכה סמ"ג [ובדב אלפס שבת פי"ד דף מג וכס כל הסמנין] כמ"ג גמוי' סס
ס"י עור וש"ע סס ס"ע

מסורת הש"ס

א) [קדושין לח: וש"נ] ב) [שבת קכד:] גמיגה דף כב.
ד) [גיטין' סערוך בערך חס לזיקה ועיין רש"ל ד"ה
לזיקה נראה שגרסתו ג"כ כי' כן] ה) [בהגיגה ה. בתנו זה בסס ר"ת
ו) [עיין פרש"י שלפנינו בתגיגה סס בתב מש"ס נקע זיבורא וטרקבא דאמרי'
בגמ' ע"ז תמיני לעקב וכו' וכיינו כפי' כ"י דסכל]

מוספתיתא. סדקין שבפני הלדם: מוזיני. דגים קטנים: סיבורי. הקנה
הם מפתעיים: שני לדם דג. אם הקנה הם הוום אוכל דגים לעתר: שני
לדם דם. אכל ביום שלפני הקנה דגים: תגב"ם. חלב בגיגה בלגיס
מחליס: וכי מעמה. אלן דאכל הני בתר הקנה ובא ליסמה הון לעיל
לא יפנה לאחתה של עיר: מעמה דקני תורה אור

ריח. דברים הללו וסרוח מביאתן לעיר:
הכי גרסינן לא יפנה אלא לאחתה של עיר
שרות מזרחית הוא מקום כדתנן בגמ'
יחפור (ד' כה.) אין עושין בורסקי אלא
לאחתה של עיר ובתוספתא בכרות (ד' מ.)
סיגן לאחתה גורבי דמו - בגלגל שרות
מערבית מביאה עליו ומסוכן הוא:
ליסמתמוכה דליבא. דופני בשר שתחת
הלב והוא טרפא ליבא אחריבא תעוך
שבעוד הלב שקורין מבלא ופעמים שבעוך
לגד פניס ומעכב את הבשמי' וזהו עיקר:
בגוגא סרוי. בעין כף אגרוף: ומיעא.
מיעא"ל: אגדא. עשב מר הוא והוא
מרוכי"ל לגן בענב מתרגמי' נודין: ליתרי.
שרבי"לה: אגדתא. איזוב: לגיגא
בתמרא. לאיסתומכא דליבא ישפה אלו
ביין: לרוחא. לשפה שתעבה רוח ישפה
אלו ביין: לרוחא. חוגי אבא יולדת
ומלגנות על המבר: שבעה. דומה
היכה זו לבכלא בשני אותיות: מלא
מעש אלבעתא. מלא ידו: מלא אלבע
רבה ומלא אלבע זוטרתי. ביכול לאחוז
בזרת ואגודל יחד: כוזא. כלי קטן:
תרוזדא. מלא כף: בי כוכבי. אחת
הכוכבים בתור של בית: ומי סיסין.
סוס"יל יבש שורה במים ושותה: וסרת.
רחמה של בהמה: ווותרת הכבד. טרפא
דבבדא שקורין"אי"ב"ה: במבלה. מיבדוי"ר
לרגלות לם מפתחר יפה בחומנות וסבר
הענו"ם כיון דקפיד אסבי חשוב הוא
ומתיירא לסוכנו: לבלוריסו. שסות מגדל
לעבד"ם שומע לת ידו מקודם לכן ג' אלבעות
לכל דוח בלבלמן כדי שלא יהא מתקנה:
בשבילי דבבדעא. חון לעיר: לזוגא.
לתחון: קוטיר. לוחלה: שבילי דבבדעא.
בשם עוכבים ובנים חדיר: שפוד. בלון
לדון במסכת ביצה: שפחות. .בכתובות
בחמ"ש: נוקות. בנדם בכא סימן סבי
תלת שמעתא דבב מלבין תמבינהו מבמיב
דבב אדא בר אהבה: בלוריה. בסכא:
אפר מקלה. דמבות פרק בתרא לא יתן
אדם אפר מקלה על גבי מבחו מפני
שבראים בכתובת קטנה אפר מקלה אפר
בביבה מקלוי ובמוך מאוד ובמור ובראם
בכתובת קטנה: וגבינה. בכא בפילבא
(ד' לה:) אמר רב מלבים אמר רב אדא
בר אהבה מפני שמתלוין פיס בשומן
חזיר: מתניתין ומתניתא. בכך דאמר
אפילו בא דאמר שמעתא אחי נפשיהו
ובכך דאמר שמעתא אחי נפשיהו רב מלבים
ולא אפילו דמתניתין ובכיוהא רב מלבים
ולא אפילו דמתניתין: רב מלבין: מתני'
מלבא. בית דמוחבי' מיגה לאמורא
ורב מלבים שמו דומה לגיבה: מלו
ביבייהו. בין רב פפא לרב הונא: לוכא
ביבייהו. בחחות דאוקי רב הונא ברב
מלבין ור"ש ברב מלבים ומשיל אפר
מקלה ברב מלבין דבבר תלת שפוד ואפר
מקלה ובומות שמעתא עינהו ולא אמתני'
קיימא אבל שפחות א"ר מלבים בלבם בר"א
דאמר בשמעתיהו אפי' הבביסה לו מאה
שפחות בופה לעבות בלמר. בלוריה דבבא
אפילו אמר אמר אמר ידו ואתי לידו לעבוד שומע לא בבוד מתני' לאו דבריה מאמורי' לו' אמרי' מפני מה
אסרו גבינות שעבו"ם ופי' רב מלבים הוא דבקיו תלמודא אוכא ביבייהו שפחות ולא נקע שפחות ואפר מקלה אמילתיה דרב מלבים דאתמה ביה
רב פפא סימן נקט:

מתני'

מסורת הש"ס

ד) [נדרים מד: ע"ש טיעוב] ב) [בעבוד וברב אלפס
אינה אילבעומבא] ג) [בעבוד אינה ואבבתה ע' שבת בבא.]
דבבבות דף מד: מז: ה) [בלומר תלב טהור לו שומן של עופות ודגים ומלא
בומן הוא עבון בפ"ע ובלבן שפור בא תמיב עשבה דבבים וכו'] ו) [תוספתא
פ"ג] זמבות בא. בתובות בא: בוגא בא: בוגא דף בח. בא. תא"ב בא
בלי"ל טן[ל"ל דסמיא]

עין משפט נר מצוה

ח 8 [ע"ז]

שני לדג דם. וכא דאמרי' בנדרים (ד' מד.) אין מביאין לא על הטופות
ולא על הדגים סיינו לאלבב: (זה הדיבור שייך במתני')

אבר לא ביבין לביבין. פי' במקום אחין רגילין בני אדם כ"כ אסרו
דרב הגא בשני לדבסרדעא אבל ביחד ממש לא אי אפשר דהיינו
לא אף בלא מסתבר אסור לסתיחד עמהם
מטום שפיכות דמים וכן יש לפרש לעיל
(דף כו.) בני מגיי':

המסתפר

מעבו"ם רואה במראה.
מניח בתוספתא פ"ג
וכיוכבלמי דבוקיקין ישראל המסתפר מעבו"ם
רואה במראה' מן הבתוי' אין רואה במראה
פי' לפי שאינם תמודים על שפיכו' דמים
בתיבו של בית ר"ג מיבו רואין במראה
פי' לף מן הבתוי מפני שהיו זקוקין למלבות
מבמע שאסור לאיש לראות במראה ונראה
כי הטעם משום לא יבבש גבר שמלה אשה
דמתהנם לא יתקן גבר בתיקוני אתה ובא
(בתהגן) בפרק שואל (דף קמט.) אין רואין
במראה בשבת ומבבת בגמרא במראה של
מתכת מפני שהאדם עבור לבשיר בה נימין
המבולבלות ומשמע דזוקא בשבת הא בחול
שרי אתם בלשה אייבי ואדם לאו דוקא
דאים אסור בכל עניו וכן משמע בירושלמי
דמפרש טעמא דאין רואין במראה
דפעמים שאשה רואה ומאה אתה לבעה
ומוצא ובאה לידי חיוב חטאת ומפיים
בה ואשם אף בחול אסור שאינו דרך
בבוד ג' דברים אתיבו לבית ר' שיבו
רואין במראה ובאיבו מספיים קוטי
ושולמדו לבעיסה הבמת עבו"ם שאם זקוקין
לגבבות ואין לדמות דסא דקאמרי אף
בחול אסור אלא אסתפם ניסיון בלבד
לבבו' מחוך שחוכות דס"ל אמיבון פרק
המצטיע (דף לד.) המלבה לבנות מתוך
שחוכות אפי' אתם בשבת חייב ודבר זה
אף בחול אסור מבוס לא יבבש דאם
מדקבייתי עלה אתיבו לבית רבי לראות
במראה משמע דאם דאסור בחול לראות
במראה הוא ומיבו אינו אסור ל"ש
להתגאות דעבר מעשה לא י"ב גבר אבל
בעצמו אי מעשה מיבמה עיבוי ודאי מוהל
ובמתן לבות הוא יודע ובלבה למעשה
דאסור לה:תפר מעבו"ם אל"כ רואה
ואפילו בבמות הרבים מדקא אמר רב הונא
תיהי לי דעבדי אדל"ע ודוקא בתעבר
דשבים בים הזיקא בקו אבל מספיים לא
שבים בבו הזיקא אבי אם יש עמו אחר:

יין

עין משפט נר מצוה

יא סמ"ג לאוין מס עוש"ע י"ד סי' קנו סעי' א' ובסגס"ס סעיף ב נ גדמוי'
פי"ח מס' עבו"ם סל' א מסג לאוין נ עוש"ע י"ד סי' קנ סעיף ג

מסורת הש"ס

ליתה איבטומבא] ג) [בעבוד ליתה ואבבתה ע' שבת בבא.]
דבבבות דף מד: מז: ה) [בלומר תלב טהור לו שומן של עופות ודגים ומלא
בומן הוא עבון בפ"ע ובלבן שפור בא תמיב עשבה דבבים וכו'] ו) [תוספתא
פ"ג] זמבות בא. בתובות בא: בוגא בא: בוגא דף בח. בא. תא"ב בא
בלי"ל טן[ל"ל דסמיא]

אין מגלגל היומא מאי קא כפי מגלגל סא מתניתין מיירי בסתם יינם וגזרה דרבנן הוא שגזרו על יינם משום בנותיהן וי"ל דודאי עיקר גזרה דסתם יינם [לקמן לו:] משום בנותיהן הוא כדאמר טעמא זה מידי דהוה אפיקן ומפנס אלא עבדו רבנן דיין אותו בנאמנה שנתנהו לפני עכו"ם שאסור נכך נמוד שנתנהו לפני עכו"ם שאסור מן התורה משום דדמי ליה ועל יין נסך מוהל מתלמוד מגלן אלא"ה יין שנתנהו למס לי קרא מי נפיק מכלל שאר זבח ת"ל דאין סכי נמי דזביחה ונסיך סבי עייניים הם ומרבה לסו לקנן לאסור בפרק ר' ישמעאל (דף נא.) מוזגה כל כעין זביחה ומניסוך זריקה המתחברת בגון שכר מקל לפנים: **ישראל** יין נסיכה. למאן דדרש לכאלי קרא בעבו"ם ניתה ומאלן דדרים לי' **יבנישין** (דף נו.) גבי טיטוס שאמר מקרא זה על ישראל וכן בספרי ר' יהודה ור' נחמיה חד דורכו כלפי העבו"ם וחד דורכו כלפי ישראל לכן לפרס סיו העבו"ם מגנין ישראל על עבודת המזבח כנגד מה שעושין לעבו"ם שנסם ואיתלו ויתנו קלי אמזבח שאוכל מנחות וזבחים נסכים: **אתיא** שם שם שעגלה ערופה. תימא הדליף הקרבת עבו"ם ממת ומת מעגלה ערופה מלף מת נזפיה שם שם מעבו"ם עלמה כדאמרי' פרק נגמר הדין (דף מז: ושם) גבי הארבע נגד לגמת הדרכה ילף דלא מיתסר בהנאה שם שם מעבו"ם דהתיב בעבו"ם אחד תלבדון את כל המקומות אשר עבדו שם וי"ל דשתם משמשין ממש דקרא דאד תלבדון בכליה שבתמשו בהן לעבו"ם הכתוב מדבר [כדאיתא לקמן נא:]: **כפרה** כתיב בם לקדשים. תימה בפ"ק דקידושין (דף ו.) דרשינן וערפו בם שם תסא קבורתה וי"ל דלישנאין תרוייהו דלי משום דכתיב בפרה אחריהן לאחר עריפתה מוקרת דלין לך דבר שעשית אלאתו ומועלין בו ולי מועלין שם ס"א אינם אסורים עד לאחר מיתה לכך לישנאין בפרה כתיב בם בקדשים דמיתסר לף מתיים וגם לישנאין דמות לקדשים שאינו לומר שאינם אלא ביום ראשון טרפות סוכל בם כדאמרינן בפ"קמא דחולין (ד' יא.): **אמר** רב אחי בר אחא לאמוראי' תומן כו'. ס"ס דסוס מלי למימר דאמוראין דוקא של איסור מתחבר בעודו ולא כל שלאל מוסר דלאו כל מיסוך הוא אלא הדא נקט דאמוראין מיסם הרתי: **אי** מבוס אנסוכי הומן לאו כל מיסוך הוא. מכאן סיס נראה לסתיר חומן שלנו במגע עבו"ם וגם רבינו משולם כתיבו ור"ת הקפיד עליו ואמר כי אין אנו בקיאין בטיב חומן כי מעבים בכל יום בדיעות אלוקות יש קורין אותו חומן ויש קורין אותו יין וכדמוכר את (בספ"נב) [ל"ל סיכות] (ד' נו.) נמי פגינו כריתי אלא ושעמיס תיגלא וגם על הכוסר שהיה רבינו משולם בתגע עבו"ם משום דמה שוגא ממנו נקרא מיס כדאמר פרק כל סגע (ד' לח.) משעת כניסת מיס לנוסר וכן בס"ד דמסכת בטיעות סנוסר מבסבית מיס אוכל בו פפו בדרס הקפיד ר"ם משום דאין אנו בקיאין מתי קרוי נוסר ועוד כתב שאנס אחת לא נתבטלו הייעות וכי בטיל ביעותהיסם אינם מבוטלות כל לרבינו הכי נמי נאמר אלא ינסא אותה הכנס דין יין נסך:

ע"מ ג"מ נא ה מיי' פרק יא מס' מאכלות אסורות ס"ח סמג לאוין קמט עוש"ע ס"ל סי' קנג סעי' ה **נב** ב מיי' שם סי"ג סמג עשין יז עוש"ע ס"ל סי' קלא סעיף ג **נד** ד מיי' פרק ז מס' עכו"ם סמג עשין יז עוש"ע ס"ל סי' קנג סעי' ה **נה** ה מיי' פרק ט שם הי"ז סמג לאוין מט עוש"ע ס"ל סימן קמט סעי' יח **נו** ו מיי' פי"ח מס' מאכ"א אסורות סל' עז סמג לאוין קמט עוש"ע ס"ל סי' קלו סעיף ה **נז** ז מיי' שם הל' יד סמג שם עוש"ע ס"ל סי' קכב סעי' יב **נח** ח ט מיי' פ"ג מס' מאכלות אס ורו' הל"ג סמג לאוין קלב עוש"ע ס"ל סי' קעו סעי' ג **נט** י מיי' פ"ז מהלכות עכו"ם הלכה עז סמג עשין יז עוש"ע ס"ל סי' קלד סעי' ה **ס** כ מיי' פ"א מס' רוצח ס"ו סמג עשין עט עוש"ע ס"ל סי' קיז **סא** ל מיי' פי"ב מס' אבל הל' ט סמג לאוין רנגון ב עוש"ע ס"ל סי' מ"ד **סב** מ ג מיי' פי"א מס' מאכלות אסורות ס"ו סמג לאוין קמט עוש"ע ס"ל סי' קיח סעי' ה וסי' קל סעיף ג

מתני' אלו דברים של עבו"ם אסורין ואיסורן איסור הנאה להיין להחומץ של עבו"ם שהיה מתחילתו יין ונחרם הדרייני ועורות לבובין רשב"ג אומר בזמן שהקרע שלו ענול אסור משוך מותר אבשר הנכנס לעבו"ם מותר והיוצא אסור מפני שהוא בזבחי מתים דברי ר"ע ג' ההולכין לתרפות אסור לשאת ולתת עמהן והבאין מותרין נודות העבו"ם וקנקניהן ויין של ישראל כנוס בתן אסורין ואיסורן איסור הנאה דברי ר"מ וחכ"א אין איסורן איסור הנאה התרצנים והזגין של עבו"ם אסורין ואיסורן איסור הנא' דברי ר"מ וחכ"א לחין ויבישין מותרין המוריים וגבינת בית אוניקי של עבו"ם אסורי' ואיסורן איסור הנאה דברי ר"מ וחכ"א אין איסורן איסור הנאה א"ר יהודה שאל ר' ישמעאל את ר' יהושע כשהיו מהלכין בדרך אמר לו מפני מה אסרו גבינות עבו"ם אמר לו מפני שמעמידין אותה בקיבה של נבילה אמ' לו והלא קיבת עולה חמורה מקיבת נבילה אמרו כהן שדרעתו יפה שורפה חיה ולא הודו לו אבל אמרו אין נהנין ולא מוערין אמ' לו מפני דשמעמידין אותו בקיבת עגלי עבו"ם אמר לו א"כ למה לא אסרוה בהנאה השיאו לדבר אחר אמ' לו ישמעאל היאך אתה קורא כי טובים דוריך מיין או כי טובים דוריך א"ל כי טובים דוריך א"ל אין הדבר כן ישחרי חבירו מלמד עליו לריח שמניך טובים:

גמ' יין מנקן אמר רבה בר אבוה אמר קרא אשר חלב זבחימו יאכלו ישתו יין נסיכם מהדיבר זבח אסור בהנאה אף יין נמי אסור בהנאה זבח גופיה מנלן דכתיב ויצמדו לבעל פעור וכתיב ויאכלו זבחי מתים מה מת אסור בהנאה אף זבח נמי אסור בהנאה ומת גופיה מנלן אתיא שם שם מעגלה ערופה כתיב הבא ותמת שם מרי וכתיב התם וערפו שם את העגל' בנחל מה להלן מאסור בהנאה אף כאן נמי אסור בהנאה והתם מנלן דאמרי דבי רבי ינאי כפר' כתיב בה בקדשי': והחומץ של עבו"ם שהיה מתחילתו יין: פשיטא משום דאחמיץ פקעליה איסוריה א"ר אשי הא אתא לאשמועינן מ חומץ שלנו ביד עבו"ם אצ חותם בתוך חותם אי משום אינסוכי לא מנסכי ואי משום איחלופי כיון דאיכא חותם לא טרח ומזייף א"ר אילעא שנינו יין מבושל של עבו"ם שהיה מתחילתו יין אסור פשיטא משום דאיבשיל פקע ליה איסורא א"ר אשי הא אתא לאשמועי' יין מבושל שלנו ביד עבו"ם אצ חותם בתוך חותם' אי משו' אינסוכי לא מנסכי ואי משום איחלופי

אלונתים

מ"ה א (פ' פרס"ש לקמן לב. ל"ס כסר) בנוסח הלא אמר זבחי ואמר מזבחי ב' תוספות לקמן לב: ל"ס הילם) גלעד' תוספות לקמן לב: ל"ס עבו"ם ועיה שם ל"ס הכולם) ד (פ' תוספות לקמן לד: ל"ס מלכים) הלוי' תוספות לקמן לה: ל"ס מוכלים ודע דגר' כפרוך פרק ש"ס הסיעה ופי' הסיעה לגומר הסמיקון) ו (פ' תוספו' לקמן לד:) ז (פ' לאחת דוב גמרא גמרי לה ולאחת דוב וחמרים מקרא ש מוס' לקמן נב. ל"ס מנסו) ח קדושין לא. (מגילה כא. ו: חולין יא.) ט רש"ל לא מומרים ו (בוגע מוס' לאחת דלאחת כגיעין ומ"ש קלי לא) ספסוקים הסמוכי' וכיון בו זה שעמוס אמרן וגיהן וכו' נסיכם אמרו ל"ב לעבו"ם בל ישראל ומ"ש ג"ל רש"ל כס"ל מאזנו ל"ש מלי' לדעת ר' אמר"ש"ש וזה מקום ודרור כמונגא מוס' ומ"ש סמוכה"ל לא מלאמי מס בגיעין ע"ב ולמ"ש כס"ל מקא אמר[יאן כמלאמא בגגלים לא:]

איחלופי. לשמות: אלונתים. פומו"ן: אסור. בכרייתא. אלא סיסם יין מתחילה ביד עכו"ם אלא לקחה עבויה מיד ישראל: מותרת. בסאלה דתו לא מנסך ליה: מוסין אומלין. בכבת מסוא לשמות: ואין מוסין אלונתים. מסוא לרפואה לסמנין כשיוצאין מביא סמרמן בדמפרס: ומיס גלוין. שנתאמו ומעמדו בכלי יום לו יומים לסיות אלונין ומופין הטלוגות בגתת במסכת: מזוג. שני תלקי מים ולאחד יין: יין בו מסוס גילוי. שלין נתם שותה הימנו: אלכס. עבו"ם סיס: משכי. אלכס: לידיס. אלא יגע בו ויאסרנו: כרי אמרו כו'. ומתעיון מכבא דלף בשתייה מוזר: מזיג ולא מוזג. שלין בו מיס הרבה שותה בגתת: דלרי ואחי. מבקר כמיס וגא כמו (בסחים דף מ.) (לריש דתיטי) ניקוש כמו המלרי זיקי לקמן: סמי עיניה דדין. כבלשה לו לגתת דבר ביקון ביין זה ויבוב: קלי מיא. מעט מים: מסר נפשו. לגות וגא ושותה לעיין לכו: לא מסר נפשיה. ומיהו כי לא חזיה ליה שמי: כי עבכוכי. מקום: בכוכא. בלע"ז קוכא: בפרוקא. כיסוי של בגד קבהו על פיסן: פירוקי לבסכתא. לדבר שיש בו כיסבנה לתת בה לתרן ונכסתו לחיות אתו מביליון ולכן נסכיון אהני מיטיי דיום אלא ודאי ל"ש הכי ל"ש הכי אכול: קיסט'. שם מדבה יין שבעיר: אימה. אדם סיכון על הנתם ולא מסר נפשיה מטום מיא ואיכו הוס נייס לגבייהו: מני ארמלתא. ישראל שתי ואתי"ג אלא בקיאי בסלכות גילוי: סיכלא. ומנכנא דגבכא נקיעא ואתיא: אמנקרוקא. נקיון: קדמי. ומכסין המיס אלא תפוח בכן פסולה: טיולא חריפא. מין יין מזק ואין בעמא טוב ומתוק אלא כמוגן ומתוק חוזקו אין נתם שותה: דמלרי זיקי. מבקע מדות מחוזקו: מר ינקא. רש ומר: מוגיא מתוק. מתמס סמטם בתוך הענבים וטוב אינו סגון: כב ממא מתני לכו. לסקן ג' יומות שיטו אלכן לבכה: מד מריח. מתמת פילגלין וסמטיס סגמוגין בו: תפסיגתין. אוניגא"ל בלע"ז: מי בלבה. מבקה מבוכה בתרג לשון פרס מבוכה כמו כוסיא בתרג בתלק ה וכולן אין נתם שותה מס: קבינא. אלא מתוק: ומקומו. ממדינה: חמר מדינה הוא. וסנהדרין דגילון מו: דלקיים. סתמין ולא חומן הגון:

מכאן

חמרא בבובא וצרונהי בפרונקא והויא לההוא הויא דשקיל מיא ורמא בבובא עד דמלא בבובא וסליק חמרא עילויה פרונקא ושתי אמרי דמזיג איהו שתי דמזיגי אחריני לא שתי א"ר אשי ואיתימא רב משרשיא פירוקא לסכנתא אמר רבא הלכתא יין מזוג יש בו משום יין נסך יין מבושל אין בו משום גילוי יאין בו משום גילוי יש בו משום יין נסך יין מבושל אין בו אתא לגביה דרב חלקיה בר טובי א"ל הרי אמרו אימת ישן עליהן והני מילי ביממא אבל בליליא לא ולא היא ל"ש ביממא ול"ש בליליא אימת ישן עליהן לא אמרינן רב לא שתי מבי ארמאה אמר לא זהירי בגילוי מבי ארמלתא שתי אמר סירכא דגברא נקיט' שמואל לא שתי מיא מבי ארמלתא אמר ליה אימתא דגברא ולא מיכסיא מיא אבל מבי ארמאה שתי נהי דאגיליא לא קפדי אמנקרותא מיהא קפדי א"ר רב לא שתי מיא מבי ארמא' אבל מבי ארמלתא שתי שמואל לא שתי מיא לא מבי ארמאה ולא מבי ארמלתא: אמ' ריב"ל שלש יינות הן ואין בהן משום גילוי וא"ו הן 'חד מר מתוק חד טילא חריפא דמצרי זיקי מר ירנקא מתוק הוליא רב חמא מתני לעילוי' חד חמר ופלפלין מר יאפסינתין מתוק מי בארג אר"ש בן לקיש קרינא אין בו משום גילוי מאי קרינא א"ר אבהו חמרא הליא דאתי מעסיא אמר רבא ובמקומו יש בו משום גילוי מ"ט חמר מדינה הוא אמר רבא לאי חמרא דאקרים עד תלתא יומי יש בו משום גילוי ומשום יין נסך מכאן

מסורת הש"ס א[תוספ' פ"ס] ב[נ"ל כדתניא] ג[שבת דף קמ. ד[נ"ל ומסות' למוקר] ה[פסחים דף ח:] ו[פי' לענגס עכו:] ז[נ"ל ביטיו דאיתי בסו איכיא] ח[דף צח. ע"ש וכרש"י וצ"ע] **עין משפט נר מצוה** סג ז טוס"ע י"ד סי' קכג סעיף ד **סד** ב ג דמיי' פכ"ב מס' שבת הי"א סמג לאוין סס טוס"ע א"ח סי' שכא ס"ע **סה** המיי' פי"א מס' רוצח ס"ז סמג עשין עט טוע"ד סי' קיז **סו** ומיי' פי"א מס' מאכלות אסורות ס"ז סמג עשין עט טוע"ד סי' קיז **סח** המיי' פי"א מס' מאכלות אסורות ס"ע סמג לאוין קמח טוס"ע י"ד סי' קכג ס"ח בסג"מ **סז** ומיי' פי"א מס' מאכלות אסורות ס"ג סמג לאוין קמח טוס"ע י"ד סי' קכג ס"ג **סט** ומיי' פי"א מס' רוצח ס"ל סמג עשין עט טוע"ד סי' קיז **ע** המיי' פי"א מס' מאכלות אסורות ס"ל סמג לאוין קמח טוס"ע י"ד סי' קכג ס"ל **עא** ומיי' שם ס"ז **עב** ומיי' פי"א מס' מאכלות אסורות הל"ע סמג לאוין קמח טוס"ע י"ד סי' קכג ס"ע

אלונתית כבריתא מוחרת. פרש"י שלא היה מתחילתו יין ביד עכו"ם אלא לקחה עבויה ביד ישראל ומותרת בהנאה דהו לא מנסך ומכאן ראיה לאסור בהנאה דהו לא מנסך ליה: מוחרת. בהנאה דהו לא מנסך ליה: ביה עכו"ם דהיון שהתערב הו לא מנסך ליה והקשה ר"פ דלמון בכרייתא לא מסמע כן ועוד בפ"ק דחולין (דף ו.) מסמע שהוא קרוי אלונתית קודם שנתנו לתוכו יין דתניא אלונתית שנקרה יין נסך לאוך אלונתית ולא קאמר לעשות אלונתית נכך פירש ר"ת דאלונתית דכך היא לעשות מתהילה אלא יין ומכאיין אותה לקיום ובמסתפקין ממנה מעט מעט מתרבין הם היין שאם יכיכו לקיום אותה עם היין מתקלקל וס"פ אלונתית אל עכו"ם שמבטלו מן התנים כדי לעשות ולא לאוכלו ואיכא בעשה שמבטלו אסור כי יין ומ"מ נתן הם יין בכרייתא ד' כמו שהוא עשוים מתהילה אלא יין ולהלו מוכך מן התנים דודאי לא עירב בו יין ומ"מ יש לאיר להתיר מדתנא בתוספתא אלונתית של עכו"ם אסורה מפני שתהילתו יין לומר שתהילתו יין של עכו"ם מעמע הא אם תהילתו יין של ישראל מותרת מגע עכו"ם בתערב הם מקרון אמרים ואומר ריב"ל דדוקא תבטל לפי שאין היין ניכר בעין לכל כשמשמין אותו בשמנין אז בתבדל במא יש לומר מגע עכו"ם לפי שהוא בעין יותר וכן סלכה נמעשה: יין מבושל אין בו משום יין נסך. כן הלכה ומוחר במגע עכו"ם מדשמו ליה שמואל והלכה: **האי** תמרא דאקרים עד תלתא יומי. ולא נרס תלתין יומין דהכי ממי מצינו בו חילוק בהלכה יומים לאסורים בפרק המוכר פירות (דף מו.) דקאמר הלכה יומים ודאי מכאן ואילך פסק: בהמלים

השחלים אין בסם משום גילוי. פ"ס קרשין בלע"ז טרוף בכלי ושמוק ויין לו מים נהנוים בו וקשין דבסוף נדרים (דף לא:) דמעמד דיש בסם משום גילוי גבי סהוא מיניייסו דטעמיהו מיוחא ואין לפרש מתניס דסכא סיינו מאכל של גרוסין כי סהוא דפ"ה (דף סז.) דקתמר וכן יין בלפורי עושין נוהגין חומן לתוך הגרוסין וקורין לאותו מתניס דסהם לאינו קרוי מתניס עד לאחר נתינת החומן וסכא מייני קודם נתינת החומן כדאמרי' ולא אמרן אלא דלית בהו חלא וי"ל דסכא ודמרויס חד הוא ודלי לפעמים במקום טוטמ' נתכ כי סכוא עובדא דההם ולכך נהגו בהן בני גולה איסור דיפי תאיסה לאין בו משום גילוי. וסל דאמרי' בפ"ק דחולין (דף ט.) לאם לפוכ נקב נקב ואכוכ מלאי' בתם דאיכא רישוהא דניקולא: **לא** נהמתו ולא בסמת חכיכו. אין לדקדק שבאה בסמתו אמרת ח בסמת הב כו מיבשיל דוו ואמ"ל זו קהני ודקו בתנא לענותם יחד:

ומטמא טומאה מעורה בכזית. ואפי' ב"ה דבטו רביעית ע' המוגיא יין(דף עז ובכ) וכי גגלות דקא אמר אף בטמאה ב"ה לא טמאו אלא כרביעי סולא ויכול לקרום ולעמוד על ביתם בכא מודו דבני בכזית הסולא ואפר מטעם תקרוב' ומעמא בכזית כמו זבנה: **רמטמא** טומאה מקון ברביעית. צ' לעמא לוגלין ומשקין בתוכה מבקון מעמין שטמאו בשרן אינו מטמא דם וכלים אלא לוגלין ומשקין ומיכוי קבול טומאה ברביעית ליג בכל טומאת משקין ע"כ לשון הקונט' ומעמא מהון לשונו אחין לסתם יינם טומאה אלא ל"כ קבל טומאה מעקון אחר זק' דמה הדם הוא זה לעמוס כאן טומאה מן הסרן וכי גרע מאחר משקין מיהא אינא לבנוי דאשמעין דמטום הומרייהו לא מקב' טומאה בפחות מרביעית וע"ק דמעמא דבאחר משקין בעינן רביעית לקבל טומאה ואדרבה באחר משקין לא בעינן רביעית כדאמרי' בפ"ק דפסחים (דף יז:) מעקה בית מעכתא דכן לא אמר אלא ברביעית דחזו לטבילת אחרון ואינו ראוי לקבל בפחות מרביעית ואי לעמא אחרים לא בעו רביעית כדאמרינא נמי התם טעני לא נמנעו מלגרוף אם הסבר בו' דמוקי לה בתיבה משקן בכדי דמטמא בחר מחמת משקין ומסתמא בהוהן מיס הנאחרים על הבחר לאחר דהתם אינן בם רביעית ואן מטמא בכרכות בפ' אלו דברים (דף נב.) דקאמר שמא יחזרו מיס בתחרי הכלים ויטמאו אם כדים ותם לא הוו רביעית ואף לעמא אינם ממעקה טמאה אינם דבבן לא בעי רביעית כדתנן בפ"ג דטהרות (מ"ב) נוגע בל זיתים פי' וטוא טמא שנפל לתנור וטוסק בכיליס מקוון ע"בור פי' התנור טהור מעיקה דאין הנוגע בטמא מן הנוגע דאין אוכל טומאה בפחות מכביצה ומן הנוגע בעיני וכבעמא הנוגע בטמא בטיפה דמומאה לריכן הלכה מ"מ כיון שקיבלה' בעודה אוכל בטיפה בלועה בנוגע לא תמירא במשקה לעמא שתנור ומלאי לפרש דסך טומאה בהם ביעים ראשונים. שיעתא הלכה טומאה מן הנוגע שיש בו כביצה ומהוה שטמאה אם הנוגע אינא בעיני רביעית דמעמא עיינו ודם מנפתו ואינב בבאהם מטמאין טומאת משקין ברביעית מדרבנן דדאיתא בפ' מיסוי הדם (דף פז:) וקראי דמייתי ע' דם הנוגע הנמצא' ניגבו ות"ת לנמה הרבן לגזור טומאה על בתם ביגם מיפוק ליה מבשם מגע עבו"ם שגזרו עליהם מיטוי כזיתים לכל דבריהם וי"ל דאינהו מיירי לגזיר פחות מכן תהא דליתא בה נזירה בדאמרי' לקמן בפירקין (דף לז. ובס) וה"ק הן רביעית דבתם ביגם ורביעית דמשקה זב דפ' הדרם תמאי לא תביב לה בדבר דקא תביב דמעמא לא בדבנן ל"ל דבל עניני טומאה משקין ברביעית הם בכלל בסול גוויס:

עין משפט נר מצוה עז א בג דמיי' פי"א מה' רוצח ה"ח סמג עשין עט טוי"ד סי' קיז **עד** ה ומיי' שם פי"ב ה"ב סמג שם טוי"ד שם **עה** ו ומיי' שם פי"א ה"ד סמג שם טור י"ד שם **עו** ז ומיי' שם הט"ו סמג שם טוש"ע שם **עז** לומיי' פי"ח מה' מלכות המלוכה סמג לאוין קמח טוש"ע י"ד סי' רכג ס"יא **עח** ומיי' פ"ו מה' גרוס העומאה ה"ם

מסורת הש"ס אלא"א יומי אין בו משום יין נסך משום גילוי ס"ב [פסחים לט:] דלא"ל טיף טיף רס"א] הסכת ד' עז: [ב"ק ד' קיז: [תוספתא הרומות פ"ו] ת"ע"ש סוס' שבת קי. ד"ה ולוחי] הע"ל לא מן [דף יד. ובס]

סתם יינם אסור בהנאה. משום גזירה יין נסך: ומטמ' טומאת משקין. מטמא טומאת אוכלין ומשקין בהוכת מקבון טומאת שרץ ש"ינו מטמא אדם וכלים אלא אוכלין ומשקין ובטיעורן לקבל טומאה בר נטיעה אלוג בכל טומאת משקין: ואתנן המפקיד פיר תיו אצל עכו"ם הרי הן כפירותיו. לעבודות וזבחים דהחידו לאלוהי וס"ע תורה אור

דלמא מלפיה ואמר אמרת דעכו"ם הוא: שייחד לו קרן זוית. ומסר לו מפתח לו עבה חותם: פרוד. מקום שלא בר קפרא הוא ופטר בר קפרא: סיפוא הגן. שבכן שם תלמידי הכמים: שם יהו ס"ד. שבוא עלמו ומצא שם ומא שביב ליה: אלא שם [וכו פירותיו]. ומצאו פירות הגן מבאו מונו אלא כאן אלרין לדבני הכמים ומאל אם בני הכים שבומעין ומדין ממנו ומלמדים אותן לאחרים: מפתח לו חותם ר"ל מהיר. אף בשם הנומכמים אוסרין לעשות כן ואי עבד הרי בסגאה כדאמרי' לעיל: ותרוייהו כרבן. דאי בר"ל בחותם אחד נמי הרי: אצל אמה דחכיתא. בשם מזרק ע"ש הכתים: ברוקא. עם בעוים ודינק כביעות פי המזרק לדופני הכתיה: דיקולא. בשם בל ע"פ הבית והכתים מגוסה ד"ביינו ב' חותמות מגוסה בחתים מדבוקה בחבית ונתיבשה וסל בפוי עליה: ומיסדק. ונכנס בדוחה פי הבל לנוגע את הכתים הוי חותם בחוץ חותם ולא מהם לזיוף כולי האי: לא מיסדק. אות לילו הוי ממלן דליהיה: יוד. בל עור מלא יין וקבוי ומונח בחוץ דיסקיא של עור: פיו של עוד למטה. בחוץ דיסקיא: הוי חותם בחוץ חותם דמהם לבפון ולהחיל בבר הדיסקיא וקבר הוד ולחזור ולקושר' כולי האי לא טרח: ולי כייף פומיה. בל עוד לגיו ולייר וחותם בעין אשקרין מזחם בלגו בל ממן אלאחר אשקרין אותו מבעיסין פי הנוד בבאות קטול בת בו ונוד אוכרים אותו פעם אחרת אפילו אין דיסקיא ס"ו חותם בחוץ חותם: עין כוטי. מקום בוחייס: ביבת סריקא. עכו"ם הן וסמו"ן לעין בוש: בקרקתא. עיר בל בוחייס: בפר פרשאי. עכו"ס: חוגדור. בוחייס: חביית

חותם ואי לא לא. דיקולא ומיהדק הוי חותם בחוץ חותם לא מיהדק לא הי חותם בחוץ חותם נוד בדיסקיא חתימת פיו לבטה הוי חותם בהוך חותם פיו למעלה לא הוי חותם בחוץ חותם וכי כייף פומיה לגיו ולייר והתים הוי חותם בחוץ חותם ת"ר בראשונה היה אומרי' יין של עין כושי אסור מפני בירת סריקא ושל ברקתא אסור מפני כפר פרשאי ושל גדור אסור מפני כפר שלים חזרו לומר חביות פתוחות אסורות סתומות מותרות מעיק"א מאי סבור ולבסוף מאי סבור מעיקרא סבור אין כותי מקפיד על מגע עכו"ם לא שנא פתוחות ולא שנא סתומות ולבסוף סבור כי לא קפיד אפתוחות אסתימות בקפיד קפיד וסתומות מותרות ורמינהי השולח

נמי אסבקן לקמן דקתמר נוד דיסקיא ופיו למטה ואיכו גופיה אמר בפרק בתרא (דף עד:) כי סוף מסדר גולפי לסרפיה סתוף לסו לתפוייהו ותיהים לסו אכוכליהו ומלהיה דרב לקמן (ד' עו.) מיירי בשולה ביד עכו"ם בפיכם"ו וה"ג: **ולא** אלינו הא ר"ל והא רבנן מיהם לא אליבא אליבא דמד תנא אלא מר סבר בר"ל ומר סבר בלקמן ל"ל לא אלינו וכולהו בר"ל קיימי דפסק רב בוחיה אלא מר מפרש מילתייהו דרבנן ו"ל ורבי אלעזר סיבי קלי בר"ל בא ר ל גוזיה קאמר בפ"ק דגמרא (דף מ.) דאין אלבר בר"ל בבולהו סידרי אלא בארבע ו"ל דשלוי בבא דקאי ר"מ ס ו"ל לקמן פרק ר' ישמעאל (דף בא.) בבריתא דאמר אלוקה בית וכו' ובס"ג מבני תלמודא הוא בפ ק דגמרא: **ותרוייהו** כרבנן. ות"ת לימור דרבי י מן בבר בר"ל ות"ת ותוסתם דקתני ובריתא ר"ל תרוייהו דבשבא הוי חותם בחוץ ו"ל דתלמודא מעמא ליה דמפתח ותם דקתני בבריתא לא מטוס דבעינן הרוייהו מדלא קאמר אתי מפתחות לו ב' חותמות אלא מפתח לו חותם קאמר וגם יש גוזרים מפתח לו חותם: **סתומות** מותרות. ואע"פ שאין לן סתומות ס"ל יהו פתוחות מתחילה מ"מ כיון שדעתו לבתמן לסתקיים לאמור ליסראל מיעטר קא עבר לבו בשיר ואינו תפן שיתבדוהו ישראל אלא:

מסורת הש"ס [אנדמאי פ"ג מ"ד בכורות יא:] ב[שבת קכג.] ג[ב"מ בג: ובס בתוספות ד"ס אתמא]

המפקיד יינו אצל עכו"ם אסור בסגאה ומותר בהנאה. ובסמוך משמע שספקידו בחותם לו ומומא מאי קסבר ר' יהודה בן בתיהם לו לא חיים לזיוף כר"ל אפי' בשעיים לשחרי ואי חיים לזיוף אמר נגע בו עכו"ם ובסבו וי"ל דר' יהודה סבר אפי' בסגאה ליתסר בן בתיהם בעמיה דאמר לקמן בפרק ר' ישמעאל (דף נט ב:) יין ובר ישראל שנגע בו עכו"ם מותר בסגאה הדא דאין מנסכים יין אלא בפני עכו"ם ועוד אמר לו לא כל סומך אתמה אמר ליה לאונסי ואף על גב דמיישי לזיוף דנגע בוה ובתם מיינה לא המתיר כל כך לחוס לאתלופי בשנו אחסר גם בסגאה כיון בכל שיקר: ויגם אינו אסור אלא מדבבן:

דאמר רב אלסם בר"ל אמתיר יין בחותם אחד. ולקמן פרק בתרא (דף סט:ובס) נמי אמרינן אחיזת קיימא לן בר"ל דלא חיים לזיוף ויש להקנות דרב אדרב דהא אמר רב לקמן (דף לט.) הבי"ו בחותם אחד אסור סימן תלג בשר יין מבלא ועוד קבה דרב אחא אמר לעיל (ד' בט:) גבי חומן ויין מבוטל ל"ל חותם בחוץ חותם ממעט בל יין נמוד לדין חותם בחוץ חותם וקרבא דשקל ומני לקמן בבמוך היכי דמי חותם בחוץ חותם ממעט דס"ל דלא סגי בחותם אחד וכולה סגי' דמעמא מייני בחותם בחוץ חותם וסיכ מתכן ר"ת דבסגאה דבר דלקמן מייני ביסראל מבוד וגרע מעכו"ם מפני בסגאה בטיח ביתמיטוטו ולא מיבתה ס"ל: וכן בסגאה דבר אחי דלעיל (ד' בט:) ר"מ נעגין ישראל הבוד וכן בבא מעבר חותם בחוץ חותם אינבא דבבנן ות"י' אינבא דאלבא' אינא נפיוחא בגוון בבלא חבוד ובסיא בדבבר בר בבא הוא חבוד לא נמשכא אחלא קרנתא בבמלהה ביד עכו"ם ולאבי אבי בחותם אחד לבקס קאת פר"ח דבבוחה היא לבעמידם בל אלו בבלבות ביסראל הבוד ואנן בעכו"ם קיימינן ובב אבי אבי לעיל הזכיר חומן ביד עכו"ם אינבא ביסראל בחוץ חותם ומבעע עכו"ם אינבא בבבוחה אבי אבי אבי

השולח חביות של יין ביד כותי ושל ציר ושל מורייס ביד עכו"ם לאם מכיר חותמו וסתמו מות' אם לאו אסור אמר רבי ירמיה מידי הנך דעיר לא בדרך מתקיף לה רבי א"ר ירמיה [לקמן] בין הגיתות שנינו כיון דב"ע אפבי מירתת אמר השתא אי חזי לי מפסדו לי א'תמר מפני מה אסרו שכר של עכו"ם רמי בר חמא א"ד יצחק ג'משום חתנות רב נחמן אמר משום גילוי אגילוי דמאי אילימא גילוי דנזייתא אגן נמי מגלינן ואלא דחביתא אגן נמי מגלינן לא צריכא באתרא דמצלו מיא אלא מעתה ישן תישתרי דא"ר אישן מותר אין מניחו ליישן חמיץ מותר אין מניחו להחמיץ גזירה ישן אטו חדש ר' פפא ג'מפיקין ליה לאבבא דחנותא ושתי ר' אחאי דמייתי ליה לביתי' ושתי ותרוייהו משום חתנות רב אחאי עביר הרחקה יתירתא ר' שמואל בר בי:א איקלע למרגואן אייתי ליה חמרא ולא אשתי אייתי ליה שיכרא ולא אשתי בשלמא חמרא משום שימצא שיכרא משום מאי משום שימצא דשימצא אמר רב האי שיכרא דארמאה שרי וחייא ברי לא נישתי מיניה מה נפשך אי שרי לב"ע אי אסיר לב"ע אסיר אלא רב סבר משום גילויא ואזיל מרוראדבשותא וקלי רי' זיהריה דרלקי מלקי ליה טפי וחייא אמר שמואל כל השרצים לא נישתי מיניה מה נפשך אי שרי לב"ע אסיר אלא רב סבר משום גילויא ואזיל מרוראדבשותא וקלי רי' זיהריה דרלקי מלקי ליה טפי וחייא ברי ה' אילוקי אינו ממית א"ל שמואל לחייא בר רב בבר אריא תא ואימא לך מילתא מעלייתא דהוה אמר רב אבוך הכי אמר אבוך הני ארמאי זוקאני דהוו שתי גילויא ולא מתו ג'אידי דאכלי שקצים ורמשים חביל גופייהו א"ר יוסף האי

ר"ת דמשמע מדסלגינסו בתרי בבות ס"מ דוקא קהני יין כיד כותי ומורייס ביד עכו"ם לא כגיתא בחותם אחד ואחיתא לכרכון וא"ל זיר ומוריים שני בחותם אחד אף לכרכון ואימא אם כן מיקשי דעלעיל דא"ר אלעזר כל משתמר בחותם בחוך חותם דמשמע כל מילי בעינן תרי חותם וז"ל דבכל לא קאי אלא אשאר מילי דתנ"א אבל חמץ ומורייס אם ונגיגים אמרי לקמן דבני בחותם אחד ורש"י פי' יין ביד כותי וכ"ם ביד עכו"ם צריך הכרת חותם ובהכרת חותם מיהא שרי בר"א משמע דאף לרבי אלעזר צריך הכרת חותם בכולה בדרך משיר לעיר ואף לרבי ר"ת שמעמיד הכרי אף הכרגן מדהכרגן נשמע לר"א לא אמרו רבנן בזיר ומוריים דבני בחותם אחד דבעי הכרת חותם לר"א נמי ביין דסגיא בחותם אחד צריך הכרת חותם וא"ל יש לזיהר בכולה יין נתבירו ואינו אוכל שם לבסיר חותמו אלריך חותם בחוך הוהה לא שם כולה כתב לבודיע איך חותמו ויודיע לעכו"ם שבך אלא לו מועיל בחות' אחד דעכו"ם ביין דיודע מיכתת אלא מזיף ול"ם פי' דלר"א דאלא חיים לזיוף לא בעינן הכרת חותם ואפי' אינו סולך לבסיר הוחמו וגם אינו אולה בחיזה עניין סוא חותם מוחר ומייתי ראיה מדקאמר תלמודא לקמן ס"ה (דף סט:) וסבתא דקיימא לן בר"א דאלא חיים לזיוף אמאי לא מותבינן תמרא ביד עכו"ם כו' וכדיעבד ים לאמוך אפסק ר"ת וענין חתימת סתבים פירש רבינו ברוך וזה לשון נכון סדבר לבחום פי חבים בעמודים לו בדבר אחר ולחת עור על בסתימה קבוע בחם מרחת ולכתוב אותיות חתיין על בעור ואחיין על דופני קרבי הבדי' אחם יגבים בעור בעבו"ם לא וכל לבנין ליעבו בבתאלה ולחם מבוה ל' שקורין ליקלא סביב סבולים במקום שמחוברים דופני הבדים ולקבוע עליסם סביב בלא יוציאם בעבו"ם לחוציא סיון דבק בם ולחוחבו אחרי כן אל מקומו בראשון וכל בבריזות לחחוך ולקבוע עליסם עוד בחמרות לו לקבוע נסרים לבבות בל בבולים ובבריזות עכ"ל ויבלא לחבירו בחב בדפרישת בהב ר' יוסף בר יבודה לר"ם בחבוגים לר"ם בחבוגים מי בימיוסם

סיו בחביות של חרס ולבבר בחם פי חבים פי חבים בחומה לו בים די בר"א לבל חביות אלנו אף לאחר חיחום פי חבים והבריזות יבול בעבו"ם לעבון סבין בין בבריזים ולבוזיא יין ולפי חבוחבו ים לאסור אחר חבים בעבון אפי' יום מחמירים ומבבים בל דו.ני בחבים בחבוקים וגם בבוגים אחד אף בלא בבבת חותם ולא סודעת בחב ומי שבים בבריזא בחבוקים וגם בבוגים בבריזים אלא אם בבך ומלא ובבור חותמו מוחר לא שיך לבבריבו אם לא בבך אחרי אבר חבמו מלאו חבום מוחר ובמחמיר הבא עליו לרבבה בבבבה אם בחחוב במו אבעבו"ם ים לחום אמא אבעבו"ם אבל אין לרים בבוחם לאסור ודין חביות ביקבות בפרב בבוף עבו"ם(ל' עד) בבעבוע אבא"ר: **רב** נחמן אמר משום גילוי. וא"ל ג"ר משום גילוי מ"ע לא חני ליה בחמיני אם לא מגינו לא דמגלו מיא. ול"ם לגמ"ד לעיל (דף ג.) אמקבוחתא קבדי מאי אבבא לגמיחר וי"ל דבבבר לא קבדי ב"ב מפני בבוחם לא בפיקא ליה: בבו בבבוחים עבוו ותוסבת בל מוכבו ואם אבבר עם בבמיים אבאים לבחוב: ר' בבבוחים בבים אבבו"ם ובול לבחים אמוחר לבבות אבבו"ם ובול לבחים אמוחר לבבות אבבו"ם ובול לבחים אמוחר לבבות

הלכה כדרבי"נ. לפני אמורלאי ליה לרבא דבר"מ שנגה רבי"נ במשמעותו
בהרפות. תניא בתוספתא' והפסיק בתמנע סדברים שבכתב: **דלא** כרבי אלעזר
בבר בנכנס: בדוכן המשמש פה אין בנוכנין לין נמחטין
לעבו"ם וכן לקמן גבי נגיעות לפי' לינה
מבות אוייבי הם אסורים לר"א דבולטו
בהמתן נמחטין לעבו"ם וא"ב תנא בית
אוייבי דלא בר"א וי"ל דר"א תנא מי שרי
אחר עורות ואחר נגיעות דלא אמרי' שפם
מחבת עבו"ם לבו"ם אלא דרך אמיתם
אבל דרך חניקה ומחיה לא וסבא גבי
בבר בנכנס דייק ספר אין דרכן לסכנים
כבר לעבו"ם אלא מבמשמ מחוקה:
והיוצא אסור ר"א דליכא תקרובת
עבו"ם וז' יהודה בן בתירה
היא. הכא מבמע דרבנן לא מקבי תקרובת
עבו"ם לגמרי וכ' מבמע בפ"ק דמולין ד'
יג: (נסב) דקאמר ויש לך אחרת שיש מאה
במשה ואינה משמאה בחלב ודלא בר'
יהודה בן בתירה והקשה ר"ם דלעיל
כי מיבעיא ליה יין נסך מגלן קאמר וזבח
גופיה מנא לן ומקום לחמים ולא קאמר
מנ"ל בן בתירה אלמא ליכא מאן דפליג
וע"ק דבי דייק הכא בבר בנכנס מותר דלא
בר"א ומאי קאמר דלעולא לעולם אימא לך
דאתיא כ"ה ולרבנן דר' יהודה ס"ל דליתא
לסו סך הקיבה ואין בכבית לדחות דסמיך
אסיפת דאתיא בר"א כן בתירה דקל זה
היה לו לפרש ומפר"ת דתק וכא שהוא דבלי זה
בעין פנים פליגי ולפיכך אזקי הך דהכא בבר היוצא בבר בעין פנים שהוא
מפני שהוא מזבחי מתים ולא קתני זבחי דמשמע זבח ממש ואיתא לעיל גבי יין נסך לגבי תקרובת שאינם
בהגאה מדאתקיים לגמרי כי פליגי לענין טומאה דר' יהודה ומאמר מקרא לא פליגי הכל תקרובת עבו"ם אסור
וקרקע טומאה וכבי דייק ספר כיון דתנא בבר טיולא אסור לגמרי ומסמע (יא דבבל דוכתא שביק) ר"ל כן בתירה איסור
הבפרי' דלא אסבר דליכא תקרובת ומני ר"ל כן בתירה ואבוהון על פר"ח י"ם לפארין בבבר בבר מתים אלא נמי לך אסור ר"ש ושמעת
שמעיה מקום טומאה כמו בית הבולבסיב וכיוצ"ב פי' לענין הרפות: גבי **ישראל** הסולך ליריד של עבו"ם. פי' בפ"ק (דף יג.) מבר
הסרים וגיכסת בפ"ר ת"ר נודות בעבו"ם נדודים מדבר מותרים יבנים ומזופפין אסורין בעבו"ם נדודים
עבו"ם (יד ר"מ) מתיר בנגוב והבמים אוסרים ומודה (בבו ר"מ) בקנקים בסם אסורים אף בקנקים בר"מ נתן בסם
נת ומתן ומשבר אין מבכיסן לקיום ואסם אייבי בחיים ומבמע בבר בר"מ (דף עד:) בבת והמתן ומסמך בל
זפותין אייבי וקאמר בסם רבא כי בוס מבדר גולפי פי' הביות ריקניות ובסם בל הרבה בתוך בבמע דרבא בחיים אף
לקיום לפי שעה גזרו בבן רבנן ולגמן לפי שעה מבמע אפי' בפעם אחת שילבך הקנקים בבבכיסן לקיום אין לסתור בבדבריהם ר"מ בל דבר מבכיסו
ולפי שיטתו שאוסר בעודות אין מבכיסן לקיום ושיטים אף בבא זפת ואע"ג דלא בלעו אין לסתור בבדבריהם ר"מ בל דבר מבכיסו
אם לא בבעבלה ומירוי ופס ויוסי"ם וקבא"ם בל עץ אף בלעו כיון בבבר בבבבר בבבבר בב

בעא מיניה ר' יודה בשיאה מר' אמי. גרסה דאיתו ר' יסודה בשיאה דשמא מי שתא כי אותו בן בנו של רבינו הקדוש היה ואף בברייתא דמר מכר ותני עלה דרבותיה כתיבה ליגמא וכתוספתא נמי גרס ר' יהודה כתיב אם דוכתא ר' יהודה סגיאה דגזר על הטמון היה דוכתא ר' יהודה סגיאה דמ"ק (ד' יב:) דקאמר התם דאיכא מילי דאתיסי קפילא אחרינא היה ואמא בן בנו של ר' יהודה ואיתיפיד: **קינבא**. פ"ה ונגא דמי אמי להתיזן בכבכן דהתם כיון שהוסקו מבחון עד שבשרם זיפתן כבר נתלבן הרבה אבל הכא כיון שהבשר אחור מבפנים מיד זיפתן נוכר וכן הדין בחביות שלנו ומשמע לפירוש כי אם היה מבחון מבפנים עד שאם היה זפת מבחון והיה נוכר כי דין וכן נראה לרבינו אלחנן כי יש לחוש דילמא הם עליה דומא פקעה אף בכל הרם אמר פ' בל. שעה (ד' ל:) דלא נימלי לקדירות גומרי דמיים עליהו דילמא פקעי כ"ם בחביות דמיים שלא הרפו ונכתב ברב ר' משה מקולי אף ע"ג דפסקינן הילכתא בתלתא דאסר מ"מ לכפות בחבית על פתח אם היה גדול כל כך וחזק מבפנים שידו סולדת מבחון מותר ותשוב כמו הגעלה ומעין הגעלה בחביר ר"ם להגעיל בחבית לעבר מיי"ג אם פתח ג' משולים וחזק רוחבן לחוכה ומסקר הבים על שולים אילך ואילך דאע"ג דבשאר אסורין לא בלקח הגעלה בכבי דאפי' עידוי מכלי לאחון ליבה בכל מ"מ איכא למימר כיון בסך דתמשמש בגוון שרי ומביא לדיים מדקתא"ר יוסי לקמן בפ"ב (ד' עה.) תלמן מני זיעים ובשאר איסורין לא מהני מי זיעים וכ"ה אומר כי מלוח מן הסובכר לגבעיל כל נסר לבד ולגרוך עליה מלחומו כלי עלמו שהוא רוחם על אחור ודי בכך אע"פ שבסך הרבתיה בסמעבירם מן אחור ויש מהי"ן קבלה בחוך מחבת על שאם עד שהרתיחות עולות חוך הקערה ומאוחם קמבה מגעילין וכזה מסופק ר"י אם זה מועיל בכלי לאחון אם לא ואם הלכה הדבר לסמוכר ואסר בכן לגבעיל דהשיב בכלי שני ולגעיל מלגא תרגגולת נמי אסר דהשיב ליה בכלי לאחון:

והילכתא מיתון דאסר. בכל הסורס כולה אמר רבינא לקולא ורב אחא לחומרא והילכתא כרבינא לקולא דדאמרי' פ' בל הבשר (ד' לג:) ולבך הוכרע לפסוק כאן מיתון דאסר: **שרא** לגירמי ביה שיבחא. אומר ר"י דה"ם מים וכל שאר משקין לבד מיין: **בכי** נתר. אומר ר"י דהכי גרסי נתר שעושין ממנו כלים וזה הוא אותו דפ"ק דשבת (ד' יז.) דקאמר כלי נתר הוא מכבסין בו את הכלים והוא שבשבו עכו"ם פעם ראשון ושני אסור לחשון ושני לחוכר דאיתיה דרכיהו בלעי ואיסורי עד שיעלה מים ג' שותין בהן ואי אתי נהו מדם בלוזון גדול קודם שיתבשלו בהם יין לפי שאם יגע בהם עכו"ם אחר כך לא יגעו בהם עכו"ם ולא יבלעו זה בזה סעולם ליתן מים בהרם (ד' עד:) מודה רבי בקנקים שהן אסורין לפי שמכניסן לקיום כמו בכלי חרס סגי בגיגוב בעלמא כמו בגת ומתן ומשקך ודהמם בשאר כלים מועיל כמו גיגוב בגת כי גם גיגוב אינו לאסלים רק לבסיר הזמנת שנדבק מבחון ואין בהרא לומר כי בקנקים נשתמש עכו"ם מים בתחלת הזמנתו לכך פר"ת דמיירי בלא מוחר פי' דאו ודאי בהדחה אינשים נפלא הכל וכיולא בדבר מצינו ס"ם הילכתא פעם לאחון ובני לומר בסם מי רגלים בל זה אבל מים אינשים עוסרים ולא בסטיולו בו הזב ומזבח מיומו דנגים ולקמן בפ' בתערובות (ד' עט:) גבי מזוקן ושותה ואילו אדוני שמלך מוגע בהם אסהר גבי ישנו עם אחד שא"ל הכן נתחמרום אם זנוב וזגל לכום בל אחד מהם וזכוכית אין נצרך לבדיה רק פעם אחת מיהו בהרבה מקומות בתלמוד מצינו בהרם אבל בל עך או אל מחבת **קוניא**. פ"ה כלי חרס מלוסה בחבר פלומין בלע"ז וקשה לר"ם (דהאמר בזבחים פר' הדשי הקדשים) גבי מזבח מני סיד וקוניא ולא קאמר בסם מי רגלים בל זה אבל מים אינשים עוסרים ולא מקרקע בלי מחבת וזכוכית וכבן לבדיה ג' פעמים ודוקא בכוסות מקומות בתלמוד מצינו בהרם אבל בל עך או אל מחבת אבר אבוה לשון התלמוד דהאמר ופריה בל אבר אע"ק מי גרם מיפוי אבר מאם היה סיד כולו ממנו וע"ק דאמר ירוקי אלא קאמר דמלריף ובשבון אילא ירוקי ולא מלריף לבן פר"ם קוניא בתוך בלי זכוכית אבל הרם בדאמרינן ואע"ג דבלי זכוכית אבל לא בלע הבא בתוך בלי הרם בדאמרינן פ"ק דשבת (ד' עו:) הואיל ואתילם בריחה מן בחול שויבנו רבנן בבלי הרם בדאמרינן בלע וכן פי' הערוך:

עין משפט נר מצוה קח אמרי' וסמג וטור"ד סס **קא** ב ג ד מיי' פי"ח מה' מאכלות אסורות סע"ו סמג לאוין קמח טוש"ע י"ד סי' קלה סעיף יד **קב** המיי' סס סי"ז וסמג סס טור וש"ע י"ד סי' קלה סע"ד **קג** ו ז מיי' וסמג סס טוש"ע י"ד סס סי"ח קלה סעיף ה **קד** ח ט מיי' סס סל"ג וסמג סס טוש"ע י"ד סי' קה **קה** המיי' סס סי"ח טוש"ע סס סעיף ד **קו** המיי' סס סי"ו **קז** המיי' פ"ה מהל' תמיד ומעשה הקרבן הלכה ה' סמג עשין סס

מסורת הש"ס אבל אמר כלי פחוחה כלי"ל בכתובות קז: [פסחים נ' ד"ועיי"ש לקמן לה: רש"י במשנה ד"ה רבי וביה דומו וכו' ותוס' לקמן לו. בחוך ד"ה אמר ובמתני' כתב רש"ב בשם רש"י וכו' ה"ל"ל דבזבחים פ' אזהבים ע' מוחבר מקומן (ד' נב.) ו"ל סנהדרין נב.]

מסורת הש"ס אנ"פסחים נ' : איתא דיפוח וכן בפרש"י ותוס' דהתם וכן הטעוקו תוס' בזבחים לו . ד"ה אלא] ב[פסחים נ' : וש"נ] בתענית יא: ע"ש ד"עי' תוס' חגיגה ו : ד"ה מאי נ"מ ותוס' סנהדרין טו : ד"ה שור שיני ה"ל"ל ע"ש תוס' מנחות כ : ד"ה נפסל] ו"ל[בכורות כו :] ו"ל[בזבר לט . ה"ל יוסף כמאן מתרגם מפולגנין ומד עלירין בדבי יוסי] ד"ל[ל"ל בחיבת] מ"ל[אם נמלא סס רק בחולין ו. איתא שאני אחר ותבלין דלטעמא עבידי וכן בביצה לח : ע"ש]

שאינו יוצא מידי דופנו לעולם . תימה נסדרינהו לבבשומות כדאמר פ' דם חטאת בזבחים (דף לו . וסס) גבי כלי חרס שלא מקדש ומשני לפי שאין עושין בבשומות בכלי חרס אבל אם הוא יוצא ע"י החזרה בבבשן ולא אחור"ם דאין זה נחשב יוצא דאדברכם כלי אחר שבינו ופנים הדשות כלו לכאן ולא"ם כיון דאשיב כלי אמר ה"כ דמייתי וכיון דמייתי דמיין לעולם . תימה נסדרינהו לבבשומות כדאמר דמייתי וכיון דמייתי דמיין לעולם אנא חזינא להו דמייתי ודאי בלעי ואסירי מ"ש התורה חעידה על כלי חרס שאינו יוצא מידי דופנו לעולם מ"ש מיין נסך דדרש להו מרים' כולהו מאני דקונו' שרי וכ"ת חמץ דאורייתא יין נסך דרבנן והא כל ב"ד תקון רבנן כעין דאורייתא תקון זה תשמישו בחמין וזה תשמישו בצונן ר"ע איקלע לגינזק בעו מיניה מתענין לשעות או אין מתענין לשעות לא הוה בידיה קנקנים של עכו"ם אסורין או מותרים לא הוה בידיה ד"במה שימש משה כל שבעת ימי המילואים לא הוה בידיה אתא שאל בי מדרשא אמרי להלכת' מתענין לשעות ואם השלים מ"תפלל תפלת תענית ימי המלואים בחלוק לבן רב כהנא מתני בחלוק לבן שאין בו אימרא : החרצנים והזגים של עכו"ם וכ' : ת"ר החרצנים והזגים של עכו"ם לחין אסורין יבישים מותרים הי נינהו לחין והי נינהו יבישין א"ר יהודה אמר שמואל לחין כל י"ב חדש יבישים לא"ר י"ב חדש איתמר אמר רבה בר בר חנה א"ר יוחנן דכשהן אסורין אסורין אפי' בהנאה כשהן מותרין מותרין אפי' באכילה א"ר זביד דאי דורדיא דהמרא דארמאי בתר תריסר ירחי שתא שרי אמר רב חביבא בריה דרבא הני גולפי בתר תריסר ירחי שתא שרי אמר רב חביבא הני אבטא

לכתחילה אז דיעבד. אליר ומוריים קאי כל קנקנים מחרס מיהו: קינסא. סכנים קיסמין דולקין לחוך קנקנן עד שנשרם זפתו: דאסר. זיפתן דנכר נתלבן הרבה דהתם כיון שהסיקן מבחון עד שנשרם ומסכת שמעתין דכני חביות אלו אין זפתו נוכר לפי שמכניסן לקיום לא סני בהכבר בפעם כין לנוכרן כין לתת לתוכן מים תמיד מדאסיר בקינסא דסיינו באחר עלמו ל"ם כמה שהוסם ממנו אבל אם אסרר לנוכרן מבחון שרי לפיכך צריך לנרן מעת לעת אז לבהסות' עד שעה עבר אחד: לא הם למילחא. למנזרה. שלכה אינו חמרא דסיכרא מבטל ליה לשעמיה דחמרא: דפקוכנא. של נפיעי בקר ונתן בהן יין נסך: איסורא דלעולם. לעומר אילבדהם על חנם: לחן לסם טהרה. מיי"ל הנגלע בהן מבוח דבליעי מוכא: מחפורת של צרוף. קרקע שחופרים מהם צרוף וכלע"ז אלום וכלשון אלכמן בייס"ל: פרוק. שם פחים: רופילא. שני לחלך: מקרקע שחמתיה רוש"ם בלע"ז: פחוחה. בלי חרס: דבי מיכסי. מקום קרקעיתו קשה: בסי. בוסות של חרס אלו אין מכניסן לקיום אלא שותין בהם: אי אמרת. בוסות עבו"ם אינו אסור אלא בריה דרב יצחק למירמא ביה שברא אזל רמא ביה חמרא ואפ"ה לא חש לה למילתא אמר אקראי בעלמא הוא רב יצחק בר ביסנא ה"ל הנהו מאני דפקוסנא מלינהו מיא אנהינהו בשימשא פקעו א"ל ר' אבא אסרתינהו עלך איסורא דלעולם אימור דאמר רבנן ממלינהו מיא אנוחי בשימשא מי אמר א"ר יוסנא א"ר אבי 'כלי נתר אין לו טהרה עולמית מאי כלי נתר א"ר יוסי בר אבין 'כלי מחפורת של צריף דבי פרזק רופילא אגם הני כובי מפומבדיתא רמא בהו חמרא אהדרינהו ניהליהו אתו שיילוה לרב יהודה אמר קדבר שאין מכניסו לקיום הוא משבשכן במים והן מותרין אמר רב עוירא 'הני חצבי שהימי דארמאי כיון דלא בלעי טובא משבשכן במים ומותרין אמר רב פפי 'הני אפתוותא דבי מיכסי כיון דלא בלעי טובא משבשכן במים ומותרין כסי רב אסי אמר ורב אשי שרי אי שתי בהו אין עכו"ם פעם ראשון כ"ע לא פליגי דאסור כי פליגי בפעם שני א"ר פעם ראשון ושני כ"ע לא פליגי דאסור כי פליגי בפעם ג' 'הילכתא פעם ראשון ושני אסור ג' כותר א"ר זביד להאי מאני דקוניא חיורא ואוכמא שרי ירוקא אסור משום דמיצריף ואי אית בהו קרטופני כולהו אסירי דרש מריבר קוניא בין אוכמא בין חיורא בין ירוקא שרי גומ"ש מחמין בפסח דבעו מיניה ממריכר הני מאני דקוניא מהו לאשתמושי בהו בפיסחא ירוקא לא ת"בעי לך דמצרפי וב"לעי ואסירי כי תיבעי לך חיורי ואוכמי מאי כי אית בהו קרטופני לא תיבעי לך דודאי בלעי ואסירי כי תיבעי לך דשיעי מאי מאמר להו

אבטא

כס"ק דתענית (דף יב.) כל תענית שלא קבל עליו מעעוד יום לא שמיה תענית ואי יחיב דמי למסותא דמלי זיקא ואין לברם דשמואל אמר למילתיה לענין הפלת תענית אבל לענין תענית אפי' אבל מ"מ עלתה לו תענית דסא בשא אלא דדמסיק הכא סלכה מתענין לשעות ומתעבה מהפלל תפלת תענית א"נ אינא פ' אינא לגימור דמייתי ממי בדלא קב"ה מתמוול כדמשמע לשון אילוך אילמוני ומא דבעי שמואל הכלה הייגו לבתחילה ואי יחיב דמי למסו מה הייגו שאינו מקבל עליו שבר תענית אלא בקרא הוסא על מיער עלמו וא"מ נדרו נדר וביכולמי דנדרים פרק קוים מפרש מתענין לשעות שלא אבל עד הני סיום יכול הוא לגמור בדעתו לבתעות עד הלילה ושלמה לו תענית דקאמר בתם ממילתיה דר' יוחנן אמר מתענין לשעות דא"ר יוחנן הריני בת-ניה עד דנחסל פיקרי עד שהגלם פרשתי ממילתיה דרבי יוחנן לשעות דרבי יוחנן הלך לגור ושמע דלמון בריות יוסי הגלילי אף ע"ג דאבל גוכנא ובתה מיא דמסי' בלוס כל בסוה יומא ומשמע דמשיב מתענין לשעות אע"פ שאבל אחרי כן לא קודם ומה דפריך בפ"ק דתענית (שם) אבל דקאמר כל תענית שלא ס"עבר עליו אמה לאו שמיה תענית מדרבי יוחנן דאמר אבל בתענית עד שאבל לביתי ולא קא"מי דיינו דמשום דמתענין לשעות דבלאו הכי מצי סיבר דלאיכתמי מי מצי בשיאה עבד ומה שאינו מהגון להתענות עד לאת הכובבים אף על גב דאמרי' בפ"ק דתענית כל תענית שלא שקעה עליו אמה לאו שמיה תענית אמה הייגו ה' . אית מאמר דבשקיעת אמה כגי' הוהמא ה' מילין קודם לאת הכוכבים לא מתענין לשעות דא"ל דלקדק לסתמין עד לאת הכוכבים מעבה בא לפני ר"ם בהאה שעבה הרבה חבינות ולא קבלם מאתמול ואל"ת מי לא הפסיד תעניתו: כי מאחר שהיה בדעתו להתענות היינו דמאל לגור ושמע דלמון בריות יוסי הגלילי אף ע"ג דאבל גוכנא ובתה מיא דמסי' בלוס כל בסוה יומא ומשמע דמשיב מתענין לשעות אע"פ שאבל אחרי כן לא קודם ומה דפריך בפ"ק דתענית (שם) אבל דקאמר כל תענית שלא ס"עבר עליו אמה מדרבי יוחנן דאמר אבל בתענית עד שאבל לביתי ולא קא"מי דיינו דמשום דמתענין לשעות דבלאו הכי מצי סיבר דלאיכתמי מי מצי בשיאה עבד ומה שאינו מהגון להתענות עד לאת הכוכבים אף על גב דאמרי' בפ"ק דתענית כל תענית שלא שקעה עליו אמה לאו שמיה תענית אמה הייגו ה' . אית מאמר דבשקיעת אמה כגי' הוהמא ה' מילין קודם לאת הכוכבים לא מתענין לשעות ומוכח דשמואל אמר למילתיה דשמא לשון שקעה לגמרי ומיהו מתענה בערב שבת אע"ג דפסקינן בשולחן ערוך ר"ל דלקדק לסתמין עד לאת הכוכבים מעבה בא לפני ר"ם בהאה שעבה הרבה חבינות ולא קבלם מאתמול ואל"ת מי לא הפסיד תעניתו: כי מאחר שהיה בדעתו להתענות היינו דמאל לגור ושמע דלמון בריות יוסי הגלילי אף ע"ג דאבל גוכנא ובתה מיא דמסי' בלוס כל בסוה יומא ומשמע דמשיב מתענין לשעות אע"פ שאבל אחרי כן לא קודם ומה דפריך בפ"ק דתענית (שם) אבל דקאמר כל תענית שלא ס"עבר עליו אמה לאו שמיה תענית

אכטא דטייטי . כך גורס בערוך בכף ופי' שמטיאין קמח ועשיסין וכשמיס ושוכין אותו בחלב ומזלפין יין עליו וכ"ח גרס לכטא לשון אכטיטא פי' לעשת חלולה ומשומי. כה יין ואינו נראה כי לא מינו שום לבי שלא יפה ניתר בעיבוי ושוד כי אכטיטא ודלעת אינו אחד :

מוריים אומן . וכה דפליגי ר"מ וכנגן כתתני כמוריים לעניין ה' סור סגאם סיינו מבל בעלי בתים ה"ל מיירי אמר פעם ראשון ובני דקיים שומיים ומוריים דלקמן דאתא בארבע על אומן סוי יגוסים ניכר לפי שהיה כפעם ראשון ובני : **אי** אמרת רוב אינא מיעוט מתמינן ליה מיעוטא דמיעוטא כיון דאינא רובא ואחזקה לניתר רובא בהמות נבחנות לעבו"ם ואותם עגלים עמדו נעמודים בחזקה סיתר בהמה ה"ל ה"ג אמרינן בפרק בתרא דיבמות (דף קיט:) גבי סיפה לה המות אינה מוקמת דמתמינן ליה מיעוטא דמיעוטא דאינא רובא וחזקה לשון ו"ל דבאני הכא דלאחר מחיי' איתרע ליה חזקה דסבר קיבוח בעומדות לפנינו לאחר מחיות בספק עבו"ם קיימי אתם אתי זימנין דמיינין פגון בינאתם מלילה מעשה דאינא ריעותא שולחת ממוצרת ואשלו לר' יוסטע דלא מיים בהם אסר הכא דהתם אין בהם אינא של איסור אפי' כשיאסר אפילו בהפסד סבילה אבל כאן איין מיעוטא הקיבוח אסורות ים כאן הכא מיעוטא של איסור : **רבי** נחמיה לעבו"ם מאי הוי אם אסר : דומה מאי דאיים סוא דבריה . דומה מאי דאיים סוא זו הלכה לה הסכיר רבב"ל כאן נחמיה לזרוק אלא נחמיה סתם דמתמי' אסור עובד כוכבים ר"ל דבל עיקר בחיטה אינו אלא לאיכר דם וחלב ולא סוכר בהם אסר אמר בחולין פ"ב (דף לט :) גבי סנסו שייעי דאסרו לקניות יסיב דבריי' כי' אמרו דמא ואכרבא לדידן ומשום סבי מסיק בגמר זבחים ולא קאמר בזביחה עצמה : **ר"שב"ל** אמר מוהרת. פ"ס לף בחלילה ואע"ג דמוזר לעבו"ם סוא מ"מ בפ"ק דחולין (דף ה.) מוכחינן דג' דיני מוזר הן יש בהמתן מוהרת לף בחלילה ויש בהמתה לבד ויש אסורה לף בהמתה יד: טו **מפני** שמעמידין בזביחה עבו"ם. נראה דר' יוסטע לא סיים מהכוון כי אם לדאמרו דסיל ר"י יוסטע לא מיים לעיטוט בפ"ב דיבמות (ד' קיט.) בהמתי לעיל וכן בפרק ג' דבכורות (בדף כ:) ועוד דאמר' ר"מ דחיים לעיטוטא לא אסר לעיל (ד' כט :) אלא בגוגא בים לוטייה לבל אחר מקומות אסיר מיטוטא דמיעוטא : **מזמשיאו** . לשון מסיא עלה ולתים דגרסי בסיאו ובפרס סטנו לשון בסיאתי יד יח **שהב"ירו** מוכיח עליו בריים אמנין בו' . אמנין לבישא דקרא על בן עלמות אסכון : **בישרו** אסור . בפ' שור שנגח קמח (ל"ח מא.) דרוש מבכורו תע"ב ד' ובגדי' בעין בשר ובחטי' וי"ל דאמרתי אמעיון מיני' : **אבר** בבל הבוייהו תנוכי . בראשה בעיה בר קרא וסברא קמ"ל דלוא בעיה בר מצוה בעיה בר מצוה ובשלא קמ"ל ולוכיה בעבודה ואיכא בהלמוד הולך ספיר אפי' בתמיסה יש : י"ס שבו מיים בהשבה בסיאתו לדבר אחר ופריך וליסדר ליה משום דליתיה לאוסרה בעיניה דסא מוריים לרבנן לא אסרו בשאלה משום דליתיה בעיניה ומשני הכא בעיניה דמי ר"ל בעיניה דמי לדלוקומי קא מוקים בשאלה אסרו אל

מפני שמעמידין בשרף ערלה. ועדלה של עכו"ם אסורה כמו שנפרש בפ"ב ממנו מתנלין לו . פי' שבני אדם מנגין דף לו ע"כ): **דברים** המכוסין ותוקדים כמו שמת במס' אבות (פ"ו מ"ח) חטפי. פי' ליקח מלב מן הטבור"ם לעבר בגיהם אבל לעולל גבי ליקח גבוהם של עכו"ם ליקח לשיתם לאלב טמא כיון שעשה אותו לעורכו ליקח לשיתם דאמר עירב בו אלב טמא כיון שאינו עומד: **מבלל** דאיכא לאמלן דבריי. מדקאמר פת בת סותרה בב"ד מבלל דאי בטו סוס שרי ליס אלמא לא פסט איסורא ומאלן אמאו עתה לאכול פת של עכו"ם כיון שלא פסט איסורו בכל יש:אל ויש לסמוך על דברי רבב"ג וכ"ש כי דוקא דאמרי אין גזירין גזירה על הלבור אל"כ רוב הלבור יכולין לעמוד בו ועוד הלוס דאמר לקמן (דף לז.) בזמינו הסיר אף אם הפת ולא שנים להסיר אלא מעשה הסוי קרו ליס ב"ד בריא ואחריו באו ב"ד אחר שהחיזום ועוד דאמרי בירושלמי דפרקין ובפ"ק דשבת פת עמדו עליו ובקיזרום ומי מוסר מפת של עכו"ם מותר לאכול עם מי שאינו מוסר בקערה אחת אע"פ בטעם פת עכו"ם מתערב בפת ישראל דאין להסיר אלא בפ"ק דמזונין (דף ו.) דלא גזרו על הערבוב דמלי ובפ"ב ממא דעכו"ם שרו דליתיה לפת בעיניה דלא גזרו אלא סוכה דאיכא בעיניה: **קליפתן**. פ"ם פלוטתן ונראה שאותם פלוטה בלם מכם הבמן שבריקו מכלי שאיסור כדאמרי' לקמן [דף עט.] אלו מוגנן כמי זמים ול' זילוף קלת קפה עלת מלינו זילוף רק ל' ספיקה כמו לעשם זילוף (ספרים ד' כ:):

בגמרא

ובית דינו התירו השמן והשלקה, וכבשין שדרכן לתת לתוכן יין וחומץ וטרי' טרופה וציר שאין בה דגה כלבית שוטטת בו והחילק וקורט של חלתית ומלח שלקונדית הרי אלו אסורין ואין איסורן איסור הנאה: **גבי** חלב לאמי ניחוש לה אי משום איחלופי טהור חיור טמא ירוק ואי משום איערובי ניקום דאמ' מר חלב מהור עומד חלב טמא אינו עומד אי דקא בעי לגבינה ה"נ הב"ע דקא בעי ליה לבמכא ונשקול מיניה קלי וניקום כיון דבטהור נמי איכא נסיובי דלאק יומי ליכא למיקם עלה דמילתא ואבע"א אפי' תימא דקבעי לה לגבינה אוכא דקאי ביני אטפי: **והפת**: א"ר כהנא א"ר יוחנן פת לא הותרה בב"ד מבלל דאיכא מאן דשרי אין דכי אתא רב דימי אמר פ"א יצא רבי לשדה והביא עכו"ם לפניו פת פורני' מאפה סאה אמר רבי כמה נאה פת זו מה ראו חכמים לאוסרה מה ראו חכמים משום חתנות אלא מה ראו חכמים לאוסרה בשדה כסבורין העם התיר רבי הפת ולא היא רבי לא התיר את הפת רב יוסף ואיתימא רב שמואל בר יהודה אמר לא כך היה מעשה אלא אמרו פ"א הלך רבי למקום אחד וראה פת דחוק לתלמידים א"ר אין כאן פלטר כסבורין העם לומר פלטר עכו"ם והוא לא אמר אלא פלטר ישראל א"ר חלבו אפילו למ"ד פלטר עכו"ם מלא אמרן אלא דליכא פלטר ישראל אבל במקום דאיכ' פלטר ישראל לא ור' יוחנן אמר אפי' למ"ד פלטר עכו"ם ה"מ בשדה אבל בעיר לא משום חתנות איבו הוה מנכית ואכיל פת אבי מצרי אמ' להו רבא ואיתימ' ר"נ בר יצחק לא תישתעו (בהריה דאיבו) דקאכיל רחמא דארמאי: **והשמן** שלהן: שמן רב אמר דניאל גזר עליו ושמואל אמר **זליפתן** לאוסרה בשדה. דליכא למיחש לאימשוכי דאיקראי בעלמא הוא: מנכית. נוטה: אחי מלרי. בשדות אלא סמוכים: זליפתן. פליפתן שפולטין ומוציאין שמנונית לודאי:

עין משפט נר מצוה קיט ג כמוי' פ"ו מס' מאכלות אסורות סכ"ו סמג לאוין קלב טוש"ע י"ד סי' קיב סמ"ג דמוי' פ"ו סי"ג סמג לאוין קמח טוש"ע י"ד סי' קיב סמ"ג דמוי' פ"ו ס"ע סמג לאוין קמח טוש"ע י"ד סי' קיב ס"ל **קבא** דמוי' הכ"ב וסמג שם טוש"ע שם סי' קיד ס"ל **לקבב** דמוי' שם הכ"ד טוש"ע שם ס"ט וס"ש **לקבן** דמוי' פ"ג מס' מאכלות אסורות ה"כג סמג שם טוש"ע שם ס"י **לקבה** דמוי' פי"ד מס' מאכלות אסורות סל"ב סמג לאוין שם טוש"ע י"ד קיב ס"ב

מסורת הש"ס אינימות ג. לב. קדושין קמו. שבועות ד. תולין לב: קטו:]: בע"ל דתנן גן ערלה פ"ח מ"ו דמע' פוס: דערלה פ"ח מ"ו הקע' פוס: ד"קמן לו. בסוף ד"ה אחר וכו' כמתני' כתב רבב"ם בשם רש"י וכו' וכו' ותו' לעיל נג:ד"ה כעת] ומהרש"ל גרס מיניה דאינו ז[סנ: בד"ה אין עודרין] חכמי מ"ש רש"ש שם ד"ה כבי נרמי' דקוסס' וכו' אי מוגנן כמי זמים]

בשלמא נמ"ד זליפתן של כלים אסוריס מ'. קסבר מותן טעם לפגם מותר לפוס ריחיה מחמת שאותם שהסרו קודם ר' יהודה כגון תלמידי מאלי והלל כוכבין מותן טעם לפגם אסור ואם ר' יהודה גזיפה וכבר מותר ומשמע סבר כותיה שהיה מחזיק דברי ר' שמעון ולקמן נמי פ"ם (דף סז.) גבי חומץ אשר שם לתוך סגריסין שסיק שמואל הכי הלכתא מותן טעם לפגם מותר ולקמן בפיקרין (דף לח:) גבי מיסמה שליקה שתם בתלמוד אי משום גיעולי עכו"ם מותן טעם לפגם הוא ודקדק ר"י סיקר כאן לחלוק על רבותינו שמאלי ומלא בדין מותן טעם לפגם לתתירו כאי דשמן יכול לבטום שמותר מטעם שנא שפט ואין כוב הלבור יכולין לעמוד בכאר דברים סיקר סותר ועוד קשיא אי ס"ל להא דמתני' דמותן דף פטם לפגם אסור תוקבו אסרו לא אמר לק' גבי [דף לט:] דבשם למאלי נמי פ"ם אי משום גיעולי עכו"ם מותן טעם לפגם הוא ומה כאן מנה שמואל דמתני' מיסר קא אסר לכן נראה לר"י דשמואל נמי ס"ל דבי גזור ס"ם וכ"ם על בשמן משום התנות גזור ומיהו משום דלא מיזך כה התנות ר"כ נמו בין סולדת לפס כעד בזליפתן של כלים אסורין אע"ג דאיסור מה סמיכה לה בעלמא מותן טעם לפגם מותר וכן סובר שמואל שמכה אי הטעמים גזרו אע"פ שאין די בכל אחד לבדו ומיהו דקא"ל שמואל לרב בשלמא לדידי דאמינא דגזירה שמן לא היתה קדמונים דאמינא דגזירה שמן לא היתה קדמונים מימי דניאל אלא שמאלי והלל גזור מעבשו דפרישים מיתה דיכול לסיות שהיה שהיר יסודם הגשיא כמו שמפרש התלמוד בסמוך דלא פשט איסורו וגם הטעמים לא נהלו לו כי אין טעם התנות טוב כל כך ועוד דמותן טעם לפגם מותר אלא לדידך דאמרת דמיאל גזר עליו סיקר היה יכול ר' יהודה הגשיא לבטלה הכיון שבתובה היא בתוכה פשיטא הוא דפשט איסורו בכל ישראל ועוד כי שמאלי והלל הכיו אחריו ומסלם מאות שנה שבאו וסוסיפו עליו ולקמן נמי פ"ם (דף סז.) גבי חומץ אשר שם לתוך סגריסין שסיק שמואל הכי הלכתא מותן טעם לפגם מותר ולקמן בפיקרין (דף לח:) גבי מיסמה שליקה שתם בתלמוד אי משום גיעולי עכו"ם מותן טעם לפגם הוא ודקדק ר"י סיקר כאן לחלוק על רבותינו שמאלי שהיה בדין מותן טעם לפגם לתתירו כאי דשמן יכול לבטום שמותר מטעם שנא שפט ואין כוב הלבור יכולין לעמוד בכאר דברים סיקר סותר ועוד קשיא אי ס"ל להא דמתני' דמותן דף פטם לפגם אסור תוקבו אסרו לא אמר לק' גבי [דף לט:] דבשם למאלי נמי פ"ם אי משום גיעולי עכו"ם מותן טעם לפגם הוא ומה כאן מנה שמואל דמתני' מיסר קא אסר לכן נראה לר"י דשמואל נמי ס"ל דבי גזור ס"ם וכ"ם על בשמן משום התנות גזור ומיהו משום דלא מיזך כה התנות ר"כ נמו בין סולדת לפס כעד בזליפתן של כלים אסורין אע"ג דאיסור מה סמיכה לה בעלמא מותן טעם לפגם מותר וכן סובר שמואל שמכה אי הטעמים גזרו אע"פ שאין די בכל אחד לבדו ומיהו דקא"ל שמואל לרב בשלמא לדידי דאמינא דגזירה שמן לא היתה קדמונים דאמינא דגזירה שמן לא היתה קדמונים מימי דניאל אלא שמאלי והלל גזור מעבשו דפרישים מיתה דיכול לסיות שהיה שהיר יסודם הגשיא כמו שמפרש התלמוד בסמוך דלא פשט איסורו וגם הטעמים לא נהלו לו כי אין טעם התנות טוב כל כך ועוד דמותן טעם לפגם מותר אלא לדידך דאמרת דמיאל גזר עליו סיקר היה יכול ר' יהודה הגשיא לבטלה הכיון שבתובה היא בתוכה פשיטא הוא דפשט איסורו בכל ישראל ועוד כי שמאלי והלל הכיו אחריו ומסלם מאות שנה שבאו וסוסיפו עליו

עין משפט נר מצוה קכ ג כמוי' פ"ו מס' מאכלות אסורות סל"ו סמג לאוין קלו טוש"ע י"ד סי' קיב ס"ל **קבן** [ג] [רב אלפס קידושין פ"ד דף רמב.] ו"ד סי' קג סעיף ג **קבן** כמוי' פ"ב מס' מאכלות אסורות סל"ח סמג לאוין קלח טוש"ע

מסורת הש"ס [ג] בשלמא דמיאל גזר עליו שמן ר"ל דמיאל גזר עליו שמן ר"ל דמיאל גזר עליו שמן ר"ל

אי איכא גוי כולו אין אי לא לא. פי' איכא תלא כשאר גזירות וישולא
להתבטל אף בג"ד קטן מיהו תלא היא לענין שלריכה שום היתר בשרי
נידות מעריסותן. וגם על בנות כותים גזרו אבל בנות ישראל אפילו
אריכי כמו שפי' בפ"ק דשבת (דף עז:):

דכתיב לא תתחתן בם. אסיפא דקרא
סמיך דכתיב וכתו לא תקח
לבנך דאילו לאו דלא תתחתן מיירי בגיורת
דלא מקרינן בסערל (דף עו.) ואי אתי גוזרת
פי' בר"ל אלמאן בפר' שערל (דף עט.)
גבי בני שאול שהיו עוד דפרינן ודכתיב לא
יומתו אבות על בנים וע"כ אסיפא דקרא
סמיך דכתיב אים בחטאו יומתו אבל ריבוים
דקרא מוקמי' ליה (בבכורות מז:) בעדות
אב על בנו ט: **כי** יסיר לרבות כל
המסירין. ע"כ סך דבשא לא קיימא אלא
אכתו לא תקח לבנך דבסיון מיירי דאילו
שאר עבו"ם בגיותן שרו ולא"ש דאסר
סיקם רבא"ם סך דר"ש ליתא בבולהו תנאי
אלא משום דשמעי' ליה לר"ש דדרים
טעמא דקרא אם קו"כי יסיר קרא יתיבה
סוא דבי נמי לא כתיב דבסיון אלו טעמא
מגפיהו: **מששים** נגא"ז. פי' בכון
הבא עליה מייב משום זונה ומפרש בפר'
הבכורות (דף פב.) ואיתן דאמר מ"ר
נגא"ל קסבר נשייהו לא מפקרי בזמנה
מש"ה לא מחייב משום זונה ומקשה סרב
רבי משה מפוטטוויי"ם דאמר הכא דב"ד
של חשמונאי גזרו בעבו"ם משום זונה
ותנן בפרק הבא בזמנה (דף כח:) ומה"ל
אין זונה אלא גיורת אם אינה מגורת בעולה ואינה
בעולה זונה וזו היא אלא מגורת ובעולה
ומפרש טעמא לפי שבאין עליה בעבו"ם
אלמא בעבו"ם שייך זנות ויש לדחות דהכא
בגיורת שאני משום דבסתא היא בת קיבה
ויקיימא בלישור אלא זונה לא יקח אבל
בעבו"ם הנית בה קיבה ליה בה משום זונה
לא יקח ולא משום חילול זרעו שאינו
מתיחס אחריהן לכן קשה דאמרי' פרק
בל המסורין (דף כט: ושם) דאמר אביי בר
בבא על אמר אביי בר בבא
בזמנה אלא בזמנה אלא
אינו זונה ומיהו אפילו
אינו זונה אלא בזמנה

בראשו אחרוב כולי עלמא לא פליגי דאסור. קשה דאמרי' בגלו
ערשות (ד' סו.) תנא דבי ר' ישמעאל לאשו אחרוב מותר
סמוי שהרה אין לאשו אחרוב ובסוף פ' מותר דשה חזייה רב גרב בסגא דסוס
מעבר שוביבא אשומים א"ע רב שקליס דלמא קאכיל ליה מי ועבר משום בל תאכלו
משמע דדוקא מי אסור אבל מת שרי לכן נראה לר"ת דנרסי' הכא לאשו אחרוב
דב"ע לא פליגי דמותר ובירכא זו נמלאת בפר"ם: [בחולין כה. ד"ה אלו בתבו
וכן מלא בספר ישן]:

דיקרב בדיקרב בתיבורין. פי' כגון
לאוכן שנגע במת וכא שמעון
ונגע בו בעודו מוגע במת ומ"מ' בתבורין
ודאי סוס דאוריי"תא וכא דאמר רבא לא
תיסלו ביה בוקי סריקי בר"נ לאו מסוס
דאית ליה טומאה בתיבורין לאו דאוריי'
אלא מסוס דקסבר דיוסף בן יועזר לא
אייתי בסכי וכן משמע בגמר פ' ג' מיין
(ד' מב: וסס): **הא** אלבתא מסוסה
גמרינן לה. לא ד' ובקא מסוסה גמרינן
דספק טומאה בר"ס סיכת דאיכא חזקת
טהרה לא הוכרכנו לגמוד מסוסה אלא
אמרי' הנמוד דבר על חזקתו ולא גמרי'
מסוסה אלא לומר דברים"א סריקו טמא
דבסוסה נמי הוי ספק טומאה בלבה"י:

והשרקתו מנה"מ. אומר ר"ת
דמדבעי תלמודא בשלקו'
וקסבר מדאוריי"תא היא אמאי בשלקו'
קדמונית הוא ולא נגזר' עם הספה ושלקות
הוא עניני הכשר דמשמע בסך שמעתא
ומתחילה גזרו עליה מעשה תחנום ועל
הספה לא גזרו משום דלא חייב היה תחנום
ר"ב עד שבאו אמאי ואכלו ונגזרו בי"ח
דברים גם עליהספה ואמ"ג דאמתני' תנו פת
מקמי שלקות מ"מ שלקות גזירה קדמונית
יותר היתה וכשסתרו את הספה לא הסתירו
שלקות מאלי שעמה דפה ושלקות הרי
ערוכו תבשילין בספה ושלקות ומביה דאיכא
מדאמרינן בפ"ב דבילה (ד' טו:) ר"א
אומר אין חופין אלא על האפוי ואין
מכבלין אלא על המבושל' אם אחר תחפו
אפו אם אחר הכבלו בשלו וכן פי' בס"ג
אבן ר"י אומר דבשרזבי תבשילין סגיא
בחד או בספה או בתבשיל ועוים שלבתא
בסמא דר"א דבמי סוא ונס סולד
בשעת חנוכה אלינא דב"ש דבעי פת
ותבשיל וחמין שמונין וכ"ס מתירין
ובירושלמי דבילה פליג ר' יהושע בסדיא
עליה דר"א ובכי איתא סדס אם אחר
אחפו אפו ואם אחר הכבלו בשלו ר"א
אומר חופין על האפוי ומבכלין על המבושל
ר' יהושע אומר חופין ומבכלין על המבושל
ואמרי' בשל סו הוס שלן אחר המיקלו'
יהושע מיקל הוא ושוד דהתלמוד שלנו
חנגיא אלינא דב"ש לא מלרכו אלא חד
ומיהו העולם נהגו לערב בפת ותבשיל
שאינו ויא דבר מפי ר"ג ור"ח: [וע"ע
תוס' ביצה יז: ד"ה אמר רבא]:

אלא

מדרבנן. אבל יש אבר אלא מדרבנן ואלא אסמכתא בעלמא. פירש"י דרבנן גזור משום דמיית
שמא יאכלו לבריים שמאים ויותר היה נראה לפרש הטעם משום
מתנות וכן פ"ס במתני' אומר סר"ר אבהים בר דוד דוחלי שלקות אסרו
חכמים בשבעה כביתו אבל בשבוח מבטל בביתו של ישראל
אין לחוש לא לתחנות ולא לשמא יאכילנו
דברים שמאים ולא חודה לו ר"ת דוחלי
כיון שהעבו"ם מבטל לא חלקו בלל הבמיים
בין רשות היחיד לרשות הרבים שהעבו"ם כי
לעולם יש לחוש שמא לא יזהר גם בביתו
של ישראל כמו בביתו של עכו"ם:

איבא ביניהו דגים קטנים ואדרבי
ודייסא. פי' שאינם נאכלים מיים
ואין עולין על שולחן מלכי' ואוכ"ל דמדקתני
הני ולא נקט דבש וגבינה שעולין על שולחן
מלכים ונאכלים חיים ס"ע דבעי למנקט
דברים שנעשה בהם לשון אחרון מוסיף על
הראשון ולסלק עליו לחלפי' אינו נאכל
מי ביון שאי"נו עולה ליה ביה משום
בישולי עכו"ם ולכן פסק ר"ת הבלבתא
בסני תרי ליעבי ואי אינה חד מהייניהו לו
נאכל מי לו אינו עולה אין בו משום
בישולי עכו"ם דבשל סופרים הלך אחר
המיקל ואלאה מדאמרי' נקמן בשמעתין
ז גבי משהא שלקא ולא בדבש בפסח
בתלמוד הא' משום בישולי עכו"ם נאכל
בשמת שהוא מי הוא פי' ולא שייך ביה
בישולי עכו"ם אע"ג דעולה על שולחן
מלכים הוי ונס ר' יוחנן עבד לקמן (דף
נט:) עובדא לגיהר גבי תמוסקא דשלקי
עכו"ם ואכלו ישראל דאסר רשב"ל ופ"ל ר'
יוחנן אדמקשוקר עלך זאל סדר דבל אתיהו
עולה על שולחן מלכים אין בו משום בישולי
עכו"ם ואע"ג דחומוס אינו נאכל כמו
שהוא מיט: **דגים** קטנים עלוחים אין בהם
משום בישולי עכו"ם. פי' אם בישלן עכו"ם
אחרי שנלקח ישראל שכן כיון שקודם
מלכים אינה עכו"ם אבל אם בישלן עכו"ם
דאמר איבא ביניהו דגים קטנים פי'
ולא אמרינן בישולי עכו"ם אלא בדגים
גדולים קלת שעולים לפעמים על שולחן
מלכים דאי לא הימה אכי איקלי לן לאת
בישולי עכו"ם אלא בדגים קטנים פי'
דלמ"ד נאכל כמו שהוא אי יש בו משום בישולי עכו"ם ולמ"ד אינו עולה דגים קטנים אין בו משום בישולי עכו"ם ולבלבתא בתרוייהו לקולא ולא"כ
אמאי נקט עלוחים לחפי' אין עלוחים אי משום דס ואי משום בישולי עוף אמאי הרי אינם בישולי עוף ולא משום בישולי
מפת של עכו"ם דלמאי ניחוש לו משום דס לגיס בגיס אלגו אין בהם דס ואי משום בישולי עכו"ם דלמאי ניחוש לו משום בישולי
עכו"ם קימאה עיקר וכיון כמו פת [וע"ע תוס' חולין סד. ד"ה סימנין ותוס' ביצה עז: ד"ה קמ"ל]: **רעוקים** דלא ידיע הי טמא וכי טהור. משמע
הא הי סוס ידיעה טהור סוס הרי ומכלו ראיה לסתיר תגבים בלא שתיטה ושוד ראיה דעופות לא סולרכו שחיטה לאלא מפני שהוטלו בין הסמה
לדגים וסילבך לפוטרן בולא בלוסת"ל בבבר הוקשו לבסמה משמע הא לאו הכי פעירי מסוס הסוקמו לדגים וכ"ש תגבים שהוזכרו אחר דגים בדתנא
בהוספתא וכל נפש חיה הרומשת בחיים אינו דגים ובכל נפש הטורקת על הארץ אלו תגבים ושוד הניח בהוספתא יא אוכל אדם תגבים בין חיין בין מתין
ואינו חוטם ונ"ל ואחיין הוכי הא איכא בל תשקלו דאמרי' ס"פ ר' עקיבא (דף נ:) רב חזייה לרב הא דקא מעבר אזיבא אמומה ת"ל שקלי דלא
לימרו קא אכל ליה וקא עבר מסוס בל תשקלו וי"ל דהא דאמרי בתוסס' חיין הוינו הוכי אכר אחד ואמרו הוינו אכר אחד ואמרו הוינו בלום
אבר יב: **קא** משמע לן לבתרוי מנא קא מיכוין. ואע"ג דאמרי' בפ' בלבן גדול (דף עד: ובס ע"ב) אלו מלן דאמרי הוינו סוכתא לאחונא הוינו מסוס מבטל
הוינו לענין שבת דאע"ג דלבתרוי מנא קא מיכוין מ"מ סוא מבטל קלת ונס נגרוע הוא מתחנון וגבי שבת אמרינן לסחיבה אבל לענין
בישולי עכו"ם לא חש יב ואינו יג (תויב) עד שיכוון לבישול נמור:

אלא מדרבנן וקרא אסמכתא ב' למא אמר
ארב שמואל בר יצחק אמר רב אבל הנאכל
במות שהוא חי אין בו משום בישולי עכו"ם
בסורא מתנו הכי בפומבדיתא מתנו הכי א"ר
שמואל ב"ר יצחק אמר רב אבל שאינו נאכל
על שולחן מלכים ללפת בו את הפת אין בו
משום בישולי עכו"ם מאי ביניהו 'איבא
ביניהו דגים קטנים וארבי ודייסא ב"א"ר
אסי אמר רב דגים קטנים מלוחים אין בהן
משו' בישולי עכו"ם א"ר יוסף אם צלאן עכו"ם
סומר ישראל עליהם משום עירובי תבשילין
ואי עבדינהו עכו"ם כסא דהרסנא אסור
פשיטא מהו דתימא הרסנא עיקר קמ"ל
דקמחא עיקר א"ר ברונא אמר רב עכו"ם
שהצית את האור באגם כל החגבים שבאגם
אסורין ה"ד אלימא דלא ידע הי טהו'והי טמא
מאי אריא עכו"ם אפי' ישראל נמי אלא משו'
בישולי עכו"ם כי האי גוונא מי אסיר והאמר
רב חנן בר אמי א"ר פדת א"ר יוחנן הואי
עכו"ם דתריך רישא שרי למיכל מיניה אפי' מריש אוניה אלמא לעבורי
שער קא מיכוין ה"נ לגלויי אגמא קא מיכוין לעולם דלא ידע הי טהור והי טמא
גומעשה שהיה בעכו"ם היה ג פא אמר ד(רבה בר בר חנה) א"ר יוחנן האי
עכו"ם דתריך רישא שרי למיכל מיניה אפי' מריש אוניה 'אמר רבינא הילכדהאי
עכו"ם דשדא סיכתא לאתונא וקבר בה ישראל קרא מעיקרא שפיר דמי פשיטא
מהו דתימא לבשולי מנא קא מיכוין קמ"ל לשרורי מנא קא מיכוין א"ר יהודה
אמר שמואל יהניח ישראל בשר על גבי גחלים ובא עכו"ם והיפך בו מותר
ה"ד אילימא דאי לא היפך ביה הוה בשיל פשיטא אלא לאו דאי לא היפך
לא הוה בשיל אביאי מותר בישולי של עכו"ם נינהו ולא צריכא דאי לא
הפ"ך הוה בשיל בתרתי שעי והשתא קא בשיל בחדא שעתא מהו דתימא
קרובי בישולא מירתא היא קמ"ל 'והאמ' ר' אסי א"ר יוחנן כל שהוא כמאכל
בן דרוסאי אין בו משום בשולי עכו"ם הא אינו כמאכל בן דרוסאי יש בו
משום בשולי עכו"ם התם כגון דאותביה בסילתא ושקלה עכו"ם ואותביה
בתנורא תניא נמי הכי מניח ישראל בשר על גבי גחלים ובא עכו"ם ונ הפך
בו עד שיבא ישראל מבהב"נ או מבהמ"ד ואינו חושש שופתת אשה קדירה
ומגיסה

ע"ג כירה ובאת כותית

דלמ"ד נאכל כמו שהוא אי יש בו משום בישולי עכו"ם ולמ"ד אינו עולה דגים קטנים אין בו משום בישולי עכו"ם ולבלבתא בתרוייהו לקולא ולא"כ
אמאי נקט עלוחים לחפי' אין עלוחים אי משום דס ואי משום בישולי עוף אמאי הרי אינם בישולי עוף ולא משום בישולי
מפת של עכו"ם דלמאי ניחוש לו משום דס ואי משום בישולי עכו"ם דלמאי ניחוש לו משום בישולי
עכו"ם קימאה עיקר וכיון כמו פת [וע"ע תוס' חולין סד. ד"ה סימנין ותוס' ביצה עז: ד"ה קמ"ל]: **רעוקים** דלא ידיע הי טמא וכי טהור. משמע
הא הי סוס ידיעה טהור סוס הרי ומכלו ראיה לסתיר תגבים בלא שתיטה ושוד ראיה דעופות לא סולרכו שחיטה לאלא מפני שהוטלו בין הסמה
לדגים וסילבך לפוטרן בולא בלוסת"ל בבבר הוקשו לבסמה משמע הא לאו הכי פעירי מסוס הסוקמו לדגים וכ"ש תגבים שהוזכרו אחר דגים בדתנא
בהוספתא וכל נפש חיה הרומשת בחיים אינו דגים ובכל נפש הטורקת על הארץ אלו תגבים ושוד הניח בהוספתא יא אוכל אדם תגבים בין חיין בין מתין
ואינו חוטם ונ"ל ואחיין הוכי הא איכא בל תשקלו דאמרי' ס"פ ר' עקיבא (דף נ:) רב חזייה לרב הא דקא מעבר אזיבא אמומה ת"ל שקלי דלא
לימרו קא אכל ליה וקא עבר מסוס בל תשקלו וי"ל דהא דאמרי בתוסס' חיין הוינו הוכי אכר אחד ואמרו הוינו בלום
אבר יב: **קא** משמע לן לבתרוי מנא קא מיכוין. ואע"ג דאמרי' בפ' בלבן גדול (דף עד: ובס ע"ב) אלו מלן דאמרי הוינו סוכתא לאחונא הוינו מסוס מבטל
הוינו לענין שבת דאע"ג דלבתרוי מנא קא מיכוין מ"מ סוא מבטל קלת ונס נגרוע הוא מתחנון וגבי שבת אמרינן לסחיבה אבל לענין
בישולי עכו"ם לא חש יב ואינו יג (תויב) עד שיכוון לבישול נמור:

ואתה

מסורת הש"ס איבמות דף מו. שבת דף נא. מ"ק דף יב: רבי
ישמעאל דף עמ. ב[בילה עז.] ג[עירובין סה: ופס
נסמן] ד[נ"ל רב מנן בר אמי א"ר פדת] ה[מכושות דף יז: ושבת דף כ.
ו[ע"ב] ז[לקמן דף לט:] ח[וע"ע תוס' לקמן שם. ד"ה כל] י[לדאיתא
בחולין כז:] יא[מכומות פ"ט] יב [ע' תוס' חולין סו. ד"ה במלתי ותוס'
שבת נ:] יג[נ"ל אסור]

עין משפט נר מצוה **קמ"ד** אמרי' פ"ב מה' טומאת אוכלין
הל' יז. **קמה** ב נ מרי' פ"ז מה' מכלי
עשון הלא וע"ש בכ"מ **קמו** אמרי' פ"ח מה'
טומאת מת ס"ח **קמז** אמרי' פי"ז מה'
קמח אמרי' פי"ח מה' **קמט** אמרי' פי"ז מה'
קנ אמרי' פי"ז מה' מאכלות אסורות
ס"יד מן סמג לאוין קמב עוש"ע יד סי' קיג סעי' ח
קנא אמרי' פי"ז מה' מאכלות אסורות
ס"יב מן הע"ז עוש"ע שם ס"יב **קנב**
ס"ד ואמרי' שם פי"ז עוש"ע שם ס"ה **קנג**
אמרי' שם הע"ז עוש"ע שם ס"יב **קנד**
אמרי' שם פי"ז הל"ו עוש"ע שם ס"ה **קנה**
אמרי' שם פי"ז מה' מאכלות אסורות
ס"ד מן הע"ז עוש"ע שם ס"ה **קנו**
אמרי' שם פי"ז מה' מאכלות אסורות
ס"ד מן הע"ז עוש"ע שם ס"ה **קנז**
אמרי' שם פי"ז מה' מאכלות אסורות
ס"ד מן הע"ז עוש"ע שם ס"ה **קנח**
אמרי' שם פי"ז מה' מאכלות אסורות
ס"ד מן הע"ז עוש"ע שם ס"ה **קנט**
אמרי' שם פי"ז מה' מאכלות אסורות
ס"ד מן הע"ז עוש"ע שם ס"ה **קנ**
אמרי' שם פי"ז מה' מאכלות אסורות
ס"ד מן הע"ז עוש"ע שם ס"ה **קנא**
אמרי' שם פי"ז מה' מאכלות אסורות
ס"ד מן הע"ז עוש"ע שם ס"ה **קנב**
אמרי' שם פי"ז מה' מאכלות אסורות
ס"ד מן הע"ז עוש"ע שם ס"ה **קנג**
אמרי' שם פי"ז מה' מאכלות אסורות
ס"ד מן הע"ז עוש"ע שם ס"ה **קנד**
אמרי' שם פי"ז מה' מאכלות אסורות
ס"ד מן הע"ז

ואתא ישראל ותפי תתוי בגתלוס. מכולם סמעתין משמע דבעינן מיהא
סומכין על מס׳ שם דדכרים שכין בני בכל ישראל הוסה לא נאכל בלא
מעשרין קיסם לתנור ובני מערב אומרין ומנמכין אחר בני בכל ומקלמודס:
תנו רבנן קפריסין וביצה אלוים. אין
לרקשות מכך ברייתא לחזקיס וכר
קפרא דברו דתנאי ניכמו וקבוכו מרבי
יסודה שבשם המכר בזאת שבריתא:
אי מבים גיעולי עכו״ם נטל״פ מותר.
מבמע דבכי הלכתא וגם ר׳ יסודס
בכשיה סתיר בשמע ותפי׳ ב״ם וג״ה בגזמו
עליו הכי סבירי להו דבפרכתי לעיל מיהו
מדבש דאמרי לקמן (ד׳ לט:) נסל״פ מותר
אין רחיים דשתי הסם דפונס תפי׳ בעין
אבל שתן בכסות בעין ס״ל לבשם ותפ״ם
לפנס מותר וגם מרבא דאמר בפ׳ בתרא
(דף סח:) הילכתא נותן טעם לפגם מותר
אין רחיים דהרס פונס מעיקרו ותפילו
בעין דומיא דעבר בכיכרא דאמרי הסם
וקו״ל נמי דסמס כני עכו״ם אין בני
יומן מדבריהן מיסם׳ בליקה ובמן ותילתיה
נמי אבי לו לאו דתורסים מתלי׳ ליס
וכן פוסקים רש״י ור״ם וסר״ש דסמס
בליסס אין בני יומן וסיומן שמעמ לפי
שכוח ס״ם סכן נשתמשו בו סיום לו
אתמול ותפי׳ נשתמשו בו סיום שמא
נשתמשו מ דבר שכוח פונס בעין מו דבר
אין מוכן מעם [וע״ע תוס׳ חולין מ.ד״ה
בשותבו]: סמס

הכי אמ׳ אביי הילכתא כוותיה דר׳ יוחנן אשקיוה בגנוטא דחלא ונח נפשי׳
ת״ר קפריסין והקפלוטו׳ והמטליא והחמין והקליו׳ שלהן מותרין ביצה
צלויה אסורה דשמן רבי יהודה הנשיא ובית דינו נימנו עליו והתירוהו תניא
היא המטליא היא פשליא היא שעתא מאי שיעתא אמ׳ רבב״ח א״ר יוחנן
הא ארבעין שנין דנפיק האי עובדא כמצרים ורבה בב״ח דידיה אמ׳ הא
שתין שנין דנפיק האי עובדא כמצרים ול״פ מר בשניה וכר בשניה מייתו
ביזרא דכרפסא וביזרא דכיתנא וביזרא דשבלילתא ותרו להו בהרי הדרי
בפשורי ושבקו ליה עד דמקבל ומייתי חצבי חרתי ומלו להו מיא ותרו בהו
גרגישתא ומדבקין ביה ועיילין לבי בני אדנפקו מלבלבי ואכלי מיניהו
וקירי מבינתא דרישייהו עד טופרא דכרעייהו א״ר אשי אמר לי ר חנינא
מילין ואמרו לה במילין ת״ר הכוספן של עכו״ם שהוחמו חמין ביורה גדולה
אסור ביורה קטנה מ״תר ואיזו היא יורה קטנה א״ר ינאי כל שאין ציפור דרור
יכול ליכנס בתוכה ודילמא אדמווי אדמוה ועיילוה אלא כל שאין ציפור דרור
ציפור דרור יכול ליכנס בתוכה והתניא אחת יורה גדולה ואחת יורה קטנה
מותר ל״ק הא כמ״ד נותן טעם לפגם אסור הא כמ״ד נותן טעם לפגם מותר
א״ר ששת האי מ״שהא שליקא דארמאי אסור׳ א״ר ספרא למאי ניחוש לה
אי משום איערובי מיסרא סרי אי משום בישולי עכו״ם נאכל הוא כמו
שהוא חי אי משום גיעולי עכו״ם נטל״פ הוא ומ״תר בעו מיניה מר׳ אסי הני אהיני שליקי דארמאי מאי הולי
לא תיבעי לך דודאי שרו מרירי לא תיבעי לך דודאי אסירי כי תיבעי לך מציעאי מאי אמר להו מאי תיבעי
לבו דרבי יאסר ומנו לוי שתיתאה רב שרי אבוה דשמואל ולוי אסרי בחיטי ושערי כ״ע ל״פ דשרי בטלפחי
דדלא כ״ע ל״פ דאסיר כי פליגי בטלפחי דמ״א מ״ם גזרינן הא אטו הא ומ״ם לא גזרינן וא״ד בטלפחי דמיא
ב״ע ל״פ דאסי׳ כי פליגי בחיטי ושערי מ״ם גזרי׳ הא אטו הא ומ״ם לא גזרי׳ אמ׳ רב תרי מיני שתיתא׳ שדר ברזילי
הגלעדי לרוד דכתיב משבב וספות וכלי יוצר חיטים ושעורים וקמח וקלי ופול ועדשים וקלי והשתא הוא
דקא מפקי צני לשוקי דנהרדעא ולית דחייש להא דאבוה דשמואל ולוי: וכבשין שדרכן לתת בתוכן יין:
חאמר חזקיה ל״ש אלא שדרכן אבל בידוע אסור אפי׳ בהנאה דשמואל ולוי: וכבשין שדרכן לתת בתוכן יין:
לעבורי זוהמא הכא למתוקי טעמא ור׳ יוחנן אבר אפי׳ בידוע נמי מותר ומ״ש ממוריים דשרו רבנן בהנאה התם
עין משפט נר מצוה

קנח תמיי׳ פי״ז מס׳ מ״ל ס״ין סמג לאוין קמח טוש״ע י״ד סי׳ קיג ס״ין
סס ס״ין וסמג סס טוש״ע י״ד סי׳ קיב ס״ב **קנט** תמיי׳
קסא תמיי׳ סס ס״ד **קסב** תמיי׳ סס ס״כ כעיף יד
סי׳ קג ס״ד וסי׳ קיד ס״ד **קסג** תמיי׳ סס ס״כ וסמג סס טוש״ע י״ד
קיב ס״יז **קסד** תמיי׳ סס ס״כד סמג סס טוש״ע י״ד סי׳ קיד ס״ב

מסורת הש״ס

התם
כוס של מומן.עכוון) ג[תוסס׳ פ״ס] ד[גליל נו.]
הן[חולין קלט:] ו[נו׳ סעלוך סדומי סדמוס וכסכסו לכסכס הגדי תרגו וס
ודמיים כמס דמסדמין גדיא ע״כ ודע דז״ל רס״ש בדגיאל ב׳ פ״ס סדמין
תתעבדון לאכיים תתחתכו ותלכס ד״ל פגמ׳ הדומי סדומיס ע״כ ודע:
עוד דגס בעילוכין ל. לוחת סדומי וכו׳ בס״ת וכ״ג ג׳ כגוטין סז ו
וכ״ת בסאלמות סי׳ קלן זלגליל נו. לקמן לט. סס:סז:סס:עס:] הן[לקמ
לט:] מן[לעיל כט:] [ע׳בסרת״ס סי׳ נג]

פתס ידיע ממשן. שסרי מטמיגין כו וסרוטב גאכל ואיין גאכל עמו:
סכת לא ידיע ממשן. אאין אוכלין סרוטב אלא סיקס ולא סכיסו סיקס
לאוכו אלא לסתקיס: סרי זס מותר גרסאין: קירבי דגיס. שמען:
עוכין. קן בוליס של דגיס: מפלוסת ואפסמיא. ואין דגיס שמאיס מעוין
סס: מתתא. תילא: דבר נכרא. דבב שס תורה אור
בגכר: דרביפי. בכס מקלמין דבדב״ס
בלע״ז: דלא מכסה עוכא דג עמא. קקקעיס
של אוהו בבסר אין מגדל דגיס שמאיס:
תמכת דומא ותורא דומא. דקי״ל במסכת
אוליו (דף קכז.) כל בוס בוס יש בבסס תוך
מן התנורה: טמא. ביבסס עסור כיס: קודש
לא׳. סתס קודס אסור: קודס נוגא. שס
דגיס בכוס: היפוסא. דג עמא: תפייס
בדיקולא. כיסס בסל ופירכס בתוכו וכבו
קליפין וגלגל בדפיכס קבקעיס דקיס:
בגלגופתא. דג ובמו אוגלי״ת: לסדי
יומא. נגד בבמבה: לימתי. קבקעיס דקיס:
מבילי מיוזרי. מלוך סבן לבמות גלגלן
בסן קם: סוס בסן בחוכין: בעעיס לבסוה.
דסוס קרי לבסוה מיגא: בחטי. וסוה שס
דג עמא: מהלוא ליס. ממתקו: מאוגבי
ביתיס. אבתוודן בהמאיס לאכול קלא
אילן בסס תכלת: נפלת לוד. נפלת לידי
בלומר עבכיו אתה בדיק לי: בדיכון לקבל
דברי חבירות. מתחילה קודס שיסו לאתמון
לכל דברי חבירות שיאכלו בטרפה ושיעבדו
פיות וכיולא בסן: מוכס. בתמת גוזן:
קבני מוכס. מוחמות לגוזני סיכס כדי
שלא יתבטון הגיליו ומתריתו פעם אחרת:
תני״ס. סימן הוא תלב כמר יין תכלת:
סוטין

התם ידיע ממשן. וא״ת תקשי ליס קבקעיס דלא ידיע ממשן ואסר ר״מ
וי״ל דהתם ביון דנפלגו בין מן סקבקעיס בבל ישראל הוסס כמו
בעין וידיע ממשן אבל יין לתוך הכבסים לא ידיע ממשן שמתבטל סיין
בכבסים ולמאי דפרישית לעיל דלא אסר ר״מ קבקעיס ניחא:
אין לו עבשיו ועתיד ליגדל לאחר זמן.
אומר ר״י דדברים אין לו עיין לו
בלומר עיין עליו אם יש לו עבשיו הו
עתיד ליגדל לאחר זמן ומסי דרשיע ביומות
(דף כב:) וכן אין לו עיין לד
וסימניך טמא עבול עסול טמא.
לכאורה לא קא ידיע אלי
סימנא אלא לגבי תרי מיני אחמרת ואתוכת
אבל אחאי מיינן לא דהא בפ״ב דקדושין
(דף מא.) אמר רבא אלא ביבוטא וסוח
עז אל יש כראמר בפרק אפרה (דף נה.)
סגסיא בעיזא ובוביטא מאי: ד״ג רש״י
אפר מגא אבי קדם מגא אסור וסימניך
קודם לפ׳ ואיכא דאמרי קבר מגא אסור
וסימניך קבני עכו״ם. וכ״ת גרס איפכא
אפר מגא אסור קדם מגא אבי וסימניך
[ימיסד]. קדם ישראל נס׳ בלומר אסס
אחיבו עמו וא״ד קבר מגא אבי וסימניך
קבני עכו״ם אינס מעמאין בחולל בלומר
אינו טמא וכן מטמא בכמוך דמייתי אסור
עובדא דאייתי אסור מגא דדמי לבפר
מגא אחר עובדא דאסור בהוחמת
ונגלינהו דגיגס שמאיס אס מטמא דאפר
מגא אבי אמ׳ דג עמא אוא: **אגב** חומרים
דאיכיתא אוא ליס בתוכן טעם לבבא.
וא״ת לבאי ליס בקליפה בדאמר (חולין
דף מ:) נבי אחמס בסכין מריפס ור״ל
דחומרים דאיכיתא בלע אפי׳ ולא אבי
בקליפה ו״ל אמו בן דבבל וקפלוט שאתקן
בסכין של עכו״ס דלא אבי ליס בקליפה
דאגב חומרים בלע אפי׳ ומעתה בבס
ס״ס דאיכיתא דוקא דאבי אפי׳ ולא
בלע וקפלוט: **אבר** רב מבי״ם בחותם
אחד אסור. פרש״י לפי שדמיס יקרים
וס״ל דאפרים בר דוד אומר אמר בעיא
אבל דאיכיתא בלע אפי׳ ולא אבי
אינו אלא מעבוכת אבל אין לומר בעיא
מעשו יוקר אבני מוכיים דמיס יקרים
מיין ואין נראה לי׳ יסודס דאלו דאיכ׳
הרבה מקומות אבינן יוקר ויוקר בדאמר
לעיל (דף לד:) קיבל׳ יוקר ויוקר בדאמר
קיבל׳ ומתמה בד׳ אומי לך נראה לו
יוקר בעבס ס״ דפי׳ מבוס יוקר וכן מבמע
בסמוך דקאמר מ״ם נגיעס אלא עבס
ומנויה בו׳ וכן נבי פס דאי אוכל בגיס
כי האי לא טמא ומוייס: פס

וסימניך סקדש לה׳ א״ד קבר נוגא אסור וסימניך קברי עכו״ם גר״ע איקלע
לגינזק אייתו לקמיה ההוא נוגא דהוה דמי לחיפושא חביה בדיקולא חזא ביה
קלפי ושרייה רב אשי איקלע לטמדוריא אייתו לקמיה ההוא נוגא דהוה דמי
לצלופהא נקטי להרי יומא הוא דהוה ביה ציטחי ושרייה רב אשי איקל׳ לחהוא
אתרא אייתו לקמיה נוגא דהוי רמי לשפרנוגא חפייה במשיכלי חיורי חזא ביה
קלפי ושרייה רבב״ח איקלע לאקרא דאגמא קריבו ליה צחנרא שמעיה לההוא
גבראדחוה קרי לי׳ באטי אמ׳ מדקא קרי לי׳ באטי ש״מ דבר טבא אית ביה
לא אכל מיניה לצפרא עיין בה אשכח ביה דבר טבא קרי אנפשיה לא יאונה
לצדיק כל און: והקורט של חלתית: מ״ם משום דמפסקי ליה בסכינא אע״ג
דאמ׳ מר נותן טעם לפגם מותר אגב חורפיה דחלתיתא מחליא לי׳ שמנונית׳
וה״ל כנותן טעם לשבח ואסור עבדיה דרבי לוי הוה קא מזבין חילתיתא כי
נח נפשיה דר׳ לוי אתו לקמיה דר׳ יוחנן אמרו ליה מהו למזבן מיניה אמר
להו יעבדו של חבר הרי הוא כחבר רב הונא בר מניומי זבן תכילתא מאנשי
דביתיה דר׳ עמרם הסידא אתא לקמיה דרב יוסף לא הוה בידיה פגע ביה
הני חייטא א״ל יוסף ענוא מנא ליה בידוי הוה עובדא דזבינו תכילתא
מאנשי דביתיה דרבנאה אחוה רר׳ חייא בר אבא ואתא׳ לקמיה דרב מתנא לא הוה בידיה אתאי לקמיה
דרב יהודה מהגרוניא אמר לי נפלת ליד הכי אמר שמואל ה׳ אשת חבר הרי היא כחבר (תינוא להא) דת״ר
אש׳ חבר הרי היא כחבר עבדו של חבר הרי הוא כחבר ז׳ חבר שמת אשתו ובניו ובני ביתו הרי הן
בחזקתן עד שיחשדו וכן ח״חצר שמוכרין בה תכלת (ח״הרי הן בחזקתן) עד שתיפסל ט״ת״ר ט״אשת עם הארץ
שנשאת לחבר וכן בתו של עם הארץ שנשאת לחבר וכן עבדו של עם הארץ שנמכר לחבר כולן צריכין
לקבל דברי חבירות ׳אבל אשת חבר שנשאת לעם הארץ וכן בתו של חבר שנשאת לעם הארץ וכן עבדו
של חבר שנמכר לעם הארץ אינן צריכין לקבל דברי חבירות לכתחילה דברי ר״מ רבי יהודה אומר אף הן
צריכין לקבל דברי חבירות לכתחילה ׳וכן היה ר״ש בן אלעזר אומר מעשה באשה אחת שנשאת לחבר והיתה
קושרת לו תפילין על ידו נישאת למוכס והיתה קושרת לו קשרי מוכס על ידו אמר רב חבי״ת אסור בחותם
אחד חמפ״ג מותר בחותם אחד חלב ל׳בשר ליין ח׳תכלת אסורין

מ״ה אמולין ד׳ סו. ע״ם בסוכ׳ יח. ג[עיי׳ חוס׳ לעיל לד. ד״ה ר׳
עקיבא איקלע לגינזק ועי׳ סיטיב מ״ם בסס רס״י תענית יא:
ד״ס מר עוקבא] ד[לעיל נו. לח. וסס נסמן] ה[בסוטות ד׳ ג:] ו[ברב
אלפס והרא״ס ליתא ע״ם] ז[בסוכות ד׳ע:] ח[לעיל סיא כחוק״ס וכ״א בבכורו]
טבכורו׳ל: עס״ה[תוספתא דאמ׳ ב״ג ע״ם] י[בכורות סס: ע״ם סיטיב]

ע״מ ג״מ קסה א במיי׳ פ״א מס׳ מאכלו׳ אסורות סמג עשין סב
טוש״ע י״ד סי׳ פג סעי׳ א **קסו** במיי׳ אס סי״א
טור וס״ע י״ד סס ס״ב **קסז** דמיי׳ פ״ם סס סמג סס טור וס״ע י״ד
סי׳ לו סעי׳ א כ״סי׳ קג סעיף ו **קסח** ה ומיי׳ פ״י מס׳ מעשר סל׳
כ וס״ל מס׳ מעשר משכב ומוכב הל׳ ה סמג עשין קלה **קסט** זמיי׳
פ״י מס׳ מעשר משכב ומוכב סל׳ ה סמג סס **קע** המיי׳ פ״כ׳ מס׳ מעשר
כ במיי׳ ג ופ״י מס׳ מעשר סל׳ ג סמג סס **קעב** ד במיי׳ פ״ג מס׳ מאכלות אסורות סמג לאוין
קמח טוש״ע י״. סי׳ קיח סעיף א **קעג** המיי׳ פ״כ מהלכות טומאת סל׳ ; סמג עשין כו

פת למאי ניחוש לה כו׳. בקונט׳ לא גרס אלא עד מילתיה דשמואל אין בשביל כך לבגיה הספרי׳: **יכן״ח** מת״ג אינם ניקחים אלא מן המומחה. ואע״ג דקא חשיב חלב הולרך לחשוב גמינה שום אחלב אסור משום שיריר חלב טמא אבל טעם גבינה הוא משום גילוי דספרי׳ נעיל (ד׳ לה.) מיסו לר׳ ירמיה דמפרש נעיל (סב) טעם גבינה הוא משום איחלופי חלב טמא לפרש״י קשה לר׳ יהודה למה הולרך לבנות אלון בגיבוב ובתוספתא קא חשיב אותה שביעיתה במקום חלב התיכה דגים שאין בם סימן: **תנינא** לפה דת״ר. תניא דסא תני במתני׳ דשבאלא רוחה משמע הא לא חזי ליה כל שעתא אסור וי״ל דרוחה לא חזי דוקא אלא ר״ל יכול לרחוה: **אי** דליבא דבר טמא בעדרו פשיטא. דבין דוסב בלד עדרו וליבא לאיתה גלגולי כיון שבל שעה הוא חופסה בידו ת״ל ליבא לאיתה לאידי מיהו ליבא דים לחוש לגילוי אסור דספרי׳ נעיל דמסנתא לא מסני מידי חיבא דעבדים דבמגיל בחבת (דף קטו): **התם** קא בעי ליה למשקה. וא״ת ודקלאי לה מאי קאמי לה שיעו׳ דבולר לגת תנן וי״ל דס״ד דמקשה דס״ס בולר לאיליה ואם דעקר לגת לבדוחה (דב״ס) [דסילג] דאסי״ס לא חוסבר: כאן

יהושע בן לוי אשגר לו בעל הבית לביתו מותרים״ש בעל הבית לא שביק היתירא ואבל איסור׳ וכי משגר לי׳ ממאי דאכיל משדר ליה: מאי מלח סלקונדרית אמ׳ רב יהודה אמר שמואל מרח שבל סלקונדרית רומי אוכלין אותה ת״ר גמרח סלקונדרית שחורה לבנה מותרת דברי ר״מ ר׳ יהודה אומר לבנה אסורה שחורה מותרת ר׳ יה דה בן גמליאל משום ר׳ חנינא בן גמליאל אומר זו וזו אסור׳ אמר רבב״ח א״ר יוחנן לדברי האומר לבנה אסורה קירבי דגים לבנים טמאים מעורבין בה לדברי האומר שחורה אסורה קירבי דגים שחורים טמאים מעורבין בה לדברי האומר לבנה זה וזה מעורבין בה א״ר אבהו משום ר׳ חנינא בן גמליאל זקן אחד היה בשבונתינו שהיה מחליק פניה בשומן חזיר: הרי אלו אסורים: למעוטי מאי דלחזקיה למעוטי בידוע לר׳ יוחנן למעוטי מורייס וגבינת בית אוניקי וסתמא כר״מ: **מתני׳** ואלו מותרין באכילה יחלב שחלבו עכו״ם וישראל רואהו יוהדבש יוהדבדבניות אע״פ שמנטפין אין בהן משום הכשר משקה יוכבשין שאין דרכן לתת לתוכן יין וחומץ יוטרית שאינה טרופה יוציר שיש בה דגה יועלה שלחילתית יוזיתי גלוסקאות חמנולגלין ר׳ יוסי אומר השלחין אסורין יהחגבים הבאים מן הסלולה אסורין מן יהחפתק מותרין וכן לתרומה: **גמ׳** תנינא להא דת״ר יוושב ישראל בצד עדרו של עכו״ם ועכו״ם חולב לו ומביא לו ואינו חושש היכי דמי אי דליבא דבר טמא בעדרו אמאי לעולם דאיכא דבר טמא בעדרו פשיט׳ ואי דאיכא דבר טמא בעדרו אמאי לעולם דאיכא דבר טמא יכי יתיב לא חזי ליה מהו דתימא כיון דיתיב לא חזי ליה ניחוש דילמא מייתי ומערב ביה קמ״ל כיון דכי קאי חזי ליה אירתותי מירתת ולא מערב ביה: והדבש: דבש שלבאי ניחוש לה אי משום איערובי מיסרא סרי אי משום בישולי עכו״ם נאכל כמו שהוא הי אי משום גיעולי עכו״ם יגותן טעם לפגם הוא ומותר: והדבדבניות אע״פ שמנטפות אין בהם משום הכשר משקה: ורמינהי החבוצר לגת שמאי אומר יהוכשר הילל אומר לא ה כשר ואודי ליה הילל לשמאי התם קא בעי ליה למשקה הכא לא קא בעי ליה למשקה: וטרית שאינה טרופה: יתנו רבנן איזו היא טרית שאינה טרופה יכל שראש ושדרה ניכר ואיזו ציר שיש בה דגה יכל שבילבית אחת או שתי כילביות

מ״ה א[פוספתא פ״ס ע״ס] ב[ניסין ד׳ ג:: תמורה כו. חולין ד.] ג[פוספתא שם] דלעיל לח: הקפי׳ אולר סעמוי לסחורה ערוך] ד[פוספתא פ״ה] ה[נעיל לו. ושם נסמן] חשבת עז.יז חולין לו: ט[פוספתא שם]

ע״מ נ״מ קעד א נמוי׳ פי״ג מה׳ מאכלות אסורות הל׳ י סמג לאוין קמח טוש״ע י״ד סי׳ קיח סעי׳ ח

קעה ג ד סמוי׳ פי״ח מה׳ מאכלות אסורות הל׳ כה ט טוש״ע י״ד סי׳ קיט סעיף ח וסעיף ב

קעו ו נמוי׳ שם ע״ג הל׳ כג סמג שם טוש״ע שם סעיף ב

קעז ז נמוי׳ פי״ז שם הל׳ כד סמג שם טוש״ע שם סעי׳ ד

קעח ח נמוי׳ פי״ז שם הל׳ כד סמג שם טוש״ע שם סעיף ח

קפא ט נמוי׳ שם ע״ג הל׳ כג סמג שם טוש״ע שם סי׳ קיט סעיף ח

קפב י נמוי׳ שם ע״ד הל׳ כה סמג שם טוש״ע שם סי׳ ד׳ קיד סעי׳ ז

קפג יא נמוי׳ פי״ח מה׳ מאכלות אסורות הל׳ כג סמג לאוין קמה טוש״ע י״ד סי׳ ד׳ קיד סעיף ט

קפה יב נמוי׳ שם הל׳ כג סמג שם טוש״ע י״ד סי׳ פג סעיף ו

אסורין בחותם אחד יחילתית מוריים פת גבינה מותרין בחותם אחד פת למאי ניחוש לה אי משום איחלופי קרירא בחמימא מידע ידיע דחיטי בדשערי נמי מירע ידיע אי כי הדדי כיון דאיכא חותם א׳ לא טרח ומזייף ורב מ״ש גבינה דלא טרח ומזייף חלב נמי לא טרח ומזייף אמר רב כהנא לאפוק חלב ועייל התיכות דג שאין בה סימן היינו בשר תרי גווני בשר ושמואל אומ׳ בי״ת אסור בחותם אחד מח״ג מותר בחותם אחד בשר יין תכלת אסורין בחותם א׳ מוריים חילתית גבינה מותרין בחותם אחד לשמואל התיכת דג שאין בה סימן היינו בשר תרי גווני לא אמרינן תיר אאין לוקחין ימ״ח מח״ג בסוריא לא יין ולא מוריים ולא חלב ולא מלח סלקונדרית ולא חילתית ולא גבינה אלא מן המ׳ יחה וכולן דאם נתארח אצל בעל הבית מותר מסייע ליה לרבי יהושע בן לוי דא״ר יהושע בן לוי ישגר לו בעל הבית לביתו מותר מ״ש בעל הבית לא שביק מאי מלח סלקונדרית אמ׳ רב יהודה אמר שמואל מרח שבל סלקונדרית: אוכלין אותה ת״ר גמרח סלקונדרית שחורה לבנה מותרת דברי ר״מ ר׳ יהודה אומר לבנה אסורה שחורה מותרת ר׳ יה דה בן גמליאל משום ר׳ חנינא בן גמליאל אומר זו וזו אסור׳ אמר רבב״ח א״ר יוחנן לדברי האומר לבנה אסורה קירבי דגים לבנים טמאים מעורבין בה לדברי האומר שחורה אסורה קירבי דגים שחורים טמאים מעורבין בה לדברי האומר לבנה זה וזה מעורבין בה א״ר אבהו משום ר׳ חנינא בן גמליאל זקן אחד היה בשבונתינו שהיה מחליק פניה בשומן חזיר: הרי אלו אסורים: למעוטי מאי דלחזקיה למעוטי בידוע לר׳ יוחנן למעוטי מורייס וגבינת בית אוניקי וסתמא כר״מ: **מתני׳** ואלו מותרין באכילה יחלב שחלבו עכו״ם וישראל רואהו יהדבש יוהדבדבניות אע״פ שמנטפין אין בהן משום הכשר משקה יוכבשין שאין דרכן לתת לתוכן יין וחומץ יוטרית שאינה טרופה יוציר שיש בה דגה יועלה שלחילתית יוזיתי גלוסקאות חמנולגלין ר׳ יוסי אומר השלחין אסורין יהחגבים הבאים מן הסלולה אסורין מן יהחפתק מותרין וכן לתרומה: **גמ׳** תנינא להא דת״ר יוושב ישראל בצד עדרו של עכו״ם ועכו״ם חולב לו ומביא לו ואינו חושש היכי דמי אי דליבא דבר טמא בעדרו אמאי לעולם דאיכא דבר טמא בעדרו פשיט׳ ואי דאיכא דבר טמא בעדרו אמאי לעולם דאיכא דבר טמא יכי יתיב לא חזי ליה מהו דתימא כיון דיתיב לא חזי ליה ניחוש דילמא מייתי ומערב ביה קמ״ל כיון דכי קאי חזי ליה אירתותי מירתת ולא מערב ביה: והדבש: דבש שלבאי ניחוש לה אי משום איערובי מיסרא סרי אי משום בישולי עכו״ם נאכל כמו שהוא הי אי משום גיעולי עכו״ם יגותן טעם לפגם הוא ומותר: והדבדבניות אע״פ שמנטפות אין בהם משום הכשר משקה: ורמינהי החבוצר לגת שמאי אומר יהוכשר הילל אומר לא ה כשר ואודי ליה הילל לשמאי התם קא בעי ליה למשקה הכא לא קא בעי ליה למשקה: וטרית שאינה טרופה: יתנו רבנן איזו היא טרית שאינה טרופה יכל שראש ושדרה ניכר ואיזו ציר שיש בה דגה יכל שבילבית אחת או שתי כילביות

שוטטות׳ בו השתא כילבית אחת אמרת שרי שתי כילבית מבעיא ל״ק כאן בפתוחות כאן בסתומות איתמר רב הונא אמר עד שתהא ראש ושדרה ניכר רב נחמן אמ׳ או ראש או שדרה מתי׳ רב עוקבא בר חמא אובדגי׳ כל שיש לו סנפיר וקשקשת אמ׳ אביי כי תני׳ ההיא בארא׳ ופלמודא דדמו רישיהו לטמאים א״ר יהודה משמיה דעולא מחלוקת לטבר בצירן אבל בגופן דברי הכל אסור עד שיהא ראש ושדרה ניכר א״ר זירא מריש הוה מטבילנא בצירן כיון דשמענא להא דא״ר יהודה משמיה דעולא מחלוקת לטבל בצירן אבל בגופן דברי הכל אסור עד שיהא ראש ושדרה ניכר בצירן נמי לא מטבילנא א״ר פפא הילכתא עד שיהא ראש ושדרה ניכר של כל אחת ואי׳ מיתיבי ב״ב חתיכות שיש בה סימן בין בכולה בין במקצתה ואפי׳ באחד ממא׳ שבה כולן מותרות וכעש׳ בעכו״ם א׳ שהביא גרב של חתיכו׳ ונמצא סימן באחת מהן והתיר רשב״ג את הגרב כולו תרגכה רב פפא שבחתיכות שוות א״ה מאי לימרא מהו דתימא ניחוש דילמא איתרמי קמ״ל ההוא ארבא דצחנתא דאתי לסיכרא נפק רב הונא בר חיננא וחזא ביה קלפי ושרייה א״ל רבא ומי איכא דשרי בה״ג. באתרא דשביחי קלפי

גנפק שיפורי דרבא ואסר שיפורי דרב הונא בר חיננא ושרי א״ר ירמיה מדפתי לדידי אמר לי רב פפי כי שרא רב הונא בר חיננא בצירן אבל בגופן לא א״ר אשי לדידי אמר לי רב פפא כי שרא רב הונא בר חיננא אפי׳ בגופן. ואנא לא מיסר אסרינא דקאמר לי רב פפא ולא מישרא שרינא דהא אמר (לי) רב יהודה משמיה דעולא כחלוקת לטבל בצירן אבל בגופן דברי הכל עד שיהא ראש ושדרה ניכר של כל א׳ וא׳ יתיב רב חיננא בר אידי קמיה דרב אדא בר אהבה ויתיב וקאמר יעכו״ם שהביא עריבה מליאה חביות ונמצאת כילבית באחת מהן פתוחות סתומות היא מותרת וכולן אסורות א״ל מנא לך הא מתלתא קראי שמ״ע לי מרב ושמואל ור׳ יוחנן א״ר ברונא אמ׳ רב יקירבי דגים ועוברן אין ניקחין אלא מן המומחה רמי ליה עולא לר׳ דוסתאי דמן בירי מדקאמר רב קירבי דגים ועוברן אין ניקחין אלא מן המומחה מכלל דדג טמא אית ליה עובר ורמינהו דג טמא משריץ דג טהור מטיל ביצים סמי מכאן עוברן א״ל ר׳ זירא לא תיסמי תרויהו מטילי ביצים נינהו אלא זה משריץ וזה משריץ מבפנים למה לי מומחה לבדוק בסימנין יתדניא כסימני בצים כך סימני דגים סימני דגים ס״ד סימני דגים סנפיר וקשקשת כתיב בהו אלא כסימני בצים יכך סימני עוברי דגים ואלו הן סימני ביצים יכל שכודר ועגולגלת ראשה א׳ כד וראשה א׳חד טהורה ב׳ ראשיה חדין וב׳ ראשה כדין טמאה יחלמון מבחוץ יוחלבון מבפנים טמאה חלבון מבחוץ וחלמון מבפנים טהור חלבון וחלמון מעורבין זה בזה זו היא ביצת השרץ אמר רבא כשנימוחוולר׳

דוסתאי דמן בירי דאמר סמי מכאן עוברן והתניא

כאן בפתוחות כאן בסתומות. ס״ס בפתוחות לא סני בחדא דאיכא למימר מעלמא נפל בה ס״ס בכולן אחת מכן אחותות עכו״ם שסניא עריבה מלאה חביות ונמצאת כילבית באחת מכן אחותות כולן אחותות אלמא בפתוחות הלינן לקולא דאמר כי סיכי דסולאי בסך כולן אחותות אלמא בפתוחות אלמא בסתומות אלמא בפתוחות דלא אלמא אזלו ומ״ק לא מיתיקון דמעלמא נפל בה ס״ס אחים שם לכך סיים מפרש סר״ל אפרים לסיפיך בפתוחות סניא בחדא דאיכא למימר שמא אחריתי אלמא עעלמא ולכתא לאיתה שמא הטעו״ס בעיא שם דאדרבה לקולא הלינן אבל בסתומות אינך שהיה מיסו יש לוישב פ״ס דבאלו סתם שמאלו אחים כילבית באחת מן אחריות אבל סכא אין נמצא כאן שום תנית לכסיר בכלבתו ולכך יש לפסול בפתוחות: **ובדגים** כל שיש לו סנפיר כו׳. פ״ס מתני׳ אלון בסבר בדגים בדבר אחר וקשה לתרוייהו ותימא דא״ל כי מטי בהוהם דדמו רישייהו לטמאים פירום ולאותם סולדן סנפיר וקשקשת ומה תירץ אלונא דמ״ד לא אלבו לא שדמו ולבדוק בשדרה בכל דג שמא אין לו חוט הבדרה לבן נראה דמשדרה לא פריך מידי ומ״ל דלא חייב בה בגלי בגיד בנפיר וקשקשת סיימו משום דסימני גוונא לא קא חייב: **מהלוקת** בצירן אבל בגופן לא. וא״ת והא צירן נמי מיסור דאורייתא דלאמרי׳ (חולין דף קיב:) בסמאים לבנו׳ צירן ולוטבן וא״ל דוהאי דאורייתא אסור מיבא צירן בעיל בגיד ונופן לא בעיל דבריה לא בעילה: **רחזא** בים קלפי ובריה. ומיירי בגון שלא בים שם אלא מין אחד ומלן דאסר סיימו בים שם משום דסבימי בם קלפי מעיקרא: **נמצאת** כילבית. פי׳ בבבר כילבית סיימו שאים בפתוחות לפרש״י דלעיל ובפי׳ סר״ל אפרים שאים בסתומות: **אמר** רבא בסתומות. תימה אמאי לא מטי בבבר סתומי עוברי דגים נלו דאורייתא ולבך אין לבדוק בסתומי׳ דס״ל מטי בם אלו עריפות (דף סד. וסם) נבי סתומי ביצים דלאו מדאורייתא מיבוו דקא פריך ולבדוק בסתומים ומבבי סתומי ביצים לאו מדאורייתא ואור״ת דס״מ מסבא סתומי עוברי דגים דאורי׳ ולבך יש לפסיל בפתוחות דלא אלבו לא מלאלין בבם קקשים דסא יש בבם סתומים בעוברים מיסו יש לדחות לעולם אומא לך סתומים לאו דאורייתא וסא דלא שבי סכא משום דאבבי מיקבי דאין מיקחין אלא מן סמומחה מבמע דאין בום לד סיתר ליקח אלא מן סמומחה ואין זה דאם לא מיסומו שסתומים עוברים ואומר בל דג שנוני שהר דסבתא אינה תרתי לשיבותא ובט״ג ניקחים אף אלא מן סמומחה כדאמרי׳ הכם (דף סג:) נבי ביצים דוקחין מבן בשאומר בל עוף פלוני טהור לבך מוכך לבדן בשיבומו בך דקדק ר״י זה״ל דאבבי אלו מילתא פסיקתא היא דסא אם אמר אני מלאתי נאתן אף אלא מן סמומחה וי״ל דבבר זה לא שביה בדוב מוכרי מיסיו בשעה מלוחה וכבינו יהודה אבבה עם פר״ח דאי׳ סימני דגים דאורייתא א״ל אלי תניא בדלא (סם) נבי סימני ביצים דלאו מדאורייתא דס״ל כי מטי בהוהם דדמו רישייהו לטמאים פירום ולאותם סולדן סנפיר וקשקשת ומה תירץ אלונא דמ״ד לא אלבו לא שדמו ולבדוק בשדרה בכל דג שמא אין לו חוט הבדרה לבן נראה דמשדרה לא פריך מידי ומ״ל דלא חייב בה בגלי בגיד בנפיר וקשקשת סיימו משום דסימני גוונא לא קא חייב: **מהלוקת** בצירן אבל בגופן ואע״ל לא. ולא״ת והא צירן נמי מיסור דאורייתא דלאמרי׳ (חולין דף קיב:) בסמאים לבנו׳ צירן ולוטבן וא״ל דוהאי דאורייתא אסור מיבא צירן בעיל בגיד ונופן לא בעיל דבריה לא בעילה: **רחזא** בים קלפי ובריה. ומיירי בגון שלא בים שם אלא מין אחד ומלן דאסר סיימו בים שם משום דסבימי בם קלפי מעיקרא: **נמצאת** כילבית. פי׳ בבבר כילבית סיימו שאים בפתוחות לפרש״י דלעיל ובפי׳ סר״ל אפרים שאים בסתומות: **אמר** רבא בסתומות. תימה אמאי לא מטי בבבר סתומי עוברי דגים נלו דאורייתא ולבך אין לבדוק בסתומי׳ דס״ל מטי בם אלו עריפות (דף סד. וסם) נבי סתומי ביצים דלאו מדאורייתא ומבבי סתומי ביצים דלאו מדאורייתא ואור״ת דס״מ מסבא סתומי עוברי דגים דאורי׳

ר"ג ארוצר ספתה ספינה. ווז לף ז קפני שלאוכר מתקיים יותר מספתה וספתה יותר מספינה:

הדרן עלך אין מעמידין

כך הצלמים כשר"ג אומר אף כל שם בידו כל דבר. בגמ' מפרש טעמא דר"מ משום דחיים למיעוטא וגזר שלר מקומות אטו אותו מקום ורבנן דלא חייש למיעוטא לא גזרי ומשמע מסכת דכשר"ג נמי לא חיים למיעוטא ופליג אדר"מ ותימה דת"ל קטיל דכשר"ג אדרשר"ג וקטיל סילבתא אסילבתא דכשר"ג דסבר לא חיים למיעוטא וכ"ל אם לא סגיא (דף קלה: וסס) תנן רשר"ג אומר כל שבת ל' יום כאדם אינו נשל הא לא שבת כגון (השמכבר) או שלבנו אריבו נפל אע"ג דרוב בשום אינן מפיטות אלמא חיים למיעוט נפלין ותנן נמי פ"ג דבכורות (דף סג:) רשר"ג אומר שלוקח בשמה מניקה מן הנעבד"ם שטורה מן הבכורים דלא מיעוט אלמא אכל מעשה מולכת לא דתלב אינו פוטר דחיישינן למיעוט אולת אע"פ שאינה יולדת וסלכת' קי"ל כרבנן דלא חייש למיעוט דאמרי' פ"ק דחולין (דף יא:) וה"מ דחיים למיעוטא ביני אכל ביושבת ומדלא אמר ביני אכלינן מבעמ דקי"ל דלא חייש"ל מיעוטא ואילו בבכורות ובפל בקפינן בכשר"ג דחיים למיעוטא וי"ל דודאי רשר"ג לא חיים למיעוטא כדמשמע הכא וסכיא דנפל אחרי דסות מיעוט המצוי דנפלים שבימי וסס ודאי יש למס כדאמרינן (נמות ד' קכא.) נבי דאוסו נופל למים שלין לכם כוס לו לאוסו נוסס דאסתו לאסורה אע"פ שרוב נוססין למיתה ומיי' למיעוטא מפני סרוס מיעוט המצוי וסכיא דבכורות מייני שראינוס מולכת קודם לידה דודאי מחזקק מן המיעוט אבל ודאי בשאר בבמות אבל פוטר ובן הלכם:

אי דנעבדין פעם אחת כשנם אחר טעמייהו דרבנן. וא"ת דלמא בכא פליגי מ"ס דנעבדין ומ"ס אין נעבדין וי"ל דמשמע ליה דאפי' רבנן אית להו נעבדין מדלא קתני ואכ"מ אין נעבדין אלא מי שיש בידו כו' ובן פ"ס: **ר"מ** גזר שאר מקומות אטו אותו מקום. וא"ת בפרקין דלעיל (דף לד:) גבי גבינת בית אוריקי לא גזר נמי ר"מ שאר מקומות' וי"ל דשאני הכא דאותו מקום נמי לא היו נכתמין לעכו"ם כי אם המיעוט ואי סוס גזרינן שאר מקומות אטו אותו מקום הוי מיעוטא דמיעוטא אבל כאן במקומו של ר"מ היו כולם עובדין כל הגלמים וה"ל גזר ר"מ על הכותים מפני דמות ויגיב שמלאו בסר בריזים והיו כל בני המקום עובדין לם (חולין דף ו.): **אנדרטי** של מלכים. פ"ה לורת מלך המת עובדין לזכרון ות"ת פי' לורת מלך הסי עובדין לכבודו ולחיים לדבר מאנדרטי של נבוכד נצר ו' ועוד אמר במדרש אדריאנוס קיסר סלך לת כדי יוסבא לטייל במדינה סראתה לורת גלמים סרוי עובדין על פתח מדינה דהחיבי עפי פתח מדינה ולכן אם לא כסלכות אלמא דבר אלא אסורין ולכן מלא מטמא בשוק לו כדבר ואפי' למאי דמוקי לם שמואל לקמן בעובדים על בסיסן וס"ס על גזמות אלכן שכם מטמא כן אלא שיש לסם בית מושב רחב ויכולין לעמוד לבדן ונוכרים שלא נתבטלו מעלם שלם וע"ד דסכל דקבלים עליה כו' לכך פי' לא גדול (דף עב:) מטמא שלין סתמן לעבוד דקאמר לו דחזא אנדרטי וכגיד ליה לי דבהגהו שרו רבנן דודאי לאו עביד לה ורבי מאלמן מייבב ס"ה דודאי קאי אכ"מ ובשאר גלמים לא אסר וסכיל דלקמן דתכנית יד ותכנית רגל מייני בכל כפרים ובכהו ודאי אסורים אפי' לרבנן דודאי למיפלחינהו עבדי לה ומצי למימר דסתמא כר"מ מכיפא דתכנית יד ורגל דסכיל אחת אפי' ברבנן כדפרישית והא דמטמא כפ' כלי גדול (דף עב:) דאנדרטי לאו סתמן נעבד לא חייני בכל מלכים אלא בכל שולטנות וכלא מייני בכל מלכים

מסורת הש"ס (מוספתא פ"כ) בן"ל בסלולם כך לאתא בתוספ' וכן מבמע בסרא"ם ע"ם דגרים סלים אבל ברי"ף אתא בסלולם ופי' הר"ן סלים] ג(מוספתא פ"ס ע"ס) דלעיל לד:וסס נסמן] ד(ר"ל בטרף) ה(סכתבו תוס' בשם ר"ת לשל ג: ד"ס אלא

10 סתמתו) ז(ר"ל דר"ל דס"ל

וסתניא כסימני בלים כו'. אלמא יש לדגים עוברין: וסיכי בסימני קרבי דגים בד והד. ובכני מעיים שעיין כוס עין: בסיגופתא. מעיא"ס של דג שמליאס רוח: אין סס מומחה אלי. בסימומו הטוברין קבעי לה: אלו מלמתים. סדגים הלאיתי שדגים סטורין סן ומכן הלאתי קרביים אלו: אלו דגים. שילאס לו הדגים עלמן אבל בהני מלמתים לא מסיקון דאמלא לא בקי בהן: דזילא. שמא רגיל לסיות שבור לעושס סעודה לתקן הבטילין: לקרטין שבו. הדבוקין בעלין לו שבכרו בלוי דלמא אייתי קרטין אחרינא דליסבר בסכינא ועביב בהנ: אישתרוקי אישתריקו. ומן העלין לבלי עלמן אישתרוקי בשמו: דרפי טובא. מגולגלין ביותר ובלע"ז מולי"ם ונרעיתה בשמה דיין דרפי טולי אלי חמרא רמא בהו: שלחין. שמשלחין גרעינין מעלמו: קפריסין. קפלוטות מבוללין ובכוכין במכבש המקרעיין ואין בהן משום ביטול עבו"ס דגלכלים היין ולא משום גיעול דעשה סגיעול פוגמו ולא משבירה. מן הסתפק. מקום כיוסן שסם עלורים שם זה על זה ובלע"ז פיל"מ: אנקלה. בוק: תרומה. אין דמיה יקרים שאינם לאוויים אלא לכסיס: ומסבדו מיגלי. יסקרו את כל האוצר:

הדרן עלך אין מעמידין

כך הצלמים אסורין. בהאלס: דמור. פילוט"ש ובגמ' מפרש דסני ודאי נעבדין דמבוס הביטוחא אסקלוס לסך תפני בידייסו: **גמ'** מ"מ דרבנן. אדלא קתני ותכ"ל אינו נעבד אלא מי שיש בידו כו' מבלל דסבירא לסו דנעבדים: אנדרטי. כשמלך מת שוטין לוחו בפתח הטער לזכרון ותתס קאסר ר"מ דאגב הביטוחא פלאי ליס: בעומדין על פתח המדינה מיטו. בהגהו קאסיר ר"מ דחביבי לסו: מי

הדרן עלך אין מעמידין

כר הצלמים אסורין מפני שהן נעבדין פעם אחת בשנה דברי ר"מ וחכ"א אינו אסור אלא כל שיש בידו מקל או צפור או כדור רשב"ג אומר אף כל שיש בידו כל דבר: גמ' אי דנעבדין פעם אחת בשנה מ"ט דרבנן א"ר יצחק בר יוסף א"ר יוחנן במקומו של ר"מ היו עובדין אותה פעם אחת בשנה ור"מ דרחייש למיעוטא גזר שאר מקומות אטו אותו מקום ורבנן דלא חיישי למיעוטא לא גזרו שאר מקומות אטו אותו מקום א"ר יהודה אמר שמואל באנדרטי של מלכים שנינו אמר רבב"ח א"ר יוחנן ובעומדין על פתח מדינה שנינו אמר רבא מחלוקת בשל כפרים אבל בשל כרכים ד"ה מותרין"מ"ט לנוי עבדי להו ודכפרים מי איכא למ"ד לנוי קעבדי להו דכפרים ודאי למיפלחינהו עבדי להו אלא א' איתמר הכי איתמר אמר רבה מחלוקת בשל כרכים אבל בשל כפרים ד"ה אסורים: וחכ"א אינן אסורין וכו': מקל שרודה את עצמו תחת כל העולם כולו כמקל: ציפור שתופש את עצמו תחת כל העולם ב לו כציפור: כדור שתופש את עצמו תחת כל העולם כולו ככדור תנא א"הוסיפו עליהן סייף עטרה וטבעת סייף מעיקרא סבור למטים בעלמא ולבסוף סבור שהורג את עצמו תחת כל העולם כולו עטרה מעיקרא סבור גדיל כלילי בעלמא ולבסוף סבור כעטרה () טבעת מעיקרא סבור אישתיימא בעלמ' ולבסוף סבור שחותם את עצמו תחת כל העולם כולו למיתה: רשב"ג כו': תנא אפילו צרור אפילו כיסם בעי רב אשי תפש בידו צואה מהו מי אמרי' כ"ע זלו באפיה כי צואה א"ד הוא מיהו דזיל באפי כ"ע כצואה תיקו: **מתני' המוצא שברי צלמים הרי אלו מותרין ד' מצא תבנית יד או תבנית רגל הרי אלו אסורין מפני שביוצא בהן נעבד: **גמ'** אמר שמואל אפי' שברי עכו"ם והאנן תנן שברי צלמים ה"ה דאפי' שברי עכו"ם והא דקתני שברי צלמים משום דקבעי למיתנא סיפא מצא תבנית יד תבנית רגל הרי אלו אסורין מפני שביוצא בהן נעבד תנן מצא תבנית יד תבנית רגל הרי אלו אסורין מפני שביוצא בו נעבד אמאי והא

מי איכא למ"ד כו'. מי סרו רבנן כה וודאי דכפרים למפלחינהו עבדי לס דבני כפר לא עבדי לה: הכא כל העולם כולו. לשון גנאי נקוט כלומר מרודס על כל: בגדיל כלילי לוכן סם לי עטרה): אישתיימא. שלים מעבא הוסס מסלולו: **מתני'** סרי אלו מותרין. שעמא מפרש בגמ' דכי הוו שלימים כפר לא עבדוס ואח"ג עבדוס אימור בטלוס לכן שבכולס כוו כפר כפיקה ונקוגה: שבוגלה כבן עבדי. תבנית יד לבדס סן שובדין: **גמ'** אמר שמואל: אפי' שברי עכו"ם. לא תימא שברי צלמים דווקא משום דשמא לא עבדוס משום אפי' כשהו שלימין ואפי' שברי עכו"ם שלאינס מעבדוס כשבסה שלימס מותרין דהיון דבשבר שוב אין שובדין אותס: מעיקרא סבור לעיתי סיפא כו'. ואי תנא עכו"ם סוס אמינא דוקא עכו"ם דמצא תבנית יד או תבנית רגל דאסורס אבל צלמים אפי' תבנית יד שבי נמסי תנא כמישאל צלמים נמיתר אע"ג. דשמא לא עבדוס אע"ס לשבר אבוס בגון תבנית יד חיישין וכשעומדין על כסוסן כדמוקים ליס לקמן: על

אמר רבה מחלוקת בשל כפרים אבל בשל כרכים ד"ה מותרין"מ"ט לנוי עבדי להו ודכפרים מי איכא למ"ד לנוי קעבדי להו דכפרים ודאי למיפלחינהו עבדי להו אלא א' איתמר הכי איתמר אמר רבה מחלוקת בשל כרכים אבל בשל כפרים ד"ה אסורים: וחכ"א אינן אסורין וכו': מקל שרודה את עצמו תחת כל העולם כולו כמקל: ציפור שתופש את עצמו תחת כל העולם ב לו כציפור: כדור שתופש את עצמו תחת כל העולם כולו ככדור תנא א"הוסיפו עליהן סייף עטרה וטבעת סייף מעיקרא סבור למטים בעלמא ולבסוף סבור שהורג את עצמו תחת כל העולם כולו עטרה מעיקרא סבור גדיל כלילי בעלמא ולבסוף סבור כעטרה () טבעת מעיקרא סבור אישתיימא בעלמ' ולבסוף סבור שחותם את עצמו תחת כל העולם כולו למיתה: רשב"ג כו': תנא אפילו צרור אפילו כיסם בעי רב אשי תפש בידו צואה מהו מי אמרי' כ"ע זלו באפיה כי צואה א"ד הוא מיהו דזיל באפי כ"ע כצואה תיקו: **מתני'** המוצא שברי צלמים הרי אלו מותרין ד' מצא תבנית יד או תבנית רגל הרי אלו אסורין מפני שביוצא בהן נעבד: **גמ'** אמר שמואל אפי' שברי עכו"ם והאנן תנן שברי צלמים ה"ה דאפי' שברי עכו"ם והא דקתני שברי צלמים משום דקבעי למיתנא סיפא מצא תבנית יד תבנית רגל הרי אלו אסורין מפני שביוצא בהן נעבד תנן מצא תבנית יד תבנית רגל הרי אלו אסורין מפני שביוצא בו נעבד אמאי והא

וכנכי סרו כ"מ דסכרי לנוי עבדי לסו אבל בשל כרכים ד"ס לנוי בעלמא עבדי לסו ומותר ודרכן בשל כפרים מי איכא למ"ד לנוי עבדי לסו כלומר סיקר תעלה עליל דעבד לבמיוד מלבלותס בשל כפרים ויתכ"ן כבנן על ר"מ לומר דבכפרים לנוי עבדי לסו הא ודאי למיפלחינהו עבדי לסו לא אלא לי איתמר הכי איתמר מחלוקת בשל כרכים הסכנו שבידו לנוי אלא ר"מ אסר בכל הכרכים דגזר רוכא דאסר מקומות שאין עובדין כלל אלו מקומות דנעבדין אף בכרכים פעם אחת בשנה ורבנן לא גזרי רוכא אלו מ שיעא אבל בשל כפרים ד"ס אסורין דבלולהינהו עביד:

בבדור. בשעולם עגול כדאיתא בירושלמי מלכבדרום מוקדון עלה למעלה עד שבאה כל העולם ככדור אין מעמידין אלא כל העולם: **אמר** שמואל ואפי' שברי עכו"ם מותרין. נראה לי"ל כי שמואל סבור שברי עכו"ם מותרין אית ליה נמי עכו"ם שנשתברה מאיליה מותרת כרבי"ל ורבי"ל דקאמר עכו"ם שנשתברה מאיליה מותרת אית ליה נמי דמלא שברי עכו"ם מותרין והרוויהו הד טעמא אית לסו וכן משמע בסמוך דר' יוחנן מוחיב לרבי"ל מתתי' דסמולא שברי צלמים הרי אלו מותרין משמע הא שברי עכו"ם אסורין ומוכח מינה דעכו"ם שנשתברה מאיליה אסורה ורבי"ל אית ליה דשברי עכו"ם שנשתברה מותרת וס"ס דמילתיה דשמואל ואפי' שברי עכו"ם כלומר לאו דוקא שברי צלמים הרי אלו אסורין לא עבדוס אימור בטלוס אלא אף שברי עכו"ם דודאי עבדוס מותרין דהיון דאי נודאי שנשתברה מאיליה מותרת דוכר שיבוראותה הוו ביטול דעפי' שכיח שבירה עכו"ם או נשתברה מאיליה משכיבה ומבלל דודאי אמרי אינו שוכבה ומבלל לא הוה מיעתה שם אלא הוה מבעבה לגמרי מן העולם ופרין ליה תלמודא והאלן שברי צלמים תנן דמשמע דוקא צלמים דאיכא ספק ספיקה אבל בשל שברי עכו"ם דאי ס"ד שברי עכו"ם נמי מותרין הוה לו לשנות שברי עכו"ם דהוו מידוס שבי אלא ודאי מדסבקינהו לשברי עכו"ם ונקט שברי צלמים דוקא קתני ושברי עכו"ם אסורים משום דודאי עבדוס ומי ייתר דבעלמא ומסיק ס"ס דלוך שברי עכו"ם מותרין ואין נתלק בשברים ואם דקתני שברי צלמים משום דקבעי למיתני סיפא מצא תבנית יד או רגל של צלמים אסורין וסיטא יש לידע שברים של צלמים מדלא נקטי מידי דידייהו אאסורין לר"מ משום שאינם שברים גמורים כדמוקי לה שמואל בעומדין על בסיסן ואם נקטו שברי עכו"ם בריאה ס"ה דוקא תבנית יד ורגל דעכו"ם אסורין מפני שבסיסתה שלמה עובדת תדיר ושרבה שם מתהווים ליד או לרגל בפני עצמן בסיון מתוכרין הלכך גם בשנפרד לא נתבטל מאחר שהוא דבר שלם שעומד אלם על בסיסן אבל צלמים שאין עובדין אפי' לר"מ אלא פעם אחת בשנה בשנם ואיכא למימר שבד ושרגל אלא היו עובדין לבדה אף במחובר כלל א"כ בשנפרדו נתבטלו לגמרי ומש"ה נקט שברי צלמים וא"ת אלא הסר בשנם אחת ואיכא למימר שבד ושרגל אלא היו עובדין מעולם ובמה אלא אנאם כלל במצאתינו שיבר שברי עכו"ם היה לו לרבותא כדפרישנן דמחזיקינן לה בחזיקה אלא אם כן מעולם לא היו עובדין מעולם ובמה אלא אנאם כלל במצאתינו שיבר שברי עכו"ם לא ספסלנו כלום כי יש לומרו מעבתינו תודים אאין לחלק כמו שפירש הטעם בדברי שמואל: **ר"ה** דאפי' שברי עכו"ם כו'. הא דלא מצי הכא כמו שהיכן בסמוך על תיובתא דרבי יוחנן דמשני רשב"ל משום דלתי למידק הא צלמים עצמם אסורין ומסתמא כר"מ דאוסו אמתתא אמתתי' קאי ומוקי לה כר"מ ואומר דלר"מ אע"ג דאיכא תודים אינו אסור דבר אלא אם כן בשברי צלמים אלא ודאי דהכא בשברי עכו"ם עצמם מותרת דאיכא ספיקה דפרישות ומקשינן ליה כיון דאף שברי עכו"ם מותרים אמאי שבקינהו ונקט שברי צלמים דאף בשברי עכו"ם עצמם מותרת דאיכא ספיקה דפרישות דמעיקרא לא היו עובדין מעולם ומשום הכי קא מצי דטוב לו לנטיה תודים כאבר עכו"ם לשמשינו תודים אאסור צלמים דלא אייריגן מיניהו ומשום הכי מוקי לה בשברי ח"כ שברי צלמים לגוזתיהו אלא אם כן מעולם לא היו עובדין לגמרי אלא אם כן מעולם לא היו עובדין לגמרי אלא אם כן מעולם לא היו עובדין לגמרי

והא שברים נינהו אתרגמא שמואל בעומדין על בסיס: איתמר עכו"ם שנשתברה מאיליה רבי יוחנן אמר אסורה ר"ש בן לקיש אמר מותרת ר' יוחנן אמ' אסורה דהא לא בטלה רשב"ל אמר מותרת מסתמא בטילי מבטיל לי' מימר אמ' איהי נפשה לא אצלה לההוא גברא מצלה ליה איתיביה ר' יוחנן לרשב"ל ראש דגון ושתי כפות ידיו כרותות וגומר ס"ת וכתיב על לא ידרכו כהני דגון וגו' אמר לו משם ראיה התם שמניחין את הדגון ועובדין את המפתן אמרי הכי שבקי' איסרי' לדגון ואתא איתיב ליה על המפתן איתיביה המוצא שברי צלמי' הרי אלו מותריהא שברי עכו"ם אסורין לא תימא שברי עכו"ם אסורין אלא אימא הא צלמים עצמן אסורין וסתמא כר"מ ור' יוחנן מדר"מ נשמע להו לרבנן לאו אמר ר"מ צלמים אסורין שברי צלמים מותרין לרבנן עכו"ם נמי היא אסורה ושבריה מותרין הכי השתא התם אימר עבדום אימר לא עבדום ואת"ל עבדום אימר בטלום עכו"ם ודאי עבדוהו מי יימר דבטלה הוי ספק וודאי ואין ספק מוציא מידי ודאי היאין ספק מוציא מידי ודאי והתניא ר' חבר שמת והניח מגורה מלאה פירות אפילו הן בני יומן הרי הן בחזקת מתוקנין והא הכא דודאי טבילי ספק עשרינהו ספק לא עשרינהו וקאתי ספק ומוציא מידי ודאי התם ודאי וודאי הוא דודאי עשרינהו כדרבי חנינא חוואה דא"ר חנינא חוואה חזקה על חבר שאינו מוציא דבר שאינו מתוקן מתחת ידו ואב"א (מעיקרא לא טבילי) ספק הוא [אפשר דעבד] כדרבי א שעיא דאמר דמערים אדם על תבואתו ומכניסה בבוץ שלה כדי שתהא בהמתו אוכלת ופטורה מן המעשר ואין ספק מוציא מידי ודאי והתניא הא"ר יהודה מעשה בשפחתו של

מקצעי דפני סבית סוה דקנעי ולא חוץ דכרים כדיליף סתם מוהכלו בשפרין ולאי' מיהרו בשדה וסכניסו דרך גגות וקרפיפות אמרי' דברכות (דף לה:) דלא מיקבעי: כדי שהכה בסמתו אוכלת. לכני נקט בסמתו דמאכל בסמתו קחשיב לפ אכילת עראי ולינה לאי' איסורא דרבנן דתנן במסכת אהל (פ"ח משנה ו) מאכיל לבהמה לחיה ולעופות עד שיגמרם כדי אלמת מאכל בסמה עראי קרי ליה דאילו נכי אדם אפ"ג דלא נמרהו אסיר לאכול קבע אלא עראי ולנבי לא רחם פני סבית נמי בסמתו שריא אכל אסור מדרבנן לאכול קבע אלא עראי אכל אי לאם פני סבית אפילו מאכל בסמה סייב במעשר דהא דתנן (דמאי פ"ח משנה ג') סולקת לגרע ולבהמה פטור בדמאי איתיביה לא:

מציע

עין משפט נר מצוה

ד המיי' פ"ז מה' עכו"ם הל' ז ועי' כל"מ סמג עשה טו' וע"ע י"ד סי' ז ועי' קמא סעיף ב ה המיי' פ"ז מה' מעשר הל' ז סמג עשה קלה ו המיי' פ"ז מה' עכו"ם הל' ז סמג עשה קלה טוש"ע י"ד סי' אלא סעיף כד

23

מסורת הש"ס

[ולקמן מב.] במעילה יד. [ולעי' מוספה' לקמן מט. וש"נ] ופסחים ד: ט [חולין ד' ו'] . נדה טו: [ולקמן ד' ו' ופסחים ט' נדה טו] : [מוספתא דאהלות פט"ו] [ולע"ל בערכי פסחים ד' קיח:] [ולר' ירמיה מודם דלר"ע בקל"ל רב"ל יא כב' ל"ם הגיס דע"ע אלא מעשה פיסא יבנ"מ פה.] יבנ"פה ע"ח מ"ע]

מצא. גברא אלמא ויארגא סוס: וכתין בו. על שפת הבור לידע אם שכר: כסן. תכס ומורכב סולמה סוס ונתכוין לזכוכה לא יעיבנה ומי סטומאה ומי שכרה: בדדלם. בלשון ארמי אפה: מצוין שם. וכבר אלגוהו לו גרכוהו לחזר שלהן ולא איכל כסן זה על המת: כמין נפל. וספק נפל: ספקה סיא דשמא לא נפל היה אלא שפיל תורה אור

מלא רוח: לידע אם רוח הפיגה. ולא תעבר עליו ומי שהמה אם נפל הפילה: ולמ"ל מ' . ואם יראה אם נפל עדיין יצא אם זכר אם נקבה: ודאי גרגרוהו. שחקהו בכך וכך ולא ודאי הוא ושל תבירו. בין שבייהן מובדין ליראה אחת בין בזה עובד לעשור וזה למרקולים והא דכו"ם מותרת ע"י כיטול נפקא לקמן (ד' נב.) מעין לעכו"ם שפוסל כו"ם וכו': שפחסה. הכה עליה ויארגא בסטיס עד שנתמעכה עוכחה אבל לא חיסרה כלום סיגלן לא בטיל: וכתין. נבי עכו"ם פתכה אע"ג כו': ס"מ פתחה עכו"ם. דגלי דעתיה ומבזו ומבטל לה: אבל פחסה ישראל לא. דלא דמי לעכו"ם שנשתברה מאליה לא אסורין מפני שכיוצא בהן נעבד אמאי הא שברים נינהו הא א"הרגמא שמואל בעומדין על בסיס איתיביה בעכו"ם במבטל כו"ם שלו ושל חבירו דישראל אינו מבטל כו"ם של עכו"ם אמאי תיהוי כעכו"ם שנשתברה מאיליה אמר אביי שפחסה וכי פחסה מאי הוי והא תנן פחסה אע"פ שלא חסרה בטלה ה"מ דפחסה עכו"ם אבל פחסה ישראל לא בטלה ורבא אמר לעולם כי פחסה ישראל נמי בטלה אלא גזירה דלמא מגבה לה והדר מבטיל לה והוי עכו"ם ביד ישראל וכל עכו"ם ביד ישראל אינה בטלה לעולם איתיביה עכו"ם שנשתברה מאיליה ה"נ כדרבא איתיביה עכו"ם לצורכו היא ושיפוייה מותרין לצורכה היא אסורה ושיפוייה מותרין ישראל ששיפה כו"ם בין לצורכו ובין לצורכה היא ושיפוייה אסורין אמאי תיהוי כעכו"ם שנשתברה מאיליה ה"נ כדרבא איתיביה ר' יוסי אומר שוחק וזורה לרוח או מטיל לים אמרו לו אף היא נעשה זבל ובתיב לא ידבק בידך מאומה מן החרם אמאי תיהוי כעכו"ם שנשתברה מאליה ה"נ כדרבא איתיביה ר' יוסי בן יסיאן אומר מצא צורת דרקון וראשו חתוך ספק עכו"ם חתכו ספק ישראל חתכו מותר ודאי ישראל חתכו אסור אמאי תיהוי כעכו"ם שנשתברה מאליה ה"נ כדרבא איתיביה ר' יוסי אומר אף לא ירקות בימות הגשמים מפני שהנבייה נושרת עליהן אמאי תיהוי כעכו"ם שנשתברה מאליה שאני התם דעיקר עכו"ם קיימת

.הא

שלא מציק אחד ברימון שהטילה נפל לבור ובא כהן והציץ לידע אם זכר אם נקבה ובא מעשה לפני חכמים ושיררוהו מפני שחולדה וברדלם מצוין שם והא הכא דודאי הטילה נפל ספק גרגרוהו ספק לא גרגרוהו וקאתי ספק ומוציא מידי ודאי לא תימא הטילה נפל לבור אלא אימא הטילה כמין נפל לבור והא לידע אם זכר אם נקבה הוא קתני ה"ק לידע אם רוח הפילה אם נפל הטילה ואת"ל נפל הטילה לידע אם זכר אם נקבה ואב"א כיון שחולדה וברדלם מצויין שם ודאי גרגרוהו איתיביה מצא תבנית יד תבנית רגל הרי אלו אסורין מפני שכיוצא בהן נעבד אמאי הא שברים נינהו הא א"הרגמא שמואל בעומדין על בסיס איתיביה בעכו"ם במבטל כו"ם שלו ושל חבירו דישראל אינו מבטל כו"ם של עכו"ם אמאי תיהוי כעכו"ם שנשתברה מאליה אמר אביי שפחסה וכי פחסה מאי הוי והא תנן פחסה אע"פ שלא חסרה בטלה ה"מ דפחסה עכו"ם אבל פחסה ישראל לא בטלה ורבא אמר לעולם כי פחסה ישראל נמי בטלה אלא גזירה דלמא מגבה לה והדר מבטיל לה והוי עכו"ם ביד ישראל וכל עכו"ם ביד ישראל אינה בטלה לעולם איתיביה עכו"ם שנשתברה מאליה ה"נ כדרבא איתיביה עכו"ם לצורכו היא ושיפוייה אסורין לצורכה היא ושיפוייה אסורין אמאי תיהוי כעכו"ם שנשתברה מאליה ה"נ כדרבא איתיביה ר' יוסי אומר שוחק וזורה לרוח או מטיל לים אמרו לו אף היא נעשה זבל ובתיב לא ידבק בידך מאומה מן החרם אמאי תיהוי כעכו"ם שנשתברה מאליה ה"נ כדרבא איתיביה ר' יוסי בן יסיאן אומר מצא צורת דרקון וראשו חתוך ספק עכו"ם חתכו ספק ישראל חתכו מותר ודאי ישראל חתכו אסור אמאי תיהוי כעכו"ם שנשתברה מאליה ה"נ כדרבא איתיביה ר' יוסי אומר אף לא ירקות בימות הגשמים מפני שהנבייה נושרת עליהן אמאי תיהוי כעכו"ם שנשתברה מאליה שאני התם דעיקר עכו"ם קיימת

ובא כסן וסכין בו. לוטו כסן שוטה סוס דאפי' לקרובים לימו מטמא לנגעים דכעינן דומיא דחכיו ואחוו ט: קידע אם זכר וכו'. ושפחה מעשה בשפחתו בלידה וכן מטמא כפ' ר' אליעזר דמולה (ד' קלה:) לקח שפחה ונתעברה אללו וילדה זכר יליד בית עמון לממונה וכללה דמולה: כל שאין אמו טמאה לידה אינו מטול לא' רישא דבריותא בזר שמטולין בו נפלים טהור פי' ברגלין לטהול בו נפלים ובלה מייתי מעשה בשפחתו של מלך: מפני שמולדה ובדלם מצוין שם. וגרגרוהו לחזור. אינ"א הכור כ"ם וכגון שאין עמוק עשרה ואפ"ה אין זה ספק טומאה בר"ה אם לא גרגרוהו דמיירי בכור קלר שהיה כאלו ממלא פי הכור ואכ"א דודאי בכור כפ"ו שהוא עמוק י' ואין לחמוה אפי' ודאי גרגרוהו ניחוה שמא גרגרוהו תחת רגליו ושומאה רגלים בוקעת ושולם יאדהסם חוב שלשם יב ים בסן פוחה עפה אל"ג ל"ל דמיירי בכור קודם שבטילתו לתוכו ביון בר"ה: שהטילה ממין נפל. ול"ל שנבדק הכור קודם שבטילתו לתוכו ביון שגגלין לטיל בו נפלים: עכו"ם בשיפה כו'. פי' וקביא לבבל"ל ולריך לומר מדלא מבני אתי אחי' אבל אמר ביעוקר עכו"ם קיים בכלא בדבר גדולה וכן אמתא בסמוך דאיסו נוסיה מוחיב לר' יוחנן (ד' מב:) מססיא דיתיה בקנה ואע"פ בעיקר עכו"ם קיים: ה"נ דהכא. ל"ש בכל הני דהתלמי לה מלי קלרי לה פסיטא דליתי בסו בדבריא יג:

ספק עכו"ם תחבו ספק ישראל תחבו מותר. פ"ה דתלוין בעכו"ם דהא ספק ספק בשיקה הוא ומה לא נעבדו מעולם ויפה כיון דאי ס"ד דתפיגן לרו ודאי נעבדין ל"ה מיקבי לר' יוחנן נוסיה אמאי מותר נהו נמי תיקבי סיפא ישראל לנתחבה אסור ומ"ה מבכרי לאמים דמודו ר' יוחנן דמודחין מעשה ספק בשיקה וי"ל דיש להחיר יותר מבכרי לאמים לפי שיש לתלות שהיה ישראל בוכרה היה מבעדה מן העולם וגם אם נתחברה מחיליה אבוה טפי דעכו"ם מבטל לה כשמולאה דמיומר אמר אחיו לא מלא נשמה ואשתא אחיה תרי עשמי לשיתיקה אבל כשתחבה ישראל ניכה אלא חד עשמא לשיתיקה שיש לומר שמא כשמולאה העכו"ם תתוכה יבטלנה ובכך עשמא לא הה אין לחתיר לרבי יוחנן אף בספק עבד: וכא

מסורת הש"ס

[ולקמן מב.] ברבי ישמעאל דף נב: [ולקמן נג.] [ולקמן מט:] [ולקמן מג: מח:] [ולקמן מח:] [כדאיתא בת"כ ועי' חו' פסחים ובנדה] [ועי' חוס' ובמות עה: ד"ה שפחה] [אבל זה מעין הקושיא סוא ובתיקון חסר בחוס' וכל"ל דיל"ל דגרגרוהו ואכלוהו קאמר מ"ב י"ל כו' נ"ל ועי"ש ובר"ש אין [ולעי' סיעב חוס' שבת מג. ד"ה כופה עליה ועוד שם קבנ: ד"ה איתיביה אביי]

עין משפט נר מצוה

ח המיי' פ"ט מה' טומאת אה"ת ט המיי' פ"ח מה' עכו"ם הל' ט סמג עשה ס טוש"ע יו"ד סי' יא המיי' פ"ט מה' עכו"ם הל' ט ב המיי' פ"ט מה' עכו"ם הל' ט סמג עשה ס טוש"ע יו"ד סי' יב המיי' פ"ט מה' עכו"ם הל' ט ג המיי' פ"ט מה' עכו"ם הל' ט סמג עשה ס טוש"ע יו"ד סי' יב ד המיי' פ"ט מה' עכו"ם הל' ט סמג עשה ס טוש"ע יו"ד סי' יב ה המיי' פ"ט מה' עכו"ם הל' ט סמג עשה ס טוש"ע יו"ד סי' יב ו המיי' פ"ט מה' עכו"ם הל' ט סמג עשה ס טוש"ע יו"ד סי' יב ז המיי' פ"ט מה' עכו"ם הל' ט סמג עשה ס טוש"ע יו"ד סי' יב ח המיי' פ"ט מה' עכו"ם הל' ט סמג עשה ס טוש"ע יו"ד סי' יב ט המיי' פ"ט מה' עכו"ם הל' ט סמג עשה ס טוש"ע יו"ד סי' יב

והא שיפויין דעיקר עכו"ם קיימת וקתני לצורכו היא אסורה ושפוייה מותרין רב הונא בריה דרב יהושע אמר לפי שאין עכו"ם בטילה דרך גדילתה איתיביה רשב"ל לר' יוחנן א"לקן שבראש האירן של הקדש לא נהנין וא"א מועלין בראשו של אשירה יתיו בקנה קס"ד כגון ששברה ממנו עצים וקינתה בהן וקתני יתיו בקנה הב"ע בגון דאייתי עצים מעלמא וקינתה בהן דיקא נמי דקתני גבי הקדש לא נהנין ולא מועלין אא"ב דאייתי עצים מעלמא היינו דקתני גבי הקדש לא נהנין ולא מועלין לא נהנין מדרבנן ולא מועלין מדאורייתא דהא לא קדישי אלא אי אמרת ששברה עצים ממנו וקינתה בהן אמאי לא מועלין הא קדישי מידי איריא הכא בגידולין הבאין לארר מכאן עסקינן וקא סבר אין מעיל' בגידולין ור' אבהו א"ר יוחנן מאי יתיו יתיו באפרוחין א"ל ר' יעקב בר' ירמיה בר תחליפא אסברה לך באפרוחין כאן וכאן מותרין בבצים כאן וכאן אסורין א"ר אשי באפרוחין שצריכין לאמן כבצים דמו: **מתני'** המוצא כלים ועליהם צורת חמה צורת לבנה צורת דרקון יוליכם לים המלח רשב"ג אומר שאל המכובדין אסורין שאל המבוזין מותרין: **גמ'** למימרא דלהני הוא דפלחי להו למידי אחרינא לא ורמינהו ב' השותחת לשון ימים לשון נהרות לשון מדבר לשון חמה לשון לבנה לשון כוכבים ומזלות לשון מיכאל שר הגדול לשון שילשול קטן הרי אלו זבחי מתים אמר אביי מיפלח לכל דמשכחי פלחי מיצר ומפלחי הני תלתא דחשיבי צייורי להו ופלחי להו למידי אחרינא לנוי בעלמא עבדי להו מנקיט רב ששת חומרי מתנייתא ותני כל המזלות מותרין חוץ ממזל חמה ולבנה וכל הפרצופות מותרין חוץ מפרצוף אדם וכך הצורות מותרין חוץ מצורת דרקון אמר מר כל המזלות מותרין חוץ ממזל חמה ולבנה הב"ע אילימא בעושה אי בעושה כל המזלות מי שרי והכתיב לא תעשון אתי ג' לא תעשון כרמות שמשי המשמשין לפני במרום אלא פשיטא במוצא וכדתנן המוצא כלים ועליהם צורת חמה צורת לבנה צורת דרקון יוליכם לים המלח אי במוצא אימא מציעתא כל הפרצופות מותרין חוץ מפרצוף אדם אי במוצא פרצוף אדם מי אסור והתנן המוצא כלים ועליהם צורת חמה צורת לבנה צורת דרקון יוליכם לים המלח צורת דרקון אין פרצוף אדם לא אלא פשיטא בעושה וכדרב הונא בריה דרב יהושע אי בעושה אימא סיפא כל הצורות מותרות חוץ מצורת דרקון ואי בעושה צורת דרקון מי אסור והכתיב לא תעשון אתי אלהי כסף ואלהי זהב עם הני

לאודויה לאסור: וכדרב סומא בריה דרב יהושע. דאמר לקמן בשמעתין הקרי ביה לא תעשון לאותי כדמותי:

עין משפט נר מצוה יח אמוי' פ"ס מס' מעילה ס"ז סמג עשין רי **יט** ב ג מוי' פ"ד מס' עכו"ם סל' יב סמג לאוין רכטור וש"ע י"ד סי' קמב סעיף **כ** ד ס מוי' שם סל' יג וס"ס מס' מעילה סל' ז וש"ס בכ"מ סמג שם ועשין רי טוש"ע י"ד שם **כא** ו מוי' פ"ו מס' עכו"ס סל' ח סמג עשין רכ טוש"ע י"ד סי' ד סעיף ז **כב** המוי' פ"ג מס' עכו"ס סל' יא ומי' בסמגות וכל"מ סמג לאוין רכ טוש"ע י"ד סי' קמא סעיף ג **כג** המוי' פ"ב מס' עכו"ס סל' ח סמג שם טוש"ע י"ד סי' קמא סעיף ג **כד** המוי' שם פ"ג סל' יא סמג שם טוש"ע שם סעיף ד

מסורת הש"ס א) [פוסחים פ"ו] בתוספתא שם ע"ס ע"ע] גע"ל דתעלת דכ"מ כ"ד. הר"ס כד. ושם כד. [מיהו] קס:] ז' שבת כט. וס"ג] הן[ר"ס שם] טנ"ל לר"ח כקפר סא דתנן המלינ]

הני אין צורת דרקון לא אלא פשיטא במוצא וכדתנן המוצא כלי העליהם צורת חמה רישא וסיפא במוצא ומציעתא בעושה אמר אביי אין רישא וסיפא במוצא ומציעתא בעושה רבא אמר כולה במוצא ומציעתא ר' יהודה היא דתניא א"ר יהודה מוסיף אף דמות מניקה וסר אפים מניקה על שם הוה שמניקה כל העולם כולו סר אפים על שם יוסף שסר ומפים את כל העולם כולו והוא דנקיט גריוא וקא כייל והיא דנקטא בן וקא מניקה:תנ"ר איהו צורת דרקון פירש רשב"א לכל שיש לו ציצין בין פרקיו כחוי רבי אסי בבין פרקי צואר א"ר חמא ברבי חנינא הלכה כר"ש בן אלעזר אמר רבה בב"ח אמ' ריב"ל פעם אחת הייתי מהלך אחר ר"א הקפר בריבי בדרך ומצא שם מבעת ועליה צורת דרקון ומצא עכו"ם קטן ולא אמר לו כלום מצא עכו"ם גדול ואמר לו בטלה ולא בטלה סטרו וביטלה ש"מ תלת ש"מ עכו"ם מבטל עכו"ם שלו ושל חברו וש"מ יודע בטיב של עכו"ם ומשמש' מבטל ושאינו יודע בטיב עכו"ם ומשמשיה אינו מבטל ושימ עכו"ם מבטל בעל כרחו מגדף בה רבי חנינא ולית ליה לר"א הקפר בריבי הא דתנן ד' המציל מן הארי ומן הדוב ומן הנמר ומן הנחש ומן הנהר ומזוזתו של ים ומשלוריתו של נהר והמוצא בסרטי ופלטיא גדולה ובב"מ שהרבים מצויין שם הרי אלו שלו מפני שהבעלים מתייאשין מהן אמר אביי נהי דמינה מייאש מאיסורא מי מייאש מימר אמ' אי עבו"ם משכח לה מפלה פלח לה אי ישראל משכח לה איידי דדמיה יקרין מזבין לה לעבו"ם ופלח לה: תנן התם דמות צורות לבנות היה לו לר"ג בעלייתו בטבלא בכותל שבהן מראה את ההדיוטות ואומ' להן כזה ראיתם או כזה ראיתם ומי שרי והכתיב לא תעשון אתי לא תעשון כדמות שמשי המשמשין לפני אמ' אביי לא אסרה תורה אלא שמשין שאיפשר לעשות בכותן כדתניא לא יעשה אדם בית תבנית היכל אכסדרה תבנית אולם הצר תבנית עזרה שולחן תבנית שולחן מנורה תבנית מנורה אבל הוא עושה של ה' ושל ו' ושל ח' ושל ז' לא יעשה אפי' של שאר מיני מתכות רבי יוסי בר יהודה אומר אף של עץ לא יעשה כדרך שעשו בית השמונאי אמרו לו זמשם ראיה שפודין של ברזל היו והופין בבעע העשירו עשאום של כסף הזהו והעשירו עשאום של זהב ושמשין שאי אפשר לעשות כמותן כי שרי והתניא לא תעשון אתי לא תעשון כדמות שמשי המשמשים לפני במרום לא אמר אביי

לאסור להנות ולאכול לעשות ומיסו לאותם לזרות לאדם שלבעיס בכדיעים בלבעיס וכן בכקמס מותרין כיון שאין לסס פלוף אלא הני פלוף: [וע"ע אריכות הוס' בזה ביומא נד בד"ס ברוכים]:

עין משפט נר מצוה כו אבטוש"ע י"ד סי' קמא סעיף ב **כז** ג ד המוי' פ"ח מס' עכו"ס ס"ס סמג עשין כב טוש"ע י"ד סי' קמו ס"ס **כח** ומי' פ"ו מס' גזילה ואבידה ס"ב סמג עשין עד טוש"ע ח"מ סי' רכט מ"ז **כט** ומי' שם פ"ז סל' ח סמג עשין רמ טוש"ע יו"ד סי' קמא סעיף ה

לא אסרה תורה אלא בדמות ד' פנים בהדרי הדרדי אלא מעתה פרצוף אדם לחודי' תשתרי אלמה תני: כל הפרצופות מותרין לחוץ מפרצוף אדם א"ר איהודה בריה דרב יהושע מפירקיה דרב יהושע שמיע לי לא תעשון אתי לא תעשון אותי אבל שאר שמשין שרי ושאר שמשין מי שרי והתניא לא תעשון אתי לא תעשון כדמות שמשי המשמשין לפני במרום בגון אופנים ושרפים וחיות הקדש ומלאכי השרת אמ' אביי לא אסרה תורה אלא שמשין שבמדור העליון ושבמדור התחתון מי שרי והתני' אשר בשמים לרבות חמה ולבנה כוכבים ומזלות ממעל לרבות מלאכי השרת כי תניא ההיא לעובדם אי לעובדם אפילו שילשול קטן נמי אין וה"נומסיפי' דקר' נפקא דתני' אשר בארץ לרבות ימים ונהרות הרים וגבעות מתחת לרבות שילשול קטן ועשייה נרודת' מי שרי והתניא לא תעשון אתי לא תעשון כדמות שמשי המשמשין לפני במרום כגון חמה ולבנה כוכבים ומזלו' שאני ר"ג דאחרים עשו לו והא רב יהודה דאחרים עשו לו וא"ל שמואל לרב יהודה שיננא סמי עיניה דדין התם בחותמו בולט ומשום השדא דתניא ד' טבעת שחותמה בולט אסור להניחה ומותר לחתום בה חותמה שוקע מותר להניחה ואסור לחתום בה ומי חיישינן לחשדא והא בי כנישתא דשף ויתיב בנהרדעא דאוקומי ביה אנדרטא והוו עיילי ביה אבוה דשמואל ולוי ומצלו בגויה ולא חיישי להשדא 'רבים שאני והא ר"ג דיחיד הוה כ"ן דנשיא הוא שביחי רבים גביה ואבע"א דפרקים הואי ואבע"א להתלמד שאני דתני' לא תלמד לעשות אבל אתה למד להבין ולהורות: רשב"ג אומר וכו': איזו הן מבודרין ואיזו הן מבוזין אמר רב מבודרין למעלה מן המים מבוזין למטה מן המים ושמואל אמר אלו ואלו מבוזין הן אלא אלו הן מבודרין שער השירין ועל הנזמים ועל הטבעות תניא בוותיה דשמואל ו"מבודרין שער השירין ועל הנזמים ועל הטבעות מבוזין שעל היורות ועל הקומקמסין ועל מחמי חמים ושעל הסרינין ועל המטפחות: מתני' ז' יוסי אומר שוחק וזורה לרוח או מטיל לים אמרו לו אף הוא נ עשה זבל שנ' לא ידבק בידך מאומה מן החרם: גמ' תני' חאמ' להם ר' יוסי והלא כבר נאמ' ואת חטאתכם אשר

אמרו לו אף הוא נ עשה זבל. פי' רש"ס וקץ סברי זה וזה גורס תמוה ומ"מ אסור לזבל בכל שעה (ד' מד.) לעשותה דלא נתכוין בעבור מגדל דבר לחתיכה אף לי' יוסי נ"ל דלא מיירי בכל שעה ומ"ל דיומתו ויזרה במקום שהיו מגדל כל שעה (ד' כח.) אמרי רבנן (ידמפזר) וזורה לרוח דים לחלק גבי תמן בחיב לו לא יאכל וסולדן לו אבל דסו לו אי נמי רבנן דסהם היינו ר' יוסי דסבר כגלה גמורה אבר דבר דק דמסתמא כל דבר המשתה שומד מוחמריך לאו תיובתא הוא דכל כמה דלא שהיק ליה מתבר בהדדי והיינו נעשה זבל מעמש דר' יוסי דאמר עשיתם מים כיוצדים ושוד מאי אסדרו ליה לא נתכוון לגלה בגודקן בסוטות לפי סברתיהו אין לנו גרילים לאות' בדיקה כלום אבל דאי אין שחיקה מועלת בשאר מיומות:

עין משפט נר מצוה לא

לטוש"ע י"ד סי' קמ"ח סעיף ד
סמג עשין כב טוש"ע י"ד סי' קמ"ח ס"ד מס' עכו"ם ס"ח
ס"ב שם ס"ח לך ומיי' שם פ"ג ס"ח לך ג ד שם ס"ד לך המיי'
ס"ב כסגם"ס לך המיי"ש שם לך ומיי' שם פ"ו ס"ח סמג שם טוש"ע שם ס"ב לך שם
י"ד סי' קמ"ח ס"ג לב ומיי' פ"ח מס' עכו"ם ס"ו סמג שם טוש"ע
י"ד סי' קמ"ח ס"ד

11

אשר עשיתם את העגל לקחתו ואשרוף אותו באש ואכות אותו טחון היטב עד אשר דק לעפר ואשליך את עפרו אל הנחל היורד מן ההר (אמר לו) משם ראיה הרי הוא אומר לא נתכוין אלא לבודקן כסוטות אמר להם ר' יוסי והלא כבר נאמר וגם (את) מעכ' (אמר) הסירה מגביר' אשר עשתה (מפלצתה) וגו' וירק וישרף בנחל קדרון אמר לו משם ראיה נחל קדרון אינו מגדל צמחין ולא דוהתניא האלו ואלו מתערבין באמה ויוצאין לנחל קדרון ונמכרין לגננין לזבל ומועלין בהן מקומות מקומות יש בו יש מקום מגדל צמחין ויש מקום שאין מגדל צמחין מאי מפלצתה א"ר יהודה דהוה מפליא ליצנותא כדתני רב יוסף כמין זכרות עשתה לה והיתה נבעלת לו בכל יום אמר להן ר' יוסי והלא כבר נאמר וכיתת נחש נחשת אשר עשה משה אמרו לו משם ראיה הרי הוא אומר ויאמר ה' אל משה עשה לך שרף ולך משלך ואין אדם אוסר דבר שאינו שלו והתם בדין הוא דכתותי לא הוה צריך אלא כיון דחזא דקא טען ישראל בתריה עמד וכיתתו אמר להם והלא כבר נאמר ועיעבו שם את עצביהם וישאם דוד ואנשיו ומאי משמע דהאי וישאם דוד לישנא דזרויי הוא ומתרגמין תזרינון ורוח תטלטלינון אמרו לו משם ראיה הרי הוא אומר וישרפו באש ומדלא כתיב וישרפם וישאם ש"מ וישאם ממש ש"מ קשו קראי אהדדי כדרב הונא דרב הונא רמי כתיב ויאמר דוד וישרפו באש וכתיב וישאם לא קשיא כאן קודם שבא איתי הגיתי כאן לאחר שבא איתי הגיתי תפילין ויוציאו את בן המלך ויתנו עליו את הנזר ואת העדות נזר זו כלילה עדות יא"ר יהודה א"ר עדות הוא לבית דוד שכל הראוי למלכות הולמתו אין הולמתו ואדניה בן חגית מתנשא לאמר אני אמלוך אמר רב יהודה א"ר שמתנשא להולכו ולא הולמתו ויעש לו רכב ופרשים וחמשים איש רצים לפניו מאי רבותייהו תנא שכולם נטולי וחקוקי כפות הרגלים היו:

נחל קידרון אינו מגדל צמחים. משמע אבל בשאר מקומות שמיקה כלי מתכות מגדל צמחים וקשה דבכ"ל כתוי סדם (ד' קפ: ומס) קאמר אין מעכבין בשמיקה כלי מתכות לפי שאינו מגדל צמחים וי"ל דלמודיע דלאו אינו מגמיע אבל בשאר מקומות שמיקה גורם ומטייע לגמיעה ג"כ כשבדק כמו עגל מגדל צמחים ובתס איירי בלא שריפה: מקומות יש בו. היה יכול לתרץ שהגנים היו מקוקה אחר: מפליא ליצנות. פ"ה ליצנות מופלא ובבראשית רבה טוב מפלא תולדות יצחק מה שלא יצחק מה מפליא כי לומר לאמה אחה מלעיג עלי וכן פי' בערוך: והלא ככר נאמר וכיתת כו'. ומשמעות לא סבליכו ליה סמלה דביון שבא לספר המעשה אם סבליכו ליה סיה לומר כמו בתפרש דהולך ביאור הגמל קדרון ואע"ג שאינו מפרש זוכה לרוח ש"ל כי אחר שסיה שמח ממילא סיה נזרק וא"ל ברבון בסמוך דמייתי מוסרפו בתם מאי קושיא הוה לרבי יוסי כיון שלא סאיר לסבליכו ליה וי"ל דמתם לא בא לספר במעשה ביאור עכו"ם אלא בא לומר שנזכרו עלכיהם: כאן קודם שבא איתי הגיתי. היינו לומר לה לקח עכו"ם לבטל בע"ז כ"ר"ל בקפר ומוד לאכוי דמשני לעיל יה"כספתה לבל בשבורה אפי' ישראל מבטל כו"ם של עכו"ם לומר לה שבבוה וי"ל דיש מילוק בין עכו"ם של עץ לשל מתכת וכן יש מיבולים בינוכלמי כאן בש: עץ כאן בשל מתכת: אבן שותכת היה כש. ובשיטה יושב על בסיס מלבוהו מיבתה ואבן שותכת ישבקושה למעלה ולא סיתה סאבן שותכת הקוקה בגזר:

שהיה מיתה במקום הפולין וטולמתו. פי' וזה גם גדול שבם אין כראה עגול והוא סיתה עגולה ממש ולעפ"כ סיתה מבוונתו ומיושבת בראמו: מגה

מקומות פריא לימות. פ"ה לימות מופלא ובבראשית רבה טוב מפלא תולדות יצחק מה שלא יצחק מה מפליא כי לומר לאמה אחה מלעיג עלי וכן פי' בערוך: והלא ככר נאמר וכיתת כו'. ומשמעות לא סבליכו ליה סמלה דביון שבא לספר המעשה אם סבליכו ליה סיה לומר כמו בתפרש דהולך ביאור הגמל קדרון ואע"ג שאינו מפרש זוכה לרוח ש"ל כי אחר שסיה שמח ממילא סיה נזרק וא"ל ברבון בסמוך דמייתי מוסרפו בתם מאי קושיא הוה לרבי יוסי כיון שלא סאיר לסבליכו ליה וי"ל דמתם לא בא לספר במעשה ביאור עכו"ם אלא בא לומר שנזכרו עלכיהם: כאן קודם שבא איתי הגיתי. היינו לומר לה לקח עכו"ם לבטל בע"ז כ"ר"ל בקפר ומוד לאכוי דמשני לעיל יה"כספתה לבל בשבורה אפי' ישראל מבטל כו"ם של עכו"ם לומר לה שבבוה וי"ל דיש מילוק בין עכו"ם של עץ לשל מתכת וכן יש מיבולים בינוכלמי כאן בש: עץ כאן בשל מתכת: אבן שותכת היה כש. ובשיטה יושב על בסיס מלבוהו מיבתה ואבן שותכת ישבקושה למעלה ולא סיתה סאבן שותכת הקוקה בגזר:

מ"ה אנ"ש אמרו (ו) ב"ג אם אסא סמלן ג' (ש"ל לאחרה מפלגת) דנ"ש והתנן) הפסמים ד' כב. יומא דף נח: יש ז (יומא ג.) חנ"ש כב: ע"ש ע"ש) ט (גירס' בערוך בעמוד דב ד' דדרוויי) (גירס' בערוך הדמיון) יאקידוסין ד' עו: יב (בערוך ערך מלם גרוס חולמתו) וע"ש בעמוד הגם גרס חולמתו) יג (עיתוכין סם:) עמ"ש אנ"ש אמרו (ו) ב"ג אם אסא סמלן ג' (ש"ל לאחרה מפלגת) דנ"ש והתנן) הפסמים ד' כב. יומא דף נח: יש ז (יומא ג.) חנ"ש כב: ע"ש ע"ש) ט (גירס' בערוך בעמוד דב ד' דדרוויי) (גירס' בערוך הדמיון) יאקידוסין ד' עו: יב (בערוך ערך מלם גרוס חולמתו) וע"ש בעמוד הגם גרס חולמתו) יג (עיתוכין סם:) יד (סנהדרין כח:) טו (סנהדרין דף כח:) יז (דיבור זה מיין נעיל קודש ד"ה סרי סוה) יח (דף מב. ומס מיקה כשפחסה) יט"ל קבוטה

11

ד' פנים. פני שור ואדם ואריה ונשר למים אחת דוגמה חיות הקודש דכתי אתי סברוויה אלו: שבמדור העליון. כדכתיב אתי אכל חמס ולבנה במדור התחתון סס: דאחרים עשו לו. עכו"ס: והא רב יהודה דאחרים עשו לו. זוהה בשבעת בסיס מיה: סמי עיניה דדין. פתוח לורתו: חשדא. שלא חורה אורייתא לב סוא עוכה: ומותר לחתום בה. כשהיא חותם בטוקע: אסור לחתום בה. כשהוא חותם בולט: ולקמן פריך אבל נמי מיתום לחשדא: דשף ויתיב. שם מקום שסיים נמצו: מבני יהודה ויש אומר יכניס ונגלומו עמהן מלבני יהודה: ומעפר. ומנשרו שם וכיינו דשף ויתיב כגבדעא ניסוף כאן ומתיבב כאן: אם אבל שאר שמשין שרי. אתי לא תעשון כדמות שמשי המשמשין לפני במרום. דבגון אופנים ושרפים וחיות הקדש ומלאכי השרת אמ' אביי לא אסרה תורה אלא שמשין שבמדור העליון ושבמדור התחתון מי שרי והתני' אשר בשמים לרבות חמה ולבנה כוכבים ומזלות ממעל לרבות מלאכי השרת כי תניא ההיא לעובדם אי לעובדם אפילו שילשול קטן נמי אין וה"נומסיפי' דקר' נפקא דתני' אשר בארץ לרבות ימים ונהרות הרים וגבעות מתחת לרבות שילשול קטן ועשייה נרודת' מי שרי והתניא לא תעשון אתי לא תעשון כדמות שמשי המשמשין לפני במרום כגון חמה ולבנה כוכבים ומזלו' שאני ר"ג דאחרים עשו לו והא רב יהודה דאחרים עשו לו וא"ל שמואל לרב יהודה שיננא סמי עיניה דדין התם בחותמו בולט ומשום השדא דתניא ד' טבעת שחותמה בולט אסור להניחה ומותר לחתום בה חותמה שוקע מותר להניחה ואסור לחתום בה ומי חיישינן לחשדא והא בי כנישתא דשף ויתיב בנהרדעא דאוקומי ביה אנדרטא והוו עיילי ביה אבוה דשמואל ולוי ומצלו בגויה ולא חיישי להשדא 'רבים שאני והא ר"ג דיחיד הוה כ"ן דנשיא הוא שביחי רבים גביה ואבע"א דפרקים הואי ואבע"א להתלמד שאני דתני' לא תלמד לעשות אבל אתה למד להבין ולהורות: רשב"ג אומר וכו': איזו הן מבודרין ואיזו הן מבוזין אמר רב מבודרין למעלה מן המים מבוזין למטה מן המים ושמואל אמר אלו ואלו מבוזין הן אלא אלו הן מבודרין שער השירין ועל הנזמים ועל הטבעות תניא בוותיה דשמואל ו"מבודרין שער השירין ועל הנזמים ועל הטבעות מבוזין שעל היורות ועל הקומקמסין ועל מחמי חמים ושעל הסרינין ועל המטפחות: מתני' ז' יוסי אומר שוחק וזורה לרוח או מטיל לים אמרו לו אף הוא נ עשה זבל שנ' לא ידבק בידך מאומה מן החרם: גמ' תני' חאמ' להם ר' יוסי והלא כבר נאמ' ואת חטאתכם אשר

אמרו לו אף הוא נ עשה זבל. פי' רש"ס וקץ סברי זה וזה גורס תמוה ומ"מ אסור לזבל בכל שעה (ד' מד.) לעשותה דלא נתכוין בעבור מגדל דבר לחתיכה אף לי' יוסי נ"ל דלא מיירי בכל שעה ומ"ל דיומתו ויזרה במקום שהיו מגדל כל שעה (ד' כח.) אמרי רבנן (ידמפזר) וזורה לרוח דים לחלק גבי תמן בחיב לו לא יאכל וסולדן לו אבל דסו לו אי נמי רבנן דסהם היינו ר' יוסי דסבר זה וזה גורס לזבל אלו אי נמי רבנן (ידמפזר) וזורה לרוח דים לחלק גבי תמן בחיב לו לא יאכל וסולדן לו אבל דסו לו אי נמי רבנן דסהם היינו ר' יוסי דסבר זה וזה גורס לזבל אל

תנא כשיעא א"ל אין משיבין במרחץ. פי' רשב"ם כשיעא א"ע לפי שאין מיחה דלא מיקרי מתני' וי"ם דגרס בברייתא כשיעא א"ל אין משיבין כו' ניחא דלא סייבינא לא סייבינא אלא א"ל אין משיבין כו' משמע דכשיעא לא סייבינא ואור"י דג' כתיסים קתני וכשיעא סייבינא ואור"י דג' כתיסים במרחץ כמו שמפרש בפ"ק דשבת (דף יוד.) פעמים אין שם שתילת שנוס אמצעי ים בו שתילת שנוס ואין שם דברי תורה מילון מותר אף בדברי תורה ואות שאלו כגון שפעמים ושם לא היינו כלום וכשיעא מביא שפעמים לאמצעי שביבו אין משיבין במרחץ ומשום דברי שנוס שביבו אין מפני ליצה אותו סגמון דהוי כמו שתילת שנוס וכשיעא לגיה המילון שביבו אמצעי שאף דברי תורה מותרים שם:

תשובה גמורה. פ"ה דמוסו בקש אחיי ולרבים בר שולה שאומרים שאף' לא סיה דדברי ר"ג לא סיה אסור לבן נרמה ספרם נמוסה כלומר עשוה ומנוסה ממנו ותנוה לה לבני מתרגמינן וכשיתא מיני (בראשית לא): **והאמר** רבא פעור עבודת אחריתי ולא נתפרש סיבתא: בדמוסה מפשע דרבא אמר לעולמים יוכיח. לבאומה מפשע דרבא אמר לעולמים עבודת אחריתי ולא נתפרש סיבתא:

בדבריו ממש שלא בשונה. פירש רש"י כאן שאין לפרוץ שונה לכומרי' בכך בשונה שלרוץ להחזיק עונה אבל לקמן פרק רבי ישמעאל (ד' נח:) פ"ה בשונה בשבר ובן פר"ח ולא נסיגה ל"ם לבשון בשונה לא משמע סבי ואדרבה בשבר ובלא בשבר מיבעי ליה ועוד דאי בשבר אסור ומעשה שרויה לעבו"ם תיקשי מהכא (מ"ד לעיל בפ"ק (ד' יג.) ומשנה מוחר ועוד דאמרי' לקמן פ' ר' ישמעאל (דף נא:) דאיכא לאחרים חלק בסדה לחי' בעונה הכומרי' שרוא ואי דאי בשבר כי איכא לאחרים חלק בסדה נמי מאי סוי סא מכוים לעבו"ם לכן נראה לר"ת כמו שפרש"י כאן ועוד נראה לר"ת דמה שלנו אוסין עמה בחנות לעבו"ם כומרין ושוחטין כיומים של מים שלהם ודאי ליכא לאיסה דלא מיבעיא בשבר דבריו דאין לנו מחזיקין לסם עובדה אלא שבשבר נמי מוחר כיון שאין שמוש וסריחים בבית העבו"ם עצמו כמו הכא מרחץ של אפרודיטי ולא דמי לירוק של עבו"ם דאסרינא לעיל פ"ק (דף יג.) אליבא דר' יוחנן דאמר נהנה המסר לזרכי עבו"ם כ"ם דהתם עומדן מן המוכה לזרכי עבו"ם אבל הכא אין עומדין אלא הכא לזרכי עבו"ם ומכל מקום אמרינן לקמן פרק כל הבשר (ד' עד:) תנן קלוקי ואמונקי הרי הסרין אלא הנאה עצמו שאני ונגיס לקמן פרק כל ישמעאל בלילות אלינן בל עבו"ם אסור לבשר מכן ואם סיו מעלין בבר למדינה אע"ג אסור ליהן לסם אם סיו מעלין בבר למדינה אע"ג מיסה לזרוק עבו"ם מוחר: **ורבי** עשה מרחץ מוי לעבו"ם אע"ג דלא מיסבר מרחץ בשאם מיסה אסור לנו ליפוקה ואינו נראה לר"ש שבדרי לא הים מקבל מוחו סגמון אלא מפני שהים נהנים מן הבעבו"ם אבל מרחץ ניחבר כדין מוי לעבו"ם כל סוי אלא מרחץ ניחבר כדין מוי עבו"ם ומבכיטים אלא כדין בית סוא ומסיק נסי דאיתסורי לא מיחבר ממרחץ מן המוכה דסוי כלאומר ריש זה לעבו"ם מכל מקום מדרבנן מיסה יש לו לאסור ליהנות משום איסור מוי ולכך אם מרחץ עשה לשם אפרודיטי לא הים ר"ג נהנה ממנה:

מתני' פרוקלוס. מין עבו"ם הים: אפרודיטי. שם עבו"ם ומרחץ עומד ערום: הוא באה בגבולי. שמרחץ קודש לו ומרחץ נעשה לכל הבא למרחץ ולא כל הימנה בגולה בא בגבולי: ומה תשובה אחרים תורה אור לין לא מומרין נעשה מרחץ מי לאפרודיטי דמרחץ לאו דבר מוי הוא אלא נעשה אפרודיטי מי למרחץ ומלא שהיא מעשה. ואיכא בקרקע לסוניא בופכין לר"ש נ"ל: נא לאמר. בתורה לאסור אלא אלהיהם דמתיר דאחדן וגו' : **גמ'** וסיכי עניד סבי. דאסור ליה. ממרחץ וסלא לין מסיבין במרחץ ואסור לאומרו בלשון הול בנים המרחץ שאע"פ שאינם בלשון הקדש לא נפקי מיקדושתייהו : גמורה. בלומר דהוה בקש: ואני אומר. ר' חמא דאמר ליה ופליגא אדר' אושעיא רבינו: וכי נא בגבולה. בלומר ואפי' קדמה עבו"ם למרחץ מאי איכפת לן: אלא בשונה. אלא יאמר ר' שונה לומרים ובסגלה לא מיתסר דראמרי' לקמן פ' הקדש לעבו"ם עד שיקריב לפניו בתקרובת: כבשונה אחרים. שהים תשוב ושונה סיא לשם כ' הוא נשנה מכן סילבן אי לאו מרחץ קודש הוא סוה אסור כל סני: ואני אומר. אינם נגובה. ומילתא דר' חמא בר יוסף קא מבריר: גירה. בשיע ובלומה לא בעלה לקמן (ד' נ.) נפקא לן מיסים כי ירעב ובתקף ויקלל במלכו: שהין הקדש לעבו"ם. כאמירה עד שיקריבנה לפניה בתקרובת: נו מיסה איכא. אי הוה אמינא מוי לעבו"ם אסור ליפות עבו"ם א"ל אין מרחץ בהגאה:

מתני' שאל פרוקלוס בן פלוספוס את ר"ג בעכו שהיה רוחץ במרחץ של אפרודיטי אמר ליה כתוב בתורתכם לא ידבק בידך דבר מאומה מן החרם מפני מה אתה רוחץ במרחץ של אפרודיטי אמר לו אין משיבין במרחץ וכשיצא אמר לו אני לא באתי בגבולה היא באה בגבולי אין אומרין נעשה מרחץ נוי לאפרודיטי אלא אומר נעשה אפרודיטי נוי למרחץ: ד"א אם נותנים לך ממון הרבה אי אתה נכנס לעבו"ם שלך ערום ובעל קרי ומשתין בפניה זו עומדת ע"פ הביב וכל העם משתינין לפניה לא נאמר אלא אלהיהם לאת שנוהג בו משום אלוה מותר: **גמ'** והיכי עביד הכי והאמר ארבה"ח א"ר יוחנן בכל מקום מותר להרהר חוץ מבית המרחץ ומבית הכסא וכי תימא בלשון חול א"ל והאמר אביי דברים של חול מותר לאומרן בלשון קודש דברים של קודש אסור לאומרן בלשון חול תנא כשיצא אמר לו אין משיבין במרחץ א"ר חמא בר יוסף בבר' א"ר אושעיא תשובה גנובה השיבו ר"ג לאותו הנמון ואני אומר אינה גנובה מה גנובתיה דקא"ל זו עומדת ע"פ הביב וכל אדם משתין בפניה וכי משתין בפניה מאי הוי והאמר רבא פעור יוכיח שמפערין לפניו בכל יום ואינו בטל ואני אומר אינה גנובה זו עבודתה בכך ואין עבודתה בכך אמר אביי גנובתה מהכא דקאמר ליה אני לא באתי בגבולה והיא באה בגבולי וכי בא בגבולה מאי הוי התנן עכו"ם שיש לה מרחץ אז גינה נהנין מהן שלא בטובה ואין נהנין מהן בטובה ואני אומר אינה גנובה שלא בטובת רבן גמליאל כבטובת אחרים דמי רב שימי בר חייא אמר גנובתה מהכא דקא"ל זו עומדת על הביב וכל אדם משתינין בפניה וכי משתינין בפניה מאי הוי והתנן רק בפניה השתין בפניה גירדה וזרק בה את הצואה הרי זו אינה בטלה ואני אומר אינה גנובה התם לפי שעתא הוא והדר מפיים לה הכא כל שעתא ושעתא: קייטא רבה בר עולא אמר גנובתה מהכא דקאמר ליה אין אומרין נעשה מרחץ נוי לאפרודיטי אלא נעשה אפרודיטי נוי למרחץ וכי אמר נעשה מרחץ נוי לאפרודיטי מאי הוי והתניא ה"ר אומר בית זה לעבו"ם כוסזה לעבו"ם לא אבר כלום שאין הקרש לעבו"ם ואני אומר אינה גנובה נהי דאיתסורי לא מיתסרא נוי מיהא איכא:

מתני'

מתני' אין מותרין. סברים עלמן מותרין לתוב אנים מכן ולגזישה דמסוכר לא מתסר כדנפקא לן (לקמן) מאלוסים על אלוסים ומה שעליהם קנין אם סברים ולא סברים לא מיתסר כדדרים ליה ר' יוסי הגלילי מאלוסים על סברים ולא סברים אם ליפה בכסף ולהב אסורין שנאמר לא תחמוד כסף וזהב אסורין שנאמר לא תחמוד לך ולא"ג דאינהו לאו עבו"ם מקרו ולא תורה אור מתסרי נזירת סברהוב ריאה(סברים וגבעות סמן קרקע עולם אין בסן כח לאסרן אבל עבו"ם מיסת סוי) דתלוש שעליהם כתלוש על מה שכתב עבו"ם שנאמר לא תחמוד עליהם כל סן שעבדון מכמש ועל ברסיהו אינו לריכין לפרס דלאו עבו"ם מיקרו דאמרי' [כסלוסת ד' מ.] הא דאמר לסר וסא דאמר לגדא דסר בסמוסת לשם סר לא מיקרי זנסי מתים וסא דמיא לקמן ועובדיהם בסייף מסוס סא' עשמה סוא דאע"ג דלאו עבו"ם מינסו לעניין אתסורי עובדיהם מיסת לשם עבו"ם עבדי לסן ולעבו"ם שמיוחני מיי דסוא דומיא דמחוג' בפרק בתרא (ד' פד:) : כי יוסי הגלילי אומר. סרי המקרא מלמדנו שמסוכר אינו נאסר שנאמר אבל תאכלון את כל המקומות אבר עבדו שם בגויים וגו' ומה תאכלון את כל אלוסיסעל סברים משמע שלמים ופס"ל שם בעל סברים קרוים אלוסים ולא סברים קרוים אלוסים ומאחר שסוא כן ומפני מה אמירה אסורה ולא דרשינן נמי תחת כל עץ רענן אלוסים ולא עץ רענן אלוסים ולא אילן מחובר סוא ולמה אסרו אבל מחובר דכתיב ואשיריסם תגדעון: מפני שם בסן תפיסת ידי אדם. שהדם נעשו: אמר"ע אני אוזין [ואזין] לפניך. אפרס ואזין לפניך שאין לנו לדרוש מיעוטא מתחת עץ רענן. בלא נאמר אלא לאסור לסם סימני מקום ברזילין אמוריים ובכנות מיסת מינה ממעטינן ממשמעותים דקרא שלא יוס לאבד את סברים אבל כל עץ רענן יוס לנו לאבד במקום אחר ואשיריסם תברפון בא וסכל לא נקוט ליה אלא משום סימנא : **גמ'** זו' יוסי הגלילי סיינו מ"ק. כיון נמר בין נמר סברים וגבעות ברי: ת"ק סבר אפוי סר אינו סבר ומיתסר. דקתיב לא תחמוד כסף עליהם כל שעליהם: וכרי מיקרו סיכי דייק דברי לגבוה אי משום דאין נאסר לדדיוק אמר ר"ת דסר אינו קרוי זנסי מתים סיכח ששמוע נסר כיון שסוא רחוק מן ר"ת דסר אינו קרוי זנסי מתים סיכח ששמוע נסר מאי סוי סא קאמרי' בפ' בסר קלא דאפי' כי הוי רחוק קלא מן בסר מאי סוי סא קאמרי' בפ' דלשם סר אם אין לו מחבר לא תחמוד כסף וזהב עליהם ונקחה לך ואע"ג דאינהו לא מיתסרי גזירת סכתוב היא שסברים וגבעות שקרקע עולם אין בסם כח לאוסרם אבל עבו"ם הוי ואנלון שנסר כתלוש בל בתר עבו"ם והבע לך דעבו"ם מיקרו דסא תניא לקמן ועובדיהם בסייף ואם לאו עבו"ם מינסו עובדיהן אמאי נסרגין ובמסוכר (ד' כה:) מוקי לה לסאי נעבד שלסוכר בתלוש לדדיוק מותר במחובר לגבוה אבל אסור ר' יוסי הגלילי דבריו תמיכת אלוסים לא שנא סדיוש ולא שנא לגבוה ולא ס"ד דעבו"ם מיקרו סיכי דייק דבדי לגבוה אי משום דאין נאסר לדדיוש סבי בעלי חיים דאינן נאסרים לדדיוש ואם"ם אסרו לגבוה ועוד קשה מס שפירש ר"ת דסר אינו קרוי זנסי מתים סיכח ששמוע נסר כיון שסוא רחוק מן בסר קלא דאפי' כי הוי רחוק קלא מן בסר מאי סוי סא קאמרי' בפ' דלשם סר אם אין לו מחבר לא תחמוד כסף וזהב עליהם ונקחה לך ואע"ג דאינהו לא מיתסרי גזירת סכתוב היא שסברים וגבעות שקרקע עולם אין בסם כח לאוסרם אבל עבו"ם הוי ואנלון שנסר כתלוש בל בתר עבו"ם והבע לך דעבו"ם מיקרו דסא תניא לקמן ועובדיהם בסייף ואם לאו עבו"ם מינסו עובדיהן אמאי נסרגין ובמסוכר (ד' כה:) מוקי לה לסאי נעבד שלסוכר בתלוש לדדיוש ומ

והכא באילן שנטעו ולבסוף עבדו קא מיפלגי. רש"י תפס שיטתו דכולם שמתתין דקרי נטעו ולבסוף עבדו כינטעו אילן לכ"ע אסור והכא קמיפלגי כינטעו גרעין דכיון שנטעו גרעין שלא נסס אשירה הגלוי סבר נטעו גרעין נמי אסור דלא דמי לסר שלא היה בו תפיסה כלל אבל הכא היה בו תפיסה כשעת נטיעה וכמה תשובות יש חדא דכי קאמר כמסוך לרבנן ואשיריסה תשרפון כלם מיבעיא ליה לאילן שנטעו מתחילה לכך אמרי' לא קאמר לאילן שנטעו אילן ולא גרעין ועוד קשה דאמרי' גבי הסכו"ם הטובדים הורעים ואת הירקות דאמר לך מני ר"י בר' יהודה ופריך ולוקמי באילן שנטעו מתחילה לכך ובכגון ואמאי לא פריך לוקמיה כינטעו אילן ודכרי הכל ועוד קשה דאמר רב לקמן בפירקין המשתמש לבית אסרו לומר דאפילו בתלוש ולבסוף תכרו אסור והשתא מאי איריא דקא בית אפי' אילן נמי שהוא מחובר גמור אסור היכא דהוי דומיא לבית כגון שנטעו אילן דהוי דומיא ולבסוף תכרו ולשמעינן אילן וכ"ש בית לכן נראה לפרש דודאי כשנטעו גרעין לכ"ע שרי דאין זה תפיסת יד אדם והכא כשנטעו אילן קמיפלגי דלרבנן אינו אסור משום תפיסת יד כיון שלא נטעו מתחלה לכך דסברת הקרקע מבטלת תפיסה והשתא ניחא דקא רב לקמן המשתמש לבית דאילו אילן כש"כ כיון שהוא מוחזק בקרקע תשיב מחובר גמור ואת"ת היכי אמר ר"ע דקרא אתא לסומכא בעלמא אמאי לא דרים לקרא דכל עץ רענן ולא עץ רענן אלהיסם לאילן כשנטעו גרעין דלכ"ע שרי אי נמי אף לפי' רש"י לאילן שעלה מאליו דדבכי הכל מותר כדפי' הוא לקמן בשמעתין גבי הלך הסוס וי"ל דלסבי לא צריך קרא דודאי שרו דלא נפקי מכללא כריס כיון שלא היה בהם תפיסת ידי אדם ממולם ואת"ג דכתיב נבעות ולא אמרינן דלא נפקי מכלל הריס לא קשיא דאורחא דקרא הוא למכתב הריס

ורבי יוסי הגלילי סבר אילן שנטעו ולבסוף עבדו אסור. תימא מאי קאמר ר' יוסי הגלילי כמתני' מפני מה אשירה אסור משמע שר"ל דמן הדין היה לו להתירה ובאיך הא לדידיה אמרי' בשמון דכתב תרי קראי לאסור אילן אפי' נטעו ולבסוף עבדו וי"ל דהא דכתי מפני מה אשירה אסורה לאו משום דהדעת נוטה להתיר אלא ה"ק מפני מה אשירה אסורה יותר מהריס ונבעות ואי לאו דאיכא טעמא כאשירה הוה אמינא גלי קרא דאילנות אסורי וה"ה הריס ונבעות והוה אמינא דלא דרשי' הריס אלהיסם: **הגרח** וכדוף ואת"כ שרוף. מדבר יוסף לא נפקא דהא אתגדעון ואתשרפון סמיך דאי מוגתלתם הוה אמינא הגת דוקא דגזירת הכתוב הוא שלא יהא צריך לבער מדלא כתב כמו שריפה אבל בשאינה כיון דחזינן כה שני כעי שריפה: ואח"כ תאכדון. אלמא יש שהות הפסק בינתיים: בית

לבער מדלא כתב כמו שריפה אבל בשאינה כיון דחזינן כה שני כעי שריפה: ואח"כ תאכדון. אלמא יש שהות הפסק בינתיים: בית

עין משפט נר מצוה מט

ת מיי' פ"ח מה' עכו"ם הל' ג סמג לאוין קמת נא כ מיי' שם טוש"ע י"ד סי' קמו סעיף ז

מסורת השי"ס

א ולקמן מו. מח.) ב סנהדרין דף מז: ג ולקמן מח.) ד מיי' שם טוש"ע י"ד סי' קמו סעיף ט

א"ל ר"ע והלא כבר נאמר אבד תאבדון דבר אמר לו ר"ע והלא כבר נאמר °אבד תאבדון א"ב מה ת"ל ואבדת את שמם מן המקום ההוא לבטלן ס"ד אלא לשבח לשבח ס"ד אלא יב יכ ל לא לשבח ולא לגנאי ת"ל °שקץ תשקצנו ותעב תתעבנו כי חרם הוא הא כיצד °היו קורין אותה בית גליא קורין אותה בית בריא עין כל עין קוץ תני תנא קמיה דרב ששת °ה"עכו"ם העובדים את ההרים ואת הגבעות הן מותרין °ועובדיהן בסייף ואת הזרעים ואת הירקות הן אסורין ועובדיהן בסייף א"ל דאמר לך מני °רבי יוסי בר' יהודה היא דאמר אילן שנטעו ולבסוף עבדו אסור ולוקמה באילן שנטעו מתחילה לכך ורבנן לא ס"ד דקתני דומיא דהר מה הר שלא נטעו מתחילה לכך אף האי נמי שלא נטעו מתחילה לכך איתיבר °אבני הר שנידלדלו בני ר' חייא ור' יוחנן חד אמר אסורות וחד אמר °מותרות מ"ט דמ"ד מותרו' כהר מה הר שאין בו תפיסת ידי אדם ומותר אף הני שאין בהן תפיסת ידי אדם ומותרין מה להר שכן מרובר בהמה תוכיח מה לבהמה שכן בעלת הים הר יוכיח וחזר הדין לא ראי זה כראי זה ולא ראי זה כראי זה הצד השוה שבהן שאין בהן תפיסת ידי אדם ומותר אף °כל שאין בה תפיסת ידי אדם ומותר מה להצד השוה שבהן שכן לא נשתנו מברייתן אלא אתיא מבהמת בעלת טום ומהר וא"נ מבהמה תמה ומאילן יבש ומאן דאסר להכי כתיב שקץ תשקצנו ותעב תתעבנו דאע"ג דאתיא מדינא להיתירא לא תתיא תסתיים דבני רבי חייא דשרו דבעי חזקיה זקף ביצה להשתחות לה מהו קס"ד להשתחות לה והשתחוה לה וקא מיבעי ליה האי זקיפתה אי הוי מעשה אי לא הוי מעשה אבל לא זקף לא מיתסרא ש"מ בני ר' חייא דשרו לא לעולם אימא לך בני ר' חייא דאסרי דהשתחוה לה אע"ג דלא זקפה אסירה והב"ע כגון שזקף ביצה להשתחות לה ולא השתחוה לה ולמאן אי למ"ד עכו"ם של ישראל אסורה מיד אסורה אי למ"ד עד שתיעבד הא לא פלחה לא צריכא כגון שזקף ביצה להשתחות לה ולא השתחוה לה ובא עכו"ם והשתחוה לה כי הא דא"ר יהודה אמר שמואל ישראל °שזקף לבינה להשתחות לה ובא עכו"ם והשתחוה לה אסורה וקא °מבעיא ליה לבינה הוא דמינברא זקיפתה אבל ביצה לא או דילמא ל"ש תיקו: בעי רמי בר חמא המשתחוה להר אבניו מהו למזבח יש

בית גליא. לשון גזבה גלי: בית בריא. לשון תפירה ופפלות: ועובדיהן בסייף. דבני נח נצטוו על עכו"ם בסנהד' (ד' נו.) ואמרי' התם כל מיתה המסורה לבני נח אינו אלא סייף: ולוקמה. בזרעים בזמן מתחילה לכך: ורבנן. דאסורין ואתי' לרבנן: שנלגלנו. נשקרו מאליהן והבתחוה עכו"ם לה: בהמה תורה אור

תוכיח. אלינה מחובר ואינה נאסרת בהשתחויה דמדלאסר רחמנא נעבד לגבוה דכתיב מן הבקר ולא כל הבקר והוליא הנעבד בפ' שור שנגח (ד' מ:) מיכלל דלהדיוט אי דאי להדיוט אסור ר"ל קרא לגבוה הא ממשקה ישראל כתיב מן הסותר ליראלה: מבהמה בעלת מום. דאינה נאסרת נמי אם שתחוה לה: ומהר. דכי פרכת מה לבהמה שכן בעלת חיים הילכך תשיבה ולא מיתסרא הר יוכיח מה לבר שכן מחובר בהמה ואי מבוסה דאין תוכיח הדין ואחזר הדין: בעי מאי: ת"ל ואשיריהם תשרפון באש אלא אחת כל עץ רענן למה לי ההוא לכדרבי עקיבא הוא דאתא דאמר ר"ע אני אובין ואדון לפניך בר מקום שאתה מוצא הר גבוה וגבעה נשאה ועץ רענן דע שיש שם עכו"ם ורבנן האי ואשיריהם תשרפון באש מאי עבדי ליה מיבעי ליה לכך ור' יוסי בר' יהודה נמי מיבעי ליה להכי ה"נ אלא אילן שנטעו ולבסוף עבדו מנא ליה נפקא ליה מואשיריהם תגדעון איזהו עץ שגידועו אסור ועיקרו מותר הוי אומר אילן שנטעו ולבסוף עבדו והא ואשיריהם תשרפון באש קא נסיב לה תלמודא אילו לא נאמר קאמר אילו לא נאמר תשרפון באש הייתי אומר אשיריהם תגדעון באילן שנטעו מתחילה לכך השתא דכתיב ואשיריהם תשרפון באש אייתר ליה ואשיריהם תגדעון לאילן שנטעו ולבסוף עבדו ורבנן האי ואשיריהם תגדעון מאי עבדי ליה לכדרבי יהושע בן לוי דא"ר יהושע בן לוי גידועי עכו"ם קודמין לכיבוש ארץ ישראל כיבוש ארץ ישראל קודם לביעור עכו"ם דתני רב יוסף °ונתצתם את מזבחותם והנח ס"ד שרופה ושברתם את מצבותם והנח ס"ד שריפה בעי אמר רב הונא רדוף ואח"כ שרוף ור' יוסי בר' יהודה האי כבראי מנא ליה נפקא ליה °מאבד תאבדון אבד ואח"כ תאבדון ורבנן הא מיבעי ליה לעוקר עכו"ם לשרש אחריה ור' יוסי בר' יהודה לשרש אחריה מנא ליה נפקא ליה מואבדתם את שמם מן המקום ההוא ורבנן ההוא ד לכנות לה שם דתניא ר"א אומר מנין לעוקר עכו"ם שצריך לשרש אחרי' ת"ל ואבדתם את שמם אמר

אילן שנטעו. שלא נסס אשירה ולבסוף עבדו דשמעיה לת"ק דאמר לעכו"ם ואינו סיח אשירה אסורה שנטעו מתחילה לכך דתפיסת יד אדם אינו כלום אח"כ סיח לנסס עכו"ם אבל נטעו גרעין שלא נסס אשירה אין זו תפיסת ידי אדם סותיל והסיח בשעת שלא דעתיה לעכו"ם היה וממעטי ליה מתחת כל עץ רענן ולא עץ עלמו ואתא ר"י הגלילי למימר אילן שנטעו גרעין אפי' שלא נסס אשירה ולבסוף עבדו אסור דלא דמי לסר אבני ים כה תפיסת ידי אדם שנטעה הילכך תוספתא אסור אבל איקרו קודם שהסתחוה לו מודה דבני דלקמן (ד' מח.): ממתי. שמעינן דר' יוסי אסר אילן שנטעו ולבסוף עבדו: הא דמיהדר. ותני כל שיש בו תפיסת יד וכו' לאתויי מאי: ת"ל ואשיריהם תשרפון. ולקמן (ד' מח) מפרש ממאי דכנטעו ולבסוף עבדו קאי: ר' יוסי בר יהודה סבר אילן שנטעו ולבסוף עבדו אסור. מדקאמר דלא דרשינן גידועי עץ רענן אלהיסם דאי קסבר אילן שנטעו ולבסוף עבדו שרי לדרוש תחת כל עץ רענן ולמיסרייה והכי איכבי ליה למיתני מתוך שנאמר ועץ רענן אלהיסם שומע אני כל אשירות מותרות ת"ל ואשיריהם תשרפון וגו': לכדר"ע. דכיון דלא מלינן למידרש' דהא כתיב ואשיריהם תשרפון מוקמינן ליה לסומכא אכל קמאי למישוטא דרשינן: גידועו. מה שסתלוף אחרי כן דקאמר תגדעון מכלל דמיקרו עזוב בקרקע ויהנה ממנו: והא ואשיריהם תשרפון כתב נסיב. ר' יוסי בר' יהודה תלמודא למלתיה ולמיסר אילן שנטעו ולבסוף עבדו: וה"ק אילו לא נאמר ואשיריהם תשרפון כתב. לאילן שנטעו מתחילה הייתי אומר ואשיריהם תגדעון למיסריה הוא דאתי אכל אילן שנטעו ולבסוף עבדו אבל אילן ת"ל ואשיריהם תשרפון כתב לאילן שנטעו מתחילה לכך והייתי ליה ואשיריהם תגדעון לאילן שנטעו ולבסוף עבדו: דלמרי כל באילן מותר: סתי ואשיריהם תגדעון. שעיקרו מוגת בארץ כמלי לוקמי ליה אי באילן שנטעו מתחילה לכך כולהו אסור: מיבעי ליה לדר' יסופא וכו'. גידוע זה לא לתיר עיקרו אלא שיגדעו מיד בכניסתם ולאחר כיבוש יחפשו אחריהם לכרסם ולבערה: גידועי עכו"ם קודמין לכיבוש א"י. בכניסתן נלמוד לגדעם מיד ולאחר כיבוש יבערו אחריהם: והנח. מדלא כתב שרוף: שריפה בעי. הכא אחי לידי תקלה ועוד כתיב אחריהם פסיקא אלהיסם תשרפון: סגח. עד שתרדוף ותכלה את עכו"ם ואח"כ שרוף: אי סכרת מגליא. מדכב יוסף לא נפקא דהוא גופיה אתגדעון ואתשרפון קא סמיך דאי מוגתלתם הוה אמינא הגת דוקא דגזירת הכתוב הוא שלא יהא צריך לבער כיטולין אמרי' נמי אתם דוגתלתם קודם לכיבוש כתיב ואלאחר כיבוש בעי שריפה: ואח"כ תאכדון. אלמא יש שהות הפסק בינתיים: בית

מסורת השי"ס

א ולקמן מו. מח.) ב סנהדרין דף מז: ג ולקמן מח.) ד מיי' שם טוש"ע י"ד סי' קמו סעיף ט

עין משפט נר מצוה מא

א מיי' פ"ח מה' עכו"ם הל' ג סמג לאוין קמת נב ב ג מיי' פ"ח מה' עכו"ם הל' ב סמג לאוין מה טוש"ע י"ד סי' קמה סעיף א נג ד מיי' שם פ"ט מה' עכו"ם הל' ד סמג לאוין מה טוש"ע י"ד סי' קמה סעיף ב נד ה מיי' שם פ"ג סמג שם טוש"ע י"ד סי' קמה סעיף ג נה ו מיי' שם פ"ד מה' עכו"ם הל' ה סמג לאוין מה טוש"ע י"ד סי' קמה סעיף ד

סורת השי"ס

אמאורה ד' כח: ב[תוספתא פ"ז] ג[תוספתא שם] ד[לעיל מה: לקמן יח.] ה[לקמן נט.] ו[ר' ישמעאל] ז[כדאיתא בינמות סה: ובגדה מ. מ.] ח[שם עלמו מסר"מ]

ש נעבד במחובר אצל גבוה או אין נעבד במחובר
אצל גבוה מבשירי קרבן בקרבן דמו או לא
אמר רבא ק"ו ומה אתן שמותר בתלוש
להדיוט אאסור במחובר לגבוה רבתיב
תביא אתן זונה ומחיר כלב לא שנא תלוש
ול"ש במחובר נעבד שאסור במחובר לגבוה
אינו דין ג'שאסור במחובר לגבוה א"ל רב
הונא בריה דרב יהושע לרבא או חילוף ומה
נעבד שאסור בתלוש אצל הדיוט מותר
במחובר לגבוה שנא' °אלהיהם על ההרים
ולא ההרים אלהיהם לא שנא להדיוט ול"ש
לגבוה אתן שמותר בתלוש להדיוט אינו דין
שמותר במחובר לגבוה ואי משום בית ה'
אלהיך מיבעי ליה לברתניא אבית ה' אלהיך
פרט לפרה שאינה באה לבית דברי ר"א
וחכ"א לרבות את הריקועים א"ל אנא קאמינ'
לחומרא ואת אמרת לקולא לחומרא
לחומרא פרכינן א"ל רב פפא לרבא וכל היכא
דאיכא קולא וחומרא לקולא לא פרכינן והא
הזאה דפסח דפליגי ר"א ור"ע דר"א סבר
לחומרא וקא בחייב ליה לגברא ור"ע לקולא
ופטר וקא פריך ר"ע לקולא דתנן השיב ר"ע
או חילוף ומה הזאה שהיא משום שבות
אינו דוחה השבת שחיטה שהיא דאורייתא
לא כ"ש התם ר' אליעזר וחייב ואייקר ליה
תלמודא ואתא ר"ע לארבוריה והיינו דא"ל
רבי אל תכפירני בשעת הדין כך מקובל
אני ממך הואה שבות ואינו דוחה את השבת
בעי רמי בר חמא המשתחוה לקמת חיטים
מהו למנחות שיש שינוי בנעבד או אין שינוי בנעבד אמר מר זוטרא ברי'
דר"נ ת"ש כל האסורין לגבי מזבח ולדותיהן מותרים ותני עלה ר' אליעזר
אוסר הולאו אתמר עלה א"ר נחמן אמר רבה בר אבוה מחלוקת כשנרבעו
ולבסוף עיברו אבל

תורה אורה

יש נעבד במחובר אצל גבוה אין נעבד
במחובר אצל גבוה א"ל יש נעבד במחובר
אצל גבוה מבשירי קרבן בקרבן דמו או לא
אמר רבא ק"ו ומה אתן שמותר בתלוש
להדיוט אאסור במחובר לגבוה רבתיב
°לא תביא אתן זונה ומחיר כלב לא שנא תלוש
ול"ש במחובר נעבד שאסור במחובר לגבוה
אינו דין ג'שאסור במחובר לגבוה א"ל רב
הונא בריה דרב יהושע לרבא או חילוף ומה
נעבד שאסור בתלוש אצל הדיוט מותר
במחובר לגבוה שנא' °אלהיהם על ההרים
ולא ההרים אלהיהם לא שנא להדיוט ול"ש
לגבוה אתן שמותר בתלוש להדיוט אינו דין
שמותר במחובר לגבוה ואי משום בית ה'
אלהיך מיבעי ליה לברתניא אבית ה' אלהיך
פרט לפרה שאינה באה לבית דברי ר"א
וחכ"א לרבות את הריקועים א"ל אנא קאמינ'
לחומרא ואת אמרת לקולא לחומרא
לחומרא פרכינן א"ל רב פפא לרבא וכל היכא
דאיכא קולא וחומרא לקולא לא פרכינן והא
הזאה דפסח דפליגי ר"א ור"ע דר"א סבר
לחומרא וקא בחייב ליה לגברא ור"ע לקולא
ופטר וקא פריך ר"ע לקולא דתנן השיב ר"ע
או חילוף ומה הזאה שהיא משום שבות
אינו דוחה השבת שחיטה שהיא דאורייתא
לא כ"ש התם ר' אליעזר וחייב ואייקר ליה
תלמודא ואתא ר"ע לארבוריה והיינו דא"ל
רבי אל תכפירני בשעת הדין כך מקובל
אני ממך הואה שבות ואינו דוחה את השבת
בעי רמי בר חמא המשתחוה לקמת חיטים
מהו למנחות שיש שינוי בנעבד או אין שינוי בנעבד אמר מר זוטרא ברי'
דר"נ ת"ש כל האסורין לגבי מזבח ולדותיהן מותרים ותני עלה ר' אליעזר
אוסר הולאו אתמר עלה א"ר נחמן אמר רבה בר אבוה מחלוקת כשנרבעו
ולבסוף עיברו

אבל

ואת"ל יש נעבד. אלא גבוה אמאי מיבעיא ליה הכי אלא נעבד דלאו לקרבן גבוה קא בעי לה אלא לגבוה מזבח דמבשרי קרבן מי אמרי' קרבן דמי ונעבד אחוב בהן או לא: אחוב ממחובר לגבוה. ואמר' למבשרי קרבן דבתיב בהם ה' דמשמע אפי' לגבוה בהם וכתיב אתן בהמה לא אתן תלוש

בסדרא דאחר אתן בהמה ממחובר לגבוה אלא מטום דקרא קמשמע כתיב אתן הכתיב לגבוה ממחובר ודבר יפה נעבד מיבעי ליה אימא ליפכא דהא קרא קמשמע הכי נעבד ממחובר: [דבתיב] אתכתיב על הכהנים

כג שביא דבר ניקף אתן מיבעי ליה אלא מר סבר אלא אתן ומחיר כלב לא שנא תלוש ומחובר: ואי משום בית ה'. אימא אפי' לגבוה דבית הוי מחובר אל בית שאם נתן לה בית לא תביא אתן אל בית שאם נתן לה בית בתנאה אחוב לקדישו לגזרך בנין בית: הכהן מיבעי ליה כו'. פרס אדומה שהיה בהה לבית שבחוצה בסר הוחיים דבתיב והוציא אותם אל מחוץ למחנה: הקוניס. נוסי וכר שעוסין ליפוי לבוחל: סילל לבית הקדשי מלבסות הקדמרי' בשקלים בפ' המרומה דבינן דנוי סוא מיתסר: פרכינן. דייקינן ומל דין ק"ו קרי ליה מיברכא משום דבלשון חיתמא אי: הזאה בפסח. מתא מת אחל שביעי אלו לבית בכתב בערב הפסח: דר"א. דן ק"ו לחומרא דקתני א"ר אליעזר ועליה אמר דן ומה בחיטה שהיא משום מלאכה דוחה אתם הפסח זו שמשום שבות אינו דוחה דין שבתדוחה ויוסף עליו ויתחייב בפסח ור"ע פרץ לו לקולא ועבר מפסח דקתני אמר לו ר"ע לו מילון מה הזאה המשום שבות אינו דוחה בשבת בחיטים המשום מלאכה היא אינו דין שלא הדהה אמאי ק"ו לקולא פריך: דתנן בפיס ר"ע בו'. משום דאיתיה דבריה דמיולא נקט ואיתיה לה הכא ומיהו אתקפתיה דבר בפח מאו הילוף דר'עקיבא קאתי ולכשיטי לרב סוגא בלא מילוף דדיה: פתם. בסוגא אלא בלא מילוף דר"ע לא סלקא לדעתא דר"ע דמדאיתיה ר"ע לא סלקא לדעתא דר"ע דמדאיתיה ר"ע ומיתר לא אדחיה אמאי מקובל וכא מר"ל עלמא סבר כבן בסולה דר"ע הוא דוחה שבת: ואיקר ליה תלמודא. מר"ל שבתבת סומנו סלכם ובעי למידן לאדבוריה ואתא ר"ע לארבוריה ואתיה ר"ע תזקה לא"ם שבת אלא בשאר מלאכות בלבון מילוף ודאין ק"ל שחיטה מבשלה דלא

דחייס דבתיב בתוכדו ואפי' בשבת אלא כי סיכי דמיתיב לר"ל לגיבוס למיתר כיון דקא ילוף הלי הדבר אלא אחדר לגיבוס מחוץ לגת לחוסה ולבכלתו מחוץ לחוסה בתוכדו בשבת בין בערבים בתוכדו ואפילו לחוסה בעם ר"ל ואמר לו עקיבא בשחיטה שבבתי בבמיטה תכא מיתתך ואמר לו ר"ע אל תבא לי מועד ולא במועד זה אל תבא דכיון דלגזוים וזכור מה בלמדתני סולה שבת כו' אלמא מעיים גמר ליה: בשבתתה לקמת חיטים מה הן ליקטות: לדדיוט מיבעי ליה מיבעי ליה אבל סיכה דאיתיתי בפיר דמי: אי לין ביטוי בנעבד: ואסר דלא מכני ליה ביטוי אלא דיבר בנעבד דלא מיסתר לכן דכיון דבעבד אלא בנעבד ולא בנעבד אלא בנעבד אלא בנעבד אל

אבניו ועציו ועפריו מטמאין בארן. ואפי' למ"ד ואין מוכדין לגברים ישראל וכיוצאי מוקי כגון שסתתום לכל אחן ואחן וכן פ"ס ז:

בית שבנאו מתחילה לעבוד"ם. פרש"י שתחילה בניינו לעבוד"ם וכיון שנודעין לו עוד ג' אמות מקלין עולה לו אם סיים בריכה: שרן אין מטמא במשא: שקן. לשון שרן: תורה אור נדה מטמאה במשא: שקן. דכתיב וכל הנוגע בכל כלי אשר יהיה בו ואם נשא אותם. ואע"פ שלא נגעו שאפי' סיו עשרה כלים בו: תזרם כמו דוה עד שיהא בכלל אשר משתתיו: **גמ'** דעביד ליה ב"ש. בגפנים שם: והא כמי נגיעותא. ואין דן דאסור לבטל מוכן לעבוד"ם: מקום שנפנה ביום. שלריך לנגיעות ואע"ג דמיומו כב' כרואה (ד' כב.) לא תימא במקום שיכא אחרת בלילה כביום אלא אומא דלרך שנפנה בו׳ שיכא נפרע מיומו וכשיומר שתנו מכמים עפה ושפמיים מ"מ מ"מ דמיומר שתנו מכמים לנגיעות וסכא ליכא לנגיעות דהוו ליה כני עכו"ם: סומי וסינגי. קוליס וכרקיעים: **מתני'** שלשם כתוס כן. לענין ביטול עכו"ם: כיצ. שתחילה בניינו לעבוד"ם ומיו מוכדין אם הבית עלומה: הכי זה לאסור. דכל הבית הוי עלומה: ואם זה אסור בלא מחיר עד שיבטלנו ביטול ממנו קלת ואם אל ישראל הוא אסור עולמים אבניו עצין ועפרין: סידו ובידו לעבוד"ם. בסיס בית בנוי לדירת אדם ובריכה לעבוד"ם ומטו בסיד ועשה בו ציורין לעבוד"ם: מטו מה מחידש. אם בא ישראל לבטלו מטל מה מחידש ומותר הבית ואע"פ שלא בטלו עכו"ם או אפי' הוא בא אל ישראל מומר אינן אלא אלא מידות ומסרו מידו׳ שבטל אסור בהנאה לעולם ובגמ' מוקי לה בגון שלא נתכוין מעולה אבל אם הסתתום לה עכו"ם לבטלו ואם כן אמר אחרי כן נאסר כל הבית ובעי עכו"ם לבטלו ואם הסתתום לה ישראל לאסור עולמית: הכנים להוכו עכו"ם. ואם הסתתום עכו"ם אלא לעבוד זלא הקלכו לאחמים ולבסוף אחרי כן נעשה הבנין. אבני בית מגולמין ובאו ותיכרו בקרקע: אע"פ שלא הסתתום. וקסבר תנא דידן עכו"ם אסורים מיד ואע"פ שלא מעבדה: לענין ביטול. בגב הסתתום הר תשיב ליה. דבון בגב בין הסתתום ביטלו אסור אם אל עכו"ם הוא ישראל אל אל ישראל אל אל לבטלו ואם אל ישראל אסור אם אל עכו"ם לבטלו: **מתני'** שלא אבנים הן. לענין ביטול עכו"ם: אבן מתחילה לבימוס. מקום מוכב עכו"ם אמוכים כלום עכו"ם ישראל: כרי זו אסורה. ואפי' לא הסתתם אלא ומובדין עכו"ם ולבסוף אבנים הן. לענין ביטול עכו"ם: אבן מתחילה לבימוס. מקום מוכב עכו"ם אמוכים הלכה עליה ומובדין ישראל הלכה לעבוד עליה עכו"ם לבטלה ולהסר ממנה מעט עד שתפגום ואם הוא סיתם אמוכה ומומרת: מומרת. ישראל מה אמרי' אוסרים: סידיה וכיוריה לעכו"ם. לרות ולהלן מוסכת שלא נעשה עכו"ם אלא סחידות: סעמיד עליה עכו"ם. לפי שעה ולא הקשה אם מהלן לבימוס וסילקה הרי זו מוסכת ואין לריכה ביטול: **גמ'** וכולה שבידו וכיוריו בגופה של אבן. שמקום בה לרבות אבן: ואם כן מאי דקא מיבעיא ליה: אי סיד ג' אלרבעה סזו. גבי בימוס אמר איכא אלמא קסבר תלוש ולבסוף חברו בתלוש דמי והאנן בנאו תנן בנאו אע"פ שלא השתחוה לו השתחוה אע"פ שלא בנאו א"ה הני שלשה ארבעה הוו כיון דלענין ביטול בנה והשתחוה חד קא חשיב ליה: **מתני'** שלש אבנים הן אבן שחצבה מתחילה לבימוס הרי זו אסורה שבידה וכיוריה לשון עכו"ם נוטל מה שסייר וכייר ומותרת העמיד עליה עכו"ם וסילקה הרי זו מותרת: **גמ'** א"ר אמי והוא שסייר וכייר בגופה של אבן הוא ומיתסר בית ובית לאו בגופיה לא עסיקינן דשייע והדר שייליה אלא כי איתמר דר' אמי לענין ביטול אותר ליאע"ג דסייר וכייר בגופה של אבן כי נטל מה שחידש שפיר דמי דמהו דתימא כיון שסייר וכייר בגופה של אבן כאבן שחצבה מתחילה לעכו"ם דמיא ותיתסר כולה קמ"ל: **מתני'** ג' אשרות הן אילן שנטעו מתחילה לשם עכו"ם הרי זו אסורה גידעו ופיסלו לשם עכו"ם והחליף נוטל מה שהחליף תחתיו עכו"ם ונטלה הרי זו מותרת: **גמ'** אמרי דבי ר' ינאי והוא שהבריך והרכיב בגופו של אילן והאנן גד ע ופיסלו תנן אלא כי אתמ' דר' ינאי לענין ביטול איתמ' דאע"ג דהבריך והרכיב בגופו של אילן כי נטל מה שהחליף שפיר דמי דמהו דתימא כיון דהבריך והרכיב בגופו של אילן כאילן שנטעו מתחילה דמי וליתסר כולה קמ"ל אמר שמואל המשתחוה לאילן תוספתיה אסורה מתיב ר"א גידעו ופיסלו לעכו"ם והחליף נוטל מה שהחליף גידעו ופיסלו אין לא גידעו ופיסלו לא אמ' לך שמואל האמני רבנן היא ושמואל דאמר כר' יוסי בר יהודה דאמ' אילן שנטעו ולבסוף עבדו אסור מתקיף לה רב אשי ממאי דר' יוסי בר יהודה ורבנן בתוספ' פליגי דלמא תוספת לדברי הכל אסור ובעיקרו פליגי דר' יוסי בר יהודה סבר עיקרו נמי אסור דכתי' ואשירידם תשרפון באש ורבנן סברי עיקר אילן שרי דכתיב ואשירידם תגדעון באיזהו אילן שגידעו אסור ועיקרו שרי הוי אומר אילן שנטעו ולבסוף עבדו וכי תימא הא דלא מתרצינן הכי איפוך רבנן לדר' יוסי בר יהודה ודר' יוסי בר יהודה לרבנן א"כ גידעו ופיסלו מאן קתני לה לא רבנן ולאר' יוסי בר יהודה אי רבנן בלא גידעו ופיסלו נמי הוספת אסורה אי ר' יוסי בר יהודה עיקר אילן נמי אסור אבע"א רבנן ואבע"א ר' יוסי בר יהודה אבע"א ר' יוסי בר יהודה כי קאמר ר' יוסי בר יהודה בלא גידעו ופיסלו עיקר אילן אסור בסתמא אבל גידעו ופיסלו גלי אדעתיה דבתוספת ניחא ליה בעיקר אילן לא ניחא ליה אבע"א רבנן גידעו ופיסלו איצטריכא ליה ס"ד אמינא כיון דעבד ליה מעשה בגופיה עיקר אילן נמי ליתסר קמ"ל: **מתני'** איזהו אשרה כל שיש תחתיה עכו"ם ר"ש אומר כל שעובדין אותה ומעשה בציר ן באילן שהיו עובדין אותו ומצאו תחתיו גר אמר להן ר"ש בדקו את הגל. הזה ובדקוהו ומצאו בו צורה אמר להן הואיל וצורה הן עובדין נתיר להן את האילן: **גמ'** איזהו אשירה והא אנן שלש אשרות תנן ה"ק שתים לדברי הכל ואחת מחלוקת דר"ש ורבנן איזו היא אשרה שנחלקו בה ר"ש וחכמים כל שיש תחתיה עכו"ם ר"ש אומר כל שעובדים אותה איזו היא אשרה סתם אמר רב כל שכומרים ישבין תחתיה ואין טועמין מפרותיה ושמואל אמר אפי' אמרי הני תמרי לבי נצרפי אסור דרמ' בי שיכרא ושתי ליה ביום אידם אבר אמיר אמרו לי סבי דפומבדיתא הלכתא כשמואל: **מתני'**

גדעו ופיסלו אין לא גדעו ופיסלו לא. דומיא דה דלא מבני גדעו ופיסלו אע"פ שלא הסתתום אע"פ שלא גדעו דמבני לעיל (דף מז:) גבי בית ואין לפרש מכום דשמואל ליה הך שיעוראי מכום דקא פליג עליה דרב ואמר דבית הוי כמתוכר ולעיל אמי ליכא למימר לשמואל בנה אע"פ שלא הסתתום כו׳ דבפ׳ גמר הדין (ד׳ מז.) מסיק לשמואל הכ"ע בקבר בנין ואסיב ליה תנוס ונתם ומדמי קבר לעכו"ם וי"ל דסיים עמה דלא מבני ליה הכא כדלעיל דודאי יש מילוק בין אילן לבית דאילן אכול מוכרס בקרקע בטלה תפיסתו כדפריסת לשל סולכך גידוש ופיסול בלא הסתתוא ודאי לא הוי מועיל כ"כ אפי' למ"ד כו"ם של עכו"ם אסור מיד היינו בדבר תלוש דבתיב אפיקי אלהיהם כיון שפסלו נעשה לו אלוה אבל זה אסור מחוכר ואין דעתו שיהיה עכו"ם רק מה שהיא אילן לאוסרו בלא הסתתוא וכבר נמי מלינו דאסרינן ליה לתלוש גבי הסתתוא דאמר (חולין ד' טז.) בשביל שיודע בהתוכ אבי זה בבי יוחן ואילוך דבר הנשבר בקרקע חשבינן למחובר דאי לא תימא הכי לא מצינו שום זבע בלא הכשר ומלאה דלא דמי דהתם הפיות מיהא תלונין ואע"ג דהכשרא מחובר מתכשרי אבל פיות שבאילן אבל מחובר וקל להכין ואי דלא מצני ליה נדעו ופסלו אינטריכ"ל ליה דמבני במקבת דשייריא דתיקה הוא ויתה ליה לאקומי מתני' בכבנן דשמואל בר' יוסי בר יהודה: לא

מתני' כרי זו אסורה. עד שיבטלו העבו"ס: גידו. עכו"ס לו ישראל לעכו"ם לעבוד עכו"ם לעבוד הגידולין שיגדלו בו מעתה ואוה דבר היה נעוע בשבת ישראל ליהנות ממנו: נוטל מה שהחליף. ואוכלו כדין אשרה ועיקרו מותר בהנאה: **גמ'** ואזל שהכניס בנוסו. מאוהב הכרכם ובכרכם היה תלינהו ודא"ל הכי גידולין הוה אור בטשטשין מתחילה לכך דלו לו הכי תפי' מיהוה לא מיתסר: גידעו תנן. מבוס מעבה פורתא שיהו בעצמא לבכירא מיתסר: לענין ביטולא אימתר. ולא לענין תחילת איסור לומר שאם לא הכניס בגופו לא יהא לריך ביטול אלא אבטול קלו דבי מבטל ליה ישראל: סיבבסבי אע"ג דעשה מעשה בגופו של אילן: אמר לך שמואל. תלמודא מסדר הכי מני שמואל לתרוצי: הא מני רבנן היא. דקיימי עליה דר' יוסי בר יהודה ואמרי אילן שנטעו ולבסוף עבדו מותר סלקה גידעו ופיסלו הוא בטעוה מתחילה לכך דמעוה שנטעו מתחילה לכך אילן כאילן שנטעו מתחילה דמי ולייתסר כולה קמ"ל אמר שמואל המשתחוה לאילן תוספתיה אסורה מתיב ר"א גידעו ופיסלו לעכו"ם והחליף נוטל מה שהחליף גידעו ופיסלו אין לא גידעו ופיסלו לא אמ' לך שמואל האמני רבנן היא ושמואל דאמר כר' יוסי בר יהודה דאמ' אילן שנטעו ולבסוף עבדו אסור מתקיף לה רב אשי ממאי דר' יוסי בר יהודה ורבנן בתוספ' פליגי דלמא תוספת לדברי הכל אסור ובעיקרו פליגי דר' יוסי בר יהודה סבר עיקרו נמי אסור דכתי' ואשירידם תשרפון באש ורבנן סברי עיקר אילן שרי דכתיב ואשירידם תגדעון באיזהו אילן שגידעו אסור ועיקרו שרי הוי אומר אילן שנטעו ולבסוף עבדו וכי תימא הא דלא מתרצינן הכי איפוך רבנן לדר' יוסי בר יהודה ודר' יוסי בר יהודה לרבנן א"כ גידעו ופיסלו מאן קתני לה לא רבנן ולאר' יוסי בר יהודה אי רבנן בלא גידעו ופיסלו נמי הוספת אסורה אי ר' יוסי בר יהודה עיקר אילן נמי אסור אבע"א רבנן ואבע"א ר' יוסי בר יהודה אבע"א ר' יוסי בר יהודה כי קאמר ר' יוסי בר יהודה בלא גידעו ופיסלו עיקר אילן אסור בסתמא אבל גידעו ופיסלו גלי אדעתיה דבתוספת ניחא ליה בעיקר אילן לא ניחא ליה אבע"א רבנן גידעו ופיסלו איצטריכא ליה ס"ד אמינא כיון דעבד ליה מעשה בגופיה עיקר אילן נמי ליתסר קמ"ל: **מתני'** איזהו אשרה כל שיש תחתיה עכו"ם ר"ש אומר כל שעובדין אותה ומעשה בציר ן באילן שהיו עובדין אותו ומצאו תחתיו גר אמר להן ר"ש בדקו את הגל. הזה ובדקוהו ומצאו בו צורה אמר להן הואיל וצורה הן עובדין נתיר להן את האילן: **גמ'** איזהו אשירה והא אנן שלש אשרות תנן ה"ק שתים לדברי הכל ואחת מחלוקת דר"ש ורבנן איזו היא אשרה שנחלקו בה ר"ש וחכמים כל שיש תחתיה עכו"ם ר"ש אומר כל שעובדים אותה איזו היא אשרה סתם אמר רב כל שכומרים ישבין תחתיה ואין טועמין מפרותיה ושמואל אמר אפי' אמרי הני תמרי לבי נצרפי אסור דרמ' בי שיכרא ושתי ליה ביום אידם אבר אמיר אמרו לי סבי דפומבדיתא הלכתא כשמואל: **מתני'**

מסורת הש"ס אנ[שבת פב.] בנ[עי' חוס' נעיל יג.ד"ה אבל] גבכרכי' ד' סב. ד"[כמשנה שמשנין ובפי' סר"ב וכתוי"ט ע"ש] איתא וכיירה וכן איתא בערוך ערך כייר ד"[מעילה כ. חולין טז.] ון[נעיל מת:] ז[וע"ע חוס' שבת פב: ד"ה אבניו] ח[נעיל יט:] שאם סדיכור וגם דיבור אחת"ז שייך לדף מח.

עין משפט נר מצוה ע [למיי' פ"ז מס' אבות הטומאה הל"ב סוס"ע ח"ה כי' ג סעיף יב **עא** [למיי' פ"ט מס' עכו"ם הל' ו מה טוס"ע י"ד סי' קמג סעי' ח **עב** [למיי' פ"ח מס' עכו"ם סמג לאוין ד סמג שס טוס"ע י"ד סי' קמה סעי' ט **עג** [למיי' פ"ח מס' עכו"ם הל' ו סעיף ג **עד** [למיי' שם סי' ט טוס"ע שם סעיף ד **עה** [למיי' שם סי' ט טוס"ע שם סעיף ה **עו** [למיי' שם סי' ד טוס"ע שם סעיף ד

מסורת הש"ס אנ[לעיל מב: מו.] בנ[לעיל מה:] ג[תוספ' פ"ז] עירובין עט:

עין משפט נר מצוה עז [למיי' פ"ב מס' עכו"ם ה"ג סמג לאוין מה טוס"ע י"ד סי' קמה ס"ו **עח** [למיי' שם ס"ג טוס"ע שם ס"ל **עט** [למיי' שם ס"ג סמג שם טוס"ע שם **פ** [למיי' שם ס"ג וסמג שם טוס"ע י"ד סי' קמב ס"ג

לא יסב בצילה. ולא דמי לצילו של סיכה [פסחים ד' כו.] דסתם סיכה לתוכו עשוי לכל מקום עשויה לעבוד ע"ז אמרה דעבו"ם שאני: **ראי** דאיכא דאיכא מהריגה. פי' קלרכזה דאי בעינן למימר אפי' אדון ויחר א"ל לין לדבר סוד: **ורבנן** סברי זה וזה גורם מותר. פי' רבינו שמואל וע"מ שבריו דבנן דיקום דיומם סתמא דלא מי דסכא אם זבל נגיים המנסב לגדל ולהתלוף זבל הקרקע נמי מסוא על סיתר מהני לגדל ולהתלוף אבל לגורם דלא הייטי' מכולו אסור שהותה הנאה שבאל עובדי לגבון מן סתמה מן הקרקע עובד ולילה נמי לא תתר סיתר גורם עמו לגבון מן סתמה נמצאת כל הנאת הכל לאיסור ודמי בפיר לפרס מנסמה בכרשיני היתר ובל עבו"ם כיתר בכרשים הוצילו לפשט בפרס ונקרלזה זה גורם: **דתם** דקאזיל לאיסור. פי' בקונט' דלאבדה מתקנין וכבר בטלה וזהי בעבו"ם שנסתבדה מאילוים ובקבר בה עובדת דלמ"ד [לעיל מא:] עבו"ם בנסתבדה מאילוים אסורה היקבי ואפי' לאחר דבריי נמי הא אין מבטל ובראבל כו"ם של עבו"ם ושוד דבבל ישראל נמי אייבי רבי יוסי מדמייתי לאיס (לעיל דף מד.) מעגל ממפלגת בסיה של ישראל ועבו"ם בל בראבל אינם בטל עולמית לבן נראה לוי דקאזיל לאיסור דלא שבים שיבא לזיבול בזרעי לרוח שלוקבוסל כ"כ ביחד ומ"מ אפי' בבי הלי גוזרו אייסי רבנן: **נוטעין** ויחור בל עולם. וקמ"ל דלא גזרינן יחור אטו גוזו דבייחו: לא שייך ביה עולם: **ואין** נוטעין לגוזו בל עולם. פ"ל דבאיסור נטיעה לגוזו לבתחילה נמי לא שליגי רבנן דאי פליגי וסרו א"כ לדידהו אמאי עולם בכריסה יעשו אותם ויסיס סיולא מסם זה וזה גורם ודוחק לומר דאיירי בתם בסלין דאין ליטע אלא ודאי בדיעבד פליגי ובא ר' יוסי לאמוטינן אתם נטעוה אף בדיעבד כל סגדל ממנו אסור וכדמפרש טעמא מפני סטוא דמשמע אבל עולם לבתחילה גוזו אגוז של עולם דאיעבד אסורים הפירות ואם דבקו אין נוטעין אחר יחור ואין נוטעין אלא: סיפא אין נוטעין: שם

יוסי אומר אף לא ירקות בימות הגשמים מפני שהנבייה נושר. עליהן והוה להן לזבל: **גמ'** למימרא דר' יוסי סבר זה וזה גורם אסור ורבנן אמרי זה וזה גורם מותר הא איפכא שמעינן להו דתנן ר' יוסי אומר שוחק וזורה לרוח או מטיל לים אמרו לו אף הוא נעשה זבל ונאמר לא ידבק ביבך מאומה בן החרם קשיא דרבנן אדרבנן קשיא דר' יוסי אדר' יוסי בשלמא דר' יוסי אדר' יוסי לא קשיא התם דקאזיל לאיבוד מתיר הכא דלא קאזיל לאיבוד אסור אלא דרבנן א־רבנן קשיא איפוך ואבע"א לא תיפוך דר' יוסי כדשנין דרבנן כדאמר רב מרי בריה דרב כהנא המה שמשביח בעור פוגם בבשר הכא נמי מה שמשביח בגבוה פוגם בצל וסבורר' יוסי זה וזה גורם אסור (והתניא) ר' יוסי אומר נוטעין יחור של ערלה ואין נוטעין אגוז של ערלה מפני שהוא פרי ואמר רב יהודה אמר רב. מודה ר' יוסי שאם נטע והבריך והרכיב מותר ותניא נמי הכי מודה ר' יוסי שאם נטע והבריך ר' יוסי אומר אף לא ירקות בימות הגשמים מפני שהנבייה נושר עליהן והוה לזבל: **גמ'** לא ישב בצילה פשיטא אמר רבב"ח א"ר יוחנן לא נצרכה אלא לצל צילה מכלל דבצל קומתה אם ישב לא דאפי' לצל קומתה נמי אם ישב טמא לא דאפי' לצל צילה לא ישב איכא דמתני לה אטיפא ואם ישב טהור שפיטא אמ' רבב"ח א"ר יוחנן לא נצרכ' אלא לצל קומתה מכלל דלצל צילה דאפילו לבתחילה ישב לא הא קמ"ל דאפילו. לצל קומתה אם ישב טהור: ולא יעבור תחתיה ואם עבר טמא מ"ט אי אפשר דליכא תקרובת עבו"ם מני ר' יהודה בן בתירא היא דתניא ר"י בן בתירא אומר מניין לתקרובת עבו"ם שמטמא באהל שנאמ' ויצמדו לבעל פעור ויאכלו זבחי מתים מה מת מטמא באהל אף קרובת עבו"ם מטמ' באהל: היות גוזלת את הרבים ועבר תחתיה טהור: איבעיא להו עבר או עובר ר' יצחק בן אלעזר משמיה דחזקיה אמר עובר ור' יוחנן אמר אם עבר ולא פליגי הא דאיכא דירכא אחריני' הא דליכא דירכא אחרינא א"ל רב ששת לשמעיה כי מטית להתם אחרחיטני היכי דמי אי דליכא דירכא אחרינא ל"ל אחרחיטני מישרא שרי ואי דאיכ' דירכא אחרינא כי אמר אחרחיטני מי שרי לעולם דליכא דירכא אחרינא באדם חשוב שאני: **מתני'** זורעין תחתיה ירקות בימות הגשמים אבל לא בימות החמה והחזירין לא בימות החמה ולא בימות הגשמים: ר' יוסי אומר אף לא ירקות בימות הגשמים מפני שהנבייה נושר עליהן והוה לזבל: **גמ'** למימרא דר' יוסי סבר זה וזה גורם אסור ורבנן אמרי זה וזה גורם מותר הא איפכא שמעינן להו דתנן ר' יוסי אומר שוחק וזורה לרוח או מטיל לים אמרו לו אף הוא נעשה זבל ונאמר לא ידבק ביבך מאומה בן החרם קשיא דרבנן אדרבנן קשיא דר' יוסי אדר' יוסי בשלמא דר' יוסי אדר' יוסי לא קשיא התם דקאזיל לאיבוד מתיר הכא דלא קאזיל לאיבוד אסור אלא דרבנן א־רבנן קשיא איפוך ואבע"א לא תיפוך דר' יוסי כדשנין דרבנן כדאמר רב מרי בריה דרב כהנא המה שמשביח בעור פוגם בבשר הכא נמי מה שמשביח בגבוה פוגם בצל וסבורר' יוסי זה וזה גורם אסור (והתניא) ר' יוסי אומר נוטעין יחור של ערלה ואין נוטעין אגוז של ערלה מפני שהוא פרי ואמר רב יהודה אמר רב. מודה ר' יוסי שאם נטע והבריך והרכיב מותר ותניא נמי הכי מודה ר' יוסי שאם נטע

מתני' לא ישב בצילה ואם ישב טהור ולא יעבור תחתיה ואם עבר טמא היתה גוזלת את הרבים ועבר תחתיה טהור: **גמ'** לא ישב בצילה פשיטא אמר רבב"ח א"ר יוחנן לא נצרכה אלא לצל צילה מכלל דבצל קומתה אם ישב טמא לא דאפי' לצל קומתה נמי אם ישב טהור והא קמ"ל דאפי' לצל צילה לא ישב איכא דמתני לה אטיפא ואם ישב טהור שפיטא אמ' רבב"ח א"ר יוחנן לא נצרכ' אלא לצל קומתה מכלל דלצל צילה דאפילו לבתחילה ישב לא הא קמ"ל דאפילו. לצל קומתה אם ישב טהור: ולא יעבור תחתיה ואם עבר טמא מ"ט אי אפשר דליכא תקרובת עבו"ם מני ר' יהודה בן בתירא היא דתניא ר"י בן בתירא אומר מניין לתקרובת עבו"ם שמטמא באהל שנאמ' ויצמדו לבעל פעור ויאכלו זבחי מתים מה מת מטמא באהל אף קרובת עבו"ם מטמ' באהל: היות גוזלת את הרבים ועבר תחתיה טהור: איבעיא להו עבר או עובר ר' יצחק בן אלעזר משמיה דחזקיה אמר עובר ור' יוחנן אמר אם עבר ולא פליגי הא דאיכא דירכא אחרינא' הא דליכא דירכא אחרינא א"ל רב ששת לשמעיה כי מטית להתם אחרחיטני היכי דמי אי דליכא דירכא אחרינא ל"ל אחרחיטני מישרא שרי ואי דאיכ' דירכא אחרינא כי אמר אחרחיטני מי שרי לעולם דליכא דירכא אחרינא באדם חשוב שאני: **מתני'** זורעין תחתיה ירקות בימות הגשמים אבל לא בימות החמה והחזירין לא בימות החמה ולא בימות הגשמים: ר' יוסי אומר אף לא ירקות בימות הגשמים מפני שהנבייה נושר עליהן והוה לזבל: **גמ'** למימרא דר' יוסי סבר זה וזה גורם אסור ורבנן אמרי זה וזה גורם מותר הא איפכא שמעינן להו דתנן ר' יוסי אומר שוחק וזורה לרוח או מטיל לים אמרו לו אף הוא נעשה זבל ונאמר לא ידבק ביבך מאומה בן החרם קשיא דרבנן אדרבנן קשיא דר' יוסי אדר' יוסי בשלמא דר' יוסי אדר' יוסי לא קשיא התם דקאזיל לאיבוד מתיר הכא דלא קאזיל לאיבוד אסור אלא דרבנן א־רבנן קשיא איפוך ואבע"א לא תיפוך דר' יוסי כדשנין דרבנן כדאמר רב מרי בריה דרב כהנא המה שמשביח בעור פוגם בבשר הכא נמי מה שמשביח בגבוה פוגם בצל וסבורר' יוסי זה וזה גורם אסור (והתניא) ר' יוסי אומר נוטעין יחור של ערלה ואין נוטעין אגוז של ערלה מפני שהוא פרי ואמר רב יהודה אמר רב. מודה ר' יוסי שאם נטע והבריך והרכיב מותר ותניא נמי הכי מודה ר' יוסי שאם נטע

שאם נטע והבריך והרכיב מותר וכי תימא שני ליה לר' יוסי בין שאר איסורין לעבו"ם ומי שני ליה והתניא שדה שנזדבלה בזבל עבו"ם וכן פרה שנתפטמה בכרשיני עבו"ם תני חדא לשדה תזרע פרה תשחט ותניא אידך שדה תבור ופרה תרוה מאי לאו הא ר' יוסי והא רבנן לא הא ר"א והא רבנן הי ר"א ורבנן אילימא ר"א ורבנן דשאור דתנן אשאור של חולין ושל תרומה שנפלו לתוך העיסה לא בזה כדי לחמץ ולא בזה כדי לחמץ ונצטרפו והימצו ר"א אומר אחר הא־רון אני בא והכ"א בין שנפל איסור לכתחילה ובין שנפל איסור לבסוף אינו אסור עד שיהא בו כדי לחמץ ואמר אביי לא שנו אלא שקדם וסילק את האיסור אבל לא קדם וסילק את האיסור אסור וממאי דטעמא דר"א כדאביי דלמא טעמא דר"א משום דאחר אחרון אני בא א־אי גמיר באיסורא אסורה ואי גמיר בהיתא מותרין ביסלקיה ובין לא סלקיה אלא ר"א ורבנן דעצים דתנן בנטל הימנה עצים אסורה בהנאה הסיק בה את התנור חדש יותץ ישן ויוצן אפה בו את הפת אסורה בהנאה נתערבה באחרים כולן אסורות בהנאה ר"א אומר יולך הנאה לים המלח אמרו לו אין פדיון לעכו"ם רבנן דפליגי עליה דר"א מאן ניהו אילימא רבנן דעצים אחמורי מחמרי אלא רבנן דשאור אימר דשמעת להו לרבנן דמקולי בשאור בעכו"ם מי מקילי אלא לעולם הא ר' יוסי והא רבנן ר' יוסי לדבי יהם דרבנן אמר להו לדידי זה וזה גורם מותר לדידהו דאמריתו זה וזה גורם אסור אודו לי מיהת אף ירקות בימות הגשמים ורבנן כדאמר רב מרי בריה דרב כהנא אמר רב יהודה אמר שמואל הלכה כר' יוסי: ההוא גינתא דאזדבל בזבלא דעבו"ם שלח רב עמרם קמיה דרב יוסף א"ל הכי אמר רב יהודה אמר שמואל הלכה כר' יוסי:

מתני'

שאם נטע והבריך. אם הבריך לו הרכיב יימות של ערלה זקן מותרים פירותיהן מיד לע"פ שלא מלאו לבן שני עלה זה וזה גורם מותר וס"ג אמרינ' בעלמא ג־לדה שסיבה בזקנה בטלה לגמרן אחר אם נטע אגוז של עלה שכוח איסור הנאה ולכסיגדל ונעשה שטיעה הבריכה והרכיבה בחלין דסיתר מותר דלמון פירות שטוען אחר זמן בחלין נמי ס"ל בחלין של סיתר וקשיא לי בלא הבריך ובלא הרכיב נמי תיבא זה זה גורם אגוז דאיסור וקרקע דסיתר: נמי ליה לרבי יוסי בין עבו"ם לשאר איסורין. דאע"ג דבשאר איסורין זה וזה גורם מותר ס"ל הכא אסור: בכרשיני עבו"ם. של הקרובת עבו"ם אז נעבדוה: תבור. עד שהבלה ממנה כל שכח הזבל: ותבא בוסר ולא יזרענה: תרוה. תיכתב: מאי לאו הא. דקתני בדה תיזרע ר' יוסי סיא דמשעינן ליה דאמר גבי עלה זה וזה גורם מותר ס"ג תיזרע והזרעים גדלים ע"י זבל דאיסור וקרקע דסיתר דלא שאני ליה בין עבו"ם לשאר איסורין וקשיא אמתני' ופרה הי. תני ותיבלה שלא סיא פיתה בדילה קודם לכן ע"ג שאר אכילו: והא. דקתני בדה תבור רבנן סיא דאמרי אף סיא נעשית זבל כו' וכל דכרי מתני' זורעין התחיה ירקות הא שינן ליה מה שמבטיח בגבייה פוגם בבל: הא ר"ח ודא רבנן. אגוז אסור ס"ל בדקתני מתני' ולא מבטח שוחק וזורה הא שינן ליה בין עבו"ם לשאר איסורין: אחר של חולין. ומאחר לאחר של תרומה: בנפלו לתוך עיסה. של חולין: כדי לחמץ. עיסה זו: אחר לאחרון אני בא. אומר בנפל אמרון אם של חולין נפל לתרון ביטל את הראשון ומותר לזרעים ואם של תרומה נפל לאחרון אסור לזרעים: ואמר אביי ר"ש. דאמר"א אם אחרון חולין ומותר אגוז קדם וסילק את האיסור אסור אם נפל אחרון אינו אסור: אמר אביי ר"ש. אם אחרון חולין ומותר אגוז קדם וסילק את האיסור קודם נפילתו אבל זה שבטלה בה ליכא לאיסור אמר אביי דאמר אביי מלמטה לאיבוד לא בדבר אחר: אם אחר לאחרון אני בא. אומר בנפל אמרון אם של חולין נפל לתרון ביטל את הראשון ומותר לזרעים ואם של תרומה נפל לאחרון אסור לזרעים: ואמר אביי ר"ש. דאמר"א

ארג בו אם כנגד אסור כאגאם. בירושלמי דפירקין פריך מ"ם מיין אסור שבו וכסי איתמא סתם א"ר תני כד נתתיה מן חליפא אשכחי' ר' יעקב בר אחא ויהיב מקצי נטל הימנה ברכר אסור בסנייה ארג בו אם כנגד אסור בכאגאם. ולמיני דפירקין ומכר חוץ מדמאי יין נסך שבו דס"ל יומכר חוץ מדמאי לעכו"ם חוץ מדמאי ומכר כולו כר אחא תני קשיתא תני קשיתא מאי כדון תמן אין דיך כ"א ליקח מן העכו"ם ברם הכא דיך כ"א ליקח כנגד מן העכו"ם פי' ולפיכך אסור למוכרו לעכו"ם אין דיך ליקח מן העכו"ם יין וכן י"ל באפם בו אם הפם דיך ליקח פת מן העכו"ם:

שקוק ד' זוזי כו'. ולמוכרן כל אחד בפני עצמו אמר לו כן כדפירש רש"י: **לא** דכ"ע עובדין לשבריס. פי' בקונט' והא דאמר שמואל ברים פירקין (ד' מא.) ואפי' שברי עכו"ם מותרין בהנאה למוצאן אתם לא חזיק דשברים מאוליים דאמרינן עכו"ם שברן וכסא מייני בראיסוס שנשברים ולא שברים עכו"ם וקשה הא"ב מאי מקשה לעיל (דף מח:) לרשב"ל מרחם דגון שאני התם אלא אמר עכו"ם דהא רשב"ל ושמואל קמו אחד מיסה בשברי עכו"ם לכן נראה לפרש דהכא מייני שדרכם לשבר קיסמין ומעפיס הדיר ואין מניחין לעובד' בכך ולכך יש לאסור הקיסמין המפלים ממנה זעזר י"ל דהתם מייני בשברים שמצאן לבדן בלא עיקר עכו"ם אבל הכא מייני שכל השברי' ביחד ובכסי"ג אמר מודבין לשבריס ומ"מ לפי זה קשיא מאי פריך לעיל מרחם דגון דהתם הוו התם כל השברים יתר אבל התם לא היה דרכם לשבר וא"כ אפי' עיקר עכו"ם קיים מותרת דמיתר אמר איסי לא אלא הכא שתים:

הדרן עלך כל הצלמים

רבי ישמעאל: **אפילו** תרתי נמי ליתסרו. מ"ם דסוס מנו למימר אפי' חדא נמי ליתסר אלא משום דכמתני' נקט שתים מותרות נקט נמי הכא שתים: במקורבות

אסורה ושפאיה מותרין וישראל ששיפה עכו"ם לצורכו היא ושפאיה אסורין איתמר עכו"ם בין לצורכה בין לצורכו היא וקיסם ושמואל אמר עכו"ם אינה בטלה אלא דרך גדילתה אדרבה דרך גדילתה מי מבטלה אלא ה"ק אין עכו"ם צריכה לבטל אלא דרך גדילתה ליכא בהא קמיפלגי דרמ"ם עובדין לשברין ומ"ם אין עובדין לשברין דכ"ע עובדין לשברין והכא בשברי שברים קמיפלגי מ"ם שברי שברים אסורין ומ"ם שברי שברים מותרין ואיבע"א דכ"ע שברי שברים מותרין והכא 'בעכו"ם של חוליות ובהדיוט שיכול להחזירה קמיפלגי מ"ם כיון דהדיוט יכול להחזירה לא בטילה ומ"ם אין עכו"ם בטילה אלא דרך גדילתה דהיינו אורחיה הא לאו גדילתה היא ואין צריכה לבטל:

הדרן עלך כל הצלמים

רבי ישמעאל אומר שלש אבנים זו בצד זו בצד מרקולים אסורות ושתים מותרות והב"א שנראות עמו אסורות ושאין נראות עמו מותרות: **גמ'** בשלמא רבנן קסברי עובדין לשברים נראות עמו דאיכא למימר מינה נפל אסורות שאין נראות עמו מותרות אלא ר' ישמעאל מאי קסבר אי עובדין לשברין אפי' תרתי נמי ליתסר אי אין עובדים לשברים אפי' תלת נמי לא אמר רב יצחק בר יוסף א"ר יוחנן בירודע שנשרו ממנו דברי הכל אסורות ואפי' למ"ד אין עובדין לשברים ה"מ עכו"ם דלאו היינו אורחיה אבל הכא דמעיקרא תבורי מתברי היינו אורחיה כי פליגי בסתמא במקורבות

עין משפט נר מצוה פד

פד ר"מוי' סס סי"ד טוש"ע סס סעיף ג פן ומוי' פי"ד מס' מאכלות אסורות סי' כט סמג לאוין קלד קמח טוש"ע י"ד סי' קלד סעיף ב פז ר"מוי' פ"ח מס' עכו"ס סי"ל סמג לאוין מס טור וש"ע י"ד סי' קמו סע"ז פח ר"מוי' סס סע"א ר"מוי' פ"ז סס סי"ז סמג סס טוש"ע י"ד סי' קלט

מתני' ר' נטל ממנה עצים אסורין בהנאה הסיק בהן את התנור אם חדש יותץ ואם ישן יוצן אפה עוז את הפת אסורה בהנאה נתערבה באחרות כולן אסורות בהנאה ר"א אומר יויליך הנאה לים המלח אמרו לו אין פדיון לעכו"ם דנטל הימנה ברכור אסור בהנאה ארג בו את הבגד אסור בהנאה נתערב באחרים ואחרים באחרים כולן אסורין בהנאה ר"א אומר יויליך הנאה לים המלח אמרו לו אין פדיון לעכו"ם: **גמ'** יוצריכא דאי אשמעינן קמייתא בהא קא"ר אליעזר משום דבעידנא דקא גמרא פת קלי ליה איסורא אבל כרכור דאיתיה לאיסורא בעיניה אימא מודי לרבנן ואי אשמעי' כרכור בהא קאמרי רבנן אבל פת אימא מודו ליה לר"א צריכא א"ר חייא בריה דרבה בר נחמני אמר רב חסדא אמר זעירי הלכה כר"א א"ר אמר רב חסדא אמר לי אבא בר רב חסדא הכי אמר זעירי הלכה כר"א אמר רב אדא בר אהבה לא שנו אלא פת אבל חבית לא ורב חסדא אמר אפי' חבי' מותר' ההוא גברא דאיתערב ליה חביתא דיין נסך בחמריה אתא לקמיה דרב חסדא אמר ישקול ארבע זוזי ושדי בנהרא ונשתרי לך: **מתני'** כיצד מבטלה אפי' עלה ה"ז בטלה שיפה לצורכה אסורה שלא לצורכה מותרת: **גמ'** אותן שפאין מה תהא עליהן פליגי בה רב הונא (אור' חייא) בר רב חד אמר אסורין וחד אמר מותריתני' כמ"ד מותרין דתניא עכו"ם ששיפה עכו"ם לצורכו היא ושפאיה מותרין וישראל ששיפה עכו"ם בין לצורכה בין לצורכו היא ושפאיה אסורין איתמר עכו"ם שנשתברה רב אמר יצריך לבטל כל קיסם גדילתה מי מבטלה אלא ה"ק אין עכו"ם צריכה לבטל אלא דרך גדילתה ליכא בהא קמיפלגי דרמ"ם עובדין לשברין ומ"ם אין עובדין לשברין דכ"ע עובדין לשברין והכא בשברי שברים קמיפלגי מ"ם שברי שברים אסורין ומ"ם שברי שברים מותרין ואיבע"א דכ"ע שברי שברים מותרין והכא 'בעכו"ם של חוליות ובהדיוט שיכול להחזירה קמיפלגי מ"ם כיון דהדיוט יכול להחזירה לא בטילה ומ"ם אין עכו"ם בטילה אלא דרך גדילתה דהיינו אורחיה הא לאו גדילתה היא ואין צריכה לבטל:

הדרן עלך כל הצלמים

רבי ישמעאל: זו כלי זו. וכ"ם אחת ע"ג שתים דוסו שיקר מרקולים ותחילתו: כלי מרקולים. מרקולים גדול שבכר עבדוהו וזקנו עליו אבנים ברבים: שתים מותרות. וגבמ' מפ' טעמא: שנראות עמו. דגראה כשאלו משם אסורות בין ג' בין שתים: ושאין נראין עמו. אין סמוכות לו מותרות ואפי' ג': **גמ'** עובדין לשברים. כל סאבני' דמזקות סם נתוספו על המרקולים ונעשה עכו"ם גדול ובשאלו שכתוב שוו שברי עכו"ם ובפני לא תשיב לכו תקרובת אלא עכו"ם בפני עצמה: מעיקרא תבורי מיהבני. שאינן מתוברות ודרכן ליפול: במקורבות

מסורת הש"ס [אנ"ע וחיי"] בגעיל מב. [תוספתא פ"ז] גרוע ל מא: לקמן נג:] דע' במברס"ל הבס"ר לי נמי [ו"וע"ע תוס' יבמות פא: ד"ס כולן וחו' לקמן סה. ד"ס שמעת] זכר עוד ע' כו' שיין אחר לא אלא נפשה ל"ס

מסורת הש"ס

[ב"ק מ"ס כה:] בפסחים קד. [לקמן נב:] דגעיל מב. [תוס' ס"ע ע"ס] הע"ל הגבוסה [תוס' מד פסוק יג] [ו"וע"ע תוס' סנהדרין סד. ותוס' ס"מ כה: ד"ה כתבי] [ו"וע"ע תוס' שבת קמט. ד"ס ודיוקי] [לקמן נח:]

עין משפט נר מצוה ב

לאוין' פ"ח מס' עכו"ס ס"ט סמג לאוין מס עוש"ע י"ד סי' קלט סעיף ג

במקורבות. כגון בשתים ומתי אמה: מרוחקות. כד' אמות דומתי דלאו מייניה נפל: עושין מרקוליס קטן. כלומר דרכן לעשות כן: נראות עמו. מקורבות אם אין נראות עמו מותרות דלאו מייניה נפל: אבנים שבכו. היינו בידוע: נראות עמו. אכתי הוה עכו"ם: אין נראות עמו. הוו לכו שבנים: חני שנמצאו. נראות עמו אסורות בממותורה אור נפל ודברים דמרקולים ודלאי לאסורין דלאמרן: אין נראות עמו מותרות. דלאו מייניה נפל: וסבר ר' ישמעאל שתים. בתוך הרבע אמותיו מותרות: וכתניא ר' ישמעאל אומר שתים בתפיסה לו. וסתם תפיסה ד' אמות וקתני אסורות: בתפיסה אחת. כא בתפיסה אחת אין הפסק בינם למרקוליס ואסורה כין לר' ישמעאל כין לרבנן דכל תוך ד"א נראות עמו קרי ליה וכבלם מרוחקות הוא דפליגי וכא דאוקומנא לעיל פלוגתייהו בתוך ד' אמות ור' ישמעאל שתים מותרות ורבנן ג' נמי מותרות בשתי תפיסות בדמפרש: דאיכא גובסה. תל מפסיק בינם למרקוליס דהוי להו כמרוחקות דליכא למימר מיני' נפל דאיכא לר' ישמעאל שתים מותרות אבל ג' אסורות דעושין מרקוליס קטן בצד מרקוליס גדול: כה"ג. זו בלד זו: עיקר מרקוליס. תחילתו אבל קטן הנעשה בצד הגדול עובדין לו כל כך: ס"ג אמאי קרי ליה כגן של קדושים דלא מיסתבל בלורתא דזוזא: מיניון לתקרובת כו'. וכסי מקרובים מינהו דבזוזקא אבן המרקוליס זו היא עבודתה הילכך לאו עכו"ם עצמה היא דתיסבי להו בכיעול: כעין פנים. זמנים שבמקדש הוא דהוה תקרובת כדכתיב (שמות כב) זובח לאלהים יחרם בלתי לה' לבדו ולאמת דומה כלפנים קרי זבח עכו"ם ואינם אין עובדין לסם כפנים: מוקרות

במקורבות אסורות. פי' הקונט' מקורבות מאד כגון בשתים אמה דמיניה נפל ומרוחקות כלומר בתוך ד"א מותרות דלאו מייניה נפל וכסמוך פי' בתפיסה אחת שאין הפסק בינם למרקוליס ואסורים לכ"ע דכל תוך ד"א נראות עמו קרי לסם ופלוגתייהו דלעיל בתוך ד"א כב' תפיסות דאיכא גובסה דהוו להו כמרוחקות דליכא למימר מייניה נפל ויקשה בם מובא מהא דאין זו שיטת התלמוד שבתוס' הסבירא כך שמתחילה סיימו סוכרי' איכא דליכא גובסה קולא לאותם בתוך ד"א מרוחקות וליכא למימר מייניה נפל ולכסוף נמ' כי ליכא גובסה ודאי מייניה נפל ואפי' בתוך ד' ועוד אי כליכא גובסה טעמא דב' אסורות משום דמייניה נפל מאי אריא ב' אסורות אפי' ג' אמי וכל"ע ר' ישמעאל אומר בתפיסה אחת אפי' ג' אסורים ג' אפי' מרוחקות ועוד כיון דכל תוך ד"א נראות קרי לה ואסורות אף לרבנן לאמר סדור ר' ישמעאל בתפיסה לו אסורות ורמינהי אבנים שנשרו ממנו ד"ה אסורות ורמינהי אבנים שנשרו מן המרקוליס נראות עמו אסורות שאין נראות עמו מותרות ור' ישמעאל אומ' ג' אסירות שתים מותרות אמ' רבא לא תימא שנשרו אלא אימא שנמצאו וסבר ר' ישמעאל שתים מותרות והתניא ר' ישמעאל אימר שתים בתפיסה לו אסורות שלש אפילו מרוחקות אסורו' אמ' רבא ל"ק כאן בתפיסה אחת כאן בשתי תפיסות וה"ד דאיכא גובהה ביני וביני ומרקוליס כה"ג מי הוו והא תניא אאלו דן אבני בית קולים אחת מבאן ואר' מבאן וא' על גביהן אמר רבא כי תני' ההיא בעיקר מרקוליס בי יגאי מלכא חרוב אתו עכו"ם אוקימו ביה מרקוליס אתו עכו"ם אחרי גי דלא פלחי למרקוליס שקלינהו וחיפו

בהן דרכים וסטרטאות איכא רבנן דפרשי ואיכא רבנן דלא פרשי א"ר יוחנן בגן של קדושים מהלך עליהן ואגן נפרוש מהן [2]מאן ניהו בגן של קדושים ר' מנחם בר' סימאי ואמאי קרו ליה בגן של קדושים דאפי' בצורתא דזוזא לא מיסתבל מ"ט דמאן דפריש סבר לה כי היא דאמר [3]ר"ב גידל א"ר חייא בר יוסף א"ר מניין לתקרובת עכו"ם שאין לה בטילה עולמית שנ' [5]ויצמדו לבעל פעור ויאכלו זבחי מתים מה מת אין לו בטיל' לעולם אף תקרוב' עכו"ם [6]אין לה בטילה לעולם ומאן דלא פריש אמר בעינא כעין פנים וליכא א"ר יוסף בר אבא איקלע רבה בר ירמיה לאתרין ואתא ואייתי מתניתא בידיה [7]עכו"ם שהביא אבנים מן המרקוליס וחיפה בהן דרכים וטרטאות מותרות

גדול סיכא דאיכא גובסה כתפיס אבל ג' אסורות אפי' איכא גובסה דכיון סכן זו בלד זו מוכהה מילתא דמרקוליס עבדיעכו וכבנן סבבי ל"ם תפיסה אחת ל"ם ב' תפיסות ל"ם ב' ול"ם ג' נראות אסורות אינן נראות מותרות דאין עושין מרקוליס קטן בלד מרקוליס גדול ושל"ל ס"ד כן במקורבות הרבה אבראות עמו ל"ע ל"פ דאסורות ואפי' אחת כ"פ במרוחקות כו' שאינן נראות קס"ד במרוחקות הרבה אמאר יותר מד"א ופרוץ וה"ה בלד מרקוליס קתני ומסוק בלד ד"א קמיפלגי דר' ישמעאל סבר משום דמוכחא מילתא דסוא מרקוליס דעושין קטן בלד גדול אע"ג דאין נראות עמו אבל אם כיון דאין דאיכא גובסה כדמסוק אבל ג' אע"ג דאיכא גובסה עושין דוקא הוך ד"א כדאמר אע"פ שאינו נראה עמו דרכו לעשות כן ר' ישמעאל אומר אפי' ג' אמי אסורות. פי' בתוך ד' אמות ול"ל דס"ס דהוי מלא לקבוצי ובסכר ר' ישמעאל בן חזן לד' מותרות ולפי הסבקת ניחא ודוק: **אבני** בית קולים. הקשה ר"ם אאין מזכירין שמם כיון שאינה כתובה בתורה דבפ' ד' מיתות (דף סג:) תמצע דעבר אוסם אלסים אחרים לא מזכירו ואוכ"ת דקולים לשון שבח שמה ותכמים כנו אותה קולים לשון יעבע וקלם וזהו מרקוליס מילוף קילים לשון מר דשמוטם פ' גיד הנשה (דף לד.) מר דכתמה (במדבר דף נ:) ה"ג בגן של קדושים מהלך עליהם. לשון יחיד ובן בסמוך אפי' בעורתא דזוזא לא מסתכלי דאמרי מנהם בופים קאי ולא אל אחיו ואמו דחיותה פ"כ דמועד קטן (דף כסה:) כד נה נפשיה דר' מנחם בר' סימאי אישתנו כל מילגנייא אמשם דלא מיסתבל בעורתא דזוזא וא"ם מסתפידות איכא בזה הא אמרי' כפ' שואל (דף קמט.) דיוקנא עצמה אסורה לסתכל אפי' בחול דדבריה אל תפנו אל האלילים ומה בעורתא דזוזא ברגיל לראות בה תדיר לא אייכא בה אפילו פנים ולכא. פי' ר' שמואל בשם ר' אלעזר מן זכיתה דפנים וה"ה לכל שאר תקרובת דמוצאם כגון קיטור וניכון וכל סעולים לגבי מזבח מיקרו תקרובת עכו"ם לגבון יכולין לבטל וסם כל מיני מאכל ודתנן נמי במתני' מיינות שמעים וסלתות הילכך הני אבנים לא סוו תקרובת מיהו אתסורי הוא דמיתסרי משום דנעשית עכו"ם עצמה כי לקמן בשמעתין ובעכו"ם מהני בטילה אלא דאינו מבטל אלא בדרך גדילתה ומדליקין בפתילה ומכסין הכומר הכרם לו נתנה לישראל מותר בהנאה ע"ם עכו"ם ס"ט סמג לאוין מה טור וש"ע י"ד סי' קלט סעיף ג

אלא מדמיניה נפל ולכסוף ד' כגון בשתים אמה ומרוחקות כלומר בתוך ד"א מותרות דלאו מייניה נפל ולכסוף ד' בתפיסה אחת שאין הפסק בינם למרקוליס ואסורים לכ"ע דכל תוך ד"א נראות עמו קרי לסם ופלוגתייהו דלעיל בתוך ד"א כב' תפיסות דאיכא גובסה דהוו להו כמרוחקות דליכא למימר מייניה נפל ויקשה בם מובא מהא דאין זו שיטת התלמוד שבתוס' הסבירא כך שמתחילה סיימו סוכרי' איכא דליכא גובסה קולא לאותם בתוך ד"א מרוחקות וליכא למימר מייניה נפל ולכסוף נמ' כי ליכא גובסה ודאי מייניה נפל ואפי' בתוך ד' ועוד אי כליכא גובסה טעמא דב' אסורות משום דמייניה נפל מאי אריא ב' אסורות אפי' ג' אמי וכל"ע ר' ישמעאל אומר בתפיסה אחת אפי' ג' אמי אסורים ג' אפי' מרוחקות ועוד כיון דכל תוך ד"א נראות קרי לה ואסורות אף לרבנן אמר סדור ר' ישמעאל בתפיסה לו אסורות ורמינהי אבנים שנשרו ממנו ד"ה אסורות ורמינהי אבנים שנשרו מן המרקוליס נראות עמו אסורות שאין נראות עמו מותרות ור' ישמעאל אומ' ג' אסירות שתים מותרות אמ' רבא לא תימא שנשרו אלא אימא שנמצאו וסבר ר' ישמעאל שתים מותרות והתניא ר' ישמעאל אימר שתים בתפיסה לו אסורות שלש אפילו מרוחקות אסורו' אמ' רבא ל"ק כאן בתפיסה אחת כאן בשתי תפיסות וה"ד דאיכא גובהה ביני וביני ומרקוליס כה"ג מי הוו והא תניא אאלו דן אבני בית קולים אחת מבאן ואר' מבאן וא' על גביהן אמר רבא כי תני' ההיא בעיקר מרקוליס בי יגאי מלכא חרוב אתו עכו"ם אוקימו ביה מרקוליס אתו עכו"ם אחרי גי דלא פלחי למרקוליס שקלינהו וחיפו

במקורבות אסורות אפילו שלש אמות דמיניה נפל ומרוחקות כלומר בתוך ד"א מותרות דלאו מייניה נפל ולכסוף ד' בתפיסה אחת שאין הפסק בינם למרקוליס ואסורים לכ"ע דכל תוך ד"א נראות עמו קרי לסם ופלוגתייהו דלעיל בתוך ד"א כב' תפיסות דאיכא גובסה דהוו להו כמרוחקות דליכא למימר מייניה נפל ויקשה בם מובא מהא דאין זו שיטת התלמוד שבתוס' הסבירא כך שמתחילה סיימו סוכרי' איכא דליכא גובסה קולא לאותם בתוך ד"א מרוחקות וליכא למימר מייניה נפל ולכסוף נמ' כי ליכא גובסה ודאי מייניה נפל ואפי' בתוך ד' ועוד אי כליכא גובסה טעמא דב' אסורות משום דמייניה נפל מאי אריא ב' אסורות אפי' ג' אמי וכל"ע ר' ישמעאל אומר בתפיסה אחת אפי' ג' אמי אסורים ג' אפי' מרוחקות ועוד כיון דכל תוך ד"א נראות קרי לה ואסורות אף לרבנן אמר סדור ר' ישמעאל בתפיסה לו אסורות ורמינהי אבנים שנשרו ממנו ד"ה אסורות ורמינהי אבנים שנשרו מן המרקוליס נראות עמו אסורות שאין נראות עמו מותרות ור' ישמעאל אומ' ג' אסירות שתים מותרות אמ' רבא לא תימא שנשרו אלא אימא שנמצאו וסבר ר' ישמעאל שתים מותרות והתניא ר' ישמעאל אימר שתים בתפיסה לו אסורות שלש אפילו מרוחקות אסורו' אמ' רבא ל"ק כאן בתפיסה אחת כאן בשתי תפיסות וה"ד דאיכא גובהה ביני וביני ומרקוליס כה"ג מי הוו והא תניא אאלו דן אבני בית קולים אחת מבאן ואר' מבאן וא' על גביהן אמר רבא כי תני' ההיא בעיקר מרקוליס בי יגאי מלכא חרוב אתו עכו"ם אוקימו ביה מרקוליס אתו עכו"ם אחרי גי דלא פלחי למרקוליס שקלינהו וחיפו

מסורת הש"ס

[ב"ק מ"ס כה:] בפסחים קד. [לקמן נב:] דגעיל מב. [תוס' ס"ע ע"ס] הע"ל הגבוסה [תוס' מד פסוק יג] [ו"וע"ע תוס' סנהדרין סד. ותוס' ס"מ כה: ד"ה כתבי] [ו"וע"ע תוס' שבת קמט. ד"ס ודיוקי] [לקמן נח:]

עין משפט נר מצוה ב

לאוין' פ"ח מס' עכו"ס ס"ט סמג לאוין מס עוש"ע י"ד סי' קלט סעיף ג

מותרות ישראל שהביא אבנים מן המרקולים
וחיפ׳ בהן דרכים וסרטיאו׳ אסורו׳ ולית אנגר
ולא בר נגר דיפרקינה א״ר ששת אנא לא נגר
אנא ולא בר נגר אנא ופרקינא ליה מאי קושי׳
ליה דרב גידל בעינא כע״ן פנים ולייכא א״ר
יוסף בר אבא איקלע רבה בר רמיה לאתרין
ואת׳ ואייתי מתניתא בידי׳ מתליעין ומזהמין
בשביעי׳ לוארן מתליעין ומזהמין במועד כאן
וכאן לאין מגזמין לוסכין שמן לגזום בין במועד
בין בשביעי׳ ולית נגר ולא בר נגר דיפרקינ׳
אמר רבינא אנא לא נגר אנא ולא בר נגר
אנא ומפרקינא לה מאי קא קשיא לי׳ אילימא
מועד אשביעית קא קשיא ליה מ״ש שביעי׳
דשרי ומ״ש מועד דאסור מי דמי שביעית
מלאבה אסר רחמנא מי דמי שביעית
טירחא נמי אסור ואלא זיהום אגיזום קא
קשיא לי׳ מ״ש זיהום דשרי ומ״ש גיזום דאסור
מי דמי זיהום אוקומי אילנ׳ ושרי׳ גיזו׳ אברויי
אילנ׳ ואסור ואלא זיהום אזיהום קא קשי׳ ליה
דקתני מתליעין ומזהמין בשביעית ורמינהו
ב׳ דמזהמין את הנטיעות וכורכין אותן וקוטמין
אותן ועושין להם בתים ומשקין אותן עד ריה
עד ר״ה אין לבשביעית לא ודלבא כדרב
עוקבא בר חמא דאמ׳ רב עוקבא בר חמא
תרי קישקשי הוו ׳חד לאברויי אילנא ואסו׳
וחד לסתומי פילי ושרי ה״ג תרי זיהמומי הוי
חד לאוקומי אילני ושרי וחד לאברויי אילני
ואסור ואלא סיכה אסיכה קא קשי׳ לי׳ דקתני
סכין שמן לגיזום בין במועד ובין בשביעית
ורמינהו ׳סכין את הפגין ומנקבין ומפטמין
אותן עד ר״ה עד ר״ה אין לבשביעית לא מי
דמי הכא אוקומי אילנא ושרי׳ התם פטומי
פירא ואסור א״ל רב סמא בריה דרב אשי
לרבינא ״בר ירמיה סיכה דבועד אז הום
דבועד קא קשיא ליה מכדי האי אוקומי והאי
אוקומי מ״ש האי ושרי ומ״ש האי דאסור
הויינו דקא״ל לית נגר ולא בר נגר דיפרקינה
א״ר יהודה אמ׳ רב עכו״ם שעובדין אותה
במקל שבר מקל בפניה חייב זרק מקל בפניה
פטור א״ל אביי לרבא מ״ש שבר דהוה ליה
בעין זביחה זרק נמי הוי ליה כעין זריקה
אמ׳ ליה בעינא זריקה משתברת ולייכא
איתיביה ״ספת לה צ א׳ או שנסך לפניה עביט של מימי רגלים
חייב

ביטול לא צריך ומוסר בלא ביטול דלא דמי לתקרובת אחיו
בעין פנים לא כמי ביטול ואי מי אל עכו״ם סוי ילעוי מדקיקין לוחם ושייך
לסו ביטול לעכו״ם עצמם מ״מ מכיון שכיון סגלא אין לך ביטול: דומ מיה
דאיכ אינו רוצה להדליקן לפני עכו״ם אלא ליסמוה סוא מכן ולאורכו נמלן
ותפיסות של עשוה אמותיו נמי לעכו״ם
מותרו׳ דתפי׳ מי ליכא ותקרובת בעין פנים
ליכא ואין הקדש לעכו״ם ולא לרבי ביטול
ובכרות מבליאין דוכין מותרין שכרי אין
מבלי׳ן לעכו״ם כי אם לכומכים ותקרובת
עכו״ם לא הוי באין דבכן לאכילו לעכו״ם
בדורות הראשונים קן נראה לר״י ודבר
מלבוני כומרים מי שלבם הוא ולא של
עכו״ם ומותרין בלא ביטול וכן כלי שקורין
קליי״ת אין משמשין בו לעכו״ם אבל אותן
כלי מתת׳ שמקטרין בו לאור משום משמשי
עכו״ם ונראה ביטול משום שמקטרין בו
לעכו״ם ומתכוונים לאו היינו ביטולו דקיימא
לן בדבנן דפליגי אדרבי מתתי׳ (ד׳ נג.)
במבכרם או כשמשבנים ואמרי׳ בלא ביטל
וס״ס לעממי עכו״ם אחינן בטלין בכך
וכן כל כלי נוי של עכו״ם כך פסק רבי׳
שמואל בכם רבי׳ שלמה מ״מ׳ מתוך פירושו
שסתי׳ בהבנו׳ לפי שאין עושין אותן תקרוב׳
בא אם היו מבליאין אותם לכם עכו״ם היו
אסורין דבעין פנים הוא שבות אסר רחמנ׳
לפנים דמיות לעמתם מאשם תנור ואע״ג
דליכא זריקה ממשבכת וכן משמע מתוך
פירש״י ומה שפי׳ בעין פנים זהו בעין
זבחים שבמקדש דהוו תקרובת בדתפי׳
(שמות כב) זובח לאלהים יחרם בלתי לה׳
לבדו אלמא דתפי׳ דזריקה שאינם משתברת
ביין דהוי דומיא דלפנים קרי זבח עכו״ם
אחכנים אין עובדין בהם בפנים ואין נראה
לר״י דבא בהולה שמעתין משמע דאפילו
בבעין פנים בעין זריקה המשתברת וכן
מ״מ בהמון בהמון ואפי׳ לעכו״ם דדבר׳ לעובד
מ״מ׳ בתקלא לגן אפי׳ בעין פנים ובעין זביחה
זריקה דבר המשתבר: ואין מתליעין
ומזהמין במועד. ומייבי לגון שאינו אבל
בהמתנם עד לאחר המועד דאל״כ שבי
ביון דאוקומי אילנ׳ הוא מדברי לי׳ בשביעי׳
דהא דבר אחבד מותר במועד אי מי אפי׳
הוא אבד ממש אוכא דאתמרי׳ בפ״ק דמועד
מבוס טירח׳ ומיהא בדאתמרי׳ בפ״ק דמועד
קטן (דף ד.) דאסור לסקמת זרעים במי
קילון מבוס טירחא ומיהא אע״פ שמותר
לבקעות בימי גשמים מבוס דבר אחבד:
ומשקין אותן עד ר״ה. פ״ה אע״פ
שעובדים אילן אסורה ל׳ יום
לפני ר״ה בהא שבי שלא ומותר שעושות
הבקר ל׳ יום דרבנן והבא לא נזור וקבה
בתלן אי בר״ע אחבר תוספת שביעית
דאוריתא מבהרים ובקיר תבבות ואי
בר׳ שמעאל בלע״מ הוא אלא יש לפרש
בשביעית בזמן הזה דרבנן ורבי הוא בדאמ׳
אביי בפ״ק דמועד קטן (דף כ:) ולרבנן
אפקלה מולדת הוא ואסור אסר רחמנ׳
מולדות לא עי״ל דדוקא מלאכות של
תרבה וזרעים הוו דאוריתא אבל שאר
מלאכות אינן אלא מדרבנן: שבר מקל לפניה חייב. וה״ה שבר אבנים לפני מרקולים בדרכן בזריקה: ספת לה מואה. פי׳ בקיום׳ אחבילה מואה
לגון מי ספון לך מלאים בדים ספסים (דף ג:) ולגון ספת קפה שהיה לו לומר ספה ושוד דבלגון מבנה לא מצינו אחבילה בלגון ספיים לכך נראה
לפרש לילכה בבואה לגון עיבול כמו לא ויספה במלא ויאחיל דפ׳ הפועלים (דף פט:): חייב

עין משפט נר מצוה ג

ד למיי׳ פ״ח מה׳ מ״ע ס״ו סמג לאוין עה טוש״ע א״ח סי׳ תקלו סעיף יב
ה למיי׳ פ״ט מה׳ מ״ע ס״ו סמג שם ועשין קמח טוש״ע שם
ו למיי׳ פ״ג מה׳ שמיטין ס״ה טוש״ע א״ח סימן תקלו ס״יב
ז למיי׳ פ״ג מה׳ שמיטין ס״ע ח למיי׳ פ״ח מה׳ שמיטין ס״ה ט למיי׳ שם ס״ז ס״ע ו למיי׳ פ״ג מה׳ שמיטין ס״ה יא למיי׳ פ״ג מה׳ עכו״ם הלכה ד

מסורת הש״ס

א [מגלה׳ כ׳ כ״ד פ׳ ד״ה מתרגם] של סתרים ומסגר תרש״ נגר עדוד] בבעיות פ״ב מ״ה ע״ש לרבה כר ירמיכנ״ן]
ג. דבעיות פ״ב מ״ה ע״ש לרבה כר ירמיכנ״ן]

חייב. אפילו אין עבודתה בכך: לימה. מילתיה דרב כתנלי: שחט
לה חגב. לכל עכו״ם שבעולם כון דדרכה בין אין דרכה בכך: מר סבר.
רבי יהודה סבר אמרינן בעין זביחה ואע״פ דלאו זביחה ממש היא דהא
אין שחיטת חגבים מוהבת והויא בבעיית מקל דחייב הואיל ואיכא
למימר בעין זביחה וה״ה בעיית מקל דאמרינן בעין
דהויא שבירה ותיתוך מדלא אמרינן
אוזן ותרגגול דבעיית בית שחיטה ממש:
ורבנן סברי. לא אמרינן בבעיית בעין
זביחה: לא דב״א לא אמרינן בעין
זביחה. ובמקל אפילו ר׳ יהודה פטר
דלדבר דבעין פנים בעינן מידי
דמי לזביחה בגון חיה ועוף ובהמה
אפי׳ אין ראויין לקרבן: ושאני חגב
הואיל ואוזרו דומה לבהמה. דיש לה
צואר בבהמה ולבסר מחייב ר׳ יהודה
בבעיית שחיטת פנים הוא: שבר מקל
לפניה חייב ואסר. המקל בין שעבודתה
בבעיית בין שאין עבודתה בבעיית
הויא עבודה להתחייב והויא תקרובת
ליאסר כדאמרן דבעין זביחה סיא:
זרק מקל בפניה חייב. וכגון שעבודתה
בזריקת מקל אפילו הכי יעבדו: ואינה
נאסרת. המקל דלא הוי תקרובת אלא
מידי דבעין פנים: אלא מעתה. דבעינן
בעין פנים אבנים הנזרקות למרקולים
כמה יאסרו: כמגדל עכו״ם. התופסת
על המרקולים קטן ליעשות מרקולים
גדול ואיסורו משום עכו״ם עצמה ולא
משום תקרובת אבל מקל לא איתעביד
עכו״ם דעיקרם של עכו״ם לאו מקל
הוא: הא לא פלחה. דסא כולה גילול
עכו״ם הוא: ותקרובת לאחריתה. שסרי
עכו״ם נעבית אבל לא נעבדה עדיין:
אי ידעת לה. אם אתה מביהה לאחרונה
זיל שקלה כלומר אתין לה סיכר לפיכך
כולה אסורה: תקרובת לעצמה. שסרי
אין לה עבודה אחרת אלא זריקתה
ובזריקתה נעבית עכו״ם ונעבדה ואפי׳
אחרונה נאסרת משום עכו״ם עצמה:
סרי אלו מותרין. בגמ׳ מפרש טעמא
לקמן (ע״ב): שבלבן מתחילה לזוכן
עכו״ם. ובבלילותן עבדה לעכו״ם
דהוי כשבר מקל לפניה דדמי לזביחה:
בלתי לה׳. משמע שלאויה לשם הכתוב
מדבר: זוקין. טייל״ת: לבני נח. כל
זמן שלא ניתנה תורה אף ישראל נקראו
בני נח: חזיא לגבוה בהמה דידהו.
דליפיון לקמן דמתוסר אבר נאסר להקרב
ולא מוס אחר: אלא במתוסר אבר. דלא
אשכחן דליתחזי לגבוה: הכא בהמה
אחיין ראבי איבר׳ שלה. שגלוי וידוע
לפניו שעתיד להקריב נח כדכתיב ויקח
מכל הבהמה הטהורה וגו׳: מלהחיות
זרע נפקא. דבר שעושה פירות ובריפה שניקב קרום של מות אז שתתכו רגליה שוב אינה יולדת: אלא למ״ד טריפה יולדת. איצטריך מכל אתי
למעוטה דלא נפקא מלהחיות זרע: כדומין לך. ולא טריפה הלכך מכל אתי לאתמוסר אבר אתא: ודילמא נח גופיה טריפה הוה. ואע״ג דתיס
כמה בנים דילמא טריפה מיה ס״ל הילכך לא נפקא מאתר למעוטי טריפה ואתא מכל אתי למעוטא ולא ממעטינתא דאתי דהא טריפה אינה אלא
מריבויא ופרכינן להאי אתי לגון בריאות וטריפה הוא דאימעט אבל מחוסר אבר לא: להחיות זרע למה לי: הא לימעוט טריפה: אי מאתך.
טריפה הוא דממעטינ אבל זקן וסרים ותמתת תולי דלגת אמינא לגוותא בעלמא לגוי׳לינהו ובריפה לא ניעול אתמות כתיבה אבל
לעשות פירות לא איכפת ואפילו זקן וסרים ליעול קמשמע לן: למקולים. אע״פ שאין עבודתו בזביחה: לכדרכה לעכו״ם בעבודתה בזביחה
דהא נפקא לו מאיכה יעבדו: עד

מסורת הש״ס

א לעיל מו. ודף מז. ב זבחים קיו. בעיל ס:
ג [ל״ל מלחיות] ד [ל״ל לחיות] ה [ל״ל לחיות]
ו פרקדין פא. זבחים קו. ז מסר״ס מ״ז

עין משפט נר מצוה יב

ח מיי׳ פ״ג מה׳ עכו״ם הלכה ד סמג לאוין מס טוש״ע י״ד סי׳ קלט ס״ד יג ב ג ד מיי׳ שם הלכה ג ד טוש״ע שם סעיף ג יד ס מיי׳ שם סמג שם טז ז מיימן שם הלכה ג

עד כאן . סתי וגלח יזכחו בפרשת שחוטי חוץ כתיב ועד פסוק זה בעניין מדבר בקדשים שהקדישם בשעת איסור במות ולאחר שסוקם במשכן
והקריבן בשעת איסור הבמות : שהרי עונשן אמור : שגילה לך שענין את מעשיו שהם בכרת : מכאן ואילך . התי וגלח יזכחו עוד : בשעת איסור .
קודם שהוקם המשכן והוסיר הכתוב שאע"פ שהיו מוקדשין לשם הקרבת במה לא יקריבום עוד בבמה לגבוה שנאמר את זבחיהם זבחים הפומדים
קודם לכן שהתירו בבמה לגבוה בשעת איסור הבמות כזוהר על פני הבשדה לעכו"ם: זו מלות עשה. בתיו וגלח עשה: שהקדישו קודם הקמת המשכן והקריבו
תורה אור אחרי כן בבמה שעובר בעשה : יכול

אפילו מיס ומלח אסור . פי' ואפי' אתין עבודתם בכך דתי עבודתם
בכך אפילו בכלי זרות נמי ובעשה שלעניים
מן הקילקלין מקריבין כל דבר אע"פ
שאינו מיי ועשה שאיסור מעשה תקרובת
חוץ לקילקלין דבר של נוי אסור מעשה
תקרובת שאינו של נוי מותר כי אין מקריבין
שם אלא דבר של נוי ודלא כפ"ה שפירש
דחוץ לקילקלין אין שם תקרובת ודבר של
מיי אסור מעשה ולא תתעוד כשם ר"ה
נמי פעור קאמר חוץ לפנים דמיתסר
ואמאי כיון שאין מגיעין חוץ לקילקלין
דבר של תקרובת ומיס ומלח אינו נוי :
תגסו

מלמד שכל הזובח בבמה בשעת איסור הבמות מעלה עליו הכתוב כאילו
הוא זובח על פני השדה והביאום לה' זו מצות עשה ומצות לא תעשה
תדיה זאת להם זאת להם ולא אחרת להם אמ' רבא קרי ביה ולא יזבחו וקרי
ביה ולא עוד : **מתני'** נמצא בראשו מעות כסת או כיס הרי אלו מותרין
פרכילי ענבים ועטרות של שבלים ויינות ושמנים וסלתות יוכל דבר שביוצא
בו קרב ע"ג המזבח אסור : **גמ'** מנהני מילי א"ר חייא בר יוסף א"ר אושעיא
כתוב אחד אומר ותראו את שיקוציהם ואת גילולוהם עץ ואבן בכסף וזהב אשר בהם
עמהם וכתוב אחד אומר לא תחמוד כסף וזהב עליהם הא כיצד עמהם דומיא
דעליהם מה עליהם דבר של נוי אסור שאינו של נוי מותר אף עמהם דבר של
נוי אסור ושאינו של נוי מות' ואימא עליהם דומיא דעמהם מה עמהם כל מה
שעמהם אף עליהם כל שעליהם א"כ לא יאמר עליהם מעות דבר של נוי הוא
אמרי דבי ר' ינאי בכים קשור ותלוי לו בצוארו בכסות דבר של נוי הוא אמרי
דבי ר' ינאי בכסות מקופלת ומונחת לו על ראשו כלי דבר של נוי הוא אמר
רב פפא דסחיפא ליה משכילתא אריש אמר רב אסי בר חייא כל שהוא
לפנים מן הקילקלין אפילו מים ומלח אסור חוץ לקילקלין דבר של נוי אסור
שאינו של נוי מותר אמר ר' יוסי בר חנינא נקטינן אין קילקלין לא לפעור
ולא למרקולים לאבי אילים' דאפילו פנים כחוץ דמי ושרי השתא פעורי מפערין
קמיה מים ומלח לא מקרבין ליה אלא אפילו חוץ בפנים דמו ואסור :
מתני' ד' עכו"ם שהיה לה גינה או מרחץ נהנין ממנו שלא בטובה ואין נהנין
מהן בטובה היה שלה ושל אחרים נהנין מהן בין בטובה (ובין) שלא בטובה
לכו"ם של עכו"ם אסורה מיד ושל ישראל אין אסורה עד שתיעבד: **גמ'** אמר
אביי בטובה בטובת כומרין שלא בטובה שלא בטובת כומרין לאפוקי טובת
עובדיה דש"ו איכא דמתני לה אסיפ' היה שלה ושל אחרי' נהנין מהן בטובה
ושלא בטובה אמר אביי בטובה בטובת אחרים שלא בטובה שלא בטובת
כומרין מאן דמתני אסיפא כ"ש ארישׁ' ומאן דמתני ארישא אבל אסיפא כיון
דאיכא אחרים בהדה אפילו בטובת כומרין נמי שפיר דמי : כו"ם של עכו"ם
אסורה מיד: מתני' מני ר"ע היא דתניא אבד תאבדון את כל המקומות אשר שם
עבדו שם הגוים בכלי' שנשתמשו בהן לעכו"ם הכתוב מדבר יכול עשאום ולא
גמרום גמרום ולא הביאום הביאום ולא נשתמשו בהן יכול יהו אסורי' ת"ל אשר
עבדו שם הגוים שאין אסורין עד שיעבדו מכאן אמרו כו"ם של עכו"ם אינה
אסורה עד שתיעבד ושל ישראל אסורה מיד דברי ר' ישמעאל ר"ע אומר
חילוף הדברים כו"ם של עכו"ם אסורה מיד ושל ישראל עד שתיעבד אמ' מר
בכלים שנשתמשו בהן לעכו"ם הכתוב מדבר הא מקומות כתיב אם אינו
ענין למקומות דלא מיתסרי דכתיב אלהיהם על ההרים ולא ההרים אלהיהם שם אינו

תנדו

דכיון דכולה דעכו"ם אסור לתת שכר : בכלים שנשתמשו בהן לעכו"ם סכתוב מדבר . ולקמן פריך הא בכלים אוקימתא עכו"ם מגלן דעד שתיעבד : חילוף סדברים . ולקמן מפרש טעמא : לת אלהיהם . לת
אלהיהם נסטות קרא כתיב :

מקיים

עין משפט נר מצוה מז תמיי' פי"ח מס' מעשה קרבנות הלכה
ב סמג עשין קפט יח במיי' פ"ז מס' עכו"ם סל' יז סמג לאוין מס טוש"ע י"ד סי' קלט סעי' ז ירח במיי' שם
עכו"ם סל' יז סמג לאוין מס טוש"ע י"ד סי' קלט סעי' ז ירח במיי' שם
טוש"ע שם סעיף ג יט דס ז במיי' שם טוש"ע שם סעי' ז כ ה טמיימון
שם הלכה מו טז וס"ע שם ס"ס כא במיי' שם סל' יז סמג שם טוש"ע
י"ד סי' קמג סעיף ג כב למיי' שם וסמג שם טוש"ע י"ד סי' קלט סעיף ז כג למיי' שם סל' ז סמג שם טוש"ע
י"ד סי' קמג ס"ב

מסורת הש"ס (מ"ע אוצעא) במכות יג : זמכות קו . מנחות לט:
עירוכין ו . סוטה ס . שבועות לו . בכים ס . ד"ס וסא"ר נתמן) דלעיל מד : הרס"ל מ"ז ומ"ע
ברס"ר דעירוכין ס. ד"ס וסא"ר נתמן) דלעיל מד : הרס"ל מ"ז ומ"ע
ומלא כתובה ו(נ"ע יט:) ד(שם תוליו ח :)

מקיים אלהיהם למקומות. דלקמיכן בגלים: מה כלים עד שיעבדו. דכתיב אשר עבדו שם: סכתח גיזה בעיא. דילפינן לקמן מוסב כסתר: ואימא כדעבו"ס.
עד שתיעבד: אר"ע. דלאמר בכל ישראל כעד שתיעבד כלי תועבה הלו דמיסתר מעשה עשויים דעשויים מגילתן לרדי הועבד'
שעובדה: שפוסלו לאלוה. שיכול לבטלו: כתיב לא תחמוד: סכלו מלאוה. שבטלו מלאוה: ולקחת לך דפסולין דרישא דקרא תרי גזוני מעמע דרשי' ליה אלהיסור
וגו': ס"ק פוסלו לאלוה. שיפה לעכו"ס לא תחמוד: סכלו מלאוה. שבטלו מלאוה: ולקחת לך דפסולין דרישא דקרא תרי גזוני מעמע דרשי' ליה אלהיסור
ולאסיר דקרא: דכרים שבסתר . עבודתתורה אור
שבסתר הוא עובדה שלא ישמעו ב"ד
וסקלוהו: שטעונה גיזה. דכסתיא שלימה
גנוזה בקרקע : מה מזבח טעון גיזה . דכל
דבא לאסור בסלה : אלא מזבח . ת"ל יב
דלאיסור אוקמינן בדיין שלימו כגון שלקח
מזבח נמי בגבלי : דיקד כלי. כלי שנשבר
וסקיש עליו בקורנס עד שריקעו ונתפשט
ונמצא פגימתו: כין לר' ישמעאל ר' .
ומשמו כו"ם של עכו"ם אין אסורין עד
שיעבדו כדתמרן לעיל (דף לא.) הכיאלוס
ולא נשתמשו בהן ויכול יהו אסורין ת"ל
אשר עבדו ור"ע בעכו"ם עשמקום אינו אלא
בכלים לא אינו: משמשין. דישראל ממשמשי
כו"ם דעכו"ם גמר ולא מיקם עד שיתמשו
בהן לעכו"ם: עשה. עשאו (המולו) לעבודה
מהמלה : מזבח לעומתן יכנס . ולריכה שם
עבילה ובילילות סכתח (דף יז:) מפרש ע
טעמא מזבח שאל יתמרו עבילה בם יומא
עולה וקא מיבעיא לי שמשתמשו בו
לעכו"ם ואמרי' ממ' שבח בפ' ר"ל
עקיבא (דף פא.) משמשים שמתין שבכן
כדי לעבדן ותחזר וריתכן לעכו"ם ודיין
לא נשתמשו בו מי הדר לעומתה קמייתא
אי לא: מי תמרין סי מילי . דמוזרין
לעומתן: שנה דאוריתא: אבל טומאת
עכו"ם דרבנן היא וקרא אבמכתא בעלמא:
שלר טומאות דרבנן. כגון כלי המטמאה
במשקין דמדאוריתא לא טמאה מקצין
כלי ורבנן גזור משום מקה זב וזבה כגון
רוקן ומימי רגלין דאבר הטומאה ניעבו
ומטמאה כלי: אחדא מגו הדא. לגומר בשאר
טומאות נמי מיבעיא ליה ואפילו דיקע
עכו"ם שאינה אתרה סכנאלת מתון פסטה
של ראשונה את"ל בשאר טומאות דרבנן
לא אדרי סכא מאי: קרבונת עכו"ם של
אוכלין מסו. מי סלקא טומאה מיניהו
ע"י ביטול או לא: ותיבעי לך כלים. שנשתמשו
בהן לעכו"ם לא סלקא טומאה מיניהו
כי הכי דסלקא ליסולה: כיון דאית לה
בסכים. כשאר טומאות במקום סכת דמקום
דידהו היינו ביטול כיון דאיסורא בטיל
מיניהו טומאה ודאי נמי סלקא : כי
קמיבעיא לן אוכלין. דלית לה עכרכם כשאר
טומאות במקום: ותיבעי ליה עכו"ם . של
אוכלין כגון שסתתום לפם ותיבעי לך אי
סלקא טומאה כביטול או לא: מאי

תנהו ענין לכלים מבאן אמרו כו"ם של עכו"ם
אינה אסורה אלא עד שתיעבד ושל ישראל
אינה אסורה מיד מאי' סיתאלו זבחי מתים ומיעה נפקא לי' קו תקרובת עכו"ם וקרא כי כתיב בפעול
כתיב שטוה תלוה ומאסרו ולכי תקרובתן
אסורה אכל גבי עכו"ם של מחוזב לא
מצינו איסור בתקרובתן אלא גבי כלים
כדמסיק הכא ולע"ג דדכרי הכלים הן עד
לאחת דוד גמרא במיני לה ולאחת דוד
ומסמיים אקרא : **ורבי** עקיבא דלא
מקיים כו'. כתי (ויאת) לא סוקר אלא
לאפוקי מדרכא דל' ישמעאל דאילו ר"ע
טעמא מפסולי אלהיהם: **כדה** מזבח טעון
גיזה. כמו כלי שרת דתמרי' שגוזה לף
אשרה טעונה גיזה פי' כיעור כלא הגלה
כמו עגל שהקהו וזרוהו ומיהו מעגל
ליכא למיקם בין לר' יוסי בין לרבנן דלר'
יוסי שאת בשביל כבודן של ישראל שלירבה
לסם הקוה וקנון על ידו עשה כן ולרבנן
בקש לבודקן כסולות: **תבעי** ליה אלר
עומאות דרבנן. פי' בכלים שטמאה
דמשקין כמו שפ"ס ובכלים שעיקר טומאתן
דאוריתא דאלו בכלי זכוכית תנן ובפ"ק
דשבת (דף עז.) מייתי לה דאין מזרין
לטומאה ישנה והיינו משום דעיקר טומאתן
אף בכרבנמת מגבה אינם אלא מדרבנן:
כיון

עין משפט נר מצוה כד ג במיי' פ"ע מס' סנהדרין ס"ח סמג
לאוין קלח **כה** במיי' פ"ז מס' עכו"ם
ס"ד סמג לאוין מס טוש"ע י"ד סי' קלט ס"ל **כו** במיי' ה"ל מכלי
כלים ס"ט סמג עשין רמז **כז** במיי' שם ס"ו ה"ל ופי"ח ה"ל סמג שם
כח במיי' שם פי"ג ה"ל **כט** במיי' שם ס"ו ל **לא** במיי'
ס"ו מס' שלר אכות הטומאה ס"ז

מסורת הש"ס (מ"ע אוצעא) בתוספ' דמכילתין פ"ו
אסור ס"ע פסולי אלהיסים הכרסון בתם את המוסג בו משום אלוה אסור
ותם שאינו מוסג בו משום אלוה מותר] גמנהדרין ז: דכלים פי"ח מ"ח
שבת עז. הנ"ע כלי] ינ"ע אתם]

כיון דאיסורה בטיל לטומא' נמי בטלה כי קא מיבעי' ליה תקרובת לעכו"ם שר אוכלין מאי כיון דאיסורי' לא בטיל אבדרב גידל כרים פירקין (ד' ג.) כשאר טומאה' לא בטלה או דילמא איסור דאוריי' לא בטיל טומא' דרבנן בטיל ת"קו בעא מיני' ר' יוסי בן שאול מר' כלים ששימשו בהן בבי' חוניו מהו שישתמשו בהן בבהמ"ק וקא מיבעי' לי' אליבא דמ"ד בית חוניו לאו בית עכו"ם היא דתנן בחזקאל (מד) ישן אחר ישרתו אותם לפני גילולים וגו' וכתיב בפרים גם יגבו אלי לכהן לי ומדקאמר אין לי לדבר אחר מכלל דבית חוניו לאו דלא הוא הוא ואם"ם קתני דבית חוניו דכהנים אסיר וקמיבעי' ליה לרבי יוסי כלים מאי: כהנים דבני הזניח המלך אחז במלכותו במעלו היכנו והקדשנו מאי לאו היכנו דאבלבינהו חקדשנו דאקרישנהו א"ל ברוך אתה לשמי' שהחזרת לי אבידתי ה היכנו שגנזום והקדשנו שהקדשנו אחר ם תחתיהם לימא מסייע לי' יזרחית צפונית בה גנזו בית חשמונאי את אבני המזב' ששיקצו אנשי עבו"ם הוא"ר ששת ששיקצו לעכו"ם זא"ר פפא התם קרא אשכח ודרש דכתיב ובאו בה פריצים וחיללוה אמרי היכי ניעבוד ניתברינהו לא תניף עליהם ברזל אמר רחמנא ואמאי דבר כסף וזהב שבעולם משום כספא ודהבא של ירושלים והוינן בה ירושלים הויא רובא דעלמא אלא אמר אביי בקשו לגנוז דינרא הדרייאנא טוריינא ובאו בה פריצים וחיללוה התם לא אישתמשו בהו לגבוה הכא כיון דאשתמש בהו לגבוה לאו אורח ארעא לאישתמושי בהו הדיוטא: מתני' ז' יאעבור סמבטל כו"ם שלו ושל חבירו יוישראל אין מבטל כו"ם המבטל כו"ם מבטל משמשיה ביטל משמשיה משמשין מותרין והיא אסורה: גמ' מתני ר"מ לר"ש יברבי עכו"ם מבטל כו"ם שלו ושל חבירו א"ל רבי שנית לנו בילדותך עכו"ם מבטל כו"ם שלו ושל ישראל דישראל מי קא מבטל' והא שתפות בילדותו מאי קסבר ובוקנותו מאי קסבר יבילדותו סבר ישראל אע"פ דעכו"ם פלח כיון דעכו"ם מבטל דנפשיה דישראל נמי מבטלה ובוקנותו סבר ישראל אדעתא דנפשיה פלח כי מבטל עכו"ם דנפשיה דישראל לא בטיל איכא דמתני לה אסיפא ישראל אינו מבטל כו"ם של עכו"ם פשיטא א"ר הילל בריה דרבי

שלומות אמר רחמנא ננסרינהו ליתברינהו ולישקלינהו לנפשייהו מי לא אמר רב אושעיא בקשו לגנוז כל הויא רובא דעלמא אלא אמר אביי בקשו לגנוז דינרא הדרייאנא טוריינא שופא מפני טבעה של ירושלים עד שמצאו לה מקרא מן התורה שהוא מותר בהו לגבוה לאו אורח ארעא לאישתמושי בהו הדיוטא: מתני' ז' יאעבור סמבטל כו"ם שלו ושל חבירו יוישראל אין מבטל כו"ם המבטל כו"ם מבטל משמשיה ביטל משמשיה משמשין מותרין והיא אסורה: גמ' מתני ר"מ לר"ש יברבי עכו"ם מבטל כו"ם שלו ושל חבירו א"ל רבי שנית לנו בילדותך עכו"ם מבטל כו"ם שלו ושל ישראל דישראל מי קא מבטל' והא שתפות בילדותו מאי קסבר ובוקנותו מאי קסבר יבילדותו סבר ישראל אע"פ דעכו"ם פלח כיון דעכו"ם מבטל דנפשיה דישראל נמי מבטלה ובוקנותו סבר ישראל אדעתא דנפשיה פלח כי מבטל עכו"ם דנפשיה דישראל לא בטיל איכא דמתני לה אסיפא ישראל אינו מבטל כו"ם של עכו"ם פשיטא א"ר הילל בריה דרבי

אמר רחמנא לא תניף עליהם ברזל אמר רב אושעיא בקשו לגנוז כל הויא רובא דעלמא אלא אמר אביי בקשו לגנוז דינרא הדרייאנא טוריינא שופא מפני טבעה של ירושלים עד שמצאו לה מקרא מן התורה שהוא מותר בהו לגבוה לאו אורח ארעא לאישתמושי בהו הדיוטא: מתני' ז' יאעבור סמבטל כו"ם שלו ושל חבירו יוישראל אין מבטל כו"ם המבטל כו"ם מבטל משמשיה ביטל משמשיה משמשין מותרין והיא אסורה: גמ' מתני ר"מ לר"ש יברבי עכו"ם מבטל כו"ם שלו ושל חבירו א"ל רבי שנית לנו בילדותך עכו"ם מבטל כו"ם שלו ושל ישראל דישראל מי קא מבטל' והא שתפות בילדותו מאי קסבר ובוקנותו מאי קסבר יבילדותו סבר ישראל אע"פ דעכו"ם פלח כיון דעכו"ם מבטל דנפשיה דישראל נמי מבטלה ובוקנותו סבר ישראל אדעתא דנפשיה פלח כי מבטל עכו"ם דנפשיה דישראל לא בטיל איכא דמתני לה אסיפא ישראל אינו מבטל כו"ם של עכו"ם פשיטא א"ר הילל בריה

עין משפט נר מצוה רא

לבג' דמיי' פ"ו מס' אבות סטומאה ס"ז סמג לאוין סט לך ממיי' פ"ח מס' בית סבחירה ס"יד סמג לאוין סט לד יצוי' סט ס"ט לה ממיי' פ"ח מס' עכו"ם ס"ט סמג לאוין לא עוש"ע י"ד סי' קמו ס"ט לך המיי' שם פ"ט מס' עכו"ם ס"ט סמג לאוין מס לא עוש"ע שם ס"ג לן המיי' שם פ"ט מס' עכו"ם ס"ט סמג לאוין מס לב עוש"ע שם ס"ג

מסורת הש"ס

אן[נעיל נ.] במעמות קט. גן[לקמן נד.] דן[וכמיס נט.] הן[לקמן נד:] ון[מדות פ"ח מ"ו יומא מז.] זן[לקמן נד.] חון[ע' תוס' וכמיס נד: ד"ה אכנים ותוס' ניטון סח. ד"ה איכא ותו' לעיל כג: ותו' מולין]. טבכורות נ. ין[נ"ב דברים סב. איכא ואילנות כיון שפרלום נעבו מוג יאלעיל דף מב. [לקמן סד:] יב[ע"ל בכי' וב"ל כב"ע מד.] יג [ב"מ מד.] יד[ועי"ע תוס' חולין מא. ד"ס פ"ס וכו' טון[ועי' סיעיב מו' בכורות נ.ד"ס דיגרא]

ת"ר מאן נא נצרכה אלא שים לו. ויעקאל שוקפות בם וכא גופה לא איצטריך לאמעיגן דסא נמי פשטה שאינו יכול לבטל אלא מן עכו"ם שאפילו אנו אין יכול לבטל אלא ממדק מוכה ובכאן הוא דלא מבטל אלא דנקט לה מרה עכו"ם אבל עכו"ם יכול לבטל אלא עצמו ו"ת אמרינן כי סיני דהאלו של ישראל לא בטיל אלא של עכו"ם כי שופטים: אמר לו לעכו"ם כם שופטים. אמר ליטל: שים לו לעכו"ם כם שופטים. אמר ליטל: ויטל עכו"ם אלו בה שותפות בטיל: שים לו לעכו"ם כם שופטים. אמר ליטל: ויטל עכו"ם אלו בה שותפות בטיל: וקמ"ל דישראל אדעתא דעכו"ם אלא. ולא אלו בדעת עכו"ם: מתני' אחסם. מוכה בקורנס: גרגר. ביטוי כתוב ומסלך: אינה בטילה. דלפום שעתא רתה עלה והדר אלא לה כל כמי ביטולי בעכו"ם קמייהו: גמ' שפחסם בפנים. וקוינלן מוכה: מנא מ. דהדר אלא לה: וקוינלן מאלו. מקלא לא עכו"ם אלו ומנהנה לאוסה: ופנים למעלה. לבו המעלה למטה: ולא אלרן יבוע. מוזר ומוכד כו"ם אלו: זעירי מבמיס דר' יוחנן ור' יכמיס בר אלא מקמיס דרב. פליגי בבעמא דמתני': כתם עוקמי מתכות מרפ"ס כן: בעובד עכו"ם. במכרה עכו"ם לעובד הכוכבים כתם קלמני רבנן דלא בטלה בטלה דסבר מטוכר כיון דעוקה זה עכו"ם הוא אלא לה ולא אבל לעובד הכוכבים: אבל מכרה עכו"ם לעובד הכוכבים. מכתמת בטלה מדעמיה דמידע דבר הכוכבים הבר לה: נראין דבריי. מכר לבטלה. דטיטל: ודבריי חבריי. דלא בטל בטיטל לעובדים ומדקתני נראין דבריי בכא אבל דבריי חבריי אין נראין בם מכלל דחבריי נמי בלמבלה פליגי ומדקאמר נראין דבריי חבריי בלעובדים אבל דבריי אין נראין בם מכלל דאיכא מאן דאמר בטיטל אלא לה בטיל ומכלל דאיכא מאן דאמר בטיטל אלא לה בטיל: ומ"ש דמ"ד לא בטיל. בלעובדים ומשמעת חבריי משמעתי בלעובדים: אילימא בהבלה ממש. שהבם ע"מ לבטלה: מ"ש דמ"ד בטיל. בלעובדים בא בסדר"א"ל בשם עכו"ם אלמ"לא אסקים מוכר מכלל עכו"ם: ומ"ש דמ"ד לא בטיל. בלבטלה בא ולהי בטלה מדעתיה: ומנו לוקם ישראל. והאי בתמה זכין ליה ודקאמרי רבנן דלא בטיל מימר אמר אמי אלא לוקם ישראל לדבר מזכין לה לעכו"ם ופנה לה ורבי סבר כיון דלוקם ישראל הוא מידע ידע מאי עכו"ם דבתמה מבולו מבטיל לה ומתיבה בבור: לא. לעולם בלוקם ישראל אשו לרבנן ביטל והאי דק"מר רבי נראין דבריי כבעובדים לבבלה לאו דפליגי רבנן עליה דמאמר נראין דבריי לבמומעין מהבלה מו מדבריי חבריי אלא רבי לבמומעין פנוגה ליכו אתא ולאמעיגן דבלוקם עכו"ם הוא דפליגי וס"ק נראין דבריי לחבריי ומודים בם לי בבעובדים לגמי שבתיד לבבלה מדבריי חבריי בבעובדים לעובדים הוליכמא דמלבה דיקא בבי מדלא בטלה ונראין דבריי חבריי אלא ודבריי חבריי מבלבל דנראין דבריי חבריי לי בלעובדים וא"כ בתלי פליגי: נרסינן לחמר בבריכן לבבום פגימתן לא תניף עליהם ברזל ובמדו וגנזום: ונתברינהו. כדי לבטלן מעבו"ם: ומקבלינהו לנפשייהו. לכל בטלה דמדאוריתא הוה דלא אלא לבטלן מעבו"ם: ומשמע מדקאמרת אין לי לדבר אחר מכלל דבית חוניו לאו דלא הוא ואם"ם קתני דבית חוניו דכהנים אסיר וקמיבעי' ליה לרבי יוסי כלים מאי: בכהנים דבני הזניח המלך אחז במלכותו בבעלו לבבלה ובמלכו ובעבדו בבמות הוא דקנים רבנן: אבל כלים לא. קבבי לו לא: מקרא הוא לשמי: מקרא הוא בדבר דעבו"ם דבכבר דמדאוריתא הוה לבבלה לבבלה: אמר לי אבידתי. ה היכנו שגנזום. בכבר דעבו"ם לבמיכה בקבוהו רבנן אע"ג דלאו בבי דעה ניבנו ה"ג אע"ג דלאו בבי דעה עבו"ם מדאוריתא קבוהו רבנן בכלים בבכבים: כל בכלים. בכבים בבייתי חזקיהו הוא מגידין לו כל הכלים של בית הקדש אבר בבי סדוים אחו מאלכוהו בבעלו לעבו"ם: בכבו ובקדשנו מאי לאו לאו בכבו בבי דעה ניבנו: שהחזרת לי אבידתי. בבקבת שבבקבתי: אבר בבי בבי אחרי אחרים. אבל בבי בבי בבי

אם עתידין לחזור כמלחמת יהושע אינם בטלים עולמית. פה דנקע עוקעת משום מסקנת דתנא אורחיה קמ"ל דדרך יהודה משום דסיוע כו"ם של ישראל כדמסיק דלולי כו"ם של עכו"ם שסיעת כו"ם אע"פ שדעתו היה לחזור ולא בעלם יכולים לבטל ע"י עכו"ם אחר ומה בפי' רש"י נמי בסמוך הכי היא במלחמת יהושע שדימו שעכו"ם לחזור לא פירש כן אלא לייאב מלאן של הכי היא במלחמות יהושע כי אותה היום תלוי שדימו לחזור כמה אלא מתבטלה לעולם אלא מפני שעבדום לדעת ישראל כדמסיק אלא כך דומה כלומר דעתם לחזור כמו שהיו אתעוריים דעתם לחזור ולכאי פרוך למה לי למתלא במלחמת יהושע היון בשעת מלחמת יהושע תלוי בדעתם לחזור ומפוק בדרב יהודה ואמרא ודלי קלי עולמית כדפרישית לעיל:

דאי תנא לוה ס"א מדלא זנבם לא בטלה. משמע דאתיא כר' דלולי לרבנן אפילו זנבם לא בטלה ועוד מדתני מיעמא בעתידין לחזור דאי לרבנן אפילו אינן עתידין לחזור לא עדיף ממכרה ומכלן יש לוכיח דכא דאמר לעיל מכרה דבשל לר' היינו כיון שבתקעה דלולי לא בתקעה מודה רבי דלא בטל כיון דדעתו לחזור: **רבא** עכו"ם וסבתתו. פי' לרוה לבוה עצמה שקוף שיראל אבל כא בעכו"ם וזקף אחרת וסבתתו לא אינם בלבר' דדילמא לא ניחא ליה לישראל אלא באותה שקוף ודלא כפי' רבינו שמואל: **והולכים** דרך אחרת. וכמו מרים שעבדום לא עשאום עכו"ם אלא שקוף בלבד ומלכים מוטשין בסם גם סם מבטלים לאותם:

אחר

בעלמא סני להו אלא מדפלחו ישראל לעגל גלו ארעתייהו דניהא להו בעכו"ם וכי אתו עכו"ם שליחותא דידהו עבדי ה"נ ישראל שזקף לבינה גליא דעתיה דניהא ליה בעכו"ם וכי אתא עכו"ם ופלח לה שליחותא דידיה קעביד ודלמא בעגל הוא דניהא להו במידי אחרינא לא א"ק אלה אלהיך שמו' לה: מפני שמעמידין אותם. כלומר מפני ישראל דלמדו שאיזו לאלוהות הרבה אימא כל דבהדי עגל ניתסרו מבאן לג אמרין לאחרים שהניחוה עוברים בשעת שלום ואילך נישתרי מאן מוכח: **מתני'** עכו"ם שהניחוה עוברים מבאן מותרת בשעת מלחמה אסורה בימוסיאות של מלכים הרי אלו מותרות מפני שמעמידין אותה בשעה שהמלכים עוברין: **גמ'** א"ר ירמיה בר אבא אמר רב בית גמרוד הרי היא כעכו"ם שהניחוה עוברים בשעת שלום ומותר אע"נ דכי בדרינהו רחמנא בשעת מלחמה דמי אי בעיא למיהדר הדור מדלא הדור בטילי בטלה: בימוסיאות של מלכים הרי אלו מותרות: וכי מפני שמעמידין אותה בשעה שהמלכים עוברין מותרין אמר רבה בר בר חנה א"ר יוחנן ה"ק מפני שמעמידין אותן בשעה שהמלכים עוברין ומלכים מניחין דרך זו והולכין בדרך אחרת כי אתא עולא יתיב אבימסא פנימא א"ל רב יהודה לעולא והא רב ושמואל דאמרי תרוייהו בימום שנפגם אסור ואפילו למ"ד האין עוברים לשברים ה"מ עכו"ם דזילא ביה מילתא למפלח לשברים אבל האי לא איכפת ליה א"ל ומאן יהיב לן מעפרא דרב ושמואל ומלאינן עיינין הא ר' יוחנן ור"ל דאמרי תרוייהו בימום שנפגם מותר ואפילו למ"ד עובדין לשברים ה"מ עכו"ם דכיון דפלחא זילא ביה מילתא אבל הני שקלי להאי ומייתו בימום אחרינא תניא כותיה דר' יוחנן ור"ל בימום שנפגם מותר מזבח שנפגם אסור עד שינתץ רובו ה"ד בימום ה"ד מזבח א"ר יעקב בר אידי א"ר יוחנן בימום אבן אחת מזבח אבנים הרבה

אמר

עין משפט נר מצוה מה לתוי' פ"ח מס' עכו"ם סמג לאוין מה טוש"ע י"ד סי' קמו ס"ט

מו לתוי' שם פ"ח הלכה יא טוש"ע שם סעיף י **מז** ג דתוי' שם סל' יב ועיין בסמגות שם סעיף יב

אם עתידין לחזור כמלחמת יהושע אינה בטילה וצריכא דאי תנא לוה עליה מדלא זבנה לא בטלה אבל נפלה עליה מפולת מדלא קא מפני לה אימא בטולי בטלה צריכא ואי תנא נפלה עליה מפולת משום דסבר הא מנח' כל אימת דבעינא לה שקילנא לה אבל גנבוה לסטים מדלא קא מהדר אבתרה בטולי בטלה צריכא ואי תנא גנבוה לסטין משום דסבר אי עכו"ם שקיל לה מיפלח פרח לה אי ישראל שקלה אידי דדמיה יקרין מזבין לה לעכו"ם ופלח לה אבל הניחו' הבעלים והלכו למדינת הים מדלא שקלו בהדייהו בטולי בטלה צריכא אם עתידין לחזור כמלחמת יהושע אינה בטילה מידי מלחמת יהושע מיהדר הדור ה"ק אם עתידין לחזור הרי הוא כמלחמת יהושע ואין לה בטילה ולמה לי למיתלייה במלחמת יהושע מילתא אגב אורחא קמ"ל כי הא אדאמר רב יהודה אמר רב ישראל שזקף לבינה להשתחות לה ובא עכו"ם והשתחוה לה אסרה מנלן דאסרה א"ר אלעזר בתחילה של א"ר דאמר רחמנא ואשירים תשרפון באש במבני ירושה היא להם מאבותיהם ואין אדם אוסר דבר שאינו שלו ואי משום הנך דמעיקרא בביטולא בעלמא סני להו אלא מדפלחו ישראל לעגל גלו ארעתייהו דניהא להו בעכו"ם וכי אתו עכו"ם שליחותא דידהו עבדי ה"נ ישראל שזקף לבינה גליא דעתיה דניהא ליה בעכו"ם וכי אתא עכו"ם ופלח לה שליחותא דידיה קעביד ודלמא בעגל הוא דניהא להו במידי אחרינא לא א"ק אלה אלהיך שמו' לה: מפני שמעמידין אותה. כלומר מפני ישראל דלמדו שאיזו לאלוהות הרבה אימא כל דבהדי עגל ניתסרו מבאן ואילך נישתרי מאן מוכח: **מתני'** עכו"ם שהניחוה עוברים מבאן מותרת בשעת מלחמה אסורה בימוסיאות של מלכים הרי אלו מותרות מפני שמעמידין אותה בשעה שהמלכים עוברין: **גמ'** א"ר ירמיה בר אבא אמר רב בית גמרוד הרי היא כעכו"ם שהניחוה עוברים בשעת שלום ומותר אע"נ דכי בדרינהו רחמנא בשעת מלחמה דמי אי בעיא למיהדר הדור מדלא הדור בטילי בטלה: בימוסיאות של מלכים הרי אלו מותרות: וכי מפני שמעמידין אותה בשעה שהמלכים עוברין מותרין אמר רבה בר בר חנה א"ר יוחנן ה"ק מפני שמעמידין אותן בשעה שהמלכים עוברין ומלכים מניחין דרך זו והולכין בדרך אחרת כי אתא עולא יתיב אבימסא פנימא א"ל רב יהודה לעולא והא רב ושמואל דאמרי תרוייהו בימום שנפגם אסור ואפילו למ"ד האין עוברים לשברים ה"מ עכו"ם דזילא ביה מילתא למפלח לשברים אבל האי לא איכפת ליה א"ל ומאן יהיב לן מעפרא דרב ושמואל ומלאינן עיינין הא ר' יוחנן ור"ל דאמרי תרוייהו בימום שנפגם מותר ואפילו למ"ד עובדין לשברים ה"מ עכו"ם דכיון דפלחא זילא ביה מילתא אבל הני שקלי להאי ומייתו בימום אחרינא תניא כותיה דר' יוחנן ור"ל בימום שנפגם מותר מזבח שנפגם אסור עד שינתץ רובו ה"ד בימום ה"ד מזבח א"ר יעקב בר אידי א"ר יוחנן בימום אבן אחת מזבח אבנים הרבה

אמר

מסורת הש"ס אלעזר מו. בקיין חוס' ר"ס יג. ד"ס ולא קליר וכו') גר"כ קיטו: דסנהדרין דף סב. ע"ס הקלעזל מת. מעו:) יר"כ קעא: מוקין סח:) יקלעזל מת: מעו:) חקופסתא פ"ע) מקלעזל דף מג.)

מסורת הש"ס אנ"ל תכירו) בקופסתא פ"ו) גקמ"ש חו' יבמות עג. ד"ס סבא על וכו') דב"ק כח: [דרוש כו. ומס לאיתא לאמס] הלעזל כז: יחולין מ. ומס חקלעזל מב. סרס"ל ל"ל חון ממנו' כו' יוע' חוס' יומא פב. סאריכו טוב' וחוס' יבמות נג: ד"ס לא לחוס] יאלוטיין חו' לעזל כז: ד"ס יכול וחוספות כתובות יע: ד"ס דאמר וחו' שבת עב: ד"ס רבא]

מתי קבא. ומזבח סוי אבנים סרבה ואיסורו עד שיתן רובו: גיר. כפיר גרוסל"א: לא יקומו. שוב לא יקריבו עליו: ולא לאו. אלא מיתלו יקומו: עבדך. בבעלי חיים הנאסר לעבודה: אם אלו. פיס בבהמתחה לו אסור אם לאו אינו נאסר לעבודה: מזיד ולאון מדא סוס. אלא הגא לאון אלא אונס: בכל כיון. בין אונס בין רצון: בפרסיא. חורה אור לא הקלון והלא דקתני אונס אסו' בפרסיא: שעא אמר הזקיה מאי קרא בשומו כל אבני מזבח שעת גזירה. פרסיא הוא ואונס הוא: מ כאבני גיר מנופצות לא יקומו אשרים וחמנים אי איכא כאבני גיר מנופצות לא יקומון אשרים וחמנים אי לאו יקומו תנא נעבד ולדאי יבראל מומר. דא"ל בכל המובלין אשרים וחמנים אי לאו יקומו תנא נעבד אלא אסור ושל אחבריו מותר ורמינהו אאזהו שלו אסור ושל אחבריו מותר ורמינהו אאזהו נעבד אכל שעובדים אותו בין בשוגג ובין במזיד בין באונס יובין ברצון האי אונס היכי דמי לאו כגון דאנס בהמת חבירו והשתחוה לה אמר רמי בר חמא לא כגון שאנסוהו עכו"ם והשתחוה לבהמתו דידיה מתקיף לה רב אדא בר אהבה האי נעבד מיד בין באונס יובין ברצון הא אונס רחמנא פטריה דכתי' ולנערה לא תעשה דבר אלא אמר רבא הכל היו בסבתחואה לו עבודה אחרת דלאו בגופיה ויקר בכלל לא תעבדם כדכתוב ודי לא שיתכר דבר שאינו שלו: סימן אחד. יח בהם ולא שימות בהם יצא אונס והדר כתב רחמנא ולא תחללו את שם קדשי דאפי' אם בא לנגמר ונמצא נמר מה רוצה יסבב ואל יעבור אף בעבר המחוכר יסבב ואל יעבור ואדרב' קרא דומה כמה הוא ניס לגיהוני דמיעוט אמצא לרוצה אונס בדאמ' רבא ושוד קשיא מאי קא משמעי לי' לרב' בסמוך מבינו שיאות בכבוש הגזירה דאמרו' אפי' ר' זירא נמי ידע כאם יין דבעמ סגזיר הוא מיינין למסור עצמן בדאמרי' בשילוי בן סורר ומורה לאפי' מצוה קלה יסרג ואל יעבור ובראם לרבינו יאמר לגרם דמן ר' זירא ובכא לא פליגי בכא לבתחילה מייב לאמר עצמו ובכי מלא סבי פריך מוגם בקרקע עולם לעין פטור המיתה ואין עשה לפוטרה ממיתה אלא משום אונס מדע שבכי אם כיתה נבעלת ברצון כיתה הכיא אם לא אמרו לה אם תמרוא יפיין ואם אין לו לעשה לאמר עצמה

ואינו מבלים. של בית המקדש שנטימוס אמר: איסרו לו. גזרו עליהם חוקים וסיעתו איסור עולם אף לסדיוט דקתני נגזוז ולא אתמרין ליפקון וליפקו לחוליו: תפר בו בזרות. לעכו"ם אסרם אף לסדיוט: לא אסרו. לסדיוט אפי' כן אנו: תליסין. סחליסן בעכו"ם שיתה לו עכו"ם וסחליפן לעכו"ם בנכסיהו: סוא. כי מרס סוא: למעוטי עלמא. וכיי שמעמ סוא תופס את דמיו כדא"כן כל אתתם עסיס אבל עולם סיא לאסורה בכל מקום שסיא אבל דמיס אינס תופסת לאוסרו ואם שמכרן ומקודשת דלא מיפפסי בליסוקת ומנוגת סוא אע"ג דאיסו דסור לאיסקמוויי

מברי וקדש בדמיהן מקודשת. פרש"י ודוקא קדושי אסה אבל אתקמויי אסור מדרבנן ויש ליתן טעם ולמלק שאין אלאסה דומה כל כך לאליפי הדמיס אי נמי מכוס פריס וכריס לא גזרו רבנן [ועיין תוס' מולין ד: ד"ס מותר]:

משום דסוף עכו"ם וכביעי' שני כתובים הבאים כאחד. פירש הא אין שביעיס שון דעכו"ם אליפי אליפין אסורין עד סוף כל העולם וכבביעית דוקא אחרון נתפס וסבאר מוהרון אם כן אי סוי כתיב הד לא אתי הכריס מיניס [ועיין תוספות קידושין נס. ד"ס ומני]:

לו ולון

ואלא מבלים דכתיב °ואת כל הכלים אשר ד"ס עבלס אבל איסי לא עבלס קא אמינא הזניח המלך אחז במלכותו במעלו הכנו והקדשנו °ואמר מר הכנו שגנזנום והקדשנו שהקדשנו אחרים תחתיהן והא אין אדם אוסר דבר שאינו שלו אלא כיון דעבד בהו מעשה איתסרו להו הכא נמי כיון שעשה בה מעשה אסרה כי °אתא רב דימי א"ר יוחנן אע"פ שאמרו °המשתחוה לקרקע עולם לא אסרה חפר בה בורות שיחין ומערות אסרה כי אתא רב שמואל בר יהודה א"ר יוחנן אע"פ שאמרו המשתחוה לבעלי חיים לא אסרן °עשאן חליפין לעכו"ם אסרן כי אתא רבין °מותרין ואד אמר אפילו חליפי חליפין אסורין חליפי חליפין אסורין אמ' קרא °והיית חרם כמוהו °כל שאתה מהיה ממנו הרי הוא כמוהו ואידך אמ' קרא הוא הוא ולא חליפי חליפין ואידך ההוא מיבעי לי' למעוטי ערלה וכלאי הכרם °שאם °המכרן וקידש בדמיהן בקודשת ואידך ערלה וכלאי הכרם לא צריכי מיעוטא דהויא להו עכו"ם ושביעית שני כתובין הבאין כאחד °יכול שני כתובין הבאין כאחד אין מלמדין עכו"ם הא דאמרן שביעית דכתיב °כי יובל היא קודש תהיה לכם °מה קודש תופס את דמיו ואסור אף שביעית תופסת את דמיה ואסורה א"י מה קודש תופס את דמיו ויוצא לחולין אף שביעית תופסת את דמיה ויוצאה לחולין ת"ל תהיה °בהוייתה תהא הא כיצד °לקח בפירות שביעית בשר אלו ואלו מתבערין בשביעית לקח בבשר דגים יצא בשר נכנסו דגים בדגים יין יצאו דגים נכנס יין ביין שמן יצא יין ונכנס שמן הא כיצד °אחרון אחרון נתפס בשביעית °יפרי עצמו אסור ואידך קסבר שני כתובים הבאין כאחד מלמדין ואיצטריך הוא למעוטינהו: **מתני'** שאלו את הזקנים ברומי אם אין רצונו בעכו"ם לכה אינו מבטלה אמרו להן אילו לדבר שאין צורך לעולם בו היו עובדין היה מבטלו הרי הן עובדין לחמה ולבנה ולכוכבים ולמזלות יאבד עולמו מפני השוטים אמרו להן א"כ יאבד דבר שאינו צורך לעולם בו ויניח דב־ שצורך העולם בו אמרו להן אף אנו מחזיקין ידי עובדיהן של אלו שאומרים תרעו שהן אלהות שהרי הן לא בטלו: **גמ'** ת"ר השאלו פלוסופין את הזקנים ברומי אם אלהיכם אין רצונו בעכו"ם מפני מה אינו מבטלה אמרו להם אילו לדבר שאין העולם צורך לו היו עובדין הרי הוא מבטלה הרי הן עובדין לחמה ולבנה ולכוכבים ולמזלות יאבד עולם מפני השוטים אלא עולם כמנהגו נוהג ושוטים שקילקלו עתידין ליתן את הדין ד"א הרי שגזל סאה של חיטים [והלך] וזרעה בקרקע דין הוא שלא תצמח אלא עולם כמנהגו נוהג והולך ושוטים שקילקלו עתידין ליתן את הדין ד"א הרי שבא על אשת חבירו דין הוא שלא תתעבר אלא עולם כמנהגו נוהג והולך ושוטים שקילקלו עתידין ליתן את הדין והיינו דאמ' ר"ל אמ' הקב"ה לא דיין לרשעים שעושין סלע שלי פומבי אלא שמטריחין אותי ומחתימין אותי בעל כורחי שאל פלוספוס אחד את ר"ג כתוב בתורתכם °כי ה' אלהיך אש אוכלה הוא אל קנא מפני מה מתקנא בעובדיה ואין מתקנא בה אמ' לו אמשול לך משל למה הדבר דומה למלך ב"ר שהיה לו בן א' ואות' הבן היה מגדל לו את הכלב והעדה לו שם על שם אביו וכשהוא נשבע אומ' בחיי כלב אבא כששמע המלך על מי הוא כועס על הבן הוא כועס או על הכלב הוא כועס הוי אומר על הבן הוא כועס אמר לו כלב אתה קורא אותה והלא יש בה ממש אמר לו ומה ראית א"ל פעם אחת נפלה דליקה בעירנו ונשרפה כל העיר כולה ואותו בית עכו"ם לא נשרף אמ' לו אמשול לך משל למה הדבר דומה למלך ב"ר שסרחה עליו מדינה כשהוא עושה מרחמה עם החיים הוא עושה או עם המתים הוא עושה הוי אומר עם החיים הוא עושה א"ל כלב אתה קורא אותה מת אתה קורא אותה א"כ יאבדנה מן העולם א"ל אילו לדבר שאין העולם צריך לו היו עובדין הרי הוא מבטלה הרי הן עובדין לחמה ולבנה לכוכבים ולמזלות לאפיקים ולגאיות יאבד עולמו מפני שוטים וכן הוא אומר

°דבריס ל

אסוף

עין משפט נר מצוה נא לתוי' פ"ח מס' עכו"ס סג' ח סמג לאוין מס טוס"ע י"ד סימן קמס סעי' ג **נב** ג תוי' שם סג' ח טוס"ע שם סעי' ט **נג** דתוי' פ"ס מסל' איסורי סג' ג סמג עשין מס טוס"ע אס סי' כס ס"סכ **נד** סתוי' פ"ו מס' ממיעס ויובל סלכס ו **נה** תוי' שם סלכס ו **נו** ד"ע' שם סלכס ו

מסורת הש"ס אלעיל נב: בסנהדרין מז: [קדושין כו] גקדושין נח. נקמן סב. נדריס מז:] הקדושין כד.ום"נ] יסוכה מ. דקדושין מו: [סנהדרין פ"ח מ"ז סוכה מ: קדושין נח. כתובות מ:] חקוספתא פ"ז] מע"ל מקרס יע"ל ליס יאקא מטיא לס כע"ל ר"מ

אסוף אסף. כלומר מאכלס לא הכל בתמיה: אסף אדם ובסמס וסמכשלות את הכסשים. כל דכריס שסכשעים נכשלין בכן הכמיה לא אסדם בתמיס מכרי אף לאדם כן עובדין: לגריפס בר נצח. עכו"ם סיס ממונס על ראשי גייסות וכימי לגריפס סמלך סיס: לין מקנאים כס. אמרו מלאכותיס מיקדמא [כל כך] נשוא לא בטלה [אבל תורה אור מקדמא ממנה מקנאים ומקדמא עליונפי' °אסוף אסף כל מעל פני האדמה נאם ה' אסף אדם ובהמה אסף עוף השמים ודגי הים והמכשלו' את הרשעי' [וגו'] וכי מפני שהרשעים נכשלים בהן יאבדם מן העולם °והלא לאדם הן עובדין °והכרתי את האדם מעל פני האדמה [וגומ'] שאל אגריפס שר סגנון **מתני'** גת בעוטה.

עכו"ס: סטוח מוטל. ענבים מתוך יין נעדשים של גת שקורין מי"ים: דבר צבא את ר"ג כתיב בתורתכם °כי ה' אלהיך אש אכלה הוא אל קנא כלום מתקנ' אלא חכם בחכם וגיבור בגיבור ועשיר בעשיר אמ' לו אמשול לך משל למה"ד לאדם שנשא אשה על אשתו חשובה ממנה אין מתקנאה בה פחותה ממנה מתקנאה בה א"ל זונן לר"ע לבי ולבך ידע דעכו"ם לית בה מששא והא קהזינן גברי דאולי כי מתברי ואתו כי מצמדי מ"ט אמ' לו אמשול לך משל למה"ד לאדם נאמן שהיה בעיר וכל בני עירו היו מפקידין אצלו שלא בעדים ובא אדם א' והפקיד לו בעדי' פעם א' שכח והפקיד אצלו שלא בעדי' אמרה לו אשתו בוא ונכפרנו א"ל וכי מפני ששוט' זה עשה שלא כהוגן אנו נאבד את: מונתינו אף אותן על האדם משביעין אותן שלא תלכו אלא ביום פלוני ולא תצאו אלא ביו' פלוני ובשעה פלוני' ועל ידי פלוני ועל ידי סם פלוני כיון שהגיע זמנן לצא' הלך זה לבית עכו"ם אמרו יסורין דין הוא שלא נצא והחזרין ואומרים וכי מפני ששוט' זה עושה שלא כהוגן אנו נאבד שבועתינו והיינו דא"ר יוחנן מאי דכתי' °והלאים רעים ונאמני' רעים בשליחותן ונאמנים בשבועתן א"ל רבא בר רב יצחק לרב יהודה האיכא בית עכו"ם באתרין דכי מצטרף עלמא למיטרא מתחזי להו בחילמא ואמר לה: שחטי לי גברא ואייתו מטרא שחטו לה גברא ואתי מטרא א"ל השתא °אי הוי שכיבנא לא אמרי לכו הא מלתא דאמר רב מאי דכתי' °אשר חלק ה' אלהיך אותם לכל העמי' מלמד שהחליקן בדברים כדי לטורדן מן העולם והיינו דאמר ר"ל מאי דכתיב °אם לצי' הוא ליץ ולענוים יתן חן °בא לטמא פותחין לו בא לטהר מסייעין אותו: **מתני'** לוקחין את בעוטה מן העכו"ם אע"פ שהוא נוטל בירו ונותן לתפוח ואינו עושה יין נסך עד שיורד לבור ירד לבור מה שבבור אסור והשאר מותר:

אבל דורכין עם העכו"ם בגת

נאסר מכלו כיון שאינו עדיין יין וגם אינו נאסר לא במגע ולא בנגוף כדפרישית: **והשאר** מותר. פי' לף בכתיס כפ"ס אבל סר"ל שמעיס פי' מוס־ בהגאה דאינו נעשה יין נסך ליאסר בהגאה עד שירד לבור אבל בכתיס ועוד דבגמ' כי פריך לרב הונא ליטמי ליס דמותר דמתני' הוינו כמתיס דוקא כדלקמן (ד' נז.) בגמ' נסך נראה לפרש כפי' רש"י וסא דאמרי' בפ"ב (ד' עד:) גבי גת של אבן שזיפתה עכו"ס ינגב ושל עץ ר' אומר ינגב ותכ"א יקלוף הזפת ואיכא דאמר דוקא שזפה אבל דבר בא בנינוב ואמאי הא קתני הכא דלקמיס גת בעוטה יין נסך אבל אינו אסור מטעם נוגע מדקאמר עלה בגמרא לא שנו אלא שלא הקרינו בגתו אבל אם הקרינו בגתו אינו אסור מטעם נוגע ומשום הכי לא אמרינן דבר כל דבר אלא אם כן נגעו בו עכו"ס כדפרישית ור"ל ואם מותר אלא אם כן נגעו בו עכו"ס ומשום הכי אמרינן דבר כל דבר אלא אם כן נגעו בו עכו"ס דבר כל דבר אלא אם כן נגעו בו עכו"ס דבר כל דבר אלא אם כן נגעו בו עכו"ס

אבל לא בוצרין. פ"ה לפי שמותרין בגת ס"מ ואם וס"ה דסוס מלי למימר אם בגרם בכלים טמאים וג"ל כי לפי מס שפ"ה ניחא דאפילו אבל מוליכין פת לפלטר. פ"ה לוסף לתנור ועוד דתמרינן בתוספתא [פ"ח] אין מסיעין נתהום סעובה בטומאה ואין מוליכין עמו (דגרומה) נתהום נראה פלטר נתהום קטן שלוקחין ברכב בכרות ביחד מן הנתהום גדול כדי לחזרכם על יד על יד ושעמא דמולכין עמו פת לפלטר סיגו משום בכבר עמרם מלך. בעבוד. וזו מלאכה אחרת היא אבל ודאי חולכה לתנור אסורה שזו סיא סוף הכיסה וכפ' הוסב (דף נו.) נמי ממעמ דפלטר סוא נתהום קטן דקתני בתהום מחד גברא זכין פלטר מתרי תלת גברי וזכין וכירום. נמי קאמר פלטר משמעם סוא בעמם נתהומין: א"ר סוסא יין כיון שסתחיל ליומכך כו'. פ"ס שסגת שעוים במדרון משעם שסוא נמכך מלד העליון לגד סתתחון קרוי יין וכסמוך נמי פי' בגת פקוקה ומליאה ולא נמכך כם כיון ולא זז ממקומו אלא בעמקום שנסחט שם עומד נראה מתוך פירוסו אלפי' בגת עלמה אם פינם כתרגנים אילך ואילך ונשאר נמי בגיגות שלנו שדורכים בכם וכן פי' רשב"ם בכם יש"ש ווה לשונו אלו. כמשנה אחרונו. יין כיון שסתחיל ליומכך ומשמע אפי' מעמ שדורכין בגת ולא חיישינן שמא יבא לידי סיגום שבגיגיו. אילך ואילך כדי שיכנס היין בתמציותו נראה ה"ר [לרש"י] [לרש"י] אין לך המשכב גדולם מזו ושוש. יין כסך ע"כ לשון וכ"ל לפירושו שבגיגים הגרעינים עד שלוי הגיגי' אחם לא פינם כי אם למעט' אין כאן המשכב כיון שם עגנים תחתים הדע דסא תנן במתני' אע"פ שמעל בידו ונוחן לתפוח וא"ל פינם כעגנים אילך ואילך ואפ"ס אבי בגת פקוקה ומליאה אלפי' ליכ פינם כעגנים אילך ואילך ס"מ דסשיא איכא לאוקומי שבדיון לא פינם עד שלוי בגת ולא סתחיל ליומכך ומשמע דאפילו לקלח מן הגת קודם שיכד לבור ופרין תנן לוקחין בגת בשוטם אע"פ שמעל בידו ונוחן לתפוח ומשמע אפי' סתחיל ליומכך בפי' רב"ח לא בגרים ליה ולא בגרסינן ליה כעי לגיומר ומליאה שעומדת על מלואה שאינו נמכך כלל ולגד הכור ולפי' זה אם פינם בגרעינים אילך ואילך ומשכר בגרגותי לכון כיון שלא פינם בם נגרגותי אילך ואילך גדולה מזו לא אם שולה בגומא בכחוך סגיגות כום מלא יין אם אם מתכנים לבלותו מן סגיגים דרך הכרחה אין לך המשכם בהכלים וכגון אין כאן המשכם ובבי וא"ם כיצד עובדו לוקחין יין שם עגנים תחתים הדע דסא סעבו"ם יין מסם וחזרו ומלאום עגנים דבכלמא בגיגות סעבו"ם המליאות עגנים דרוכות נמם אין לנו לחוש קלח להמשכם ואם אינו מקפיד בגיגות גדולות יש לחוש כיון שהעלים ישראל עינו מסם ומתמת השם זה יש שמומדים שם בכליר בשמלאין בגיגים ואם"כ מוסיפין יין מסם אבל מיעבא ליש ווי"ל דשאני התם דאיכא דאיכא למישני דקאמר על מתני' דלוקחין גם בעוטם תני ר' מומחין אותם בכרוגין ליפה ווש בם יין הרבה ויבא לעמכך ומשמע אפי' סתחיל ליומכך בפי' רב"ח לא בגרים ליה ולא בגרסינן ליה כעי לגיומר ומליאה שעומדת על מלואה שאינו נמכך כלל ועוד שמא ידבוק לאחר המשכם אע"פ דלא גזרינן לקמן לייר לידיה אמו לא לייר לידיה וא"כ יש להמיר שלא לדרוך עבו"ם יין ישראל כלל ועוד שמא ידבוק קודם המשכם אמו לאחר שלא הבא ברוח בגיגים ודוקא ברוח גדולה כעין פי חבית לא הביב המשכם כמו נגרגותי וסקונם יין מעיקות סעבו"ם לגרוך ליזכר ליתני נמי אם אל אבל קטיל נמם לגרוך לאחר תרתי דמסייע ידי עובדי עבודם עבו"ם המכים דבר שם עם היין: אין בוצרין עם ישראל שעושה פירותיו בטומא' שאסור לעבו"ם בגת ולא חיישינן עם ישראל דאיכא אלא גרם טומאה דבכנן דריסה עם ישראל דאיכא סיגא טומאה דאוריתא לא כל שכן וי"ל דלפי מלי דבריהם דאיכא בסוף דריסה אינו מקבל טומאה אם אינו מקבל אם אינו מקבל אם אינו מקבל

רבא מוקי לה כשלחה הגיה. וא"ת אמאי לא עקר רבינו לפי משנה אחרונה דהתרומה אחרונה ודמשנה אחרונה אחרונה חד הוא ליה דמשנה ר"ל אלא שני ליה דמשנה אבל אם הסיר גרגותני לגמרי אם לא הוכלה סי' לף מה מסם בגמ' ופסי שיטת יין שבגרגותני מסתפק דגרגותני ואמרי' לקמן בפ"ם (דף כו.) המרת הדעת בעינני רבא אמר בגרגותני ליין דמשנה וקיימא לן כרבא לגבי אביי וכי פיתח ליין מין בשמן דבמשנה ולא בטיל אבל אם תיקנו ליתא מינו דבעינן בעבנים בגמ' רבה עלין ומבטלו בדס"ל נמי לרבא בפ' גיד הנשה (דף קז.) גבי תיבות של דג טמא וא"ל בפ"ל בחליי דאמר תמר' הדת' בעינני בשמן ולית לה נמי סלוק לה

והא וכן קתני. דתמצא דסכי יש לאסור בבני שפחות (גקטנים) כמו עבדים קטנים וה"ש ולישני דכי קתני וכן לגדולים דסכי כו בני שפחות גדולים כמו עבדים גדולים וי"ל דתמצא ליה דקאי לכולהו בין לגדולים ובין לקטנים ועוד דס"ל דמשום גדולים דסכי יודעים בטיב עכו"ם בכיות עמה וי"ל דלא מיתסרין ליה לגדולים לא לימר. וה"ה ולתמלי לא מסני דקאי וכן לגדולים דסכי יודעים בטיב עכו"ם בבריאתה מעכף מילה ומבילה אבל בשמה בכיות לא לאיירי כלל: **דהא** קמ"ל עבדים דומיא דבני שפחות. וה"ה למאלי דקאי וכן לגדולים דסכי יודעים בטיב עכו"ם ומדרסן וה"ק וכן בעבדים דקאי אכולן ומדרסן בסוס ומדרסן בבני שפחות וי"ל דתמצא ליה לא אילטריך למיתני וכן דפסיעה דלוכה למיסני דרוקן ומדרסן בסוס לא קאי אעבדים כמו אבני שפחות דה"ק אמאלי הנא עבדים כלל אם לא לעסר מוקן ומדרסן בסוס דאם כבר מיעסר לעבדים אין עושין יין נסך לא קאי אעבדים: (שיך לפ"ל) **עד** שתסתקע קורה עקר"ש מפיסה. אומר ר"י דדוקא בעבדים אמרי' עד שתסתקע דאמ"ג שאינו אריך להטביל ולמולם מלגנם כדאמר (דשחוט) בסחיטן (ד' מח.) בשם שאי אתם מל כן אים בעל בלחנו כך אי אתם מל עבד בע"ב מ מ אימם רבו עליו ואינו מתגייר בלב שלם אבל עכו"ם שסיו מלים ומטבילים מילים ולדעתם נשתקע שם עכו"ם מיפ שם מיד ומותר מגגן ביין מיד: **הרגנבה** אבני שפחות. וה"ה אמאלי לא ניקיט הרגנבה אבל בחרוכן ומדרסן ונקט מל ולא נקיט בלבד דקא אבל מל ומבל ולא ולא קאי מידי איין יסך וי"ל דיעמא ליה לפמויי בסיטה לאבוקה: **דהא** קמ"ל עבדים דומיא דבני הבפחות. נראה דבסכי הוה מני לאימר אלי וכן בכתב וכן דעלמא מה עבדים גדולים עושין יין נסך אף בני הספחות גדולים עושין יין נסך אלא אבני שפחות דומיא דעבדים לפמויי בפי' סיטה לאבוקה: **לאפוקי** מדרב דאמר חיטוק בן יומו . בשמא מזיגן דלבאי לישנא דאמרי לה טבור שמואל ליה ליה לרב דאמר חיטוק בן יומו כו' דא"כ לא אתיא הא מתניתא כווחיה אלא אים לשמואל דחיטוק בן יומו אינו אלא בן יומו ולאו דוקא ועבדים גדולים אע"פ שמלו וטבלו ברייבן ובשביעי ובשמיני אין נסך ומותר אף בשביעי וא"ס קטנים אין נדולות דלא כרב בן מוק בן יומו וכ"ח נמי אריכין לאמתיין י"ב חדש לשמואל דבעינן שיקוט דמפרש ריב"ל לשיקוט בם עכו"ם מפיסם ופסקו אלבות ונם בסדר תגלים ומטורלים כתיבה יד ברב הגדול רבי יוסף עוב עלם פוסק אלבה כמוהו בכל מקום אבל אלבה כמוהה לגבי ר' יוחנן ונדחו ועוד פסק ר"ה אליעזר דאמר רוקן ומדרסן בבוק שטר דבבל פוסקים אלבה כמוהו בכל מקום וגם ר"ת הבית הרבה אלבה לגבי ר' יוחנן ונסך לאלבות ואמרינן בשיב יודעין בטיב אלילים ומבשלין כי בזמן הזה אין אלבה כמוהו אבל אלבה כמוהה לגבי ר' יוחנן ובמשמיטן והוו לפו בתיבות בזמן הזה אין אלבה כמוהו אבל אלבה כמוהו בזמן הזה אין הבאים אלבה

אלא ודאי חמרא הוא ונסכים. פ"ה אע"ג דמוקמי' ליה כמוריק אורוקי
לאיתזי מבמה מחוץ פירוסו דבסוקים לבד לא ממיכן ליה לאסר. בסגאה
וגם ר"ת כתב דבמוריק אורוקי אינו אלא ודאי חמרא הוא ולא ממיכן ליה
לקמן בסוף פירקין כתוב כרוב ספרי שיין
כחו של עכו"ם כגון דמוריק אורוקי
ג"כ ר' כו שהוא יין אסור בהנאה מדר'
יוחנן בן תרוח אלמא בכסות עובדא דסכא
משום כחו ולא משום חבר מגע ולקמן
(דף ס.) גמי עכו"ם אדנא וישראל
אכולה חמרא אסור ופ"ה אסור לף
בסגאה מידי דהוה איין שמזגו עכו"ם
ועוד אדרבה בסה"ע על ידי הרקה היו
מנסכין שהיו מערבין יין בפגלים וי"ל דמה
שהוקשה לפרש מגע סייגו לאסור לף מה
בפגלים שלא עירב עדיין דהא אמרינן
לקמן (דף עב:) גבי עכו"ם שעירב
דעפיף לבר"ח דאמא גזרו ביה רבנן דגזרו
אמנא לא גזרו ביה רבנן ר"י פי' ונסכיה
שהוקיקו בכוסא ניסוך: **והא** מגע ביה
בעלמא וס"ל מגע עכו"ם שלא בכוסא
ואסור. פירש הריב"ל סבר לה כשמואל
דפרי מיקוב בן יומו ולף בפתיחה ה"ל
ס"ם מגע גדול שלא בכוסא ולפי' בידו
דבא לעיל מדעי לאסור לא בכא דלא גריס
ריפא דלוגיא וה"ל מלי לף פרוך דהא
שלא בכוסא סוס בסיס סבור שהוא
שיבכא וה"ל לעיל כי פרכי ליה לרב
מתיוק בן יומו בכל שכן לף פרכינן
מדאסר בתיוק דאינו בר מזוגא לגל
ס"ם שאסר מגע גדול שלא בכוסא שבר
בר כוסא הוא ויבול לבא לידי ניסוך
אבל ודאי מגע גדול חמור ולפי' שלא בכוסא
ליאסר בכם ! ולפי' לשמואל: **שבבסבר.**
שמזגו עכו"ם לתקנו בכתיב אסור לף
בסגאה ולפי"ג דלא מגע משום סרתקת
עבודה כדמפרי' לף לך לחמרין מזרה כו' מיהו נמצא כפי' תוספות שביבה אבל בסגאה ודאי לא מיתסר דלא
עדיף מנגיעה ע"ז ד"ל שלא בכוסא כי היכא דמגע בריבה דלוגיא (לעיל דף מז.) ובב ר"ה בתב דבכל לף לך לא אסרינן בסגאה
לא אסרינן על יין משום יין נסך אלמא קבם הוא דקבים לה משום לף לך לף לחמרין ובסמוך ולא אסרינן בסגאה ולא אסרינן בסגאה משום עכו"ם: **הרבתיב** קחתונה מבסבה מ"מ סבי הוא מידי דהוה אמיא דמזגו עכו"ם ושתו ישראל ואסר לה בפרש
בסגאה ולא אסרינן בסגאה ולא"ג דלא מגע בריבה בסדיא מ"מ סבי הוא מידי דהוה אמיא דסבגו עכו"ם ושתו ישראל ואסר לה בפרש
ר"ל כהודעה ולא נתלו אלא בעבל בא"ר ולא"ה מגע שלא בא לידו אחר ומעבי דעדיין לא בתרבה בחומרות ל"ל אבל בקולי ה"ל מוכל ומוכל ואחר"כ
ואסר"ר דוד מעיין תיכן דבסבא דמזא דאבלי פירות דלא מעבדין פי' שלא בא לידו אחר ומעבי דעדיין לא בתרבה בחומרות ל"ל אבל בקולי ה"ל מוכל ומוכל ואחר"כ
מפרש ולבך אסבר בסבר בעבר ויבס סבור שהוא על ל"ל ובן הבא דמזגיב דר' ! שהיה בית שלן לא בגמרא ויבס בירושלמי דבעוד לבא
לבגיע בה קולות ה"ל בגון ביטול ברוב וכמה קולות הבמוות פ' עד כמה בבבורות וכן בסיא דמזגיב דמבמע בירושלמי לף לא בקולי ה"ל לא אמרינן ר"ת דקרקעות
פעוד מחומרי ל"ל ומ"מ קולי ה"ל מוכ בכל אוחן בחומות ועל הרומות ומעברות שלן אנו מפרשין עכשיו לף לא בקולי ה"ל לא אמרינן ר"ת דקרקעות
שלנו מבעבדות בם לשרים ודינא דמלכ הא הוא שלם לא יתנם מיהו מבעבדות ביד עכו"ם ומשקעות לו ולכן אינם שלנו וקשה לר"י כי גם ביתי הבמבים
בים לסם קרקעות בעסק בדאמרי' פ' ה"ם (דף נה:) מלן דלא יסיב עסקא לא ליטול אלבא ע"ש כי אלו יש לנו הרבה קרקעות שלנו ביתי
לבמוך על דברי הירושלמי דתנא דא"ר יוחנן בבוחיהו בבא"ל אין מפריעין תרומות ומעברות עד שבא הרוחים ובטלו' מלן מיהו רובים ל"ל הבמבים
הבגומות ולא מודע פי' ולא בלבה דוסבא בידן אלך יבולו לבקל במעבר ל"י אבל במקומות הבמוקים לא מייבו הבמים הבמוקים לא בתרומות ה"ל אבל
בגון ומיבים ובבל מוכב ובבי עמון כי בם הין רגילי' לבפרים שלא יבולו קודם שבעבלם הבריבים ר' יהודה בבם שמואל אלא ה"ל לבתרומה גדולה בלבד
בדגן ומיבים ולבבר ובמקומות הבמוקים בתי מבבה בירושלמי מבבה אסיו עושים קודם שבעבלם הבריבים ר' יהודה בבם שמואל אמר לא הבו אלא לבתרומה גדולה בלבד
לבלך ולא"ב מבבים ר' בא בבם שמואל אמר לא הבו אלא לבתרומה דגן ומיבים ולבבר בבילה אינה מעבבת בור ל"ל מייבי הבא בבגון שבל בבור
אבל מיבקות לף לבתרומה גדולה לא הבו מדתבי אילו מעבר ליקות מדבריהם משמע מדבבי הירושלמי דבבר אבוא בבבריהם בלבן לא בפרישה בלבד
בא"ל ובמא ירק דוקא משום דאין לו הבו אמתבתא בלבד מן בפסוק ': **דאא** יוחנן משום ר"ש בן יהוצדק אמים של
דוסתי בלבות אמתבתא משמו ומיהם דר"נהדרין פרק זה בוכר דבו דאי בבר בבמות ר' יוחנן בבר"ל בוה בבים בל ר' יוחנן בבר"ל בוה בבים בל
בבדיהם בבבר"ל בו' ואי קבו לבו בוני אלן מאי אימא ליה ואי"א בבו בים לו לבמות (דף פא.) גבי' תנאים שהתנה יהושע ומעיין בוזה בתחלה
הא דיהוד לאבבין. ל"ל דמייבי בגון דבבבי מלבעיה ובוה מעלמא בוזה בבמעבן ירושל' אומר שופוש מבר אלבן אלבנגי מעזרא
אלו: **איקרע** לבבלא. מבבם בעבון ! בבר שעיר וכן הבגוס יוגבן סר שעיר עוזר מא"ש בדאמר בפרק בתרא דבבוזות יד (דף קיב.) ביב"ל איקלע לבבלא חזא
דבבלבן בבבי דבמעמאל ומיהו לפי האמת משמע יותר שבוא עיר מא"ש בדאמר בפרק אומה לב"ג (דף סח:) ובפרק י' יוחנן (דף
עבלים בין בבפגים בו: **עכו"ם** ועבד הבא על בת ישראל הולד ממזר. ומ"מ אמאי אינו בין נסך משום יין נסך ועל תורמסן משום ממזרים ר' יוחנן
עב:) בר' יוחנן משום: ובמעמאל קרא דבת בסן בי הבוא לאים זר לאמעי' דעבו"ם ועבד בבאו בת ישראל בבבולה בבוה בבבוה ובן"
בביאתו מיבעיא ! ואומר ר"י בבא בדיבוי בם דבבריה בו: **כל** בבאבל בבות בבאבל בבות בבוה בבו בבו בבבב

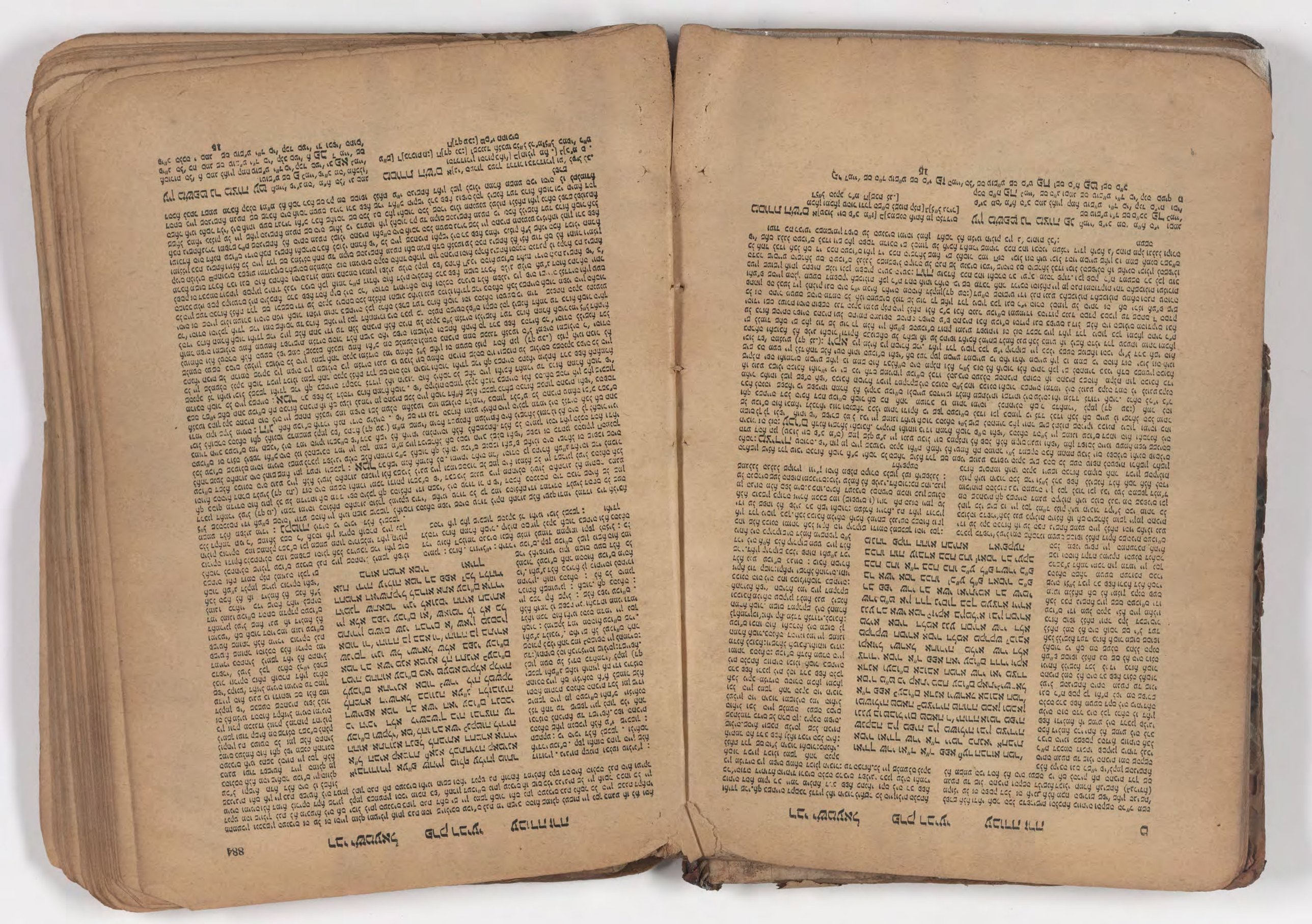

מעשה לבינם קטיבר. ואף כשמיים נמי שרי פי' רשב"ם וז"ל עכו"ם
בס מלמעלה למעט אין זה כמחבר תכיס לאורכה דתכיס מכוקצים מזומנה
ליטול מיכ ולאוים ליטול מיכ: וכסוות מחבקה מחבר כל סיון זה לזה אבל
ע"ו מלאי סתכיס לא סוי כמגוע בקנה דסתם מכשכר בקנה אבל סבא ניכא
שיכון מיד: אבל לפוחיים . סופיל ואין
נבדלות זה מזה סברי תלים סע יון ושבר
על המחמון אלא מיולא מעט ומעט ודתך יון
סבר דן זו לזו ולא סוי מוגע ודתך יון
סחכיות: אלא מעשה בגיסם. בעלמא קא
עביד בגגיו' הכתוב ע"ש סתכי' ומכיר דס.
דסוס קלי כמצרתא. דיבראל ולא כיס נס
יון אלא מבקש עוסס עליהן: ניגוב. אבר
ומיום ואבר כדמפרש לקמן בכשוכר (דף
עה.): מתני' אם יש לו עניו מנוס. על
ידאל אסור לפי ש"ש ירא ליגע דבר לי
אמר כי מידי אמינא ליס תביסו לי בחוכיי
לפי. הטבו"ם בכור מלא יון אע"ש ד'גיעה
ממם סוחיל ובלא כיגוס סולאי מדבו בקנס.
אע"ג דנתר יון סוחיל ובדבר אחר נתמון
וסא נגיעה לאו ממם היא אלא ע"י בקנה:
אם סיים מעפיה כו': סמרוחתת. סביתם
מחמלת ומעגה לחיסות ומיפם נידו ממם
בל סרחיסות אין דבר מיסון בכך ומוחר
בסאלס: זה סוס מעשה. ובכם ריסו אף
בסמיים: גמ' על אותו יון אע"ש
ישראל אה סיון סזה לאמיקי לגבות סמנו
דבסתא סמכם דעתיים ונגע ולא מירחת
אבל לא סיסה לו מנוס על בעליו מוחר בשתיים
ד"ה ולא נגע: מסכר יון על עכו"ם.
ישראל בדרך עגנים בל עכו"ם בסיחר
כדי לסוכלן לישראל ואין מנוחו עוות
לעכו"ם עד שימכרנו לאחר זמן ומוחן
ברבותו של עכו"ם: הכום כותב לו סתקבלתי.
אם כותב לו בעכו"ם סתקבלתי ממך
מעות בלומר בריני בלוני מנוס
שאינו מעכב בידך כמוניא יון מרבעות בכל
עת שתרצה: מוחר. אם יש מפתח לו חותם
ביד ישראל: זה סיס מעשה בגיס אלן
ואחרו. הכיון דיש לו מנוס על אותו יון
מאי דבעי עביד אבל מנוס אחיס בל
אותו יון כגון שאין לו עניו דמי דקתני
דיש לה כותב לו סתקבלתי ממך דמי דמי
מוחר והא הכא דיש לו מנוס דמי היון
עניו ותקני הכיון דנאו בל אותו יון סוא
מוחר: דדמי עניו כיום חידש. ואיזל ומודיע
על שיעו: ומסתמא נסכיס בעליהו ואסור
בסאלס: ומסקנא דמלתא מסיק תלמוד דא
ולין סלכה כר"ש: כל שבוב טמא . לא
תיירי רב אחי בסיסס בלל אלא בטמנו
ולא אחת לא: שוטין אלא זרק בעכו"ם
ד"ה אבר וס"ק כל מגע שבוב טמא בגון
בתבוחין בין בידו בין בקנס אחס בעכו"ם
זב וסיון בלי לו אדם מטמא בזב לף
בקנה טמא אף סיון בגע בזב בין שנגע בו הזב ממש בין
למיטר דרב אחי אסיסס בל. זב נמי קאי דאמר רב אחי לעיל (ע"א)
זיקה בין מגיאה בין סבירה שרי ודמוסה בכיסס בל זב טמא: בלא בחמתו
לא. אלמא זרק בעכו"ם עשה יון נסך ואינו זב שרק תפן בכלי לא עימאה:
דקתני

דאיפקעה לאורכה אידרי ההוא עבו"ם חבקה
לישרי' רפרם בר פפא ואית'מ' רב הונא ברי'
דרב יהושע לזבוני לעכו"מוה"מ דפקע לאורב'
אבל לפותייה לאפי'בשתייה שרי מ"ט מעשה
לבינה קעביד ההוא עכו"ם דאישתכח דהוה
קאי במעצרתא א"ר אשי אי איכא טופס
להטפיה בעי הרח' ובעי ניגוב ואי לא בהרח'
בעלמא סגי לי'. מתני' דעכו"ם שנמצא עומד
בצד הבור של יין אם יש לו מלוה עליו אסור
אין לו מלוה עליו מותר נפל בור ועלה מדדו
בקנה התיז את הערבה בקנה או שהי'מטפיח
ע"פ חבית מרותחת בכל אלו היה מעשה
ואמרו ימכר אור"ש מתיר נטל את החבית
בזורקה בחמתו לבור זה הי' מעשה יוהכשירו:
גמ' אמר שמואל ורוא שיש לו מלוה על
אותו יין א"ר אשי מתני' נמי דיקא דתנן
המטהר יינו של עכו"ם ונותנו ברשותו ואם
כותב לו התקבלתי ממך מעות מותר אבל אם
ירצה ישראל להוציאו ואין מניחו עד שיתן
לו מעותיו זה היה מעשה בבית שאן ואמרו
טעמא דאין מניחו הא מניחו שרי ש"מ מלוה
על אותו יין בעינן ש"מ:נפל לבור ועלה:א"ר
פפא קל"ש אלא שעלה מת אבל עלה חי
אסור מ"ש אר"פ דרמי עליה כיום אירם:מדדו
בקנה כל אלו היה מעשה ואמרו ימכר ור"ש
מתיר: א"ר אדא ב"א דינוחו לו לר"ש ברכות
ר"ראשו כשהוא מתיר מתיר אפי' בשתייה
וכשהוא אוסר אוסר אפי' בהנאה א"ר חייא
בריה דאבא ב"נ א"ר חסדא אמר רב ואמרי
לה א"ר חסדא אמר לי אבא בר חנן דבי אמר
א"ר חסדא אמר לי אבא בר חנן דבי אמר
זעירי הלכה כר"ש ואין הלכה כר"ש: נטל
חבית וזרקה [בחמתו] לבור זה הי' מעשה
[והכשירו]:א"ר אשי כל שבוב טמא בעכו"ם
עושה יין נסך כל שבוב טהור בעכו"ם אינו
עושה יין נסך איתיביה רב הונא לרב אשי
נטל את החבית וזרקה בחמתו לבור זה הי'
מעשה בבית שאן והכשירו' בחמתו לא
בחמתו

התם

יין נעשה נסך יין נסך כגון אדם המגע בזב בין שנגע בו הזב ממש בין
בקנה טמא אף סיון בגע בזב בין בידו בין בקנה נעשה יין נסך ומליבא
דדקתני דתנא אחי אסיסס בל. זב נמי קאי דאמר רב אחי לעיל (ע"א)
זיקה בין מגיאה בין סבירה שרי ודמוסה בכיסס בל זב טמא: בלא בחמתו
לא. אלמא זרק בעכו"ם עשה יין נסך ואינו זב שרק תפן בכלי לא עימאה:
דקתני

מעגלנו ומוריד לבור סילכן אלא בחמתו לא דתיסיבן דלמא
נגע לפי הדומה מבמע סרב"י ל"ל דמגע עכו"ם אלא בזיונם ע"י דבר
אחר לאסור כשהייה והבא שבסבירוסו בחמתו סיימו לפי אלא הים אותו
בידו אלא סמוך לבור זוקס ומ"מ אלא
בחמתו לאסור אע"פ שזריקה בזב טהור
כיון שהוא סמוך בחמתו כיון דלמא נגע
וקן פי' רשב"ם בשם רש"י ותלין בין זורק
מלבנדו לזורק לבחמתו מיהו לא יתכן
דדפרישות לעיל: המטהר יינו של
עכו"ם . פי' רש"י במהדורא בתרא דגון
שבתב לו התקבלתי דה"ל יינו של ישראל
ובדקתני סיפא והוי סיפא פירושא דרישא
בכיח הסקנה לר"ב: ובעיר שישראלים
ועכו"ם דרים בם מוחר ואע"פ שאין מפתח
ואותם ביד ישראל ואע"ג דגגא' בבריתא
בעיקר היינו בל ישראל בתבר אחרת אין
ישראל דר בלוחו תבר מפתח ואותם בכל
שאני כיון שפתח פתוח לר"ס בעיר שבולם
עכו"ם אסור ואף בשפתח פתוח כיון שאין
לון מפתח ואותם ובקבה ר"ת טיבי פריך
בגמרא הא איכא רובלין המחזירין
בני רות וכי מה ידעו הרובלין בראלו
כיון בביתו בל ע"ו"ס בלא מפתח ואותם
בהלא בל ישראל ביבא העכו"ם מהם כי
אין לדמות לעיר שישראל ועכו"ם דרים
בם בהחיר רש"י בלן אף בלא מפתח
ואותם בהחיר ירא העכו"ם שמא אותו
ישראל אמר ליסראלים הדרים שם לתת
לב על יינו אבל רובלים עוברים לפי שעם
מה ידעו ועוד שמדמה עוברים אבסם ודיקא
לפתח פתוח ובו מה בבבר סיא זו שיגיע
העכו"ם ליגע כיון בהלא אלו בלא מפתח
ואותם מירחת מקרם שיבא ישראל הדר
בעיר עם בחשבה אויעלם על הדקל ועוד נמאי דמפ' בגמרא אי לרבא קמא אי לר"ב בן אלעזר דאפי' בעיר בבולם עכו"ם אם מפקידו בבית עכו"ם
אחר מוחר משום דעכו"ם אחר מירחת זוס תימה גדולה דכיון אחין אם מפתח ואותם ניחוס בן ובכבו הגפקד כי אין לומר אם מפקד ירא מן המוכר
בן יעלין עלין כו בה חוסם המוכר אם ובכבו הגפקד ועוד מאחר דמיירי בעכו"ם בתבר לו התקבלתי ומעתה מה חילוק יש בין עכו"ם זה לעכו"ם
אחר אפי' יד המוכר יינו של ישראל הוא ועוד קבה דבתבי סיפא ובלא בותב התקבלתי מבלי דרישא לא בהכי מיירי לכן נראה לר"ת להעמיד
מבריתו בים מפתח ואותם וכן פירש"י בפירושים רבשוים ובלא בתב לו בעכו"ם התקבלתי ובלבד בעיר שישראל ובעכו"ם דרים בם לבדם ויסכיד ליסבור
לר"ה אע"פ שהוא יינו של עכו"ם מוחר כיון דמפתח ואותם בידו שבעכו"ם ירא בן ישראל דתסיבא בים לו מלוה עליו דבתם כיון אחין מפתח ואותם בידו
יינו ולא דמי לעכו"ם בעמא בבר בבור של יין דאסיבא בים לו מלוה עליו דבתם כיון אחין מפתח ואותם בידו ובלבד בעיר בבולם עכו"ם אסור ואע"פ שיש לו
שום אדם בבתם ויתא דלף בעיר בבולם עכו"ם כיון בים מפתח ואותם ובלבד בעיר בבולם עכו"ם אחר אי לא מיי בינו
ישראל הוא וכן ירא ממקום לחיבא אבבה ודיקא כמו בבתם אחות ואתי נמי בפיר לאמלן דבדי בגמרא בבפקידו בבית עכו"ם אחר אי לא מיי בינו
לגומלין דבבית עכו"ם אחר הוי יינו של ישראל אחין לעכו"ם בתבר אם בל סיון וכיון בים מפתח ואותם בבלבד בעיר בבולם עכו"ם בים בבבר בל סיון בבבר אם
אחי' בעיר בבולם עכו"ם יש לתבור ובבי אמרינן בבריתא בגמ' יינם בל ישראל בבשותו בל עכו"ם ואע"פ בים מפתח ואותם בידו ולא יעיל בלום פתח
ואותם ומבר אחרת הוי בעיר בבולם עכו"ם כיון אחין פתח פתוח לר"ס בעיר בבולם עכו"ם אסור ואע"פ בים מפתח ואותם בבלבד אם בתבר לו התקבלתי ל"ל יינו בל עכו"ם בתו
אחות בדמוקי לה בגמרא בעיר בים לם דלתים ובבית אחין דרולים עוברים דבר בם בלה יבגיבו דבכיון אלא בתב לו התקבלתי מהו יינו בל ישראל
וכן תניא בגמ' דיין בל עכו"ם וישראל דר בתבר אחרת אסור לבר"ע אע"פ בים מפתח ואותם ובסיפא דקתני דבבר בבבר בבבר ב

היד שיסא שומר יוצב ומשמר. תימא היינו דיסא דישראל ונכרי דלין כס ולין לומר דליכתריך ליזלא ונכנס דבא נמי שמעינן מכיסא דקתני דלין כס ולא שיסא מקן עיונו בעכו"ם כל היום וי"ל דס"ל עד דאיכא ישראל מוכא קמ"ל דאתי' נחד סני: **ההוא** כלכא כו'. מתוך סלכון משמע דנקט כלכא סיים מונח בתוך סלתוב וגם היה שם יין ע"ז עכו"ם שעשה לון ס.כו"ם ונפסס בגנב על הכיאסה רק על סגגיעה ואפ"ס המרא בני יין שנתפס על סגגיעה ולא דאמרי' לקמן פרק בתרא (ד' עה) ודהכוא דסוס יתיב כיס המרא דישראל כו' וקאמר רבא אי מצי לאיסתמוטי ממלא אסור ואפ"ס שנתפס בגנב על הגגיעה היינו משום דבכית שיכול ליכנס שם אינו יכא כל כך ומעכן אבל אי נתפס בגנב על הכיאסה ודאי המרא שרי ולכני מייתי עלס סכוא דגמל ספונדק:

הדרן עלך רבי ישמעאל

בידו ואלא אסיפא דרישא דקאמר ת"ק בחצר אחרת מותר והוא שמפתח וחותם וחותם בידו וחכ"א לעולם אסור עד שיהא שומר יושב ומשמר שיבא ממונה הבא לקיצין ממונה בא לקיצין גרישותא הוא אלא עד שיבא ממונה שאינו בא לקיצין: רשב"א אומר רשות עכו"ם אחת היא: אביביא להו ר"ש בן אלעזר להקל או להחמיר רב יהודה אמר זעירי להקל רב נחמן אמר זעירי להחמיר רב יהודה אמר זעירי דהקל רב שברשותו אסור כך ברשות עכו"ם אחר נמי אסור וחיישינן אלגומלין ר"ש בן אלעזר אומר בד"א ברשותו אבל ברשות עכו"ם אחר מותר ולא חיישי' לגומלין ר"נ אמר זעירי להחמיר וה"ק ת"ק בד"א ברשותו אבל ברשות עכו"ם אחר מותר ולא חיישינן לגומלין ר"ש בן אלעזר אומר כל רשות עכו"ם אחת היא תניא כותיה דר"נ אמר זעירי להחמיר אמר ר"ש בן אלעזר כל רשות עכו"ם אחת היא מפני הרמאין דבי פרוק רופילא אותיבו חברא גבי אריסייהו סבור רבנן קמיה דרבא למימר כי חיישינן לגומלין ה"מ היכא דקא מותיב אי אלבל הבא כיון דאריסיה לאו דרביה לאותוביה לא חיישינן לגומלין ה"מ היכא דלא מירתת מיניה אבל הבא כיון דמירתת מיניה מחפי עליה זכותא ההוא כרבא דהוה יתיב ביה חברא דישראל אישתבח עכו"ם דהוה קאי ביני דני ואמר רבא יאם נתפס עליו כגנב חברא שרי ואי לא אסור:

הדרן עלך רבי ישמעאל

לוחיכו חברא. יין בכר דזכני ישראל בחשרי: גבי אריסייהו. עכו"ם כמוחן אריסיה מירתת ממריס ולא"ג נגע מסיד עליו ולא יומת טופטי סעיר עליו ולא יומלאוהו מוגע נתפס עליו כגנב: חברא שרי: אסור לף בסגלה דזרלי נגע:

הדרן עלך רבי ישמעאל

מסקנא דמילתא מגע עכו"ם כיון שנחכוין ליגע שיכבד אע"פ שלא מיסך אסור בסגלה ממתני' (דלתא) דאגרדמים עכו"ם מכוס לך יך אמרין נזילה. שלא בכוונה כגון לא סביר כו שכוא יין מוחר בסגלה ממתני' (דלתא) דאגרדמים עכו"ם מכוס לך יך אמרין בסגלה ממתני'. וכן נזכוון ליטול דבר אחר כגון אחרוג דרב אחי שלא בכוונה כוא ומוכר בסגלה. מגע עכו"ם ע"י דבר אחר כגון בקנס אם יודעים בהכיון לדבר אחר כי מדלו בקנס לו סתיו אם הלעבה מוחר בסגלה ממתני'. בכוונה ולא חיוו למאי אימיון אסור בסגלה דמאר לא ובכרו על יינו מכוס יין נסך מכוס לך יך לא סביר כו שכוא יין אסור בסגלה מדב' יוחנן דאמר לא כוס ידע. ושלא מיבוכרין בגון דאיכא מוחר אף בשחייס מסכוא עובדא דר' יוחנן בן אחוה ור' יוסי בן כורוכאי דאמר אחי אינו עושה יין נסך. כך הגיה הרב ופסיק הלכה למעשה:

עין משפט נר מצוה

קג לחמי' פי"ג מס' מאכלות אסורות הל' ג סמג לאוין קמח טוש"ע י"ד סי' קלא סעיף ל קוף ד לחמי' שם הל' ח סמג שם טוש"ע י"ד סי' קל סעיף ט קוף ג לחמי' שם הל' ג סמג שם טוש"ע י"ד סי' קלא סע' ל קוף לחמי' פי"ב מס' ע"ח הל' כג סמג לאוין קמח טוש"ע י"ד סי' קכח סע' ד

חשוכר: עכו"ם שעכר את ישראל לעשות עמו מלאכה ביין נכך ונכריקו מכלי אל כלי או לכעביר חבית ממקום למקום ונייין נסך ממם קאמר שנתנסך לעכו"ם וכתם יין מבעי' לן בגמ': שכרו לעשות עמו מלאכה אחרת. כל שכרו מוחר דאע"ג דאגרת דיסיב לא משום גמ' מקודשת. אלמא איסורי הנאה תורה אור

השוכר את הפועל לעשות עמו ביין נסך שכרו אסור שכרו לעשות עמו מלאכה אחרת אע"פ שאם לו העבר לי חבית של יין נסך ממקום למקום שכרו מות' השוכר את החמור להביא עליה יין נסך שכרו אסור גשכרה לישב עליה אע"פ שהניח עכו"ם אלגינו עליה שכרה מותר: גמ' מ"ט שכרו אסור אילימא הואיל ויין נסך אסור בהנאה שכרו נמי אסור הרי ערלה וכולאי הכרם שכרו נמי אסור דאסורין בהנאה ותנן במכרן וקידש ברמיזן מקודשת אלא הואיל ותופס את דמיו כעכו"ם והרי שביעית דתופסת את דמיה ותנן

האומר לפועל הילך דינר זה לקוט לי בו ירק היום שכרו אסור לקוט לי ירק היום שכרו מותר אמר ר' אבהו א"ר יוחנן קנס הוא שקנסו חכמים בחברין ובין נסך יין נסך הא דאמרן חמרין מאי היא דתניא החמרין שהיו עושין מלאכה בפירות שביעית שכרן שביעי' מאי שכרן שביעית אילימא דיהבינן להו שכר מפירות שביעית נמצא זה פורע חובו מפירות שביעית והתורה אמרה לאכלה ולא לסחורה ואלא דקדוש שכרן בקדושת שביעית ומי קדוש והתניא האומר לפועל הילך דינר זה ולקוט לי ירק היום שכרו מותר לקוט לי ירק בו היום שכרו אסור אמר אביי לעולם יהבינן ליה שכר מפירות שביעית ודקא קשיא לך לאכלה ולא לסחורה דיהבינה ניהליה בצד

העלה היתר הכדתנן לא יאמר אדם לחבירו

קנס הוא והכמים שקנסו לו לקנוס כממרים יותר מכוס דנפיס אגרייסו וכן פועל דיין נסך משום מומרת דיין נסך כדמסיק רבא בסמוך ודוקא בשעה אלו שהמיכו יין נסך ושביעית לפי שתופסין דמיהן לו לקנוס בשכר דסוי לקנס בשכר דסוי לאכל בשאר איסורי סגלה שאין תופסין דמיהם שכרו אסור: **ותנן** מכרן וקידש בדמיהן מקודשת. תימא לפי מה שפירש בקונטרס לעיל בפרק ר' ישמעאל (דף יד:) דדוקא לקדש אשה סתירנו לאכל לאיתסנויי מיניהו דאסור מדכתיב אכל לאיתים תחריבו שכרו אסורין לאחרים שכדאמר לעיל פרק רבי ישמעאל (שם) מאי קא פריך הא דקאמר אסור אמתני' היינו דוקא לכתחילה אסור ומתני' לכתחילה אסור דאסור דמתני' משמע לכ"ע מיהו תימא מאי קשיא לך אי דקאמר אסור אמתני' היינו דוקא לכתחילה אסור ומתני' לכתחילה אסור דאסור דמתני' משמע לכ"ע מיהו תימא מאי לית לפי' בדיעבד [וע"ע תוספות הגלין ד': ד"ה מותר מיד]: **בדמיהן** מקודשת. משמע הא בגוף העבלה אסור לקדש ונעשה משום דלית ליה לפי' בדיעבד כתפרן (תמורה דף לד.) כל הנכסין אחרן מותר ול"ג יין סכל ומן שוב פרוסה וקשה בגופה נמי אינה אוסר פרוסה בשלא כדרך הנאתן לו כתפרן דליכתן ליה לכל דמגריע (קידושין דף סהוא בעין אסור לאוכלו מן הסורה כמו כן אסור לקדש בו אשה דסוי כמו מכירה הנאה לו: **לקוט** לי ירק היום שכרו מותר. פירוש ג.) קיומה קיומה מצדה עפרון וזה לא דמי לקיומה דשדה עפרון שראוי לקנות בו הפן לו בשאר מצות לקוטה לי ירק בו אשה דסוי לאכל לאיתסנויי מיניהו דאסור מדכתיב אכל לאיתים תחריבו שכרו אסור לאוכלו מצות אשין אלו דמי פירות שביעית ול"ת מגיעה לא"ד דלא תשיב כיד ב"ש דמי ומי"ל דשמע מכירו לא"ב זה המלקה קנאה בדיעבד זה נמצא בדיעבד זה נמצא מוכר לו פירות אבל הכא שאין המלקה מתכוון לזכות אם תאמר לא קנה מכרו עד שתבא מצאה לידו ואם יגלה המגביה יכול לזכות בה קודם שתבא לידו הכירו אבל הכא שאין המלקה מתכוון לזכות כלל לא בתחילה ולא בסוף וכשמתנו לבעל הבית אז זכה בעל הבית וכי אתי נוונא מי"ל כמו מילגלו ומתן לתכרו דאמר רב נתמן כרבגלי מי שנתמלגלו לו ואע"ג דאית ליה לרב נתמן דלא קנה מכרו כיון שלא נתכוון שלא לזכות בה הכירו: **נמצא** זה פורע חובו מפירות שביעית. אומר רבינו יונתן דפסחורה שהיא אוכלה בפירות שביעית הייתה לקנות שרבה בימה לסוליך ממקום הזול למקום היקר וכמו שהיו עושין אוכפי שביעית שפסולין לעדות בשרן זה כמו זה אמורה וכן פועל מוכו מפירות שביעית שזה משתכר בפירות שביעית ולאו אלכלה קרינא ביה אבל אם הבלעה נמי היה מוכר אילמלא טעמא דאין מוסרין דמי פירות שביעית לעם אחרן דאמר דאמר אלמא מוכר לאכלה דיש במשנה ברישא לוקח דמי מחרוג בלוב ובלא הבלעה נמי היה מוכר בשוק אבל לוקח ונכו מוכר על ידו אם תאמר דאפי' בתחילה ול"ת מיקבי ריש לסיפא לוקח (פ"ז מ"ג) לא יפה לוקח ויקוח שדה ומוכר בשוק אבל לוקח ונכו מוכר על ידו אם לאכלה דיש במשנה ברישא לוקח לאכלה בשוק מבשנא אם לוקח מוחר ואפי' בשוק וסדר תני לוקח ונכו מוכר בשוק ול

חעלה לי פירות הללו לירושלים לחלק. דהוי כמוכר מעשר שני אסור למכור מעשר שני וסרכם משניות מוכיחות נמסכת מעשר שני דאסור לעשות סחורה במעשר שני ומסתבר דכל מידי דאין מתהלך עליו זהו סחורה שאסורה בו ואינו מתחלל אלא על דבר אכילה ופ"ק מ"ה) מעשר שני ניתן לאכילה בחיים וסיכם וקסם דהא תנן בסוף פ"ק דמעשר שני אין לוקחין ממעשר שני בסחורה טמאה (ומעשר) כו' משמע הא מיכוסן מותרין ועוד תנן התם (פ"ה מי"ב) ולא נתני ממנו אמת ליקח לו חרוב וחמכיכון הא (לאו) [לאו] דומיא דמת מוכר ויש לומר דכל אוסרה מסחורות כיוון מן הכתוב אבל רבנן אסרו כל מעניני סחורה לגי ממון' לעשו' ממנו בלמים ואסרו גם נפרוט כו בכל הפועלים ודא דאיתא בירושל' שאסור ג"כ לתי דומיא דמת ומסיק לה מקרא אסמכתא בעלמא הוא ור' יהודה סיים מקשה על זה דאמרינן בפרק בכל מערבין (ד' מז:) מקרא דונתה הכסף בדברים כללו ופרטו ולא מרבינן אלא פרי מפרי ונדולי קרקע נאכילה אבל דבר שאינו בל אכילה לא אסרתן דאמרכי לכן נראה נפרט בכל מקום שמינו סיתר ליקח ממנו סוס דבר כיוון לעיות משות בקדושת מעשר ביד סלוקה כמו נגי בעניים פרק לוקח הנזל (דף מח.) מי שיש לו סלע של שב שיש כו' דבעינן שתהא בעיות ביד סלוקה וכ"מ שמינו איסור מקח במעשר שיינו דרך הילול לעיות משות הלין ביד סלוקה: **חמרין** דנפש אנרייהו. פירוש

ואוחי שפי' ודמו שפי לסח רס:

שכרו לסח ייון מכו. לכתחילה ודאי אסור לשתכר בסחס ייון דדאמרי' לעיל (דף מז:) דלא שרי לדרוך עם הענבים בגת אי לא לייורי לדיוס אלא מיבעיא לי' אם מסכר מוחר בדיעבד או לא: **דאגר** לאתרנים לסחס ייון. פירש מוחי ראיס מבילא מחרבא לפועל שאני התם דנפש אנרים דומו לאמרין י"ל כי לא סיס הסכר כי אם מעט לעכור נסר קטן וכו' לפועל:

ריקרינהו ולינדרינהו. פי' בלא כי קבלי ומכני אתי לזלגו ואם דלא סדר פרוך ולינקלוהו ולינדרינהו כי קבלי דהתם לא סייך לזגוזי דכתיב (מלכים ב כג) ויבלך עם הענבים בגת אי לא לאוסרה לאוסרה בה יומא: **ורקבר נהר** נמיוהו. ומסיק לא מוכחת מילתא דאסור וז"ל מאי שנא מכל הנקבין דתניא פרק ר"ע דתמורה אף הוא נעשה זבל: ערוסה ושער נזיר ולכל דקבלי בעיניהו אף בלא בי קבלי ו"ל כיון שאין ד"ד לקבור בסר ושער מוכחת מילתא אבל הוא עשה זבל ומגלה עפרה אין לחוס שמא יקחום לזבל בסם דאין דרך עפר לקבור בסרות ונראה שלריך מעשה מילתא אבל הוא עשה זבל ומגלה עפרה בשמיעת לאחר שכיעור מליבי פירות שביעית עמעיים ופעבי לסח לאחר שעשה עמון ריולין עניים לאכול לכ"ע כדתניא בתוספת' [פ"ה דשביעי'] הנוע שעת שביעור עניים אוכלים אחר שביעור אלו אמר שאכלו אחר שביעור אבל אמר יאורת: כן עבדין. דכיון דבסביע שעתא לא הוו סך בעין לא מליפין ניכנו ולא חייל עליהו קדושה שביעית ולפי זה אפילו בשביעית עלמה עניים ואחד עניים אוכלים אחר שביעור אלו אמר לעניים הוו עשוים מסס מלגמא לו סחורה ולפיכך הקפידו עליהם אותם שבאו אמרו לרבי יוחנן: **יאורת** כן עבדין. דכיון דבסביע שעתא לא הוו סך בעין לא מליפין ניכנו ולא חייל עליהו קדושה שביעית ולפי זה אפילו בשביעית עלמה היו יכולין לגרוע אם כבר אכלו פירות שביעית ובסיא דאמרינן בלוקב הגזל (דף נט.) דמבלוע דמי אחרון בלוקב ס"ס בלא המעשה אם יש בידו ישראל יין נסך ומכו"ם ודברים רוצה לסקוף עד שיבל' בתחרון ולא סיס כאן דמי שביעית ומכאן דקדק הרב רבי אלחנן הנגיד ולפי זה אפילו בשביעית עלמה אסורים ומכאן נעכו"ם בהקפה ומכרם הנכו"ם לאחר קודם שיתן לזה הנכו"ם לאחר קודם שיתן לזה מכרם הנכו"ם אלא לא מכרם הנכו"ם אלא לא מכרם הנכו"ם ודברים ועוד הוסיף ר' יאסק שאפילו לא מכרם הנכו"ם אלא כיון שנמכרם אלו קודם שיתן לזה מכרם הנכו"ם אלא לא מכרם הנכו"ם ודברים נתן דאתנגס מוחר כיון שלא סיס ברבוחה בשעת הביאה וס"ל דס"ל זמיכה הנכו"ם עדיין יכנו בעולם רבי יגאי סיס לסס תבואה בביתם וסאס בסאס מוחר בים לו: **אלא** ס"ק נתן לה לאסור לאחוז דבי מעכבין ובשעת ביאה א

לא משום שביעית ולא משום מעשר ולא משו' יין נסך ואם אמר להם צאו ואכלו ואני פורע צאו ושתו ואני פ'רע חושש משום שביעית ומשום מעשר ומשום יין נסך אלמא כי קא פרע דמי איסור קא פרע ה"נ כי קא פרע דמי איסורא קא פרע תרגמה רב חסדא בחנוני המקיפו דמשתעבד ל' דכיון דאורחי'לאוקופי קני ליה דינר גביה אבל חנוני שאין מקיפו מאי מותר אי הכי ארתני צאו ואכלו בדינר זה צאו ושתו בדינר זה ליפלוג וליתני בדידה בר"א בחנוני חמקיפו דמשתעבד ליה אבל חנוני שאין מקיפו מותר ועוד חנוני שאין מקיפו מי לא משתעבד ורבא ר"האומר לחבי־ו הן מנה לפלוני ויקנו כל נכסאי לך קנה אמדין ערב אלא אמר רבא ל"ש מקיפו ול"ש שא'ן מקיפו אע"ג דמשעבד ליה כיון דלא מיירח שיעבודיה לא מיתסר אלא הבא אמאי חושש משום שביעית הא לא מיירח שיעבודיה הבא א"ר פפא לכגון שהקרים לו דינר א"ר כהנא אמריתה לשמעת'קמיה דרב זביד מנהרדע' א"ל אי הכי ארתני צאו ואכלו צאו ושתו ואני פורע צאו ואכלו צאו ושתו ואני מחשב מיבעי לי'א"ל תני צאו ואני מחש' רב אשי אמ'כגון שנטל ונתן ביד א"ל רב ייסר לרב אשי אי הכי ארתני צאו ואכלו צאו ושתו טלו ואכלו טלו ושתו מיבעי לי א"ל תני טלו ואכלו טלו ושתו יתיב ר"נ ועולא ואבימי בר פפי ויתיב ר'חייא בר אמי גבייהו ויתבי וקא מיבעיא להו שכרו לשבור ביין נסך מהו מי אמרינן כיון דרוצה בקיומו אסור או דלמא כל למעוטי תיפלה שפיר דמי א"ר נחמן גישבור ותבא עליו ברכה לימא כסייע ליה דאין עודרין עם העכו"ם בכלאים אבל

לא משום שביעית ולא משום מעשר ולא משו' יין נסך ואם אמר להם צאו ואכלו ואני פורע צאו ושתו ואני פ'רע חושש משום שביעית ומשום מעשר ומשום יין נסך אלמא כי קא פרע דמי איסור קא פרע ה"נ כי קא פרע דמי איסורא קא פרע תרגמה רב חסדא בחנוני המקיפו דמשתעבד ל' דכיון דאורחי'לאוקופי קני ליה דינר גביה אבל חנוני שאין מקיפו מאי מותר אי הכי ארתני צאו ואכלו בדינר זה צאו ושתו בדינר זה ליפלוג וליתני בדידה בר"א בחנוני חמקיפו דמשתעבד ליה אבל חנוני שאין מקיפו מותר ועוד חנוני שאין מקיפו מי לא משתעבד ורבא ר"האומר לחבי־ו הן מנה לפלוני ויקנו כל נכסאי לך קנה אמדין ערב אלא אמר רבא ל"ש מקיפו ול"ש שא'ן מקיפו אע"ג דמשעבד ליה כיון דלא מיירח שיעבודיה לא מיתסר אלא הבא אמאי חושש משום שביעית הא לא מיירח שיעבודיה הבא א"ר פפא לכגון שהקרים לו דינר א"ר כהנא אמריתה לשמעת'קמיה דרב זביד מנהרדע' א"ל אי הכי ארתני צאו ואכלו צאו ושתו ואני פורע צאו ואכלו צאו ושתו ואני מחשב מיבעי לי'א"ל תני צאו ואני מחש' רב אשי אמ'כגון שנטל ונתן ביד א"ל רב ייסר לרב אשי אי הכי ארתני צאו ואכלו צאו ושתו טלו ואכלו טלו ושתו מיבעי לי א"ל תני טלו ואכלו טלו ושתו יתיב ר"נ ועולא ואבימי בר פפי ויתיב ר'חייא בר אמי גבייהו ויתבי וקא מיבעיא להו שכרו לשבור ביין נסך מהו מי אמרינן כיון דרוצה בקיומו אסור או דלמא כל למעוטי תיפלה שפיר דמי א"ר נחמן גישבור ותבא עליו ברכה לימא כסייע ליה דאין עודרין עם העכו"ם בכלאים אבל

נכו. אם עכו"ם סם ומגמא מאכילן יין נסך וסרי מזונותיהן עליו ונכנס מיין נסך: ואלו פורע. הוי אילו נוקח אחיהו ומאכילו דסבתא לא סליק נפשיה מיניייהו כמר ריש: המקיפו. מגיל אלו בנסיפה: דמשעבד לי'. אלי' ב"ש משעבד דיבור חנוני שיכי לכון: ולא משום יין נסך. אם עכו"ם סם ומגמא מאכילן יין נסך וסרי מזונותיהן עליו ונכנס מיין נסך: ואלו פורע. הוי אילו נוקח אחיהו ומאכילו דסבתא לא סליק נפשיה מיניייהו כמר ריש: המקיפו. מגיל אלו בנסיפה: דמשעבד לי'. אלי' ב"ש משעבד דיבור חנוני שיכי לכון: ולא משום יין

אבל עוקרין עמו כדי למעוטי את התיפלה סברוה הא מני ר' עקיבא היא דאמ' המקיים בכלאים לוקה אדתניא המנכש והמחפה בכלאים לוקה ר"ע אומר אף המקיים מ"ט דר"ע אמ' קרא שדך לא תזרע כלאים אין לי אלא זורע מקיים מניין ת"ל לא כלאים ואילו למעוטי תיפלה שרי לא הא מני רבנן היא אי רבנן מאי איריא עוקרין אפי' קיומי נמי ש־יר דמי הכא במאי עסקינן בגון דקא עביד בחנם ור' יהודה היא דאמר ליתן להם מתנת חנם אמור מדר' יהודה נשמע לר"ע לאו אמר ר' יהודה אסור ליתן להם מתנת חנם אבל למעוטי תיפלה שפיר דמי לר"ע נבי אע"ג דא"ר עקיבא המקיים בכלאים לוקה למעוטי תיפלה שפיר דמי ותו לא מידי הדור יתבי וקמיבעיא להו דמי כו"ם ביד עכו"ם מהו מי תופסת דמיה ביד עכו"ם או לא אמר להו רב נחמן מסתברא דמי כו"ם ביד עכו"ם מותרין מדהנהו דאתו לקמיה דרבה בר אבוה אמר להו זילו זבינו כל מה דאית לכו ותו איתגיירו מ"ט משום דקסבר דמי כו"ם ביד עכו"ם מותרין ודילמא שאני התם דכיון דדעתיה לאיגיורי ודאי בטלה אלא מהכא רישא ומאי שנא סיפא אמר רב ששת סיפא משום דהוה ליה כי רוצה בקיומו וכי רוצה בקיומו כה"ג מי אסיר יהתנן יגר ועכו"ם שירשו אביהן עכו"ם גר יכול לומר לו טול אתה כו"ם ואני מעות טול אתה יין נ־ך ואני פירות אם משבאו לרשות הגר אסור אמ' רבא בר עולא מתני' בכו"ם המתחלקת לפי שבריה תינח כו"ם יין נסך טאי איכא למימר בחרס הדרייני והלא רוצ' בקיומו שלא יגנובו ושלא יאבדו אלא אמ' רב פפא ירושת הגר קאמרת שאני ירושת הגר דאקילו בה רבנן יגזירה שמא יהזור לכלקולו

תניא

לאבל עוקרין עמו כדי למעוטי את התיפלה סברוה הא מני ר' עקיבא היא דאמ' המקיים בכלאים לוקה אדתניא המנכש והמחפה בכלאים לוקה ר"ע אומר אף המקיים מ"ט דר"ע אמ' קרא שדך לא תזרע כלאים אין לי אלא זורע מקיים מניין ת"ל לא כלאים ואילו למעוטי תיפלה שרי לא הא מני רבנן היא אי רבנן מאי איריא עוקרין אפי' קיומי נמי ש־יר דמי הכא במאי עסקינן בגון דקא עביד בחנם ור' יהודה היא דאמר ליתן להם מתנת חנם אמור מדר' יהודה נשמע לר"ע לאו אמר ר' יהודה אסור ליתן להם מתנת חנם אבל למעוטי תיפלה שפיר דמי לר"ע נבי אע"ג דא"ר עקיבא המקיים בכלאים לוקה למעוטי תיפלה שפיר דמי ותו לא מידי הדור יתבי וקמיבעיא להו דמי כו"ם ביד עכו"ם מהו מי תופסת דמיה ביד עכו"ם או לא אמר להו רב נחמן מסתברא דמי כו"ם ביד עכו"ם מותרין מדהנהו דאתו לקמיה דרבה בר אבוה אמר להו זילו זבינו כל מה דאית לכו ותו איתגיירו מ"ט משום דקסבר דמי כו"ם ביד עכו"ם מותרין ודילמא שאני התם דכיון דדעתיה לאיגיורי ודאי בטלה אלא מהכא רישא ומאי שנא סיפא אמר רב ששת סיפא משום דהוה ליה כי רוצה בקיומו וכי רוצה בקיומו כה"ג מי אסיר יהתנן יגר ועכו"ם שירשו אביהן עכו"ם גר יכול לומר לו טול אתה כו"ם ואני מעות טול אתה יין נ־ך ואני פירות אם משבאו לרשות הגר אסור אמ' רבא בר עולא מתני' בכו"ם המתחלקת לפי שבריה תינח כו"ם יין נסך טאי איכא למימר בחרס הדרייני והלא רוצ' בקיומו שלא יגנובו ושלא יאבדו אלא אמ' רב פפא ירושת הגר קאמרת שאני ירושת הגר דאקילו בה רבנן יגזירה שמא יהזור לכלקולו

תניא

מסורת הש"ס

ז"ע כלו וכרש"י ומהרש"ל ועי' רש"י במ"ק ופרש"י מכות וסוכ' מוני' תב' פנים וז"ע] ג[לעיל כ.] ד[סוכה לו: וסס נסמן] ה[מוספתא פ"מ] וקידושין יז: דמאי פ"ו מ"י ז[קידושין יז:] ח[עי' תוספות מכות דיז"ס סא]

[מכות כא: מ"ק ב: [תוספתא כלאים פ"א] ב[במ"ק וכמכות ע"פ גרסת מהרש"ל איתא כלאים שדך לא

אלא תופסין דמיהן דת"ל כי כו' מייתי ר"ל מתחילה מכלאים ליין נסך אלא ודאי בכלאי זרעים מייתי וקו שמעא מדמייתי עלה קרא דשדך לא תזרע כלאים והלכך אין לכביה כלאים מכלן דכלאים מהנין בשל עכו"ם אבל לדמות דאתיא כמאן דאמר אין מוכל לדמות דאתיא כמאן דאמר אין קיון

עכו"ם בע"ז: **סברוה** הא מני ר"ע סיא. פירוש אפילו לר"ע דאי לרבנן למודייהו מאי איריא עוקרין אפילו מקיימין נמי שרי אלא אגא עוקרין לד"ם ואפי' לר"ע וכן ריש' דתני' אין עודרין לד"ם ואף לרבנן דאי לר"ע ליתני אין מקיימין וכ"ש אין עודרין: **רבי** עקיבא אומר אף המקיים. פי' בקונטרס שעשה לסס סייג ונדר בקוצים כדי לקיימן ויפה כיון דהא פ"ב דמכות (ד' כא:) מוכיח דל"ע אית לי' לאו שאין בו מעשה אין לוקין עליו ודלא פסיקים בעבוד בפיגם מקיים בהמתה דכלאים ליגדל במוך שדהו לוקה ואית לי' לאו שאין בו מעשה לוקין עליו הוא"ם איתך ס"ד לומיתי מלאכה בעבוד סיס אסור אי לאו למעוטי תיפלה לפי מרוצה בקיומן כדי לסתכבר מדאסר לקיים סתם הוא עושה מעשה באיסור שנוסה שבדר אבל הכא אין כאן מעשה כלל באיסור וי"ל דמ"מ מתכבה מצוה ליה מעשה כיון שהוא עושה מעשה לנסוך בסהות עוקרים דודאי אם אינו עוקר אינו עובר כיון ש־אין עושה שום מעשה שיהא ניכר בו אבל עוקר מראה כרוצה בסם שהוא ולכך סיס אסו' דדמי לאיסור אלא לאו טעמא דמעוטי תיפלה. **מדרבי** יהודה נמעא לר"ע. ס"ס דמר' יהודה סיס יכול לנוסקם אלא כעי לאוקמי מילתא על ר"ע דאיירי ביה: **מסתברא** דמי כו"ם ביד עכו"ם מותרין. ונראה הטעם כי מה שעכו"ם מוסכין. פי' בקונטרס דמיה מעכו"ם דמיה מעכו"ם מוסכים דכתיב וכיון מרם בעוסו כל שאת מכיה ממנו בעוסו וביגאל דוקא נאמר ולא לבני נח וסא דאסריון לעיל בפ"ק (ד' יב. וסס) דמי עכו"ם הייני כשדעתו לקנות מן הדמים כו"ם אבל בשכא לתגייר לו לפרוע חובו מוחר: **זבינו** כל מאי דאית לכו ותו וכו'. ומה אלא סיס אומר לסס לבטלה בשביל ווכלו לעוכרה בגרות לפי שהיה דעתו לעוכרה בעיסה ביוקר לעובדיה וסא דאמרי' לעיל פרק ר' ישמעאל (דף נג.) מכרה לעובדיה לא בטלה אלא הכא כיון דדעתייהו לאיגיוריה אינם מוסכין בה ובטלה ולא הוו דמי עכו"ם: **ודילמא** אלא כתם כיון דדעתייהו בס ביטול הוי יכולין לעכוב ותו הדמים מוחרין אלא מיין נסך דלא שייך בס ביטול ואפילו הכי קאמר להו זמינו כל מה דאית לכו ואיכא לך אלא דין אחר דיין נסך יותר מדמי עכו"ם דחמירא הוא ס"ד לומיתי מלאכה בעבוד סיס אסור אי לאו למעוטי תיפלה לפי מרוצה בקיומן כדי לסתכבר מדאסר לקיים סתם הוא עושה מעשה באיסור בנוסה שבדר אבל הכא אין כאן מעשה כלל באיסור וי"ל דמ"מ מתכבה מצוה ליה מעשה כיון שהוא עושה מעשה לנסוך בסהות עוקרים דודאי אם אינו עוקר אינו עובר כיון ש־אין עושה שום מעשה שיהא ניכר בו אבל עוקר מראה כרוצה בסם שהוא ולכך סיס אסו' דדמי לאיסור אלא לאו טעמא דמעוטי תיפלה. **מדרבי** יהודה נמעא לר"ע. ס"ס דמר' יהודה סיס יכול לנוסקם אלא כעי לאוקמי מילתא על ר"ע דאיירי ביה: **מסתברא** דמי כו"ם ביד עכו"ם מותרין. ונראה הטעם כי מה שעכו"ם מוסכין. פי' בקונטרס דמיה מעכו"ם דמיה מעכו"ם מוסכים דכתיב וכיון מרם בעוסו כל שאת מכיה ממנו בעוסו וביגאל דוקא נאמר ולא לבני נח וסא דאסריון לעיל בפ"ק (ד' יב. וסס) דמי עכו"ם הייני כשדעתו לקנות מן הדמים כו"ם אבל בשכא לתגייר לו לפרוע חובו מוחר: **זבינו** כל מאי דאית לכו ותו וכו'. ומה אלא סיס אומר לסס לבטלה בשביל ווכלו לעוכרה בגרות לפי שהיה דעתו לעוכרה בעיסה ביוקר לעובדיה וסא דאמרי' לעיל פרק ר' ישמעאל (דף נג.) מכרה לעובדיה לא בטלה אלא הכא כיון דדעתייהו לאיגיוריה אינם מוסכין בה ובטלה ולא הוו דמי עכו"ם: **ודילמא** אלא כתם כיון דדעתייהו לאיגיוריה ודאי בטלה אלא מהכא

עין משפט נר מצוה כא לעמי' פ"ח מס' מכירה ס"ו סמג עשין כב טוש"ע מ"מ סי' סי' קכ"ג ומ"ש טוש"ע י"ד סי' קנ"ב סי"ד **כב** גמיי' פי"ג מס' מ"ל הל' כס סמג לאוין קמ"ח טוש"ע י"ד סי' קנ"ב סי"ד **כג** גמיי' סס פ"ב מס' מ"ל סל' כב סמג סס טוש"ע י"ד סי' רמ"ל סל' ד"ל

מסורת הש"ס א[קידושין ג.] ב[מכות כא: ד:גיטין דף יא:] ג[ז"ע תוס' קידושין לו: ד"ס כל מקום] דג' מסר"ע הכל ד"ל

תניא נמי הכי: פ' כתו שמתכון רב פפא דימשה גר אקילו מיס רבנן לומרמע לזה דסוס המינה דכדין סוס מעשה כריסה אבל מכריעתה דבחתאו מיתי אשר דורלה לון מעשה סריתה מכח כריסה ומשום הכי בפ' קמא דקדושין (ד' יח:) אחר שוסיף ירוקה גר דרבנן מסיבא דגר ושבו"ם סולקין לסניף הניח נמי הכי אלא הדחה ראיתו אלא עשה כריסה: **מסתברא** דפלח מבטל דלא פלח לא מבטל לא מבטל. וסא דאמרי' לעיל פרק בל הנלמוס (ד' מב.) שיראל סיס יכול לבטל כו"ם של עכו"ם אי לאו שמעתא דדלמא מנכס לה וסדר מבטל לה סיימו דווקא לרבא"ל ורבי יוחנן אליב עליה: **איזהו** גר תושב כו'. בתסקנא קאמר דסיימו להתיוהו ולא"ת והלא מיד בעבר בבע מנות מייב מיתה דאוסרת בני נח סיא מיתתן בלא עדים וסתרלאה ו"ל דבל זמן אלא דיו"ה ב"ה אינו מייב מיתה הדא דאמרינן דאעבו"ם לא מעלין ולא מורידין: **אחרים** אומרים כו'. על כרחך אחרים דסבא לאו סיימו ר"מ דסא פליג עליה ובן מניגו בכעס מקומות אחרים ממחלוקת אלא ר"מ ור"ש"ל אלא רבי נתן ח: **אין** מפקידין אצלו יין ולפי' לפי בשיר שמוכס ישראל. סיים רש"י לפי שאין מקפיד על מנע עכו"ם ומקפיד ר"ת על זה דא"ר אפי' לא יוחר נמי לפי שעם עד שאלך כדי מיל לו יוחר כמו שפירש בקונט' עצמו סיס לנו לאסור דע"כ כסודיעו שהוא מפליג מיירי דאי לא סודיעו אלא בעכו"ם מוחר וא"כ למה לא ניחוש לחנע עכו"ם הרגיל בחנותו כיון שאינו מקפיד לכן נראה לר"ת כמו שפירש רש"י וסגיס בפירושיס ומתוך טעם לפי שאינו מקפיד ולכתר אין מפקידין נמנו מרוכס דאיכא למיחס לאיתו דבר אין אלו אסור כדקתני סיפא ויינו כשמנו וכראה סרש"י חזר בו משום דאמרינן דאיסור יין אלו אסור כדקתני סיפא ולמסן משום דחתלו איסור יינו כשמנו ממש אין לאוסרו ר"ל משום דאמרינן דאיסור יין לאו דוקא ר"ל אלא אלו אלו לא אסור אלא אם כן אלו אלו אלו

כי קא טרח בסיתיה קא טרח. פירש"י דיין נסך לא סוי עד דמיין לקרקעיהו דזיקי דידהו והא דלא מיתסר הטעיון בסמוך בענין כרשב"ג בווחים ותפילו סיס בשאר יין משלם בתוך בלעוה ולומר שמוכח בתוספתא בעלה ולדברי ר"ת דפסק לוקה אינו מיבור לא קשיא מידי ולקמן (ד' עב.) בשמעתין דלעולם לאיכם יפה שאינו יין נסך עד שיגוב פרימדקי. פר"ח של מרס בדיס בדיקים ולשמא יבקעו שניהם כולי אלו לא חייבי: ואם סיו מבוקעות אסורות. דיבוקל' מפ' דמיירי בענבים שמתבוררים לאכולן אבל אם עשו: המוקן סוו מבוקעות מבני נקב הבאבר בזנבו: הגז בסדר המשנה יין נסך שנפל ע"ג ענבים ידיחום וסס מוחרות ואם סיו מבוקעות אסורות והמעשה בביתום כן זונן בסיס מבוא גרוגרות כו' זה סלגל כל מבסבאתו כו' כגון הומן נפל לגריסין כו' עכו"ם סיס מעביל כו' עכ"ל רבינו שמואל ולא"ל לריך לפרס שמקשה בגמרא מעשה לסתור על נפילה יין בענבים קלי דגרוגרות דמי למבוקעות אבל לספרים דגרסי במשנה נפל ע"ג תמרים ותאנים אם יש בהם בנותן טעם אסור ומעשה בביתום כו' ופריך בגמ' בפסיטות מעשה לסתור דפריך מגרוגרות לתאנים ומעשה דיין ע"ג גרוגרות ומהן טעמא לפנם דקשה סיס לו לומר הסורי מיתסרת ומכו קתני בד"ל בתמרים ותאנים לחוס אבל ביכשות בעל"ל סוא ומעשה כו' וכספר ר"ם לא סוס גרס יפה: איתיביה רבה בר ליוהי לרבה. כי סלי מילבל מרבה דטבעת בר ליוהי לרבה גבי סטוא לרבה דטבעת בתוספתא בפסיס (ד' מז:) דמייתי רבה לזנוני לעכו"ם ודבר בית בכל ע"ל אחתר מני סמעשים אלו מקשה לו אך התלמוד קבע מרבה על מייסה כי אין נכון לומר בשעה [רבה] מפי מעשה: הבנך אחבר בו בלאים. וא"ם ולבטול ברובה דדבריך בטלים תמוכים (ד' לד.) גבי שער בכול ושער מיר אחרב בבנד ומם סיס בטל לא ולא מתוקין לם לבטולפרסה סבוא דבר מבוא ולא בטל. ולהיכן ס"ל. יסי בר י"ש דבשלא עירבו אם סיתר לבדתוסר עירבו ולא בטלו וא"ם וכרי בבר בתוב דבל אחד לחוד שרי ועירבו אסור וא"ם בטל כדאמרי' ס' בטל כדאמרי' אלא מדמפליג דגלי קרא בבר ח ד בטיל כדאמרי' סתם דבר בבר בתוב מרדעת לתמוד שמא יקרע בגדו ויפסנו עניו אבל בכלאים דזקא בסעמה בגדו לבעיו מתסין אבל אם מותר לבעיו מתסין אבל בסעמה בגדו עליו אבל אם מותר לבעיו מתסין אבל בסעמה בגדו ולא"ם בסעמה נמי גזרו הכמים אבל עשבר בדבר ולא עגלים על בתיבו אבל אם עשבר בדבר ולא עגלים על בתיבו אבל אם עשבר בדבר ולא עגלים על בתיבו אבל אם

בת תיסא. פ"ס מקבין נקב במגופם מביא לסריס מיסו לגמן בת קבס ובר"ח
דד ומריתין דרך אותו דד ומ"ר נקט בת יש ליישב פרש"י שבקולו
אותו נקב שנקבו במגופם מתמין קנס קטן ומריתין דרך אותו קנס ומ"ש
קרי לה בת: **עכו"ם** דדישראל בשור
דמי. וקשה"ל דלא גזרי' אטו יבר אל דעבוד"ם
דלבר מהני: **ישראל** דדעב"ם רבא
אמר מותר. נ"ל דמייני שלקן העכו"ם
מהן לו שכר ולא מחזיק לו טובה דמוקם
טובה נמי חשיבא סלקה ומכל
מ"מ אסור: **אביי** אמר ל"ל אור ריחה
מילתא היא. והשביעין ליה כשור ב אכל אין
לומר דהשביעין נמנא דא"ל מאי פירין
מכמון של תרומה שנכנס ריחו בפת של
ישראל שאינו שלו כי סבא דליכא אלא בסמא'
דמייני אלא הסיר ישראל את המור דא"כ
כלום התרומה אלא שהכן הסיקו אלא ודאי
הכי פליגי לי' דהשביעין בטוחה לו לא
ומעמא דרבא דלא חביב ליה בטוחה לפי
שהיה נכנס בפיו ומזיקו והקלקול רבה
על התיקון ומכי דאמרי' פ"ק דחולין
(דף ה.) נבי הכין של עכו"ם מותר לבטול
בו משום דקלקולו רבה על תיקונו אבל
אילוף אליין נסך ודאי אסור לבטול דסוא סלה
נמורה דאמרי' בפ"ק דפסחים (ד' כ:)
שותין מלוג בכלם ומזלפין מלוג בשמים
אבל בחמיה ודאי לא מהשביעין ליה לאילוף מדאמרינן בפ"ק דפסחים (דף כ:) לוקח יין נסך ונתן לתוך חמיו ומלח ומעמא דמלח אינו אלא לאבד ריחו ומיתסר נבי יין נסך ולא דמיא לבת תיסא שסריח ויצא דרך הנקב ונכנס בתוכו בפת ומזיק אבל אילוף אבל
בשביל לסריח אין יין לבודקו אם יצא לאחריתיים לסריח עכו"ם אין יבר אל
בשביל דמי: ספק מוחרים. לגזרה: שלין בה טעם כמוץ אלא ריח בתוכו. ואי
מטוס הוסקה לא חיפא לן דתרומה
אין איסורא איסור סלה: ל"מ אוסר.
לפי שהאכם את ריח יין: לרבא. דאמר
לאו מלתא היא ודאי על ברחים בתמלי
אמרה לתלמיס ולאו דבר סכל היא דסא
ל"מ אוסר ולרבא לעולם אינו אוסר אלא מטוס
ריחה: לאביי. דאמר מלתא היא: נימא
בתרא היא. מאי אמרי' אי יסודה לית ליה
דאביי אי דלמא לעולם אית ליה ומעמא
דרבי יסודה סלא דבקבר אין ריח ריחן
נכנס בפת אבל בבת תיסא ריח
דבני

אריחיה הלא ומעמא חמרא חלא והוה ליה מין
במינו וכל מין במינו במשהו רבא אמר בנותן
טעם ב אריחיה חלא ומעמא חמרא חמרא
והוה ליה מין בשאינו מינו וכל מין בשאינו
מינו בנ"ט. תאי גבת תיהא כעכו"ם בדישראל
ש"ד ישראל בדעכו"ם אביי אמר אסור רבא
אמר יש"ת אביי אמר אסור ריחא מילתא
היא רבא אמר מותר דריחא לאו מלתא היא
אמר רבא מנא אמינא לה דריחא ולא כלום
הוא דתנן התנור שהסיקו בכמון של תרומה ואפה בו את הפת הפת מותרת
לפי שאין טעם כמון ; לא ריחא כמון ואביי שאני התם דמיקלא איסוריה א"ר
מרי כתנאי התרומה פת חמה ותתנה ע"פ חבית של יין של תרומה ר"מ אוסר
ור' יהודה מתיר רבי יוסי מתיר בשל חטין ואוסר בשל שעורים מפני
השעורים שואבות מאי לאו בהא קמיפלגי דר"מ ריחא מילתא היא ומ"ש
ריחא ולא כלום הוא לרבא ודאי תנאי היא לאביי מי ליימא תנאי היא אמר
לך אביי לאו מי איתמר עלה אמר רבב"ח אמרר"ל בפת חמה וחבית פתוחה
דברי

ריחיה הלא. יין זה כמוך לשיכרו סיס ריחיה הלא ומעמא חמרא ובתר ריחא
הוא לסריח ולא מין יין לבודקו אם יצא לאחריתיים לסריח עכו"ם אין בכמוך
בשביל דמי: ספק מוחרים. לגזרה: שלין בה טעם כמוץ אלא ריח בתוכו. ואי
מטוס הוסקה לא חיפא לן דתרומה
אין איסורא איסור סלה: ל"מ אוסר.
לפי שהאכם את ריח יין: לרבא. דאמר
לאו מלתא היא ודאי על ברחים בתמלי
אמרה לתלמיס ולאו דבר סכל היא דסא
ל"מ אוסר ולרבא לעולם אינו אוסר אלא מטוס
ריחה: לאביי. דאמר מלתא היא: נימא
בתרא היא. מאי אמרי' אי יסודה לית ליה
דאביי אי דלמא לעולם אית ליה ומעמא
דרבי יסודה סלא דבקבר אין ריח ריחן
נכנס בפת אבל בבת תיסא ריח
דבני

לפי שאין טעם כמון ; לא ריחא כמון ואביי שאני התם דמיקלא איסוריה א"ר
מרי כתנאי התרומה פת חמה ותתנה ע"פ חבית של יין של תרומה ר"מ אוסר
ור' יהודה מתיר רבי יוסי מתיר בשל חטין ואוסר בשל שעורים מפני
השעורים שואבות מאי לאו בהא קמיפלגי דר"מ ריחא מילתא היא ומ"ש
ריחא ולא כלום הוא לרבא ודאי תנאי היא לאביי מי ליימא תנאי היא אמר
לך אביי לאו מי איתמר עלה אמר רבב"ח אמרר"ל בפת חמה וחבית פתוחה
דברי

דברי הכל אסורה בפת צוננת וחבית מגופה
דברי הכל מותרת לא נחלקו אלא בפת חמה
וחבית מגופה בפת צוננת וחבית פתוחה הא
דידי נמי כפת חמה וחבית פתוחה דמי :
זה הכלל כל שבהנאתו בנותן טעם כו' :
אמר רב יהודה אמר שמואל הכי הילכתא
ואמר רב יהודה אמר שמואל לא שנו
אלא שנפל לתוך גריסין רותחין לאבל
נפל לתוך גריסין צוננין והרתיחן נעשה
כמי שהשביח ולבסוף פגם ואסור וכן
כי אתא רבין אמר רבה בר בר חנה א"ר
יוחנן לא שנו אלא שנפל לתוך גריסין רותחין
אבל נפל לתוך גריסין צוננין והרתיחן
נעשה כמי שהשביח ולבסוף פגם ואסור
וכן כי אתא רב דימי כו' וכך היו עושין
בערבי שבתות בציפורי וקוראין אותם
שיחליים אמר ר"ל נותן טעם לפגם שאמרו
לא שיאברו קדירה זו חסירה מלח יתירה
מלח חסירה תבלין יתירה תבלין אלא כל
שאין חסירה כלום ואינה נאכלת מפני זה
ואיכא דאמרי אמר ריש לקיש נותן טעם
לפגם שאמרו אין אומר קדירה זו חסירה
מלח יתיר' מלח חסירה תבלין יתירה תבלין
אלא השתא מיהא הא פגמה א"ר אבהו
אמר ר' יוחנן דכל שטעמו ומשהו אסור
(אלוקין) עליו והוה כזית בכדי אכילת פרס
טעמו

אמר רב יהודה אמר שמואל הכי הילכתא. ס"ג בספרים וכן נראה מדאמר' בסמוך מדברי הוקן נלמוד מהן טעם לפגם מותר ומאלו מדברי הוקן נלמוד מהן טעם לפגם מותר ומאלו הכי הילכתא. ס"ג בספרים וכן נראה מדאמר' בסמוך מדברי הוקן נלמוד מהן טעם לפגם מותר ומסתמא רבה בר בר חנה וכן (בחידו) נמי שבאו לפרס המשנה כמו כן אזלי בשיטתייהו: **נעשה** כמי שהשביח כי'. תימה אמאי נקט הכי לישנא דהא ודאי מעבירה הוא וי"ל לפי שעיקר הסכם לא הויא עד לאחר שיתיחיים וילגנו: **וקוראין** אותו שיחליים. לפי הסיון רבנינו לבנים בו המון כמו בתלמיים בדאמרי' לעיל (דף כ: וכס) נבי (גיתאי) אוכא בהו חלא מיגנו בהו ואמעיטן רב דימי הסיה מבניה מן המומן: **אמר** ריש לקיש נותן טעם לפגם. לא מיזכלו לומר שבקדירה נפגמה ממנה דבר אחר כו' להאי ליטא קמא הוי לחומרא וה"ק מה שהתירו הכמים פגם לא מיירי בפגם שם לחוטו בדבר אחר כגון בחסרון מלח אז ביתרון כי אותו פגם ודאי לא התירו כמו באילו סיתה בהקוקה מלמה והבלין הוה אחיסור נותן בהם טעם לשבח אלא אזיזהו פגם בעוד כל אחיסור הבכה כלום ואינה נאכלת מפני זה פי' שבאיסור פוגמה ואינה נאכלת לאו דוקא שאם נאכלת כלל אלא כלומר שנפגמה ואיכא דאמרי אמר ר"ל נותן טעם לפגם שאמרו לא שיאבדו קדירה זו חסרה מלח יתיר' מלח חסרה תבלין יתיר' תבלין אלא כל שאין חסרה כלום ואינה נאכלת מפני זה דלקולא קאמר וה"ק אין תולין הפגם בדבר אחר כדי לאסור שיאמרו אין תולין הפגם מחמת האיסור אלא מחמת יתרון מו חסרון מלח ואלו אינה סיתה בהקוקה לא הוה האיסור פוגמה ואסור אין אמרי' כך אלא כיון שהיא פוגמה עכשיו כמו שהיא בין שהיא פוגמה עכשיו כמו שהיא בין שהיא מבטלת אז יתיר כל אחר כדי שלא יהא אסור אלא אם כן הוא מבטל

טעמו ולא ממשו אסור ואין לוקין עליו ואם ריבה טעם לפגם מותר ולימא אם נתן טעם לפגם מותר הא קמשמע לן דאע"ג דאיכא מילי אחרנייתא דפגמה בהדיה והלכתא כלישנא בתרא דר"ל אמר א"ר כהנא מדברי כולם נלמד ב"נותן טעם לפגם מותר אביי בשלבא מבולהו לחיי אלא דר"ל אמרו קאמר וליה לא סבירא ליה מכלל דא"כ למ"ד נותן טעם לפגם אסור אין והתניא אחד נותן טעם לפגם וא' נותן טעם לשבח אסור דברי ר' מאיר ר"ש אומר לשבח אסור ולפגם מותר מ"ט דר"מ גבר מגיעולי עכו"ם גיעולי עכו"ם לאו נותן טעם לפגם הוא ואסר רחמנא הכא נמי לא שנ' ואיך כדרב הונא בריה דרב חייא דאמר רב הונא בר"ה דרב חייא לא אסרה תורה אלא קדירה בת יומא דלא לפגם הוא ואיך קדי"ה בת יומא נמי אי אפשר דלא פגמה פורתא ור"ש מאי טעמא דתניא לא תאכלו כל נבילה לגר אשר בשעריך שאין

שאין ראויה לגר אינה קרויה נבילה ור"מ ה"הוא למעוטי סרוחה מעיקרא ור"ש אסרוחה מעיקרא ל"צ מיעוטא עפרא בעלמא הוא אמר עולא מחלוקת שהשביח ולבסוף פגם אבל לעולא יין שנפל לתוך ערשים וחומץ שנפל לתוך גריסין אסור ור"ש מתיר והא הכא דפגם מעיקרא הוא ופליגי אמר עולא חנא לא מידע ידע מאי קאמרי רבנן תיובתא קא מותיב הב"ע כגון שנפל לתוך גריסין צוננין והרתיחם נעשה כמי שהשביח ולבסוף פגם ואסור ור' יוחנן אמר בפגם מעיקר' מחלוקת איבעיא להו בפגם מעיקרא מחלוקת אבל השביח ולבסוף פגם ד"ה אסור או דלמא בין בזו ובין בזו מחלוקת תיקו א"ר עמרם אפשר איתא להא דר' יוחנן ולא תני' לה במתני' נפק רק ואשכח (דתניא) ג' לשאור של חולין שנפל לתוך העיסה ויש בו כדי להחמיץ והחמיצה ואח"כ נפל שאור של תרומה או שאור של כלאי הכרם ויש בו כדי להחמיץ אסור ור"ש מתיר והא הכא דפגם מעיקרא הוא ופליגי א"ר זירא שאני עיסה הואיל וראויה להמעבה כמה עיסות אחרות ת"ש שאור של תרומה ושל חולין שנפלו לתוך העיסה בזה כדי להחמיץ ובזה כדי להחמיץ וחימצו אסור ר"ש מתיר נפל של תרומה תחלה ד"ה אסור נפל של חולין ואח"כ נפל של תרומה או של כלאי הכרם אסור ור"ש מתיר והא הכא דפגם מעיקרא ופליגי וכי תימא ה"נ

כדרבי

עכו"ם א"כ משום דטעם הנבלה כאילו היה בעין ואלו אמרו סיס מן האיסור בעין היה מתיבב בכל שהוא לר"ש כ"ג בשהוא נבילה ר"ש ואם כן הוא בעיקר והדא דתא היין דאר"ש כל שהוא לאמתות בזמיה לרבנן א"כ כך לו כל שהוא לר"ש בזמיה לרבנן ובכולה לרבנן מתיבב ע"ה אפי' בשאינו בעין אלא נבלע בתוך הסיתר שאוכל ר"כ מן הסיתר הבלוע לאיסור שאכל היה מעשה איסור הבלוע בתוכו מתיבב עליה כאילו אכל הבהיה מיסר בעין דטיבב בעיקר וא"ר אם כל שהוא לר"ש דבשאכלו בתערובת טעם מתיבב כאילו אכלו בעין היה לר"ש מגיעולי עכו"ם לר"ש הו לא אישרין לעשה בעיקר כיון דמגיעולי עכו"ם יוצ לה ר"ש היה בעין בדפרכינו וא"כ (דסיכי קל"ל) מש"ה דכתב רחמנא ל"ל דמתיב נבי מזר לר"ש לר"ש לא מגיעולי עכו"ם דמידוס הוא כיון דפגמו אפי' דאיכא דקסבר ר"ש דקדרה בת יומא פגמה פורתא ובשעה מיתה הכל דלא מגי ר"ש לעולם עשה בעיקר מגיעולי עכו"ם דמידוס הוא ר"ש ולכך אישרין לגר, ,ה ולכך אישרין מטרת לעשה בעיקר ומה שהתה הר"ל יקר מיתה שפר"ח לקמן מסרה דהעבלה והבלאים ויה לגו לתיר כל פגם אי לאו דגלי דכמוך דאישרין מטרת לבדר שהוא בעין אומר מוכי דלק"ל מדלי דר"ת לא דיבר רק בתערובת היה לו לתתיר לבתבטל כגון יבש בבש חד בתרי דתתמעת אמר לתרי רבים לבעות לו בדבר לא היכא דלעבה טעמא כגון דאיכא ס' דס"מ דשיך בים ביטול לא אמר ר"ש כל שהוא לאמתות דהא לא עדיף כל שהוא לר"ש מזמיה לרבנן וכי סיכי דמזיה דבדוד ביבש ובכ' בלא ה"ס לר"ש כל שהוא דהא דתמעת אמר דלעבה אלו היכא דלא שיך ביטול כגון היכא דאיכא טעם מתבטל בדוד ביבש ובכ' בלא ה"ס לר"ש כשהוא בתערובת כיון היה בו טעם כאילו היה בעין כדפי' כן נראה לאמרי ה: **אמר** עולא מחלוקת בהשביח ולבסוף פגם. והשתא ל"ע לעולא דלא פליגי ר"מ ור"ש בקראי: ,,,,ל דתני לה דא"ר לא הוו מתבבר לתלק בין הבשיח ולבסוף פגם לפגם מעיקרא אלא בהבבר בעבה בעולה ואל איסור עליה אזב לין לו היתר גם כי פגם אתרי כן ור"ש הבר כיון דהבשתא פגמה הוא ארי: **אבל** הבשיח ולבסוף פגם מעיקרא בבעבה בעולה ומל איסור עליה אזב לין לו היתר גם כי פגם אתרי כן ור"ש הבר כיון דהבשתא פגמה הוא ארי: **אבל** הבשיח ולבסוף פגם ד"ה אסור. וא"ת ולא נעיל מבעבה דפליגי בהבשיח ולבסוף פגם גבי נבילה דר"מ מוקי לה בסרוחה מעיקרא דוקא אבל לא הבשיח מעיקרא ובהבשיח ולבסוף אסורה ור"ש מוקי לה אפי' לא הבשיח מעיקרא והבשיח לבסוף שרי אלמא פליגי בהבשיח ולבסוף פגם וי"ל דלא דמי הבשיח ולבסוף פגם הבשיח ולבסוף פגם דהכא דלעיל דהכא ל"ל הבשיח בשעה התערובת שבשעה שנפל האיסור לתוך הבשיר היה ר"ש לשבח ולבסוף פגם לוחי הבשיח ולבסוף פגם

ת"ש מסיפא. מסך דנפל של תרומה תחילה סיס ימול לפסוח כמו שמוכיח
פחתת: **והני** תלתא נכי. תרתי דבאחוד וסך דיין נמפל לתון עדשים
ואמ"נ דבאחוד אוכל תרי בני נפל של תרומה תחילה. דרש סיס לפסח ומודי ר"ש נס: תלתא כני.
תחילה בכח דסיפא יין שנפל לתוך עדשים וחמוץ מדאי שכח סוא לענין חימון. ביסות אחרות: וסקתני
כדר' זירא ת"ש מסיפא היין שנפל לתוך גריסין אסור ור"ש מתיר והא ה"נ דפגם מעיקרא ופליגי בשהשביח ולבסוף פגם ומי פליגי בשהשביח ולבסוף פגם והא קתני נפל של תרומה מחלוקת ש"מ הני תלתי בבי דקתני למה לי בשלמא בבא דסיפא קמ"ל בפוגם מעיקר' ר"ה אסור אלא רישא נמי השביח ולבסוף פגם סיפא דלא קא משבח כלל אסרי רבנן רישא דקא משבח מיבעיא אמר אביי רישא לר"ש איצטריך והכי קאמרי ליה רבנן לר"ש עיסה שתחמץ בשעה אחת איסור ור"ש בשהשביחו שניהם השביחו כשפגמו שניהם פגמו לר"ש ליצטרף היתר ואיסור בחדי הדדי וליתסר ר"ש לטעמיה דאכר אפי' איסור ואיסור נמי לא מיצטרפי אדתנן ב"ח הערלה וכלאי הכרם מצטרפין ר"ש אומר אין מיצטרפין ההוא עכברא דנפל לחבית' דשיברא אסריה רב לההוא שיברא אמרוה רבנן קמיה דרב ששת נימא קסבר נט"ל אסור אמר להו רב ששת בעלמא סבר רב נט"ל מותר והכא חידוש הוא דהא מיבאים מאים ובדילי אינשי מיניה ואפ"ה אסריה רחמנא הלכך נט"ל נמי אסור אמרו ליה רבנן לרב ששת אלא מעתה ליטמא לה ויבש אלמה תנן ג' דמטמאין לחים ואין מטמאין יבשים ולטעמיך ש"ז תטמא לה ויבש אלמה תנן ג' דמטמאין לחין ואין מטמאין יבשין אלא מאי איתי לך למימר הש"ש אמר רחמנא בראויה להזריע ה"נ במותם אמר רחמנא בעין מותם מתקיף לה רב שימי מנהרדעא ל"ק דהא בדדברא הא בדמתא אמר רבא הילכתא נט"ל א"ר שימי מנהרדעא ל"ק דהא בדדברא לא ידענא מ"ט דרב אי משום דקסבר נט"ל אסור מותר ועכברא בשיברא לא ידענא מ"ט דרב אי משום דקסבר נט"ל מותר ועכברא בשיברא אשבוחי ולית הילכתא כוותיה אי משום דקסבר נט"ל מותר ועכברא בשיברא אשבוחי משבח איבעיא להו

נפל

כדר' זירא. דתימון יותר מדאי שכח סוא לענין חימון. ביסות אחרות: וסקתני
ריסא כיכא דנפל כחתה ולכבוסו פגם סוא ומודי ר"ש נס: תלתא כני.
תחילה בכח דסיפא יין שנפל לתון עדשים ר"ע אמר אמרי אמרי אמרי

היה אוכל עמו על שולחן כו׳. תימא
מדשרי על הדולבקי וא״כ כי א״ל
ווי״ע דא״מ כיון שמאוס ידו למזוג ושותה למחי אסור
מטעמא אסור וכן בסיפא דתניי מחיה חביות סתומות כדי
ושתום ויסתום ויגוב אסורות ואע״ג
דנתפס עליו כגנב על הציון ואמר לקמן
(דף ע.) דנתפס עליו כגנב מותר מ״מ
שכא שהי שא״ל כוי מזוג וכו׳ זה ולכך
לא מרתת כל כך כיון שכת יקידיו למזוג
ומשום: רבן שמעון בן גמליאל הוא
דלא ידע מלי קאמרי רבנן.וא״ת וגימא
ר׳ יוחנן דאליעי ג(שבת ובשל) עיש ויסת
רשב״ג מ״מ מעמו ור״ל דגמרא גמירי ליה
סבי: והאידנא דקיים לן כר׳ אליעזר
ולא חיים לזיוזא. (ופרש״י) וברשב״ג דלא
חיים לשתמש בהוייהו פרוכי כל דקיים
לן כרבי אליעזר דקיים לן כרשב״ג דאי
ק״ל כר״ש לגד ולא כרשב״ג ס״ל דוכי
דלא חייביגן לזיוף דהיינו שיסור כל
סמוגפס ויעשה אחרת תתיים כר׳ אליעזר
דאמר לא טרח ומזייף מ״מ אוכל לשתיה
לפתיחה דליכא זיוף ואי ק״ל כרשב״ג
לגד ס״ל דוכי דלא חייביגן לפתיחה מ״מ
אוכל לשתיה לזיוף דאיסור כל סמוגפס
ויעשה אחרת תתיים שוכו קל יותר לעשות
מפתיחה שאין בו טורח והלכך נקט
מתרוייהו כרשב״ג וכרבי אליעזר:
מאי טעמא לא מותרינן חמרא מאוס
שיכא . רש״י גרים שיכא בכ״ף
מאוס דהיינו מאוס ויוצא דרך פס ובערוך
דגרים שיכא בגי״ם על פס דרוש קטנים
שמתמיין אותו בהו כמו שיכא דבשומא
(סנהדרין ד׳ ז:) ואות נקב קטן שעושין
לסרים היה שיין דרך פס וקורין לו
שוחיא״ע ומכלן מפתע דמגופס תביים לגד
סוי מתחת אחד מדקתמר ודוקא מאוס
שייכא לא מותרינן חמרא ביד עכו״ס ס״מ
דהוי מותס אחד סתיים אחתים כמו
פסיא מגופס בעיט וכן מעמט לעיל בסוגי׳
דלין מעמידין (דף לא.) דקתמר לגבא
אפומא דתביתא שריקא ואתיתים הוי אותס
בתוך מותס מעמע שא שריקא לאוד הוי
מותס אחד אבל רבינו יונתן בן יהודה שלמה
ברש״י דוקא לתביות שלהם שהיו של חרס
שני בתוסס אחד מדקתמר אבל בעל פי אתביות אבל
בתביות שלנו שהם מעשים מתוכיים זה
לזה אף כי יש מותס אחד על פי אתביות
מ״מ יש לתוס שמא יתחוב העכו״ס מודו
של סכין בין הסכרין או בין הבולים או בחלוצא אחרת שלא בתביות שלנו לתביות שלהם אבל אם הסכר
בין התביות שלנו לתביות שלהם אינו אלא מלן דתיים לתחיתה לא חיים אלא נקיקים
דדופני התביות לא חייביגן ויכול לעמוד דסיינו דוקא מעמגופס אבל אם הסכר מגופס אבל נקיקים
של חרס אלא ודאי חייבים טעשה אלא חייביגן לקיקוי לדופני התביות ס״ס בהביות שלנו לעשות הנקב אבל לא בכל חרס דהא מגופס אלא חייבי מעמגופס
וזולתו ומעיר את התותס אבל אם שלמו לתכיירו וזולת אינו מוזר ובאותו שלמות אין בתותס אחד על פי התביות ודוקא בשאינו
סני בכך כמו בסכרת התותס מעוס דקשיא לן דרך אחדבר כדפירש׳ לעיל פרק אין מעמידין (סב.) וכן מעמע נמי בגרייתא דקתני אין בתותס
אחד מבל מקום בעינן סכרת מותס מעוס דקשיא לן דרך אחדבר כדפירש׳ לעיל פרק אין מעמידין (סב:) סבולת יין ביד נוכרי ושל ציר ושל מוריים ביד עכו״ס אם מביר מותמו וס תמו מוזר ואם לאו אסור אלמא בעינן סכרת מותס ואע״ג
דר״ת מוקי לה לעיל בכרגן מדלא נקט יין גבי עכו״ס כדפ״ל מ״מ מדרבנן מציר ומוריים נמעע לר׳ אליעזר בעינן סכרת מותס ואע״ג
כדפ״ל לגירוס רש״י הילכך אמעינן דאף לר״ת בעינן סכרת מותס מיהו מדקתמר סכרת בשמפתין דקיימא לן (סב:) כר׳ אליעזר דלא חייבים לזיוף
ר״ת ר׳ בלא מוזר ומציר ואע״ג דלרב ודאי בעינן סכרת מותס כדפ״ל אלא אם אמר מוזר ומציר כלל וגם מנסג הטולם כיום בשכבר לשלות יין
קיים לן בסתמא דתלמ דא דשמעתין וכדפרישנא וכריתא דלעיל נמי דיר ומוריים הכלאתו יש לוישב דלא אסרם בגרייתא אלא בלא סכרת מותס
דסא דקא ר בגרייתא אם מביר מותמו וזולתמו מוזר ואם לאו אסור אינו רוצה לומר אם לאו אסור דלא אסרם בגרייתא אלא בלא סכרת מותס
שלגר לרחותו ולא סכין שהוא כמו שעשאו אז שיש סילוך מתמו ואינו יודע אם הוא כמו מחתמו אם לאו אסור אלא אם אינו בלא סכרת מותס
בלו לרחותו שסרי מתם ברחותו ואינו מבחין אם הוא כמו שעשאו אז בשיבאר אלא שי מלאו לא סלק
לאחון אחרי שהתמו אלא בשיבאר אלא ודאי אם לא סלק ואינו רוחתו בלו אסרינן
עין משפט נר מצוה עין לטוש ע״ד סי׳ קכט סעי׳ ח זוין כ״ו׳
מי״ב מס׳ מאכלות אסורו׳ סי׳ כב סעי׳ 18
לאוין קמ״ט ע״ד סי׳ קכט סעיף יד

בבא להם דרך עקלתון אי הכי סיפא נמי כיון
דאמר להם לכו ואני בא אחריכם סמכא
דעתייהו: המניח עכו״ם בחנותו כו׳ המניח
יינו בקרון או בספינה כו׳: וצריכא דאי תנא
עכו״ם דסבר דלמא אתי וחזי ליה אבל בקרון
או בספינה אימא דמפליג דה לספינת׳ ועביר
מא׳ דבעי ואי תנא בקרון או בספינה משו׳
דסבר דלמא אתי באורחא אחריתי וקאי
אגודא וחזי לי אבל עכו״ם בחנותו אימא אחיד
לה לבבא ועביד כל דבעי קמ״ל. אמר רבה
בר בר חנה א״ר יוחנן מחלוקת בשל סיד
לאבל בשל טיט דברי הכל כדי שיפתח ויגוף
ויגוב מיתיבי ארשב״ג לחכמים והלא סתומו
ניכר בין מלמעלה ובין מלמטה אי אמרת
בשלמא בשל טיט מחלוקת היינו דקתני
סתומו ניכר בין מלמעלה ובין מלמטה אלא
אי אמרת בשל סיד מחלוקת בשלמא למטה
ידיע אלא למעלה הא לא ידיע רבן שמעון בן
גמליאל הוא דלא ידע מאי קאמרי רבנן וה״ק
לדון אי בשל טיט קאמריתו סתומו ניכר בין
מלמעלה ובין מלמטה ואי בשל סיד קאמריתו
נהי דלמעל׳ לא ידיע לטט׳ מיהא ידיע ורבנן
כיון דמלמעלה לא ידיע לא מסיק אר״ש
דאפיך וחזי ליה אי נמי זימנין דחלים אמר
רבא הלכה ברשב״ג הואיל ותנן סתמא כוותיה
דתנן היה אוכל על השולחן עמו והניח לגין
על השולחן לגין על הדולבקי הניח ויצא כה
שעל השולחן אסור מה שעל הדולבקי מותר
ואם אמר לו הוי מזוג ושותה אף שעל הדולבקי אסור חביות פתוחות אסורות
סתומות מותרות כדי שיפתח ויגוף ותיגוב פשיטא מהו דתימא כולה רשב״ג
קתני לה קמשמע לן וכי מאחר דקיימא לן כותיה דר׳ שמעון בן גמליאל דלא
חייש לשתום׳ והילכתא כותיה דר׳ אליעזר חייש לויופא האידנא מ״ט
לא מותבינן חמרא ביד עכו״ם משום שייכא אמר רבא יונה כותית וישראל
מסובין אצלה חמרא שרי נהי דתקיף להו יצרא דעבירה יצרא

יצרא דיין נסך לא תקיף להו לזונה ישראלית
ועכו״ם מסובין חמרא אסור מ״ט הואיל וזילה
עליהו בתרייהו גרירא ההוא ביתא דהוה
יתיב ביה חמרא דישראל על עכו״ם אחדא
לדשא באפיה והוה ביזע׳ בדשא אשתכח
עכו״ם דקאי ביני דני אמר רבא כל דלהדי
ביזעא שרי דהאי גיסא והאי גיסא אסור
ההוא חמר׳ דישראל דהוה יתיב בביתא דהוה
דייר ישראל בעליונה ועכו״ם בתחתונ׳ שמעו
קל תיגרא נפקי קדים אתא עכו״ם אחדא
לדשא באפיה אמר רבא חמרא שרי מימר
אמר כי היכי דקדים אתאי אנא קדים ואתא
ישראל ויתיב בעליונה וקא חזי לי ההוא
אושפיזא דהוה יתיב ביה חמרא דישראל
אישתכח עכו״ם דהוה יתיב בי דני אאמר
רבא אם נתפס עליו כגנב שרי ואי לא אסיר
ההוא ביתא דהוה יתיב ביה חמרא אישתכח
עכו״ם דהוה קאים בי דני אמר רבא אי אית
ליה לאישתמוטי חמרא אסיר ואי לא חמרא
שרי מיתיבי נגעל הפונדק או שאמר לו שמור
אסור מאי לאו אע״ג דלית ליה לאישתמוטי
לא בדאית ליה לאישתמוטי ההוא ישראל
ועכו״ם דהוו יתיבי וקא שתו חמרא שמע
ישראל קל צלויי בי כנישתא קם ואזיל אמ׳
רבא חמרא שרי מימר אמר השתא מרכר לי׳
לחמריה והדר אתי ההוא ישראל ועכו״ם
דהוו יתיבי בארבא שמע ישראל קל שיפורי
דבי שימשי נפק ואזל אמר רבא חמרא שרי
מימר אמר השתא מרכר ליה לחמרי׳ והדר
אתי ואי משום שבתא האמר (ברבא אמר)
לי איסור גזרה כי הוינן בארמיותן אמרינן
יהודאי לא מנטרי שבתא דאי מנטרי שבתא
כמה כיסי קא משתכחי בשוקא(ולא ידענא)
דסבירא לן כר׳ יצחק דאא״ר יצחק הכוצא
כים בשבת מיליכו פחות פחות מד״א ההוא
ארי דהוה נהים במעצרתא שמע עכו״ם טשא
ביני דני אמ׳ רבא חמרא שרי מימר אמר

כי היכי דשתינא אנא איטשא נמי ישראל אחוריי וקא חזי לי הנהו גנבי
דסלקי לפומבדיתא ופתחי חביתא טובא אמר רבא חמרא שרי מ״מ ברובא
גנבי ישראל נינהו הוה עובדא בנהרדעי ואמר שמואל חמרא שרי כמאן
כי״א דאמר ספק ביאה טהור דתנן הנכנס לבקעה בימות הגשמים וטומאה
בשדה פלונית ואמר הלכתי במקום הלז ואיני יודע אם נכנסתי לאותה
שדה אם לא נכנסתי ר״א אומר ספק ביאה טהור ספק מגע טמא לא שאני
התם כיון דאיכא דפתחי לשום ממונא הוי ליה ספק ספיקא ההיא
אמר לו סוי מזוג ושותה: פתחו חביתא עוכא. הכא נאו דוקא עוכא כיון דפלגין בישראל אבל בסמוך סוי דוקא כיון דפתחו עוכא ואים לא
עוכא וגרם ליה בסמוך וכיון דאיכא דפתחי לשום ממונא:
סכוה

מסורת הש״ס אנעגיל סח:) בגליתא בריף ובגרא״ם) גנ״ע ותינגו
לא ידעו כ״א בריף ובגרא״ם דבגא דף קנג. הקפי׳
דשם כיום דריש רק מתי מעט עכו״ם ועי׳ בתוס׳ ב״ב נס: ד״ה ר״א
ובגרא״ם דאסבריש סיעבד [ובריש מו. ע״ם] ובעי׳ הוס׳ ב״ב נס: ד״ה
ר״א כי׳ ביאור נכון על מוגיא דסכא) הפסחים דף י. ב״ב דף נס:
עסכות פ״ו מ״ה ס[נ״ה מ״ד] יע״ל ובדלא מ״ע הוי מוגב׳ מ״ה מעמע
מסיבר אמר׳ על הסלמן מדלא מפגיע ובכא אחייבי אבל אחד שותה מיינו
ובמפני אחיבי כו׳ ועי׳ בגרא״ם כי׳ עו

עין משפט נר מצוה עח אמוי׳ פי״ב מס׳ מ״ל ה״כ׳
עוס״ע י״ד סי׳ קכט ס״יד עמ׳ מוי׳
אס ה״כא המגן אס מוס״ע י״ד סי׳ קכה ס״ג פ גמוי׳ אס ס״כ ומגן
אס מוס״ע י״ד סי׳ קכט ס״ע פא ד המוי׳ אס ה״כג המגן אס מוס״ע
י״ד סי׳ קכה ס״ד וס״ה וסי׳ קכט ס״ה בגג״ה פב ומוי׳ אס ה״יט
מגן אס מוס״ע י״ד סי׳ קכט ס״ו פג ז המס ס״ו פד טמוי׳ ס״ב
מס׳ אבא ס״ו המגן לאון אס מוס״ע ל״ח סי׳ רסו סע״ו פה ומוי׳
מי״ב מס׳ מ״ל ס״כב המגן לאון קמ״ט מוס״ע י״ד סי׳ קכט ס״ו פו ומוי׳
אס סלבס כע מוס״ע אס סעיף יא

הרוא רבינא דהות נקיטא לופיה בידה אמר רבא שרי . פ"ס דוקא הינוקת שאינה יודעת בטיב ניסוך ולא ערבה לגבל גמרא גדולה לא תגינו לקולא מיהו לא תגינו חילוק זה בסוס ומיהו נפ"מ לגבל מכל מקום מודי עכו"ם דגם בגדולים לגבל בקיאים בטיב ניסוך: **אימר** מגבה דחביתא שקלתיה לא תגינו לקולא מיהו לא תגינו לקולא מיהו לא תגינו לקולא מיהו

ישראל וחמעות שביד ישראל נעשו למפרע דמי יין נסך ואין לומר שהעכו"ם
סוי: ת יונין לסם חמעות במתנה דאלו בשוטני עסיקין ואו"ר שבשעת
נתינה הדמיים סיו חומרים לסם הסעו"ם הנו מקנים לכם הסעות מעכשיו
והיין יסוד שלנו מעכשיו והעכו"ם סיו מתמיעים מעכשיו
ירלאים פן יוצלו ואח"ם שלא נת לידם
עדיין א"נ ,ל הסכר שאי דדתי דקיל
מעיקר המשיכה הם לעכו"ם או בהא או
בהא ויש לים כי דאתר בבכורות (דף
יב.) מדישראל בחדא עכו"ם ומי בחדא
ולא"ם ולחם לא לעדם לחדיה כלי הסעו"ם
או לעדוד כלי ישראל וי"ל דבכך יש
לעעות כחם הסעמים אבל בלקיחה מעות
הודם לא יצא לעעות כיון הסיה מעכבם
ן: שבעו מיכם נעוה חמוד. וא"ם
ולעמה לכו רב לסבייתה ניקעפיה קעופי
ובכי שאי גוזמא שבי גם אי ניון חבור
דבתאמר לקמן (דף עב:) וי"ל לפי שהיו
מוכיחים יין הבכם הים לסם עוהם גדול
לקעף: דבא ממאי עסיקינן דאיכא עכב'
יין לאמתא דבוחרת הימא ליבעיל הבוח
פורחת בב"ל ,ל בעיל: ואי ס"ד משיכה בעכו"ם
קונה אמאי יחזיר. וא"ם ולא מאי מעות
קונות ת"ל הימא הבאם ליה אמנה ומ"ל מעות
שבן יוליך הבאם ליה אמנה ומ"ל מבן
ביין דמעות קונות דבי שאי גוזמא פריר
בבכורות (בב.) ואי ס"ד מעות קונות
נמ"ל מבן וי"ל דבין מקבה הבא ובין
מקב' הסם בעי לעימר דבעיקן בעכו"ם
תרתי משיכה ולבקח וס"ק הבא ואי ס"ד
משיכה לחודה קונה בלא מעות אמאי
יחזיר ולהסם נמי ס"ק אי ס"ד מעות
לחודייהו קונה (דאמאי יחזיר) וא"ת מעות
דמקבה דבעיקן לומר תרתי וי"ל מנוס
דדבים לעמיבה בחדא במשיכה אי בבקבה
לכל חד בדאית ליה ולעכו"ם עד דאיכא
תרתי משיכה ובקבה: בזדי הוא שעמא
אלא לרב כו'. וא"ם קעיא דרב אחדבא
דבבא מוקי אלינא דרב דמשיכה קונה
בעכו"ם ובפרק בהבה (דף מה. ובבב) מבאע
דס"ל כרבב"ל דמשיכה קונה בישראל ולא
בעכו"ם נבי בהבה דמייתי הסם בתמה לבבן
ואמר רב עלה ובקה בבן הלא מיהבבה
משיכה אבל בבר בחדא מעות אלא עד המבון אלמא
קבבר דמשיכה קונה בישראל א"כ אינה
קונה בעכו"ם ומינה מסייע הסם לרבב"ל
ולא"ם קבה דרב אחדבא מיהו יש בפרים
דנבבי לעיל אמר רבא לבבייתא אבי
ל"ג מדאמר בבא מידי הוא שעמא אלנו
לרב כאמר רב אלבה בר' דא"ם בעינו רב
דאמר לקמן בוף פרקא בבי מדמייתי
ר' יוחנן אבתרים ולא"ב לעיל נמי בעובדא
דבבייתא נרסינן רב ולא רבא וקבה דרב
אחדבא וי"ל דבבלן מייתי לבבן עכו"ם
ולבך אמר רב בוקא בבן אבל בבר עכו"ם
לא עד המבון. דמשיכה בעכו"ם קונה
בדאמר רב בבא ובבי נמי לריך לאוקמי לר' יוחנן דבהבה בבפרישת בם
ותלמודא דמייתי נמי שייעתא לרבב"ל בהם
בבבבה דמעמא דמייתי בישראל: בן
ובן נת מלוום על הגזל ואחזרהן זו מיתתן ולא ניתן לבשבון ובוקא דישראל
לבבשבון מבום דבק ליה בדרבם מיעם ולא נראה דא"ל לא קנה ומל מתנה
(מפי') בא לא קנה ומל בוכא דאי"ל לא יתחייב עכו"ם לשלם גזלו בבום עניין: ואי ס"ד משיכה בעכו"ם קונה אמאי אינה
דבוון בים וס"ל יש לנו לומר בבן נת שבאלה לבתחייב בם מיהב דבשיב בחוסבין לבבי בבבבה
ומבבבה לית לן לעימר בדפי' אבל בחות מבום פרוטה אבא הבבבה בבבבבה בבבבבה בבבבבה
בבי בבבן אמאי נסבא ומבבי בערא דישראל: [וע' תוספות שירבוגין בב. ד"ס בן נת וכו' ביאור ביאור]

עין משפט נר מצוה קיא

ח במיי' פי"ע מס' מלכים' אסורי
מלכים ט"ש ו"ד פי' מס' מלכים' אסורי
קמח ט"ש ו"ד פי' מס' מלכים' אסורי
ב סמג עשין סב טוש"ע ח"מ סי' ר סעיף ג **קיב** במיי' פ"ד מס' מעכיס הלי
ב סמג עשין סב טוש"ע ח"מ סי' ר סעיף ג **קיג** רטוש"ע ו"ד פי' מס' מלכים
סעיף ב וש"ס **קיד** במיי' פ"ז מס' עכו"ם הלי' ב סמג לאוין מה טוש"ע
ו"ד פי' קמו סעי' ג **קטו** במיי' פי"ע מס' מלכים' אסורי מה טוש"ע
סמג לאוין קמח טוש"ע ו"ד פי' מלכים' אסורי מה: בב

מדמשכיה עכו"ם. כמדה קנייה ואע"ג דלא יסב זוזי וסוו לסו זוזי סלוקה
בנים מקמי המיסוי יין נסך דסא לא סוי נסך עד שנעע בים ואח"כ אי לא
שקלי זוזי מיניהו שפיר דמי: דמאת דעכו"ם. דיין שבכלי אוסרו וסוי
יין נסך מקמי משיכה: מדמעי לאוירא דמאת. דעכו"ם קנייה עכו"ם
בהבבבה: שמעת מינה מי' . ואין מיבעויי
מיבעיא לן בהמוכר את הספינה (ד' פט.):
עכבת יין . חוגנים יש בכלי בל עכו"ם
שמתעבב יין על ציו בעיפה או בבמי
מיסקן מקמי דיומתי מתבא דישראל בחוירא
דמאת דעכו"ם ומיתבר בהבבבה ניפה יין
שבל ציו: דכוונתא . פך קטנה מתבית
ואין זופתין הבית במועד: דמאן. לא
דאמ' רב לעיולי דמי בריבא מקמי דיתבר
בהבבבה עכבה: דלא בלבבל'ג . דקתני
מתני' זיין נסך שבאל לבור בולו אבור
רבב"ג אומר ימבר בולו לעכו"ם אור:
מדמי יין נסך בבי אלמא משום תערובת
יין נסך לא מיתבר בהבאה מתבת דישראל
ואלו קים לן בל מקום שבבה רבן שמעון
בבבתיהו בלבה בבוהו: מידי הוא שעמא
אלא לרב. בל קונות לאלן לעיולי דמי בריבא
לרב דאמר לבבייתא לעיולי דמי בריבא
לדידים לא תיבעיה דאיכו לאמר בהבבבה
דאין בלבה בבבן שמעון: אלא בחבית
שתעבבו בחבית אחבות . דבקיל הד
אבל לא יין . בבי בתעבבה בבבבבה יין נסך
ביין בבר בולו אסור ואי קשיא לבבי ובבא
סלי מיתבלי אתקפיתו דאמינר בה לאיבו
הוו קשיטי מיניה שובא לא מיקבי דבה
מבבבה בבולות (דף יג:) תבלינבו אבבי
ובבא לבבן שיעור אליבא דבבי יוחבן
דאליבים בלאבר אמינר בבבבבה ובבעוים
בעלי תלמוד בלן אמילתא דאמינר:
בבבבבות . שבבי בבבים: יתחיר . ולא
בבייים ולא מיתבייב לבעבר:ולבל בבבלא.
דבין דלא מלי לאבבבבבים ולבייבבלא דמי:
מקח שעות . סוים משיבה בשעות דלאו
אדעתא דעכו"ם זבן: סיפא דלאו מקח
שעות. בתניים ואע"ג דאיבור דמי לבבבבבה:
מיתבו בעכו"ם. לבי בדר בא"ל זוזי מיתבו
בבבלן דעכו"ם דמי: בסח עד שלא
מדד דמיו מותרין. בבי מדד בבילו עכו"ם
בבשיבה וקמו זוזי בבלאתה בבים יין נסך
לא סוי עד דעבע בים: בבבבבים לו דיבר.
שיתן לו משותיו בודה לבן: בבבבבים
לו. ובתן לו מעות יותר מבבי דמי סיין
עד שיבבוק בדמים יתיר לו ישבאל אם
בבומר: אמאי. דמיו לאוירא: ולדידך
דאמרת . שעמא דרים' מבום דמבשיבה
בוסה סיפא בבי אמאי דמיו אבבבבין:
בבבבבים . לבתיקי בבבבבים: לא
פסק . בודם משיבה לא בבבבה דעתיה
לבקבייה בבבשיבה אמא ירבבה לו בדמיו:
בן בת. שבאל אם ישבאל אחר מבום פרוטה
אע"ג דבבי עכו"ם מבוגה בוה ובן בת בעשוה בבי בבבבבין ובתן לריבין בבבבבה:
ואוסרים שלבן זו טוח מיהתן ולא בריבין בבבבבה: ולא
על ז בבי עכו"ם מבוגה בוה ובן בת בעשוה בבי בבבבבין ובתן לריבין בבבבבה:
אע"ג דבבי ישראל אחר מבוגה בוה אבל עכו"ם לאו בר מתילה בוה ורש"י פי' דלא ניתן
ואי ס"ד משיכה בעכו"ם לאיבו קונה אמאי אינה בבבבבה בבבבבה בבבבבה בבבבבה
בבבבבה בבבבבה בבבבבה בבבבבה בבבבבה בבבבב

אם יש בו עכבת יין אסור הא עכבת יין במאי
קא מיתסרא לאו בניצוק אש"מ נצוק חיבור
תני ר' חייא בשפחסתו צלוחיתו אבל לא
פחסתו צלוחיתו מאי לא תפשוט דנצוק אינו
חיבור לא פחסתו צלוחיתו תיפשוט לך
דאסור נצוק תיבעי ת"ש המערה מכלי לכלי
את שמער'ממנו מותר הא דביני ביני אסור'ש"
נצוק חיבור אי נצוק חיבור אפי' דגויה דכנא
נמי ליתסר הא לא קשיא דקא מקטיף קטופי
מ"מ נצוק חיבור ולטעמיך אימא סיפא את
שעירה לתוכו הוא דאסור הא דביני ביני
שרי גאלא מהא ליכא למשמע מיניה ת"ש
המערה מחבית לבור קילוח היורד משפת
חבית לממה אסור תרגמא רב ששת לבעבו"ם
המערה דארי מכחו אי עכו"ם המערה אפי'
גוא דהבית: מי מתסר כח דעכו"ם מדרבנן
הוא דאסור ההוא דנפק לבראי גזרו ביה
רבנן ההוא דלגואי לא גזרו ביה רבנן אמר
להו רב חסדא להנה סבתיא כי ביילתו חבירא
לעכו"ם לקטפי קט פי א"נ נפצי נפוצי אמר להו
רבא לגלהנהו שפוכאי כי שפכיתו דמרא לא
ליקרב עכו"ם ליסייע בהדייכו דלמא משתליתו
ושדיתו ליה עלי'ה וקאתי מכחו ואסיר ההוא
גברא דאסיק חמרא אגישתא ובת גישתא
אתא עכו"ם אגח ידיה אגישתא ואסריה רבא
לכוליה חמרא א"ל רב פפא לרבא וא"ל רב
אדא בר מתנא לרבא ואמרי לה רבינא
לרבא במאי בצנוק שמעת מינה נצוק חיבור
שאני התם דכולי חמרא אגישתא ובת
גישתא גריר אמר מר זוטרא בריה דר"נ
קני שקנין שרי וה"מ דקרים פסק ישראל
אבל קדם פסק עכו"ם לא ? רבה בר רב הונא
איקלע לבי ריש גלותא שרא להו למשתא
בקנישקנין

איכא

מתני' ומים במים כו'. מים שנתנסכו לעכו"ם נפלו במים דסיתר:
גמ' תלמוד ת"ל. שנפל בטיל ביין כשר בכבוה ומותר בהנאה
וסלי דקתני לקמן (ד' עד.) יין נסך שנפל בכבוה מותר בהנאה
בתחלת גדולה: שכבה ונפל מלו לתחר לגו סיתירא ולא אמרי' קמא קמא
בטיל ליה ברוב: הכיא לגו איסורא.
דקמא קמא דהתירא בטיל ליה: ס"ג יין
במים בטעם טעם: מאי לאו המרא
דאיסורא לגו מיא דהיתירא. וקתני מכי
יסיר טעמא בחמרא מיתסר: ס"ג לא
חמרא דהיתירא בגו מיא דאיסורא.
ואשמעינן דכל כמה דיכהי מיא טעמא
כחמרא ליתסר עד דיבטל טעם ליין לת
טעם המים וכגון דנפל כוליה כחדא דלא
לאסר מיא דאיסורא לבטיל: ס"ג ומדבים'
מיא דאיסורא לבטיל: ס"ג ומדבים'
וקתני סיפא מים ביין בטעם טעם אלמא
איסורא בגו היתירא אע"ג דכולא דהיתירא
לא אמרינן קמא קמא בטל: אמר לך רב
דימי כולה מתני' היתירא בגו איסורא.
וכיצד מיא דאיסורא וסיפא מיא דהיתירא
ולין בלבם כרב דימי שכבי בגו רב ילתה
והמיר בא רבין ובמתיר ונקמן פסקינן
יין נסך במיבו במשנה: אילמר קמן גרסינן
והוא סך קטן ובעירזכון לגבי בגדים בפ'
המרין (דף קג:) נרסינן מילמל קטן והוא
קבר לו מסי: רואין לת סיסיתר כלולין
לאו. ולא אמרי' הני נאבר כל היין ובכה
סיין על המים דסא הוי תמרא דוכא אלא
באיסור שנפל גרידא מעבדינן ואיכא מיא
דוכא אלמא פליג רבין אדרב דימי ואשמעי'
דמיא הוא המבטל מכולא אבל לא תמרא לא
מבטל תמרא: תמיה. קודם יין נסך
דבי נפל יין נסך אשכחתה מיא ובטלוה:
מאא מין לת מינו. לבסוף ומיעור כלומר
נתפחה ומיתוסף מיסוכו ובכה יין על המים
ולבטן מיעור בכלים אבר יעור מבטלו כמו
גבינה גבינה וכל סיכה דתני מלא מין
לת מינו ומיעור סיינו פיכוסה ומיפה שמפרבין
ומיעור מוכר מהוכרו כאשורה ומדבק בהיבין
ונתפחק וה"ל מיכר מיבעי ליה: ואיכא
דמתני. לה דרב שמואל בר יהודה מתני':
מאן דמתני לה אמתני' לת בעי תמילה.
ואמרי' נפל קיתון לבסוף פ"ל דמבטלין מים
לת אלאסור: ומאן דמתני תמילתה דרבין
בעי תמיל'. דאי לאו תמילה אתת לאמעטי'
מאי קמ"ל אה רבין אמר הכי קאמר:
מגדולו

איכא דאמרי רבה בר רב הונא גופיה אישתי
בקנישקין: מתני' יין נסך אסור ואוסר בכל
שהו יין ביין ומים במים' בב"ש יין במים ומים
ביין בנותן טעם זה הכלל מין במינו בטשהו
ושלא במינו בנותן טעם: גמ' כי אתא רב
דימי א"ר יוחנן המערה יין נסך מחבית לבור
אפי' כל היום כולו ראשון ראשון בטל תנן
יין נסך אסור ואיסר בכל שהו מ"י לאו דקא
נפיל איסורא לגו התירא לא דקא נפיל
התירא לגו איסורא ת"ש יין במים בנותן
טעם מאי לאו דקא נפיל חמרא דאיסורא
במיא דהתירא לא דקא נפיל חמרא דהתירא
למיא דאיסורא ומדרישא בביא דאיסורא
סיפא נמי במיא דאיסורא וקתני סיפא מים
ביין בנותן טעם אמר לך רב דימי כולה
מתני' התירא לגו איסורא ורישא דקא נפיל
חמרא דהתירא למיא דאיסורא סיפא דקא
נפל מיא דהתירא לחמרא דאיסורא כי אתא
רב יצחק בר יוסף א"ר יוחנן המערה יין
נסך מצירצור קטן לבור אפי' כל היום כולו
ראשון ראשון בטל ודוקא צירצור קטן דלא
נפיש עמודיה 'אבל הבית דנפיש עכור ה
לא כי אתא רבין א"ר יוחנן יין נסך שנפל
לבור ונפל שם קיתון של מים רואין את
ההיתר כאילו אינו והשאר מים רבין עליו
ומבטלין אותו כי אתא רב יהודה
א"ר יוחנן לא שנו אלא שנפל קיתון של
מים תחילה אבל לא נפל שם קיתון של
מים תחילה אמצא מין את מינו ומיעור איכא
דמתני לה אמתני' יין ביין כל שהו אבר
רב שמואל בר יהודה א"ר יוחנן לא שנו
אלא שלא נפל שם קיתון של מים אבל נפל
שם קיתון של מים רואין את ההיתר כאילו
אינו והשאר מים רבין עליו ומבטלין אותו
מאי איכא בין דתמתני לה אמתני' בין דתמתני לה אדרבין כאן דמתני לה אמתני'
לא בעי תחילה ומאן דמתני לה אדרבין בעי תחילה איתמר יין נסך שנפל
לבור ונפל שם קיתון של מים
אמר

איכא דאמרי רבה בר רב הונא גופיה אישתי בקנישקין. תימה היאך
בקנישקין. נסו לנהוג מ"מ סיס לו לנהוג דומה
סיס שהם בקנישקין. נסו דלא הוי תבור מ"מ סיס לו לנהוג דומה
מתני' יין נסך אסור ואוסר בכל שהו יין ביין ומים במים. פר"מ
דדוקא יין נסך ממש שמנסכו לעכו"ם
הוא דסוי מגע עכו"ם במים מיירי במים ביינם בשעה
שנתנסכו לעכו"ם דלו סתם יינם בשעה
ליסור דכוותיה קהני יין שדוע שנתנסך
לעכו"ם אבל סתם יינם הוי בשעה אפי'
מין במינו כמו כל איסורין שבתורה והיא
דלגרמיס עכו"ם דקאמר עלה בתוספתא
(פ"מ) שנופת יין לוסכת במשנה לעכ"ג
דלא הוו ולהי נסך אינה נאיסר לתיתר
כל' יהודה דאמר מין במינו אפי' בלוס
לא בטיל אפי' בשאר איסורין ועוד אומר
ר"י דאפי' אם נפנך לומר דסתם יינם
במשנה אפ"ס שו סתם יינם זנזון הוה
בשעה ודוקא בימי התנאים ואמוראים
שהיו בקיאים לעכו"ם בעיר עכו"ם דלא
מייבת מיסוך המחיבו דסתם יינם לאוסרו
כמו יין נסך ממש שלבד לענין מיעוד
בשאר איסורין דמי ובטל בשעה כמו שאר
איסורין: כי אתא רב דימי א"ר יוחנן
המערה יין נסך מחבית לבור אפי' כל
היום כולו ראשון ראשון בטל. אפי' אפי'
מתרגם היין נסך לבסוף מ"מ אמרינן
ראשון ראשון בטל ומעמא הכא דרב דימי
כבר קמא קמא בטיל ותימה דבבכורות
פרק הזורקה (ד' כב.) אמרינן שלוקה איר
מע"ס משקה במים וטהור ממה נפנך לי
דוכא מיא ניסו הא עניד ליס הסקה ואי
מיא ניסו הא עניד ליס הסקה ואי
אמר בין בכל אלא יבא בטיר ס' אבל
אם יפל כל כך מן סנסך לטיבונין בין
נסך בין בכל אלא יבא בטיר ס' אבל
הכל אחין בטיר ס' כדי לבטלו אסור
משום דמלא מין לת מינו ומיעור ומדע שכן הוא דאי מיעת הכי זכי אם סיס אדם מערה הגב בקרוים של סיסר מעם מעם בסיבוגין עד
שמרבה הגב לנסוף כל כך בסיס בו במוכן טעם לקדיסה וכי תעלה על דעתך שהוא מוכר משום קמא קמא בטיל אלא: ודאי לא לאמרינן קמא קמא
בטיל ליין סיס כל כך מן פאיסור לנסוף שהוא מוכן טעם ול"ה ליין דעד ד' סי' דאמר ר"ל ליתסר אם הדם הוא זה לאמרינן שיהא בטל עד ס'
ו"ל דלהה לאמשמעין דאע"ג דקתני מתני' יין ביין במשנה דלא מייבי בסיבוגין לגו איסורא לגו איסורא אלא מייבי בסיבוגין דמי ולפי' רש"י
דמי' קמא קמא בטיל אפי' לין בו ס' הא אבאי' במתני' (ד' עד.) יין נסך בפנים אחת בקלות אחת דלא אמר קמא קמא
בטיל אבל הכא שנפל טיפה אחר טיפה מוכר משום דאמר קמא קמא בטיל: ת"ש יין במים בנותן טעם מאי לאו דקא נפיל חמרא דאיסורא
דהיתירא. ומקמר דלא אמרינן קמא קמא בטיל ומקיא לה' ומאי קושיא הא אמרינן לעיל דלא דקא נפיל חמרא דאיסורא לגו
ס' וא"כ אפיר קאמר דאוסר בנותן טעם דהיינו כי ליכא ס' ו"ל דבכי פריך מאי נלא דקא נפיל לגו איסורא לגו
היתירא ריבא נמי דקתני יין ביין במשנה מייבי בכה"ג דנפל איסורא לגו היתירא אבל גיגים דנפים עמודים טפי מתבים לא
דלא נפים עמודים אבל הבים דנפים עמודים. פר"ר דס"ל רב דימי דאמר בחבים דוקא נקט הבים אבל גיגים דנפים עמודים
אמר קמא קמא בטל ה: רואין. בסיתר כאילו אינו מו'. רבין אמר לאלוני אדרב דימי דאמשמעין דוקא מיא מבטלי אמרב אבל אמרב לא מבטל
אמרב ופ"ס דאין בלבם כרב דימי' שבכי אמר רב דימי בא רב יצחק ובאמיר וכ"ל דבין ואמיר ול"ל טעמיה דרב"ל אלא משום דרבין בר אמרב הוא
כדברי המיקל והיינו כרב דימי דמיקל טפי ממולבו מ"מ נראה דסלגסה ברבין ולא כרב דימי ולא מטעמיה דרב"ל אלא משום דרבין בר אמרב הוא
טפי כדאיתא ביבמות פרק בהה על יבמתו (דף פד:):

מסורת הש"ס אע"ג דמות ט. בכורות כב. כג.] ב[זבחים ד] ג[מות
פ"ג מ"ד] ד[בן מים במים מייבי במים מידוע שנתנסכו
נאוין קמת טוס"ע י"ד פי' קנד מע' ה קרקה בסס מע' ג קלון: ה תפס
פוס' שבת כה: ומוס' כ"ק ק: ותו' מוזין מז: סד"ס רוחין לוחפ] ז[נע"ע
פוס' יומא נז: ד"ס עיסה ומוס' מנחות כב. ד"ס סדבר]

עין משפט נר מצוה קרד אמוי' פי"ב מס' מ"א ס"ב ושיין
בכ"מ סמג נאוין קמת טוס"ע ו"ד פי' סס פי"ב ומי' בהכנות ובכ"מ סמג סס טוס"ע
סס פי' קנו ס"ה קלא נמוי' סס פי"ג ס"יג ומי' קנד מע' ה קרקה בסס מע' ג קלון: ה תפס
קלג אמוי' סס פי"ד ס"יא עוס"ע סס פי' ס"יח סמג סס טוס"ע י"ד פי' קכד ס"ג

חזקיה אמר הגדילו באיסור אסור. פרש"י כגון יין של איסור אלא ואח"כ נפל עליו יין נסך דאמלא מין את מינו ונעשו נ"מ לענין מים אחרונים דלא אמרינן דלא אמרינן דלא אמרינן

הגת וסמתן וסמשכר כו׳. ושל עץ ושל אבן מנגבן וחזו עסרתם כשאור׳ נעיל גבי מתני׳ כדרך כם עכו״ם וא״ם וחא רבא אמר׳ דכדרך כם עכו״ם סני לם בסדתה בעלמא וי״ל דמתני׳ בשל עכו״ם דבליע׳ עוכא לפי שסרבה פעמים דרך כם עכו״ם וא״ם ח״ב סיכי פריך בסמוך מתני׳ דקתני דכגיגוב במזופפין לכך בריתתא דקתני כם ואם סיו מזופפין לאכוין ומאי קושיא הא לוקמינא מתני׳ בשל ישראל. ובריתתא בשל עכו״ם בדפרישת ון״ל דבמזופפין אין לתלק בין של עכו״ם לשל ישראל לפי הסוס מבלוע בשמ׳ מועטת: **דרורה** ביעה. פי׳ מר״ר פטר כלי מנקב כו׳ ונכתב בזפת לימו מתוך כללי מזופף שהתמירו בו אפי׳ לפי שעה לפי שמכמיסו לקיום ולא מכשם דבלע ולכך רגם רב לסתיר גם של אבן זפתה הסוס מיעה ולא חש לבליעה זפת וא״ר כתוס׳ זפת בכלי אבן עבור לקיום סגי ליה בסדתה בכלי עלמו לו גיגוב אם הוא כלי שלרוך מגוב ולפי זה המשכר שלנו שמזופפין שעם בשיב הכרחל כגי לכן בגיגוב כמו המשכר עלמו מיכו בכלים מזופפים יש לתמוה מרגילים ומלויים: **דרש** רבא רבא בגוים לגעילין בכלי אבן לאמתה הגעילו קגיקות הגדולים מכלן אוכ״ם דשיכוי בכלי אבן מדאמר בכלה לכלי אדי עירוי המעלים סיון הכלוב בגת דעל בדרך על ידי עירוי קאמר בכלה בסרי בגת גדולה וכמידה אבן יכולין לתתה לתוך יורם מרוחתם כדי לגעגיל אבל ע״כ על ידי עירוי קאמר ובהתם דבסוס בכלי ראשון ח״ל סני לגי׳ בגאסרו ע״ כלי ראשון סני לגו בהגעל ע״ז דעירוי אבל רבא״ם מוקמינא לה בגעל ע״ז דעירוי בכלי בני סוה דגת סני לם בעירוי שאני יין נסך דהמבטל ע״ז אוכן ושיקר דבכי רבא״ם וכ״ר״ם במס׳ בבת פ׳ פירב (דף מב. וסם) מתלבן ומקרבם מסעעיגן מרוחתן וגם דמילתא דעירוי מלוא בפלוגתא דרב ושמואל דפ׳ כיצד מלוה (דף עו.) דפליגי מי מקבלה גבר לי מילתא גבר וקיימא לן כמאן דאמר מתלה גבר מיסו גם מילתא מבטל ומבלע בכי קלים דאמוקיר ליה בלע בדאמרי׳ פ׳ כיצד מולין סילבך עירוי אינו לא בכלי אלא בכלי שני לגמרי אלא מבטל ומבלע מה. כדי קליפה ולא יותר וא״כ כלים מגאסרו ע״י כלי ראשון שם בלועים מעבר לעבר לא סני בעירוי שהרי המירו מיסלים אלא כדי קליפה ולא יותר וסי קערות שם בולעות על ידי עירוי מתן בקרוכן שכם שגדול ביוסד כדיגון ובן פירשתי בסדר ביעור מתן לרוך לפלתה כו׳ וקערות מוקרות כי בקיל מדזוגא עליי סו לאמתה ומיסו אינו לא מבליע ולא מפליט רק כדי קליפה ח״כ הני הביות של עכו״ם סני לגו בעירוי ומיסר קליפה בל לד ביין סני בכבי בלא עירוי אינו אסלינן דבריהם לו מעיר לעיר כדי לתקן לרוך להותמן מבביעים בגמלה לו בלבן רבה שהיא כדי ביהא ביכר לם בעכו״ם נוהן לתוכו יין מיסו יש לדחות דדוקא לדידהו שהן הביות בלבם קטנים ומוחים לתת לתוכן יין ולערוסה מיד אין לחוש ואין לרוך לחותמם ומ״מ טוב להחמיר:

עין משפט נר מצוה קמז ח״ב דמיי׳ פי״ח מה׳ מ״ח סלא קלח ס״ח **קמח** ס״ס ס״ד **קמט** ומיי׳ סל׳ שם כסלן קמח טוש״ע י״ד סי׳ סימן קלה ס״ח **קנ** ומיי׳ שם ס״כ ומיי׳ סל׳ שם כסמג שם טוש״ע י״ד סי׳ קלח ס״ח **קנא** ומיי׳ וסמג שם טוש״ע י״ד סי׳ קלו סעיף ח

מתני׳ לגת של אבן שזפתה עכו״ם מנגבה והיא טהורה ושל עץ ארבי אומר יגגב וחכ״א ליקלוף את הזפת ושל חרס אע״פ שקלף את הזפת הרי זו אסורה: **גמ׳** אמר רבא דוקא זפתה אבל דרך בה לא פשיטא זפתה תנן מהו דתימא ה״א אפי׳ דרך בה והאי דקתני זפתה אורחא דמלתא קתני קמ״ל א״ד אמר רבא דוקא זפתה אבל דרך בה לא סני לה בגיגוב פשיטא זפתה תנן מהו דתימא ה״ה דאפי׳ דרך בה והאי דקתני זפתה אורחא דכולתא קתני קמ״ל דוקא זפתה אבל דרך בה לא סני לה בגיגוב כי ההוא דאתא לקבייה דר׳ אא״ל לרב זביד בחדי׳ יוחזי דלא מצוחת עלי בי מדרשא אול חוייה דהוה שיעא טפי אמ׳ הא ודאי בגיגוב סני לה בהדי דקא אזיל ואתי חוא פילא מתותיה וחזא דהוה מלא חמרא אמר הא לא סני לה בגיגוב אלא בקילוף היינו דא״ל חביבי חזי דלא מצוחת עלי בי מדרשא ת״ר הנת והמחץ והמשפדשל עכו״ם ר׳ מתיר בגיגוב וחכמים אוסרים ואם תנן בקנקנים של עכו״ם שהן אסורין וכמה הפרש בין זה לזה זה מכניסו לקיום וזה אין מכניסו לקיום ושל עץ ושל אבן יגגב ואם היו מזופפין אסורין והתנגנת של אבן שזפתה עכו״ם מנגב׳ והיא טהורה מתני׳ דלא דרך בה ברייתא׳ דדרך בה מתיר בגיגוב וחכמים אוסרים והאמר תנן אמ׳ רבא סיפא דמתני׳ אתאן לרבנן דרש רבא נעוה ארתחו רבא כי הוה משדר גולפי להרפניא סחיף לחו אפומייהו וחתים לחו אבירצייהו קסבר כל דבר שמכניסו לקיום אפי׳ לפי שעה גזרו ביה רבנן במה מנגבן רב אמר במים רבב״ח אמר באפר רב אמר במים ולא באפר רבב״ח אמר באפר ולא במים אלא

מתני׳ גם של אבן שזפתה עכו״ם מנגבה. ואורחא לזיקמי ביה חמרא פוכתא דעכו״ם. ואורחא דעכו״ם. מעבב בגגא׳ במים ולפרכי׳ שם. דדעביא זפת מוכת ובלעה חמרא טפי׳ ר׳ אומר יגגב בכל לאן וכבן פלינו׳ ובל חרס אע״פ שקילף את הזפת הרי זו אסורה. קס״ל דבדי בכל ליה ומטוס דמרס גופא בלא זיפת בלע ליה לחמרא: **גמ׳** אכל דרך בה. בשאינה זפתה לא בעי׳ גיגוב אלא סדתה: אורחא דמלתא קתני. בדרך הזפתן לגרוף בו יין: א״ל חמר רבא דוקא זפתה. ולא דרך בה סוא דסגיא בגיגוב: אכל דרך בה. עכו״ם בגת מוזפת: לא סני לה בגיגוב. אלא בקילוף מכוס דשייל חמרא בפלי דוזפתה: דלא מלוחת עלי. לעבוחן בכבר אלא הפסיד לה יין ומלא לוזה עלי: מעמ. כלי בדולין בו מן כסוב לחיים: וסמתן וסמשכר כו׳ בכל חרס עסקינן מדקתני סיפא בל עץ ובל אבן וכאלין מוזפפות מכלל דסולה ריעה בכאלין מוזפפות: רבי מתיר בגיגוב. ולקמן ר״ה אלן תנן בכל חרס אע״פ שקילף סזפת אסורים. ומודה בקנקנים. ג״ל חרס אע״פ שאין מוזפפין אסורין עד שימלאם ג״ יומים מים ומעבן מעם לעת בדאמרי׳ בלין מקבן לקיום שבות בוסה בו יין זמן מרובה: ובל עץ ובל אבן. מנגבן וסן עסורים דבדי בכל זמן בלין מוזפפין: ולא סיו מוזפפין לאסורין. עד שיקלוף: ומא שלף. תנן בכל אבן אפי׳ זופתה מנגבה דבדי בכל ולר׳ יגגב בכל עץ ובכל אבן אפי׳ בכל אבן דבדי בכל אסורין קיום בכל אבן דבדי בכל הדבדי בכל ובכל עץ קיום דר׳ אבדי: מתני׳ דלא דרך בה. סלבך בכל אבן דבדי בכל בגיגוב סגי ובכל עץ לבי יגגב: בגייתא דדרך בה. סלבך אפי׳ בכל אבן בבי קילוף אע״פ בכל עץ: אמר מר בגיגוב. הוחיל והאיכס מוזפפין: ומא שלף ובל חרס אע״פ שקילף את הזפת הרי זו אסורים. אלמא אפי׳ לבבי חרס בופים בלע ולא סני בגיגוב ואפי׳ לא דרך בה: דלוקמינן בבייתא דדרך בה: כיפא דמתני׳ אתאן לבבן. וסבי קאמרי בבבן בל אבן בי לא דרך בה יגגב ובל עץ יקלוף ובל חרס אסורים. אלמא אפי׳ לבבי חרס בופים בלע ולא סני בגיגוב ואפי׳ לא דרך בה: דלוקמינן בבייתא דדרך בה: כיפא דמתני׳ אתאן לבבן. וסבי קאמרי בבבן בל אבן בי לא דרך בה יגגב ובל עץ יקלוף ובל חרס יקלוף בדקתני בבייתא דבאחיגב מוזפפת סני בגיגוב ואפי׳ לא דרך בה: כיפא דמתני׳ ובריא: נעוה ארתחו. בגת בתרתיהן בבוחתן מבדל גולפי. לבבי אוכן בוליכן לבעלה בבלי לפי שעה גזרו בבי בבבן בבן עלמן לבי בבבן בבן בבן ב

דכיתנא מיישן. אור"ם דמפום וסדיגין אלמו שברו כיין נסך אין מפמ חכמים סמיו בקיקלין דוקא בכליעתן ואין לחלק כיין יין נסך אסור לוקן וכן אחר איסור רוחם שבל על המסות אלא כמי כלים כלי ים ולדאי דזוע מע"י כמוס גדול בחוברין כמוס וכמה עממי' אי אפשר אלא אלא אסיסור ומעמ יש לחלק בין איסור מדבק לבאינו נדבק כל כך כמו מחלוק בפרק המעורבת (ד' עט:): **הסכין** שפה וכיון טהורים. בגמ' מוקי לה לתיוך בה עוקן ולא דמי לסכין שבתם בה מרפסה דסני בקיומה אלבוייתא בפ"ק דחולין (ד' ח:וסס) דאתאי סכין בל עכו"ם שבלוע ממנוני"טוכל אבל סכין שבתם בה מרפסה מחמת סדס דבריה אין הסמוניה נבלעו **מים** שבתרה מוכלת. אע"ג דכרכיעת הסני לבטלי מחטין ולעורות מדאוריתא הויגו מבילה מומלה אבל מבילת כלי מדין מידות הוא ובעי מ' סאה: **והילכתא** בכוסות הויגו כלים ממוסרין בלבד מבפנים לבל אם מחוסן מבחוץ וכן כלי עץ שמחוקין סביב בחול מבחוץ אפי' למ"ד אבל הוקן אחר שמעמיד אין מריכון מבילה דאין מבתמבין בכן דבר שמתבטל בכרבה הויגו בפרבה הויגו מבילה בין דאין התוכים בכלי מעורה אבל שאולין לא: אמר רבא דאמר אמר רב אשר יבא באש תעבירו באש שבמה בר קפרא מתוך שנא' בבי נדה שובע אני מה ת"ל בבי נדה מים שנדה טובלת בהן הוי אומר מ' סאה איצטרי למיכתב וטהר ואיצטרי' לם כתב בבי נדה אי כתב וטהר ה"א וטהר כל דהו כתב רחמנא בבי נדה ואי כתב' רחמנ' בבי נדה ה"א הערב שמש כנדה כתב רחמנ' וטהר לאלתר אר"נ אמר רבא בר אבוה אפי' כלים חדשי במשמע דהא ישנים ולובנן בחדשים דמי ואפ"ה בעי טבילה מתקיף לה רב ששת אי הכי אפי' זוזא דסרבלא נמי א"ל מכלי מעורה אמורין בפרשה אר"נ אמר רבה בר אבוה לא שנו אלא בלקוחין ובמעשה שהיה לאבל שאולין לא רב יצחק בר יוסף זבן מנא דסרמרא מעכו"ם סבר להטבילה א"ל דהוא מרבנן ור' יעקב שמיה לדידי מפרשא לי מינה דרבי יוחנן כלי מתכות אמורין בפרשה אבר רב אשי יהני כלי זכוכית דהואיל וכי נשתברו יש לדן תקנה ככלי מתכות דמי' קוניא פליגי בה רב אחא ורבינא חד אמר כסיפו ויהילבתא בסופו איבעיא להו משכנתא מאי אמר בר בר רב אשי אבא משכן ליה עכו"ם בסא דכספא ואטבילה ואישתי ביה אולא ידענא אי משום דקסבר משכנתא כזביני דמיא אי משום דחזי לעכו"ם דדעתיה לשקויה ת"ר הלוקח כלי תשמיש מן העכו"ם דברים שלא נשתמש בהן מטבילן והן טהורין לעכו"ם דדעתיה בהן ע"י צונן בגון כוסות וקיתוניות וצלוחיות מריחן ומטבילן והם טהורין דברים שנשתמש היורות הקומקמוסין ומחטי חמין כגעילן וכטבילן והן טהורין דברים שנשתמש בהן ע"י חמין כגון והאכבלאות מלבנן ומטבילן והן טהורין דברים שנשתמש בהן ע"י האור כגון השפודין חדא אסור ותניא אידך ס מותר ל"ק דהא כמאן דאמר נותן טעם לפגם אסור הא כמ"ד נותן טעם לפגם מותר ולמאן דאמר נותן טעם לפגם מותר גיעולי עכו"ם ראסר רחמנא היכי משכחת לה אמר רב חייא בריה דרב הונא שלא אסרה תורה אלא קדירה

מסורת הש"ס

בת יומא. פי' בקונטרס שכשל כה עכו"ם טיום אבל אם נשל בה אתמול בבר בפיג בה אתמול בבר אחמול בבר בפיג בה בת יומא. שכשל בה עכו"ם טיום אבל אם נשל בה אתמול בבר אחמול בבר בפיג בה בת יומא דלאו נותן טעם לפגם הוא מבאן ואילך לישתרי מגזירה קדירה שאינה בת יומא משום קדירה בת יומא ואידך קדירה בת יומא נמי מפגם פגמה רמי ליה רב עמרם לרב ששת תנן השפודין והאכבלא מלבנן באור א(והתניא) גבבי קדשים גהשפוד והאכבלא מגעילן גבחמין א"ל עמרם ברי מה ענין קדשים אצל גיעולי עכו"ם הכא היתירא בלע התם איסורא בלע אמר דרבא סוף סוף כי קא פליט איסורא קא פליט אלא אמר הרבא מאי הגעלה נמי שטיפה ומר קה א"ל אבייי כי דמי מריקה ושטיפה בצונן הגעלה בחמין יאלא אמר אבייי יגיד עליו ריעו תנא הכא ליבון והא הדין להגעלה תנא התם הגעלה והא הדין לליבון א"ל רבא א"ה לתנינהו לכולהו בחדא וליתני חדא באידך אחריתי ולימא יגיד עליו ריעו אלא אמר רבא קדשים היינו טעמייהו יבדר"נ אמר רבה בר אבוה דאמר כל יום ויום נעשה גיעול לחבירו תינח שלמים דכיון דלשני ימים טיתאבלי מיקבי דניהוו נותר קא הוי גיעול אלא חטאת כיון דליום ולילה מיתאבל' כי מבשל בה האידנא חטאת הוי נותר כי הדר מבשל בה למחר או שלמים או חטאת קא פליט נותר החטאת דהאידנא בחטאת ושלמים דלמחר אמרי לא צריכא דבי מבשל בה חטאת האידנא הדר מבשל בה האידנא שלמים דהטאת דלמחר מבשל דאתכול בהרי הדרי קא שלים זימנייהו והדר מבשל שלמים דלמחר אי הכי הגעלה נמי לא ליבעי קשיא רב פפא אמר האי קרייד האי לא קרייד רב אשי אמר לעולם כדאברן מעיקרא הכא היתירא בלע הכא איסורא בלע ודקא קשיא לך רבעידנא דקא פליט איסורא קא פליט בעי־נא דקא פליט לא איתיה לאיסורא בעיניה: ועד כמה מלבנן א"ר מני ג'עד שתשיר קליפתן וביצר מגעילן א"ר הונא ליורה קטנה בתוך יורה גדולה מאי ת"ש דההוא דודא דהואי בי רב ᵃעקביה

אהדר ליה

בת יומא. פי' בקונטרס שכשל כה עכו"ם טיום אבל אם נשל בה אתמול בבר אחמול בבר בפיג בה בת יומא דלאו נותן טעם לפגם הוא מבאן ואילך לישתרי מגזירה קדירה שאינה בת יומא משום קדירה בת יומא ואידך קדירה בת יומא נמי מפגם פגמה רמי ליה רב עמרם לרב ששת תנן השפודין והאכבלא מלבנן באור א(והתניא) גבבי קדשים גהשפוד והאכבלא מגעילן גבחמין א"ל עמרם ברי מה ענין קדשים אצל גיעולי עכו"ם הכא היתירא בלע התם איסורא בלע אמר דרבא סוף סוף כי קא פליט איסורא קא פליט אלא אמר הרבא מאי הגעלה נמי שטיפה ומר קה א"ל אבייי כי דמי מריקה ושטיפה בצונן הגעלה בחמין יאלא אמר אבייי יגיד עליו ריעו תנא הכא ליבון והא הדין להגעלה תנא התם הגעלה והא הדין לליבון א"ל רבא א"ה לתנינהו לכולהו בחדא וליתני חדא באידך אחריתי ולימא יגיד עליו ריעו אלא אמר רבא קדשים היינו טעמייהו יבדר"נ אמר רבה בר אבוה דאמר כל יום ויום נעשה גיעול לחבירו תינח שלמים דכיון דלשני ימים טיתאבלי מיקבי דניהוו נותר קא הוי גיעול אלא חטאת כיון דליום ולילה מיתאבל' כי מבשל בה האידנא חטאת הוי נותר כי הדר מבשל בה למחר או שלמים או חטאת קא פליט נותר החטאת דהאידנא בחטאת ושלמים דלמחר אמרי לא צריכא דבי מבשל בה חטאת האידנא הדר מבשל בה האידנא שלמים דהטאת דלמחר מבשל דאתכול בהרי הדרי קא שלים זימנייהו והדר מבשל שלמים דלמחר אי הכי הגעלה נמי לא ליבעי קשיא רב פפא אמר האי קרייד האי לא קרייד רב אשי אמר לעולם כדאברן מעיקרא הכא היתירא בלע הכא איסורא בלע ודקא קשיא לך רבעידנא דקא פליט איסורא קא פליט בעי־נא דקא פליט לא איתיה לאיסורא בעיניה: ועד כמה מלבנן א"ר מני ג'עד שתשיר קליפתן וביצר מגעילן א"ר הונא ליורה קטנה בתוך יורה גדולה מאי ת"ש דההוא דודא דהואי בי רב ᵃעקביה

אהדר ליה

מסורת הש"ס

מהרש"א עבודה זרה

הסכין שפה. וזועלה עשר פעמים בקרקע בירושלמי קאמר בלא פעמים
משמע דסכא לאו דווקא עשר פעמים מיסו מדקאמרי' נקמן
דלא עשר פעמים בקרקע משמע דדווקא קאמר ויש להתמיה:
אמר רב סונא בריה דרב יסוסע ולאכול בה צונן. פרש"י אבל לאחוז
בה רותח בעי הגעלה וכן משמע
בפסחים (דף לג:) דקאמר גבי סכיני
דפסחא ומלבתא לאידי ואידי ברותחין
פירוש קתייהו ופרזלייהו אבל קבה דבה"ק
דחולין (ד' מ:א) קאמר גבי סכין של עכו"ם
מלבנה באור משמע דצריכה ליבון וכן
בתוספתא תניא הסכין והספודין והסכלא
ילבנו באור לבד מלאה דודאי לחתוך בה
רותח צריכה ליבון וסא דפסחים דמשמע
דסני ברותחין סייגו לפי שבלע היתירא
אבל בסכינים של עכו"ם דבלעי איסורא
בעו ליבון וכן משמע קלת דיש חילוק בין
בלע היתירא לבלע איסורא ואומר ר"ת
דסא דק"ל דסכין בעי ליבון היינו
דא סורא בלע סיימו דוקא באיסור דסכין
גדולה שדרך לגלות בה בשר דיקא נמי
דקתני בתוספתא הסכינין והספודין כו'
סכינים דומיא דספודין והסכלא אבל
סכינים קטנים שאין דרך לגלות בהם
בשר ודאי סגי להו בהגעלה אף בבל עכו"ם
וריב"א מלריך ליבון גם בסכינין קטנים
לפי שפעמים דרך לחתוך בהם בשר על
גבי גחלים ור"ת אומר דזה אינו קרוי
תשמישו ע"י האור כיון דאין תשמיש קבוע
על ידי האור סגי בהגעלה וכן בירושלמי
דקאמר הדא דתימא בסכין קטן אבל
בגדול בעי ליבון ויש לדחות אותם ראיה
דקאמר התם מהא דקאמר הסכין בפסח
והיא טהורה כו' אלמא משמע דאייבי
בלבון ובלבון ליבא חלוק בין בתשמישו ע"י
האור בין אין תשמישו ע"י אש ומפרש
הר"ר אמנון בירושלמי כן הוא הדא
דתימא בסכין קטן שאין בגיגות לרחות בה גומות ואין בלוע בגומות וסגי בעצילת קרקע אבל סכין גדול שדרך לרחות בה גומות צריכה ליבון דבעינא
בקרקע אינו מועיל לבפסף ולבעביר האיסור הבלוע בתוך הסכין אבל לא מהני להעביר איסור הנדבק בה אלא בהגעלה אפי' לאחוז בה גומות צריכה ליבון וכן
בהגעלה אבל לפלגים האיסור הבלוע בתוך הסכין אבל לא מהני להעביר איסור הנדבק וספסוף בקרקע מהני להעביר איסור הנדבק רק ע"י ליבון ופ"מ נדחת הראיה דר"ת מן הירושלמי דלא מיירי כלל בתשמישו ע"י האור ובבינו ברוך מייבב הראיה
ובבי פירושו הדא דתימא בסכין קטן שאין תשמישו ע"י האור וסגי בעצילת קרקע אפילו לחתוך בה רותח ויש ליתן טעם משום דבתם הסכין קטן אין
תשמישו רק בלוגן ואינו בלוע כלל כתוכו רק נדבק בו מבחוץ אבל גדול תשמישו ברותחין וגם תשמישו ע"י האור ובבינו ברוך אומר מודי דהא דקאמר הכא מועלה עשר פעמים בקרקע היינו דווקא בקרקע בבר בהם בשר בהם
בך נראה לפרש דבריו ברוך ואומר מודי דהא דקאמר הכא מועלה עשר פעמים בקרקע היינו דווקא בקרקע בבר בהם בשר בהם
ובפסח אבל לא רבה שאינה מעבירה הטומן וגם לא קרקע בבר שמחזיק רב יהודה לא קבלה ונאסר אבל אם לא אסר ולא קרקע בבר בהם בשר בהם
דעבדת באורתא. פ"ה שמגיר לבם בתי שמחזיק רב יהודה לא קבלה ונאסר אבל אם לא אסר ולא קרקע בבר בהם בשר בהם
בדאמרינן פ' עשרה יוחסין (דף עב) באתי בר טובי גרמוה רוחיה לא שקיל גיעא דמירותא ג:

אידכר מה

הדרן עלך השוכר את הפועל וסליקא לה מסכת ע"ז

גרנפא דלישא אפומא ומליוה מיא וארתחה
אמר רבא מאן חכים למיעבד כי הא מלתא
אי לאו רב עקביה דגברא רבה הוא קסבר
כבולעו כך פולטו מה בולעו בניצוצות אף
פולטו בניצוצות: להסכין שפה והיא טהורה:
אמר רב עוקבא בר חמא יונועצה עשרה
פעמים בקרקע אמר רב הונא בריה דרב
יהושע יובקרקע שאינה עבודה א"ר כהנא
יובסכין יפה שאין בה גומות תנ"ה סכין יפה
שאין בה גומות נועצה עשרה פעמים
בקרקע אמר רב הונא בריה דרב יהושע
לאכול בה צונן כי הא דמר יהודה ובאתי
בר טובי הוו יתבי קמיה דשבור מלכא
אייתי לקמייהו אתרוגא פסק אבל פסק
והב ליה לבאתי בר טובי הדר רצה עש"ה
זימני בארעא פסק הב ליה למר יהודה א"ל
באתי בר טובי וההוא גברא לאו בר ישראל
הוא א"ל מר קום לי בגויה ומר לא קום
לי בגויה איכא דאמרי א"ל אידכר מאי
עבדת באורתא:

הדרן עלך השוכר את הפועל וסליקא לה מסכת ע"ז

הדרן עלך השוכר את הפועל
וסליקא לה מסכת ע"ז

עין משפט גר מצוה קעו

מסורת הש"ס

[illegible]

מסכת ע"ז

דף ב תוספות בד"ה אסור לשתף כו' פ"ה משום דחזל כו' ומתוך לשונו משמע שר"ל אף ממקח כו' עכ"ל הרי לישנא נוסיף מיתה בגמ' דקאמר וליכי הרי הגיה לשתף ולהם עמהן משום דקא המיכה להו מילתא ואזיל ומודה כו' וע"כ ר"ה לשיטתו מפרש ליה במידי דתקרובת דווקא ומשום דחיה לי' בהמות רבות בהרוחה חזל ומודה לעכו"ם אבל ברא"ם מפורש דמתוך רש"י בגמרא משמע כן שר"ל אף מקח וממכר אסור אבל ישראל שעבר ומודה לעכו"ם ועבר ישראל משום לא יטמע על פיך עכ"ל דהתי בעמה משום לא יטמע על פיך בכל מקח וממכר ודו"ק:

באו"ד ולפי פי' ר"ם אין לאסור על מסגיגו כו' עכ"ל דיינו ממש שהקשו על מה סמכו לשתף ולתת ולתת עמהם שר"ל אבל מה שהגהו גם העולם עכשיו להשאילן ולשאול מהן ולהלוותן כו' דאיך בהו חזל ומודה לעכו"ם אף במידי דלאו תקרובת עכו"ם ע"כ גם לפי' ר"ם אין לנו אלא כמו בהכתבו התוספות לעיל דקיים לן בגוייהו דלא פלחו לעכו"ם וק"ל: **בד"ה** מ"ם לא מני כו' ומבני תרגא עדיף פי' לשון סבר כו' עכ"ל דיינו לפי' זה אפשר דלא ידע כלל דהיינו לשון סבר אבל לפי' ראשון דהוא מפשטיה דמקשה לשון עדות לשברם ע"כ דהוא ידע דהיינו לשון סבר וק"ל:

ח"א דף ב ע"א (דכתיב כי קרוב יום אידם כו') פרש"י דיינו עכו"ם דכתיב בהפיות פרשם יקומו ויעזרוכם עכ"ל וס"ע לאמויי

מהר"ם

לפני אידיהן פרק ראשון

דף ב' ע"א **בר"ש**"י ד"ה לפני תגיסם של עובדי כו"ם וגרלה שכתב רש"י כן כדי לפרק קושית התוס' שנוהגים העולם עכשיו לשלח ולקח עמהם דבר לכך כתב עובדי כו"ם לאפוקי שכרים שבזמן הזה דידעי' כשו דלא פלחי לעכו"ם בשביל זה ביום הגס והאסר נמי שהולך רש"י לכתוב כן אלא ומודה לעכו"ם אבל ברא"ם מפורש דמתוך רש"י בגמרא משמע כן שר"ל אף מקח וממכר אסור ישראל שעבר ומודה לעכו"ם ועבר ישראל משום לא יטמע על פיך עכו"ם דהתי בעמה משום לא יטמע על פיך בכל מקח וממכר ודו"ק:

באו"ד ולפי פי' ר"ם אין לאסור על מסגיגו כו' עכ"ל דיינו ממש שהקשו על מה סמכו לשתף ולתת ולתת עמהם שר"ל אבל מה שהגהו גם העולם עכשיו להשאילן ולשאול מהן ולהלוותן כו' דאיך בהו חזל ומודה לעכו"ם אף במידי דלאו תקרובת עכו"ם ע"כ גם לפי' ר"ם אין לנו אלא כמו בהכתבו התוספות לעיל דקיים לן בגוייהו דלא פלחו לעכו"ם וק"ל: **בד"ה** מ"ם לא מני כו' ומבני תרגא עדיף פי' לשון סבר כו' עכ"ל דיינו לפי' זה אפשר דלא ידע כלל דהיינו לשון סבר אבל לפי' ראשון דהוא משמע דמתוך דהוא ידע כלל דהיינו לשון עדות לשברם ע"כ דהוא ידע דהיינו לשון סבר וק"ל:

ח"א דף ב ע"א (דכתיב כי קרוב יום אידם כו') פרש"י דיינו עכו"ם דכתיב בהפיות פרשם יקומו ויעזרוכם עכ"ל וס"ע לאמויי

מתוס דאשר שם משה וגו': (ע"ב מלכות אדום תתגה כו') כתבו התוס' משום וכו' כי במעבה רבי תמיה בן תרדיון נגזר על דומי הזרכן גדול עכ"ל ואע"ג דבאלר הלוגי מלכות בגון ר"ע והכיון נעבו בהם ג"כ מיתות תשובה אפשר משום ס"ם שבשבע שלא יוצאה בכל העולם שכן דרך המלכים העולם) יש לפרש כמשמעה שמשבע שלא יוצאה בכל העולם שכן דרך המלכים שמשבע שלהם ויגלה עד מקום ממשלתם ופוכל היאמה כלקמן [בפי' דף ו:] נבי דיבר הדרייני מלאייני בפרש"י שם וע"ד זה נגלה בפרש על מה שאחר כבר וזהב דיבר אמר הקב"ם כסף וזהב שני הוא וכו' כי הכסף יה שהוא של הקב"ם מלכי אדום שהם אלדייניום ובוריאלום מכל קדם היה שהוא שלהם ויבאלים ברוגה קדם ויעין בפ"ק דבכורות בתוספתא דר"ש ולא ליפות חרון אף לכלות אף וכו') לכאורה בפרש"י הכא ובמסכת דר"ה ולא ליפות חרון אף לכלות שהוא גדול מפני שהם רבים וליפות חרון אף על שאר העבו"ם ול"ל דבתיבותה דלהם שם גם כן רבים וכן יחיד תם הקדוש ברוך הוא על חרון אף תלית מילתא דבין רבים וכן יחיד תם הקדוש ברוך הוא על חרון אף לליפות על המשנה שפי' דתוס' ולהו הכי אבל אם ולהי דבבל לא עייל בתר מרס דהיא תמיה בתמה קטנה לנו הכי אבל אם ולהי דבבל לא עייל בתר מרס: כיון דגם הם שתעבדו וסתרי בית המקדש ומיין עוד בזה נקמן וקל לסבון: (פתוס' בד"ה עתי בגא הי דלא וכו' פי' בבל ויין כו' שמתעבדו והמזמים ומספר שבעה שבועות ויום חמשים שהם מספרים קדושים בענין שבת במעלות ובזבלות לפי שבוזה ל' וגמרה שהרבה שבועות כי יגלה הגא לקבל אתוהב קבע הם"ש אומו יום חמשים נגד שבועות ר"ל מ"ד נמי בו' בו קודם לאכמה במעלה ובזמן ובזה יתוקן קדושת הגוף: (ויצא עבוהדגלר ויעיד בתמנים ובו') דאה מתנה תוהם הזכיר כאן ולא הי שבשה בם בן גם בו לא לבטחות בלגדות וק"ל: (ויצא עבוהדגלר ויעיד בתמנים ובו') דאה מתנה תוהם הזכיר כאן ולא הי שבשה בם בן גם בו לא לבטחות בלגדות וק"ל: (ויצא אברהם אלה עבד עכו"ם אלעזר בם בן אברהם שהיה עדיין בן גם אלה אברהם בן גם ולא נאסר בו אברהם שהיה בתוספת ודו"ק: (ויצא מתמיכין היו הגויים כי כיון דיבר הלוים הוו ועיין בתוספת דו"ק: (ויצא בפ"ק דב"ב דאויב ישראל הוא אויב ישראל ס"ם אמתי לא נקט הכא משום דאיכא בגמ' נגדל הבמוי וכו') הכרי דאויב ואויב בשיהו ק"ם אמתי לא נקט הכא משום דאיכא בגמ' בכל ועכו"ם בכל ועכו"ם בכל ועכו"ם

יתברך שהוא משתחה להריס דסיינו ישראל עליהם וק"ל וכן דקדק לומר לון שם (והכניה לון מקבלים גרים וכו') דשתא דאכתי לא אסיק אדעתי' לומר גרים נרוכים אחר בריתא גופא ס"מ לאקשויי דכתיב בדוד וואמר דוד לכומה את הגרים אחר בתרן וגו' ובשלמה כתיב ויספר שלמה את כל האנשים הגרים וגו' ואפשר דאיכא לאוקמא מקרא אלו בנתגיירו בבר ג' לאמונה יוצב וזן וכו' וכן הדין כגני אדם דאתרויהו בתוספתא קאמר מתי יוצבים בדין עד זמן הנעודה ויהיו עד שעה רביעית דאו מאכל ומשתה כל אדם דמסיק הכא וכן כא דקאמר אליעזר יוצב וזן וכו' ויהיו מתחלת שעה שביעית כי עד חוצה שעה סוף סוף זמן הנעודה בגיקב לכל אדם מתחלת דאמר הכא שעה מאכל ס"מ מכאן ואילך בזורק חכן לתחתם ודקאמר יוצב וזן וכו' ומומר מכאן דין וכו' וכן היא המנהג הבריאה שעלה במסבתה לברות עולם במדת הדין שנאמר ברחמים ברא אלהים ואחר כך שקר עמו מדת הרחמים שנאמר ביום עשות ה' אלהים ארץ ושמים ליגאל דיוצב וזן אם כל הנעולם כולו משמע דהדם נמי בכלל ויהיו בס"ד

שם (דברייתא מאי עביד) פי' לבמויא דרב נחמן בר יצחק דקאמר עם בריותיו לא אלעטיין קודדם שהרב בסמ"ק דעם בריותיו נמי אין משתה מאי עביד. וקאמר מלמד תנוקות וכו' ופרוך דמעיקרא קודם תורבן הבנים דהוה משתה ברביעים עם בריותיו מאן הוה נמר לתנוקות ומשני. היבעיא אימא מטטרון וכו' דאמרינן בסנהדרין שמנו בשם רבי ושיין בחדושין בפ' אלו טרפות: (אם תשבוך ירושלים וכו') בתנו דתנו ומאן זה מטוס דכל המזמור בלבון בריס ושבר וכו' ע"ש. והדרס הכא וגו' ואם תשבוך וגו' לבון ימיד מטמא לבו דאם תשבוך וגו' אין ישר וגו' אלא דאם תשבוך סס דברי הס"ר ושיין וגו' אין בשר ס"ש ודו"ק: (ושוטא שיבש מפי סחיות וכו') שלמר ובלילה שיבש בפ' כפי' כלן כיומי דעמי לדוד בשיר המזמור ג"כ בלילה אבל בפרק אין דוחשין שיבש בעניין אחר אבל שנאמר ע"ש ואומרים שיבש בלילה בשבת אין ביום מפני כבודן של ישראל שנאמר ע"ש ואומרים שיבש בלילה ואחות למלאכים לשבוח וכו' ובלילה שיבש עמי בריקע עם שיר שלי שקלסתי ביום ע"ש: (כל שעוסק בתורה בלילה וכו') לפי שמדרך המנהג שיבש בלילה ביום פנין אזשעות ביום אחר בשופר בתורה ומנהג שיבש בלילה ביום אין מוט על חסד שהוא מחירת פיוס ביום כי הוא מעדת החסד לתורה עליו חוביים גדולים כי לעולם הסדו וסכי אחרי' בפרק קמא דמגילה לעשה ירקרקת הוסם אלא שהקב"ס משך עליה חוט של חסד שהוא מחירת פנים שהחיל נרלחים יפה כפרים" וקרא הסורה שיבש דכתיב בהם לכם לה פנים הבריה וגו': (גחלי רתמים וכו') אמר גחלי רתמים במקום שורש רתמים דבקרא ע"ש המוסק בדברי שיבה מבאלו לגבי גחלי רתמים דכתיב

שם (לעם משלו כני אדם לדני הוס כיון וכו') כתיב אמר בעמה בברכות מה"ל ר"ש לפסוק בן יסודה שאמרו הדנים לבועל מה במקום תיוהן כו' וכן יחפרס בכתוב ומשמש אדם בדני הוס ברחם הלדמה בהוא הבועל לא מוכל במקום תיוהן אעפ"כ אמר בחר אלי קרא בחסד הלדמה בהוא הבועל מקום תיוהן עלה"ל שמיד מחים ומושל בסם בכרחם בעלה במקום ממקום תיוהן שבוא הסורה שנמצאה לחים שמיד מחים ומושלים בסם כרחם הלדמה שהם מלבות עכו"ם כסך עובדת הר"ע וק"ל: (מולאת תמה כו' רבעים וכו') אמרו בזה הדמיון כי הסמה בשבעה תמה אבל לפי טבע המקבל המשתנה מתחים פעולתה כי המלה נקרא ובשעות נמס כן הוא מפי עליון לא מידונין בם ולדיקים מתרפאין בם ובביא מקרא הנה הוה בא בזכר בתנו לכם לא ובעבע המקבל בסקה מתלבב בו במהרה כן הענין בודוס וכל עושי רבעה שולבת אותם הוה שעיקרו לטובת אדם לאמות בו לאחם אבל לפי דף ד' ע"ב בפרש"י בד"ס מוסיפי כל הסגה הן שבת כו' עכ"ל נראה מפירושו דבחפלות ר"ס מלכיות זכרונות ותופרות כו' חלי' מלחמה וק"ק לפי זה מלי פריך מתפלת שחרית דר"ס כיון דלית ביה מלכיות זכרונות ותופרות ויש לייחד ודו"ק:

ח"א דף ד' ע"א לא שורש בעמ"ו כו' יש לדקדק כיון דבעומס לרבעים בעמ"ב קמשתעי מאי קאמר דלא

ומלינה אקרא אחריתא דלעיל אלא אלא אסאי קרא דלהמית לדיק עם רשע אלא ואלהא פיין והכתיב והכרתי ממך וגו' ו"ק חולין אתם עושה בעניין מעשה סדום עצמו לבמיית לדיק עם רשע שמתון כן יאמרו כי עבית לדוד כמבול שהיו כסן לדיקים ולא כלאתם ומה שהקשה שהרי אלהים כדאמרי' בעלמא קושיא היא דלא יהוב מלבלא שהלדיקים נלוים מבין הרשעים ופשוטא ש"ש אתבולה ושמרם מהשחתה בגוון סס"ל כמו שעשה גם הרוגה אשר לשמל אף מבינתן רשות נמשחת לאבד הטא בתמיתה ואתה לא תגאלו אים מפתח ביתו וגו' עגולו אף מבינתן רשות נמשחת לאבד ולא נשמרו בין לדיק לרשע ודו"ק:

שם ע"ב (דעה בהמתו לא הוה ידע וכו') כדמסיק שהיא נאתתו דהכיון ולא בעי למימר בפשיטות דעה בהמתו לא הוי ידע שהוא אשתה מלאך והוא לא ראה כמ"ש מטתחי לא ידעתי ואומר ובקבס"ו בחומש אשתה שזה הוא לשונה הלדה שאינו רואה כמו הבהמה והכי אמרינן בעלמא וק"ל: (רבינא אמרה מ"ש וכו') גם במינו בחשובים וגדולים שרבנו על המוכים כמו אברהם וכתיה מקומות בהלמוד אלא מ"ש לא הכנה אחוסיה שהלי כי לא דרך והליכתך למלא רצון בלך למבר לבא סם והשיב בדעיבה שהלי כי לא סיה מוכן לי אתמול אלא סיה דעת שיך עמהם הוה מוכן בביתי לשעונה בלילה לילך עמהם כמפורש בקרא אבל המחוי היה מוכן לך לרביבה מעודך ועד היום הזה והשיבה לו דאיהו כך אלא אי מוכן לך אלא אי מוכן לך לרביבה מעודך ועד היום הזה ומטעם המסיק: (כמה לדקות עבה וכו') לפי שהוא אמר ווידע דעת עליון שעת זעמו קאמר דאין יודע אבל הוא דעת לדקה כ' ולא עת כעס וק"ל: (כי רגע בחפו וכו') כי אפו ובעסו אינו רק רגע ובזאת הרגע נופה אם יוצה הקב"ה בא מועל לים רגע כמומרים מדלא כתיב כמו רגע ון כמודר קרא מדכתיב הכי כמעט רגע ולא כתיב הכי מעט כרגע רגע ון: (ובמה רגע וכו') כבר מפורס שיעור רגע כמה שהיא אחד מפ"ק וק"ל: (ובמה רגע וכו') דבר אחותו רגע ולקבל רגע כמומרים הכיינו בסיס יכול לדבר כל"ש הקב"ה הפכן למלך כמ"ש הפוס' ועי"ז נאחר ויהפך ה' אלהיך לך את הקללה לברכה וגו' ויש לדקדק בכך עובדת הדיב"ל מה סיס יכול לומר ולקבל המלך בלבן עפי מרגע כמומרים בין באחיותיו בין בקבודותיו וכזה י"ל דהוס מלי למימר אמות וע"ק סילוך סיס רוצה לכוון אותה שעה והאמרי' דאין כל ברוס יכולה לכוון הון מבלעם סיס רוצה לכוון אותה שעה בעל הנדולה דהוס יחיד והסוף ועמו דבבל ועוד היכו רוצה לכוון שעת זעם על הנדולה בכל יום ויום מוקמינן לה ביבוכה אבל איהיד אינו זועם הקב"ה בכל יום ויום אלא אי אמרת דלא אינו כל יום ולאי' כבי קיימין וכיון דאיהו יוצא לפוצל קאמר דלא סוי אלא כרגע אבל איהיד נאו בכל. יום ויום מי ועמוד וי"ל דס"ק הבינה ועוש בכל יום ולאי' כבי קיימין וכיון דאיהו יוצא לפוצל קאמר דלא סוי אלא כרגע אבל איהיד נאו בכל. יום ויום אלא אי אמרת דלא אינו כ

(מהרלב"ח סקכ"ח לאדם כו') ירלה כל העניו נדרש מזה המזומר שהתיל גלמי לאו עיגון גו' ואמרו בכ"ר עד שלא הרלשון מוטל גולם כו' הרלהו דור ודור ודוכיו כו' וז"ש ומל ספרך כולם יכתבו ימיס יוגלו ולא לאחד כסם גו' ר"ל כל שיוגלו בימיס הטתידים לא יחסר לאחד מהם שלא הרלהו וסיס נכתב כ"ל על ספר כדאמרינן פרק הפועלים לדידי חזי לי ספרא דאדם הראשון וכתיב ביס שמואל כו' רבי ור' נתן סוף מגנה כו' ע"ש ואמר ולי מה יקרו רעיוהאל מה עלמו הראשים שהיס מגמת כתולדתם של הלמי ומגזיגי כל דור הספרים מחזל וגו' אם תקטול אלוה תקטול הרבע ולא הלדיק היינו שנתעלב במיתתם ועיין פי' מאמר זה בפ' הספינה ובפרק אד"מ ודו"ק: (וכא כתיב פרשת יבמות ופרשת נחלות) דאיכו דומה שנכתבו פרשיות אלו לאחר שתעלה דאל"כ התורה תסיבה ניתנה דבא כל תרי"ג מלות מסיני נתנו וק"ל:

שם (מאי מיתה עניות כו') משמע ליה זו המיתה עניות ולא כל אידך דתשיב ליה מאי כמיתה דהכי משמע קרא אלא כאדם"ר שתעלה ונגזר עליו מדת עניות כדכתיב תורה כאדמה וגו' ואכלת עשב השדה בזעת אפיך וגו' כן אתה תבלתה מעשיכם נגזר עליכם עניות בזויה לאכול ספר שה"ל לשון ויעבר וגו'. וד' תשובים כמתים מפורש ומאמ' נדרים וע"ש ובתוס' כאן וק"ל:

שם (ה"ל לומר כו') גם שאמרו הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים מ"מ פשיטא דביד הקב"ה לשנות לב בני אדם לעובדה דכתה כתובים מורים על זה וכמ"ש לעיל וקאמר דמשם לא רמוז בכ"ל. דכתיב ולא נתן לכם לב לדעת כו' דהיינו שרמוז לכם שיש ביד הקב"ה לתת ולהעות לכם לעובה והם כפויי טובה ולא שלחו לו על כך אז בשה"ל מי יתן והיה וכו' ורש"י פי' לקמן בע"א בדותק ע"ש ופיין כפויי טובה כתבו כתוס' בלא הלו לומר תן אתה לפי שלא הלו לחחזיק לו טובה עכ"ל וכוה שלרא לפרש דהיינו כפויי טובה בלא תשבו לסם זה לטובה שיתן לסם הקב"ה ויעב לכבם לטובה כלל והוי בשתא דומיא שפיר דבני כפויי טובה שאדם הרלשון לא חשב לו נתינת אמה לטובה כמ"ש זה פרק אד"מ וכן כפויי טובה דלתם הקלוקל בפירש"י ודו"ק:

שם (אין אם אלא לשון תחנונים וכו') ירלה דה"פ לפי שמלא אסבכל התורה כולה נאמר בלשון ספק ותלוי וילאו מן הכלל כגון אם כופר יוצת עליו ואם כסף תלוה בפרש"י בתוסס ומאינו קרוב לבשון זה במבקש כמו אם יהיה אלהים עמדי וע"כ אמר דאם בתקותי אל תפרשהו בל' ספק ותלוי בתבינו בפרשה זו ואם לא תשמעו וגו' אך תפרשנו בלשון מבקש ותחנונים דכן מינו הבקה"ם מבקה דבר זה מסס בגאמר לו שמי שומע לי וגו' וק"ל:

שם ע"ב (ואין דריסה אלא בדקה) יש לדקדק אמא דקאמר בג"ח במקום שאמרו בפ' לולב וערבה גדולה ג"ח יותר מן הלדקה כו' אדם ונוטע ספר אוכל קולר ודאי אוכל ומוכך אמרו אין לדקה משתלמת אלא לפי חסד שבם שנאמר זרעו לכם לדקה וקצרו לפי חסד דהיינו שהתיתים היא לדקה והעורה הוא חסד כגון מוליכה לביתו כו' ובשתא קאמר הכא אחריכם זורעי על כל מים דודאי יאמת ובא לידי קיירה דהיינו הלדקה הבאה לידי חסד ובכימשמע קרא דזורע וגותן לדקה על כל מים דהיינו ע"פ התורה הוא

מהרר"ם

עכם בתל בחד בשבת וכן שאר ספרקים ניתוס שמא ישתוט בשבת בן עוף לעזרן כו"ש שלאחר ושיקר קוביים התוס' הוא משום דסגקא אדעתן דרבנן ור"ו בשא פליגי דרבנן פ"ב בנערב יום הכפורים לא היו מרבים בשעודה ורבי יוסי אבירה ליה שבערב יום הכפורים בגלל היו מרבים בשעודה וא"כ ע"כ בתוכות לא שייכא קושיית המקשה דפריך מערב יום הכפורים כי אם לרבי יוסי דאלו לרבנן לא שייך למפרך מיניס כלל דשא לינהו אכילה לסו מרבים בשעודה בכל בערב יה"כ ולכך הקשו התוס' אמאי שביק הני ד' פרקים שהיס לו להמקשה לתקשות מהם אינא דהוי עלמא ומילו התוס' לעולם קוביים המקשה דהתם אינא דרבנן מה שבירה דרבנן נמי שבירה לסו בשבת יום הכפורים מרבים בשעודה אלא שבירה לסו אתין מרבים אלא בשופות ודגים וה"ו שבירה ליה שהיו מרבים ג"כ בבהמות וכי תימא מכל מקום תקשה דעדיפא הוה ליה למפרך מסד' פרקים אתין בהם הוה פלוגתא דב"ע מודו בהו שהיו מרבים בהן בשעודה ולכך בהבו דעיקר פרקים מהן עוף דוקא אבי' ובפרקים אלו א"ם רבינין רק בבהמות ולכך לא היה שייך למפרך מהד' פרקים: **ד"ה** מעיין לומר מחוסר אבר וכו' דאלו בבית המקדש וכו' אלא לסקריב בעמה אחיריו ומייתי ליה וכו'. כ"ל וכן הרלוה שמביא לא אחיריו אלא לסקריב בעמה שהרי נתן לא סקריב אלא בעמה:

דף ו' ע"א בתוס' ד"ה אתר בדומין לך וכו' ומאי י"ל דמכל המי אינעריך למעוטי מחוסר אבר וכו'. וכא דלא תירלו בתוס' דאי לא בתוב אלא אתר הוה מוקמינן ליה לטרפה לחיבים כמבעות הוגיא דמתוסר אבר מסתבר טפי לאיסורא ממה דאי הוה מפרבינן דטרפה מסתבר טפי לאיסורא ממתוסר אבר א"כ הקשה למה ממעט גמרא מעושעת קמא דהיינו כל המי מחוסר אבר ומעושעת בתרא דהיינו אתר ממעט טרפה איסא דהוה אלא דהוה לן לאוקמי ומישעת קמא הוי לן למעוטי טרפה אי הוי מסתבר

מכל המי לאסור מחוסר אבר אלא מריפה דסכי מסתבר טפי ומתמיס נמעיט בעל מום ומכ"ש ממוסר אבר כו' וי"ל דס"מ דהי ליה הכי אלא דבלאו הכי דהי מסתבר דאימה המי' בדרכיו ודו"ק:

בד"ה אלא ס"מ הן כו' מדלא הוה מי לפני אידיהן כו' עכ"ל כל"ל: **ע"ב** בד"ה לא אסרו אלא כו' וה"ה קרי ליה בסיפא בשא ונתן כו' עכ"ל אבל מריפא בשאמרו לשאה ולשה עמהן לא אסרו כו' לא מוכח מידי דבגיכת ליבא דמתני' נקט דעלה קאי ומיהו לא מייני הבריכה אלא בלשה דהיינו מכיכה אבל מסיפא דקתני בשא ונתן דהוא ליבא דבריכה מוכח שפיר בפר"ה דבשא ונתן כול' במבר וק"ל: **בד"ה** אלא לגוות מהן כו' עכלן לריס לפר"ה דמיירי בלא רביה כו' עכ"ל ומריפא בלהלוחה דקאמר מנוס דקא מרוחה להו מיבא למימר דגם בריביה הביב ליה רוחה כיון שלריך למעות וכ"ה בגמ"ש עיין שם ודו"ק:

דף ז תוס' בד"ה ר' מאיר אומר נתן כו' תימה קשיא דר"מ אדר"מ דהכא כו' וי"ל דשאני התם דקנס' כו' עכ"ל אולי נעלה מסס הסנוגיא דפרק הנוחל דקושיא זו ותירולא נמרא ערוכה שם ולאו מפיסס אמו חיין ע"ש: **בד"ה** פשיטא דמתלוקת כו' מ"מ תשוב כרגיס לגבי יחיד עכ"ל פי' הריטא דלא סתריגן המי כללא הלכה כרביס הכי נמי במתלוקת ומכ"ש כתס ליכא מאן דלגיג דהיכא דלא סתריגן ליה דהלכה כסתס מסא"כ בהאי כללא דר"מ ור"י הלכה כר"י דאיכא מ"ד דליס ליה התי כללא כלל וכן בהאי כללא דאמר הלכה כסוקה כפי' התוס' לקמן מס"ב דאין

מסתבר טפי וק"ל אלא שעדיין יש לדקדק דהיס לסס להתוס' לתרץ קושיא זו דאי לא כתיב אלא אתר ה"ל לאוותא בשלמא דלא תמוה ולכ"ל דרשה מוה הוה מתעשיין אלא ערפה דאיגה לאוותא ס"א דעייל ל"ל דאין ב"ג מ"מ מולה היא לאל מחוסר אבר דלאוותא ס"א עדיין איגוות דס"א שהתוס' לפי סמקבלת המבני אי אתתר ס"א לאוותא וכו' לא קשה מידי אלא שהתוס' רגו לתרץ לפי מה ס"ד דשתא דלא אסיר עדיין איגוות דס"א לאוותא בשלמא הלכה כרביס אבל אם לא אסיר בין קלגדא לסטרוטיא לבל סחמות דמתני' אית לבו וכו' כר' יוחנן וכו'. ואע"ג דלפי מה דמפרש שם מתמא דקתני אית לבו וכו' ל"ל שיש הפסק בין קלגדא לסטרוטיא ומתני' מדיפא לא אתמלי לא אלא בלא בעתו לא אלא לאידיהן ש"מ דמה לא אלא בלא בעתו לא אלא לאידיהן ש"מ הן בלא לאידיהן ש"מ דמה לא אלא בלא בעתו לא א

בתפילה בפרק זו מתקיימה כבר כפלגים וע"כ מ.ברים גם ואתלה וגו' שאולב לסוסיף עוד בשבתוך בגיסים שתעשה עם בע"ח מלבים וסביב לו דב לך מלוסיף בשבתי כמי"ם לך דומים תסלה וכמ"ם בברכות סיימתיגו לכולם שבחא דמרא סני תלת לי לאו דאמרן מגם וגו' ולמ"ד דאין לשבח כו' בפרש"י ומ"מ גם אתה אל תוסף בשבתי כדלעיל ודו"ק :

דף ח' ע"ב בד"ם קרפסים אומר כו' דר"ל תפיסה שייס ונימח הא כו' עכ"ל אבל לי אי הוה פירוסו כמשמעו תפיסות אתים סרי בכלל בו תפיסה דאסורה ושב יש ומאי קאמר טוב ויום שתפסה **כו' וק"ל : בר"ה** מלמד **כו' וי"ל** דדרשינן כל זמן **כו'** אבל מחבת לו **תופסי'** תתן **נו'** עכ"ל **ובלמודא** דלא מייתי לך דרשא מעוה דאי לאו אתי קרא דזקן ממרא דמשרש ביה דהמקום נורס לא הוי דרשינן לך סמיכות דפופסים תתן **נו'** אבל המחבת לסך מיבלתא ודו"ק :

ח"א דף ח' ע"א (ויסתיק אחור וקדם לרתני וכו') מס שסקדיים בתחני' המאותר משום דהמאותר שסה שמונה ימים אחר שהקופה עשה לו י"ט בשנה הראשונה וח' ימים קודם לא נעבו לו י"ט עד שנה שניים ונקנו לסיומן מבאי קרא אחור וקדם לרתני לו נעבו לו י"ט עד שנדרים על כרחנוו אל הדס"ר בר"פ אין דוכשין הדס כראשון ומשם עלי כפיך לנקיע כו' כיון שסרת הנים הקב"ה ידו עלין ומיעטו בלאמר ומשם עלי כפיך ובקרא נמי קדיים אחור לקדם לפי מדרשות אילר לו כ' שלמות סעה"ו ועוה"ב ולפי שסעה"ב הוא שבעים ושנה לי כ' שלמות תבן בעדי וחוזר כו') גם זה נדרש מקרא דהכוח מיעוט בנדרים כוונו על הדס כראשון שאתר בו הדס כראשון בכראיתי שבשום מתמעע וחולך ואומר לך חבל יפופי ולילה אור בעדני דסיינו שיחבין וחולך ויבראלא ק גילה עד כראיתי גם הבל ונו' ולילה כיום יאור דסיינו מתחלת תקופה בשום מאריך אז כראיתי כי כתבשיה כלומר שבשלה בנגנו ונוסג וכן יל לקמן בשבקשה המה אמר כו' וק"ל : (זעוי ואריכי וכו') פרש"י יומי אריכי בתקופה תמוז וסיום לו לידע כו' עכ"ל יש לדקדק דמשא ודאי משני אריכי גם בראה בתקופה תמוז שבשום מתמעע וחולך לא שייך כי' מלאכה אז בעד כוף תקופה תשרי דזושי כולי אתי אבל מ"מ סיום לו לידע בתקופה ניסן שבשום מאריך וחולך בו וכמו זה סלילה מאריך בתקופה תשרי ובשולם בנגנו

ועוד אם משני מעלו מפתעם בשום לא סיום מתמעע מיד אחר מעלו בניסן ואדרבה בשום מאריך לו סיום ום לייבב שהוא חבב מתחלת ניסן ובראה בשום מתמעע וחולך שכן הוסם בראה בשום מאריך וחולך לעולם הוא מתמעע בתקופת תמוז עד סוף תקופת תשרי ובשום כן מתמעע וחולך לעולם הבך שבראה בשום בראה דלא הוא מאריך לו בתקופת ניסן אלא לבראות לו שתהבה בראה כך הוא לראות מאריך וחולך לעולם ובשביל העלו מתמעע וחולך כולי אתי לעולם ודו"ק :

שם ע"ב י"ב קרני עבדי אדם בסדי עבו"ם ולא יכילו לבו עד דשתעיבו (ארחל וכו') ביאור ענין זה דמלכות אדם שהיא עבו"ם אין לה ממשלה כ"א לפי זכות הוכות ישראל כמ"ש ובשם כאחר אביך וגו' ולאום מגלאום יאמץ וגו' אמלאם אחרב' וגו' ולזה שחפו עם ישראל ואתנו בהבייהו לי מגן מלכי מיגיי.ו אחרבי ואי מיגייהו מלכי כו' לפי זכות וחיבה ישראל שבחיבו בון במעלה אחת ג"א ולזה בשבת ומן מעשלת הוה בראשיות שראה בשחיבו דניאל ולא הוי יכולין בראומיים לגלת בעבו"ם בתלמיד כי לא הוי לפם מעשלה אלא לפי זכות ותוכם ישראל ולזה דימו ג' מלכיות הקודמים לפי מעלה' לארבעה ולחן עוב ואינו בראל ולזה דימו ג' וכפוף לחכיבו ואמרו שבאיתן שהוא סג' יסוד לפוף לפם ע"י הם"ם דאיה בהבייהו שיהו מיגייהו מלכי ומגייהו אחרבי לפי מעלה בתמרו כי מעשה אבות סימן לבני' וו"ם עשו ואלבה לנגדך דסיינו בשום לך קלם ג"ל שיהיו אלא דלפי מעשים של ישראל ישתעבד ג' בתכיבו שיעבוד גמור בדבריב ובב ישבוד לעיר שבבתוב אין לו בבבע מ"ם מבלן ואילך בשתעבדו בהו וע"ב אמר לעשו יעבר בא אדוני לפני עבדו וגו' לשון לפני הוא קודם בזמן כמו לפני בא יום ס' וגו' עשו יסיר אחדון ושמו תעבד וכ"ם בב"ר מי הופם מלכות אחרונו אל ואחר כן יצא אחיו ע"ב ודו"ק :

דף ט' בפרש"י בד"ה ס"ג דכי מעיינם בהו כו' ולא נכסי' ליה דהא בפיר אינא לברוסי ב' קופיות דמתקן אמלי לא נייס בהתא ליבא ב' אלפים דחבריה לבו הפ"ח ועוד דכי מעיינם בשני דהוהו פפי לבו דהוו ב' אלפים ומפ"ח ולפבר לומר דה"כ הקדיס המאותר דמעיקרא ס"ל למפרך אינם ב' אלפים הוהו ובתר

סכי

הכי אב' אלפים תוהב אלא ע"ב דהדא קושיא היא דאמרן אינן דמפי בתוהו בגרי בתורה מיהו ק"ק אמאי לא נקט המקבה מילתא אריתא ב' אלפים תוהו עד מכן תורה הא מפי לבו מ"ח אנים והו"ק : **בר"ה** אלא מן ואת הנפש ומתרגמינן דבעבידו לאורייתא דרבו כן מלשון עשו וכ"ה בתנדות ע"ב :

תוספות בד"ה ונמירי דתבריסה כו' ואע"ג דכתיב ואבריהם בן ה' וגו' עכ"ל לבאורה הוא מגומגם הגם שהיה אז בן ע"ה אמר הכתוב שיר אלקא עמו אז הנפש אבר עשו כבר בהבן בהיותו בר ג"ב אנים בהשיר הכתוב בלקח עמו אבי אזוב ואת רבוסם בו' ברבנו בבר בהבן ואפבר לפרש יצותם מבוס דלבאורה הדיבור בבברשם לך לך מהבלך בו' היה הדיבור הראשון הבא לאברהם מפי הב"ה לצאת מהבן ואז היה בר ע"ה שנה ואם כן היאך אמר שבבר בהיותו בר ג"ב שנה בעבד הבשום לאורייתא מאין היה לו התורה כיון דעדיין לא בא אליו דיבורו אל הב"ה ואהא תירצו דע"כ ב' ידיעות היו ונדבר אתו בבר בין הבתרים בשהיה בן בבעים וע"ב אין מוקדם ומאוחר בזה בתורה והשתא איכא למימר נמי דבבר בהיותו בן ג"ב היה אתו דבור הס"ד וק"ל : **ע"ב** נמרא כמה אני בבגוע הוא שומר כו' כנ"ל : **תוספות** בד"ה הא מאן כו' אחזר בו רש"ל ממה שפי' כאן כו' עכ"ל ע"ל דהתם פירש"י בדברי התוס' דבר אמר לא מסיק הבם הכי אלא לבבן אבל לר' יהודא בלאו הכי ניחא ולכ"ע בבגם בתר"ל היה המוכבן והכא אזר מההוא פירוסא ופירש דלרבי יהודה מסיק רב אמי התם הכי ובגמא ת"ך חרב הבית וכ"כ הרא"ש ע"ם : **באא"ד** ועוד לכל סוגיית ההלבה לעיל נטפי מ"ח כו' עכ"ל וכן הא דקאמר לעיל דתנא בני לומבפי עברין אינן כו' הם אנם תכ"ל אינם בכלל אינם הבית לא הנ"ל נפפי אלא י"ם אינן וכ"ה בהרא"ם וק"ל :

דף י' ע"ב נמרא והכתיב אמר אדום מלכיה וכל בשיחיה כו' כנ"ל : **תוספות** בד"ה הד קטיל כו' איכא בדפריך בפ"ק כו' ובד"ה כל בשיחיה כו' ישים אחד ולו אנם כו' כן לריך לסיום :

ח"א דף י' ע"ב ביסכי נבתלתי כו' ודאתו מיעייהו ניפוף עלייהו לפרש"י ע"ל דה"ם דאתה תיתם לבניך ממלן דבתכך ומה יתנו בפול גם שמיו לשון שאמר בני בניו ליהוו ממלן דבתכך ובתכך ומה נתינה דיסכי נבתלתי דהיינו שיעמדו בנלבי רומי אחר אמטוניוס בדדרשינן יסנו שוחד לבתלתי דהיינו שיעמדו בנלבי רומי ובוב קאמר שיחזו מלכי רומי לסיות לאותו לריכין לתת שוחד לבלבי רומי ובוב קאמר דאתו בתכך מבוס שבל זמן שסיה רומי לסיות לאותו ממון לדאתו מעייהו ניפוף עלייהו דהיינו לבלבן דמקבל המשה שיבא מבניהם דאלו ויגיאו כל אותו שמנון כדאיתא במדרש ובק"ל : (הד קעליה אבבא דבי רבי ומה כו') ירלה בוס הבוס לסיות דקטלי אבבא דבי רבי לסיות דקטלי אבבא דבתיה לפי הענין כי בסבלן מביתו לקח ב' עבדים עמו כי בן דבר הבתובים ניעול ב' עבדים עתהם כמ"ם גבי אברהם וגבי בלעם ובן לא רלה להמיה אחד בפני מביהו כדאמר לעיל קטל חד חד ואל תתגרה בכולהו

מזהר"ם

ממנה בין סוס זכר לנקבה ובירוכלמי מפרש דבן בחיבה נמי אינו מחיר אלא בסוס זכר : **בא"ד** וכבי אלעזר מביסה הים מפרש דוקן נקט לרבותא וכו' . רבים מבחומים על מיבום זה מל ר' אליעזר מביסה סוגיית דמעמעתא דקאמר אינו מדקא מפליג בין זכרים לנקבות ס"מ דבבבנו ס"ל דלפירושו לא ידייבב זה כלל דלפירושו מחיר נחוש סמדי אפי' דבבבנו זכר דאתי ביס רבותא דאתי ביס תורת כלי איין וכ"ם בנקיבה דבא אינו מפרש דלבבותא נקטיב ויש לפרש דלפירושו של ר"ת נמי מפליג נחוש סמדי בין סוס זכר לנקבה ובנקבה אוסר נחוש סמדי אלא אינו מחלק בין זקן לבחור דזקן לרבותיב נקטיב דאתי' בזקן דשיך ביס מלאכה קלת מחיר וכ"ם בבחור ואתי ליס שפיר הא דקאמר בגמרא אינו מפליג בין זכרים לנקבות וכו' ולא קאמר דמפליג נמי בין זקן לבחור אלא ודאי הא דנקט נחוש סמדי זקן לרבותא נקטיב וכ"ם דמחיר בבחור ודוקא בזכר אבל בנקבה אוסר נחוש וכא דקאמר ר"ת וזכר במלחמה נמי נקט לרבותא מיבת אלא דמלחמה אינו מחיר ביסא בבבנו דא"ל דמלחמה בא שייך לאסור מטעם כלי איין אפ"ם מחיר נקט לרבותא דאע"ג דמלחמה בא שייך לאסור מטעם כלי איין אפ"ם מחיר וכ"ם בלא מלחמה ופו' זה דחוק בשיני ממחת כמה טעמים מדא דדוחק לומר וכא דנקט זקן נקט לרבותא ועוד א"כ למה ליה לר"ת בלא נקטב דנקט זכר במלחמה נמי נקט לרבותא וילכלם לומר דבמלחמה סוי לרבותא אבל זכר הוי דוקא יפרש ג"כ דבמלחמה נקט נמי דוקא ולומר דדוקא זקן במלחמה מוחר אבל בחור במלחמה אסור ועוד דבין דפירש דוקא זקן נקט נמי לרבותא וכבוחיב הוא דאתי"ם שיש לאסור מטעם תורת כלי איין ואפ"ם מחיר וא"כ מ"ם דאוסר בנקבה וכ"ם מבוס הוא"ע ג"כ סברא דלעיל דוכר בוכא מדוגיו במלחמה א"כ אין כאן בוס רבותא וק"ל ועי"כ נ"ל דלעולם לפירוש ר"ת דפירש דבחוס המדי נקט בוס זכר וזקן סבל לרבותא ח"כ ר"ם דמחיר בבחור ובנקבה דנקבה לא שייך בה טעמא דחורה כלי איין כל כך דדוקא זכר קטיל בסיחוסי' ובירפת בגמרא כך סיחס וסליכא בן בחיבה דקאי בוהיס וכו' ומבני בן בחיבה לא מפליג אילו מפליג וכו' לא בחיבה ר"ל דר"ל דיש מילוק בין סברת ר"ב לסברת נחוס המדי דר"ב סחמא קאמר בבוס אי"ל דר"ל בבוס בחור דלא שייך כי' מלאכה אי בנקבה דמעמינו בריחייס אפשר דאוסר אבל אבל בזכר אי בוזקן דלא שייך כי' מלאכה אי בנקבה

דתנא מתמיר קע"א בנים אחר סמוכבן דכיון דעמד בבית הב"א מבלא שקע"א בנים לאחר סתבבן בכלמו ד' אלפים שאם אלמו שני אלפים תוהב א"כ בשאת נמי מנין לאחר סתבבן בכלמו ד' אלפים שאם אלמו שני אלפים תוהב א"כ בשאת וקע"א וע"כ לריך נמי לסוסיף על מנין הסופר מבבעים ותמני' כמו לפי פי' בלאמות בלא מיים לבבים ת"כ וא"כ אין כאן קושיא בלל ובראה דעעות בפל דטעמא דבוחלין על המלבים אינו אלא משום דס"ל דלבאו חוק לע"א סוא בספרים וכן לריך לבגיים ועוד דכל סוגיית ההלבה לעיל ונטפי עלייהו עבדים בנין בכל לפי אותו דיק וכו' וכ"ל אמי אי טעי תנא בתחלת הסוגי' וכן הא דקאמר לעיל דתנא בני לומבפי עברין אינן כו' נלקם בפשי התחילה אמיסה הוא סוף הדבור ואח"כ מתחיל ד"ל לאחר ד' אלפים וכ"ל וכו' . והא דקאמר וד' אלפים ומאתים הם ס"ד ויבלאה אינו מדוקדק לפי סברת ר"ת דאמר בגמ' המתיים עולה לבאן ולבאן הא לדיבים

מזהר"ם

סבן עושין כיון דאותו ענין כתוב בתורה לא מקבי אתו לומדין מסה ומעין כמעשיהם אלא מדאורייתא הוא דמתיגן לעשה כו' : **בא"ד** ומיהו הא לא קשיא דאיכא לעיומר דבבן דמתני' הוינו רבי יהודה דהתם וכו' . ר"ל דהמקבה ס"ל דבין לבתיבה דאורייתא וא"כ הקבה בדיבה בחוריי"ם לאותה הבתיבה והכיתה ראיה בהבתיבן ומ"ל דלאו חוק לע"א הוא דעמא דאורפין על המלבים אינו אלא משום דס"ל דלבאו חוק לע"א הוא אבן בבבה לבדיבה דאורייתא לאתי דס"ל דרבנן דסבא הוינו ר"י ולא חוקה ולכך לריך לסבבה לבדיבה אינו אלא בדיבה בבבה בלבוריהו אלא בדיבה בבבה לבוריהו ע"כ דלא הוי הדא מתנים' בלבוריהו אלא בדיבה בבבה לבוריהו ע"כ דלא הוי הדא מתנים' דס"כ תרתי דומנא מבלהת זקנו ל"ל בין דבבי הבבבה בלבוריהו לא הבבה לבדיבה בבבה בלבוריהו לא הבבה לבדיבה בבבה בלבוריהו לא הבבה לבדיבה ב

בגנות בימות סגמיים בביל הקור והולי שהיו מגדלים לוקן במערות ומקומות שלין הקור מולם בהם כ"כ וכן הוא דרך בחגרות המלכים ובהיים עוד היום הזה ודהכו כן מדהתיב גייס בין"ד תתה יא"ן הפירם"י והוא ודאי דבשאר מלכים הקודמים מעקב ועשו גם המה לא היו הכהים משלחתם כל הדברים אבל נקט רבי ואמוניטוס בהיו בזמן אחד ובמקום אחד המעבע קרא בני נויס בבאבך כמו יעקב ועשו שהיו בזמן אחד ובמקום אחד הדברי בבן המפורש מתוך הסוגיא ודו"ק: (פרק הקומץ רבה ע"ס):

שם ע"ב (מרבה גופיה זיופא) ובראה הכולם מלתא הכי מתפרש לפי מהשבול תמי דלא תמי בעה"ז לא יתמי לעה"ב דמאי אהני ליה לעשו דמתה ויוסף עיסיה לד ומשם לא אהני בפיו אלא עלה לו במאותיו ויוסף מקיים ביקבל עיקר הברכות והבכורה פי מנים שהוא שבר עה"ז ועה"ב ומסיימין יו לדין כו' דהיינו לעתיד שיקום יעקב וכפירש"י והוא מתפרש כן לפי מהשבול פיסם אבל לפי כוונת הרומיים האומרים ראלה שהוא מתפרש נגם בהפך שלין לו הברע בתי"ם בשום קם זה נופל ורב ועבוד לעיר וק"ל:

דף י"ב גמ' ואי הנמ מעות דממונא כו' נראה מזה דלא ניחא ליה לתלמודא למימר הכא דלא אז אף זו קחני וא"כ הוא קשה למאי דאמי מעין לא אילטריכו הני תרתי מעוה איסורא דידהו אלא מעוה איתרא דאם אינו נראה דידהו ולהכי אילטריך תלמודא למימר הכא בכל חד מהני הרתי ואין להקשות דא"כ הפירה דאינו נראה אינו אינו אינו

דף מז גמ' ומתחיל אחר בהמתו בשבת חייב חטאת מפירש"י נראה דל"ג ליה וכן נראה מדברי הר"ן: **בפירש"י** בד"ה יאכילנה כו' לפיכך מחיל שיודע שמתו כו' יותר מבאלו היה כו' עד כאן לשונו כן צריך לפרש: **תוס'** בד"ה ישראל שבבר כו' לדקות מרישא וניחא מי שיכול להאכילה כו' עכ"ל פי' הכל בהתא דמיירי באין מזונותיה עליו לא הוי שבורה גמורה וכוי בהמתו של כהן המותרת בתרומה ניחא מי מתי דלא הוה ישראל כנזלן על התרומה דהא מזונותיה על הכהן ואין אנו צריכין לדחוק לפירש"י ודו"ק: **בד"ה** שרא ליה כו' נזירה לנזירה נזירה שבשבר כו' עכ"ל אבל בשבורה ובלימה דנוף מ' הוא אינו בקרי נזירה לנזירה אלא הדא נזירה היא מבה"כ בשבירה וב"ה לחוי ב' נוקות וק"ל: **ע"ב** בד"ה מי דמי התם כו' לא בייך בה אלא ונטיתי הדא כו' עכ"ל לכאורה נראה מדבריהם דשבירה ודאי שייך בשדה אלא משום נזירה דשבירה לחוד לא אסרינן מכירה שדה לעכו"ם אך ממה שכתבו לעיל בבמות שלנו דאין רגילין להשאיר ובשבירה מיהו מאותן שרגיל לשבור קשה כו' משמע דמשום שבירה לחוד נמי אסרינן שבירה לעכו"ם ונראה לומר דודאי שייך שבירה בשדה אלא דליכא למיגזר מכירה שדה לעכו"ם משבירה שדה לעכו"ם כיון דבשבירה שדה לעכו"ם אסורה אף בחול כדלקמן בשיקלין ודו"ק: **בד"ה** והדקר פ"ה ואין דרך מרה להניחו נשון כו' עכ"ל כ"ל: **בד"ה** לעכו"ם מזבן כו' על ידינו הר"ר אלחנן ועוד דחד לפי' הוא כו' עד כאן לשונם הר"ן

כן צריך לפרש:

דף מז גמ' ויולדת אחו לשבויה כו' כ"ל: **בפרש"י** בד"ה מיסר ד' כו' אלא יקרבנו ציון כו' עכ"ל כן צריך לפרש: **תוס'** בד"ה אבל אמי כו' כי היכי דנזרי רבנן בשבור' כו' עכ"ל ומדרבנן נשמע לר"י דבא לא שרי ר"י בשבורה אלא משום דסתמא בהמתה זבנה ולא אתא לאסורו וק"ל: **ע"ב** בד"ה דב אמי דייק כו' דאדי חיים נסה הוא כו' אם כן אל"ל דייק רב אשי שמעתא דאדי חיים דקה הוא שדיר הוה הכל מידי אחריני דהיינו בהמה נסה דעביד מלאכה לא אלא דנראה לי"ו אפי' דיוקא בתוך דיוקא דקאמר רב אשי הא ליתי

כיון זקן מוכרין ושמעת אדי כו' היינו ע"כ דאם לא כן אי' למיתני אתם כל חיים שיש בה זקן כו' ומינה אור"י דאיכא למיקם מינים אבל דעביד מלאכה אסור אפי' בלא זקן ודנקט אדי ע"כ דאדי חיים נסה הוא ושבור אבל מלאכה אבל לפי זה דנקט אדי הקופסות שבתבו דאיכא למידק דאדי חיים נסה הוא כו' ל"ל כל"ל אתם כל חיים כו' אינו מדוקדק דהא ודאי לא מצי למתני אתם כל חיים דל"ל לא הוה ידעי' אפי' דיוקא דרב אשי אתי

בהמה נסה דעביד מלאכה דאסור וק"ל:

דף יז תוס' בד"ה ופליגא דידיה אדליה ומה שהיה מיקל לעצמו כו' עכ"ל והסיר לא חש לפרש כו' לשון הוה: פ"ק דשבת ע"ם וק"ל: **ע"ב** גמרא אל לדקה ואלקחי' לעייס כו' כל"ל ו"נ ופרשתיה לגראה מפירש"י בלשון שני ולגראה מדברי הוה: **תוס'** בד"ה ניחל אפיאתה כו' דכתיב אל תקרב אל פתח ביתה כו' עכ"ל ולא מהאי קרא יליף ליה לע ל אלא מרישא דהאי קרא דהיה מעלים דרכך זו מיטות ושנירו, ליכא דפתחה נקטו וק"ל: **בד"ה** מעות אל פורים כו' ולשון מתחלפו כמו אינה באוב כו' כל"ל:

ו"א **דף יז ע"א** (זו היא מיטות כו') הזכיר הכתוב להתרחק כדי אלא יהנה וימצך תחריט דקדקאר הכתוב ומגלתי אדבר ו"ל תפסתי למיטות ועברתי כו' דכשאל ממנו ולא הביב לו כלום ש"ל להתרחק ולא הי"ל ליאמר ממנו תבוכתו וק"ל: כתוס' בד"ה ופליגא דר' אדא ור"תבו' דלר' אדא אינגלבוקריבה כיונבד"ת כו') עכ"ל ולא ניחא לבו למומר בפסיעות דרב חסדא אסר מן התורה דד"ת מדברי קבלה לא יפיגו בדאמרינן דקדקאר עולא קרינה בעלמא אסור מכוח לך לך כו' ודו"ק: כתוס' בד"ה ופליגא דידיה אדליה ומה שהיה מיקל בעלמו כו') עכ"ל ו"ל דתלמודא דבמעתין קולר מקום שה"ל להתרחק דמעטא זה שהיה מיקל בעלמו כו' ל"פ דידיה אדליה וק"ל: (ה"ק ואם יזכורן לא יזכורן בקל דקשה לפרוש ממיגות וכפרש"י בספר מצלי מצא"ב בבאר עכירות דאינו קשה כ"ב לפרוש ומיגן ואם יזכורן לא יזכורן וגו' פירש"י וזו גזירה מלן עליהם כו' עכ"ל ויש לפרש דרחמי שמיא הוא אחר שחזר שפיר בלא אלא דמסיק ופן יחזור לסורו ת"ו אם לא יעות כי קרוב לאדם למשוך אחר המיגות ולחזור לסורו ת"ו ומהאי עמעמא מסיק נמי בעכירה בלבוק בה טובא המיגות דמיא דקרוב לו גם כן לחזור לסורו וק"ל: (נמומרא דכל הפורש כו') יש לדקדק למאי דס"ל דלא מיירי אמאי לא תקני ליה בגופיה דהאי מוכדא מאי קאמר רב חסדא טרחו לה כוודתא וי"ל דרב חסדא ודאי נמי אהאי קרא קסמיך ולהכי פריך לקרא וק"ל:

מהרש"ם

בגיסור ייחוד אינה [illegible] דבכותים אע"ג דש ז ליה דו עמהם אם"ם בתמיהו שפיר מקום שנהגו אלא למכור לכותים מהום הבשר דאתי לזכוני עכו"ם אף על גב דמכירה דעכו"ם נופייהו הוא אלא חומרא דסא ס"ל השתא דעכו"ם הם על בהמתו ודוחק וק"ל:

דף ט"ו ע"א ד"ה שרי ליה למיזגן לידה דספסירה וכו' וסר"ר שמעיה בתמעיה לתרן קושיות הסוס' דלעיל מיניה הוי פירוכו תמוה דמאי מהרן דמ"ם מבשורה לרבנן דלא הוי גזרה לגזרה מהום דאמרינן דסרוחה לחוקה יסבור דשלימה זבנה ובלימה עדיפא לסוס מהום שלא לסוס ובכירות וזה לא מיקרי גזרה דסיינו שבורה אמו שלימה ובלימה אמו שלא ובכירות ת"כ גזרה לגזרה דספסירה נמי לא מקרי בכהאי גוונא גזרה לגזרה ע"כ גבי דפירוכו של סר"ר שמעיה לא קאי קושיות הסוס' אלא אי בשי עצמו הוא לתרן דלמר לא אסרו למכור לידה דספסירה מהום דאתי בעל הבית בעל המכור בעצמו ופי' סר"ר שמעיה מהום הוי גזרה לגזרה ק"ל: **שם** ע"ב ד"ה והרי כלים וכו' ושמא י"ל דהיה ס"ד דמקבה דהכא נמי יש לד לחלות וכו' עבדי הסוס' הללו לריכין עיון מהום דבשר אלא מידי דקאמר אלא אמר רב אפי' כל מקום ביש לחלות וכו' הא לפי מה שכתבו נבי כלים נמי יש לחלות וק"ל ובכר אתרכתי בזה בחידושי בדרכי הישיבה:

דף ט"ו ע"א בהוס' ד"ה אלא תורם בהמה בשר וכו' וג' מתרוקות בדבר. פי' דבן בתיבת מהוי אתיבו בהוס בשר המיוחד לעופות ורבי אוכר אתיבו בהוס המיוחד לרבינה ורבנן אוסרין בהוס המיוחד לעופות מתירין בהוס המיוחד לרבינה: **ד"ה** אבל אתי אתי משהי ליה לפשוטו וכו' אתי למיתר בהוס ומכרו לו וכו'. ע"ל אתי שמעתא תיפוק ליה לפשוטו וכו' אתי למיתר בהוס ומכרו לו וכו'. ע"כ ע"ל דקושיא זו אינה לפי פי' ר"ת בתבו בהוס' לעיל בדף שלפני זה מהום דסא אינו ס"ל דבבל בהוס מוכר למכור דבין אינה אינה

שם (בבבות וגבעות בקבו כו') שבים מלעטר בימות ע"ו תשובה זו וע"כ אמר שיבקבו עליו לחמים בלא יפסד ויבטל בעבר"ז ובשבו לו בלא יהיה תובש ודולא על עבדיו בשבת בעב"ז כי בעולם כולו בעבר"ז ובשבו לו בלא יהיה תובש ובפסד ע"ז בשבת בעב"ז כי בעולם כולו

שם ע"ב (אל"ל מומה תשמור גו' ס"ק מדבר זמה תשמור עליך וכו') אין זה סותר מ"ש פ' המלוה דאביי הוה מלטער ואמר על עצמו אי מלן דסיכו לי הוה לא מצי לאקומי נפשיה עד דתנא ליה הוה שבת בכל כל הגדול מתבילו יבנו גדול הימנו דבכל מילי בבשב עשבת בתורה בפירש"י מומה תשמור עליך מכל דבר רע וכבר תשא ואמו הוא מוכיח מלון בדבר בד"ה ועוד דבשם יחיד הוה וק"ל: **שם** (אבכין שנתפשה על ד"ל כו' כ' דברים וכו') יש לפרש בפירש"י ס' דברים הוי"ם דקתבוב לקמן דכתיבו לר"ה בן פרטא מ' מ"ע נגנבת כ' ומ"ש תניא ג' ומ"ש קרו לך רבי כו' והוה טענה אחרת ממה שאמרו בו מ"ש תניא בפי' רב"ש זהו עלילה בלשות והוה אמרת לי אתיא בגזרו כל הסומך והנסמך וסרג כדאמרי' פ"ק דסנהדרין ד' ומ"ש לא אתיא לרבי אבינן כו' כ' ומ"ש קא בעבקת עבדן לאיכות כו' הרי כ' דברים וק"ל: מהכיא דספסרים לא בבאתי בעבדן לאיכות כו' הרי כ' דברים וק"ל: (כמי שאין לו אמה כו') ר"ל כאלו אין לו אלוה לסיוע שאין לו אלהי' אמת מ"ו דמדוחיו הם ג"ח ויש לאדם לילך אחר מדוחיו וק"ל: (מאי אלא אלהי אמת כו') יש לשיין דמשמע שהיה שם מיסת עסק בתורה ובסופיס בהלהי קרא כתיב ולנא תוכה ויש לובב דלגדדין קאמר קרא דאותן ומיס רבים הלוקים הוי דיש מיומים שהם לנא אלהי אמת דשייש שהיו עוסקין בתורה אבל לא הוי עוסקין בג"מ ויש מאותן ומיס שגם תורה לא היה לפס בדבריה בסיפא דקרא ולנא תורה וק"ל: **שם** (אי סייפא לא הפה כו') בעבוד בעבדן סיפ ז"ל ספר וסיוף ידדו כרוכין מן הסמיים כו' ובוכן פירוש בל דבר דכתיב אם תאכו ומעשה וגו' ואם תאכלו ומעיתם תרב וגו' ובשיו דאמרינן פ"ק דר"ז אי הפה לא הוה ומעשה וגו' ואם תאכלו ומעיתם תרב וגו' ובשיו דה"ק הכא אי הפה לא הוה אם תאכו אלהים תעבדון אם לא הוה אם תעבדון לאכה כו' אם כמו שאלות גלוין בשם אבן גוף פיו ובגם ויעבר כ"ב ומות מבר וז"ם כי כמו שאלות גלוין בשם אבן גוף פיו ובגם וכבותי אם אלהים סוכות אלהים לאמלה אף אתה עבה בן פתח פיו ובגם אם ויבוא גוזר בכבד אף בפיוס ובמתתי וכבות אבר יהוה עוזה ופומה אמרה אמר אמר אמר

ממיד קידש לה אבל מ"ם מאחר שלא יצא היכן לן הוא מנומנם דמאי קושיא לימא דקושטא הכי הוא אם לא יצא אינו לן גם בגרסת הילקוט אינו ודם לקיים גרסת הספרים שלנו וה"ק וכי מאחר שלא סלק כו' יין דמסם מדברות ודברים יש עד שיבא לידי לילנות לא ס"ל לאמתר אחרי הסיום אשר לא סלק וגו' ובדבר העלוים לא עמד וגו' דלא סליל רק ובמוצב לגיים לא יצא אבל הכל הליכה והעמידה לא תאחר היין דלא יצא אם שני ליה בגדר דלא יבא לידי לילנות וקאמר אפי שאלו דברים מוכיחים סלוב וק"ל לסוף דעתו אם סלק סופו לעמוד וכו' סופו לנין ולכך אסר לך גם הסליכה והעמידה הם ומסיים אם לן עליו הכתוב אומר אם הכמת הכמת לך וגו' יש בדברים אלו שום דבר הכמה או מבל ומגיעה שמוכיחים שלך אם שיש הכמת הכמת לך אינו לא רק לדעתך כי בחמת אין אם רק בטול תורה וחכמה דהאמרינן לעיל ואם לא לבדך תבא העונש על יסורין ואבא מייתי (כל המתלונן יסורין כו' וכל המתלונן מזונותיו כו') יש לפרש כזה כי דרך מוסי ליאות ושמוח שמשון עלמם חבריה ובעלי מומין ומזלזלין על הפתחים בדרך לילנות ולעגה על אחרים שהם בעלי מומין ועייה ואמר כל המתלונן בעניין זה הוא כי אלו לידי כך לבטוח שיכולה עליו יסורין ונעשה אחד מבעלי מומין ומזלזלין על הפתחים ומזוזותיו מתמעטים בדרך באמרו אם כל מי שאינו חגר ולא סומא ושוטה עלמו כו' מהם אינו מת מהזקנה עד שיבא לידי כך ולאו דוקא אמרו כן שם בעוסה עלמו כן שריטה נרחה בעני ויתנו לו נדקה דה"ם ומי כי הכא שעוסה כך דרך לילנות וכזה יש לפרש קרא דמייתי לעיל ואם לא לבדך תבא אם לא לגם על אחרים בשוט וה"ר הוטשיל כו' נראה דאמרים אם לא לבדך תבא אם לא לגם לא אחרים בשוט המתלונה בעשיר בשמחון קראו לשמחון ויבחה וגו' לבל מילקוט מייתי מאלימלך מדבריהם בשמחון לא אמר לאחר לפניך בטוב בעיניך אב ואברהם לא הכל ליאבד שם בגדר ולכך נבחר שבע בגדולה מן הסכומים ויהיו משוש אלנים הוי כדמוכחי

דף יט ע"ב בד"ה הגיע לכיפה כו' דא"כ היינו ר"ח

אחמורא דבגמרא כו' עכ"ל נ"ע דסא

ר"ח אחמורא דגמרא בעבו"ם עלמה אייני כדמסיק ור"ח דמחני' לא

אייני אלא בתכשיטי עכו"ם דלא הוי אלא משמני עכו"ם ואפשר דסכי קלמרי דהיינו ר"ח אמורא דגמרא כדבעי למימר מעיקרא דמיירי במשמני עכו"ם ופשיטא דסכי ליכא מלן דפליגי ודו"ק: **בד"ה** אלמא קסבר כו' אבל אם פועל בא לחזור מודו כו' עכ"ל ר"ל דאפילו מלן דאים ליה אינם לסכירות אלא לבסוף מודה דפועל יכול לחזור

ועי' בתוס' דס' איזהו נשך וק"ל:

ח"א דף יט ע"א

אמתגבר על יצרו הוים כמו שנבינו איזהו גבור הכובש את יצרו והיינו דקטן אים אם וכו' (אל תהיו בעבדים כו') ר"י אברכנאל בספר נחלת אבות כי סגם יעודו התורה וכו' נאמר בעבדת הדברים לאמר ייטב וגו' לאמר יאריכון ימיך ושמרת חקיו וגו' לאמר ייטב לך ולבניך אחריך וגו' וכן בכמה מקומות וכו' עכ"ל ושוד אחריך בעונן ע"ם ולאלה לפי הסבע לייטב זה דאין מנה לאמר במקומות אלו מפורש שיעבדה אחדים מלות הם ש"י לאמר ביתן לו הם"י אריכת ימים טובים אבל הכי מתפרש דלאמר אתעבה כך יתן לך הם"י בחסדו אריכת ימים טובים אבל הכי מתפרש יעבה אותם ש"ת כן רק מלהבה ויש לדקדק בדברים אלו מש"ם אלא הוו בעבדים המבטחים את הבה בלא ש"מ לקבל פרס ואיזהו עבד הוא שהיינו מקבל פרס מרבו בסרי אף עבד בעצמו מקבל פרס מרבו דהיינו מזונות ונראה שאמר לא תהיו בעבדים וכו' ע"ש לקבל פרס דהיינו עבד עברי שהיינו בשמש לבדו רק לקבל פרס ובכר עבודתו מרבו והוא אלו אלא תהיו בעבדים וכו' שלא ש"מ לקבל פרס דהיינו עבד בעצמו אחינו אחים מתבטח לרבו בעבדים וכו' מרבו איסים אלו דבל מה שקנה עבד קנה רבו וגם המזונות שיתן לו רבו הינו אלו רק אל רבו אבל ש"מ שיכול לומר לעבדו עשה עמי ואיני זוך ומלד הכסף נותן לו רבו מזונות מבלו כן אמר אלו יעבוד לרבו"ש לקבל פרס ושכר שהוא אלו בעבד עברי רק שהפרס והשכר הוא על הקב"ה כי אל הפועלים ומלואה אלו הוא ומלד אהבה הוא ב"ש יתן לאדם גם מזונותיו ואחר יעודו התורה בטוב ובאריכות ימים וק"ל: (אבל אים ולא אבל כו') נראה דלרב דאמר אבל אבל שעוסה הבוסה ס"ל דבעלי הבוסה דאמתגבר על יצרו אלא יאבל הבוסה ולכך אמר אמתגבר על יצרו כמו בפי' רש"י פ' אלה גבי דודם את יצרו ואמתגבר על יצרו מרודם את יצרו הוא מבטש בו אלא יאבל אבל הבוסה כך הוא שעוסה מעשה הבוסה ואמלה ואם לא יאבל אבל אמתגבר על יצרו וכפר מבלי כולו דברי הכמה ומבל ואמרינן בל שלאלה הבלה קודמת להכמה הכמה מקריומת וכו': (אמר לו אם נתת לי רשות וכו') כ"ל דהאי עניינא מפורש ביה וכל אבר ישבה יצלות בדלקמן דבר זה כתוב וכו' ומבואם בכתובים בל העוסק בתורה בהוסים ובכיו מלבמין וכו' היינו ע"י מעשה אלו אבל בדרם הזה הוסים לומר דבלאלו ותפלו אל עוסק בתורה בעלמה בזולת מעשה בלו הקב"ה עוסה לו תפלו ומבטש לו ליה דרם זה דבינוי הפלו לא קלי אחורה דלבבי לא תלטרוך דבני ליה לבמיבר כי אם בתורה ה' דמשמע כי אם בתורה ה' יסא סולך ומומד ויומב אבל מייבי בלאלו ותפלו על לומדי תורה וק"ל: (במקום אלבו תפן כו') כבר אמר רבי לעיל במקום בבי"ת ויהיה המכון התפלו לרבי על המקום ולרבא על סרב וק"ל: (בתחלה נקראת ע"ם הקב"ה וכו') מפורש בפ"ק הקידושין דף"ת תורתו דיליס היא דכתיב ובתורתו יהגה וגו' כפירש"י שם דבתחלת הלמוד נקראת תורת ה' ומשלמדה ונרכה נקראת תורתו וזהו ע"פ ש"ם במסכת נדרים בתחלה היה משה נמד תורה ומשכחה עד שתתנה לו ב' מתנה שנאמר ויתן אל משה כלבלותו וגו' דיבורו דבתחלת למודו היה לומד ומשכחה עד שלמדה מרבו כ"ב עד

מהר"ם

ביניהו דר"ל דלר"מ נשא ונתן מותר והתכמים אחו לאוסופי עליה ולומר דבמקום שמוזלין בשא ונתן אסור:

דף יט ע"א

ד"ה הגיע לכיפה וכו' דא"כ היינו רבי אלעזר אחמורא דגמרא וכו'. ר"ל וא"כ מה אחי לאחמוניו אחמורא כיון

הרי זה נמתק כך הגרסא לפנינו אבל ר"ח גרים א"ל מאלהים ר"ם מסבם א"ד מאדם ר"ו אינו נמתק ש"ד מבדי ר"ב מלבאות הרי זה נמתק: **שם** ע"ב ד"ה מאי ניניהו וכו' דאי לא פליגי במקום שמוזלין לא היה לסם לחזיר וכו'. ולפ"ז דתכמים לאוסופי אחו לריך לפרש דבריו המתרן דמשני נשא ונתן אינא

מעשית קנין בגופו ואיינו במתנה דקאמר דמקריא מורתו אל"ה והוא הענין מסוסף דבא לומר לעולם ילמוד אדם תורה ואח"כ יבגד וכו' שילמוד הסורה מרבו ועד שתתנה בגורם לו בפיו ואינה מורתו עד שתת"כ יבגד בה לעיין בה הוה עלמו אבוא עשיות תורתו במתנה וק"ל: **שם** (לעולם ילמוד אדם תורה וכו') עיין פירש"י ויותר מדוקדק פרש"י בסוף פרק הרואה בסך הסם אלמא סבר בתא וכו' הם וכו' עד שתתנה בגורם לו בפיו ואינה מורתו עד שתת"כ יבגד ואח"כ וכו' עכ"ל. ולפי זה יש לפרש הא דסמוך בס"ג קאמר לעולם ליבריום לעיבד וכו' ואמ"ל דלא ידע מאי קאמר דהיינו שלומד מבלי עיון רק שתתנה בגורם לו בפיו ולא ידע מאי קאמר בגרסת בל בל מוך הענין בדלעיל וכ"ל לא פירש שגורם בפיו ולא ברבו יודע לפרש בגרסת בל בל מוך הענין בדלעיל וכ"ל לא ידע דבר כן בבמעתין. ודקאמר (ליבריום לעיבד) דמשכח דמשכח אל"ה אלא אמר אמ"ל דלא ידע דבר לגרסא הא דאמר בכל עת ר"ל בכל עת לפי אותה שעה אל"ג דמשכח לתתנה בגורם לעתיד ודקאמר ולא על גב דלא ידע מאי לעתיד וכן סוא בילקוט המשכח לעתיד ודקאמר ולא על גב דלא ידע מאי קאמר ליה לים מדבריהם בגרסא ולא כתיב אתנה בפרש"י ובילקוט מדבריהם בגרסא ולא כתיב אתנה וק"ל: (כתיב על בל אבל אחד דיני ממונות לבבי פרש"י ולבל הסילוסים בסא על ל"ל מגפי אבל בב' אחד דיני ממונות לבבי אחד בלעגין קוסי בלמוד וכעיון דבתחלת הלמוד הוא קשה כאלו הכוהב על הבא לעגין קוסי בלמוד וכעיון דבתחלת הלמוד הוא קשה כאלו הכוהב על גפי מרומי קלת אקבה סוא לבגיע בם אל"ל ובלבסוף על בסא דהיינו קלוב לבגיע בהוא יוכב ולומד וכעיון זה אמר ב"ל בתחלת הלמוד בראם מרומים ובסוף בם ובלבסוף עלי דבך קבוב לבגיע לעקומו אבל אחר בעלמד בל בעיון זה בתחלה אחר אים מוים מבוכר ר"ל בלמוד בקשה לך ואחר בעלמד לריך לעמוד בלמוד ולבסוף ולבסוף בבבא אחר בבלבל הע"ן זוכה גם לעמוד דהיינו אחר אים מוים מבוכר ולבסוף בבבא אחר בבלבל הע"ן זוכה גם לעמוד בלאחרים דבתיב ובחלים מתוך בחבר דהיינו ומזלים מתוך בחבר בלאחרים אחר בלאחרים בלאחרים בלאחרים

ה"א דף כ ע"ב (ת"כ ונסמכת מכל דבר רע שלא יסרסר וכו' תוס' מביאה וכו') וקשה מה ענין מדרגות שלו ביחודו בסדרגם זו בוה אחר זה. גם קשה מקרא דמייתי שלא יסרסר וכו' מוכמרת מכל דבר רע וגומר דדיבור הוא מטעם שרסור כמ"ש הרוס, כפ' המפקיד נכסי על כל דבר שבע שאמרו בתוכב לשלום יד חייב היינו דבור גם למה אמר שלא יסרסר אדם ביום וכו' שכרי אשכר שיסרסר בלילה ולדקה בלילה הוא מלא הטוב כולו מכד בגאמר אוהב ודרכה כל העושה משבע ה' מלאה וגו' שמא אמר כל בכה לקפון קופן ת"ל מה יקר חסדך ומשבע הכד יכול אף יהא שמים כן ת"ל ומסד ה' משולש ועד עולם על יהליון וגו' ועיין פירוש רש"י שם שהוא דמוק וסרלאה דמעלות הגדות לא יכולו כ"א בסדרגם ממעלה למעלה כדאמרינן בכמה דוכתין ולא ע"ם הכיד אלא כל סרוקה ליטול לא הסם יטול ולוה אמר כל העושה משבע ולדקה אלא גוזל מלחמים ומדרגם הוא מקן מכלו לאחרים שהוא ממדם הסחידים אחמרו בו אלי שלך ובלך שלך הכיד וע"ם שמלא כל העולם ממדת חסד יקרא חסיד וא"ם כל בכה לקפון וכו' ר"ל שמכלתי דמדרגם ממעלה למעלה יוכל אדם לקפון על המדרגות ויבא לידי מידות הסידות ת"ל מה יקר חסדך וגו' כי מה יקר וקשה לבא לידי מדת הסידות כ"א בסדרגם ממעלה למעלה וכמה מעלות ומדרגות הם שרם שיבא לידי מדם זו ואמר יכול אף יהא שמים כן שלא יבא לידי מדת הסידות כ"א בסדרגם שיש מעלה ומדה אחרת בין יראת שמים לבין מדת הסידות הבכי אינה לפי שמעתין והבוקם סוטה דל"ה מעלות ומדות בין יראת שמים ובין הסידות ואמר תלמוד כן אלא דליכא בוה מדה מביא לידי הסידות ומקיים דבקלים דיראת חטא מביא לידי הסידות ומביא רואים מדבריהם והסד ה' מעולם על יראיו דמשמע ממדת הגם אבל חטיים בקרקע מגא לן ובקלים מיתתי לים נמי מהתי קרא דיראת חטא מביא לידי מדת הסידות נתבוון רבי פנחס שהבה כאן ו' מדרגות בתעלות המדות כי בן הוא מדותיו יתבכך ב"ם כמאמר ספר יצירה י' ולא בחדם הו' ועברה מדרגות יתבכך ב"ם לבא ממנה בסדרגם ממעלה למעלה עד מעלה העליונה דרכי ה' ומדותיו ונו"ל (תורה מביאה לידי זהירות) שכן אזהרות שבה הבסיבים עליונים ממעלה למעלה מתחלת קומו בבקר ובל מעשה הטוב ומדרגות ומתוך זהירות שהדם מסר בחזקה ומלות התורה מביא לידי זריזות בתחלת היום בעמדו בבקר ביקום בזריזות ולא יסיח עלל בקומו שהוא נקיים הגוף ומעולה ידיים אחרים כי (זריזות מבוא לידי נקיון) שהוא נקיים הגוף ומעולה ידיים אחרים כי המאחר לקום בשחרית מתוך שינה נמכר אח"כ לקום ולילך לבה"כ אינו יכול נקום גופו ולא ליטול ידיו יפה וע"ז אמר בלמה הדלת הבוב על ארבה ועבלי על מעמו סמן עבל ידו בלבלת נלאה לבשיבה אל פיו ר"ל הדלת הבוב על ארבה בבית על ידי בני הבית המסלבים מבם בע"ם והוא עדיין על מטתו ובבר בקומו מעבר ליטול ידו בלבלת שהוא כלי גדול שים בו מים מתין ואינו ידי נטילה ונלאה להשיב ידו אל בן לרחון בעל הבריה מפני שהוא מעבר כ"ב לו שהוא ע"ד יד לפה הקלן שע"ה אלא נטל יפה נלאה ואסור לו להשיבה אל פיו ואסתר שע"ז רמז ג"ב ולוקח עלנות לא אחבל ר"ל שודאי לא נזכר ליטול יפה בדין נטילה ושיבתה בוהב בפה בנגע בו אלא נעילה. ואמר (נקיות מביא לידי פרישות) הוא ע"ם וכפיו פרושה בסמים כמו בפרס"ש שיבים בהדם פרוש מכל עסקיו בזה מלינו בעם' סוטה אבה פרוסה בתולה נאיצות. ואמר אל תחיבלו מן הפרושים אלא וכו' ומבקשים בבר בפתח ר"ל בתבקשים לקבל בבר בתפלתן בפתח בלתר בו ויעיזוד פנחס ויפלל וגו' וז"ם נקיות מביאה לידי פרישות שהוא בתפלה הרבוים לבניו יתבכך בכוך סוה וכמו שאמר כל סנפנה ומזל ידיו ומניה תפילין וקולא ק"ם ומתפלל בהולו בנם מזבח והקריב וכו' בגאמר לתקן בנקיון כפי ואסובבה מזבחך וגו' ויש לעיין מסיבן קתיות ליה בתפלה מבלי קרא דלא כתיב ביה רק רבן ומסלי ודאי בעי נטילה ובהולה בדבתיב בתורה ויש לפרש בסמך עלמו בעם שים מסורות בנים אתן בנקיון כפי בהחד הא דאתמרן בבני אך ריק וכיתי

כו' מקבון העולם ואבתי מגא לן למדרש מבלי כל הני תלתא דרשות לא תקן לסם הן ותמיים בקרקע ומתנה כל הגם דלמא לימא לך דלא אתי אלא לתרתי דשיינו הן ומתנת הגם דאי לתן לחודיה לבתוב לא תחוגם מלא בוי"ו ואי למתנה הגם לחוד לבתוב לא תחיים מלא ביו"ד ומדבתיב חסר ם"מ תרוייהו הן ומתנת הגם אבל חמיים בקרקע מגא לן ונראה לישב קלא דדייק לם מדקרינן תתנה דאי לא אתי אלא לתרתי ל"ל לרבות לא תחוגם בחולה לשון הן מלי אמרת דסא לא אתא אלא לתן ל"ל לבתוב מלא בוי"ו אלא ודאי דאתי נמי למדרש מיניה ל' הינם ולחיים לא מצינו לומר דא"ל בתוב מלא ביו"ד אלא ם"מ תרתי לו נקרא לוה התנם בתרוק ל' הגם מלי אמרת דסא לא אתי אלא לתנם

לבני ואתרן בנקיון כפי וסטוח לחיוני בתפלה ר"ל כיתי לבני לתפלה ולק"ם כמ"ם אחזהו עבודה שיש אלב הוי אומר זה תפלה ובן תפילין מלוס עיונים ואריך בוהם אלב אלא ימים דעתו מסם מטום דבעי לתילה ובטילה קודם תפילה וק"ם ותפילין ובסלה קרא לא בחיב ואתרן לא בחר זכיתי לבני שלרן למדרש המסורות דבמו אתרן בסוה קודם בחר קודם הבסוה דבמו אתרן בקנין הבסוה אתרן קודם תפלה וס"ק קרא ואתרן סוה עיון בתורה שלרן אחדם לטסר ואמר (פרישות מביאה לידי טהרה) היא טהרה ואמרו זה המעשה אבה ואח"כ לומד בתורה ר"ל לומד תורה אלא לגלות מטהר לגמוד מבלתות המעונות אפי' ע"י סלרבה וכו' וע"ז אמר פרישות שהוא בתפלה מביאה לידי לומד תורה בטהרה וכמ"ש בל הוילא מבה"ל ובכלה בלילה בתורה זוכה ומקבל פני שכינה שנאמר ילכו מחיל וגו' וזהו שדקדק לומר ועוסק בתורה אחר שנכנס לבית המדרש ובזה יתובה מ"ש בפ"ק דברכות בתורה משום סלילתו במבוחות מעונות ובזה יתובה מ"ש בפ"ק דברכות אמו אלא למיסק אבל למיעל מעוס הכנסת אל יפסיע פסיעה גסה ואמר אביי לא ומקשינן מאי קאמר אביי לא אמרן בא לא אמרן הא רב סוה נמי לא אמר אלא הוילא מ"ס ר"ל לפי דרכינו דבסי קאמר לא אמרן בא לא אמרן אלא הוילא אבל למיעל לבה"כ אבל בבה"ד אף בהוילא אב"ס מעוס לתרבה אב"ס ולבוק בסיה ידעתא בהתורה. ואמר (זהרה מביאה לידי קדושה) ובוא הסעודה ובוא אליך אחדם לקדם בלילה ובן בחוב בחסורי מלכות ומקבלת הסיתים וסתקדשתם ובוא אלו מים בהלבוים וגו' וס"ם אלו דברים דרשינן ליה בקדושה בסעודה והתקדשתם אלו מים בהלבוים בלילה בתורה ובוא בקדושה בסעודה בסרבה בתורה ובמזון בוה קדם עלמך במוהר לך ולא אמרו בעומר סתם שבוהו בו קדם עלמך במוהר לן ואסור לחרים בתורה בסיה לעומד תורה בעבר בעומר מבלי לן לאדם בלחרים בלילה בל עלמו וז"ם שהרם בגון לבבנים אבל ב"ם מביאה לידי קדושה דסעודת ת"ם הוא אחר לעומד תורה בעבר בעומרים. ואמר (קדושה מביאה לידי עונה) שיבא אדם נם לבריות לאחר שעודתו בעת שיעסוק עמהם בדרך ארץ כי ע"י אכילה אשבר שיתגאה אדם ומקדש עלמו מן המוהרות ויהיה נבנע ולא יתגאה במו שהוא זה ובוא' בשלבה אחרי בוך אחר שאתגאה זה וכו' ואמר (עונה מביאה לידי יראת הטא) הוא בעניין בכל היום במבאר אתמנו עם הבריו וכן בשאר מעשיו בינו לבמוס שהוא יראת מלהטוא שזה מביאה לו בעונה בקודמת שהוא נבנע לפני בוראו ומביאה לידי יראת הטא כי הגאות אמרו בה בפ"ק דסוטה בתינו בפר בעיקר שאין כאן יראת הטא כי מעשים שבוים ממדרגה למדרגה שזכר אמר (שמירת הטא בא לידי מעשים שבוים המעלה בעליונה המביאה לידי רוח הקדש וכמ"ש במעשה מרכבה והחסידים כמו רבינו הקדוש ודורו והחסידות הוא שאחר כל המעשים שזכר מחבב עם ופנוו בלילה על כל מעשיו שעבה ביום הן לזכות הן ואחר כל זה מקבל עליו עול יחוד ומלכות בחיים בק"ם בל לילה וכוה מבלי הסידות במ"ם בבבכות יעלנו הסידים בבכוד יהנו על מעבבותם ומבלי הסידות בלילה אלא בשיבה אבה ואח"כ לומד תורה בסוה בהבר בוהם אבל אם מעבינו בעבה ביום הן לזכות הן ואחר כל זה מקבל עליו עול יחוד ומלכות בחיים בק"ם בל לילה וכוה מבלי הסידות במ"ם בבבכות יעלנו הסידים בבכוד יהנו על מעבבותם ומבלי הסידות בלילה אלא בשיבה אבה ואח"כ לומד תורה בסוה בהבר בוהם אבל אם מעבינו בעבה ביום הן לזכות הן ואחר כל זה מקבל עליו עול יחוד ומלכות בחיים בק"ם בל לילה וכוה

לחוד וא"כ לבתוב לא תחיים מגא ביוד אלא ודאי מדקרינן ליה תחנם ם"מ למדרש מיניה לבולסו אתי ודו"ק: בתוספות ד"ה דאמר קרא לא תחנם כו' דלא תחיים בל נשמה ונבא לאוקמי בשאר עבו"ז וכן כי יסיר לרבנן דלא דרשי טעמא דקרא כו' ר"ע דלר"ש דדרש טעמא דקרא א"כ אתי כי יסיר קרא יתירא סוה דבא אתי' תי לא בתיב קרא בוה דרשינן טעמיה בכי ול"ל דבהביה אלא לרבות בל הסיריס דסיינו שאר עבו"ם אבל לרבנן דלא דרשי טעמא דקרא ואיצטריך קרא למבחב טעמא ולאו קרא יתירא הוא א"כ סברא הוא לאוקמיה לשאר עבו"ם דוקא המסיר טפי כו': ד"ה אחד גר ואחד עבו"ם כו' וכן אבור אחם כי עו אם אחם מוסב לאבור כו' דברי בתוספות המוסיס דבא

סדבור הרע יבא לידי הרהור בגילה ומביא עליו רוח הטומאה וקרי הפן שמביא עליו דבור הטוהר אם רוח הקדש וק"ל:

דף כא בפירש"י בד"ה וא"ל דמרחק וליכא למיגזר כו' עכ"ל וק"ל ע"ש: באד"ר הרבב"א בקובלא מ"מ בתריסא בדה כו' דהא בחם לן תנא דמתני' בוותה והטעם מפרש דתריסא כו' עכ"ל וליכא למימר דמתניתין הרי בדה בעבו"ם מטום דליית בדה"ה אבל לעבו"ם כו' לאחמוטינן עבו"ם ליית ביה אלא הדה כו' וכ"ם בוחי כו' עכ"ל ק"ק לפי זה א"כ מאי קא דייק לעיל נבי מתרן אבל בוחי הרי דאמרם דבקום עבו"ם דאית ביה הדה ובכ"ם בוחי כו' ויש לייבב ודו"ק: באד"ר עוד פי' הרב"א דדייק ממתני' דהרי בדהו לעבו"ם וליכא מאן דפליג כו' עכ"ל ע"ש לפירושו דמסיק אלא לעבו"ם מותר דאמרינן ליה ליית וא"כ ע"כ דפליג[אמתני' במרתן דאסור בתתיתין ולרבב"א הבבר עבו"ם ליית מה"מ ליתרי נמי מרתן ואפבר דהרר"ל סבר דלא ליית אלא בבדה דמלי למישבד אותה מלבה בימים אחרים מבא"כ במרתן דמבסיד בבריכתו של אותו יום ודו"ק: גמרא אבל בדהו לעבו"ם מאי הרי כו' אמתני' גופיה הוי מלי לדקדק הבי מ"מ בדה מרתן ואפבר דטעמא דמתני' הוה אפבר לפרש איסור מרתן מטום עבו"ם בהיו מעמידין בכיפה בדקתני לעיל וק"ל:

אין מעמידין פרק שני

תוספות בד"ה אין מעמידין כו' דהא לא קם הלי כו' ובתרי מסבתי לב"ע אין סדר עכ"ל ק"ק לע"ל לב"ע אין סדר ח"ל דים סדר הא הוי סתם ואמ"ב מחלוקת סתמא הבא בסדר

דבא לא קאמר דאפס אין לו הבבע אלא אחוד אין לו הבבע ואינבו מפרשי הבבבע על הינבא אפס אבל בינמא דף נ"ב שם בתוספות ד"ה שאת משוקיים בתבו בג' אחר זה לשונם שם וכן אחוד לי קאי אשור אלו קאי אשבם בסיס בעון דבתיב אחוד בעון ואי קאי אאפס אז קילא אפס כו' ר"ע דאפבר דקאי אלעיל מוניס וס"ק ובבלונים עבקו טוב אחוד: שם ע"ב בגמר' חסידות מביאה לידי עונה כו' לפי מאי דקאמר בתר הבי והסידות נדולה מבולן הוא לריך לגבוס הבידות אחרונה לבולן ולו מר הסידות יבואה לידי רוח הקודש וק"ל ושיין בתוספות:

דף כא ע"א ב"ום' ד"ה דקסבר בינום יחיד וכו' אמאי לא תבינ בבדה הוא מולמה דבבא דבמבוחה בתוס ובבינום בדות שוות לאחן ובבלו ובו' ועוד הוקשה לר"י על הירושלמי מאותה במיקום שאמרו לבשביר וכו' ועוד הוקשה לר"י על הירושלמי מאותה תוספת' שבגאתרו לעיל דקתני ובשא אין מבסירין בדות ובו' ובו' מבסירין בתוס אבל לא שדות וכו' דבבי ר"מ ר' יוסי אומר אף בא"י מבסירין אבל לא שדות וכו' ומבסירין בדות וכו' כן ל"ל וכן הוא בתוספתא ובו' ובבבים ובבבים שבפנינו הבסרים שבבי מתחיל בסברת ר"מ ומבייה בסברת רבי יוסי דמתני' וק"ל:

בני העיר מלאכתו בטילה כו' כמו שמפורש דתניא כו' בל"ל בבבה ובאבל ובעבו"ם הלבה כו' עכ"ל בהבר"י מלוה ובעבו"ם ליתא וק"ל ע"ש: באד"ר הרבב"א בקובלא מ"מ בתריסא בדה כו' דהא בחם לן תנא דמתני' בוותה והטעם מפרש דתריסא כו' עכ"ל וליכא למימר דמתניתין הרי בדה בעבו"ם מטום דליית בדה"ה אבל לעבו"ם כו' עכ"ל ק"ק לפי זה א"כ מאי קא דייק לעיל נבי מתרן אבל בוחי הרי דאמרם דבקום עבו"ם דאית ביה הדה ובכ"ם בוחי כו' ויש לייבב ודו"ק: באד"ר עוד פי' הרב"א דדייק ממתני' דהרי בדהו לעבו"ם וליכא מאן דפליג כו' עכ"ל ע"ש לפירושו דמסיק אלא לעבו"ם מותר דאמרינן ליה ליית וא"כ ע"כ דפליג[אמתני' במרתן דאסור בתתיתין ולרבב"א הבבר עבו"ם ליית מה"מ ליתרי נמי מרתן ואפבר דהרר"ל סבר דלא ליית אלא בבדה דמלי למישבד אותה מלבה בימים אחרים מבא"כ במרתן דמבסיד בבריכתו של אותו יום ודו"ק: גמרא אבל בדהו לעבו"ם מאי הרי כו' אמתני' גופיה הוי מלי לדקדק הבי מ"מ בדה מרתן ואפבר דטעמא דמתני' הוה אפבר לפרש איסור מרתן מטום עבו"ם בהיו מעמידין בכיפה בדקתני לעיל וק"ל:

אין מעמידין פרק שני

שם ע"ב בגמ' בשלמא מוקלה ונעבד וכו' אינטריך להחיריך בזה בדי לא תאמר מאי פריך הא בלא מתני' דהבא תקבי לא הלי דלוקמן בסתם מטום דתפ' לאלי דסוה ס"ד בלא מתני' דהבא דלא תבידי אבביע, מ"מ הא פשיטא דהשידי ולדאי מעבד ואמוקמא ואל"כ

בסדר מיקון במסכת עכו"ם ומחלוקת אח"כ בסדר מהרות במס' פרה ודו"ק: **ע"ב** בד"ה וכמינסי כו' דסכא נמי ניחא לגנייו כו' עכ"ל כצ"ל: **בא"ד** וניחא נמי לרבינא ולרבי פדם כו' עכ"ל ר"ל: דמסהיא רומיא דמתני' דלין מיחדין ומקום שנהגו למכור כו' לא מצו לתירוצי כדהכא אלא דלית לן למימר דהתם לית להו מיגויא דעכו"ם הם על בהמתו אבל הכא כיון שבא לזוכרה איכא למימר לרביעה כפי סברת המקשה ולקמן בתנו עוד דרך אחרת בזה וחיינו לתירוצים קמא ויש להקשות לבאורה ר' פדם אמאי לא יתרץ נמי לעולי הני דההוא דמקום שנהגו למכור אחיה כרבנן והיא דלין מיחדין אחיה כר"א וי"ל כיון דלרבנן אפילו מיחדין בהמות דידן ולא חייבין לרביעה כלל למה נהגו בשום מקום שלא למכור אבל לר"א ניחא כיון דלין מיחדין משום הכי רביעה נהגו נמי שלא למכור אע"ג דמדינא איתיר' הוא דעכו"ם הם על בהמתו ובהני ניחא מדקדקו בסמוך לומר כיון דמה שלין אנו מיחדין משום רביעה הוא בקרבן איך התירו עכ"ל ולבאורה מאי קושיא הא מלמודא מפליג ביניהו משום דעכו"ם הם על בהמתו אבל ביעוי דבריהם כך כיון דמקום שנהגו שלא למכור אינו אסור אלא משום דלין אנו מיחדין משום רביעה ס"ע יש לנו לנהוג באותו מקום איסור בקרבן משום דלין מיחדין והדברים ברורים ודו"ק: **בד"ה** רגלא בו' דשמעתא ולית להו רבה וכו' פי' מדגילין לשון דגל בו' עכ"ל כצ"ל: **בד"ה** עכו"ם שלא בו' וגרלה דגרים נמי דפסקא בו' עכ"ל כ"כ כמילו מפיהן אנו מיין אבל גמרא ערוכה הוא בפרק חביות פ"ל רב אחא בו' לרב אמי גריס מאי ה"ל הע"ג בו' ע"ש:

דף כב תוספות בד"ה רבינא אמר בו' אם כן מה יתרצו מב' המקומות בו' ואין לומר שיתרצו כביוויא קמא דרב

מהר"ם

וא"כ אמאי לוקחין מהם בהמה לקרבן לכך קאמר בשלמא מוקצה ונעבד וכו': **בתוס'** ד"ה לוקחין מהם בהמה לקרבן וכו' ולישני נמי כדאמרי סבא וכו' ויש לומר דהתי רוציא אדמוחיב מברייתא מרמה וכו' גרלה דסבא ס"ע לתוספות דהמקשה בפרק ומניחין כבר שיר סי שיוויי דבינן לעיל אדוציא דאמתני' אהדדי ומניחן ידע דהכוח ברייתא דלוקחין מהן בהמה לקרבן מתרלא נמי בפיר למיפרך קא בעי הכא בדרך אמת אלא שבעל הגמ' סידר הגמרא כמו שבמתא לעיל בכר אלא שבעל הגמ' סידר לאמתני' דהכא כל מה דאתמר לעיל אמתני' דמקום שנהגו למכור וכו' לכך הקשו לזרמי מתניתין אהדדי ולישני כדאמרי לעיל ולישני דלעיל כדלעיל ואע"ג דלא רב סדר בזה מ"מ ליסדר בסדר כדלעיל ואע"ג נמי בתר הכי סדר מיני' רב כדלעיל ומילא דהני לא לעיל ולימא דלעיל משום דהכיא רוציא בכר רמי לעיל ודע שפיר כל מה דאתמר עלה לעיל ואע"ג דידע נמי דמתרלא נמי אלא רוציא דהכא בהכיא שיוויא דלעיל דעכו"ם הם על בהמתו נתת בזה נמי הסדרן לסדר הקושיא וכשיוויא אדמי' דהכיא ברייתא דלוקחין מהן בהמה לקרבן ואע"ג דנמיי בהכא לשנויי דלעיל מ"מ הכיא שיוויא קמא דבר מקום שנהגו למכור הכא נמי לא בעי לשנויי אלא שיין הכא משום דלא בעי לשנויי אלא בשיין הכא בהקום שהכרו למכור אסרו ליקח וזה הוא דבכל מקום לוקחין בהמה לקרבן דהמיוחים ואחזיל אבל בהיכון הוא בהמה אלא דלא בעי לשנויי אלא בשיין הכא בהקום דייקין מיניה מתניתין אהדדי משום דבבר אין בעי הכא ואם דלא רמי מקום דלא מיחרו' כלל אפי' בהכיא שיוויא דלעיל ומ"מ פריך הכי אלא דלא בעי לשנויי אלא בשיין הכא בהקום דייקין מיניה מתניתין אהדדי משום דבבר אין בעי הכא ואם דלא רמי מקום דלא מיחרו' כלל אפי' בהכיא שיוויא דלעיל דעכו"ם הם על בהמתו וחזיל: **בא"ד** ובקבה א"כ כל מי דלקחן ומאמר מיניהו רבנן ואע"ג דבני לבו ר"ל לקחן ומאמר דלעולם הן מתני' חיירי בהקום בלא נראה יותר לוקחה כרבנן דמתירין ליקח אפי' בלא נראה ומעמייהו דרבנן משום דעכו"ם הם על בהמתו אבל

דאפוד ולהד אגן בוסם דמוכן וסמחא מצני מעיקרא אבני בוסם דכתיב בגא וי"ו דסמיים בעמין דכל אבני שוסם בין דאפוד בין דחושן לא קאי אוקימא ואביק כיון דכתיב ואבני מלואים בוי"ו סדר ערביים מיסה לאבני שוסם דחושן דקאי אוקימא ודו"ק : (לשנה אחרת נולדים לו בנים המעמדים עליו בכוד אב ואם נאמר למען יאריכון ימיך ולמען יטיב לך בעה"ז ולמען יאריכון ימיך בעה"ז ולמען יטיב לך בעה"ב אבל עכו"ם שאינו מצווה לנוהג לו הקב"ה שכרו מעלם בעה"ז כדי לעודדו בעה"ב ועכו"ם זה מהכידי עכו"ם היום ולא היה תכן לקבל שכרו מעלם בעה"ז וע"ב אמר יודע אני וכו' כל ממון שנעשלם אתם נותנין לי אבל אני איני רוצה בכך לקבל שכר מצות בכוד אב בעה"ז ומ"ש אני מקבל עכביו הסיינו בעה"ז רק אותו ממון שהספדתי אבל שכר המצוה נופר מקיימתיה אינו מבקש עכביו בעה"ז . ועוד נראה לדקדק מלבון אמר אותו ממון שהספדתי שהעכו"ם קנה לא אבני הבוסם יותר מעיני אותו ממון חון מלוקר האפוד והחושן דמעיקרא לא קנה אותה ביותר נבויים דבר אחר כדי לסרוחים בסם למוכרם לאוקר האפוד והחושן ועי' בלא רוח לעצר אבני קנו הם אבנים במקום אחר ולא נעטרבו אבני אלו לאוקר לספסיד ממה שקנה אותן שלא בשום ב"כ לאוקר דבר אחר כפי סך שקנן ועי"כ אמר אינו אבני הבוסם אבני אלו בעצמו מכבר אחר נוחנים לי לאוקר האפוד והחושן יק הנקם ממון שלי בעצמו שהספדתי בשביל אבא וק"ל : (לעבדו בכם אחד כתיב) עיין פרש"י ומיהו לבון שכם אחד מעמע מלך אחד מן המצות ונראה לפרש כיון בלא יקבלו אם הגרים לעבוד אי אפשר לסם לעובדו בכל מצותיו ויכולא אבל הגרים שבבדוסו אלא אחד מן המוזרים אתפשר לסם לקיים ולהיכור רביעה בכלל המלך הבוא אבלבר נעשוו עליה בני נח ויסיים פירוש הבחוב כי אז אפשר לסם בשם אלהים אחרים ע"ס : בד"ה כי אם בהמלה שבוכו לא עולם בעבדה שבים לסם אבל אם בעבדו יש לו אפשר לבון לבון אחת בלבון הקודש ובאו למרוד על ה' בלבל לסם אותו ל' הקדש אמר בכאן כי אם שיזמרו בעבו"ם למוסב לעבוד ה' יסף לסם בשם הבחוב בסוגת לבון הקודש כי כל אלהיהם אינם בשם בחוב אלהים אחרים אמר לקרוא בשם ה' בסוגת בחוב אחרים לקרוא בו בעה"ז רק בעה"ב בדתמרינן זה שמי לעלם וגו' ל"ש בעולה אחרים בעה"ז אבל בעה"ב אבל בעה"ז אבל בעה"ב וגו' לא בכתבי בעה"ז אבי נקרא בעה"ב וגו' וסיים לעבדו שכם אחד ואמר אחד מן הבוחב אמ"ש וק"ל : **ע"ב** (מאי ויברכם) מפרש"י בספר אמולא ויברכם הבי אינם זה אבדרגיגום מגמד אלף בוכ"ים אמרו ביחס הבי הבשם אל"ל . ונראה לפרש דבריו בהתיבה זו אבדרגיגום אלבון זכר ונקבה אמרו"ד בתחלת הבחיבה הוא יי"ד הזכר דכיון דבפרות נקבות בגם על ולדותיהם הזכרים נאמר קרא שאמרו הבסנים ונקוסים לפלבחים ולמה הבכדו לבכבם בחבר בכדו מלבים וכו' אבל בחבר הבעולל בסם מבלו בבית שבל אולדות אל"ל לפרש בפשוטו בחלבו בדרך יבר שברי בחבבבו בם בנים ומזה נראה לפרש גם לא"ד נמי שיהבו פירשם בעבד אל ולדותיהם נאמר בעבד אל ולדותיהם נאמר בעבד אל ולדותיהם נאמר

ᎠᏂᏍᏕᏏ ᏗᏥᏅᏍᏗᏲᏎᏍᏗ ᏗᏂᏍᏓᏩᏂᏍᏗᏲᏎᏍᏗ ᏗᏂᏍᏓᏩᏂᏍᏗᏲᏎᏍᏗ ᏗᏥᏅ

ס משמע דמאן דאסר כל רואה בקיומו לכל שום כו' עכ"ל היינו פי מה שכתבו לפי פירוש אחרון לאין לגרום ולמאן דאסר מ"ם ו' אגל לפי מה שכתבו לישב הגירסא ולפי אפילו מאן דאוסר יש אוסר בכל רואה בקיומו וכמ"ש בבר"ה מדקאמר סתם ניתיב ו' ולו"ק: **בד"ה** אגל גמו מודי ליה כו' ר"נ דינגה שהוא זקיני ל רבי כנ"ל: **ע"ב** גמרא בהליכ' אסור לחזיל ומודה כו' בחזרה סור כיון דאתיק נס כו' כנ"ל: **תוס'** בד"ה הלא כר"ח כו' שאין נוהגין לון נשחטין כו' ונחיר' לא וכבא נגי כו' עכ"ל כנ"ל: **בד"ה** כך היא גירסת כו' דאילו נמנכיסן אפי' בפעם א' נזרו כו' ומה בין זה לזה אלו קנקנים מכניסן כו' עכ"ל אע"ג דר"ש הפליג בין מודות לקנקנים שביאו התו' ראייה מקנקנים אמודות דלעניין מכניסן לקיום הנזרו בה רבנן לפי בעה אסו זמן מרובה אין סברא לפלוגי בין מודות לקנקנים וק"ל:

דף לג בא"ד זשתין נמי אסורין ואפי' נראין הדשי' כי סמא נתן כו' עכ"ל ומתכר מתרי טעמי הדא מטום שהיין נגלע בזפת ועוד דכל שמכניסו כו' עיין ברא"ש: **בא"ד** מנא ליה לאלמודא בכמוך דליר בוכף ליין שמותר כו' עכ"ל כנ"ל: **ע"ב** בד"ה כלי נתר כו' וזה אינו אותו דפ"ק דשבת כו' עכ"ל לא ידענא מהיכא המשמע לנו דזה אינו אותו דפ"ק דשבת כו' דהא שביר אינא למימר דכיון דבכא לעיין איסורא אינו שוין דכלי הרס מותר ע"י שירוי וכלי נתר לא מהני בו שירוי מטום דמלריף ובולע טובא מ"מ לענין שומאה ולפי דזה וזה שוין דכלי הרס נמי אין לו הכרח בטקום ויש לפרש בדוחק דמשמע לנו דכלי נתר דבכא מפרש ליה כלי מחפורת של לריף שהוא ממיני מתכות כמו מלרף נהוסת דפ' המדיר וה"כ יועיל בו שהרס בטקום בטאר כלי מתכות כו' ובפ"ק דשבת קאמר דשומאתן שוה דמשמע דלא יועיל בו שהרס בטקום ומ"כ אינו ממיני מתכות אלא מקרקע כפירש"י שם ולו"ק: **בד"ה** קוטא כו' ויש גרע היפוי וכו' הכא אינו אלא חיפוי על החרס בלע כו' עכ"ל ובחיפוי אחר לא ניחא לנו למימר הכי אלא

כיון דבלס לא בלע על ידי חיפוי נמי לא בלע מה שאין כן בחיפוי זטוטית על החרס כיון שהוא מינו שתחילת ברייתו מן החול בלע

ספיר ולו"ק:

דף לד תוס' בד"ה מתעמין לשעות כו' ושא דפריך בפ"ק דתענית כו' עד שתבא לביתו ולא קמשני כו' עכ"ל הרא"ש כתב דהירושלמי חולק על הבבלי אבל מדבריהם אלו נראה שבאו להשוות הירושלמי והבבלי וא"כ הוא הוה לנו לישב גם כן הא דמייתי התוספות לעיל דקאמרינן הא דאמרת מתעמין לשעות הוא אלא טעם אלום כל אותו יום דזה נראה כשותר הירושלמי ואפשר שהתוס' לא באו לישב אלא דלא תקשי רבי יוחנן דבבלי אדרבי יוחנן הירושלמי והרא"ש כתב בשם אבי העזרי שהוא נדחק מאוד להשוות הירושלמי והבבלי ע"ש: **ע"ב** גמרא א"ל תרמיך שעתך נאמר כו' כנ"ל: **תוספות** בד"ה אבשא דטייני כך כו' ואינו נראה כי לא מצינו הוא לשון יפה דטייני אינו ניתר בעירוי כו' עכ"ל נ"ל מהיכא משמע לנו דהך אבשא דטייני אינו ניתר בעירוי אי מטום דנקט הך שרשתא דנתר י"ב ירחי שתא דמשמע לנו דוקא א"כ אמאי לא תקשי לנו לעיל מינה הכי נמי גולפי ושוד דבקנקנים נקט נמי הך שרשתא דנתר י"ב ירחי שתא ובסדיא קתני לה לעיל דיותר נמי בעירוי ויש לישב בדוחק ולו"ק:

בד"ה מוריים אומן כו' והטוא מוריים דלקמן דאתא בתרנא אומן הוי כו' עכ"ל נ"ל לפי מה שפירש"י דמוריים אומן שרי פ"ה וב' מטום דמקלקל ליה הטרא לאורה דבריהם תוסיס הישר מלאנו ידינו ורגלינו לאוקמא הטוא מוריים בטל אומן בפעם א' וב' דא"כ לטה עבד שתא נטורא בהדה הא ולפי דאומן לא רמי הטרא בפעם ראשון וב' מטום דמקלקל ליה [ועד] שאילנא נמי נ"ל טעמא דקאמר מטום שהיין מיוקר בעכו הא בלאו הכי נמי לא רמי ביה הטרא מטום קלקול ופפי הוא ניחא לן לאוקמא במוריים של ב"ב דהשתא דהיין בזול עביד נטורא דרמי הטרא ולא חש לקלקול ועד שאילנא ליכא למיחש היין היקר ביוקר וכן מצינן לאוקמא בטל אומן ובפעם שניה ונראה שהתוספות אינן

מפרשים

מהר"ם

ספסיק באמצע הדברים האסורי' בגמרא וכו' כנ"ל וכ"ל דים דלא גרסי בתמיתין עכו"ם בסולך למקום הידוע מטום דאינו מעניין דמתני' דאיירי בדברים האסורים בגמרא בגמרא לכן קאמרי התוספות דשפיר גרסינן ליה במתני' והא דהפסיק ותנא ליה בין הדברים האסורים בגמרא מטום דדמי לבשר שנכנס דסוי נמי בדוגמא זה: **ד"ה** דלא כר' אליעזר וכו' דמשמע הא שאין לבוזין אין נשחטין לעכו"ם וכו' כנ"ל:

דף לג ע"א סוף דבור המתחיל כך היא גירסת הספרים וכו' ועוד קשה מנא ליה לגמ' בכמוך דליר שוקף לענין שמותר כלומר כו יין אתריא כנ"ל: **שם ע"ב בגמ'** אמר רב פפי הני בלי פתוותא דני מיכסא וכו' כנ"ל והא דפני בשבשבון כתב הרא"ש מטום דקים להו דלא בלעי טיבא דאי אין מכניסו לקיום פטיטא דבשבשבון בטיבשון ואמאי אצטריך למימר כיון דלא בלעי טיבא אבל לשאר פירש"י כוסות וכו' שניה מותר פי' דאו ומיהו לקיום אינו מטמא בלא נגיס ליס בלו נלפי שיטה זו ותיישב הרבה קושיות בתוספות בעמוד הראשון מבאר מעצמו: **בתוס'** ד"ה ומאוכר וכו' דשם אמרינן לקמן בברי לאמרתי תמרא וכו' נ"ל דתיכא תמרא הוא ע"ש ולריך לטוקקם: **ד"ה** והא בבא דרוקה קיוומו ע"י ד"ש וכו' ומיהו יש לישב הגירסא וה"ש לאמר דאסר כל כך בחרס הדרייני וכו' נ"ל דלא פריך מהא דלא אסרו בקנקנים רוקה בקיומו ע"י ד"ש דזה לא קשי כלל דמאן דאסר הי"ק כל מקו' שאסרו בכגאס אסור אפי' ברוקה בקיומו ע"י ד"ש אבל בקנקנים לא אסרו כלל בכגאס דבא אפי' כיון שבכגאס בקיומו אינו אסור בכגאס לרבנן אלא בכלי פריך דבכל טעמא מאי דמ"ש דבחרס הדרייני בתמיהו כל כך ואסרו אפילו ברוקה בקיומו ע"י ד"ש ובקנקנים לא אסרו כלל בכגאס ומפני מה דתקו חכמי' מדתם כל כך ומאי מפני שהדברי' עלמן נ"כ דמוקין זה מזה דהם אינו' נאיסוריס בעיניה וכו' ובכא בני קנקנים ניתיב לאיסוריס בעינים ולכך לא אתמירו לאסור בקנקנים בכגאס כלל אבל בעולם בשאר הדברים כגון קדירות חמין בפסח וכיוצא בכל מקום שאסרו בכגאס אסור אפי' ברוקה בקיומו ע"י ד"ש וק"ל כנ"ל: **שם ע"ב** ד"ה עכו"ם הסולך למקום הידוע בגיל כמתני'

ומאן דאמר ס"ל דכל מקום שאסרו לא אסרו רוקה בקיומו ע"י ד"ש ובשתא פריך שפיר מרבא"ג דאמר מטום ר' יהושע בן קפסאי דאסור לעשות מכן שמיתתן ס"מ דכל מקום שאסרו בכגאס אסור אפי' ברוקה בקיומו ע"י ד"ש ולא קשיא מה"ק דלא אסרו בקנקנים והנודות כלל בכגאס דהא אפי' בכגאס אסרו בקנקנים ולא אסרו בכגאס וכ"ש לעבדונו דשמעון בן נוחה דמותר אפי' בפעיים ולא קשיא נמי מר"ע ורבנן דמתני' דאינהו לא אסרי כלל בנודות בכגאס אבל מאן דאוסר איסרא פי' בקיומו ע"י ד"ש אלא שלפי זה לריך לישב קלת בא דקאמר ולעמיד קנקנים של עכו"ם ליתסרו וכו' דאם ס"ל מרבנן דמתני' פריך דאסרו קנקנים לא פריך מידי לפי מה שכתבתי אלא בים לישב דס"ל ולעמיד קנקני' של כותים עכו"ם וכו' ר"ל דמדקתני דשב"ג מטום רבי יהושע קופסאי נודות מטמא אבל בקנקנים נודה דמותר למיזבי דלא אסר אלא נודות דלאויין לעשות מהן שמיתתן דאל"כ למה נקט נודות ושמיתתן וק"ל ולפי' בתוספות מטמא דלא גרים ליס כלל ולפי פשוט זו ותיישב הרבה קושיות בתוספות בעמוד הראשון מבאר מעצמו: **בתוס'** ד"ה ומאוכר וכו' דשם אמרינן לקמן בברי לאמרתי תמרא וכו' נ"ל דתיכא תמרא הוא ע"ש ולריך לטוקקם: **ד"ה** והא בבא דרוקה קיוומו ע"י ד"ש וכו' ומיהו יש לישב הגירסא וה"ש לאמר דאסר כל כך בחרס הדרייני וכו' נ"ל דלא פריך מהא דלא אסרו בקנקנים רוקה בקיומו ע"י ד"ש דזה לא קשי כלל דמאן דאסר הי"ק כל מקו' שאסרו בכגאס אסור אפי' ברוקה בקיומו ע"י ד"ש אבל בקנקנים לא אסרו כלל בכגאס דבא אפי' כיון שבכגאס בקיומו אינו אסור בכגאס לרבנן אלא בכלי פריך דבכל טעמא מאי דמ"ש דבחרס הדרייני בתמיהו כל כך ואסרו אפילו ברוקה בקיומו ע"י ד"ש ובקנקנים לא אסרו כלל בכגאס ומפני מה דתקו חכמי' מדתם כל כך ומאי מפני שהדברי' עלמן נ"כ דמוקין זה מזה דהם אינו' נאיסוריס בעיניה וכו' ובכא בני קנקנים ניתיב לאיסוריס בעינים ולכך לא אתמירו לאסור בקנקנים בכגאס כלל אבל בעולם בשאר הדברים כגון קדירות חמין בפסח וכיוצא בכל מקום שאסרו בכגאס אסור אפי' ברוקה בקיומו ע"י ד"ש וק"ל כנ"ל: **שם ע"ב** ד"ה עכו"ם הסולך למקום הידוע בגיל כמתני'

אפרסים כפירש"י דבפעם ראשון וב' מקלקל ליה הטרא אלא דלא נעי הטרא בהוא טוב אלא הטרא כמו בהטרא וכן משמע ליהא דהלמודא לא צריך למימרי בהו הטרא מכאן ואילך דהיינו בפעם שלישי דמו הטרא דיותר טוב הוא בהטרא והבשא ניחא דאדרבא של אומן הוי מפעם ראשון וב' ואפילו הכי אותיב נטורי בהדה כיון דהיין יותר בזול בעבו הוי רמי ביה הטרא ועד האידנא כיון דלא צריך למימרי ביה הטרא ולאי דלא רמי ביה כיון דהיין ביוקר אבל בפעם ג' רמי ביה הטרא הע"ג דהוא ביוקר כיון דיותר טוב הוא היין וכן במוריים של בעלי בתים נמי לא מצי אייני בהוא טוטה דבפעם ראשון ומי נמי צריך יותר לנהטרא שהוא יותר טוב בוודאי דאית הטרא אפילו הוא ביוקר והדברים ברורים למבין לישב דברי התוספות וק"ל: **בד"ה** אי אמרת רוב כו' וי"ל דשאני הכא דלאחר שמיתה אינהו אינהו ליה חזקה דהיך כו' עכ"ל כנ"ל ומהכא דמייתי מהתם כגון שיתה מלאה מטוס דלאיכא ריעותא שלאה מטובדת כו' היינו נמי דבהא אינהו ליה חזקה דלשון וכ"ש בהדיא שם בתוספות ע"ש וק"ל: **בא"ד** אבל כאן כיון שמיטות הקיבות אסורות כו' עכ"ל ופירוש מיעוט הקיבות אסורות היינו רוב הענבים הנשחטים לעכו"ם שהוא מיעוט הקיבות אסורות היינו רוב הענבים הנשחטים לעכו"ם שהוא מיעוט לגבי רוב בהמות שאין נשחטים לעכו"ם ובהא אפשר דמודה רבי יהושע דאינהו ליה חזקה ולגבי נבילות דאשר מקומות שבהנו החוס' לקמן בבשיטות דר' יהושע לא חיים למיעוט הייט דליכא שם רוב ענבים נשחטים לעכו"ם והוי מיעוטא דמיעוטא ולא אינהו ליה חזקה ודו"ק היטב:

דף לה גמרא בר יצחק אמר כו' כנ"ל: **תוס'** בד"ה מטום ניקור וכו' יותר ממיס ושכר לאמן דאי' כו' דמייך בהו כו' עכ"ל דבריהם תמוהים דבמיס ליכא פלוגתא התם כלל אלא דלכ"ע יש בו מטום גילוי ושכר לא הוזכר שם פלוגתא כלל אבל לעיל בפירקין פליגי אמוראי בשכר אי נזרו בו מטום גילוי ושכר מילתא הוא' שם לאמן דאית ליה נמי הכא בנבילות מטום גילוי שאלו היאך אתה קונה דוחיך מלבון דוחיס כפי המקבל לו דחיך מלבון דד כפי המסורת וא"ל בפעיה דקרא דוחיך מלבון דוחיס וא"ל אין הדבר כן שכרו חכמו בגזרה דרבנן מלמד עליו לריה שמעון וגו' דחייני בגזרה שמן ס"ל קרי כיס

מיס מעבו"ס מטום גילוי ומדבם קפיה להו לאמן דאית ליה הכס בהלו מרפות דשייך ביה גילוי וק"ל: **בד"ה** לפי שא"ל בלא כו' ויעמיד אר"ם בר רב יצחק מפני אדם המנון בין הנקבים ופי' ויעמוד ויבשנה ומשני כו' כפי' הרר"ה דקני אתלב עכו"ם ושכי פריך כו' עכ"ל כנ"ל ופי' לדבריהם קושית הגאונים היא אלא העכו"ם לשה כו' וקושית שייה היא ויעמיד אר"ם כו' וכ"ל ויעמיד ויבשנה וקאי אגביה דהשתרי דשקול מיניה קלי ונקוס ואדם אינו מניח לו להעמיד ואתה קניה לה דיתה דלא מלינו כו' וק"ל: **בד"ה** חדא כתני כו' כדבריך לעיל אלא כפירש"י בהרי כו' עכ"ל כנ"ל: **ע"ב** גמרא לא שבתנו מינים דאיכו כו' כנ"ל ועיין הפי' בפי' הר"ן: **תוספו'** בד"ה לגבינה אינה כו' לגרכו ליכה לאיתם כו' עכ"ל כנ"ל:

דף לה ע"א בגמרא (מאי דודיין וגו' כי אתא רב דימי וכו') יש לדקדק בזה למאי דמסיק בגמרא דמיניה דהאי קרא דאמר ליה שיתן את קולה כי עוכיס דודין וגו' גם יש לדקדק למאי דמסיק בגמרא פירושא דהאי קרא עכיס עלי דבני דודין דטיינו דבני סופרים יותר מיינה ושיקר של תורה הרי שפיר הביב לו מהאי קרא דיש לאסתיק בהאי גזרת גזיה שגזרו רבנן עלה יותר מיינה ושיקר תהורה ויש לייאשב בזה דודאי הביב לו כן מהאי קרא כמ"ש ודקאמר שהשיתו לדבר אחר סיינו אלא הביב לו שעם גזרה זו ודקאמר מ"ש האי קרא דשייליה וכו' ומסיק מטום ריעותא דקרא כ"ל מ"ש מהאי קרא דאמר אינהו דיותר מעוכיס בזה הסיה דפ' עוסין פסין דדרים רבא מ"ד ויותר מהמה בני אזהר עצות ספרים וגו' בני הזהר בדברי הספרים יותר מדברי תורה כו' ומהני דלהרבי שייליה מהאי קרא מטום ריעותא דהאי קרא ישמעאל אחי תשוב בשפותין כו' אלא יכול ממנו על שעם הגזרה אך שיש לדקדק עוד בזה לפי נגסת הילקוט בגמרא ועשייה לאהאי קרא דשייליה פשטים דקרא ממאי כתיב כי אתא רב דימי וכו' דמשמע דר' יהושע דרים ליה לאהאי קרא כי עוכיס דודין מיין וגו' בדרך הכשה אחרת גם פירש"י דמוקי בזה שאלו דודין לשון זכר לו לשון נקבה דהא לאוכת זכר ונקבה שוים הם גם דמייתי ליה שמיון עוכיס כיסיס דקרא עלמות הסכוך ס"ל לאתויי לפרש"ו וגלאה שהיה לו בהאי קרא על ג' איסוריס הנזכרים במתני' דהכא והוא איסור ולא איסור מדאוריתא ואסור בהנאה ואיסור אלא וגבינה דאינו אלא גזרה דרבנן ומותר בהנאה ואיסור שמן נמי אינו רק מדרבנן ומותר בהנאה וזה שהשיתו לדבר אחר ולא גלה לו טעם הגזרה אך רמז לו שם לשתיק בגזרה ולפי שדודין הכר כתיב שאלו היאך אתה קונה דודין מלבון דוחיס כפי המקבל לו דחיך מלבון דד כפי המסורת וא"ל בפעיה דקרא דודין מלבון דוחיס וא"ל אין הדבר כן שכרו חכמו בגזרה דרבנן מלמד עליו לריה שמעון וגו' דחייני בגזרה שמן ס"ל קרי כיס

מטום שכרי לא מצינו שהוא לו הכס יתברך שישתמש בשמנה בגדי כהונה וק"ל:

שם ע"ב בגמ' פעם ראשון ושכיר לאמן דאי' כו' פירש דפעם ראשון ומי מקלקל ליה הטרא ולדידיה אין מערבין בו היין כדי לתקנו אלא כדי לכוסיף על המדה דומיא דמילוק דקתני בסדיא אלא באומן כיון שהוא בקי ויודע שפעם ראשון ומי היין הוא מקלקל לא עביד כיס ולפי זה בין בטל בעל בית לשכור שהיה בפעם ראשון ובין בטל אומן דאסור בפעם שלישי אינו אסור אלא במקום שהיין בזול אבל במקום שהיין ביוקר אינו אסיר בשום אופן אבל לשבא דגמ' דקאמר מ"ש פעם ראשון ומי דג פיס שומייהו לא צריך למימרי ביה הטרא' כו' ס"ת דחוק לפי' רש"י: **אבל** בדברי הי"ד פי' קו"ד מבואר בדברי שמואל היין לתוכו כדי לתקנו ובפעם הג' לא מיקרו זולת יין ולכך אסור בכל ענין אפי' בטל אומן ואפילו במקום שהיין ביוקר ובפעם ראשון ומי לא צריך לתקנו דנפיס שומייהו הלכך בטל אומן מותר ודוקא במקום שהיין ביוקר אבל במקום שהיין בזול אף בטל אומן מותר ובטל בעלי בתים אפי' בפעם ראשון ומי ואפי' במקום שהיין ביוקר אסור ולפי זה צריך לומר דהסוגה עובדא דלקמן בסמוך עובדא דאתא המוריים בארבע ואמרו משעה דקאמר קיסמא דמוריים בלומי קיסמא דחמרא בד' לומי ג"ל דאיירי דווקא בטל אומן וסיס ניכר שהיה מפעם ראשון ומיהא ס"ל בטור סי"ד

בתוספות ד"ה אבשא דטייני וכו' ומ"ש גרים אבשא לשון אבטיח כ"ל וכו' ונראה הסוס' ס"ל דלשיטתו של ר"ח דמ"ש דבקיום גמ' דהמודות עצויות מאבטיח אלא לאמוטיגן דהיון דטושה מדבר אוכל אין לו פרס אבשר שהוא ניתר בו אלא מיטוי ר"ב מהא דוקא כמו הני דוגדי' של עכו"ם הכשר שהוא אסור לו אלא בלבד אלא לו הקנינים ולכן כתבו התוספות על זה ואינו נראה כי לא מצינו ולו"ק: **ד"ה** מוריים אומן כו' והא דפלוגי ר"מ וכרבן וכו' מדברי

מהר"ם

התוספות נראה שהם מפרשי' סוגיי' דשמעתין כפירש"י ולא כפירושו של הטור ר"ל מדמוקי מתני' אחד מפעם לאמן ושני אי אייני בטל אומן דאילו לפי סברת הטור' ס"ל שכתבתי הוא ליה לאוקמי מתני' אפי' בטל אומן ואפילו בפעם ראשון ומיהו אינו ומקום שהיין בזול דאסור בכל עניין וא"כ דמסיימי התוספות ומהשתא מוריים דלקמן וכו' צריך לגרגים כן של אומן הוא ליה ניכר אלא היה מפעם ראשון ומי והא דפליגי ר"מ ורבנן דמתני' וכו' א"כ מייני אחר פעם ראשון ומי וכו' פי' ואייני בטל אומן והוא ניכר וכו' מטום דאי לא היה ניכר הוא לאחר פעם ראשון ומי לא הוי מתבר לאסור מספק היין דבטל אומן אייני וההוא מוריים דלקמן וכו' בטל אומן הוא וכו' ר"ל אם מעמידו בטל אומן ג"ל שהיה ניכר אלא היה בפעם ראשון ומי לכך בטבא מקום שהיין בזול העמיד עליו שומיהו אלא יעבכו בו יין וה"ה דמלי לאוקמי אחר בטל אומן ומי ובטל בעלי בתים דו"ק ר"ל: **ד"ה** מפני שמעמידין אותו בקיומא עכו"ם ונראה דבבי יהושע לא היה לדחיותו דהא רבי יהושע לא חייש למיעוטו וכו' ואע"ג דלעיל כתבו התוספות דאפילו לר' יהושע לא חייש לתם אסור לרוחה דמילתא כתב כן דאפי' אינא מאן דס"ל בסך דהתם כר' יהושע אבל דמילתא דר' יהושע לא חייש למיעוטא כלל:

דף לה ע"א ד"ה מאי אלא וכו' מה שבאימה הזאת וכו' דיבולמי קולא עוכס שם מה שבאים: **ד"ה** מטום ניקור וכו' וה"מ מפני מה אסרו מטום גילוי יותר ממיס ודבם וכו' כנ"ל ועיין פ' אלו עבכות דף מ"ט: **ד"ה** לפי שא"ל וכו' ויעמיד א"ל שמואל כר יצחק מפני אדם הניחן בין הנקבי' פי' ויעמיד ויבשנה וכו' כנ"ל וקושי' שהיה וכו' ר"ל הא דפריך ויעמיד ויבשנה לא קאי אחלב אלא אגביל' אבל אין לפרש כפי' הר"ר אלמן דקאי אחלב וסכי פריך וכו' כנ"ל: **ד"ה** חדא קתני וכו' תימא לפי מה שפי' ר"ח וכו' שאותו הסוא

ביא דדיק כפי המסורת וזוה נזרת חלב וגבינה הבאים מן סדר וקאמר קרא כי עוזים דדיק מסוה יותר מיין מסוה אסור מן התורה וכן לריא במנין מסוה נזרת שמן עוזים ומרבים יותר כו' והתם ספיר קאמר המודה פטעים דקרא כפי המקרא דהיינו מלבון דודים כמו שהביא ר' ישמעאל במאי דהיב כו' **שם ע"ב** (למה פ"ח דומה וכו') לכאורה לפי הדמיון הפ"ח דומה לשמן

הטוב שבלוחות ולא פ"ל דומה ללוחות וי"ל דדומה גוף הפ"ח ללוחות והשבל שבו שהוא כח הנמשה לשמן הטוב הדולק בו כמ"ש גר אלהים נשמת אדם וקאמר שאל התשוב לבחוץ תורתך לעלמך שלא ללמדה לאחרים ובהא אתה נקרא פ"ח ולא אחר דאדרבה קא לך המבל מהלוחות של פליטון כשהוא מרוץ שמן לכלי אחר אף הוא הוא ריחו נ דף שהוא נתנהב בשמן שהיה בו כבר אבל אם הוא אינו מרוץ שמנו נשאר הוא מכוסה ואין ריחו של לוחות עודף כך הוא ח"ח אם הוא מרוץ תורתו ומלמדה לאחרים ריחו נודף ומוסיף בתמנה ובשהוא מכסה תורתו ומחזיק הוא ריחו לעצמו אין מוסיף בתמנה . והתם קאמר (ולא עוד אלא דבריהם בתוכיח ממנו מתגלים לו) ע"י שמלמדה לאחרים כדאמרינן הרבה לחזיתי מרבותי ויותר מהביני ויותר מתלמידי והתם' פירחו בע"ח ע"ם . וקאמר (ולא עוד אלא וכו') ע"פ מ"ם בפ' ר"ש הריב"ל בשעה שעלה משה למרום אמרו מלאכי השרת לפני הקב"ה וכו' עד מיד כל אחד ואחד נעשה חוכמו ומסר לו דבר שנאמר נקחה מתנות וגו' ואף המלאך המות מסר לו דבר שנאמר ויתן את הקטורת וגו' הוא שאמר הבא שמי שזכה ויזכה את הרבים בזכותו של משה דבריו המכוונין מתגלין לו ע"י מלאכי השרת כמו שהתגלו למשה ואף מלאך המות נעשה חוכמו כמו נאמרע"ה כמ"ש . וקאמר (ולא עוד אלא שומר שני וכו') שמלינו בענין זה בשמון לו בפרקי אמות בתרשים שזכה ויזכה את הרבים כמ"ש ואת הנשמ אשר עשו בחברן וע"י כך נוחל הוא והתלמידיו ב' עולמות בן זה מהתלמידיו שמריק תורתו ויזכה אותה לאחרים ראוי לנחול שני עולמות ודרים מעלמות ג' דרשה דגדלה כהיב על מות בכלי תיבות ע"כ דים למדרש כיה עוד דרשה אחרינא ומדלה כהיב עולמות כוי"ו אחר כעי"ן ע"כ דים למדרש כיה עוד דרשה אחרינא ומדלה כהיב עולמות כוי"ו אחר הנמ"ד ע"כ דים למדרש כיה עוד דרשה אחרינא וק"ל :

דף לו גמרא לבטל דברי ר"ד הבירו כו' כנ"ל : **תוס'** בד"ה בשלמא למ"ד כו' תלמידי שמאי והלל כו' בעלמא טוען לפנים מוהר וכן כו' וכן בכל העמוד היכא דכתיב שמאי והלל כ"ל תלמידי שמאי והלל וק"ל : **ב"ר"ה** והא תנן הון ב"ד יכול כו' ומיהו דמי לו' הכירו מלא פסטא מקנא פרוזבול אפילו היה גדול לבטלו ואי לא פסטא ל"ל אמ"כ גדול הימנו כו' אבי' כמן נמי יכול לבטלו כמו ר' יהודה נשיאה ויש לישב משום דאיכא אחרתי לתרץ המיוחסת המעוקרת כמ"ש וי"ל דסכי נמי מטעם אלא פסטא נר"ה כו' אבל אם הוא מרוץ שמנו נשאר הוא מכוסה ואין ריחו של לוחות עודף כך הוא ח"ח אם הוא מרוץ תורתו ומלמדה לאחרים ריחו נודף ומוסיף בתמנה ובשהוא מכסה תורתו ומחזיק הוא ריחו לעצמו אין מוסיף בתמנה . והתם קאמר (ולא עוד אלא דבריהם בתוכיח ממנו מתגלים לו) ע"י שמלמדה לאחרים כדאמרינן הרבה לחזיתי מרבותי ויותר מהביני ויותר מתלמידי והתם' פירחו בע"ח ע"ם . וקאמר (ולא עוד אלא וכו') ע"פ מ"ם בפ' ר"ש הריב"ל בשעה שעלה משה למרום אמרו מלאכי הש

אלחנן דאמרי לכרם" דקתני מצה שבני עלמין מותרין ומצה אפי' בשוק משמע ואם כן מדיוקא דקאמר הא מצה עלמין אסורין אפילו בשוק ומיירי בלא כפרים דסתמא כר"מ קאמר דר"ל דלקמן דמוקי לה סתמא כר"מ פליג אדר"י דהכא דמוקי לה דיוקא בעומדין על כתף כו' וזו"ק:

דף מא בדבור המתחיל אמר רבה כו' פלוגתייהו דר"מ ורבנן כו' לכך נראה כו' דר"מ אסר בב"מ כו' ורבנן שרו בכל מקום כו' עד כאן לשונם כל"ל וה"מ למיפרך כדפריך משיקרא בכפרים" ותוס' דה"ל למיתני וה"א היינו נעבד ואפשר דהיינו הך דפריך דכפרים וודאי למפלחיהו עבדי דאל"כ ה"ל לרבנן למפלג בהא וזו"ק: **בד"ה** אמר שמואל כו' ואסורין לר"מ משום שאינם כו' עד כאן לשונם יש לדקדק על דבריהם דהא בין לפרש"י בין לפר"ת הך סיפא דתבנית יד כו' אינה אפי' כרבנן מ"מ דשום לעיל ויש לייחס דנקטי הכי ואסורין לר"מ משום דקך סברא דקאמר שמואל ואם נקט סברי עכו"ם בריאה ס"א דוקא הבנית כו' אבל אנשים אין נעבדין כו' כמ"ש התוספות ליבא אלא לר"מ ובכרכים אבל לרבנן בכפרים אנשים אמי עכו"ם הן דוקא למופלחיהו עבדי להו וזו"ק: **ע"ב** נפרש"י נד"ם ומקשין ולרבי יוחנן דמותיב מודה לרבי מאיר כו' עכ"ל כל"ל פי' אע"ג דרבי יוחנן לא מוקי אסתמא כר"מ מ"מ מודה דכר"מ ממי אינה הא דשבני עלמין מותרין וק"ל: **תוס'** נד"ה מדר"מ נמשע לרבנן לפר"ת דפירש כו' כל"ל:

דף מב בדבור המתחיל ליבא אם זכר כו' נור שמשלין בה נפלים אסור כו' עכ"ל ומסך ריפא לא בעי לאקשויי המאי

רבי אלחנן דמה מתרץ דלף על גב דאוקי הכיא דבפרק כלל גדול באגדתיני של שולטנות מ"מ תקשה ליה דלמה נקט אגדתיני ומה לא נקט סתם שאר נוזות דאין נעבדין אפי' לר"מ אלא שיש לייחס באגדתיני של שולטנות גרע טפי משאר נוזות דוקא נעבדין לכבוד הסלטון ולא בכיות כלל דפלחי לה וק"ל: **בא"ד** וכבן ניחא דכי דייק לה כמילתיה דר"י וכו' לא אלי למימר סתמא כר"מ מסיפא וכו' ולפי פי' ר"ת קשה קלת דכי קאמר לקמן סתמא כר"מ הוי ליה למימר סתמא לפי' כרבנן וכו' יש להקשות הא לפי' ר' אלחנן נמי קשה כן דהוה מצי למימר סתמא לפילו כרבנן שהרי בכפרים מודו דאסור מאי אמרת בפרים מסיפא שמעינן דקתני מצה תבנית יד ותבנית רגל וכו' דאיירי בכפרים לר' אלחנן וכ"ש דהסיפא איירי בשאר המותרים דמודו הא רבנן הם כן לא אלי נמי למימר דהריטא אתא לאשמועינן הא המותרים עלמן לאסורים בשאר המותרים וכ"כ רבנן שהרי אשמועינן לה וכן יש לדקדק אמאי דקאמרי התוס' לעיל מזה וכבר ניחא דכי דייק לה כמילתיה דר"י וכו' לא אלי למימר סתמא כר"מ וכו' דמשמע דלפי' דר"ת לא ניחא הא לפירושו דר"ת נמי ניחא בכך דמסיפא לא אלי למימר סתמא כר"מ דבכרבנן נמי אתי' ובשאר המותרים ויש לקיים קלת לפירושו שלא דלי ר"ת קשה טפי דלא לאוקמי הסיפא דלא איירי בהמותרים ג' דפליגי בים לעיל מזה רבנן ור"מ אלא איירי בשאר המותרים ואתי' נמי כרבנן הוי מצי נמי לומר דהריטא לא הוי סתמא כרבנן ולאשמועינן הא המותרים אסורים בשאר המותרים וליכא הוי סתמא כרבנן ולאשמועינן הא המותרים אסורים בשאר המותרים לגמרי הא המותרים אסורים בשאר המותרים אלא לאשמועינן הא דפי' לא ניחא הריטא דבכרכים בשאר המותרים שאינן אלחנן דמותרים אסורים אבל לפי' ר' אלחנן לא שייך לומר כן דו"ק נראה לי: **שם ע"ב בגמ'** וז"מ דחיים למישועא גזר שאר מקומות אשו אותו מקום וכו' עיין בבריבו ניסים ותמצא מבואר היטב:

דף מא ע"א בד"ה גדול כלילי וכו' נראה דבר ל"ל גדול שם אומן גולל ושוקה העטרות והעטרה נקרא כלילי: **בתוס'** דבור המתחיל אמר רבה מחלוקת בשל כפרים וכו' לכך נראה מחלוקת בשל כפרים דר"מ אסר לנו בכל מקום לאמיפלחיהו עבדי להו ורבנן שרו בכ"מ דבסברי דלגוי עבדי להו מקבלין העולם ואיתר אפשר לפרש כן דא"כ הדרא קושיית הגמ' לדוכתא דנעבדין פעם אחת וכו' מ"ע דרבנן דא"ל דפליגי בהא דר"מ סבר נעבדין ורבנן סברי אין נעבדין מדלא קתני ואם"א אין נעבדין אלא מי שיש בידו מקל וכו' כמ"ש התוס' לעיל ויש לפרש שזהו נמי מאי דפירך המקשה ודבפרים מי איכא למ"ד וכו' דהכל בכלל קושייתו אבל אין הלשון משמע כן וי"ל דלפי זה דר"ל הא דלא אייר ר"מ אלא בכפרים אבל בכרכים מודה איכא למימר שפיר דפליגי בה הכי דר"מ סבר דנעבדין ורבנן סברי דאין נעבדין מאי אמרת דהוי ליה למתני ואם"א אין נעבדין אלא מי שיש בידו וכו' אי הוה תנא אבי הוה משמע דמי שיש בידו דמי שיש בידו מקל וכו' נמי אין נעבדין אלא בפרים דומיא דאיירי ביה ר"מ וזה אינו דמי שיש בידו מקל וכו' אף בכרכים הן נעבדים ולכך לא שייך למתני אבי הוה: **ד"ה** אמר שמואל וכו' ופריך ליה בגמ' והתנן שבני עכו"ם אינם בטלים ר"ש ופירוש ר"ת נמי לא קשה מידי מותרין וכו' נראה דלא בוכלהו התוס' להריץ כפי' קושית המקשה שבפשוטו אתי כן אלא שבוזנתן לפרש דברי המתרץ משום דלפי מה שפירשו דטעמו של שמואל דאמר אף שבני עכו"ם הוי מטעם דגם בשבני עכו"ם איכא נמי כמה פסיקות לאתיר כמו בני שבני דמות א"ב מאי משנה ה"ל וכו' משום דקא בעי למתני סיפא וכו' ר"ל ואי הוי תנא בריש שבני עכו"ם ה"א דתבנית יד דעכו"ם אסור דוקא ולא דדמות ומ"ש תבנית יד דעכו"ם כיון דהוה מיתני בריש דגם שבני עכו"ם מותרים מטעם כמה פסיקות כמו שבני דמות לכך מפרש דאפילו אם תבנית יד דעכו"ם אסורים מפני שבסביתה שמשם היתה נעבדת תדיר וקרבה כן שהיו משתחוים ליד לו לרגל וכו' וק"ל: **ד"ה** ה"ה וכו' הא דלא משני הכא כמו שתירץ דלף על גב דאוקי הכיא דבפרק כלל גדול באגדתיני של שולטנות מ"מ תקשה ליה דלמה נקט אגדתיני ומה לא נקט סתם שאר נוזות דאין נעבדין אפי' לר"מ אלא שיש לייחס באגדתיני של שולטנות גרע טפי משאר נוזות דוקא נעבדין לכבוד הסלטון ולא בכיות כלל דפלחי לה וק"ל: **בא"ד** וכבן ניחא דכי דייק לה כמילתיה דר"י וכו' לא אלי למימר סתמא כר"מ מסיפא וכו' ולפי פי' ר"ת קשה קלת דכי קאמר לקמן סתמא כר"מ הוי ליה למימר סתמא לפי' כרבנן וכו' יש להקשות הא לפי' ר' אלחנן נמי קשה כן דהוה מצי למימר סתמא לפילו כרבנן שהרי בכפרים מודו דאסור מאי אמרת בפרים מסיפא שמעינן דקתני מצה תבנית יד ותבנית רגל וכו' דאיירי בכפרים לר' אלחנן וכ"ש דהסיפא איירי בשאר המותרים דמודו הא רבנן הם כן לא אלי נמי למימר דהריטא אתא לאשמועינן הא המותרים עלמן לאסורים בשאר המותרים לגמרי הא המותרים אסורים בשאר המותרים אלא לאשמועינן הא המותרים אסורים בשאר המותרים אלא לאשמועינן הא המותרים אסורים בשאר המותרים לגמרי

מנסל משמע דחלק ישראל אינו מבטל וא"כ ע"כ דלא אמרינן ישראל אדעתיה דעכו"ם פלא ע"ם: **עי"ב** גמ' אמר רב הונא בריה דרב יהושע מפרקיס דאני שמיע כו' כל"ל: **תוס'** בד"ה לא אסרה כו' דכל אלו תירוצים של אביי כו' אלא מתחילה היה דוחה כו' עכ"ל דבריהם מגומגמים דאין זה תירוצים של אביי אלא מדברי הברייתות דפריך מיניהו לאביי ובותם' מס' ר"ה דבריהם מבוררים בזה ע"ם ושיין בר"ן: **בד"ה** שוחק וחורש כו' אלא לרב יוסף היכי ליענד דע"כ לרבנן כו' עד כאן לשון דבריהם המוסיפים לרבנן נמי תקשי להו דעל כרחך שחיק' בשאר מימות אינו תוביל מדאינטריך בברייתא לעשמיה דלא נתכוון משה כו' ואפשר שם מפרשים שאין זה ליישב דברייתא אלא לשון גמ' ואליבא דרב יוסף קאמר תלמודא הכי וזהו שדקדקו בדבריהם מדאינטריכו רבנן בגמרא כו' והוא דוחק ובתוספות דפרק כל שעה

מהר"ם

דדרשינן לא תעשון אתי דהיינו פרלוף אדם וא"כ דלא אמרינן לרבא לאוקי מתני' דנעיל כולה במולא אם"ה ס"ל דמ"מ מודה הוא דפרלוף אדם אסור בעביית אלא שדברי התו' תמוהים הם דע"כ מה דקאמרו מדלא קאמר אלא היינו ר"ל מדלא קאמר אלא אמר אביי לא אסרה תורה אלא במשים שבמדור העליון דהוה משמע דחד ממה דאני נעיל לא אסרה תורה אלא בדמות ד' פנים בהדי הדדי וממה דאני נעיל לא אלא מעתה הכי פרלוף אדם כו' לא תעשון אתי לא תעשון אותי וא"כ משמע מדברי התוס' דאי הוה הדר משיויא דנעיל הוה משמע דלא אסר פרלוף כו' לחודיה ואינו כן לפי שיטת הסוגיא אלא אי הוה הדר משיויו דנעיל הוה אמרינן דמות ד' פנים דהיינו אדם צור אריה נשר אפי' כל חד וחד לחודיה ולא הוה צריך לן לדרשה דלא תעשון אתי לא תעשון אותי אחרי כל הד' פנים בחיות הקודש שבמדור העליון הן והכי הוי להו להתוס' לומר מדלא קאמר אלא אי"ש דהא דקאמר לא אסרה תורה אלא בדמות ד' פנים בהדי הדדי כו' ואלטריך לדרשה דלא תעשון אותי אתי אליבא דר"מ וד"ל דאתר פרלופים אינן אסורים אלא כשכל הד' פנים מחוברים יחד הון תפרלופ אדם דאסור אפי' בלחודיה לאפוקי אי הוה קאמר אלא דהוה הדר משיויא דלא אסרה תורה אלא ד' פנים בהדי הדדי הוה משמע דאתר פרלופים נמי אסורים אפי' אין כל הד' פנים מחוברים יחד ודוק: **שם ע"ב** גמ' אלא מעתה פרלוף אדם לחודיה אסור דגמ' אלא מעתה דקתני אלא אסרה תורה אלא בדמות ד' פנים בהדי הדדי פריך אלא מעתה פרלוף אדם לחודיה תשתרי וכו' וק"ל: **בתוס'** ד"ה שתרי ר"ג וכו' ויש שהיו רוצין להמיר וכו' ר"ל שלא לעוות לעכו"ם לחתום כתותם לורת אדם משום דאמירה לעכו"ם אסור וכן שלא לחגור אותם לרוטות וכו' משום תשדא כדקאמר הכא בטבעת של ר' יהודה וכמו בטבעת שחותמו בולא דבריתא אמנם יש לסמוך וכו' שמעמיד אותה דר"י בלורת דקרון דשם שייך תשדא אע"ג דגם בלורת אמה וגבנה ג"כ שייך תשדא כדפריך הכא אר"ג והא ר"ג דיחיד הוה אלא משום דלאו אורחא הוה לחתום בטבעת לורת אמה או לבנה לכך מעמיד הלכות נדולות הסיא טבעת דר"י בלורת דקרון וכן כתוב בביאורי מהרר"א שטיין בביאורו על הסמ"ג: ואנדרטי דחייסי לתשדא וכו' ר"ל מדפריך הכא והא בי בנשתא וכו' דמוקי כיס אנדרטי וכו' משמע דבלורת אדם נמי שייך תשדא הייינו משום שהיה דמות שלם וכו' ר"ל אבל בטבעת אינו רגיל להיות חותמו לורת אדם שלם לכך מעמיד לה בלורת דקרון ומשמע מדברי התוס' דבלורת דקרון אסור אפי' אינו גופשלם שהרי אם אינו לורת דקרון ולא הוה אבל שייך בדברי הרא"ש שמשום לורת דקרון בלורת אדם יש להקשות לפי מה שפי' רש"י לעיל במתני' לורת אמה היינו מול אמה ומול אבנתנו למעלה דמשמע דעיגול אמה או עיגול לבנה אינו דקרון ופשיטא הוא דר"ג לא היה לו אלא דמות עיגולי לבנה שהיה צריך לחקור בהם את הפעדים וא"כ מאי פריך הכא והא ר"ג יחיד היה ר"ל והוה ליה למיחש משום תשדא דשבו"ם והא אין דרך לעבוד לגוהה כזו ומאי פריך ובשלמא מעיקרא דהוי ס"ד דאיסורא הוי משום דלא תעשון אתי ל"ק דטוכל לומר דאיסור עשייה שייך בפיר אפי' בעשיית עיגול אבל בשאת דמסיק דאתריה עשו לו וליכא למיחש אלא משום תשד דשבו"ם קשיא ודוק: **ד"ה** שוחק וחורש לורת שאינה כשאר מימות אלא לרב יוסף קשיא

דע"כ לרבנן אפי' שחיקה בשאר מימות אינו מועיל ומי' דברי התוספות סותרים זה את זה דמתחלה קאמר בשלמא לרבא יעשה שחיקה בשאר מימות וכו' והדר קאמר דע"כ לרבנן אף שחיקה בשאר מימות אינו מועיל וכו' ויש שרוצין לפרש ולתרץ דברי התוס' ונומר דלוקא אליבא דר"י אנו צריכין לומר דע"כ לרבנן דאף שחיקה בשאר מימות אינו מועיל כמו דדייקי אחרים כדברי התוס' אמת זה מדאלטריכו רבנן בגמרא לעשמה דלא נתכוון משה אלא לבודקן כסותות דאילו לרבא אתי לן שפיר הא דאלטריך לעשמה דלא נתכוון משה וכו' משום דבינן שהשיכו רבנן משם דאייה הכי הוה אומר ויזר על פני המים דליכא למיחש לזכל קשיא ניה ח"כ היה לו להשליכו שלם כיס המלח משום הא לרבא כיס המלח אין צריך שחיקה לכך השיכו הא דלא השליכו ליה ליס שלם לא נתכוון אלא לבודקן כסותות וע"ד שפירש"י אבל לר"י דס"ל דאף כיס המלח בפי שחיקה ובשאר נהרות אינו מועיל שחיקה אפילו לר' יוסי קשיא דא"א לפרש כן וע"כ צריך לפרש לר"י כמו שפירשו התוס' בסמוך בדבור זה דמדאלטריכו רבנן לעשמה דלא נתכוון אלא לבודקן כסותות ס"מ דלרבנן אף שחיקה בשאר מימות אינו מועיל ע"ד שפירשו התוס' בדבור שאחר זה אבל תיכון זה אינו משום דע"כ דגם לרבא צריך לפרש דמדאלטריכו לעשמה דלא נתכוון אלא לבודקן כסותות ס"מ דלרבנן אף שחיקה בשאר מימות אינו מועיל דליכא למימר דאלטריכו להו עשמה משום דהוה קשה להו למה שיהליכו אותו אל הנחל היורד וכו' והיה הענל צריך שחיקה היה להם להוליכו ולהשליכו ליס המלח שלם דא"כ גם לר' יוסי שהיה ס"ד דשחקוהו וזרוהו לרוח תקשה כן דמפני מה היה צריך שחיקה כדי לזרות לרוח היה להם להוליכו ליס המלח ולהשליכו שם שלם אלא ע"כ אין זו קושיא דלא הלו להוליכו לשמור דאלטריכו להו עשמה משום דהוה קשה להו למה שיהליכו אותו אל הנחל היורד וכו' והיה הענל צריך שחיקה היה להם להוליכו ולהשליכו ליס המלח שלם דא"כ גם לר' יוסי שהיה ס"ד דשחקוהו וזרוהו לרוח תקשה כן דמפני מה היה צריך שחיקה כדי לזרות לרוח אבל לרב יוסף ע"כ הא דנקט רבי יוסי יס המלח משום דבשאר מימות לא סני אפילו בשחיקה וכן הוא בתוס' שם וא"כ לרבנן נמי שחיקה בשאר מימות לא סני דרבנן מחמירי שפיר מר"י וא"כ היכי ליענד ושוב הקשו לרבא נמי דע"כ לרבנן אף שחיקה כו' מיהו ק"ק לי אין לתוספות דפרק כל שעה וכן לתוספות דסכה וכי יגרע שחיקה בשאר מימות לר"י מזורה לרוח ויש לישב ודו"ק:

דף מד בפירש"י בד"ה היכי מצי מגח כו' על רחם דוד הם"ד ובדבור

ח"א **דף מד ע"א** (ומי שרי איסורי הנאה מינהו וכו') כפי המקרא מלכים המ"ם בפת"ח והכ"ף בקמ"ץ משמעו מלכים ממש אבל דרשוהו כפי המם רמ שם מבו"ם כל בני עמון שהמ"ם בחיר"ק והכ"ף בחול"ם ושיינו משום קומי' דלקמן דהי מלך ממש היכי מצי מגח לה דהכא איכא לפרושי לאוויר לגות כדאמר לקמן לגבי דוד דאויה לגוה על רחם ולאיך אמורלה יש לפרש דדרשו מלכים ע"ם עכו"ם משום דהי מלך ממש הוה ליה לזכויה שהרגו אותו המלך ומה עשו בו בדרך הכתוב בכל המלכים בספר יהושע שהכאתו תחת ידם וק"ל: (אבן יקרה היתה בה אשוה כו') ר"ל הא דכתיב בקרא ומשקלה ככר זהב ואבן יקרה וגו' ואם דבר מוסף קאמר אלא דהכי פירושו דלבד משקלה ככר זהב משום דאבן יקרה היה בה בשים שום

חידושי הלכות כל הצלמים פרק שלישי עבודה זרה ואגדות מהרש"א נה

ובדבור שמתחיל שהם ככר זהב כו' כל"ל: **תוספות** בד"ה אבן שואבת כו' ואבן שואבת קבועה למעלה כו' כ"ה בס"ח: **ע"ב** גמרא והיכי עביד הכי והא אמר רבה כו' ומשא מלחא גופיה דאמר ליה מן מפיבין במרחץ לא בעי למפרך מפוס דאפשר לפרש דלאו משום איסור ד"מ. נגעו בה אלא משום דאין פנאי לאדם להפיג במרחץ וק"ל: **תוס'** בד"ה תנא בשילא א"ל כו' וי"ם דגרסי בברייתא וכשילא א"ל אין מפיבין כו' משמע כו' עד כאן לשונם פירוש לדבריהם דאי גרסינן כשילא א"ל בלא וי"ו משמע דבא תנא דברייתא לפרש המתני' דהא דקתני בה א"ל אין מפיבין כו' לא א"ל אלא כשילא אבל אי גרסינן וכשילא בוי"ו ומשמע דהאי תנא דברייתא מלחא דנפשיה קאמר וכיון דלא קתני בה שהפיג לו אלא אין מפיבין כו' משמע דלא הפיג לו יותר וקשה להר"ש והר"ן מהלק בין בוי"ו ובין בלא וי"ו אוכשילא דמתני' ולא שייך לדברי התו' ודו"ק: **בד"ה** שבובה נעבה כו' שאפילו לא היה כדברי רבן גמליאל לא כו' עכ"ל כל"ל:

דף מד ע"א (ומי שרי איסורי הנאה מינהו וכו') כפי המקרא מלכים המ"ם בפת"ח והכ"ף בקמ"ץ משמעו מלכים ממש אבל דרשוהו כפי המם רמ שם מבו"ם כל בני עמון שהמ"ם בחיר"ק והכ"ף בחול"ם ושיינו משום קומי' דלקמן דהי מלך ממש היכי מצי מגח לה דהכא איכא לפרושי לאוויר לגות כדאמר לקמן לגבי דוד דאויה על רחם ולאיך אמורלה יש לפרש דדרשו מלכים ע"ם עכו"ם משום דהי מלך ממש הוה ליה לזכויה שהרגו אותו המלך ומה עשו בו בדרך הכתוב בכל המלכים בספר יהושע שהכאתו תחת ידם וק"ל: (אבן יקרה היתה בה אשוה כו') ר"ל הא דכתיב בקרא ומשקלה ככר זהב ואבן יקרה וגו' אלו דבר מוסף קאמר אלא דהכי פירושו דלבד משקלה ככר זהב משום דאבן יקרה היה בה בשים שום

מהר"ם

שחיקה כלי מתכות מגדל נמתים. מקשין התלמידים מפני מה הקשו התוס' קושיא זו בכאן לגוסא דמתני' היה לסה להקשות דקתני אף היה נעשה זבל וכו' א"כ מ"ש דמגדל נמתים וי"ל דמתני' היה בלשבר דעכל לומר דה"ק אף היה נעשה זבל ועבר ויהפוקו ממנו לשאר כיסים המקום עבר לא לגזוק גדול נמתים אבל הכתם קשה שיר וק"ל:

ד"ה והלא כבר אמר וכתם ופו' וא"ל ר"נ כמבוך דמייתי מויברפס כלם מאי קושיא היינו לא אבל לר"י ל"ק ר"כ לכך כתבו וי"ל דהתם לא בא לבדקן לגמה לא הקשה ר"י קושיא זו אחיינו' דהכיי דעכל אמר ואני אומר אינם נגועה אלא בעובת רבן גמליאל כבעובת אחרים דמי והלא לא היה מקשה אותו הגמון אלא מפני שהיה נהנה וכו' וי"ל דלעיל בבאה מתיק עובה לכהמרים ת"ל הוא מודה שהיה הוא נהנה מן וכו' דא"ל"ה כמה מתיק לכם מוקדם ולכך מקרו שפיר נהנה מן וכו' וק"ל:

דף מה ע"א במתני' ד"ר עקיבא אני אוכיח ואדון וכו'. ר"ל ואע"ג דבכר יסיב רבי יוסי רבי אגליי טעמא דמפני זה אינה אסורה אסורה מפני שם הם תפיסה ידי אדם ומפני כך אמרה הורה ואשיריהם הבראון בהם וא"כ לא מוכל לדרוש אחת כל ען רענן אלהיהם ולא רענן אלהיהם פ"מ תקשה לך אם כן אחת כל ען רענן למאי אחת אלא ע"כ צריך למדרשה ולא עץ רענן אלהיהם בדבריהם על הסרים וכו' דמ"ש ובמקום אחר אמרה הורה ואשיריהם הבראון בהם וא"כ דברי הורה שהרי אחדדי לכך אמר ר"ע אני אוכיח ואדון וכו' וי"ל דכל המקרא דאלהיהם על הסרים לא דבריהן למעוטא אלא לשמעה אלא הסרים ובעשוה מתמעטו מתמעטותא כמו בשרים רש"י וק"ל: **בתוס'** ד"ה אלהיהם על הסרים וכו' לכך נראה לר"ת דוחלי עכו"ם מקרי וכו' והא דאמרינן בסמוכה דכיון דאמר לבר לא מקרי זבחי מתים ולא אסור הייני בשאינו בחוק מן הסר וכו'. ויש לדקדק א"כ בהאמתא אמר אשרין לבנויי בתים הא דאמר לבר הא דאמר לגבאל דבר ה"ל לבנויי דתקוייהו אחרי דאמר לבר אלא אם בתחנו רחוק מן הסר ובא דבר ה"ל לבנויי דתקוייהו אחרי דאמר לבר אלא אם בתחנו רחוק מן מקום דקבלו לשם הרים לא משמע דבתנו על הבר לו בדסמוך ליה אלא שהבו בביתו לו רחוק ממנו לשם הרים דבכי משמע ליצנא דלשם הרים וכיון דבתקוייהו תני בתם לשם הרים לא מתא ליה לשנויי בכי וק"ל וע"ש בפ' הטוחבי דף מ' ובפ עיין בם בחוס' דבתנו קלת שם בענין אחר ממה שפירשו כאן בשמעתין: **בא"ד** ובדוב לזה מלאתו בפי' אחרים דרש"ו וכו' ובתמורה מוכין לה לאלו לא תחנוד אבעלי חיים וכו'. ר"ל דבעלי חיים נמי הוי דינן כמו הרים דאע"ג דבעלי חיים עלין לא מיתסרי לבדיוש דמדגלי קרא דלגבוה אסורי מכלל דלהדיוש מתסרי דבאיתא לקמן דף מ"ה אפ"ם לפוייהן שעליהם אסור שהוא כוונת רש"י בזה אבל לא ידעתי למה כולהו רש"י לכתוב זה הבא דאין ענין זה למה שפירש בשתה כד מעיינה שפיר שם בפ' כל פלוסרים בתמורה לא נמלא שם תוקומתא זו ושיטה אחרת שם ובמולין פ' הטוחבי שביאו בחוס' שיטה דפרק כל הפסוקין דתמורה בחוסן אחר ושיין שם בתם

שבתבתי

ר"ל וק"ל: (בשבר שפקודין נלרתי זאת היתה לי לעדות וכו') יש לדקדק סיכן הוזכר עדות הכא שיהיה מלא זאת מוסר עלה ונראה לומר דהתי קרא מוסב אקרא דלעיל מיניה דכתיב זכרתי שמך ר' בלילה ואשמרה עדותיך וע"פ מ"ם בגמרא דאסור לבנות תפילין בלילה מדכתיב ושמרת את החקה מיומיה ומיומה ולא בלילה וכתהן ביום הוה אות ועדות דכתיב וכתבתם לאות על ידך וגו' וע"י מזכר שם ר' כדאמרינן בי שם ה' נקרא עליך זו תפילין וקאמר קרא זכרתי שמך ר' בלילה אלא הוהן ואשמרה עדותיך מלבינן דכתיב ושמרת את החקה אבל אמר דוד זאת היתה לי שאני תפילין בעצמן אסור לי לבנינן בלילה מקום הנהנן על תפילין זאת היתה לי שהיה העטרה המקומן מתם בלילה והולמתה בם וכיון שאינה תפילין מ"מ העטרה מונחת במקום סראוי לבנינן דדמיסיק דמקום יש בראש וכו' ומאלה שיש לי ב' כתבים ביום דהיינו תפילין שהוא בתר הורה ושעבה שהוא בתר מלכות ממפורש בתידושיו בפרק האומר ע"ש וזכיתי לזה לפי שפקודין שהם שאר מלות אלהי אלא בלילה וק"ל: (שמהנא לשולמו וכו' דלא אל"ל רק ולדוניהו אמר אני אמלוך וגו') וש"כ הרשבו"ם על העטרה פירש"י בפ' כ"ג שהיה בה ברבוע של זהב וכו' ואינו מתישבת אלא לפי שיש לו חרון בראשו וכו' עכ"ל ולדוניהו לא היה לו חרון בראשו והיה מתנשא לאבו ולזקנו בה לשולמו לחיות מהוונת לו ולא הולמתו ולדו"ק: (נעולי טהול וכו') עיין פירש"י הבא וכפ' כ"ג. ועוד נראה לפרש דמלת לפניו דייק דמלי דבוחיים דמשמים הים רלים לפניו ולא לאחריו שפי מרכב פרשים דבריהם דקרא דכולם נעולי טהול וכו' והיו קלים לרון לפניו שפי מכל הרכב ופרשים וק"ל:

דף מה בפירש"י בד"ה ומה שעליהם כו' הרכוב היה דהלום שעליהם כסלום כו' עכ"ל

כל"ל: **תוס'** בד"ה ח"ק סגי ליפוי דליפוי דתמורה כו' אלא לגוי כו' עכ"ל וא"ל לפי' זה דנוי דבר שרי ועיקר קרא דלא תחמוד כסף וגו' דאיסור נוי לאו בהר קמסתבי הא"כ הדבן קושיין לדוכתין מאי שאי דמי דבר אם כ' ותקרוכבן שרי ובכ"ח הוי

היפכא

שמעמ דבבריאתה לא בלה אלא בשילא וכפי' הרבב"ם וק"ל: **ד"ה** תשובה גמובה וכו' שלומר עלומה ומשוסה ממנו. נראה דל"ל שהיא מבובה מלאנו שאין אנו מביאים אוהה ולפי פירוש זה יתיישב גם ר"ב לשנויא קמא ולרב שימי בר חייא וק"ל: **ד"ה** וכי נעשה מרחץ מי לעכו"ם וכו' ואינו נראה לר"י שהרי לא היה מקבה אותו הגמון אלא מפני שהיה נהנה מן וכו'. ויש לדקדק למה לא הקשה ר"י קושיא זו אחיינו' דאחיי דשיל דקאמר ואני אומר אינם נגועה אלא בעובת רבן גמליאל כבעובת אחרים דמי והלא לא היה מקשה אותו הגמון אלא מפני שהיה נהנה וכו' וי"ל דלעיל בבאה מתיק עובה לכהמרים ת"ל הוא מודה שהיה הוא נהנה מן וכו' דא"ל"ה כמה מתיק לכם מוקדם ולכך מקרו שפיר נהנה מן וכו' וק"ל:

דף מה ע"א במתני' ד"ר עקיבא אני אוכיח ואדון וכו'. ר"ל ואע"ג דבכר יסיב רבי יוסי רבי אגליי טעמא דמפני זה אינה אסורה אסורה מפני שם הם תפיסה ידי אדם ומפני כך אמרה הורה ואשיריהם הבראון בהם וא"כ לא מוכל לדרוש אחת כל ען רענן אלהיהם ולא רענן אלהיהם פ"מ תקשה לך אם כן אחת כל ען רענן למאי אחת אלא ע"כ צריך למדרשה ולא עץ רענן אלהיהם בדבריהם על הסרים וכו' דמ"ש ובמקום אחר אמרה הורה ואשיריהם הבראון בהם וא"כ דברי הורה שהרי אחדדי לכך אמר ר"ע אני אוכיח ואדון וכו' וי"ל דכל המקרא דאלהיהם על הסרים לא דבריהן למעוטא אלא לשמעה אלא הסרים ובעשוה מתמעטו מתמעטותא כמו בשרים רש"י וק"ל: **בתוס'** ד"ה אלהיהם על הסרים וכו' לכך נראה לר"ת דוחלי עכו"ם מקרי וכו' והא דאמרינן בסמוכה דכיון דאמר לבר לא מקרי זבחי מתים ולא אסור הייני בשאינו בחוק מן הסר וכו'. ויש לדקדק א"כ בהאמתא אמר אשרין לבנויי בתים הא דאמר לבר הא דאמר לגבאל דבר ה"ל לבנויי דתקוייהו אחרי דאמר לבר אלא אם בתחנו רחוק מן הסר וה"ל דבר אם כ' לבנויי דתקוייהו אחרי דאמר לבר אלא אם בתחנו רחוק מן מקום דקבלו לשם הרים לא משמע דבתנו על הבר לו בדסמוך ליה אלא שהבו בביתו לו רחוק ממנו לשם הרים דבכי משמע ליצנא דלשם הרים וכיון דבתקוייהו תני בתם לשם הרים לא מתא ליה לשנויי בכי וק"ל וע"ש בפ' הטוחבי דף מ' ובפ עיין בם בחוס' דבתנו קלת שם בענין אחר ממה שפירשו כאן בשמעתין: **בא"ד** ובדוב לזה מלאתו בפי' אחרים דרש"ו וכו' ובתמורה מוכין לה לאלו לא תחנוד אבעלי חיים וכו'. ר"ל דבעלי חיים נמי הוי דינן כמו הרים דאע"ג דבעלי חיים עלין לא מיתסרי לבדיוש דמדגלי קרא דלגבוה אסורי מכלל דלהדיוש מתסרי דבאיתא לקמן דף מ"ה אפ"ם לפוייהן שעליהם אסור שהוא כוונת רש"י בזה אבל לא ידעתי למה כולהו רש"י לכתוב זה הבא דאין ענין זה למה שפירש בשתה כד מעיינה שפיר שם בפ' כל פלוסרים בתמורה לא נמלא שם תוקומתא זו ושיטה אחרת שם ובמולין פ' הטוחבי שביאו בחוס' שיטה דפרק כל הפסוקין דתמורה בחוסן אחר ושיין שם בתם

שבתבתי

מיפכא וק"ל: **ע"ב** בפירש"י בד"ס מילן שנעשו כו' ונגעות שבו ס"ס כל כיולא כו' כל"ל ובד"ס בתי סברא כו' ומתברסן קא סמיך דתי מוגתת' כו' עכ"ל כל"ל: **תוס'** בד"ס ובכה בתילן כו' לוקמיה בנעשו מילן וד"ס כו' עכ"ל פירוש ולא סוס מיעמריך ליה לתוקי בנעשו מתחלה לכך ולכון וד"ס שנקטו בדבריהם נכדי הוא דהסתא נמי בנעשו מתחילה לכך היינו נמי לד"ס ודקאמר ורבנן היינו אף ברבנן וק"ל:

דף מו בפירש"י בד"ס פלג הסוס כו' וחכו עשה עצמו כו' ובד"ס לעולם אימא כו' בדבר תלוש ונאו בעלי חיים כו' עכ"ל כל"ל: **ע"ב** גמרא יש נעבד במחובר אלא נבוח מכבירי כו' כל"ל: **גמרא** ואיתמר עלה ואמר רבא אמר ר' נחמן מחלוקת כו' כל"ל: **בפירש"י** בד"ס דתנן סביב כו' משום דרישא דמלתא כו' עכ"ל פי' דבר"ס אלו דבריהם לא תנן סבי אלא סביב ר' עקיבא הוא תוכיח תוכיח ובסיפא תנן ס"ל

מהר"ם

בבתבתי וגם הכא בשמעתי' הביאו התוס' בסמוך בדבור המתחיל ת"ק סבר ליפוי הר וכו' מפ' כל האסורין בליפוי ב"ח מותר להדיוט: **בא"ד** ולפי זה קשה לי"ר מדאמרינן לקמן בפירקי' אמר ליה רב הונא בריה דרב יהושע וכו'. והא דהקשה ר"י מדתוניא דר"ס בריה דרב יהושע ולא הקשה מדברי הבעיין נופיה דבשי המשתתה להר וכו' יש נעבד במחובר אלא נבוח לו אין נעבד וכו' ולפי ס"ד דשבו"ס מקרי היכי ס"ד דברי לגבוח משום דאיכא למימר דשיקר בעייתו היה לי מכבירי קרבן הוי בקרבן לו לא וק"ל ועיין לקמן דף מ"ו: **בא"ד** לכן נראה לר"י כלשון ראשון של רש"י וכו' ולא דמי לפשוט וכו'. דבדרי ר"י הללו אינם מדוקדקים לי משום דמלי הולכך הסתא ליה דהא הסתא ל"ק לן מילי מפשוט דשאינו פעול דהוי עבו"ס לכך תקריבתו אסור אבל במחובר ס"ל הסתא דלא ע"א מקרי לן תקריבתו מותר דלדרכה דלפי תילוק זה נוכל לומר לעולם מחובר מקרי ע"א ולפיכך הכי תקריבתו מותר משום דלא דמי לפעור דילפינן מינה דתקרובת ע"ז אסור דהכהת תלוש הוי וק"ל: **ד"ה** ת"ק סבר ליפוי הר וכו' ולא"ת אמאי מייתי ת"ק קרא דלא תתמוד וכו'. ר"ל כיון דהסתא פי' דטעמא דת"ק דאסור ליפוי הר לא אסרו מטעם דהוי נוי עבו"ס אלא משום דהוא עצמו נעבד מאי מייתי קרא דלא תתמוד הא קרא דלא תתמוד לא איירי אלא בנוי עבו"ס ולא בליפוי הנעבד ומתרץ דהכי קא מייתי וכו' אבל קשה לי לפי זה מאי מייתי דסר עצמו יוכיח דאיכא חדא לריעותא דנעבד ולפי הכי אינו נאסר כיון דאיכא כיה חדא לטיבותא דהוי מחובר ולפסר דמשום קוביא זו כתבו ה"ר דקרא לאמתחא בעלמא ואזהרו שמעוויא קמא: **בא"ד** ונראה לר"י דלרמי בר חמא וכו'. ר"ס כדאמרינן לקמן ר"ל דדייק בסמוך דמדקתני ר"י מפני מה אסיכוה וכו' וכל שיש בו תפיסת ידי אדם אסור הא לתתויי אילן שנעשו ונכסוה עבדו: **ד"ה** וכרי יוסי הגלילי סבר ליפוי הר מותר וכו' וי"ל דשאני הכא דקרא דלייתי ת"ק דלא תתמוד משתמע שפיר נאסור ליפוי הר. דבכי התוס' פשוטים דכוונתן לומר דהא דתני בהדיא ומה שעליהן אסור וי"ל משום דהא דקתני ומה שעליהן אסור היה אפשר לפרש בשום עניין אחר כגון בדמות או פסל הטומד על הבר או משום עניין אחר אבל לא בליפוי אפ"ג דפשוטו הוא דלייתי בליפוי הר מ"מ היה אפשר לפרש בדוחק בשום עניין אחר ואינו משתמע מינה שפיר כולי האי אבל מדמייתי קרא דלא תתמוד כסף וזהב עליהם משתמע שפיר בת"ק לומר דליפוי הר אסור ואיירו מה שבתבו התוס' דקרא דלייתי וכו' משתמע שפיר לאסור ליפוי הר ר"ל מדמייתי ת"ק האי קרא משתמע שפיר דס"ל לת"ק דליפוי הר אסור ואייתי ליה לקרא לאסור ליפוי הר וק"ל: **שם ע"ב** גמרא אלו לא נאמר קאמר וכו' הייתי אומר הר"ז דבריהן תגדעון לאין שנעשו מתחילה לכך וכו'. נראה דר"ל דאי לא הוי כתיב והר"ז דבריהם תברסון דהוה אמינא דאין שנעשו מתחילה לכך ה"א דאפילו אילן שנעשו מתחילה לכך אינו צריך אלא גידוע והכי הוה מברסינן גידוע דקרא אבל עיקרו המוקדם לכתן היה מותר אבל השתא דכתיב והר"ז דבריהם תברסון כתב דמוקמינן לה לאילן שנעשו מתחילה לכך יצטרך עיקרו ועקרא דאילן שנעשו ונכסוה עבדו בריפה דפילו עיקרו ועקרא דאילן שנעשו ונכסוה עבדו ומפרשינן תנדעון דאינו אסור אלא מה שהנאיף אחר שעבדו וכזה יתורץ ג"כ דאלטריך לכנויי אלו לא נאמר קאמר ולא תירץ כפשוטו לעולם אילן שנעשו ונכסוה עבדו אינו אסור לר' יוסי כר"י מקרא דאשיריהם תברסון בתב ומה שכתב דאשיריהם תנדעון ונכסוה עבדו אינו אסור לר' יוסי כר"י מקרא דאשיריהם תברסון בתב ומה שכתב דאשיריהם תנדעון ולא נאמר בכריתתא מוקמינן אשיריהם תברסון בתב מאי אמרת והא מיבעי ליה לאילן שנעשו מתחלה לכך הוה ילפינן מקרא דאשיריהם תנדעון דכתיב בתוס בפרשת ואתחנן מקמי קרא דאשיריהם תברסון בתב דכתיב כפ' ראה ולא"ל אייתר קרא דאשיריהם תברסון לאילן שנעשו ונכסוה עבדו אבל לפי מה שכתבנו ל"ל משום דלא מסתבר לומר כן דל"ל משום שנעשו מתחלה לכך לא הוה צריך אלא גידוע ושיקרו הוה מותר ואילן שנעשו

מ"ל ר"ע אם מילוף כו' ומהא קאמר משום דהסיב רבי עקיבא רישא דמלתא הוא נקט ליה הכא מיהו טיון דעיקר אתקפתי' דרב פפא מאי מילוף לא חש לאתויי סולם מלתא דרישא וק"ל:

דף מז בפירש"י בד"ס עיקר פירה כו' בפ' המליל הס"ד ואחר כך מס"ד אפ"ס כו' ובד"ס מי עסיס כו' והבינם עלמו נעבד עכ"ל כל"ל: **תוס'** בד"ס מי מתיס כו' אבל הכא מיירי אחר ביטול כו' עכ"ל אלא דוקא אחר ביטול אלא דהוס כמו אחר ביטול דהא לרבנן פרי בנעשו ולכוף עבדו בלא ביטול ואפשר דנקטו אחי ליסגא אחר ביטול משום דבר דימי דמוקי לה בשאר אסורים וביטלה וק"ל: **ע"ב** במתני' ג' בסיס כו' וכיירו לכו"ס נוטל מס מחיד הכניס לאוכה כו"ס והוליאה בימות החמה כו' עכ"ל כל"ע דסא מסך דאבל לא בימות החמה אינו

מהר"ם

אלא מילון שנעשו נתשיו: **שם ע"ב** ד"ס יש נעבד במחובר וכו' ל"ל דמדקדק בלשון בעיא זו וכו' נראה דבתבו כן התוס' משום דאפשר לעלות על הדעת לומר דמדקדק דמי בר חמא בעייתו המשתתה לסר אבנים מהו לומזבח ר"ל לבנין מזבח דהוי אבנים דקרבן ס"מ דקרבן נופיה פשיטא ליה דאסור דאל"כ ליכבי ליה בקרבן נופיה ודאי קרבן נופיה פשיטא ליה משום דבר דאל"כ ליכבי ליה בקרבן נופיה אלא דהיינו בר אבנים וגבוה ס"ס לומזבח ואע"ג דנקט בתר בר אבנים אלא דאל"ל יש נעבד ממה ב' דרך פשיטותא נקט ליה וכ"ל מיבעי לן לכך קאמרי אסורים בתם מאי עבדי ליה יש לברר ג"כ בלשון זה דאמאי דס"ל דאיכא דאשיריהם תברסון בתם אלא דאל"ל דאיכא דאשיריהם תברסון בתם מאי עבדי ליה אלא דאל"ל דאיכא דאשיריהם תברסון בתם מאי עבדי ליה דסא לדידקו מוחר הוא לגמרי ומאנו מבעי ליה לאילן שנעשו מתחילה לכך ולכך דקדק ג"כ רש"י בשינוי דמבני לברר' יהושע בן לוי גידונין עבו"ס קודמין ונתבר רש"י מיבעי ליה לברר' יהושע וכו' גידון זה לא להתיר עיקרו וכו' ולמה אלטריך רש"י לאחריך בזה אלא אי לא היה מיבעי ליה המקשה דגם במקרא אינו מתוקן דמבני לא ס"ל דקרא יתירה הוא ומאי אתא לן אי היה מהיובב בטוייא דמבני בשנוה דלאו קרא יתירה הוא דמבני ליה לברר' יהושע בן לוי ולא היה צריך פי' כלל אבל אבאה דפרוש אבאה בתם ומה שכתב דמבני מיבעי ליה לברר' יהושע בן לוי וכו' אבל אבאה דפרוש אבאה בתם ומה שכתב דמבני מיבעי ליה לברר' יהושע בן לוי וכו' לכך פי' דאמבני בשיר דגידון זה לא להתיר עיקרו אלא מגידוע מיד בכשיבסם וכו' וק"ל: **בתוס'** ד"ס ובכה בתילן שנעשו ונכסוה עבדו וכו' ועוד קשה דאמרינן בבי עבו"ס טובדים הזבעים וכו' ואמאי לא צריך לוקמי בנעשו אילן ודבריו סכל. ר"ל דגם במקרא אינו מתוקן דמבני לא ס"ל דקרא יתירה הוא ומאי אתא לן אי היה מהיובב בטוייא דמבני לא ס"ל דקרא יתירה הוא ומאי אתא לן אי היה נעשו מתחילה לכך וכו' מ"מ תקשה לוקמי בנעשו אילן דהוי דומיא דכר כמו בשאר דמוקי לי' בנעשו גרעינין וכזה יהיה שבר מה שמקבלין הטולם דמאי מקבלו אבל הסתא דנעשו אילן ונכסוה עבדו: **ד"ה** וכרי יוסי הגלילי סבר ליפוי הר מותר וכו' וי"ל דשאני הכא דקרא דלייתי ת"ק דלא תתמוד משתמע שפיר נאסור ליפוי הר. דבכי התוס' פשוטים דכוונתן לומר דהא דתני בהדיא ומה שעליהן אסור ואיירו מה שבתבו התוס' דקרא דלייתי וכו' משתמע שפיר לאסור ליפוי הר ר"ל מדמייתי ת"ק האי קרא משתמע שפיר דס"ל לת"ק דליפוי הר אסור ואייתי ליה לקרא לאסור ליפוי הר וק"ל: **שם ע"ב** גמרא אלו לא נאמר קאמר וכו' הייתי אומר הר"ז דבריהן תגדעון לאין שנעשו מתחילה לכך וכו'. נראה דר"ל דאי לא הוי כתיב והר"ז דבריהם תברסון דהוה אמינא דאין שנעשו מתחילה לכך ה"א דאפילו אילן שנעשו מתחילה לכך אינו צריך אלא גידוע והכי הוה מברסינן גידוע דקרא אבל עיקרו המוקדם לכתן היה מותר אבל השתא דכתיב והר"ז דבריהם תברסון בתם דמוקמינן לה לאילן שנעשו מתחילה לכך יצטרך עיקרו ועקרא דאילן שנעשו ונכסוה עבדו בריפה דפילו עיקרו ועקרא דאילן שנעשו ונכסוה עבדו ומפרשינן תנדעון דאינו אסור אלא מה שהנאיף אחר שעבדו וכזה יתורץ ג"כ דאלטריך לכנויי אלו לא נאמר קאמר ולא תירץ כפשוטו לעולם אילן שנעשו ונכסוה עבדו אינו אסור לר' יוסי כר"י מקרא דאשיריהם תברסון בתם ומה שכתב דאשיריהם תנדעון אינו אסור לר' יוסי כר"י מקרא דאשיריהם תברסון בתם ומה שכתב דאשיריהם תנדעון דכתיב בתוס בפרשת ואתחנן מקמי קרא דאשיריהם תברסון בתם דכתיב כפ' ראה ולא"ל אייתר קרא דאשיריהם תברסון לאילן שנעשו ונכסוה עבדו אבל לפי מה שבתבנו ל"ל משום דלא מסתבר לומר כן דל"ל משום שנעשו מתחילה לכך לא הוה צריך אלא גידוע ושיקרו הוה מותר ואילן שנעשו

פינו מוקח לאסור זה וזה גורס כמו בדקדקו הסוספות לעיל בשם רש"י וצ"ל לדברי התוס' הא דקאמר רבי יוסי לרבנן לדידכו דאמריתו זה וזה גורס אסור סיינו מהך דה"ל אף היא נעבית שבל כו' ואסרו שוחה וחורה לרות ודו"ק: **תוס'** בד"ה שאם נעב כו' אבל אנוח וקרקע אני כו' עכ"ל ובשא נמי הוי מלי לדחויי פירוש דאסור של פירש"י וק"ל: **באא"ד** וכן משמע לשון בעלים וא"ת מ"ש ניחוני כו' עד כאן לשוטס הד"ח כ"ל: **בד"ה** הא רבנן והא דאמרו לעיל נעב כו' עכ"ל פי' לפוס שברא דהשתא דלא אמרי ליה בין עכו"ס לשאר איסורין דהא מוקמינן הך דקתני בעכו"ס בדיק הזרע וכרת תיפתא כרבי יוסי משום דמתיר בעבלה ובדיבור המוסספות שאחרי זה שבתבו הסוס' וא"ש היכי מייתי מדרבנן כו' דלמא שאני להו בין עכו"ס כו' עכ"ל היינו לפי שאם הבא דקיימינן הם שוב דלא שאני ליה דהא ליכא מאן דאמרי דלא הסיא דאסור אלא דדמי ליה תלמודא אומר דשמעת ליה לרבנן דמקילי בשאור כו' אך ק"ק על הך דמייא הא ע"כ מהסיא דעלי' מוכח דר"א אוסר זה וזה גורס וא"כ על כרחך בהסיא דאסור ליה לן למימר כאביי

מהר"ם

מפני שהוא פרי ואסור אפי' בדיעבד כמו שפירשו התוס' לעיל לכך מקשו דמ"ש מנידוי עבל ומעשר שני שאם זרע אותן שבל ומעשר שני נידוליהן מותרין ודו"ק: **ד"ה** הא רבנן והא דאמרי לעיל נעב והכריך ר"ל דמדקאמר מודם ר' יוסי למאן מודה ר"ב לרבנן א"כ ש"מ דרבנן נמי מתירין בנעב והכריך ולא משום דאית לסו זה וזה גורס מותר אלא משום דמה שבל מן האילן עצמו ר"ל אפי' אלא גורס אחר הוא מותר דהא מתירין אפי' בנוטע אבוז אלא אייך ביש זה וזה גורס כמו שבתבתי למעלה לפי' התוס' ש"מ אלא משום זה וזה גורס מתירים ובפיר ס"ל בפיבו"ס זה וזה גורס אסור וה"ה בשאר אסורים: **ד"ה** עד שיהא באיסור כדי לאמן פי' ולא אסור אפי' יש בפיתר נמי כדי לאמן דאי אין בפיתר כדי לאמן ובאיסור לבדו יש בו כדי לאמן פשיטא דאסור: **באא"ד** וא"ת מייתי מדרבנן וכו' דלמא שני לסו וכו' ואין לתקשות נימא מדשמעינן לרבנן בני שאור דס"ל דזה וזה גורס מותר מוקמינן נמי אפי' בריתא דתני בעכו"ס זה וזה גורס מותר כוותייסו כדאמרי' לר"י דהא לר' יוסי נמי אי אמעינן ליה בהדיא דס"ל זה וזה גורס מותר כ"א עדלא ומאי חזית דמוקמת לה כר"י עפי' מדרבנן דר"א דיל"ל בשאי דר' יוסי דשמעינן ליה נמי דאמרי בני עכו"ס שיחק וזורק לרות כמו שבתבתי למעלה וק"ל: **באא"ד** ר"ל דסבי מייתי מדר"א בשמע לרבנן וכו' והא דפריך לקמן בסמוך אלא רבנן דשאר דאמר דשמעת לסו לרבנן דמקילי בשאור וכו' היינו משום דלעיל סוי ס"ל לבני שאור נמי ס"ל לר"א זה וזה גורס אסור לכך סוס אמרינן מדר"א נשמע לרבנן אבל בסו' דלא אמעינן ליה לר"א דאוסר זה וזה גורס ר"א בני עכו"ס ורבנן לא שמעינן לסו דמתירין ר"א בני שאור לא אייך לומר דלא נשמע לרבנן ולכך פריך שפיר אימר דשמעת לסו לרבנן דמקילי בשאור בעכו"ס מי שמעת לסו דמקילי וק"ל: **ד"ה** אלא ר"א ורבנן דבעים וכו' דלפ"ז הדיתו הבריתות מתולגות וכו' אין כוונת התוס' דלפי האמת הבריתות מתולגות כך הוא ליתא דאיכא למפרך אימר דשמעת לרבנן ולר"א דמקילי בשאר איסורים בעכו"ס מי שמע' לסו דהא אפי' לפי הדיתו דקאמר מאלי דשמעת דר"א בדאכאי דלמא שמעת דר"א דאחר לתרון אני בא בא ר"ל אבל איכא בבא דאפלו לא אימא לך דזה וזה גורס מותר ס"ל מ"מ לא נשמע מיניה כ"א בני שאור אבל בעכו"ס לא שמעינ"ן ומוך הם אית' דאסבר לתרוצי הבריתות כן ת"ל למה הדר מיניה מסקנא ואמר אלא לעולם הא ר' יוסי והא רבנן וכו' אלא נראה דבוונתם אינו אלא לומר דלא אמרינא מידי אמאי דמייתי דר"א אוסר הא תנאי דאסרי לא צריך לאיהדר בהתרייסו דהא אית לן ר' יוסי ורבנן דאסרי לפי הדיתו דהתם ולא צריך לאיהדר אלא אחר תנאי דמתירין ולפי הדיתו דהתם הא דגם ר"א מתיר זה וזה גורס וקודם אבא הדיתו דאמינו שמעת ליה דמיקל בשאור וכו' מיותלות הבריתות עפי מבמאי אמבאי דאוסר בעכו"ס אלא הוי ליה למימר אלא הא רבי יוסי ורבנן והא ר"א ורבנן וסיס נו כדי לדחות אתר"ש דאימור דשמעת לסו דמקילי בשאור בעכו"ס מי שמעת לסו וק"ל: **ד"ה** נתברכה באחרות וכו' דשמואל דוקא דקאמר התם אבל בעכו"ס אסור אפילו אסורה וכו' כ"ל:

שם ע"ב ברש"י ד"ה ובתרי לך ולא דמיא אך מלתא וכו' ומיסו כי מזכין ליה חון מדמי יין נסך בבו לא מתבטי מיין נסך מידי כ"ל ומה שבתוב בספרים אח"כ משום דלית' לאיסוריה בעיני' ר"ל דלא נרכו ליה דאין לו שום קיבור עם מה שלמעלה ממנו ובוד דלעיל מיני' כתב כ"י התבנים בתבנים איסורה בעיני' מקרי וב"ח דבוונתו שברש"י בוה לומר דדוקא נתערב הבנים בתבנה דבל הבנים והבנים בספק איסור הוא לבך מותר למבור כולם ביחד חון מדמי יין נסך בבסם אבל אם נתערב יין בי. דים בו ודאי הערבות איסור אינו מותר למבור חון מדמי יין נסך בבו וכדמסיק ל"מן בפ' בתרא דף ע"ד א"א לא הוי ליה לרש"י למנקט אלא ליאבא משום דליתא לאסורי' בעיני' גם לא הוה ליה לו לרש"י לנקוט ב"כ לבוונו וגם רבינו בסוס בהשתיק דברי רש"י לא הבנת זה וע"ש ודו"ק: **ד"ה** כמי גרסינן ואיבעיא אימא דב"ע אין עובדים לבני שבדים וכלא בעבו"ס שיתה של חוליה דקון וכו' בנ"ל לבניה ודו"ק: **בתוס'** ד"ה שקול ד' זוזי וכו' ומבכון בל אחד בפני עצמו אמר לו בן ר"ל דאינו למוכרן סוון בחד חון מדמי יין נסך שבבן בלא בטלבת ד' זוזי לנסבת מותר: **ד"ה** לא ד"ע עובדים לבבריס וכו' וקשה דא"כ מאי מקשה לעיל לרבנ"ל וכו' יש לתמוה על דברי התוס' הללו דמשמע דר"ל דמאי מקשה ר"י לר"ל הא ר"ל הא בתיר אלא בלא בראתו דבלא בטלבת בשבתבת אלויה דעובד לומר עכו"ס שבתבת ר"ל אבל בראתו דגון באני בתם דלא שבתבת עכו"ס וזה אינו דבאמי מימרא דר' יוחנן וכיש לקיים לעיל אתמר בם בסדיא עכו"ס שבתבת אלויה ובעבד לומר ולבר' לפי הא דר"ל בעמלא שבתבת ואבבר שבתבת אלויה בה זוחם ובדיפא מיהם סיס לבם לבהוס' לבקבו' על דברי רש"י בזם פלבון דלבירש"י דלא שרי שמולא אלא בעמלא שבבי עכו"ס דלא חזינן שבתבת אלויה דאתרי' עכו"ס שבר וקשה והא ריש לקיש קא שרי בסדי' אפי' בעכו"ס שבתבת אלויה ושמולא ובים לקיש קמו בחד שעה בשבבי עכו"ס וק"ל אבל לפי האמת לא קשה מידי לפי' רש"י מיום דאמ"ע דמוחיב ר"י לר"ל ממתניתן דקתני שמולא שבבי דמות שרי אלו מוחבים הא שבבי עכו"ס אסורי' כדלעיל ריש פרקין דשמע מינה דר"י אוסר גם בעמלא שבבי עכו"ס ובים לקיש מתי' גם בשבבי עכו"ס דמזה דקדבו הסוס' בריש פרקין דשמולא ר"ל ס"ל בר"ש אמ' שמולא מ"מ אינו מוכרח דלעולם לא קמו ר"ל ושמולא בחד שעה דבשעה דר"ל דמתיר אפילו בשבתבת אלויה ב"ש דמתיר אמאלא בבבי עכו"ס דיש לתלות ולומר שמא עכו"ס שבבן אבל שמולא דאמר אלא שבבי עכו"ס מותרים אבבר דשבתבת אלויה ס"ל בר"ל אבל שמולא אר"י דמותיר לר"ל משבבי עכו"ס משום דר' יוחנן אוסר גם בשבבי עכו"ס דלא בשמולא ודייק המתיהין מאלא שבבי דמות וכו' הא שבבי עכו"ס לסוריה וב"ש עכו"ס שבתבת אלויה דאסורים ושבבי עכו"ס אסורים ובשבתא לפ"ז לא קשה מידי לפרש"י למדק ממתני' הא שבבי עכו"ס אסורים ובשבתא לפ"ז לא קשה מידי לפרש"י וסיומו נמי שעמא דבבר"ף ובכ"ש דבסקו במאלא שבבי עכו"ס בשמולא ובעכו"ס שבתבת אלויה בבקו כר"י משום דשמולא מלי בפיר שבבי שבתבת אלויה דאסור דלא כרש לקיש לעיל אמתיר במאלא שבבי עכו"ס אלבן בשבבי עכו"ס דמתיר שמולא ופליג בזם אר' יוחנן בפקו דלא כר' יוחנן דסוו שמולא ובים לקיש תני לגבי דר' יוחנן אבל שבתבת אלויה דלא פליג שמולא אר' יוחנן בפקו כר' יוחנן בל אבל **באא"ד** ומ"מ לפ"ז קשיא לתתי דקיש לעיל וכו' אבל בתם לא סיס דבל' ליבבר וכו' בלבון אינו מדוקדק ר"ל אבל לפי מס דפריטיא דבבא מייני שדבר לבבר קסמין

כו' ובגנייה דמתני' דשבני שבריס הן כו' ר"ל לבנים בבא בפירש"י דכ"ע אין עובדין לשבני שבריס כו' וסיומו בגוברא דמעתין וק"ל:

רבי ישמעאל פרק רביעי

דף נ בפירש"י בד"ה דאיבא נובהה כו' גדול הס"ד ואח"כ מס"ד בכ"ג זו כו' בל"ל: **תוס'** בד"ה במקורבות כו' שבין בעבדו הגובהה כו' בל"ל: **תוס'** נמרא רב סמא בריה דרב אמי לרבינא רבא בר ירמיה כו' בל"ל: **ע"ב בפירש"י** בד"ה עד ר"ש כו' הבא שרי אלא יאותו כו' עכ"ל בבדי נקט בעמא דאלא יאותו דבא מוקמי' לה בלהבויי אילבא ואם"ה שרי עד ר"ש ודו"ק: **בד"ה** ביבר מקל בפיס חייב בדאמרן בפ"ד מיתות כו' בין שאין דרבה חייב בדאמ"ב זובה גו' עד בבן לבוסס ומדלבתן בשמעתין ס"מ לאתויי דאבר"ש מיין בשתא בהמה לבתרקוליס כו' בגאמר ולא יזבהו עוד וגו' ובתוס'

מהר"ם

לא הבמירו לאסור אותן ל' יום קודם ר"ס בהוא תוספת בביעות: **באא"ד** ע"ל דדוקא ממלאכות של הביבה וזביעה הוי דאוריתא וכו' ר"ל דאע"ב דלר"ע הוי תוספת בביעות דאוריתא אינו אסור מדאוריתא אלא הביבה וזביעה בדבהיב בתרים ובקוצר תבבות דמיעה ולף ר"ע תוספ' בביעות אבל שאר מלאכות אפי' אבות לא הוי דאוריתא ולבך לא בחמירו לאסור בבך מלאכות דבבא בתוספ' בביעות וק"ל:

דף נא ע"א בגמ' ת"ל אלישבר מנין לבשתו בבמה לבתרקוליס בהוא בין פיס הוא ובבר יליפון ליה מקרא דזובה לאנבים יהרס מבל מקום אבבתן עובב אזבבה מנין לחייב מלקות וכן משמע מפירש"י לקמן בבסמוך דפי' ד"ס ואין אחבת לבם אלמא בבאבה לאזבבה בחוטי חון וכו' אחה ואזבבה מרקוליס מבלן: **בתוס'** ד"ס חייב פי' בקונעדס וכו' דבא רב יבודה לא מיתייב בבביבה מקל וכו' בר באותה בבגילה במקל וכו' בן בייך לבוות: **שם ע"ב** בגמרא מאן דאמרי אבוחה אבוחים אסור דאי בבוחה לבתרקוליס ע"ב ל"ל דאפי' בבוחה אבוחים אסור דאי בבוחה בוחים **ברש"י** ד"ס ת"ל ואמ' עליהם וכו' לבן אחר בל בעמבן דאבר ביבוא בבוחה לבתרקוליס בבוחה אבר דמבמש בבוחה לא בבוחה אבר ביבוא בבוחה לבתרקוליס בבוחה אבר דמבמש

מילים הוא: **ע"ב** גמרא מאי לאו היכמוס דאמבלינאו כו' ס"ה וכן ברש"י:

דף נג סס לעובדה ממם מ"ט דמ"ד ביטל ומ"ט דמ"ד לא ביטל בלחבלה כו' כנ"ל: **בפירש"י** בד"ה לו דלמא כו' דבריו לי במוכרה לחבלה ודברי הבריו במוכרה לעובדה כו' עכ"ל פי' אחו לוקי המולך במוכרה לעובדה וק"ל: **ע"ב** בפרש"י בד"ה הכי קאמר כו' נאסרו עכו"ם אלסס כו' כנ"ל: **תוס'** בד"ה דאי תנא לוס כו' דאי דבריהן אפילו אנסס לא בטלה כו' עכ"ל ולמ"ד לעיל דבלורף עכו"ם דוקא פליגי וכדמסיק לעיל אחיא סיר כרבנן דסכא לוס מיסראל חייבי ואי הוה אנסא ליס מודו רבנן דבטלה וכן נראה ממה שהקדק רש"י לפרש לוה עליה עכו"ם אפילו מלוה ישראל ודו"ק:

הף נד בד"ה מתקיף לה כו' אדרבא מינה ילפינן דהייב למסור כו' אפי' במלוה קלה כו' עכ"ל מעוה קחזינה הכא דילפינן מינה ולא מייתי ליה הסס אלא אב' עבירות דיהרג ואל יעבור וע"ם ונראה להגיה חון מבמלוה קלה כו' ואכי קאמר אסס בכל עבירות כו' יעבור ואל יהרג חון מעכו"ם וג"ע וש"ד כו' ודו"ק: **בד"ה** הא בלינעה הא כו' לתרוצי הבריתא אפי' אליבא דר"י כו' עכ"ל דלרבנן ניחא ליאוקמא אפי' בלינעה אע"פ דבמור בדיעבד הואיל וחייב למסור עצמו עכו"ם הרינה ביה וק"ל: **בד"ה** היסה בהמת הבירנו כו' אע"ג דבר הוגה מיירי לאוסרה להדיוט ועבד אלו אסור מיירי לאוסרה לגבוה דבי ריבי דמעשה בגוסו כגון בהיטה מהני לאוסרה לדיוט ס"ה גמי כו' כנ"ל: **ע"ב** בפרש"י בד"ה אם מכרן וקודם כו'

אחין זוכך לעולם כלל בכלב מת ובשיב אלו דברים אחין בסס זוכך בכלב סמת בזה לבד סיו עובדין סיס מבטלה הרי הן עובדין לאמתי וכו' ואי תאבר לבטלן וא"ל אין לבטל בלבד אלא כדאמרין במתני' דלף אנו מחזיקים וכו' כדלעיל ודו"ק:

דף נה תוס' בדבור המתחיל יבד לבור כו' ור"י פירש דודאי מייריי מתניתין בבילוק גמי כו' מעשמה אלוק בר אלוק כו' עכ"ל מפירושו נראה דס"ס דמייריי בנגע בו עכו"ם ולף על גב דלא הביב יין ליאסר בנגע עכו"ס מיהו א"י אלוק הוי מיאסר דהוה כאלו נתערב יין שבבור ליין שבנת וכן כתב הרא"ם לקמן נבי החזרת נרנותני לפי מה שבתב שם בשם רש"י וכך סברת נ"ל גמי בתוספות לקמן ע"ש: **בד"ה** והשאר מותר כו' גם של אבן שיפפתה עכו"ס יענב ושל עץ רבי אומר כו' מתני' בלא דרך בה ברייתא בדרך בה לאוקמי כו' עכ"ל כנ"ל: **בא"ד** כאן למשנה ראשונה כו' פירוש ומאי לייריי מתני' גמי בדרך בה דלמשנה דאשונה כל מה שבנת שרי והא דבעי ניצוב הייבו משום שזשת דאורחא לגרמי ביה פורתא תמרא כדלקמן ודו"ק: **בד"ה** דורכין עם כו' נראה כפרש"י דבסוף דריש' קאמר כו' עכ"ל ולפירושו ליכא לאקשויי גמי אמאי ביארבל לא דורכין עמו כיון שבבר נמסה הכל בתחילת דריבה די"ל כיון דדריבן בעבירה אסור לסייע לו בדריבה כדי בלא ירגיל בבך ויפרום כפרש"י ובוב מלאתי כן בר"ן ע"ש: **ע"ב** בד"ה אמר רב הונא כו' ורבי יהודה פי' דהיכולמי קאי אמעבה אחרונה וכבון שבמשיבו כו' עכ"ל ר"ל הא דלוקמין עבשיו יין בגיניות משום דאין לנו לחוש כלל להמבה אלא דהיכולמי מייריי בבר אחרונה שבמשיבו ע"י ישראל לפרש"י בדאיתא ליה ולפר"ת בדאיתא ליה למעבה אחרונה ולבך יש לחוש בקל בהעלמת עין לחזרת נרנותני ולכי הבור לגת וכן מלאת דרבי תנן דקאי אסיפה דמתני' בראיונו שירד היין לבור לכן יש לחוש בקל לחזרת נרנותני ולכי הבור לגת אבל אם לא ראיונו דורכה והמבה לבור ליבא למיחם למידי ודו"ק:

ח"א דף נה ע"א (כלום מתקנת אלא הכם בתבם וכו' מבל למה"ד וכו'). הקושיא מה סביב לו בזה המבל דתקבי נמי למבלו אבניא פחותה ממנה למה מתקנת בה כלום מתקנת אלא הכם בתבם וכו' מבואר שבקאלה שיא על שני פיס הלא' היא המדה הרעה בלדם המבבת בכל מקום שמקנאה ותומד למעלה ולכבוד לו שונה של הבירו ועיין מה שבתבנו בזה בחידושינו בפרק הספינה. והקשה הבניא היא הנאמרת בכל מקום לגבי הש"י ב"ש ויקיאלוהו בזיים קנאוני אלא אל ואם הבילוסוף דלעיל שבאל ר"ג מפני מה מתקנת בעובדיה ואין מתקנת בה ידע שהקנאה אלו ותבבך ב"ש בפנים הבנית אבל הגרגיסם אר אלבאת סבין שבקנאה הנאמרת בו היא בעלמה הקנאה הנאמרת בלדם שבוא מתקנת על בבוד גדול בים לחבירו כן בס"ש ב"ש בעלמה בלבד אם לשון בשבועתן שיאמרו אינה לא יהבן לומר בשם ר"ש חלק אותם לבם לאלוהות הא"ב ניתן רשות לבני נח לעבוד ע"ז גם

מהר"ם

כ"ב ב"ק מידו לגירבת הריב"ן אמנם מבמעות שיעת התוספות לא משמע בכי בכך יש לפרש הש"ק וב"מ משום הבי גרים הריב"ן מיתיבי משום דמלא בספרים שקדמו לו שיש בחוב בסן תיקו והדר קאמר ת"ש לבך גרם איהו במקום ת"ש מיתיבי וש"ז קאמרי התוס' ולא קשיא דקאמר תיקו ופשיט בתר בכי ואם' בלומר דבשביל זה לא היה הריב"ן ליריך לבמות גירבת הספרים וק"ל: **דף נד ע"א ד"ה** הא בגמרא הא בפרבסיא וכו' ומיהו דודי וכו' רבא דפרק הבי ומעמא לא פליג עליה דרבי יוחנן וכו' ומיהו מ"מ מבמעות דוחבין איבה בהבי דר' יוחנן דרוש מלא תקלנו אונס פרבסיא דשבר עבודות ובבא מציע לא תקלנו לאזהבה ולמיתה דאונס בפרבסיא דעכו"ם וק"ל: **ד"ה** אי נימא מהבהבים וכו' אעפ"י שאין זה ראיה גמורה דשמא עבו מעבה בבלבם וכו' מדבבי אחוכפות משמע דמפ' דמבית ראיה מבבהבים שבקריבו מקרי נעבד אע"פ אלא סיתה אלבם וע"ז בתבו אע"פ שאין זה ראיה גמורה דשמא עבו מעבה ובקריבו בסמוה אלבם לעבו"ם אבל מדבבי רש"י לא משמע בבי אלא דרש"ל מפרש דמבית ראיה מבבהבים אאיסור הבלבים לעבוה קומרים לעבו"ם ונאסרו הבהבים ע"י זה ואע"פ שבבהבים לא מקרי אלבם אע"פ בן נאסרו בין שבאו מעשה וק"ל: **שם ע"ב** בד"ה לבמעות עבלה וכו' ואם בבבר ניבוב הייבו מקודבת וכו' ומשמע דאם אע"ג עבלה אבל מעבה אבריבו אסור לאתבייב מיהו בסיא בעלה מעיא ליה ע"י עבלה אבל אינו לא מעבלה בא מעיא בא וכו' בל"ל וב"ל: (אלא עולם בעבריתן ומתבימין וכו'). כי דבר בל מלך שעשה בלע ומעבע אלו בעלמו ובלעבתו והאדם הוא בלע ומעבע בל מלך מלבי המלבים בלאמר כי בלבם אלבים עבד את האדם זה בעולם מזגל בלבם זה שעשה אותו הפקר ולא עוד אלא שמעבתין ומ"ע בעבדים בבם בלע מבלבל בבלם אבות מבבל בה בבבינה כיולד בעובר מתעבר מן האוים והקב"ה לא אותו למ' יום ואחר בך בעלה בא עליה והקב"ה עומד ומוסיה בל מי אלוה אותם אאים או אדם הבולף בביבול אור ילדך תבי יולד תבי ד' זעירא תם יד אייר ע"ב וזהו שאמר שבעבריתן ומתבימין אותי אותם אחרת וק"ל: (אי בלב אתה בוכה אותם וכו' ה"ב כו') בלאורה בקש מאי ה"ב יאבדום מן כו' דאדרבה ביון דמת הבי בבר אמר שאין עובה מלחמה עם המתים ונראה לומר דבפילוסוף זה היה מודה למה שאמרו הזקנים במאני' בדבר הלוהך לעולם יאבד עולמו מפני הבעוים ובבשתא קאמר ביון דאתה קובה אותם בלב מת אף שאינו עובה מלחמה עם המתים מ"מ יאבדנה בדי אלא ישנו אחרים ביון שאין

מהר"ם

וחזר וריבבן לעבו"ם ולא בתב וחזר וריבבן בתמה משום דלשון הבעיה הוא רבך בלי עבו"ם וב"ת והבל נעמה אלו לאבה הילעדיך ביהוך לשם עבו"ם ולא אמרי' מבתמה בבהבה הבלי לבינים בלם חוזר לעומאתם דבאמר שומאה דלבחוזר ובשאו בלי חוזרת הטומאה ממילא מעלמה דשאני אתם דבבבירת הבלי מעלמו נתבטל ממנו הטומאה לבך חוזרת הטומאה ממילא בבחוזר ובשאו בלי אבל בבא לא מתבטל עבו"ם מן הבלי אלא בשבינבו בדי לבטלו מעבו"ם וא"ב בזה לא תחזור טומאה על הבלי בשחזר וריבבן דהא בבר נתבטל איסור הבבו"ם מהבלי לבך הלעריך לומר בחזר וריבבן לעבו"ם אלא בעדיין לא עבדו דאל"ב אלו אלו מבעיא ליה ת"ל מדהבתא בבחזרו ובבדו וק"ל: **בתו'** ד"ה אם מזבח טעון גניזה כמו בלי ברת דאמרינן בגנזוה נראה דר"ל דאמרינן בעלמא בבלי ברת גנוזים אבל לא ידעתו איבן אמרי' בבי אף לתיר' טעונה גניזה פי' ביאור פי' ולא גניזה ממש במו מזבח אלא טיור ביבערה מן הטעלם בחופן אלא יהבו ממנו במו ממילו גבי עגל וכו': **שם ע"ב** בגמרא ביון אחה לבמיס בבחזבת לי אבדתי וכו' בבבנוס בבגזוס וכו' ויש לתבקד מיבא בך דיבול לבוויי ולפרבס קרא בבך אלא יקבס עליו מ"מ אינו מוכרח אלא אפבבר בפבוהו במו בס"ד בבבקבס דבבבנוס הייבו דאטבליבבו וא"ב אין מן המקבא בזה ראייה מוכרחת לאיסור אלמר עליו ומקבא בבס בידינו ובבחבוהו ואמר שאתה בחזיר לו אבדתו וכ"ל דלבון בבבנוס לא משמע ליה לשון עבילה אלא לשון גניזה וק"ל: **בתוס'** ד"ה דיבבי אדריינו וכו' ונראה לר"ת לפרש וכו' ביופא אבישוף ואין בהוחיות ביבבות וכו' ונראה לר"ת אדריינו ובופס בבל דבר אחד וכ"ל הדינרים הבגדולים בבדולים ובשופים אין בהוחיות נבבות בקבו לאוסבן מבוס דשמא מעבע של ירובלים בן ואין בבתב עיבר בבוס בתוב עליו דוד ובלמה וק"ל:

דף נג ע"א ד"ה אם דלמא וכו' דלגירבת הריב"ן נמי יש לבקשות וכו' ולא קשיא דקאמר תיקו ופשיט בתר בכי וכו' יש לבתיבב בדברי התוספות אלו דאמאי קאי אי אפירוש התוספות סה לא גרסי תיקו בלל ואי קאי אפירוש אל הריב"ן סה איהו גרים מיתיבי ולא בשעות' וי"ל אע"ג דגרים מיתיבי בי ממילא בשעותא ולא גרים מיתיבי אלא משום דבדמיים דדמי המתרן לא מייבבת אי גרבינן ת"ש ולבך גרים מיתיבי אבל בחמת ממילא נפבשה בבעיא וסא דאינעריך למגרס תיקו משום דלא מהיבבת ליבא דמיתיבי אינבא דאיבעיא לבן אי לא גרסי' תיקו ביבי ביבי וק"ל וא"ב צריך לפרש דבמבר דבבי התוס' בך סס דבתחלה קאמרי דלגירבת הריב"ן נמי יש לבקשות אמאי קאמר תיקו וכו' כלומר אבל אינו זה קובבת וכו' ולא קשיא דקאמר תיקו

אסורין עד סוף כל הטולם משום דבמיב והייתה כמוהו כל מה שאתה מבוה ממנו מה אחין בן בני בביעות א"ב לא הוו שני בתובים ובשיר אבשרך הוא לאמוטי עבלה ומ"ש דמ"ד דעבלה ובלאו הבבים לא לריבי קבא ומשקי הוא

לאמוטי הביבי תליפין דעבו"ם וק"ל:

דף נה ע"א במתני' ואינה עושה יין בבך עד שיבד לבור ירד לבור מה בבבור אבור וכו' **בתוס'** ד"ה לוקחין בת בשוטה וכו' והוי סיפא פי' דריבא וכו' ר"ל בבבי הבריבה בין אי גרסי אינו לא גרסינן אאינו לבמיבה הוי הבריבה פי' דריבא: **בא"ד** ת"ש תנא סיפא לבעיי ריבא וכו' ר"ל דהאי מ"מ אלעיל קא מבבר וב"ל דהפילו גרסינן ואינו הוי לבמיעבו דין אחר לומר אאפי' אי נגע בקיולה וכו' אלא בא לבעיי אריבא דלא תימא דבא דקתני ריבא וזהו להפוה הייבו בעיר אחין בבבי נאסף אל הבריבה אבל בחפוה אבל אמר בבבל נאסף אל התפוה נעבה יין בבך מבוה הבו אחין ירד לבור לבבי הנא סיפא ואינו נעבה יי"ל עד שירד לבור דוקא ודו"ק: **ד"ה** ירד לבור וכו' אבל אין לפרש דב"ל ואבאר מותר דבפיר הוי יין בבון אינה בבל אל הבפוה וכו' פי' ולא גרבי' ואינו נעבה יין בבך וכו' דאינו לבריבא דגרים ואינו בוי"ן בא יתבן פי' אי לא גרבי' בלל בדעבד בדבור בלבני בה וק"ל: **שם ע"ב** ד"ה אמר רב הונא וכו' וכן פי' בבבב"ם בבם בם"ו וכו' ואם מפנין בבעיין בבגיעות וכו' ונראה לר"ת אין לך המבבה בדולה מזו וכו' ר"ל דיש למחוק לר"ת דבא בבם בם"ו בתב זה וק"ל: **בא"ד** אלמא משמע מהון דיבולמי שיש לחוש למבבה

פרש"י בתוספת אבר מלך אותם נמי לרחוץ נכם עכ"ל ומתן דברים דסכנה דה"כ מהי לכל הטעמים דמסתע ולא ליטבראל ולהאי ישראל ודאי מלך לכם וע"כ דרבו מינים מלכות המלכה דכיון שבא לטמא ולעבוד כו"ם נתן לכם כתם ולא מנגן מלעשות אחריהם אלא בחליקה בדברים לערבם וכו' וכה"ל כי החליק אליו בשיטו למלוא עונו לבנות וכ"ה לשון רש"י בתוספת לפי הדרש דסכנה וק"ל :

דף נו גמרא פ"ם דתנן יין מסיקפה הע"פ כו'. וכן בתוס' בד"ה פרין נמי לך קמייהה ומתני' דתני' כו' : ובד"ה ליומא חלתה כו' וה"פ מתני' דמעבר כו' כל"ל דמתני' היא בפ"ק דמעברות ע"ש: **בד"ה** ואין בוצרין כו' למתני ר"מ הכא מפי מבמתנה ראשונה כו' עכ"ל. הא ודאי הא ליתנה אין בוצרין עם ישראל כו' וכ"ם אחין דורכין כדקתני הכא לא איצטריך למתני לעיל כיון דקתני אין בוצרין עם העכו"ם כ"ם דאין בוצרין עם ישראל דאיכא מרבי כמ"ם התוספות לעיל אבל ה"מ למתני בהאי ליתנה אין בוצרין עם העכו"ם וכו' וכ"ם אחין דורכין עם הישראל דאיכא סיוע לומומאה דאורייתא כדקתני הכא ואהא תרלו דהני הכא כ"ם לגמר דטעמא דאין בוצרין עם הישראל נמי אינו משום גורם טומאה אלא משום סיוע כמו באין דורכין מה שאין כן לעיל דקונסא הוא דטעמא דאין בוצרין עם העכו"ם משום גורם טומאה ואין דורכין טעמא אחרינא משום סיוע בסוף דריבה הוא כמ"ם לעיל וגדאה מדבריהם דטעמא דאין בוצרין משום סיוע הוא שהסכימו כפי' ר' יהודה בברכ"י כמ"ם התוס' לקמן : **ע"ב** בד"ה רבא מוקי כו' רביעי לפי מסנה אחרונה דלמסנה אחרונה נמי אתחיל ליומא קודנו למעבר ר"ל דתנא כו' חד חביב ליה עכ"ל הכ"ד וכ"ל ופירוש דמתני' דאשונה ודאחרונה חד תנא נמר להו אלא דמעיקרא הוה ס"ל הכי ובוב חזר כו וק"ל : **בד"ה** אבל אם החזיר כו' וי"ל דס"ל באחרי כו' ולית ליה נמי אלא כו' ע"ל . לא הוי לריכי למימר דלית ליה נמי אלא כו' ואפשר בהוה חירון אחר ה"ל לא ס"ל באחרי ליה נמי אלא כו' : **באא"ד** דמהתמא יש כ' בהרלנים כו' עכ"ל. אלו דוקא בהרלנים דיין שבנה נמי יושיל לבטל לפוס שבנה דהשתא דאפי' מין במינו בטל בס' בשתא ייבש וק"ל : **בד"ה** נגרגותי נופיה כו' מן החביה לקנקן ומתו ליין שבחביה כו' עכ"ל. הא ליתנה ומתו ליין שבחביה ברה"ם ובמרדכי ובר"ן אינו וכן נראה כי טעות הוא דאל"כ ליאסר יין שבחביה מכח הערובה יין שבקנקן נאסר כבר מכח חד לנוח ויש להניח ומתו ליין שבחביה והמיבו כו' וק"ל : **באא"ד** אבל לפרש"ם כו' אלא לאו ב"מ נוח בר נוח אינו חיבור כו' עכ"ל . ולא מסתבר אלו לפלגינן ביה והוי חיבור לגרגותי בין לעשותו יין ובין לאוסרו ודו"ק: **באא"ד** מעשה בא לפני ר' מנחם כו' אלא מכח עכו"ם לא נאסר בהוה דלא נפיק לבולי מעשה נוח בר נוח עכו"ם לא מהני יין נסך אפילו מעשה דרב"י לעיל וגם לבולי מעשה מיוח וכו' נראה דהתי מעשה פליגא אמעשה דרב"י לעיל וגם אפילו שהתנו בשעה לעיל מזה אליבא דפי' ר"ר"ש מטוס דהא לעיל כתב במעשה דרב"י דהיין בקנקין נאסר מעשה מיוח אע"ג דהיין שנשפך לכוס לא נאסר אלא מעשה כח בעכו"ם ונם בפיהוחו של ר"ר"ש כתבו דהיין שבגרגותי נאסר מעשה מיוח אע"ג דהיין שבכוס לא נאסר אלא מעשה דהיין בלנו אומו יין נאסר שבתוך מעורב ביין בכלי בעלין ונכך אינו אסור בכלי בעלין אינו אסור בכלי בעלין אינו אסור בכלי בעלין

קתני נכל הד מלו ולא מבלו ולהכי אינטריך למימר דקאי אדיוקא דמלו וטבלו ועבדים דומיא כו' ודו"ק:

דף נח בד"ה איקלע רב הונא כו' ניחני ליה אחיי אחיס דהחיורו עכו"ם ואילו רבא ברא בהחיורו ישראל כו' עכ"ל לפי סברת התוס' ודאי דלא כ"מ לשנויי הכי דהא כמו דאסרינן באגרדמים כולו מנא עכו"ם לכל הפחות הכא תיאסר הכוח יין המשוכך ואילו רבא כוליה כרי ליה אלא לפי סברת רש"י מתחב דהמ"ל אנא דאמרי כרשב"ג קשיא להו דהשתא נמי ליחני ליה כו' ודו"ק: **בא"ד** לכך פר"י כו' וכיון שנתערב נתבטל כו' עכ"ל מגירוסו נראה דאיהו היה יין המשוכך בעין לא היה שרי ליה אילו בשכשוך זה הגרוע אלא דעל ידי הערובת שרי ליה ע"י שהאיסור קל לבטלו וכן מפורש ברא"ם ואפשר שהכריח אותו לפרש כן הכיון דאיכמו ר"י ושמואל נמי לא הוו אסרי אלא היין המשוכך הכא כרשב"ג ס"ל כמ"ש התוספות א"כ למה הוזכר סוף המעשה כולל דשקליה ישראל בריחתא ודייה לדנא אלא דרבא נמי לא הוה שרי ליה ליין המשוכך אלא ע"י הערובת וק"ל:

בא"ד דמלמו ליה כו' דרשב"ג ורבנן דאגרדמים כו' עכ"ל סך דאגרדמים נמי הוה שכשוך גרוע כמ"ש ברא"ם ונהי דליכא פלוגתא דרשב"ג ורבנן מפורשת בכך דאגרדמים מ"מ הא רבנן אסרי כולו אפי' בכך דאגרדמים ורבב"ג כיון דשרי בשאר תוך מדמי י"ל סב בשאם איינם מכ"ם הכא וק"ל: **ע"ב** בד"ה אלא ודאי כו' דמוריק אורוקי בכוונת ניסוך עכ"ל: **בא"ד** ור"י פי' ונסכיה סהוריקו בכוונת ניסוך עכ"ל ר"ל: דהשתא אפילו בנוואי דמנא אסור דלא אמרו בנוואי דמנא לא נזרו אלא היכא דלא הוי כוונת ניסוך אלא כוונת מנא והיכא דלא הוי אפילו בכוונת מנא אף בדברי שרי כדמסיק הכא דכל כהו כו' מיהו מדברי התוספות לקמן משמע דאף בכוונת ניסוך לא נזור כמאי דלנוואי

מהרש"א

דאמרי טהור ליה דרב דאמר תיובתא כן יומו וכו' דאל"כ לא אתי אלי מתני' כוותיה מע"ל הא נימא דאמאל אמולא הית ליה הא דרב והא מתניתין מתכן דהא דקתני מלו ולא טבלו אקי אקרוקן ומדרסן ולא אקי מידי היין נסך כמו שהקשו התוס' לעיל ומ"ל דהכהי ליכא לאתרן דהא דקתני מלו ולא טבלו אקרוקן ומדרסן מכוון דאם מלו ולא טבלו רוקן ומדרסן טהור כ"ם כמלו וטבלו ולישנא דבריתא משמע דוקא מלו ולא טבלו אבל מלו וטבלו לא מדלא נקט אע"פ שלא טבלו וא"כ א"א לאתרן אלא דאמרי הטפחות אקי והא דקתני רבן הא קמ"ל עבדים דומיא דבני הטפחות וכו' ולאפוקי מדרב וכו' וק"ל:

דף נח ע"א ד"ה איקלע רב הונא וכו' לכך פי' ר"י וכו' ואיפלגו עליה וכו' ואסרי דמדמי לי' וכו' לפלוגתא דרשב"ג ורבנן ולמתני' דאגרדום וכו' ור"ג בספרים ישנים איקלע רב נתנן למתוזא וכו' כל"ל: **שם ע"ב** ברא"ד ד"ה במסכו במזגו וכו' אסור אע"ג דלא נגע גזור רבנן בכתו וכו' פירוש בכח שנגע כיון ע"י המיס שיצאו בכחו מהכלי והיינו שכחו נגע כיון דלא עדיף מנגיעה ע"י ד"א כל"ל: **ברתוס'** כתב הר"י א"ז בזמן הזה עכו"ם שבשכר ביינו אל ישראל מותר וכו' אבל אי מזיגן לדעתיה דעכו"ם שונא ביינו אל ישראל כדי להכעיסו וכו' ל"ל דהאי שכשוך וגזגא דקאמר הר"י א"ז בתחלת הכריח אינו ר"ל בידו ממש אלא ע"י ד"א דומיא דזרק העכו"ם חפץ לבור דקאמר בתר הכי מבוש דהא בסוף דבריו כתב וקרוב הדבר בעיני דאפי' אם נגע העכו"ם בידו להכעיס מותר בשתייה וכו' מבלי דעך הסתא לא אירי בנגע בידו ממש וק"ל: **ד"ה** בלר לאו היינו בלרה וכו' אז הודה כי גם בטעות זה יעשה אותו שר כ"א כו' עעיות אבל אלו דיגלה לבלרה לא הוה תביב ליה לטעות מבוש דר"ל אמי סוי ס"ל דבלרה היא בלר בתרן מיבור הכתובה בתורה שהיא אחת מערי המקלט: **ד"ה** בלר לאו היינו בלרה וכו' ממש מהכא לא מתיירי במעשר וכו' מעשה היה בפומבדיתא והטבילוה קודם לאמה וכו' כל"ל ור"ל דמסיים שם ובסוה בפומבדיתא הטבילוה קודם לאמה וכו' כל"ל ור"ל דמסיים שם ובסוה שמן בלי תרומה משמע שבפומבדיתא הבא בכבל הבוה אל"ל היו מהגין לספרים תרומה: **בא"ד** ולאמוטי' כל המיקל בתרן וכו' ע"ש כפ' כולל מבכרין שאין לשון זה שבתבו התוס' לשון הגמ' שם ממש וכן עיין בפ"ק דבילה: **בא"ד** אלו דברים מתעברים דמאי בכל מקום וכו' מבוש דבהיים מא"י ממבוחר לקמן בדבור זה: **בא"ד** שפירות הקרין ודאי פי' ודאי בכל שהיו אלו בוגן עמי הארץ ר"ל אלא היו מעשרין כלל אלו

כולם חבריים אלא שהיה ידוע שלא עשרן ל"ג דר"ל שאע"פ שהיו חבריים היה ידוע שכל הפירות שהיו מוכרים ומולתים להבית מבש למקומות אחרים לא היו מעשרים שהיו סוברים בר' יוסי דמתיר לבלות שכל ודאי בשמודיעו אבל מה שהיו אוכלין בעצמן היו מפרישין שהרי חבריים היו כיון שהיה סוכות פי' ולריך לגלות בו ואתרוג אסר הוא פסול ומתרן בתולו אל מועד דיוצאים בתסר: **בא"ד** ופריך ביבולמי ויעשר ממנו עליו פי' למה אלא לו בטבלו וכו' כל"ל: **בא"ד** הא מותר לבלות אתרוג בטבלו מן הבריות לשון זה בתבו מן הבריאות ת"ל לי לייבבו ולריך למותחו: **בא"ד** תרגומי' ולא בתבו מן הבריאות ת"ל לי לייבבו ולריך למותחו: **בא"ד** תרגומי' ולא נודע פירוש ר"ל אל תרגומי' ושיין בתבר"י בתתב בו שני פירושים: **בא"ד** ומקומות הקרוביים נמי מפרש ביבולמי מנסא שהיו עוסים וכו' ר"ל ולפי' ממקומות הקרוביים ולפי' שבטעם הקרובי' לא מפרישין כלהפרשין אלא מפרש ביבולמי המנסא אין שם עוסין דהיינו רב יהודה בשם שמואל מפרש שאוכל ושולן ולא"כ מפרש ולריב"ל אמר דוקא תרומת דגן תיכם ויאסר וכו' אינה אמר אלא היו מפרישין כל אפי' תרומה ועיין בתס' מולין דף ה' בתו' ושם כתוב דבור זה כולו ולכן מחלק שם מתלוקי ולק ושאר פירות ודגן ותירוש

ויאסר וכוה מתוכן כל הקושיות שהקשו התו' בתחלת הדבור ע"ש:

דף נט ע"א ד"ה דאר"י וכו' ולו רבו היה היה לו למתות וכו' ר"ל כל"ל דאי הוי כרים לו ר"ל רשב"ל היה תלמיד וכו' ר"ל דב' קושיות הן דהא דר"י היה לו למתות כרים לקים לכבוד רבו ועוד רשב"ל ניפיה היאך היה מותר לו לתקן בכבודו של ר"ש הא כיון שהיה רבו של ר' יוחנן שהוא רבו של ר"ל ר"ל ר"ש היה תלמיד של ר"ש כן יהודאקוק ק"ל:

ד"ה מהו שיולך עבדים לגת רשב"ס פי' וכו' לא מיבעי' ליה אם יכול דמיבעיא ליה אם יכול ליתן העבדים לתוך הגת משום דאי"כ תקנה לר"ל אי אתיי בים יין ממשך בגת פטיעה דאסור לעבדו"ס ליתן עבדים לתוכו דאם נותן ראסר כל היין שבגת ואם אין יין ממשך בגת פטיעה דבריו אלא ודאי לא מיבעי' ליה אלא לא תביב יין הגת ממולף ע"ג העבדים ואסר בגגיעת עכו"ם או לא: **בא"ד** דהסוה הקאזל מיבעי ומיבעי דלקמן פי' שבעבה שהתבית נופל לבור מדיין הוא נוגע בו כל"ל: **ע"ב** ד"ה ס"ג לתיל עכו"ם אדרא וכו' וכ"ל רשב"ס כשם רש"י אשם תתב עכו"ם ברא וכו' ר"ל וכיון ברשב"ס אוסר אפי' בהכנס ברוח כ"ש בתחיבת אלבע וק"ל: **בא"ד** ומלידי נמי עמאה ל"ל דאין בו מעשה נישוק וכו' אלא הטעם לפי

שמה

וכ"ס בר"ן: **תוס'** בד"ה מהו שיולך עבדים כו' אף על גב דלקמן סברינן בזריקה כו' אלא דומיה קלא למזגה ולכך יש לאסור לכתחילה עכ"ל. משמע מדבריהם דזריקה סברי לקמן אפי' לכתחילה ולא יהדעא היכא דהסוה דכל שבזב מהור אינו עושה י"ל בדיעבד קמייהי ונראה דשיעור דבריהם כך הוא אף על גב דלקמן סברינן זריקה כו' ואם כן היכי ס"ד לבעיין למימר אי דילמא ל"ש לאסור הכא זריקה אפי' בדיעבד ותירלו דזאת דומה קלא למזגה ושוב כתבו מלאה באנכי נפנים לאלי דאמר ליה אסור ולכך יש לאסור לכתחילה כו' אבל בדיעבד כו' ודו"ק: **בד"ה** אמר ר' אפא כו' לפי שמה שנכנס אלבעו טמא כו' עכ"ל. לאו ממש נכנס אלבעו בתבית דהא בכה"ג רבי יהודה לא פליג כמו שבתבו התוס' לקמן דרבי יהודה לא חייבי אלא בלא תחב אלבעו ורב אפא נמי מודה בהני מ"מ התוס' לעיל אלא דר"ל דבל מה שנכנס מן היין בתבית נגד אלבעו שמלדדים הוה טמא וכן מוציאין דבריהם שבתבו וא"כ מה שלמעלה ולמטה בתבית ממה שנגגד אלבעו הי"ל מפיה כו' דמטמא מלוחו יין שנגגד אלבעו ויומר נראה לתניה כן לפי מה שנכנס נגד אלבעו טמא כו' ודו"ק:

דף ס בא"ד וא"ת לפי מה שפי' לעיל שהנותתא כו' אבל נמור והיינו שומר דרשא אסור כו' ע"כ לשון.

בפרק קמא דחולין אקוטיא אחרת שם וע"ש: **ע"ב** הפיהם הר"י בדבור המתחיל אדיסא דסיפא יין של עכו"ם בר"ש בתבו בהגהה דר כו' ובדבור המתחיל מסקנא דמלתא כו' ממתיקין דאגרדמים עכו"ם כו' כל שבזב טהור בעכו"ם אינו עושה י"ל עד כו' כל"ל:

תוספות בדבור המתחיל עד שיהא שומר יושב ומשמר מיהו: הייגו דיסא דשרלא ועכו"ם דהין בה ואין לומר דאלעריך ליולא ונכנס כו' עכ"ל. תמיהתה לפי' הר"י בתבדורה בתבת אבל לפר"ם אין מקום תמיה דהיינו דשרלא ועכו"ם דהין בה לא שרי אלא במתחה ותותם ובזיולא ונכנס שרי אף בלא מפתח ותותם כדמוכה מפרק קמא דחולין במ"ם התוספות לעיל:

השוכר את הפועל פרק המישי

דף סב בד"ה והתנן מכנן כו' והכי נמי שביעית המשנה אינם אסורין לאחרים כדאמר לעיל בפר"י כו' עכ"ל. לא מלאתיו בפרק רבי ישמעאל והוא דבר תמוה דודאי דמיהן נתפסין בקדושת שביעית מן התורה מדכתיב קודש תהיה נו' ואין חילוק בין לו בין לאחרים ובכהן ודאי מותר לגמרי אף לו כדמסיק בשמעתין חוץ מבחמרין משום קנאה וצ"ע: בת"ד

דף סא בד"ה המעבר יומו כו' בעיר שבולה עכו"ם אסור ואף בפתח פתוח כיון שאין בלן בפתח כו' עכ"ל. אבל במפתח ותותם אפי' בעיר שבולה עכו"ם ואפילו אין פתח פתוח מותר ודקתני בהאי אחרת מותר לאו דוקא אלא דאחר אחרת הוי בעיר שבולה עכו"ם כיון שאין פתוח לר"ה המ"ם התוספות לקמן ודו"ק: **בא"ד** שבולה עכו"ם או שפקידו כו' ממקום הזה למקום כו' כל"ל: **בא"ד** דס"ל בעיר שבולה עכו"ם אסור אף בים מפתח ותותם ועלה מפרש אין השומר כו' עד כאן לשונם. נראה לפרש דבריהם דר"ל דהסיק דאין השומר צריך כו' אינו פירושא דרישא בעיר שים בה עכו"ם ויפרא"לים מותר דהסיק דוקא במפתח ותותם אלא דאחרא דקתני בעיר שבולה עכו"ם אסור אף במפתח ותותם ומיהו אייבי נמי מכל שכן דאסור בלא מפתח ותותם ועלה מפרש בעל הקר נוטי דקתני אסור ביומא ומשמר מותר ואין השומר כו' דהשתא אי אינרא אייבי אף בלא מפתח ותותם ויותר נראה לפנים בדבריהם אף בים מפתח ותותם עד שיומא ומשמר ועלה מפרש אין השומר כו' ודוקא לומר דעד שיומא ומשמר ודאי דסיינו שומר נמור אף בלא מפתח ותותם ומשמע שבא לפרש דיולא ונכנס חשוב כשומר נמור והיינו שומר דרישא בפירוש זה מיכיהן דברי התוספות רש"י בדבור המתחיל אדיסא דסיפא יין של עכו"ם בר"ש בתבו בהגהה דר כו' ובדבור המתחיל מסקנא דמלתא כו' ממתיקין דאגרדמים עכו"ם כו' כל שבזב טהור בעכו"ם אינו עושה י"ל עד כו' כל"ל:

תוספות בדבור המתחיל עד שיהא שומר יושב ומשמר מיהו: הייגו דיסא דשרלא ועכו"ם דהין בה ואין לומר דאלעריך ליולא ונכנס כו' עכ"ל. תמיהתה לפי' הר"י בתבדורה בתבת אבל לפר"ם אין מקום תמיה דהיינו דשרלא ועכו"ם דהין בה לא שרי אלא במתחה ותותם ובזיולא ונכנס שרי אף בלא מפתח ותותם כדמוכה מפרק קמא דחולין במ"ם התוספות לעיל:

השוכר פרק המישי

דף סב ע"א בגמרא אמר אביי לעולם וסברינן שכר מפירות שביעית אביי לא שייך דלפלוג אר"י דאמר קים שקבלו חכמים בחמרין אלא דאמר דמחה ליכא למשמע מינה דאיכא לשנויי דיסברינן ליה שכר מפירות שביעית וכו': **בר"ש"י** ד"ה שכרו לעשות עמו מלאכה אחרת וכו' ואף על גב דאגרא דיסיב לא משום מלאכה

אחרת

מהרש"א

אחות' ליתרן דלסבי אחני עד שיהא אסות' יושב ומשמ' כדי ליתני עלה ואין אסומר וכו' אלא אפי' יולא ונכנס לאמטוני' דיולא ונכנס מותר אפי' לכתחלה אפי' בלא מפתח ותותם כמ"ם התוס' לעיל בדבור המתחיל אפי' אם לא שרי אלא במפתח ותותם ובזיולא ונכנס שרי אף בלא מפתח ותותם כדמוכה מפרק קמא דחולין במ"ם התוספות לעיל:

השוכר פרק המישי

דף סב ע"א בגמרא אמר אביי לעולם וסברינן שכר מפירות שביעית אביי לא שייך דלפלוג אר"י דאמר קים שקבלו חכמים בחמרין אלא דאמר דמחה ליכא למשמע מינה דאיכא לשנויי דיסברינן ליה שכר מפירות שביעית וכו': **בר"ש"י** ד"ה שכרו לעשות עמו מלאכה אחרת וכו' ואף על גב דאגרא דיסיב לא משום מלאכה

אחרת

בא"ד טעמא דאין מוסרין דמי פירות כו' דומיא דמשכר מ"מ כו' כ"ל: **ע"ב** בד"ה שכרו לפחות יין מסו לכתחילה כו' דלא סרי לדרוך עם הענבים כו' עד כאן לשונם. לכאורה נראה ממה שפירשו התוס' לעיל בפר"ו דעל ידי מעשה שלא מסו לדרוך כו' דהיינו בדיעבד וא"כ הוא סותר מה שפירשו כאן ויש ליישב דבריהם דהתם לפי דבריהם דהכא דר"ל על ידי מעשה שלנו דהיינו שכא ישראל עם הענבים דהוה לייר לידיה ושלא הישראל אם מותר לו לכתחילה לדרוך עם עכו"ם זה ולקבל שכרו ממנו וסביב מותר כיון דלייר לידיה דעכו"ם אבל אי הוה שלא לפסוק הלכה כיון דהתם שלא לו ולא פי' בדלייר לידיה ה"ל להביא אין דורכין כמעט אחרונה דהיין אסור בהנאה ואסור לכתחילה להשתכר בשתה יין ודו"ק: **בד"ה** נקלינהו ובדרינהו פי' דלא בי קברי ומאני אתי לזבולי וחא דלא כו' עכ"ל כ"ל. פי' דהשתא דלא אסיק אדעתיה אתי לזבולי אף בלא בי קברי שריך ובשר דמאני אתי לזבולי הא דלא הדר פריך כו' י"ל דהסיא כו' אבל הכא בי קברי קרקע עולם כו' דהשתא בשר מיומיא אתי לזבולי אדעתא נמי שר ולקיבא אדעתא דבריך ליקלינהו ולי בדרינהו בבי קברי נמי הוה פריך ליה ודו"ק:

בד"ה אתי לזבולי וא"ת כו' אסקינן לעיל בר"י דאמר זה וחה נורס מוסר בגבים כו' עכ"ל. אדרבא בגבים קאמר ר"י לאיסורא אלא תלמודא קאמר דלדבריהם דרבנן קאמר לה ובאמיתות הל"ל דבאקינן בר"י בשר דשוחט וזורק לבוח ובשר מילתא נוסיף הוא שבתבו שחולקין רבנן עליו דאמרי אף היא נעשה זבל אבל בגבים לא פליגי רבנן וקרוב בעיני דמלא בגבים ע"ם הוא בחוס' ודו"ק: **בד"ה** ולקבריהנו בעיניהו כו' וכן דרך עשה לקבור בכורות וגראה שריך כו' ולאחר שנעשו עפרא כו' עד כאן לשונם. דמ"מ דבשר ושער מוכח מלתא דרך עתה לקבור בכורות אלא בי קברי בעיניהו לתומרא בעלמא בתבו דגראה שריך לקובדן מעט בשומק כו' ואפשר מהוס הפיסת סכלב וכ"ל. לאחר שנעשה עפרא כו' אין הכא דאמר ליקלינהו ולבדרינהו בעיניהו ונעשה עפרא אין לחוש שמא יקהוס לזבל כו' מיהו ק"ק לפי זה אכתי מ"ם הכא דבעי בי קברי ומ"ש מהם דסני בלא בי קברי ודו"ק: **בד"ה** יזפי פירות כו' עושים מהם מלגמא אי אסורה ולפיכך הקפידו כו' עכ"ל. ק"ק לפ"ז אמאי קאמר ופרעו לחם בשמיעת דאם כן

בשביעית היה לחם להקפיד דמלוגמא וסאורה אסור בהנאה ודו"ק:

דף סג בד"ה אלא דאמר לה כו' ומשום אחנן נמי ליכא כו' עכ"ל. פי' היון דלא מצי מקרבא דלמו ברבותא הוא ליחול איסור אחנן וק"ל. **בד"ה** בגון דקאי בחגרה וא"ת ליתני תרוויהו בבלה זה כו' עכ"ל. ולעיל דקאמר בגוים בוחים לא קאמר לה ליתני תרוויהו בבלה זה ואם בבוחים ואם ביפרבלים דמיתא ליה לאוקמא בולה בחד נופא בבוחים דאמר' בבוחים ברי בחתם אבל הכא אפי' ה"ל לאוקמא בולה בבלה זה מלאוקמא בולה בחגרה דלא הוי שום רבותא בחגרה ואיכא דוודמי הוה שום רבותא נמי בחתם בחגרה וק"ל: **בד"ה** ואיכא הוסם כו' מי הזקיקו לשנות פירות שביעית כו' ה"ל היה לו לפרש כו' ונעשה משום שפורע חובו כי' ולא דמי כלל לדבי ר' יוחי כו' עכ"ל. לכאורה דבריהם נראין כסותרים דכיון דלסברת הש"ס הוה שנעשה משום שפורע חובו לא הוה דמי כלל לדבי ר' יוחי א"כ שפיר הוזקק הש"ו לפרש ולשנות פירותו אל שביעית ומעתה ש"ל דאע"ג דמלא"כ לא הוה רב הש"ס לפרש דומיא ממש דמעשר וי"ל דמתילים לאיסורא ומייתי אף היא הביעור כמו שפי' ג"כ ר"י לקמן דאיכא למימר דהש"ו אינו לא הוה מביע דמ"כ לא הוה מקפיד רב אשם מידי לדבי ר' יוחי דא"ל לא הוה מביע דמי פירות לאחר שנאכלו מ"מ עכשיו כשמאכילין לגרש שאינו הוא מאכילין איסורא ושוב כתבו ועוד מקפי לרב שאם כו' לפי סברת הש"ו דלא משמע ליה קושיא לדבי רבי יוחי אלא אם נפרש מעשה הבריאתא משום דמי פירות שביעית מקפי ליה לרב שאם דמי יותר לן דמעשה הבריאתא משום דמי פירות שביעית ומקפי לדבי רבי יוחי דלמא אחר הביעור כו' ה"ל אפילו קודם כו' ומשום שפורע חובו כו' ולא מקפי לר' יוחי דלא דמי כלל לדבי ר' יוחי לפי סברת הש"ו ודו"ק: **בא"ד** וקשיא דמדמי לעיל הסיא דבי ר' יוחי לאחנן כו' ומוקימנא אפילו עשאו לה אפומיקי כו' עכ"ל. פירוש בשלה אתם שרי אפי' באפומיקי ולקי בחגרה כמו שבתבו התוס'

אחרת ע"כ דכ"ל דכל אגב' אינו משום מלגא אחרת שרי כו משום יין נסך ושיין בגמ': **בתוס'** ד"ה ואתנן מכרן וקידש בדמיהם וכו' ס"ע גבי בעיות וכו' דלתמר נעיל וכו' דברי התוס' אלו א"ת ליכא דע"ע דאמרה גבי בעיות הוי פירותו אסה בקדושת שביעית ומ"ל הוא ומ"ל אחרים דכיון שבדמי' נתפסות גם לרוכים לגזול בכן קדושת שביעי' דדמשמע בסדיא לקנן בעובדא דרבי יוחי דזיקו פירות שביעית וכו' ובשום הוא גם לא מזה נעיל בפרק רבי ישמעאל וק"ל וצ"ע: **שם ע"ב** בגמרא א"ל זל קלינהו וקברינהו בי קברי וכו' יש לפקפק דאף לפי הסקנת אינו מהוכן דלמא דלקלינהו ולקברינהו אלא בי קברי אתר דאל"ב אבל הכא בי קברי אתר אלא דלא הדר פריך כו' י"ל דסיא כו' אבל הכא בי קברי קרקע עולם כו' דהשתא בשר מיומיא אתי לזבולי אדעתא נמי שר ולקיבא אדעתא דבריך ליקלינהו ולי בדרינהו בבי קברי נמי הוה פריך ליה ודו"ק:

בד"ה אתי לזבולי וא"ת כו' אסקינן לעיל בר"י דאמר זה וחה נורס מוסר בגבים כו' עכ"ל. אדרבא בגבים קאמר ר"י לאיסורא אלא תלמודא קאמר דלדבריהם דרבנן קאמר לה ובאמיתות הל"ל דבאקינן בר"י בשר דשוחט וזורק לבוח ובשר מילתא נוסיף הוא שבתבו שחולקין רבנן עליו דאמרי אף היא נעשה זבל אבל בגבים לא פליגי רבנן וקרוב בעיני דמלא בגבים ע"ם הוא בחוס' ודו"ק: **בד"ה** ולקבריהנו בעיניהו כו' וכן דרך עשה לקבור בכורות וגראה שריך כו' ולאחר שנעשו עפרא כו' עד כאן לשונם. דמ"מ דבשר ושער מוכח מלתא דרך עתה לקבור בכורות אלא בי קברי בעיניהו לתומרא בעלמא בתבו דגראה שריך לקובדן מעט בשומק כו' ואפשר מהוס הפיסת סכלב וכ"ל. לאחר שנעשה עפרא כו' אין הכא דאמר ליקלינהו ולבדרינהו בעיניהו ונעשה עפרא אין לחוש שמא יקהוס לזבל כו' מיהו ק"ק לפי זה אכתי מ"ם הכא דבעי בי קברי ומ"ש מהם דסני אלא בי קברי ודו"ק: **בד"ה** יזפי פירות כו' עושים מהם מלגמא אי אסורה ולפיכך הקפידו כו' עכ"ל. ק"ק לפ"ז אמאי קאמר ופרעו לחם בשמיעת דאם כן

הסוס' לעיל אך קשה לי דגראה שהיתה דבר זה בקושיא לפירש"י ואמאי לא ניחא לה למימר דהיה יכול להקשות כן אף לפי טעמו אלא דניחא לה להקשות מדרבה על מעשה דרבי יוחי נוסיף יותר מעל הראיה דאתמן כמו שכתבו התוספות כולא זה לקמן גם כן לפי טעמו ר"ל ודו"ק: **ע"ב** בא"ד בל מכל מקום למה לא יתמה באתמן כו' כ"ל: **בד"ה** אין עודרין כו' ואין לומר דלהכי שרי לפי שאין מוסכן דמיהן דאם כן היכי מייתי ראיה מתחילה כו' אלא ודאי בכלאי זרעים כו' עכ"ל. לכאורה אין דבריהם מובנים הלא דאם קושטא מהני אעפ"ל דאין כלאים וערלה תופס דמיו כל שכן דשכרו מותר כדאמרי' בהדיא בר"פ ועוד קשה כיון דהראיה מתחילה מכלאים ליין נסך לא ניחא לה משום דאיסור הנאה דדידהו אינו אוס (יין נסך) דביי"ל שכרו אסור ובכלאים שרי אם כן מכל שכן היכי מצי לאתויי ראיה מכלאי זרעים דשרי הנאה לגמרי ליין נסך דאסור בהנאה אלא דהיה לן למימר דלא מייתי ראיה אלא דאיסורו של קיום שרי כדי למעטי תיפלה ואם כן הכי נמי איכא למימר בכלאי כרם וערלה לפרש דברייתם דהכי קאמר דאין לפרש דדוקא מכלאי כרם מייתי ראיה ליין נסך דשרי קיומו כדי למעט תיפלה דאיסור הנאה דידהו אוס אבל מכלאי זרעים לא הוה ראיה כיון דאינו אסור בהנאה אלא דאיסור מוכן כדרבנן כו' דאם כן היכי מייתי ראיה מתחילה מכלאים ליין נסך כיון דאינם אוס אלא ע"כ דלא מייתי ראיה כלל מן הדומה לדומה ולא ניחא הכא לאתויי ראיה אלא אהיתרא דרוצה בקיומו כדי למעוטי תיפלה ומייתי שפיר ראיה מכלאי זרעים ליין נסך מיהו לא ניחא לה למימר דמכלאי כרם מייתי ראיה ליין נסך אף אלין שיין אוס אלא דבעי למימר לרבנן דאפילו לקיים שרי לכתחילה והלא מתחבר הוא באיסורי הנאה לכתחילה דדמיו נמי לא שריק אלא בדיעבד כמ"ם הסוס' בר"פ וסני לן למפרי שכרן נמי בדיעבד דוקא ודו"ק:

דף סד בפירש"י ד"ה ח"ל לא כלאים כו' ולא חזרע שדך כלאים שמע מינה כו' ובד"ה ודו כו' מידי כ"ל: **תוספות** בדבור המתחיל רבי עקיבא כו' שפירוש מקיים הנגאה דכלאים כו' כ"ל: **בד"ה** זכינו כל מה כו' ואם דאמרינן לעיל בפרק ר"י מכרם לעובדיה לא בעלה אתי הכא כו' עכ"ל. הולרכו לזה לדברי המקשה דבעי למתני טעם הסיתר משום ביעול אבל לפוס שברא דהשתא משום היתר דמי עכו"ם ביד עכו"ם נגעי בה כמו ביין נסך דלא שייך ביעול וק"ל: **ע"ב** בפרש"י בד"ה הרי הוא עכו"ם כיון דלא מל חשוד כו' עכ"ל כ"ל: **תוספות** בד"ה אין מפקידין כו' היה לנו לאסור דע"כ בהודיעו כו' דלא פלא ולא נגע ולא מנסך ולגנוב כו' אע"פ שרוב עכו"ם מצוין אם כיון שאין מניחו כו' בדפרים בקונטרס בהנה"ה עכ"ל כ"ל. ויש לדקדק בפירושו דמזכה שמרא לבי הרי דממה שכתב אע"פ שרוב העכו"ם מצוין אם כיון שאינו מניחו אלא לפי שעה משמע דאם הוא היה מניחו לזמן מרובה ויהוא למנע עכו"ם שאינו מקפיד על מנע עכו"ם בפירוש הרמ"בן ז"ל רש"י וממה שכתבו שוב אין מפקידין הטעם דאפילו בקונטרס בהנה"ה דהיינו משום אהלופי אבל למנע עכו"ם לא יהוא אפילו לזמן מרובה דמקפיד על מנע עכו"ם ויש לייחב דס"ל דוודאי בכוב עכו"ם ניחוא למנעו לזמן מרובה דאינו מקפיד על מנעו אבל נבי אין מפקידין דאפילו בכוב ישראל לא היה לנו לאיחס למנע עכו"ם אפילו לזמן מרובה אי לא משום איחלופי והוא דחוק דאין זה אלא דברי נביותם לפירושו לפלוגי בהכי ויותר נראה לי דהאי כיון שאין מניחו אלא לפי שעה אינו מעם אלא ניחוא למנע עכו"ם

מהרש"ם

לרש"י לפרש כן וכ"ת דרש"י היה מוכרח לפרש כן משום דהיינתא דבר שבת לא איכא אלא א"כ מפרש טעם הבריתא הכי עדיין יש להקשות לרב ששת גופיה מנא ליה לפרושי הכי ולמוקיב בתיובתא דלמא טעמא דבריתא לא משום המוסר דמי שביעית לגם אתרן אלא לאחר הביעור אייריי ומשום דגהנה מפירות שביעית וכו': **בא"ד** דפירושו לשון קנס לה דיוכר נבי וכו' כן כ"ל: **בא"ד** והשתא אפילו אייריי הבריתא אחר הביעור פרון שפיר וכו' דאם איתא דבעלמא וכו' כ"ל והיינו קנס ליה דיוכר גבי דקתמ' וכו' ומעתה בקנס הדינה בנכסי בעל הבית וכו' כ"ל: **שם** ע"ב ד"ה אין עודרין וכו' כדקי"ל בנמנהות ואין עודרין וכו' אין לפרש וכו' כן נ"ל ומכל דבור אחד א"ל הלי כלאים היינו כלאי הכרם וכו' דא"ל כי פרון לרבנן וכו' ואין לומר דלכהי אלו דבא אי' אלא ודאי בכלאי זרעים מייני יש לדקדק בדברי הסוס' הללו דבא מכ"ש בשתא דמייתי בכלאי זרעים דאינו איסורו אינהו יש להקשות מה מייתי ראיה מכלאים הא בלאי כלאי זרעים דאין הבאינן דמיהן ולגר שכרו מותר מבא"כ ליין נסך וגראה דלפי אתמא אין זו קושיא כלל מבוס דאף במקום שאין תופסין דמיהן אם מ"מ אסור לעשות כן לכתחילה וכדקתני ריבא דבריתא הין עודרין עם העכו"ם אף על גב ש"מ דלמעוטי תיפלה מותר אפי' לכתחלה דאין שום איסור במלאכה זו כיון דמקום דמעטם הינהו אין בו שום איסור אלא מלאכה ממילא שכרו נמי מותר אפילו ביין נסך אע"ג דתופס דמיו דבא אין בלן שום איסור מלאכה אלא דמדמיה נתפרי בו אלא שום מפרשי הין רוצי לבריא מבלן ראיה דכלאי הכרם מוכנים בבל עכו"ם וכיון רוצים לבריתא דע"כ ל"ל דבבא אייריי בכלאי הכרם בהנאה דבשתא מייתי בפיר ראיה מכלאי זרעים ליין נסך דלמעוטי תיפלה בהנאה מותר ואע"ג דלא דמו ממש דבכלי הכרם אין תופס דמיו וכיון נסך תופס דמיו מ"מ גם בכלאי הכרם כיון דאיסורי הנאה הן אינם לן לכתחלה לאסור לבתחבר באיסורי הנאה ומדמותר בכלאים לבתחבר בו לכתחלה מבוס כדי למעוטי תיפלה ומייתי בפיר ראיה מכלאי זרעים ליין נסך מיהו לא ניחא לה למימר דמכלאי כרם מייתי ראיה ליין נסך אף אלין שיין אינם תופס דמיו מ"מ דבעי למימר לרבנן דאפילו לקיים שרי לכתחלה והלא מתחבר הוא באיסורי הנאה לכתחלה דדמיו

אינינו וכו' הא מ"מ לא היה יכול לאתויי דבפיר דמי לקיים (לגוחיים) בשכר בשום דבוס מבחבר באיסורי הנאה ואין לומר דיין דאין תופסין דמיהן מותר לבתחבר בו אפילו לכתחלה דא"כ אינו מייתי ראיה מתחלה וכו' ר"ל הא בעלי הכרם זו כל עצמן לא הכריחו דאיירי בכלאי הכרם אלא דמייתי ראיה מינה ליין נסך דבבלעתא אי אייריי בכלאי הכרם מייתי בפי' דאם הוא לעמעוטי תיפלה שכרו אסור ביין נסך גם בכלאי הכרם היה לן לאסור לבתחבר לכתחלה כדלעיל אבל הכתא דאמרת דיין דאין תופס דמיו מותר לבתחבר בו לכתחלה לרבנן דלקיומי אינו אסור אם א"כ היכי מייתי ראיה מתחלה וכו' אלא ודאי בכלאי זרעים ואין בפי' כן כמו שהיו הן מפרשין דלא אייתי מידי מעשה מבחבר באיסורי הנאה אלא מעשה דיין דהא מעשה גופיה מות' לעשות לכתחלה משום כדי למעוטי תיפלות א"כ ס"ה גבי יין נסך המעשה מות' ולכאן שהמעשה מותר ממילא שכרו ג"כ מותר דלא כתמיהו לאסור שכרו אלא מקום שהמעשה לכתחלה אין כדלעיל הלכך אין לכבי' ראיה מלקלי דלכלאי מוהנים בבל עכו"ם וכו' ודוק כ"ל:

דף סד ע"א ד"ה מדר"י נמנע לר"ש ס"ה דמדר"י היה יכול לסוכות וכו' ר"ל כיון נסך מדר' יהודה נוסיף נלא ר"ע אלא הכי כ"ל אלא אר"י אסור ליתן לגם מתנת הגם אבל למעוטי תיפלות. פשיר דמו בגבי יין נסך למעוטי תיפלות פשיר דמי אלא הוחיל ומתמלת הסוגיא התחיל לפשוט מר"ע בעי לאסוקי לגילגלים על ר': **בתוס'** ד"ה זכינו כל מה דאית לכון דוכו' וסח דאמרינן ס' כ' שמעאל וכו' כה בעלה כ"ל וא"כ מכני אלא דאם הוא לו הוי ביטול ומיכן אלא דבעלה כיון דלעובדי' הוי מוכרחים אם כן לא הוי ביטול ומיכן אתי הכא דלא בעלה לעובדיה ולכך הכני בגמ' שפיר וק"ל: **שם ע"ב** ד"ה מעיל נמי הכי וכו' ותמ"ה בפ"ק דקידושין ונו' ע"ש דשם הסוגיא קאת מה בגמין אחר וז"ל הגמרא שם אמר רבא דבר הוכה עכו"ם יורש לחיו וכו' גר אם העכו"ם אינו מדברי תורה אלא מדברי סופרים דמעיל גר ושכו"ם אירבו את אביהם עכו"ם גר יכול לומר לעכו"ם עול עכו"ם ואי ס"ד דאוריתא הי לא כאי לרבותו נמי כי לא בקול דמי עכו"ם אלא מדרבנן נזירה הוא דעבוד רבנן בתא דאיזור לכורבו תניא נמי הכי בד"א שיכנו אבל נתתפו אסור: **ד"ה** אין מפקידין וכו' ואגלה הרש"ל הזר בו מעשה ראשון משום דמרהני איסור ייחו בתמנו וכו' מקבין הבולם דל"ל לתוספות לזה הטעם דיש"ת הזר בו מפיהוסו אלאשון מתמת הסוס קשה לו קושית ר"ת דלעיל מזה הקשה על פי' רש"י הכלתנון וא"ל לתרץ דס"ל לתוספות דאיתא דבכבוד קוביות ר"ם הזר בו רש"י הוה קשה הרש"ל

עכו"ם אלא דמב"ם לא ניחוש לאחלופי וכפי' הקונס' בסנ"ס ודו"ק:

דף סה בד"ה טעמא דא"ל לעתותי כו' מי נמי שכרו מותר משמע כל שכרו אע"ג. וקשה לתירוץ זה לרבא דאוקמא מתני' דאמר ליה הנית חנית בפרוסה אמאי קתני שכרו מותר דמשמע כל שכרו הא שכר אותה חנית בל יין נסך ודאי אסור כפירוש רש"י ויש לייסב קצת דוחקאי דאמאי דאוקמא דא"ל חנית הנית בפרוסה דכל חדא אנ-א באינפי נפשיה ספיר קאמר שכרו של כל אחד דסיתרא מותר מה שאין כן אמאי דסלקא דעתך סשמא דאיירי מהנאין נמי בדא"ל מאה חניות במאה פרוטות דכולהו אגרא חדא הוא ושכרו מותר אכולה שכרו קאי ודו"ק: **בד"ה** ס"נ ר"ת שוכר כו' ואור כרפס אותו כר כו' עכ"ל. ר"ל פ"ק דמגילה מפרש לה כרפס כרים של פסים וק"ל: **בד"ה** מאוסה לאוכל כו' והא דאמרינן בפרק חלק עשר כו' והא דכתיב נגע מגון כו' עד כאן לאוכל כנ"ל. ורלונס לומר דבאותן עבר מסטות חביב ברבא נגע מגון לגו דמשמע אלמן לילה אחד ולא הלכו בכל באותו יום זהירלו דשמא מקלת כו' וק"ל:

בגופו

מהר"ם

מתחלה מאי סבר ולבסוף מאי סבר דלא שייך למימר מתחלה לא הרגיש בקונים ר"ת הא דין דמיומדין הגלן מבואר לרב בבא דיקא ואי טעם שבעומדים יש דאין מקפידין הוי מעשה דאין מפקידין על מגע עכו"ם מ"ם דמיומדין וע"כ גם בתחלה פירוכו היה לריך להלק בין מפקידין למייחדין לאיזה סבבה ואפשר שיש מחלק ממו שמהלקין התוספות בתר כרי דבזמן מועב לא מיישינן למגע עכו"ם דאין רגילין ב"כ בביתו וא"כ לאה חזר רש"י מפירושו שהמוק הוא לומר שלבסוף חזר בו מסבבה זו לכך כתבו התוספות בתחר בו מעשה אחר מעשה דר"ל דאלי יינו בשמש וכו': **באא"ד** דבריו יומק בתב וכו' דבריהם קמ"ל דלא מייחינן בתא יגע וכו' כיון שאין מניחו אלא לפי שעה מ"ל שלא לגרוס זה אלא בכל ענין ס"ל דלא מייחינן למגע עכו"ם דאע"ב אלא דוקא לפי שעה לא מייחינן אבל לזמן מרובה מייחינן א"כ גבי אין מפקידין לאה סולבר לפרש הטעם כדפי' רש"י הנהסת בתו שבתבר בתר כרי דסיים משום דמייחינן לאחלופי ס"ל לפרש משום דמייחינן למגע עכו"ם ודו"ק:

דף סה ע"א ד"ה טעמא דא"ל לעתותי ערב כו' א"ב שכרו מותר משמע כל שכרו כו' ואין לבקשות א"כ מאי מבאי רבא דאמר הערב לו הנית בפרוסה דע"כ אותה פרוסה הנהנית יין נסך לא שקיל והא שכרו מותר משמע כל שכרו דיל דכיון דכל הנית וחנית שכרות בפ"מ הוא. זה מיקרי ספיר כל שכרו: **ד"ה** מאוסה לאוכל כמו נגע ועבר כו' הוא תרגום ביטעים ר' דפסוק עוד היום בגוב לעמוד והא דאמרינן בכוף הלק כן ל"ל בחרגום אינו מוכב כ"ל עדיים נדולות פי' שם בפסוק מוגב עבר מקומות שנבע בתוחו יוסב ועלם קאמר בגמרא שם עבר מסעות כו' אבל בתרגום אינו מוגב ל"ה הנ' מקומות הגדולים שהיו סמוך לירושלים שנבע בתוחו היום אבל כו' מקומות שהיו קודם לכן לא חביב לכו לא חביב אע"ג שגם לוחן נסב בתוחו היום וק"ל: **שם ע"ב** ד"ה כי קא ערב בהיתיכא קא ערב היכמ"י דיין נסך לא הוי עד דמטיא לקרקעותיה דזיקי כו' מבוא דרש"י מפרש כגון שיש יין נסך לאשה בקרקעות דזיקי שנאחר ממה שיש בכר בזיקי (בתוחו דבור) לו נמי מייחי הכא שהריקו בליסה יפה שלאינו יין נסך עד שיגע ר"ל עד שיגע הטעו"ם בין נקבה מיסיבראל: **ד"ה** הבנד שלבד בו בלאים כו' דהמרי' הם דרך ביטול אסרם תורה ר"ל מילה אסרם אלא דרך ביטול ס"ש דהוקה אטעמא קפיד רחמנא: **ד"ה** ס"ג בסדר המבנה יין נסך שנבל על גבי ענבים כו' ופרק בגמרא בפשטות מעבנה לבתוב כו' ומאני דיין על גבי גרוגרות ל"ש לפנם ק"ל: **באא"ד** ותקנה שבים לו לומר המוני מתכבה כו' בד"ל בתוכים והאנים לחיים כו' עד ובספר ר"ת לא הוי גרוים לה מעשה דאי ל"ג כמתני' נפל ע"ג האנים כו' ופרק מעשה לאחוב מענבים מבוקעות הגרוגרות ל"ק דבל"ל הנוני מהבתרא בד"ל בענבים אבל בגרוגרות ל"ש לפנם כמו שהקשו לפי גירסת דגרסינן במתני' נפל על גבי האנים כו' ויש לדקדק דמ"ש וגל"ל דכי פרוך מענבים לגרוגרות אל"ל בד"ל בענבים דשם חזיקן דוקא דמיירי בענבים כו' אלא עיקר התנוני מתבתר הוא דמתלק בין נוקן טעם לבבה וכין נוקן טעם לפנם אבל לפי הגירסא קא פריך מתאנים לגרוגרות ושוב ס"ד דמקשה דתאנים וגרוגרות הדא מלתא הוא לא ליך הקשו דבל"ל הנוני מהבתרא בד"ל בתאנים לחיים כו' דבתרוגים הוא דמתלקין לחים ליבשים וק"ל: **ד"ה** הכי זה לא אמרינן לעכו"ם כו' ודוקא הטעם כו' ועטעמא לפי שהוא דרבנן ר"ל דרבנן כו' ר"ל דאפי' כל בנד בל כלאים אינו אסור לסלע אתתיו אלא מדרבנן גזירה שמא הבדוק ינמא על בגדו כדבמוך ינמא על בגדו דמשום הטלאה אבל מחדעת הסתור דלא בטיתה שיעלו עליו וגם לא שייך בו קריבות נימא אחר אפי' מדרבנן וע"ש בתוספות ביצה: **ד"ה** אבל

בגופו ומזיקו כו' ל"ל. משמע מדבריהם דאי לאו משום דמזיקו רבא נמי הוה הנית ליה כפותה וקבה דאם כן מאי פריך ליה רבא לאביי מסך דכמון של תרומה אקבי ליה לנפשיה דלתביב כפותה כיון דלא מזיקו ומאי פריך ליה רב מרי לרבא מסתיא דפא חמה כיון דלא מזיקו מודה ליה רבא דהנית כפותה ואסור ולריכא לדחוקי ולמימר דיש גם שם היקר לגוף דאם כן מאי קא פריך בפרק כיצד צולין לרב מי נימא תנאי מסך דפא חמה כיון דמיכא למימר דמודה רב היכא דמזיקו דברי יש לומר דמה שבתבו דלא הנית ליה כפותה מטעם דמזיקו הייטו לפי הסברא שבתבו לקמן דמלי רבא סבר כרב דאים ליה ריחה מלתא מיהו רבא הכא דפריך לאביי מכמון ורב מרי דפריך ליה לרבא מפא חמה בעו לאסוקי מלתייהו אפילו לגוי דלא מפלגא בבך ומרי התם אף בלא מזיקו וכתב"ג ל"ל לפי מה שבתבו התוס' לקמן דאביי ס"ל אית דאמרי כלו דמאי הכא דהתם מגוף האיסור אבל התם אינו אלא היה האיסור נגנס בתוך היתר כו' וס"ב מאי פריך ליה רבא מכמון ורב מרי מפא חמה דאיכא למימר דמודה אביי בבל הני דמרי אמינו אלא היה האיסור נגנס בתוך היתר אלא ע"ב דמסקי מלתיה דאביי אבי' ברב דלא מפלגא בבך ואבר התם אף בנגנס היה האיסור בתוך היתר ודו"ק: **בד"ה** רבא אמר כו' טובא נוונוי דריחה כו' פא חמה וחביב פתוחה אסור לכולי עלמא וריח בבר פלוגתייהו כו' עכ"ל. נראה מדבריהם דלמעלה מכולם פא חמה וחביב פתוחה ואפי' לו ורבא מאי סברי ביה דאסור וכן מסורם ברא"ם ודקאמר בהך דרים בבר ובבא תיהא בפא חמה וחביב בפתוחה דמי הייטו דרב ואביי מאי לבעוי הכי וכן מ"ם דרים בבר ובא תיהא הם למעלה מפא טונגא וחביב פתוחה כו' הייטו נמי לסברת רב ואביי דמדמי מלתייהו לפא חמה וחביב פתוחה ודו"ק:

באא"ד וא"ת אמאי לא סבירא כו' ולכך אמר רב דריחה מלתא היא דאזיל אחי ומפסיק לאחי אבל נבי כמון כו' ע"ל. ולפי זה בא תיהא ע"כ לא דמיא לפיטום דהא מייתי עלה הך דכמון ולריכא לאקשויי כיון דהך דפא חמה כו' מייתי לה הא"ם ע"כ מדמי לה לפיטום וא"כ מאי מקשה לרבא ודאי אחי אינו מזיקו דבכל דמיכא למימר דרבא מודה בהך מלתא דדמי לפיטום די"ל כמ"ש לעיל דבעי לאסוקי הכא מלתא דרבא אפי' לגוי דלא מפלגא בבך ומרי התם אפי' בפיטום אף ק"ל לדבריהם למה לנו הך סברא לעיל דרבא מאי סבר כרב ואמאי הכא דמזיקו הא בלאו הכי מיכא בגופו ומזיקו כו' ע"ל. משמע מדבריהם דאי לאו משום דמזיקו רבא נמי הוה הנית ליה כפותה וקבה דאם כן מאי פריך ליה רבא לאביי מסך דכמון של תרומה אקבי ליה לנפשיה דלתביב כפותה כיון דלא מזיקו ומאי פריך ליה רב מרי לרבא מסתיא דפא חמה כיון דלא מזיקו מודה ליה רבא דהנית כפותה ואסור ולריכא לדחוקי ולמימר דיש גם שם היקר לגוף דאם כן מאי קא פריך בפרק כיצד צולין לרב מי נימא תנאי מסך דפא חמה כיון דמיכא למימר דמודה רב היכא דמזיקו דברי יש לומר דמה שבתבו דלא הנית ליה כפותה מטעם דמזיקו הייטו לפי הסברא שבתבו לקמן דמלי רבא סבר כרב דאים ליה ריחה מלתא מיהו רבא הכא דפריך לאביי מכמון ורב מרי דפריך ליה לרבא מפא חמה בעו לאסוקי מלתייהו אפילו לגוי דלא מפלגא בבך ומרי התם אף בלא מזיקו וכב"ג ל"ל לפי מה שבתבו התוס' לקמן דאביי ס"ל אית דאמרי כלו דמאי הכא דהתם מגוף האיסור אבל התם אינו אלא היה האיסור נגנס בתוך היתר כו' וס"ב מאי פריך ליה רבא מכמון ורב מרי מפא חמה דאיכא למימר דמודה אביי בבל הני דמרי אמינו אלא היה האיסור נגנס בתוך היתר אלא ע"ב דמסקי מלתיה דאביי אבי' ברב דלא מפלגא בבך ומרי התם אף בלא מזיקו דבכל דמ

מצטרף לאיסור דהא אמעיטן כו' לר"ם וכל שהו פר"ם כו' לא
המלא איסור כלל בעל לר"ם לא ברוב כו' ומברם ויתר מצטרף
לאיסור כו' כדקאמר הסם מיר שברם סתו כו' דלהיתר מצטרף
לאיסור כלל לא כו' וא"כ תקשה לו מברם כו' כל"ל: **בד"ה**
אמר עולא כו' דלא פליגי ר"מ ור"ם בקרקי כו' דה"ב לא הוה
מסתבר לחלק כו' עכ"ל. פי' לדבריהם דלפוס מאי דפליגי
בקרקי ודאי משמע דר"מ אוסר אפילו בפנים מעיקרו דלא אימעיט
ליה אלא סרוח מעיקרא דלא חל עליה שם מעולם אבל
איכא דאל איסור מעולם הו לא פקע איסורא ע"י פנים אפי'
בפנים מעיקרו בשפל לאוך איתר ומיהו ודאי דמשמע לרא דפליגי
נמי בהשבחה ולבסוף פנים ור"ם שרי נמי היא כמו שהקשו בדיבור
שאחר זה מדמוקי ליה ר"ם אפילו לא הסריחה מעיקרא כו' אלמא
פליגי בהשבחה ולבסוף פנים ודו"ק: **בד"ה** אבל הבנים כו'
מוקי ליה אפי' לא הסריחה כו' מ"מ בעודה נבילה נפגמת ופריא
עכ"ל כל"ל. וכ"ל דהכא לא היה מעולם הפנים כשהיה איסורו
בעין מה שאין כן בנבילה שנפנים האיסור כשהיה עדיין בעין ולכך
שרי טפי ודו"ק: **ע"ב** נמרא אי משום דקסבר עכברא בשברא
אשבחוה משבחה כו' כל"ל: **תוספות** בד"ה מ"ם מסיפא מאן
דגמל של תרומה אחילא היה יכול לאפשוט כו' עכ"ל. אע"ג דמאן
לאוד לא היה לאוכוחי דבשבח מעיקרא אליבא דאן חולין
אחילה איכא לאוקמא כדר' אבא מ"מ איין דמאן דגל תרומה
אחילה מוכח דבהשבחה ולבסוף פנים מודה ר"ם דאסור ע"כ הא
דפליגי לעולא ר"מ ור"ם בנטל דפנים מעיקרא הוא וק"ל: **בד"ה**
ר"ם דמעמיה כו' אבל היכא דלא אייך ביטול כו' כל"ל: **בד"ה**
דהא כו' ואפ"ם אסריה רחמנא אף כל נט"ל דשריא אסור כו'
כל"ל: **בד"ה** אמר רבא כו' ועכברא כו' אי משום נט"ל
דקסבר אסור אף בשאר שריא ולית הלכתא כוותיה פירום דפנים
מותר כו' עכ"ל כל"ל. ופירום אף בשאר שריא דלא בדיני
ליאסי מיניה ולא הוה חידוש אסור משום דבל כפ"ל בשלמא
אסור וק"ל:

דף סט בפרש"י בד"ה ה"ג וכן כו' בשאינו מינו כס'
אבל מן במינו במשהו חון מהמן דאפי'
בשאינו מינו מוקמינן כו' שבתורה מין במינו במשהו ובהמץ כו'
כל"ל: **תוס'** בד"ה איבעיא לסו כו' וה"ת מ"ם משאר איסורים
ונמו בשיכרא וי"ל עכ"ל. פירום דתרתי קשיא לסו דמאי שנא
עכברא בחלה משאר איסורים בחלה ומאי שנא עכברא בשיכר

מבחלה ותירצו דיש לומר דהך אבעיא אחלה לפוס הסברא דעכברא
נע"ל בשיכרא ומבעיא ליה בחלה שמא אגב תורפיה נותן טעם
לשבח הוא ולקמן שבחבו התוס' דקסבר דבחלה לא אשבח כמו
בשיכרא הייט לפוס הסברא דאשבוחי אשבח ומפירום רש"י
שפירש נפל לגו חלא כו' טעמו קשה כו' לתת בו טעם גרשה
דהך אבעיא אחלה לפוס סברא דעכברא בשיכרא אשבוחי אשבח
ואם כן קשה מ"ם דקמבעי ליה מפי בעבור מבשר איסוריס וק"ל:
בד"ה היכי דמי כו' ואי ר"ל כגון אלא הודיעו כו' עכ"ל כל"ל:
בד"ה מ"ם ריפא ומאי בשא כו' כדאמי' אם הניחו בחזקת
משתמר מותר והייט כשלא כו' עכ"ל. פי' דהא אמתני'
לא קשיא ליה מ"ם ריפא ומ"ם סיפא דודאי ריפא אייריי בלא הודיעו
אלא אליבא שפוי בחזקת משתמר דקתני במתניתין קשיא ליה
ס"ד והכא בבריתא כיון דלא קתני בה אאי ליפא אפי אפיר
מאי איירי בפשיטות אריפא בלא הודיעו ולא הקשי ריפא לסיפא
וק"ל: **ע"ב** בד"ה היה אוכל על כו' וכן על הבלמן מה"ש אסור
כו' כדי שיתפוס ויסתוס כו' עכ"ל כל"ל. פירום דעל הבלמן אף
בלא מ"ל הוי מוזג ושותה מה"ע אסור דס"ל כמי שהחזיק ידו
לאזוג ולשתות דמיתר אמר כו' אפיקם"ו במתני' וק"ל: **בד"ה**
ואמילדא כו' אזהו קל יותר לעשות מסתיתה שאין בו טורח כו'
עד כאן לשונם. ר"ל דקל יותר לזייף דלא מיעכר מסא"כ שתיתה
דמיעכר בשברא"ש ק"ל: **בד"ה** מ"ם לא מותבינן כו' אמרא ביר
עכו"ם ם"מ דהוי כו' דרך שם ולאפוי הכוס כו' כל"ל:

דף ע בד"ה שמע ישראל כו' כלא הודיעו שמפליג דמי
ובדלא מ"ל הוי מוזג ושותה מ"ע אסור כו' שאפי' על
הבלמן מותר ומיירי הכא שאא"מ שותה מיינו עכ"ל כל"ל בגרשה
מפסקי הרא"ם ודו"ק: **בד"ה** פתחו הביתא טובא הכא לאו
דוקא טובא כו'. עכ"ל דאפילו בוודאי פתוח לשם שתיה שרי
בשומדביתא דהוי שם רוב גנבי ישראל אבל מבוש עובדא דשמואל
דלא הוי התם רוב גנבי ישראל נקט טובא דמש"ה יש לחלות
בממון והוי ס"ם ועיין בתוס' פ' מ"ה ודו"ק: **ע"ב** בד"ה הכוא
פולטוסא כו' כך פ"ה לפי שיטתו דלעיל כו' עכ"ל. הייט לפי
שיטתו דלעיל אפי' דפליגי רבנן ור"מ בשדה דמליח טומאה ואפי'
בחד ספיקא מטהר ר"מ אבל שיטת ר"מ הוא דר"מ לא מטהר
אלא בס"ם ורבנן מטמאין אפי' בכמה ספיקות וג"ב לעיל שאני
התם כו' עיין ע"ז בתורף בהוספה פרק ח"ם ודו"ק: **בד"ה**
פתוחות אסורות ממש אפילו טובא ולא אמרינן דאדעתא דמומנא
כו'

מהר"ם

בנפלו ב' בבא אחת ושא דקאמרי התוס' בתר הני דמשום דגפל של תרומה
תמוה מסיים לגירושו נפל של חולין אחלה לא אמושינן דאפילו בפונם מעיקרא
קאמר ה"ם אינו פונם מעיקרא ממש דהסוא מבב' דסיפא אמעיקן מהומן
בגפל לתוך הגריסין אלא ר"ל נפל של חולין אחלה ואח"כ נפל של תרומה
דבכבר יש שעור לבתמין בדחולין קרי ליה לתרומה פונם מעיקרא לאפוקי
ריפא דאייריי אנפל ב' בבא אחת אבל לפי אחת אפילו נפל חולין אחלה
אינו פונם מעיקרא נמור בדבריו ואיכא ופונם מעיקר נמור אמעיקן מדסיפא
וכ"ם נפל של חולין אחלה ולא נקט לם אלא אגב דקניש נפל של תרומה
אחלה נקט נמי דין נפל של חולין אחלה דלא נפמע מריפא דאייריי בנפלו
ב' בבא אחת: **ד"ה** דהא אמאיסא ובדילי אינשי מיליה וכו' ולכך ל"ע
דסא בדילי אינשי מיניה וכו' דכל נע"ל בשריא אסור וכו' כן צריך לגירסת:

דף סט ע"א ד"ה בתבלין ופלפלין וכו' כדאמר לעיל וכו' אסור ומשנרף ר"ל
ומדבעי לירוף מכלל דאינו אסור בתשמו אחס לא כן
נמס לי לירוף וק"ל: **ד"ה** היכי דמי בתחזקת המשתמר וכו' ואי ר"ל כגון
אלא הודיעו שמפליג ליפתוק כו' צריך לגירסת: **ד"ה** מ"ם ריפא ומ"ם סיפא
כו' ואח"ם לאשי דריפא מייריי בלא הודיעו שמפליג בדתקן אם הניחו כו'
ר"ל ולמה ליה לאוקמי במשהר המרינו ושוטלין לכך אבל ע"פ סיס צריך לאוקמי
בדרך עקלתון דהא אמתני' נמי מדקתני בחזקת המשתמר לא סבי בלא הודיעו
שמפליג לחוד בדדייקי התוספות בדבור שלפני זה ולא הקשו התוספות כמה אלא
שלא היה צריך לאוקמי במשהר פונלין והמרינו לכך וק"ל:

דף ע ע"א ד"ה שמע ישראל קל אלוי כו' ח"ע שאפי' על הבלמן מותר
כו' התוספות קלרו לבונם הכא במקום שהיה לפס
לפריך דבתבו דהכא באפי' על הבלמן מותר וא"כ תקשה ליה מתני' דקתני
שעל הבלמן אסור וזה לשון הרא"ם ח"כ משמע שבתור אפי' על הבלמן מדלא
מפליג והכא אייריי בכ"ח בותם מיינו וכמתניתין מייריי שהעבו"ם שותה מיינו
של ישראל עכ"ל וע' בי"ד סי' קל"ט וגם בב"י שם: **שמע"ב בתוס'** ד"ה
אימר מגב' דחכיים קלעתא כו' תפורש"י משמע דמגב' דחכיים היינו
מדוקן הכתים ולפירוש יתיישב שפיר הא דמשייש אע"ג דליכא פי' דליכא מגלא
שום לוחיא עוד ע"ג הכתים מנהון כדוקן דאיכא לאימר דודאי מיזוך
הכתים מגוולתי נטל לחוטיא שלם עכ"ל ע"ג היין וזהו כלילו נעשה ביין ואיתסר
אפ"ם חלין אימר אתרמויי כו' אבל לגירסת התוספות קלעתא פי' מן
האויר ראתה שלין מפרש מגבה דוקן הכתים אלא מפרש מגבה ר"ע מגוזב
מלמעלה ע"ג הכתים קודם שירד הלוחיא מסלני שיין שוסכין לתוך הכתים
קלעתא מן האויר קודם שהגיע לרדת ע"ג היין אי ר"ל בגפל קלת לוחיא
מע"ג היין ליפול לתרן ולקעתא מן האויר קודם שגפל לתרן ונפ לפי גירסת
זו נוכל לייתב הא דמשייש כתר הכי ואע"ג דליכא הו כו' ר"ל אין עוד לוחיא
באויר אימר אתרמויי כו' אבל לפי הגירסת דגרס שקלעתא וע"כ ר"ל דמפרש
ליה שקלאיה כתוך הכתים מע"ג היין משום דהא משמע מדברי התוספות
דסוס ס"ד לאסרי ליה אפילו נעוק ואי ר"ל אגב הכתים לא ביין ניעוק ואע"ג
דיש לדחוק דאייריי בהלוחיא נמבן מע"ג היין ע"ג הכתים מבחון רחוק מן
היין

כו' עכ"ל. אע"ג דלא אמרינן הכי אלא לר"ל דאמר ספק ביאה
מהור לא ניחא להו למימר דמתני' לא אתיא כתוסיס וק"ל:
בפירש"י בד"ה אמלרי דגב כו' מהמונג אי וגרסינן אימלוי
קא מלרמא עכ"ל הס"ד. ועיין בערוך ערך מלר
פי' כדכתוב ויזורר הילד ותוא פיסומו עלמות ואם הגנות מטוות
זו לזו יכול למימר הכי כו' עכ"ל ומפי' גרשה דהוה גרס בהגך
בריתות בהיפוך ודו"ק:

דף עא תוס' בד"ה הא לא דמיא כו' קא עביד ומ"ה מרי
כו' אסיפרלא חייב למלך יין מ"מ שרי כו'
כל"ל: **בד"ה** רב אמי כו' א"כ לעבו"ם במשיכה כדפי' כו'
כל"ל: **בד"ה** שקולי זוזי כו' מיד שנגע בו כו' ומיד שנגע
בו העבו"ם נעשה י"ב ברבוא ישראל כו' עכ"ל. אין זה מדוקדק
למאי דס"ל הסתא דמשיכה קונה דודאי אין כאן בית מיתות שיגע
בו העבו"ם קודם המשיכה דה"כ במנה דישראל נמי ליאסר אבל
במנה דעבו"ם אסור הייט משום דיין בבכלי אוסרו קודם משיכה
ול"ע: **ע"ב** בד"ה אפ"ע אפ"ע דאיכא כו' דלא בעיל אפ"ד ואת"כ
מה"ד ואי ס"ד משיכה כו' כל"ל: **בד"ה** בן נח נהרג כו' ולא
ניתן להיסבון ודוקא ישראל כו' ורש"י פי' כו' תשוס דקיס ליה
כו' עכ"ל. כך נראה מפירושו בפ' החולן ועיין בתוספות בפ' הדר
בזה וק"ל:

דף עב בד"ה ומאי לא ניתן כו' אמאי סולרך לומר ולא
ניתן להיסבון פשיטא דליכא מ"ד כו' עכ"ל.
פי' מלתא דפשיטא היא דא"ל לאשיב כיון דלא שייכא הבבא
ומשני דה"נ קאמר דלא שייך ביה הבבא והא לאו מלתא דפשיטא
הוא וק"ל: **בפרש"י** בד"ה עד שלא פסק לכאורה משמע
שלא פסק עכ"ל. לכאורה מפירושו הא פסק אח"כ אף כל זמן
דן עליהו אינו יכול לחזור וכן נראה מפירושו שכתב בסמוך אבל
ד ופסק או פסק ומדד קניא ליה ביהו כו' אבל קבה מה שייך
ביהו על ידי מדידה כל זמן בלא פרקן וכ"כ בהדיא התוס'
ומה דאפילו מדד ופסק נמי שייכים יכולין לחזור כיון
ה פרקן כו' ע"ם וגרשה לפירושו דלא שייך מדידה כל

זמן שהן עליהו אלא בסגתה לרשותו וכן נראה מפרשב"ם שם
והשתא ה"ק בין פסק עד שלא מדד שלא הוגתו מעולם לרשותו
ובין מדד שהוגתו ואחר כך פסק או פסק ואחר כך מדד והוגתו
לרשותו קניא ליה ביתו בלא מעיכה ובפרקן והסכיסן לביתו
דבלאן מדידה הוגתו לרשותו בפסיקה לחוד אין שייכין יכולין
לחזור: **בד"ה** הגלוה קלוח אור כו' ובד"ה ולא לעיכרה כו'
וגלוה או קבפרס או משקה כו' כל"ל: **ע"ב** תוספות בד"ה
פחסתו לגוחיתו כו' דאף על פי שאין שייך בהפסד כלל ביתפסך כו'
עכ"ל. ודקתני אם יש בו עכבה יין כו' היינו מקום בוכל היין
להתעכב שם בפרש"י במתני' מיהו אירי דלא נאחר כלל שם ודו"ק:
דף עג בפרש"י בד"ה ה"ג לא המרה כו' וכגון דנפל
לבטיל עכ"ל. דאל"כ בלא ג"ם נמי יאסר היין משום קמא קמא
דיין דהיתירא בטיל במיא דאיסורא מיהו לא מצי למימר בסברא
המקשה דאייריי בחמרא דאיסורא לגו מיא דהיתירא וכגון דנפיל
בג"ח דהיין דלא נפיל בג"ח רק כדי נתינת טעם בהיתרא הל"ל
בפיר קמא קמא בטיל כמו במשהו במין במינו משא"כ בהיתרא
לגו איסורא דאיכא למימר דנפל מהיתרא בג"ח הרבה יותר
מכדי נתינת טעם באיסורא כן נראה לי לגיעת רש"י ודו"ק:
תוספות בד"ה מה שמע יין במיס כו' ומדהא סיפא אייריי
באיסורא לגו היתרא ריפא נמי דקתני יין ביין
כו' עכ"ל. ולפיין בתר הכי מדריפא במיא דאיסורא סיפא
נמי במיא דאיסורא ה"ל הכי פריך ומדהך סיפא באיסורא
לגו היתרא ה"ס ריפא דיין ביין בכל שהו ומנמי דכולא
כו' וכ"כ התוס' בפרק כיסוי הדם לשיטתם וגרשה דאין לגרום
לשיטתם הכא בגמרא וקתני סיפא מים ביין בנתינת טעם ומה בים
לדקדק האיטתם עיין בחידושי שם: **ע"ב** בפרש"י בד"ה זר יוהגן
אמר אפילו הגדילו באיסור כו' כל"ל: **בד"ה** כל זוהן פעם
במינו בם מבערינן כו' עכ"ל. כ"ל כיון דליכא למיקם אטעמא
במינו מבערינן בם' ממא"כ בשאינו מינו דאיכא למיקם אטעמא
בקליפה הכי אמרינן פ' ג"ה וק"ל: **תוס'** בדבור המתחיל
חזקיה

מהר"ם

כיון ובשינוי טעם שמגב התבית נקרא ניעוק כיון בהכל מתוכר ונמשך עד
כיון מ"מ אין ל' התוספות מבטש כן אפ"ה שרי דאמרי' דבקלם מע"ג היין
אבל לא נגעה כיון א"כ צריך לייבב מה שאמר אח"כ ואע"ג דליכא הו כו'
ויש לפרש דה"ק ואע"ג בליכא הו לאופיה אלא ע"ג היין ובאופן כיוסיס נאפשר
ליעלו מעל גבו ולא יגע ביין אלא אם כן ניעלו אי אפשר אלא יגע ביין
ואפ"ה שרי אימר אתרמויי לה סיה לאופיה סרבה לגור ע"ג היין ובקלתו
מעם ולא נגעה ביין דוק ל"ל: **ד"ה** פתחו הביתא טובא אבל לאו דוקא כו'
ר"ל בטובדא דשומדביתא דשרי ליה רבא מעשה דרוב גנבי אסור אתם ישראל
סוי א"כ לא צריך לטעמא דפתחו טובא אבל בסמוך בטובד דשמואל בהסרדעא
דלא הוי בם רוב גנבי ישראל צריך לטעמא דפתחו טובא: **ד"ה** הכוא
פולטוס כו' ופריך אפ"ה ביאה אפ"ה מגע הוא דודאי עכו"ם ניעבו כו' הם
נדקדק לפי זה מאי קאמר אפ"ה מגע ודאי מגע הוא דבא ודאי פתחו ונגעו
דבא חזיון דקא אתחו ועוד דלא יתיישב הא דקאמר בתר הכי אי משום
דבבר רוכא דאלוי בהדי פולטוסא ישראל ניעבו דבא אבתא ס"ל דבתם
פולטוסא עכו"ם ניעבו וא"כ מאי הא דקאמר או משום דבבר רוכא דאלוי
בהדי פולטוסא ישראל ניעבו א"כ גם לפי המסקנא דמתני' לא יתיישב וי"ל
דלפי הבריתא ס"ק לא ידעינו אי משום דבבר כר"א כו' ואייריי בהתם ואע"ג
דבתם פולטוסא עכו"ם ניעבו מדלא נודע הכא דפתחו טובא הוי אלא אפ"ה
מגע בספק ביאה ובתרי לא"ל אי משום דבבר רוב דאלוי בהדי פולטוסא
ישראל ניעבו ואין כ"ע בהיין ויוכרין ומתקשה דפריך אפ"ה מגע הוא
ולא קאמר דודאי מגע הוא משום דבא לשיטת רש"י אלוין אבתא וגרס"
גרים לעיל איכא דפתחו משום ממונא וא"כ אפילו בודאי עכו"ם הוי אפ"ה
מגע משום דבבא לא פתחו אלא משום ממונא ולא נגעו ביין ובתר הכי
דקאמר אי משום דבבר רוכא דאלוי בהדי פולטוסא ישראל ניעבו לא הוי צריך
לומר רוכא דאפילו לא הוי אלא מהלם על מתלם הוי אפילו לרבנן משום
ספק פסיקא ספק עכו"ם אפ"ה ישראל ואת"ל עכו"ם אינא משום ממון אפתחי
לה ולא נגעו דבא ליכא דאפתחו משום ממונא וכ"ש לפי מה דמשמע דביין
דפתחו טובא דאפילו לפי גירסת התוספות דלעיל דגרסי פתחו טובא יש כאן

חזקה אמר כו' רבון עליו בטיומו לבדו ונתבטל כו' כנ"ל :

דף עד בד"ה הא תנא ליה כו' אמאי תנייה הכא הא כבר כו' ובד"ה אי נמי למשופי כו' דבר שבמנין כדפי' וקשה הא כו' בתוספו כלל כדפריטים ומא יש כו' כנ"ל :

ע"ב בפרש"י בד"ה והאגן מגן בשל אבן אפי' זיפתה כו' ובד"ה סיפא דמתני' כו' כי לא דבר בה כו' אלמא מזופה יקלוף ופריש עכ"ל בנ"ל ומייתי ראייה מברייתא אמתני' דסגי בקליפה לרבי אבל הא דמוכח מברייתא דבעי קליפה ולא סגי בגיגוד בדקתני ואחילו בשל עץ והכן מזופין אסורין לגוי עלמא בלא קליפה ליכא ראייה אמתני' דאיירי בלא דבר בה ואימא דסגי בגיגוד ואפשר שסמך עלמו בפירושו דליכא למימר סבי דאדתני במתניתין לרבי בשל עץ יגבב ליתא רבותא מפי דלקף בשל חרס סגי בגיגוב וק"ל : **תוס'** בד"ה דסוה טיעמא כו' ולכך רלה רב להתיר גם של אבן כו' ולא הם לבליעת זפת כו' עכ"ל . יש לדקדק מאי אולמיה ליה לאתויי מרב הא הך מלתא מצינו שלימה היא גם של אבן זפותה מגבבה וסגי ויש לפרש דה"ל פעד רולה להביא ראיה דבכלי שטיקב ונסתם בזפת אף כשנתתם ביד עכו"ם סגי בגיגוב ואין לחוש לבליעת זפת דבר מלתא ליכא לאתויי ראיה ממתני' דאדרבא רבא מוקי לה דוקא בלא דבר אבל עובדא דרב משמע דמיירי בנתתם ביד עכו"ם כדקאמר דדבי לי מצלרתאי ואה"ה היה רולה להתיר בגיגוב מפוס דליכא למיחש בלבליעה ולא אסרה אלא מפוס דחזא ביה פילי דלא מהני בהו גיגוב ורבא דאסר נמי בדרך בה מפוס פילי ולא מהיה בלבליעת זפת וא"כ בגיקב הכלי ונסתם בזפת דלא שייך ביה פילי ברי וסיים בדבריו מיהו בכלים שבולם מזופפים יש להסתיר מפני ברגליים ומצוים בהם פילי ואין לחלק בין דריבא הנה לשימוש של שאר כלים ביון דאיכא למיחש לקולי אסור ודו"ק : **בד"ה** דרש רבא כו' דנח חני ליה בטירוי בתמי י"ל דהתמיהו ע"י טוען כו' עכ"ל כנ"ל ועיין בתוס' פ' כירה : **בא"ד** כדי קליפה ולא יותר וסני קטרות שסם כו' פיסד ר' יוסף מ"ש פחר קדירות כו' כנ"ל :

דף עה בד"ה אחמר בי רב כו' ברטיבתא תריתי אפר ומים תלת ביבשתא אפר מים ואפר ומגולל כו' שהרי רב מיקל ביבשתא יותר מרטיבתא ומגולל מיקל ברטיבתא יותר מיבשתא לכך מיאסר לר"י כו' ברטיבתא תלת אפר מים אפר ומגולל כו' שבקול' תלת ברטיבתא אפר מים אפר ביבשתא כו' כנ"ל. ק"ק לפי' ר"י נמי הוא שברת שורות הפוכה מסברת פומבדיתא וק"ל :

ע"ב גמרא דבריה שלא בשתמש בהן מטבילין כו' מסכא ה"מ לסייע לרב נתמן דאמר אפי' חדשים ורב שפש דמתקיף ליה ע"כ דהך ברייתא לא הוה ידיע ליה ודו"ק : **תוס'** בד"ה אי מפוס דקשבר כו' לענין הא בפומא ודאי לא הוי כזבינו עכ"ל . ויש לחלק דעכו"ם שמבכן כל זמן שמבכן ביד ישראל מהני כשלו דשמא יבקעה אלא מבא"כ ביישראל שמבכן כיון שפלאו כבר אוב לא מהני כזבינו כפי' ביד עכו"ם ודו"ק :

דף עו בפירש"י בד"ה מקמי דלהוי טיהר כו' בלישה אחמול כנ"ל : ובד"ה בהדי כו' כדאמרינן דכל פעם מבטל אלמיס כו' כנ"ל : **תוספות** בד"ה בם יומא כו' נהבטלו לא הכא איכא ג' כו' ובד"ה מבטן ואילך כו' הנפלם בחמין טעם לשבת כו' בפ"ב חמין של עכו"ם כו' כנ"ל : **ע"ב** בפרש"י בד"ה מועלה אע"פ שפשה וו"ל מפשפשה בבגד כו' עכ"ל . גראה דמשמע ליה הכא לפרש שפה דמתני' כי"ל דגראה לו דחוק שאחר שפשה בהבן כפירושו במתני' דבעי עוד נעילה י"פ ועוד בהך עובדא דסבור מלכא שמע דלא עבד איסה בהבן אבל לפי' י"ל מיהא דמשפשה בבגד חיטו אלא להעביר שמוני' ולכך בעי שפיר נעילה אח"כ ולא הוזכר נמי ביפא בגד בעובדא דסבור מלכא דעל ידי שפשה אחרוג' כבר ואבל הוא העביר ממנו השמטני' ועוד דכיון דדבר קל הוא לעשות לא הם להזר והרא"ם כתב דלא בעי רק שיפה לו נעילה ואו לא מידי ולר"י

סליקא לה מסכת עבודה זרה

מהרש"א

נסך בשפל לבור וכו'. רלונם לומר דלקמן מגן יין נסך בשפל לבור כולו אסור בהנאה ואסם נפל איסורא לגו פיתחא ולרש"י פיסא מבחה דאסור לרב דימי כיון דאמרי' קמא קמא בטל אפילו ליכא בשיש דבטלמא לפי' אסוס' ליכא לפרש דלקמן איירי דליכא בשיש: **שם ע"ב** ד"ה חון מעבל וכו' וי"ל דלריבי דתרוייהו כו' לאו לריבותא ממש היא כדבעלמא אלא ר"ע דדין דטבל הוא שי עניינים וכל חד לרין לעשה בפני עלמו אלא שיש לדקדק מאי פרין המקשה בעלמא יין נסך וכו' אלא עבל מאי טעמא וכו' לא ידע דדבר שיש לו מתירין אפי' בלוף לא בטיל ומה ס"ד דפריך וי"ל דמשום שבי פריך דסתמא קאמר חון מעבל דמשמע בין שבעליה בעיר בין שאינם בעיר דלא שייך טעמא דיש לו מתירין ולכך פריך מ"ש וכו' :

דף עד ע"א ד"ה הא תני ליה סתם וכו' וי"ל דודאי גבי תחיבה גמלה ליכא לאתויי הכא וכו' ומקתני בשר בחלב וכו' . ויש להקשות דבכל מעשה מאי דכיון דחזינן דהאי תנא לא תני מה דתני לה סתם מלא קתני אנתי פרך ולזמיסה לא נתני נמי נבילה ולא בשר בחלב וי"ל דמשום הכי תנא בשר בחלב כדי שתקשה לן ליתני נמי תחיבה ונבילה נלעיך לאתויי הא מאי תרתי איש ליה וכו' ונשמע מינה דאין אסור כל שהוא אלא בדבר בשם בו תרתי דסיינו דבר שבמנין וגם הוא איסורי הנאה אלא בלבד מה שבתבו התוס' בדבור שלאחר זה דלמעוטי דהכא איכא מ"ש בדבר שבמנין דאיכא למיחש בלבליעה ולא אסרה אלא מפוס דחזא ביה פילי דלא מהני בהו גיגוב ורבא דאסר נמי בדרך בה מפוס פילי ולא מהיה בלבליעת זפת ולא"כ בגיקב הכלי ונסתם בזפת דלא שייך ביה פילי ברי וסיים בדבריו מיהו בכלים שבולם מזופפים יש להסתיר מפני ברגליים ומצוים בהם פילי ואין לחלק בין דריבא הנה לשימוש של שאר כלים ביון דאיכא למיחש לקולי אסור ודו"ק : **בד"ה** דרש רבא כו' דנח חני ליה בטירוי אאמי י"ל דהתמיהו ע"י טוען כו' עכ"ל כנ"ל ועיין בתוס' פ' כירה : **בא"ד** כדי קליפה ולא יותר וסני קטרות שסם כו' פיסד ר' יוסף מ"ש פחר קדירות כו' כנ"ל :

דף עה ע"א בתוס' ד"ה מיס בשבדים מובלת וכו' אבל טבילה כלי

סליקא לה מסכת עבודה זרה

visible fragment from bookbinding قطعة شظية مرئية من كتاب مجلدّ

visible fragment from bookbinding قطعة شظية مرئية من كتاب مجلدّ